VALTION KOULUKODIN KOULUN OPETUSSUUNNITELMA

104/011/2014

Valtion koulukodit

Nimi VALTION KOULUKODIN KOULUN OPETUSSUUNNITELMA 2014

Kunta Kouvola Liminka Mikkeli Pietarsaari Vihti

Hyväksymispäivämäärä 16.6.2025

Julkaistu 1.8.2025

Voimassa 1.8.2025-

SISÄLTÖ

1 Paikallisen opetussuunnitelman merkitys ja laadinta.....1
1.1 Opetussuunnitelman perusteet ja paikallinen opetussuunnitelma.....2
1.2 Paikallisen opetussuunnitelman laatimista ohjaavat periaatteet.....3
1.3 Paikallisen opetussuunnitelman arviointi ja kehittäminen.....5
1.4 Paikallisen opetussuunnitelman laadinta ja keskeiset opetusta ohjaavat ratkaisut...7

2 Perusopetus yleissivistyksen perustana.....12
2.1 Opetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet.....12
2.2 Perusopetuksen arvoperusta.....15
2.3 Oppimiskäsitys.....19
2.4 Paikallisesti päätettävät asiat.....22

3 Perusopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet.....23
3.1 Perusopetuksen tehtävä.....23
3.2 Opetuksen ja kasvatuksen valtakunnalliset tavoitteet.....24
3.3 Tavoitteena laaja-alainen osaaminen.....28
3.4 Paikallisesti päätettävät asiat.....38

4 Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri.....40
4.1 Toimintakulttuurin merkitys ja kehittäminen.....40
4.2 Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet.....43
4.2.1 Oppiva yhteisö toimintakulttuurin ytimenä.....44
4.2.2 Hyvinvointi ja turvallinen arki.....45
4.2.3 Vuorovaikutus ja monipuolinen työskentely.....48
4.2.4 Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus.....50
4.2.5 Osallisuus ja demokraattinen toiminta.....51
4.2.6 Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo.....53
4.2.7 Vastuu ympäristöstä ja kestävään tulevaisuuteen suuntautuminen.55
4.3 Oppimisympäristöt ja työtavat.....56
4.3.1 Oppimisympäristöt.....56
4.3.2 Työtavat.....59
4.4 Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet.....63
4.5 Paikallisesti päätettävät asiat.....67

5 Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen.....70
5.1 Yhteinen vastuu koulupäivästä.....70
5.2 Yhteistyö.....78
5.2.1 Oppilaiden osallisuus..... 81
5.2.2 Kodin ja koulun yhteistyö.....83
5.2.3 Koulun sisäinen yhteistyö ja yhteistyö muiden tahojen kanssa.....85
5.3 Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö.....88
5.4 Opetuksen järjestämistapoja.....92
5.4.1 Toiminta-alueittain järjestettävä opetus.....94
5.4.2 Joustava perusopetus.....103
5.4.3 Opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain.....105
5.4.4 Yhdysluokkaopetus.....109
5.4.5 Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus.....110

5.4.6 Erikoissairaanhoidon potilaana olevan oppilaan opetus ja konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu....111
5.4.7 Perusopetuksen poikkeava järjestäminen....113
5.4.8 Opetus erityisissä tilanteissa....116
5.5 Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukeva muu toiminta....118
5.6 Paikallisesti päätettävät asiat....124

6 Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa....129
6.1 Arvioinnin tehtävät perusopetuksessa....129
6.1.1 Formatiivinen arviointi....130
6.1.2 Summatiivinen arviointi....131
6.2 Arvioinnin yleiset periaatteet....133
6.3 Oppimisen ja osaamisen arviointi....136
6.4 Työskentelyn arviointi....139
6.5 Käyttäytymisen arviointi....140
6.6 Opinnoissa eteneminen perusopetuksen aikana....141
6.6.1 Opinnoissa eteneminen vuosiluokittain....143
6.6.2 Opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain....144
6.7 Lukuvuoden päätteeksi arvioitavat yhteiset oppiaineet ja valinnaiset aineet....145
6.8 Perusopetuksen päättöarviointi....146
6.8.1 Perusopetuksen päättöarvosanan muodostaminen....148
6.8.2 Yhteisten oppiaineiden päättöarviointi....148
6.8.3 Yhteisten taito- ja taideaineiden päättöarviointi....149
6.8.4 Valinnaisten aineiden arviointi päättöarvioinnissa....150
6.8.5 Johonkin oppiaineeseen painottuva opetus ja päättöarviointi....150
6.8.6 Oppilaskohtaisia tukitoimia saavan oppilaan päättöarviointi....151
6.9 Poissaolojen vaikutukset arviointiin....151
6.10 Arvioinnin uusiminen ja oikaisu....152
6.11 Todistukset....152
6.11.1 Sanalliset arviot ja numeroarvosanat todistuksissa....153
6.11.2 Lukuvuositodistus....154
6.11.3 Välitodistus....156
6.11.4 Erotodistus....157
6.11.5 Perusopetuksen päättötodistus....158
6.12 Erityinen tutkinto ja siitä annettavat todistukset....161
6.13 Paikallisesti päätettävät asiat....162

7 Oppimisen ja koulunkäynnin tuki....164
7.1 Oppilaan oikeus oppimisen ja koulunkäynnin tukeen....167
7.2 Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt....170
7.3 Ryhmäkohtaiset tukimuodot ja niiden tavoitteet sekä järjestäminen....172
7.3.1 Opettajan antama yleinen tukiopetus....178
7.3.2 Opettajan antama opetuskielen tukiopetus....179
7.3.3 Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä....180
7.4 Oppilaskohtaiset tukitoimet....181
7.4.1 Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arviointi....183
7.4.2 Oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma....184
7.4.3 Tukea koskeva päätös....185
7.4.3.1 Erityisopettajan antama opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä....186

7.4.3.2 Erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antama yhden tai useamman aineen opetus pienryhmässä....187
7.4.3.3 Erityisluokanopettajan antama opetus erityisluokassa....188
7.4.3.4 Tulkitsemispalvelut....188
7.4.3.5 Oppilaskohtaiset avustajapalvelut....189
7.5 Perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeaminen.190
7.5.1 Oppiaineen oppimäärän rajaaminen....190
7.5.2 Oppilaan vapauttaminen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta terveydellisistä syistä....192

7.6 Poikkeava voimaantulo ja siirtymäaika....193
7.6.1 Perusopetuksen järjestäminen oppilaalle, jolla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite (astuu voimaan 1.8.2026) 193
7.6.2 Pidennetty oppivelvollisuus (voimassa 31.7.2026 saakka) 195
7.7 Erikoissairaanhoidon potilaana olevan oppilaan opetus ja konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu....195
7.8 Tuen jatkumo siirtymävaiheissa, yhteistyö ja sujuva tiedonsiirto....196
7.9 Paikallisesti päätettävät asiat....196

8 Opiskeluhuolto....198
8.1 Paikallisesti päätettävät asiat ja opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma.198

9 Äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten opiskelun mahdollisuudet....210
9.1 Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärien opiskelu....210
9.2 Toisen kotimaisen ja vieraiden kielten opiskelun mahdollisuudet....211

10 Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä....213
10.1 Saamelaiset ja saamenkieliset....213
10.2 Romanit....214
10.3 Viittomakieliset....214
10.4 Muut monikieliset oppilaat....215
10.5 Paikallisesti päätettävät asiat....216

11 Kaksikielinen opetus....217
11.1 Kaksikielisen opetuksen tavoitteet ja opetuksen järjestämisen lähtökohtia....218
11.1.1 Laajamittainen kaksikielinen opetus....220
11.1.2 Suppeampi kaksikielinen opetus....223
11.2 Paikallisesti päätettävät asiat....223

12 Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuva perusopetus....225
12.1 Opetuksen järjestämisen periaatteet....225
12.2 Paikallisesti päätettävät asiat....225

13 Valinnaisuus perusopetuksessa....227
13.1 Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit....227
13.2 Valinnaiset aineet....227
13.3 Vieraiden kielten vapaaehtoiset ja valinnaiset oppimäärät....228
13.4 Paikallisesti päätettävät asiat....229

14 Liitteet.....230

Vuosiluokat 3–6

Elämänkatsomustieto
Historia
Kuvataide
Käsityö
Liikunta
Matematiikka
Musiikki
Oppilaanohjaus
Toinen kotimainen kieli
Uskonto
Vieraat kielet
Yhteiskuntaoppi
Ympäristöoppi
Äidinkieli ja kirjallisuus
Valinnainen 6.luokka
Valinnaisuus perusopetuksessa

Vuosiluokat 7–9

Biologia
Elämänkatsomustieto
Fysiikka
Historia
Kemia
Kotitalous
Kuvataide
Käsityö
Liikunta
Maantieto
Matematiikka
Musiikki
Oppilaanohjaus
Terveystieto
Toinen kotimainen kieli
Uskonto
Vieraat kielet
Yhteiskuntaoppi
Äidinkieli ja kirjallisuus
Elämänhallinta
Elämäntaidot
Ilmaisutaito
Kuvataide
Käsityö
Liikunta
Musiikki
Muu valinnaisaine
kotitalous
Valinnaisuus perusopetuksessa

1 Paikallisen opetussuunnitelman merkitys ja laadinta

Paikallinen tarkennus

Opetussuunnitelmassa kuvataan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti Valtion koulukodin koulun opetuksen järjestäminen ja sen erityispiirteet. Opetussuunnitelmaan on kirjattu kouluyksiköitä koskevat paikallisesti päätettävät asiat sekä tarpeen mukaan opetussuunnitelman perusteita täydentävät paikalliset erityispiirteet.

Valtion koulukodin koulun opetussuunnitelma on luotu opintopolussa sijaitsevaa e-perusteisiin, jonka linkki laitetaan Valtion koulukodin nettisivuille. Valtion koulukodin koulun opetussuunnitelman muodostaa eri lukuihin sisältyvä opetussuunnitelman perusteteksti sekä niitä seuraavat Valtion koulukodin koulua koskevat tekstiosuudet.

Valtion koulukodeilla on perusopetuksen ja tutkintokoulutuksen valmentavan opetuksen järjestämislupa, joka kattaa opetuksen järjestämisen kaikissa viidessä Valtion koulukodin yksikössä. Järjestämme opetusta suomeksi ja ruotsiksi. Valtion koulukodin koulun opetussuunnitelma on laadittu suomen ja ruotsin kielellä kaikkia perusopetuksen koulukodin kouluyksiköitä sitovaksi.

Opetussuunnitelmaa voidaan toteuttaa myös yhdysluokilla ja se laaditaan jatkumoksi kolmannelta luokalta toiselle asteelle. Nivelvaihekuvaukset sisältyvät opetussuunnitelmaan. Kaikkiin kouluyksiköihin vahvistetaan vuosittain opetussuunnitelmaa tarkentava koulun yhteinen lukuvuosisuunnitelma, johon tarkennetaan yksikkökohtaiset toteuttamistavat. Opetussuunnitelmassa kuvataan myös opetuksen painopistealueet sekä tavat, joilla oppilaat ja huoltajat voivat osallistua koulun toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen.

Opetussuunnitelman laadinnassa on huomioitu koulukodissa tapahtuvan opetuksen, kasvatuksen ja hoidon kiinteä yhteys, joka muodostaa koulukodeissa erityisen kuntouttavan kokonaisuuden. Opetussuunnitelman laadinnassa on tiedotettu ajantasaisesti siihen liittyvistä muutoksista ja hyödynnetty olemassa olevia yhteistyön sekä osallisuuden rakenteita.

Oppilaat ja huoltajat osallistuvat koulun toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen lukuvuosisuunnitelmassa kuvatulla tavalla. Valtion koulukodin koulun opetushenkilöstö käy säännöllistä keskustelua oppilaiden huoltajien kanssa asiakassuunnitelmaneuvotteluissa, joiden näkökulmat huomioidaan kerätyn asiakaspalautteen lisäksi opetussuunnitelman kehittämiseksi.

Opetussuunnitelmaa laadittaessa on tehty yhteistyötä kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisten sekä erikoissairaanhoidon kanssa. Viranomaisyhteistyö kuntien sosiaalihuoltoon toteutuu oppilaiden asioista vastaavien sosiaalityöntekijöiden kanssa.

1.1. Opetussuunnitelman perusteet ja paikallinen opetussuunnitelma

Perusteen teksti

Perusopetuksen ohjausjärjestelmän tarkoituksena on varmistaa koulutuksen tasa-arvo ja laatu sekä luoda hyvät edellytykset oppilaiden kasvulle, kehitykselle ja oppimiselle. Ohjausjärjestelmän normiosan muodostavat perusopetuslaki ja -asetus, valtioneuvoston asetukset, opetussuunnitelman perusteet sekä paikallinen opetussuunnitelma ja siihen perustuvat lukuvuosisuunnitelmat. Järjestelmän eri osat uudistuvat, jotta opetuksen järjestämisessä pystytään ottamaan huomioon muutokset koulua ympäröivässä maailmassa ja vahvistamaan koulun tehtävää kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

Opetussuunnitelman perusteet laaditaan perusopetuslain ja -asetuksen sekä tavoitteet ja tuntijaon määrittävän valtioneuvoston asetuksen pohjalta. Perusteasiakirja on Opetushallituksen antama valtakunnallinen määräys, jonka mukaisesti paikallinen opetussuunnitelma valmistellaan. Opetussuunnitelman perusteiden tehtävänä on tukea ja ohjata opetuksen järjestämistä ja koulutyötä sekä edistää yhtenäisen perusopetuksen yhdenvertaista toteutumista.

Perusopetus on opetuksen ja kasvatuksen kokonaisuus, jossa eri osa-alueiden tavoitteet ja sisällöt liittyvät yhteen ja muodostavat opetuksen ja toimintakulttuurin perustan. Tämän vuoksi opetussuunnitelman perusteet sisältävät tavoitteita ja sisältöjä koskevien määräysten lisäksi niiden ymmärtämistä avaavaa tekstiä. Perusteasiakirja sisältää tarpeellisilta osin myös viittauksia lainsäädäntöön, johon perusteissa määrättävät asiat perustuvat.

Paikallinen opetussuunnitelma on tärkeä osa ohjausjärjestelmää. Sillä on keskeinen merkitys sekä valtakunnallisten tavoitteiden että paikallisesti tärkeänä pidettyjen tavoitteiden ja tehtävien ilmentämisessä ja toteuttamisessa. Paikallinen opetussuunnitelma luo yhteisen perustan ja suunnan päivittäiselle koulutyölle. Se on strateginen ja pedagoginen työkalu, joka linjaa opetuksen järjestäjän toimintaa sekä koulujen työtä. Opetussuunnitelma liittää koulujen toiminnan muuhun paikalliseen toimintaan lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja oppimisen edistämiseksi.

Paikallinen tarkennus

Paikallinen opetussuunnitelma luo yhteisen koulutyön perustan jokaiseen Valtion koulukodin koulun yksikköön. Opetussuunnitelma linjaa Valtion koulukodin koulun opetuksen järjestämistä strategisesti ja pedagogisesti luoden oppilaille tasavertaiset edellytykset oppimiseen. Valtion koulukodeissa hoito, kasvatus ja opetus muodostavat yhdessä kuntouttavan kokonaisuuden, joka huomioi oppilaiden erityiset tilanteet ja yksilölliset tarpeet.

1.2 Paikallisen opetussuunnitelman laatimista ohjaavat periaatteet

Perusteen teksti

Opetuksen järjestäjällä on vastuu paikallisen opetussuunnitelman laadinnasta ja kehittämisestä. Opetussuunnitelmassa päätetään perusopetuksen kasvatustyön, opetuksen, oppimisen arvioinnin ja tuen, ohjauksen ja opiskeluhuollon, kodin ja koulun yhteistyön sekä muun toiminnan järjestämisestä ja toteuttamisesta. Siinä täydennetään ja painotetaan opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä tavoitteita, toimintaa ohjaavia linjauksia, keskeisiä sisältöjä ja muita opetuksen järjestämiseen liittyviä seikkoja paikallisesta näkökulmasta. Opetuksen järjestäjä ottaa opetussuunnitelmaa laatiessaan huomioon oppilaiden tarpeet, paikalliset erityispiirteet sekä itsearvioinnin ja kehittämistyön tulokset.

Opetussuunnitelman tehtävänä on edistää opetuksen laadun jatkuvaa kehittämistä ja vahvistaa koulutuksellista jatkumoa. Se luo perustan esiopetuksesta perusopetukseen ja perusopetuksesta seuraavaan koulutusvaiheeseen siirtymiselle. Laadinnassa otetaan huomioon muut paikalliset suunnitelmat kuten

- mahdollinen varhaiskasvatuksen suunnitelma
- esiopetuksen opetussuunnitelma
- mahdollinen perusopetukseen valmistavan opetuksen suunnitelma
- mahdollinen aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnitelma
- lastensuojelulain mukainen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma
- yhdenvertaisuuslain mukainen yhdenvertaisuussuunnitelma
- mahdollinen kestävän kehityksen tai kulttuurikasvatuksen suunnitelma sekä muut opetuksen järjestäjän tekemät, erityisesti koulutusta, lapsia, nuoria ja perheitä koskevat suunnitelmat ja päätökset.

Opetuksen järjestäjä hyväksyy opetussuunnitelman erikseen suomenkielistä, ruotsinkielistä, saamenkielistä sekä tarvittaessa muulla kielellä annettavaa opetusta varten. Paikallinen opetussuunnitelma voidaan laatia kaikille saman opetuksen järjestäjän kouluille yhteisenä tai siten, että suunnitelma sisältää opetuksen järjestäjän yhteisiä sekä useamman koulun yhteisiä ja/tai koulukohtaisia osioita. Päätökset laatimistavasta tekee opetuksen järjestäjä. Opetuksen järjestäjät voivat sopia myös järjestäjärajat ylittävästä yhteistyöstä ja yhteisistä seudullisista opetussuunnitelmalinjauksista.

Opetussuunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon, että opetus voi olla pääosin ainejakoista tai se voidaan toteuttaa eheytettynä. Eheytettyä opetusta käytettäessä myös opetussuunnitelma voidaan laatia vuosiluokkakokonaisuuksien osalta eheytettynä.

Kaikki oppilaiden oppilaskohtaiset suunnitelmat rakennetaan yhteisen opetussuunnitelman varaan. Lukuvuosisuunnitelmalla täsmennetään, miten opetussuunnitelmaa toteutetaan kussakin koulussa lukuvuoden aikana. Perusopetusasetus velvoittaa tiedottamaan oppilaille ja näiden huoltajille keskeisistä lukuvuosisuunnitelmassa päätetyistä asioista.

Yhteistyö opetussuunnitelman ja lukuvuosisuunnitelman laadinnassa edistää sitoutumista yhteisiin tavoitteisiin ja lisää opetuksen ja kasvatustyön yhtenäisyyttä. Opetuksen järjestäjä huolehtii opetustoimen henkilöstön mahdollisuuksista osallistua yhteistyöhön ja edistää sekä oppiaineiden yhteistyötä että eri toimijaryhmien välistä monialaista yhteistyötä. Osallistumismahdollisuuksista huolehditaan riippumatta siitä, mikä suunnitelmien laatimistapa on. Oppilaille tulee lain mukaan järjestää mahdollisuus osallistua opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien valmisteluun. On tärkeää, että myös huoltajat voivat osallistua opetussuunnitelmatyöhön, lukuvuosisuunnitelman valmisteluun sekä koulun toiminnan suunnitteluun, erityisesti kasvatustavoitteiden, toimintakulttuurin sekä kodin ja koulun yhteistyön osalta. Erityistä huomiota kiinnitetään oppilaiden ja huoltajien kannalta mielekkäisiin ja monipuolisiin sekä oppilaiden kehitysvaiheen huomioon ottaviin osallistumistapoihin.

Yhteistyö koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa rikastaa koulutyötä ja liittää sen ympäröivän yhteisön elämään. Perusopetuslaki velvoittaa laatimaan opetussuunnitelman opiskeluhuoltoa sekä kodin ja koulun yhteistyötä koskevilta osin yhteistyössä hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalveluiden tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa. Yhteistyötä tarvitaan myös muiden hallintokuntien kanssa, jotta kaikkien oppilaiden koulunkäynnistä, turvallisuudesta ja hyvinvoinnista voidaan huolehtia. Muidenkin organisaatioiden ja eri asiantuntijoiden kanssa tehtävä yhteistyö parantaa suunnitelmien ja koulutyön laatua.

Oppilaalla on perusopetuslain turvaama oikeus saada kaikkina koulupäivinä opetussuunnitelman mukaista perusopetusta. Opetuksen järjestäjä huolehtii tämän oikeuden toteutumisesta, ja jokainen oppilaiden kanssa työskentelevä toteuttaa opetuksen järjestäjän vahvistamaa opetussuunnitelmaa ja noudattaa muita työtä ohjaavia no

Paikallinen tarkennus

Valtion koulukodin koulun opetussuunnitelmatyö perustuu osallisuuden toimintakulttuuriin, jonka perusteella on laadittu osallisuussuunnitelma, jossa on huomioitu oppilaiden, huoltajien, opetushenkilöstön, koulukodin henkilöstön ja johdon, asiantuntijoiden, opiskeluhuollon, sosiaalityöntekijöiden ja hyvinvointialueiden tiedottaminen ja kuuleminen.

Opetussuunnitelmatyössä on hyödynnetty Valtion koulukodin koulun yhteistyön rakenteita ja olemassa olevia toimivia käytänteitä, jotta uudistukset saadaan rakenteisiin ja kaikki osapuolet tulevat kuulluksi yhteistyössä, jossa opetus, kasvatus ja hoiva yhdistyvät.

Opetussuunnitelman valmistelua on tehty johtavan rehtorin johdolla koulun johtotiimissä, jonka jäseniä ovat apulaisrehtorit ja oppimisen tuen suunnittelija. Opetussuunnitelmatyötä on tehty henkilöstön pedagogisissa tilaisuuksissa, yksiköiden kehittäjäopettajien tiimissä, oppimisen tuen suunnittelijan kouluvierailuissa, opiskeluhuollon ohjausryhmässä ja koulukodin johdon yhteistyöpalavereissa. Kuulemista on tehty myös erilaisin kyselyin oppilaille ja Valtion koulukodin koko henkilöstölle.

Huoltajien kuuleminen tapahtuu oppilaskohtaisesti lukuvuoden aikana ja keskiössä on oppilaskohtaisen tuen tarpeen arviointi sekä suunnittelu.

1.3 Paikallisen opetussuunnitelman arviointi ja kehittäminen

Perusteen teksti

Opetuksen järjestäjän tehtävänä on arvioida antamaansa koulutusta ja sen vaikuttavuutta sekä osallistua toimintansa ulkopuoliseen arviointiin. Arvioinnin tarkoitus on koulutuksen kehittäminen ja oppimisen edellytysten parantaminen. Paikallisen opetussuunnitelman ja lukuvuosisuunnitelman toteutumisen seuranta, säännöllinen arviointi ja kehittäminen ovat osa tätä tehtävää.

Opetuksen järjestäjän ja koulujen itsearvioinnissa voidaan hyödyntää kansallisten arviointien ja kehittämishankkeiden tuloksia sekä perusopetuksen valtakunnallisia laatukriteereitä. Yhteistyö oppilaiden, huoltajien ja muiden toimijoiden kanssa edistää avointa ja rakentavaa itsearviointia.

Muutokset opetussuunnitelman perusteissa edellyttävät vastaavien muutosten tekemistä paikalliseen opetussuunnitelmaan ja viemistä käytäntöön. Opetuksen järjestäjä voi tarkistaa opetussuunnitelmaansa ja parantaa sen laatua ja toimivuutta myös paikallisista tarpeista lähtien ja kehittämistyön tuloksia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus

Opetussuunnitelman toteutumisen seuranta ja arviointi on osa Valtion koulukodeissa olevaa arviointijärjestelmää. Toiminnan tulostavoitteet ja opetuksen painopistealueet määritellään vuosittain tehtävässä tulossopimuksessa ja niiden toteutumista arvioidaan vuosittain laadittavassa toimintakertomuksessa. Johtava rehtori valmistelee esityksen tulostavoitteista yhdessä apulaisrehtoreiden kanssa ja koulukotien johtoryhmän käsittelemä esitys viedään edelleen johtokunnan käsittelyn kautta hyväksyttäväksi OPH:n ja THL:n kanssa käytäviin tulossopimusneuvotteluihin.

Johtava rehtori valmistelee yhdessä apulaisrehtoreiden kanssa kouluyksiköiden toimintakertomukseen koulutoimintaa koskevat sisällöt. Toimintakertomuksessa arvioidaan tulossopimustavoitteiden toteutumisen lisäksi opetuksen painopistealueiden toteutumista.

Kouluyksiköt arvioivat lukuvuosisuunnitelmaan asetettuja kehittämiskohteita ja itsearvioinnista kootaan keskeiset tulokset toimintakertomukseen. Arvioinnin tulokset käsitellään kouluyksiköittäin opettajainkokouksessa sekä kootusti rehtorikokouksessa.

Oppilaiden asiakassuunnitelmaneuvottelussa keskustellaan oppilaan kasvatuksen, hoidon ja koulunkäynnin tavoitteista ja arvioidaan jo asetettuja tavoitteita. Opetuksen järjestämisen periaatteet määritellään oppilaiden pedagogisissa asiakirjoissa ja oppilaskohtaisissa neuvotteluissa. Opetus järjestetään oppilaan tuen tarpeen mukaisesti. Oppimisen ja koulunkäynnin tuen yhteistyötä tehdään etenkin tuen tarpeen arvioinnissa sekä tarvittaessa tukena oppilaskohtaisten tukitoimien järjestämisessä. Monialainen yhteistyö voi tukea perusopetuksen tavoitteiden rajaamisen tarpeiden arvioimista tai poikkeavia opetusjärjestelyjä. Oppilaiden oppimisesta käydään moniammatillista keskustelua koulukotisijoituksen aikana. Yhteisissä keskusteluissa oppilaiden huoltajien kanssa luodaan yhteistä suunnitelmaa koulun ja kodin väliselle yhteistyölle.

Lukuvuosisuunnitelmaan kirjataan yhteiset lukuvuositavoitteet, joita arvioidaan toukokuussa yhdessä oppilaiden, kouluhenkilöstön ja osastohenkilöstön kanssa.

Arvioinnista saatuja tuloksia hyödynnetään tulevan lukuvuoden tavoitteiden asettamisessa ja opetussuunnitelman kehittämisessä.

Lukuvuoden aikana nousseita opetussuunnitelman muutostarpeita käsitellään toukokuussa ja tarvittaessa valmistellaan muutoksia koskeva esitys johtokunnan päätettäväksi.

1.4. Paikallisen opetussuunnitelman laadinta ja keskeiset opetusta ohjaavat ratkaisut

Perusteen teksti

Paikallinen opetussuunnitelma, sitä tarkentavat lukuvuosisuunnitelmat sekä muut suunnitelmat laaditaan opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla edellä kuvattuja tavoitteita ja periaatteita noudattaen. Opetuksen järjestäjä voi päättää opetussuunnitelmaan sisältyvien ratkaisujen delegoinnista kouluille ja koulukohtaisen opetussuunnitelman laadinnasta.

Tässä alaluvussa määrätään ne paikallisesti päätettävät opetussuunnitelmaratkaisut sekä opetussuunnitelmassa kuvattavat asiat, joita ei käsitellä muissa luvuissa. Opetussuunnitelman perusteiden kussakin pääluvussa määrätään tarkemmin, mitä paikallisessa opetussuunnitelmassa tulee kyseisessä luvussa käsitellyn kokonaisuuden osalta päättää ja kuvata.

Opetuksen järjestäjä päättää opetussuunnitelman laatimiseen liittyvistä ratkaisuista ja toimintatavoista:

- laaditaanko paikallinen opetussuunnitelma koulujen yhteisenä, kokonaan tai osin koulukohtaisena, seudullisena tai käytetäänkö muuta ratkaisua
- millä kielillä annettavaa opetusta varten opetussuunnitelma laaditaan ja hyväksytään (suomenkielistä, ruotsinkielistä, saamenkielistä sekä tarvittaessa muulla kielellä annettavaa opetusta varten)
- mikä on opetussuunnitelman rakenne ja asioiden käsittelyjärjestys, missä muodossa opetussuunnitelma julkaistaan
- miten henkilöstö sekä oppilaat ja huoltajat osallistuvat opetussuunnitelman laatimiseen, arviointiin ja kehittämiseen ja miten otetaan huomioon eri tilanteissa olevien huoltajien osallistumismahdollisuudet
- miten opetussuunnitelman laatimiseen liittyvä yhteistyö esiopetuksen ja muun varhaiskasvatuksen sekä perusopetusta seuraavaa koulutusvaihetta edustavien oppilaitosten kanssa järjestetään

- mitkä muut tahot ovat mukana opetussuunnitelman laadinnassa ja toteutuksessa ja miten yhteistyö järjestetään
- miten paikalliset erityispiirteet ja -tarpeet, arviointien ja kehittämistyön tuottama tieto ja kehittämisen tavoitteet sekä muut paikalliset suunnitelmat otetaan opetussuunnitelman valmistelussa huomioon
- sisältyykö naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain mukainen koulukohtainen tasa-arvosuunnitelma opetussuunnitelmaan vai laaditaanko se erillisenä suunnitelmana
    - lain mukaan suunnitelma laaditaan vuosittain yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden kanssa; vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan myös laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerralla
- sisältyykö yhdenvertaisuuslain mukainen koulukohtainen yhdenvertaisuussuunnitelma opetussuunnitelmaan vai laaditaanko se erillisenä suunnitelmana
    - lain mukaan oppilaitoksen on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi; oppilaitoksella tulee olla suunnitelma toimenpiteistä ja sekä huoltajille että oppilaille on varattava mahdollisuus tulla kuulluksi edistämistoimenpiteistä.

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa opetussuunnitelman laadintaan ja kehittämiseen liittyvät asiat:

- miten huolehditaan opiskeluhuoltoa ja kodin ja koulun yhteistyötä käsittelevien osuuksien laatimisesta yhteistyössä hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalvelujen tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa
- miten opetussuunnitelman toteutumista seurataan ja miten opetussuunnitelmaa arvioidaan ja kehitetään
- mitkä ovat ne paikalliset suunnitelmat ja ohjelmat, jotka täydentävät ja toteuttavat opetussuunnitelmaa (esimerkiksi aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnitelma, kestävän kehityksen ohjelma, tasa-arvosuunnitelma, kulttuurikasvatussuunnitelma, tietostrategia).

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa opetuksen järjestämiseen liittyvät ratkaisut:

- miten edistetään perusopetuksen yhtenäisyyttä sekä siirtymävaiheisiin liittyvää yhteistyötä (perusopetuksen sisällä sekä esiopetuksen ja muun varhaiskasvatuksen ja perusopetusta seuraavan koulutusvaiheen oppilaitosten kanssa)
- järjestetäänkö opetus tai osa siitä yhdysluokkaopetuksena (katso myös osiot "opetuksen järjestämistapoja" ja osioon "oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen" liittyvät paikallisesti päätettävät asiat)

- järjestetäänkö opetus tai osa siitä vuosiluokittain etenevänä vai tavoitekokonaisuuksittain etenevänä (katso myös osiot "opetuksen järjestämistapoja" ja osioon "oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen" liittyvät paikallisesti päätettävät asiat)
- järjestetäänkö opetus pääosin ainejakoisena vai kokonaan tai osin eheytettynä; mitkä ovat mahdollisen eheytetyn opetuksen järjestämisen pääpiirteet
- miten opetustunnit jaetaan vuosiluokittain yhteisten oppiaineiden, taide- ja taitoaineiden valinnaisten tuntien sekä oppilaalle valinnaisten aineiden kesken valtioneuvoston asetuksen edellyttämällä tavalla (paikallinen tuntijako)
- mikä on opetuksen järjestäjän kieliohjelma, miltä vuosiluokilta eri kielten opetus aloitetaan (katso myös toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten osuudet sekä osio valinnaisuus perusopetuksessa)
- mitkä ovat oppilaille tarjottavat valinnaiset aineet ja mille vuosiluokille niiden opetus sijoittuu (katso myös osio valinnaisuus perusopetuksessa)
- mitkä ovat opetuksen mahdolliset painotukset ja miten ne toteutetaan; miten painotus näkyy tuntijaossa sekä opetuksen tavoitteissa ja sisällöissä (katso myös osio valinnaisuus perusopetuksessa)
- miten järjestetään oppimisen ja koulunkäynnin edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt
- miten oppilaanohjaus järjestetään
    - ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn ja vastuunjako sekä työskentely monialaisissa verkostoissa, kodin ja koulun yhteistyö ohjauksessa, tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus, jatko-ohjaus perusopetuksen jälkeisiin opintoihin, työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt (katso myös vuosiluokkakokonaisuuksiin sisältyvä oppilaanohjauksen tehtäväkuvaus).

Paikallinen tarkennus

Valtion koulukodin yhteinen perustehtävä pohjautuu hoidon, kasvatuksen ja opetuksen integraatioon. Valtion koulukodin koulun oppilaat ovat huostaanotettuja ja koulukotiin sijoitettuja. Heistä useilla on taustallaan kouluakäymättömyyttä, aiempia sijoituksia kodin ulkopuolelle, traumaattinen tausta, oireilua päihteillä sekä mielenterveyden ja neuropsykiatrisia haasteita. Valtion koulukotikoulun pedagogiikka perustuu ajatukseen, jokaisen yksilön ainutkertaisuudesta ja että kaikilla ihmisillä on tarve ja oikeus tulla kohdatuksi, kuulluksi sekä arvostetuksi. Kouluun kiinnittymistä tuetaan yhteisenä moniammatillisena työnä, joka perustuu koulunkäyntikyvyn tukemisen malliin (Puustjärvi), jota on kehitetty Valtion koulukodin käyttöön. Kouluun kiinnittymisen tukeminen ja poissaolojen ennaltaehkäisemisen suunnitelma on lukuvuosisuunnitelman liitteenä.

Koulun ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn- ja vastuunjako sekä monialaiset verkostot, joita tarvitaan ohjauksen tavoitteiden toteuttamiseksi. Oppilaan hyvinvoinnin ja koulunkäynnin tukeminen tapahtuu päivittäisessä yhteistyössä koulun ja osaston henkilökunnan kesken. Ohjaussuunnitelmassa on kuvattu osaston ja huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö, koulun työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen (TET) järjestelyt. Oppilaiden koulupäivän aikainen tuki on yksilöllisesti järjestettyä oppilaskohtaista tukea, jota moniammatillinen tuki vahvistaa tarvittaessa. Oppilaat opiskelevat 3–6 oppilaan ryhmissä.

Ohjaussuunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan jatkuvasti ja systemaattisesti. Oppilaiden opintojen sujuvuutta edistetään nivelvaiheissa perusopetuksen aikana ja jatko-opintoihin siirryttäessä erityisluokanopettajan, opinto-ohjaajan ja omaohjaajan moniammatillisena yhteistyönä. Opetus ja ohjaustyö koulun arjessa keskittyy oppilaan vahvuuksien tunnistamiseen ja vahvistamiseen perustaitojen oppimiseksi, perusopetuksen loppuun saattamiseksi ja jatko-opiskelun polun alkuun saattamiseksi. Keskiössä ovat elämänhallinnan, luonteentaitojen ja sosio-emotionaalisten taitojen harjoittelu sekä niiden opetteleminen kouluaineiden rinnalla, yhteiskuntaan sijoittumisen tukemiseksi. Ohjaussuunnitelma on lukuvuosisuunnitelman liitteenä.

Valtion koulukodin koulun tasa-arvo - ja yhdenvertaisuussuunnitelma (2023–2026) on laadittu kouluyhteisön ja oppilaiden tarpeiden pohjalta. Suunnitelma toimii välineenä, joka edistää tasa-arvon toteutumista ja estää syrjintää kaikessa koulun toiminnassa. Sen avulla varmistetaan, että tasa-arvoa ja yhdenvertaista kohtelua edistetään kouluissa systemaattisesti. Koulu sitoutuu yhteisesti myös Valtion koulukodin koulun yhteiseen työhön tasa-arvon edistämiseksi Valtion koulukodin strategian mukaisesti. Suunnitelma laaditaan kolmeksi vuodeksi kerrallaan ja kullekin lukuvuodelle asetetaan osatavoitteet lukuvuosisuunnitelmaan. Edistymistä seurataan ja suunnitelmaa päivitetään tarpeen mukaan. Valtion koulukodin koulun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on lukuvuosisuunnitelman liitteenä.

Opiskeluhuoltosuunnitelma on laadittu perus- ja tutkinto-opetukseen. Valtion koulukodeissa hoito, kasvatus ja opetus muodostavat yhdessä kuntouttavan kokonaisuuden, jossa korostuvat kasvua ja mielenterveyttä suojaavat tekijät. Lasten ja heidän huoltajiensa kokemukset oikeudenmukaisuuden toteutumisesta ja kuulluksi tulemisesta ovat koulukodin koulussa tärkeä osa onnistunutta hoito- ja oppimisprosessia. Lähtökohtana on, että lapsi on vahvasti ja tasavertaisesti mukana oman elämänsä suunnittelussa. Lasten iänmukaisen kehityksen turvaamiseksi koulukodeilla on hoidon, kasvatuksen ja opetuksen erityisasiantuntijoita, jotka toimivat tiiviissä yhteistyössä. Tavoitteena on koulunkäynnin turvaaminen osana vakauttavan arjen toteutumista. Valtion koulukodin koulun opiskeluhuoltosuunnitelmassa on huomioitu erityistehtävä sekä Valtion koulukodin

koulun toiminnalta vaadittavat erityispiirteet ja lasten yksiölliset tuen ja kohtaamisen tarpeet. Opiskeluhuoltosuunnitelma on lukuvuosisuunnitelman liitteenä.

Suunnitelmaa mobiililaitteiden ja tietokoneen käyttämiseksi koulupäivän aikana sekä koulun järjestyssääntöjä on päivitetty vastaamaan 1.8.2025 voimaan tulevaa lakimuutosta koskien mobiililaitteiden käytön kieltämistä koulupäivien aikana. Tavoitteena on parantaa oppimisympäristön työrauhaa, keskittymistä sekä oppimistuloksia. Järjestyssäännöt käsitellään yhdessä oppilaiden, huoltajien, opetushenkilöstön, opiskeluhuollon ja asumisyksiköiden työntekijöiden kanssa. Järjestyssäännöt ovat lukuvuosisuunnitelman liitteenä.

2 Perusopetus yleissivistyksen perustana

Perusteen teksti

Perusopetus luo perustan oppilaiden yleissivistykselle. Kunta on velvollinen järjestämään perusopetusta alueellaan asuville oppivelvollisuusikäisille. Perusopetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet nousevat perustuslaista, perusopetuslaista ja -asetuksesta, valtioneuvoston asetuksista sekä opetussuunnitelman perusteista. Opetuksen järjestämisessä otetaan huomioon myös velvoitteet, jotka tulevat muusta lainsäädännöstä sekä kansainvälisistä sopimuksista, joihin Suomi on sitoutunut. Perusopetus rakentuu yhteiselle arvoperustalle ja käsitykselle oppimisesta.

2.1 Opetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet

Perusteen teksti

Perusopetuksessa noudatetaan valtakunnallisesti yhtenäisiä perusteita siten kuin perusopetuslaissa säädetään. Opetus järjestetään oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti ja siten, että se edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä. Perusopetusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä on ensisijaisesti huomioitava lapsen etu. Opetuksessa tulee olla yhteistyössä kotien kanssa.

Oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea. Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ovat luonteva osa koulun toimintakulttuuria. Opetusryhmät muodostetaan siten, että opetuksessa voidaan saavuttaa opetussuunnitelmassa asetetut tavoitteet. Ryhmäkohtaiset tukimuodot suunnitellaan ja resursoidaan osaksi koulutyön rakenteellista kokonaisuutta. Oppilaskohtaisilla tukitoimilla mahdollistetaan kaikkien oppilaiden riittävä oppimisen ja koulunkäynnin tuki. Oppilaalla on oikeus saada maksutta opetus ja sen edellyttämät oppikirjat ja muu oppimateriaali, työvälineet ja työaineet. Lisäksi oppilaalla on oikeus saada maksutta opetukseen osallistumisen edellyttämä opiskeluhuolto sekä laissa määritellyt opintososiaaliset edut ja palvelut. Opiskeluhuollon järjestämistä ohjaa oppilas- ja opiskelijahuoltolaki. Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Oppilaalle on annettava jokaisena työpäivänä tarkoituksenmukaisesti järjestetty, täysipainoinen, maksuton ateria. Ruokailutilanteen on oltava ohjattu.

Suomen perustuslain ja yhdenvertaisuuslain mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, etnisen tai kansallisen alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, seksuaalisen suuntautumisen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Tasa-arvolaki velvoittaa kaikkia oppilaitoksia huolehtimaan siitä, että ihmisillä on sukupuoleen katsomatta samat mahdollisuudet koulutukseen. Opetuksen ja opetusaineistojen tulee tukea tasa-arvolain toteutumista ja olla saavutettavaa ja huomioida oppimisympäristön esteettömyys.

Opetuksen järjestämisessä otetaan lisäksi huomioon opetushenkilöstön määrään ja kelpoisuuteen liittyvät säännökset sekä muun muassa turvallisuuteen ja työsuojeluun liittyvät säännökset, henkilötietojen käyttöä, julkisuutta ja yksityisyyden suojaa koskevat säännökset, tekijänoikeussäännökset sekä lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämistä ohjaavat määräykset.

YK:n yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus muodostaa historiallisen ja eettisen perustulkinnan ihmisoikeuksien merkittävyydestä. Suomi on sitoutunut useisiin kansainvälisiin ihmisoikeussopimuksiin, jotka edellyttävät jokaisen lapsen oppimisesta ja hyvinvoinnista huolehtimista. Näistä keskeisiä ovat Lapsen oikeuksien sopimus, Taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskeva kansainvälinen yleissopimus eli ns. TSS-sopimus, Euroopan ihmisoikeuksien sopimus sekä Vammaisten henkilöiden oikeuksien sopimus. Saamelaisten oikeuksien turvaamiseksi otetaan lisäksi huomioon YK:n julistus alkuperäiskansojen oikeuksista.

YK:n lapsen oikeuksien sopimus antaa perusopetukselle oikeudellisen perustan. Sopimuksen mukaan lasten kanssa ja lasten hyväksi työskenteleviä velvoittavat sopimuksen yleisperiaatteet, jotka ovat yhdenvertaisuus ja syrjimättömyys, lapsen edun ensisijaisuus, lapsen oikeus suojeluun, huolenpitoon ja kehittymiseen sekä lapsen oikeus ilmaista näkemyksensä ja tulla kuulluksi ja lapsen näkemysten kunnioittaminen. Sopimuksen mukaan jokaisella lapsella on oikeus hyvään elämään sekä yksilölliseen, ruumiilliseen, henkiseen, hengelliseen, moraaliseen ja sosiaaliseen kehittymiseen.

Paikallinen tarkennus

Valtion koulukodin koulun toiminnassa ja opetuksessa näkyvät opetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet monin tavoin, ja ne perustuvat perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin sekä kansalliseen ja kansainväliseen lainsäädäntöön.

Opetuksen perusta ja järjestäminen

Perusopetuslakia noudattaen Valtion koulukodin koulu järjestää opetuksen oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti, edistäen heidän tervettä kasvuaan ja kehitystään. Lapsen etu ja oikeudet ovat keskeinen periaate opetuksen suunnittelussa ja toteutuksessa, ja siksi toiminta perustuu yksilöllisiin tukitoimiin ja pedagogiseen lähestymistapaan, joka huomioi oppilaiden taustan ja tarpeet.

Koulun toimintakulttuuriin kuuluu kodin ja koulun välinen yhteistyö, joka tukee oppilaiden hyvinvointia ja oppimista. Tämä yhteistyö näkyy säännöllisessä vuorovaikutuksessa perheiden kanssa sekä palautteen ja kehittämistoimenpiteiden hyödyntämisessä.

Oppilaiden oikeudet ja tukitoimet

Jokaisella oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea. Tämä näkyy koulukodissa muun muassa opetuksen eriyttämisenä, tukimuotojen järjestämisenä ja resurssien kohdentamisena osaksi koulutyön rakenteellista kokonaisuutta. Oppilaskohtaiset tukitoimet mahdollistavat riittävän ja yksilöllisen tuen kaikille oppilaille.

Lisäksi oppilailla on oikeus maksuttomaan opetukseen, oppimateriaaleihin, työvälineisiin ja opiskeluhuollon palveluihin. Opiskeluhuollon järjestämisessä noudatetaan oppilas- ja opiskelijahuoltolakia, mikä takaa oppilaille turvallisen ja hyvinvointia tukevan opiskeluympäristön.

Turvallinen ja yhdenvertainen oppimisympäristö

Valtion koulukodin koulu noudattaa Suomen perustuslain, yhdenvertaisuuslain ja tasa-arvolain mukaisia velvoitteita. Oppimisympäristön suunnittelussa varmistetaan tasa-arvoiset koulutusmahdollisuudet, syrjimättömyys ja esteettömyys. Opetus ja opetusaineistot tukevat näiden lakien toteutumista ja varmistavat, että jokainen oppilas saa yhdenvertaisen ja oikeudenmukaisen kohtelun.

Turvallisuus ja hyvinvointi ovat keskeisiä tavoitteita koulukodin toiminnassa. Opetushenkilöstön kelpoisuuteen ja määrään liittyvät säännökset varmistavat laadukkaan ja pedagogisesti vahvan opetuksen. Lisäksi koulukodin toiminnassa otetaan huomioon työsuojeluun, henkilötietojen käyttöön, julkisuuteen ja yksityisyyden suojaan liittyvät määräykset.

YK:n ihmisoikeussopimukset ja lapsen oikeuksien sopimus

Valtion koulukodin koulun toiminta pohjautuu YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen, joka ohjaa opetuksen järjestämistä. Sopimuksen periaatteet – yhdenvertaisuus, lapsen edun ensisijaisuus, suojelu, huolenpito ja oikeus ilmaista näkemyksensä – näkyvät koulukodin koulun toimintakulttuurissa ja opetuksessa.

Opetuksen järjestämisessä otetaan huomioon kansainväliset ihmisoikeussopimukset, jotta jokaisella oppilaalla on oikeus hyvään elämään ja kokonaisvaltaiseen kehittymiseen.

Kehittämistyö ja jatkuva arviointi

Koulukodin opetuksen ja toiminnan jatkuvan kehittäminen periaatteella varmistetaan, että opetuksen järjestämisen velvoitteet toteutuvat ja toiminta kehittyy yhteiskunnallisten tarpeiden mukaisesti.

Opetushenkilöstön täydennyskoulutus ja tutkimus- ja kehittämistoiminta varmistavat laadukkaan opetuksen ja pedagogisen kehittämisen. Valtion koulukodin koulun toiminta on strategisesti sidottu lapsen hyvinvoinnin edistämiseen, ja sen ydinarvot – turvallisuus, inhimillisyys, lapsilähtöisyys ja osallisuus – näkyvät jokaisessa opetuksen ja kasvatuksen osa-alueessa.

Tämä kokonaisvaltainen lähestymistapa varmistaa, että valtion koulukodin koulu täyttää perusopetuksen velvoitteet sekä kansalliset ja kansainväliset opetukseen liittyvät sitoumukset.

2.2 Perusopetuksen arvoperusta

Perusteen teksti

Opetussuunnitelman perusteet on laadittu tässä esitetyn arvoperustan mukaisesti.

Oppilaan ainutlaatuisuus ja oikeus hyvään opetukseen

Perusopetus perustuu käsitykseen lapsuuden itseisarvoisesta merkityksestä. Jokainen oppilas on ainutlaatuinen ja arvokas juuri sellaisena kuin hän on. Jokaisella on oikeus kasvaa täyteen mittaansa ihmisenä ja yhteiskunnan jäsenenä. Tässä oppilas tarvitsee kannustusta ja yksilöllistä tukea sekä kokemusta siitä, että kouluyhteisössä häntä kuunnellaan ja arvostetaan ja että hänen oppimisestaan ja hyvinvoinnistaan

välitetään. Yhtä tärkeä on kokemus osallisuudesta ja siitä, että voi yhdessä toisten kanssa rakentaa yhteisönsä toimintaa ja hyvinvointia.

Jokaisella oppilaalla on oikeus hyvään opetukseen ja onnistumiseen koulutyössä. Oppiessaan oppilas rakentaa identiteettiään, ihmiskäsitystään, maailmankuvaansa ja -katsomustaan sekä paikkaansa maailmassa. Samalla hän luo suhdetta itseensä, toisiin ihmisiin, yhteiskuntaan, luontoon ja eri kulttuureihin. Oppimisesta syrjäytyminen merkitsee sivistyksellisten oikeuksien toteutumatta jäämistä ja on uhka terveelle kasvulle ja kehitykselle. Perusopetus luo edellytyksiä elinikäiselle oppimiselle, joka on erottamaton osa hyvän elämän rakentamista.

Arvokasvatuksen merkitys korostuu maailmassa, jossa monimediainen tiedonvälitys, globaalit tietoverkot, sosiaalinen media ja vertaissuhteet muokkaavat lasten ja nuorten arvomaailmaa. Arvokeskustelu oppilaiden kanssa ohjaa oppilaita tunnistamaan ja nimeämään kohtaamiaan arvoja ja arvostuksia sekä pohtimaan niitä myös kriittisesti. Oppilaita tuetaan rakentamaan omaa arvoperustaansa. Koulun ja kotien yhteinen arvopohdinta ja siihen perustuva yhteistyö luovat turvallisuutta ja edistävät oppilaiden kokonaisvaltaista hyvinvointia. Henkilöstön avoin ja kunnioittava suhtautuminen kotien erilaisiin uskontoihin, katsomuksiin, perinteisiin ja kasvatusnäkemyksiin on rakentavan vuorovaikutuksen perusta.

Ihmisyys, sivistys, tasa-arvo ja demokratia

Perusopetus tukee oppilaan kasvua ihmisyyteen, jota kuvaa pyrkimys totuuteen, hyvyyteen ja kauneuteen sekä oikeudenmukaisuuteen ja rauhaan. Ihmisyyteen kasvussa jännitteet pyrkimysten ja vallitsevan todellisuuden välillä ovat väistämättömiä. Sivistykseen kuuluu taito käsitellä näitä ristiriitoja eettisesti ja myötätuntoisesti sekä rohkeus puolustaa hyvää. Sivistys merkitsee yksilöiden ja yhteisöjen taitoa tehdä ratkaisuja eettisen pohdinnan, toisen asemaan asettumisen ja tietoon perustuvan harkinnan perusteella. Eettisyyden ja esteettisyyden näkökulmat ohjaavat pohtimaan, mikä elämässä on arvokasta. Sivistys ilmenee tavassa suhtautua itseen, muihin ihmisiin, ympäristöön ja tietoon sekä tavassa ja tahdossa toimia. Sivistynyt ihminen pyrkii toimimaan oikein, itseään, toisia ihmisiä ja ympäristöä arvostaen. Hän osaa käyttää tietoa kriittisesti. Sivistykseen kuuluu myös pyrkimys itsesäätelyyn ja vastuunottoon omasta kehittymisestä ja hyvinvoinnista.

Perusopetus rakentuu elämän ja ihmisoikeuksien kunnioittamiselle. Se ohjaa niiden puolustamiseen ja ihmisarvon loukkaamattomuuteen. Perusopetus edistää hyvinvointia, demokratiaa ja aktiivista toimijuutta kansalaisyhteiskunnassa. Tasa-arvon tavoite ja laaja yhdenvertaisuusperiaate ohjaavat perusopetuksen kehittämistä. Opetus edistää osaltaan taloudellista, sosiaalista, alueellista ja sukupuolten tasa-arvoa. Opetus on oppilaita uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti

sitouttamatonta. Koulua ja opetusta ei saa käyttää kaupallisen vaikuttamisen kanavana.

Kulttuurinen moninaisuus rikkautena

Perusopetus rakentuu moninaiselle suomalaiselle kulttuuriperinnölle. Se on muodostunut ja muotoutuu eri kulttuureiden vuorovaikutuksessa. Opetus tukee oppilaiden oman kulttuuri-identiteetin rakentumista ja kasvua aktiivisiksi toimijoiksi omassa kulttuurissaan ja yhteisössään sekä kiinnostusta muita kulttuureita kohtaan. Samalla opetus vahvistaa luovuutta ja kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta, edistää vuorovaikutusta kulttuurien sisällä ja niiden välillä ja luo siten pohjaa kulttuurisesti kestävälle kehitykselle.

Eri kulttuuri- ja kielitaustoista tulevat ihmiset kohtaavat toisensa perusopetuksessa ja tutustuvat monenlaisiin tapoihin, yhteisöllisiin käytäntöihin ja katsomuksiin. Asioita opitaan näkemään toisten elämäntilanteista ja olosuhteista käsin. Oppiminen yhdessä yli kieli-, kulttuuri-, uskonto- ja katsomusrajojen luo edellytyksiä aidolle vuorovaikutukselle ja yhteisöllisyydelle. Perusopetus antaa perustan ihmisoikeuksia kunnioittavaan maailmankansalaisuuteen ja rohkaisee toimimaan myönteisten muutosten puolesta.

Kestävän elämäntavan välttämättömyys

Ihminen on osa luontoa ja täysin riippuvainen ekosysteemien elinvoimaisuudesta. Tämän ymmärtäminen on keskeistä ihmisenä kasvussa. Perusopetuksessa tunnistetaan kestävän kehityksen ja ekososiaalisen sivistyksen välttämättömyys, toimitaan sen mukaisesti ja ohjataan oppilaita kestävän elämäntavan omaksumiseen. Kestävän kehityksen ja elämäntavan ulottuvuudet ovat ekologinen ja taloudellinen sekä sosiaalinen ja kulttuurinen. Ekososiaalisen sivistyksen johtoajatuksena on luoda elämäntapaa ja kulttuuria, joka vaalii ihmisarvon loukkaamattomuutta, ekosysteemien monimuotoisuutta ja uusiutumiskykyä sekä samalla rakentaa osaamispohjaa luonnonvarojen kestävälle käytölle perustuvalle kiertotaloudelle. Ekososiaalinen sivistys merkitsee ymmärrystä erityisesti ilmastonmuutoksen vakavuudesta sekä pyrkimystä toimia kestävästi.

Ihminen kehittää ja käyttää teknologiaa sekä tekee teknologiaa koskevia päätöksiä arvojensa pohjalta. Hänellä on vastuu teknologian ohjaamisesta suuntaan, joka varmistaa ihmisen ja luonnon tulevaisuuden. Perusopetuksessa pohditaan kulutus- ja tuotantotavoissa ilmeneviä ristiriitoja suhteessa kestävään tulevaisuuteen sekä etsitään ja toteutetaan yhteistoimin ja pitkäjänteisesti elämäntapaamme korjaavia ratkaisuja. Oppilaita ohjataan tuntemaan myös kehitykseen vaikuttavia yhteiskunnallisia rakenteita ja ratkaisuja ja vaikuttamaan niihin. Perusopetus avaa näköalaa sukupolvien yli ulottuvaan globaaliin vastuuseen.

Paikallinen tarkennus

Inkluusio Valtion koulukodin koulussa – kohtaaminen, vahvistuminen ja oppiminen

Valtion koulukodin koulussa toiminta perustuu inkluusion periaatteisiin ja arvoihin, joiden tavoitteena on taata jokaiselle oppilaalle mahdollisuus oppia, kasvaa ja kehittyä osana yhteisöä. Perusopetus muodostaa kuntouttavan kokonaisuuden koulukodin hoidon ja kasvatuksen kanssa.

Inkluusio tarkoittaa sitä, että jokainen oppilas saa tarvitsemansa tuen ja mahdollisuuden olla mukana yhteisessä oppimisympäristössä riippumatta elämäntilanteestaan. Tämä periaate varmistaa sivistyksellisten oikeuksien toteutumisen, sillä jokaisella oppilaalla on oikeus laadukkaaseen opetukseen ja siihen tukeen, jota heidän kehityksensä ja oppimisensa edellyttää.

Sivistyksellisten oikeuksien näkökulmasta Valtion koulukodin koulu turvaa oppilaan oikeuden jatkuvaan tukeen. Oppilaiden yksilölliset oppimispolut varmistetaan asiantuntevalla opetuksella sekä tukitoimilla, jotka mahdollistavat oppimisen ja kehityksen jatkumisen ilman keskeytyksiä. Koulukotikoulun keskeisiä periaatteita ovat kohtaaminen, vahvistuminen ja oppiminen. Koulun toiminnassa vahvistetaan kohtaamalla ja kuulemalla oppilaan osallisuuden tunnetta sekä vaikutusmahdollisuuksia omaan koulunkäyntiinsä.

Valtion koulukodin koulu on kokonaisvaltainen oppimisympäristö, jossa oppilas voi kehittää sosiaalisia, emotionaalisia ja akateemisia taitojaan. Valtion koulukodin koulussa tehtävä yhteistyö lapsen tukemiseksi perustuu yksilöllisesti räätälöityihin rakenteisiin, jotka turvaavat lapsen hyvinvoinnin ja kasvun. Keskeisenä osana tätä yhteistyötä on oppilaan ympärillä toimiva verkosto, johon kuuluvat oppilaiden huoltajat, koulukodin kasvatus- ja opetushenkilöstö, lapsen asioista vastaavat sosiaalityöntekijät sekä muut mahdolliset sidosryhmät, kuten terveydenhuollon ammattilaiset. Jokaisen lapsen kohdalla sovitaan erikseen yhteistyön muodoista ja rakenteista, jotta opetus ja tukitoimet vastaavat hänen yksilöllisiin tarpeisiinsa. Tavoitteena on kokonaisvaltainen ja kestävä tuki.

Elämäntilanteen vakauttamisen näkökulmasta Valtion koulukodin koulu tarjoaa turvaa, rakenteita ja ohjausta, joiden avulla lapset voivat vahvistaa elämänhallintataitojaan. Vakaa ja ennakoitava arki tukee lapsen hyvinvointia ja mahdollistaa itseluottamuksen rakentamisen sekä tulevaisuuden suunnittelun.

Koulukodin koulun toiminta kytkeytyy myös vahvasti tulevaisuuden rakentamiseen. Perusopetuksen loppuun saattaminen ja jatko-opintomahdollisuuksien varmistaminen ovat keskeisiä tavoitteita, sillä ne luovat perustan lapsen itsenäiselle elämälle ja osallisuudelle yhteiskunnassa. Koulukodin ja koulukotikoulun välinen

yhteistyö mahdollistaa yksilöllisen ja räätälöidyn oppimispolun, joka tukee lapsen tulevaisuuden suunnitelmia ja auttaa häntä löytämään omat vahvuutensa. Näin koulukodin koulu toimii inklusiivisten periaatteiden mukaisesti ja tukee lasta kokonaisvaltaisesti sekä nykyhetkessä että tulevaisuuden rakentamisessa.

2.3 Oppimiskäsitys

Perusteen teksti

Opetussuunnitelman perusteet on laadittu perustuen oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppilas on aktiivinen toimija. Hän oppii asettamaan tavoitteita ja ratkaisemaan ongelmia sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Oppiminen on erottamaton osa yksilön ihmisenä kasvua ja yhteisön hyvän elämän rakentamista. Kieli, kehollisuus ja eri aistien käyttö ovat ajattelun ja oppimisen kannalta olennaisia. Uusien tietojen ja taitojen oppimisen rinnalla oppilas oppii reflektoimaan oppimistaan, kokemuksiaan ja tunteitaan. Myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista.

Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa toisten oppilaiden, opettajien ja muiden aikuisten sekä eri yhteisöjen ja oppimisympäristöjen kanssa. Se on yksin ja yhdessä tekemistä, ajattelemista, suunnittelua, tutkimista ja näiden prosessien monipuolista arvioimista. Siksi oppimisprosessissa on olennaista oppilaiden tahto ja kehittyvä taito toimia ja oppia yhdessä. Oppilaita ohjataan myös ottamaan huomioon toimintansa seuraukset ja vaikutukset muihin ihmisiin ja ympäristöön. Yhdessä oppiminen edistää oppilaiden luovan ja kriittisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoja sekä kykyä ymmärtää erilaisia näkökulmia. Se myös tukee oppilaiden kiinnostuksen kohteiden laajentumista. Oppiminen on monimuotoista ja sidoksissa opittavaan asiaan, aikaan ja paikkaan.

Oppimaan oppimisen taitojen kehittyminen on perusta tavoitteelliselle ja elinikäiselle oppimiselle. Siksi oppilasta ohjataan tiedostamaan omat tapansa oppia ja käyttämään tätä tietoa oppimisensa edistämiseen. Oppimisprosessistaan tietoinen ja vastuullinen oppilas oppii toimimaan yhä itseohjautuvammin. Oppimisprosessin aikana hän oppii työskentely- ja ajattelutaitoja sekä ennakoimaan ja suunnittelemaan oppimisen eri vaiheita. Jotta oppilas voisi oppia uusia käsitteitä ja syventää ymmärrystä opittavista asioista, häntä ohjataan liittämään opittavat asiat ja uudet käsitteet aikaisemmin oppimaansa. Tietojen ja taitojen oppiminen on kumuloituvaa ja se vaatii usein pitkäaikaista ja sinnikästä harjoittelua.

Oppilaan kiinnostuksen kohteet, arvostukset, työskentelytavat ja tunteet sekä kokemukset ja käsitykset itsestä oppijana ohjaavat oppimisprosessia ja motivaatiota. Oppilaan minäkuva sekä pystyvyyden tunne ja itsetunto vaikuttavat siihen, millaisia tavoitteita oppilas asettaa toiminnalleen. Oppimisprosessin aikana saatava rohkaiseva ohjaus vahvistaa oppilaan luottamusta omiin mahdollisuuksiinsa. Monipuolisen myönteisen ja realistisen palautteen antaminen ja saaminen ovat keskeinen osa sekä oppimista tukevaa että kiinnostuksen kohteita laajentavaa vuorovaikutusta.

Paikallinen tarkennus

Valtion koulukodin koulussa oppilaat kohdataan yksilöllisesti. Oppilaille pyritään tarjoamaan tasa-arvoiset ja yhdenvertaiset oppimisen edellytykset kuin sijoittajakunnan koulussa. Opetuksen ja tuen järjestämisessä huomioidaan oppilaalle tehdyn tuen tarpeen arvioinnin sisällöt, oppilaan elämäntilanne ja koulunkäyntikyky. Vahvalla monialaisella tuella varmistetaan oppilaan osallistumista opetukseen ja oppimiseen.

Oppilaskohtainen tuki opetuksessa edellyttää hyvin oppilaskohtaista, yksilöityä ja räätälöityä opettamista. Tämä tarkoittaa, että opetuksen järjestelyissä otetaan huomioon oppilaan erityiset koulunkäyntikykyä rajoittavat haasteet, kuten väkivallan, rikosoireilun, päihdeoireilun sekä vakavan trauman vaikutukset. Tällainen pedagogiikka rakentuu henkilökohtaiseen kohtaamiseen ja vahvuusperustaisuuteen, mikä tarkoittaa, että oppilaan luonteenvahvuuksien – niiden tunnistaminen, tunnustaminen, kehittäminen ja käyttäminen – merkitystä korostetaan. Näin edistetään oppilaan parempaa kouluun kiinnittymistä, opiskelumotivaatiota sekä terveempää itsetuntoa ja eheämpää minäkuvaa. Valtion koulukodin koulun toiminta perustuu hyvinvointi- ja vahvuuspedagogiikkaan, jonka ytimessä ovat kolme periaatetta:

Kohtaaminen: Jokainen oppilas nähdään kokonaisvaltaisesti, ja hänen kokemuksensa sekä näkemyksensä otetaan osaksi vuorovaikutusta.

Vahvistuminen: Oppilaan yksilölliset voimavarat ja onnistumiset tuodaan esiin, mikä tukee positiivisen itsetunnon ja identiteetin rakentumista. Jokaisella oppilaalla on vahvuuksia, erityisesti luonteenvahvuuksia. Niiden tunnistaminen, tunnustaminen, kehittäminen ja käyttäminen ovat olennaisia monen oppilaan parempaan kouluun kiinnittymiseen, opiskelumotivaatioon, terveempään itsetuntoon ja eheämpään minäkuvaan.

Oppiminen: Kehitetään sekä akateemisia että sosiaalisia taitoja, jotta lapselle annetaan eväät selviytyä elämän haasteista rakentavien vuorovaikutus- ja oppimistilanteiden avulla.

Teoreettisena pohjana toimii Martin Seligman positiiviseen psykologiaan pohjautuva PERMAH-teoria, jonka mukaan hyvinvointi rakentuu viidestä osatekijästä: myönteiset tunteet (Positive feelings), sitoutuminen (Engagement), ihmissuhteet (Relationships), merkityksellisyys (Meaning), saavuttaminen (Accomplishment) ja terveys (Health).

Seuraavassa kuvassa avataan näitä kolmea hyvinvointi- ja vahvuuspedagogiikan periaatetta oppilaan eri vaiheiden kautta

Kohtaaminen, vahvistuminen ja oppiminen oppilaan koulupolussa Valtion koulukodin koulussa. Valtion koulukodin Kartta-järjestelmä, prosessit.

Tunnetaitojen- ja vuorovaikutus- ja hyvinvointitaitojen opetus ovat keskeisiä Valtion koulukodin koulun opetuksen sisältöjä. Oppilaita tuetaan koulupäivän aikana ymmärtämään omia erityispiirteitään ja kehittämään tunne- vuorovaikutus- ja hyvinvointitaitoja, mikä edistää kokonaisvaltaista hyvinvointia. Epäsosiaalisesti (aggressiivisesti tai vetäytyvästi) käyttäytyville oppilaille opetetaan rakentavaa vuorovaikutusta opetuksen lomassa, ja oppilaat harjoittelevat ohjatusti tunne ja vuorovaikutustaitoja, jotta he saavat tarvittavat työkalut sekä koulussa että elämässä.

Valtion koulukodin opetuksessa psykoedukaatio on osa laaja-alaista hyvinvoinnin edistämistä sekä ennaltaehkäisevää ohjausta, jossa pyritään lisäämään oppilaiden, heidän lähipiirinsä ja koulun henkilökunnan ymmärrystä mielenterveydestä. Tavoitteena on paitsi lisätä tiedonkulkua myös vähentää tiedon puutteesta johtuvaa eriarvoisuutta, erityisesti kun oppilailla on erilaiset taustat, kokemukset ja koulunkäyntihistoriat.

Psykoedukaatio tarkoittaa koulussa menetelmänä tiedon jakamista ja ohjausta mielenterveydestä sekä siihen vaikuttavista tekijöistä. Koulun ohjauksessa ja opetuksessa tuetaan oppilaan hyvinvointia edistäviä elintapoja sekä autetaan oppilaita tunnistamaan ja hallitsemaan arjen haasteita. Psykoedukaatio voi

menetelmänä tukea esimerkiksi unen, ravitsemuksen ja liikunnan merkitystä käsitteleviä interventioita sekä vahvistaa oppilaiden resilienssiä eli kykyä selviytyä haastavista tilanteista.

Valtion koulukodin toimintaympäristössä käydään ohjauksellisia kasvatuskeskusteluja, joissa oppilaat voivat käsitellä mielenterveyteen liittyviä aiheita sekä purkaa pelkojaan ja ennakkoluulojaan. Psykoedukaatio perustuu dialogiseen ja yhteisölliseen lähestymistapaan, jossa opetus- ja kasvatushenkilöstö sekä oppilas keskustelevat avoimesti mielenterveydestä. Avoimen, selkeän kielen käyttö ohjauksessa varmistaa, että oppilas saa luotettavaa ja helposti ymmärrettävää tietoa, mikä tukee hänen kokonaisvaltaista hyvinvointiaan. Oppilaat huomioidaan kokonaisvaltaisesti ja hyvinvointi nähdään kokonaisuutena, jossa painotetaan vahvuuksia ja resilienssiä eikä vain haasteita. Näin psykoedukaatio osana Valtion koulukodin opetusta, ohjausta ja kasvatusta tukee oppilaiden hyvinvointia sekä opiskelukykyä, vähentäen mielenterveyteen liittyviä pelkoja ja edistäen myönteistä minäkuvaa.

2.4 Paikallisesti päätettävät asiat

Perusteen teksti

Arvokeskustelut luovat perustan sekä opetussuunnitelman laadinnalle, että yhteiselle opetus- ja kasvatustyölle. Paikallisesti päätetään, miten arvokeskustelut toteutetaan opetussuunnitelmaa laadittaessa ja muutoin säännöllisesti koulutyön aikana. Tällöin päätetään myös, miten luodaan edellytykset henkilöstön, oppilaiden ja huoltajien sekä mahdollisten muiden yhteistyökumppanien osallistumiselle keskusteluun.

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- mitkä ovat perusopetuksen arvoperustaa ja oppimiskäsitystä mahdollisesti täydentävät paikalliset näkökulmat tai painotukset ja miten ne ilmenevät (muilta osin arvoperustan ja oppimiskäsityksen kuvaamisessa opetussuunnitelman perusteiden tekstiä voidaan käyttää sellaisenaan)
- miten arvoperustan ja oppimiskäsityksen toteutumista seurataan ja arvioidaan.

Mahdolliset koulukohtaiset täydennykset kirjataan koulukohtaiseen opetussuunnitelmaan ja/tai lukuvuosisuunnitelmaan opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti.

3. Perusopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet

3.1 Perusopetuksen tehtävä

Perusteen teksti

Perusopetus on koulutusjärjestelmän kivijalka ja samalla osa esiopetuksesta alkavaa koulutusjatkumoa. Perusopetus tarjoaa oppilaille mahdollisuuden laajan yleissivistyksen perustan muodostamiseen ja oppivelvollisuuden suorittamiseen. Se antaa valmiudet ja kelpoisuuden toisen asteen opintoihin. Se ohjaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa ja rakentamaan tulevaisuutta oppimisen keinoin.

Perusopetuksen tehtävää voidaan tarkastella sen opetus- ja kasvatustehtävän, yhteiskunnallisen tehtävän, kulttuuritehtävän sekä tulevaisuustehtävän näkökulmasta. Perusopetusta järjestetään ja kehitetään inkluusioperiaatteiden mukaisesti. Periaatteisiin kuuluvat kaikkia oppilaita koskevat yhtäläiset oikeudet, tasa-arvoisuus, yhdenvertaisuus, syrjimättömyys, moninaisuuden arvostaminen sekä sosiaalinen osallisuus ja yhteisöllisyys. Inklusiivisuus on käsitteenä laaja ja se tulee nähdä kaikkia oppilaita koskevana ja perusopetuksen järjestämiseen liittyvänä periaatteena, arvona ja kokonaisvaltaisena tapana ajatella. Opetuksen saavutettavuudesta ja esteettömyydestä pidetään huoli.

Jokaisella perusopetusta antavalla koululla on opetus- ja kasvatustehtävä. Tämä tarkoittaa oppilaiden oppimisen, kehityksen ja hyvinvoinnin tukemista yhteistyössä kotien kanssa. Perusopetus tarjoaa oppilaille mahdollisuuden osaamisen monipuoliseen kehittämiseen. Se rakentaa oppilaiden myönteistä identiteettiä ihmisinä, oppijoina ja yhteisön jäseninä. Opetus edistää osallisuutta ja kestävää elämäntapaa sekä kasvua demokraattisen yhteiskunnan jäsenyyteen. Perusopetus kasvattaa oppilaita ihmisoikeuksien tuntemiseen, kunnioittamiseen ja puolustamiseen.

Perusopetuksen yhteiskunnallisena tehtävänä on edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Perusopetus kartuttaa inhimillistä ja sosiaalista pääomaa. Inhimillinen pääoma koostuu osaamisesta ja sosiaalinen pääoma ihmisten välisistä yhteyksistä, vuorovaikutuksesta ja luottamuksesta. Yhdessä ne edistävät yksilöllistä ja yhteiskunnallista hyvinvointia ja kehitystä. Perusopetuksen tehtävänä on osaltaan ehkäistä eriarvoistumista ja syrjäytymistä sekä edistää sukupuolten tasa-arvoa. Perusopetus kannustaa yhdenvertaisesti tyttöjä ja poikia eri oppiaineiden opinnoissa sekä lisää tietoa ja ymmärrystä sukupuolen moninaisuudesta. Jokaista oppilasta autetaan tunnistamaan omat mahdollisuutensa ja rakentamaan oppimispolkunsa ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja.

Perusopetuksen kulttuuritehtävänä on edistää monipuolista kulttuurista osaamista ja kulttuuriperinnön arvostamista sekä tukea oppilaita oman kulttuuri-identiteetin ja kulttuurisen pääoman rakentamisessa. Opetus lisää ymmärrystä kulttuureiden moninaisuudesta ja auttaa hahmottamaan kulttuureita menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden jatkumoina, joissa jokainen voi itse olla toimijana.

Koulua ympäröivän maailman muutos vaikuttaa väistämättä oppilaiden kehitykseen ja hyvinvointiin sekä koulun toimintaan. Perusopetuksessa opitaan kohtaamaan muutostarpeita avoimesti, arvioimaan niitä kriittisesti ja ottamaan vastuuta tulevaisuutta rakentavista valinnoista. Perusopetuksen globaalikasvatus luo osaltaan edellytyksiä oikeudenmukaiselle ja kestävälle kehitykselle YK:n asettamien kehitystavoitteiden suuntaisesti. Työtä tehdään mahdollisuuksien mukaan yhdessä muissa maissa toimivien koulujen ja opetuksen kehittäjien kanssa. Perusopetus vaikuttaa myönteisenä ja yhteiskuntaa rakentavana muutosvoimana kansallisesti ja kansainvälisesti.

Paikallinen tarkennus

Valtion koulukodin koulu vastaa sijaishuollon piirissä olevien vaativaa tukea tarvitsevien oppilaiden valtakunnalliseen perusopetuksen palvelutarpeeseen. Valtion koulukodin koulu järjestää vaativaa tukea tarvitsevalle oppilaalle vahvaa, kokonaisvaltaista oppilaskohtaista tukea oppimiseen ja koulunkäyntiin varmistaen sivistyksellisten oikeuksien toteutumista.

3.2 Opetuksen ja kasvatuksen valtakunnalliset tavoitteet

Perusteen teksti

Opetuksen ja kasvatuksen valtakunnallisista tavoitteista säädetään perusopetuslaissa sekä tarkemmin valtioneuvoston asetuksessa. Tavoitteet ohjaavat opetussuunnitelman perusteiden kaikkien osa-alueiden laadintaa. Ne ohjaavat myös paikallisen opetussuunnitelman laadintaa ja koulutyötä.

Kasvu ihmisyyteen ja yhteiskunnan jäsenyyteen

Valtioneuvoston asetuksen 2 §:ssä korostetaan koulun kasvatus- ja opetustehtävää. Keskeisenä tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuulliseen yhteiskunnan jäsenyyteen. Opetuksen ja kasvatuksen tulee myös tukea kasvua tasapainoisiksi ja terveen itsetunnon omaaviksi ihmisiksi. Asetuksen mukaan

opetus edistää kulttuurien sekä aatteellisten, maailmankatsomuksellisten ja uskonnollisten, kuten kristillisten, perinteiden sekä länsimaisen humanismin perinteen tuntemista ja ymmärtämistä. Elämän, toisten ihmisten ja luonnon kunnioittamisen rinnalla korostetaan ihmisarvon loukkaamattomuutta, ihmisoikeuksien kunnioittamista ja suomalaisen yhteiskunnan demokraattisia arvoja, kuten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Sivistykseen nähdään kuuluvaksi myös yhteistyö ja vastuullisuus, terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, kasvu hyviin tapoihin sekä kestävän kehityksen edistäminen.

Tarpeelliset tiedot ja taidot

Asetuksen 3 §:n mukaan opetuksen keskeisenä tavoitteena on luoda perusta oppilaan laajan yleissivistyksen muodostumiselle sekä maailmankuvan avartumiselle. Tähän tarvitaan sekä eri tiedonalojen tietoja ja taitoja että tiedonaloja läpileikkaavaa ja yhdistävää osaamista. Taitojen merkitys korostuu. Asetuksessa todetaan, että opetettavan tiedon tulee perustua tieteelliseen tietoon. Siinä säädetään myös muulla kuin äidinkielellä annettavan opetuksen sekä erityiseen maailmankatsomukseen ja kasvatusopilliseen järjestelmään perustuvan opetuksen järjestämisestä ja tavoitteista.

Sivistyksen, tasa-arvoisuuden ja elinikäisen oppimisen edistäminen

Asetuksen 4 § sisältää tavoitteita ja periaatteita, joiden mukaisesti opetus ja kasvatus sekä oppilashuolto tulee järjestää. Kaiken toiminnan tulee vahvistaa koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä parantaa oppimaan oppimisen taitoja ja edellytyksiä elinikäiseen oppimiseen. Asetuksessa korostuu vuorovaikutteisten oppimisympäristöjen hyödyntäminen sekä koulun ulkopuolella tapahtuva oppiminen opetustyön resurssina. Samoin korostuu kasvua ja oppimista edistävän toimintakulttuurin sekä toimivan oppilashuollon merkitys.

Valtioneuvoston asetuksessa säädetyt tavoitteet ohjaavat tarkastelemaan opetusta kokonaisuutena, joka rakentaa tässä ajassa tarvittavaa yleissivistystä ja luo pohjaa elinikäiselle oppimiselle. Tiedonalakohtaisen osaamisen lisäksi tulee tavoitella oppiainerajat ylittävää osaamista. Tähän pohjautuen opetussuunnitelman perusteissa määritellään tavoitteet ja sisällöt sekä yhteisille oppiaineille että tavoitteet oppiaineita yhdistäville laaja-alaisille osaamisalueille ja monialaisille oppimiskokonaisuuksille. Tavoitteiden toteutuminen edellyttää suunnitelmallista yhteistyötä ja tavoitteiden toteutumisen arviointia.

Paikallinen tarkennus

Sivistyksen, tasa-arvoisuuden ja elinikäisen oppimisen edistäminen Valtion koulukodin koulussa

Asetuksen 4 § sisältämiä tavoitteita ja periaatteita, joiden mukaisesti opetus ja kasvatus sekä oppilashuolto tulee järjestää, huomioidaan opetuksen, kasvatuksen ja hoivan sisällöissä Valtion koulukodin koulussa. Toiminta vahvistaa koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta, jotta sijaishuollon oppilaiden sivistykselliset oikeudet toteutuvat. Oppimaan oppimisen taitoja ja edellytyksiä elinikäiseen oppimiseen vahvistetaan ryhmäkohtaisessa tuessa kaikkien Valtion koulukodin koulun oppilaiden kohdalla. Oppimaan oppimisen taitoja ohjataan oppilaille opiskelun yhteydessä yksilöllisiä tarpeita havainnoiden ja vahvuuksia sekä mielenkiinnon kohteita huomioiden. Toiminnallinen opetus ja oppiminen ovat tärkeitä Valtion koulukodin koulussa. Toiminnallisuus motivoi ja aktivoi monia oppilaita, se lisää tarkkaavaisuutta sekä keskittymistä opiskeluun.

Jokaiselle oppilaalle on tavoitteellista löytää opetusvuorovaikutuksessa sopivia tapoja oppia ja vahvistaa oppilaiden käsitystä itsestä aktiivisena oppijana. Oppilaiden tulevaisuusorientaatiota aletaan vahvistamaan kouluun asettumisen jälkeen. Omien vahvuuksien ja mielenkiinnonkohteiden tunnistaminen toimivat oppilaan ohjauksen ja jatko-opintoihin ohjauksen keskeisinä sisältöinä. Oppimaan oppimisen taitojen vahvistuminen ja tulevaisuusorientaatio edistävät oppilaiden koulutuksellista tasa-arvoa heidän erilaisista taustoistaan ja haastavista elämäntilanteista riippumatta.

Valtion koulukodin koulussa hyödynnetään vuorovaikutteisia oppimisympäristöjä sekä koulun ulkopuolella tapahtuvaa oppimista opetustyön resurssina. Erilaiset retket ja muun muassa taito- ja taideaineiden sisällölliset työpajat rikastuttavat opetusta.

Opettajan, koulunkäynninohjaajan ja oppilaiden välinen vuorovaikutus on keskeisin oppimisprosessin laatua määrittävä tekijä Valtion koulukodin koulussa, jossa oppimisympäristöt tarjoavat mahdollisuuden muokata työskentelytapoja monimuotoisiksi. Työskentelytapojen valinnalla on hyvät mahdollisuudet edistää opetusvuorovaikutusta siten, että oppilaiden ajatukset ja näkemykset opiskeltavasta aiheesta liitetään osaksi oppimisprosessia. Opetustyö painottuu yksilölliseen, oppilaskohtaiseen työhön. Opetusryhmissä työskentely tapahtuu samassa tilassa, pienen oppilasjoukon yksilöllisesti, oppilaskohtaisesti etenevänä työskentelyä. Erilliset eriyttämistilat hyödyttävät myös oppilaita. Ryhmänä opiskelu toteutuu pienimuotoisesti kouluarjen yhteisöllisissä hetkissä. Opettaja vastaa kunkin oppilaan opetuksen ja oppimisen edistämisestä koulunkäyntikyky huomioiden.

Valtion koulukodin koulussa opetus nähdään kokonaisuutena, joka rakentaa tässä ajassa tarvittavaa yleissivistystä ja luo pohjaa elinikäiselle oppimiselle. Oppiainekohtaisen osaamisen lisäksi oppiainerajat ylittävää osaamista kehitetään oppiaineita yhdistävissä laaja-alaisille osaamisalueissa ja erityisesti monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa.

Opetuksen eheyttäminen on tärkeä osa Valtion koulukodin opetuksen yhtenäisyyttä tukevaa toimintakulttuuria. Eheyttämisen tavoitteena on tehdä mahdolliseksi opiskeltavien asioiden välisten suhteiden ja keskinäisten riippuvuuksien ymmärtäminen. Valtion koulukodin koulussa tuetaan oppilaiden oppimista, osallisuutta, arjen sujuvuutta ja koulunkäyntikykyä. Opetuksen eheyttämisessä huomioidaan oppilaiden tarpeet ja opetukselle asetetut tavoitteet. Opetuksen eheyttämisen toteutetaan monipuolisesti opetussuunnitelman perusteisiin kirjatuilla työtavoilla: rinnastamalla, jaksottamalla, toteuttamalla toiminnallisia aktiviteetteja, suunnittelemalla monialaisia, pitempikestoisia oppimiskokonaisuuksia, muodostamalla oppiaineista integroituja kokonaisuuksia tai kokonaisopetuksena.

Opetuksen eheyttäminen sisältyy Valtion koulukodin koulun monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin. Lukuvuositavoitteiden mukaiset monialaiset oppimiskokonaisuudet ovat kaikilla Valtion koulukotien yksiköillä samat, mutta toteutustavat ovat yksikkökohtaisia. Koulun opetushenkilöstö suunnittelee ja toteuttaa monialaiset oppimiskokonaisuudet, jotka kirjataan sekä tarkennetaan vuosittain lukuvuosisuunnitelmaan. Valtion koulukodin lukuvuosisuunnitelmaa arvioidaan vuosittain ja se on osa toimintakulttuurin kehittämistä.

Oppilaiden monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa osoittama laaja-alainen osaaminen ja työskentelytaidot arvioidaan osana oppilaiden oppiaineiden ja oppilaskohtaisten tavoitteiden arviointia. Oppilaat osallistuvat arviointiin itsearvioinnin keinoin.

Oppimiskokonaisuuksia suunniteltaessa huomioidaan perusopetukselle asetetut tavoitteet ja sovelletaan niitä oppilaille mielekkäällä tavalla. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien avulla pyritään siihen, että oppilaat haluavat oppia uutta, oppivat tulemaan toimeen toisten ihmisten kanssa sekä uskaltavat asettaa itselleen uusia tavoitteita ja unelmia. Oppilaille varataan mahdollisuus osallistua oppimiskokonaisuuksien suunnitteluun ikätason ja tuen tarpeen mukaisesti. Näin oppilaat osallistuvat myös samalla koulun toimintakulttuurin kehittämiseen.

Oppimiskokonaisuuksien sisällöt valikoituvat siten, että ne tukevat perusopetuksen toimintakulttuurin periaatteiden toteutumista.

3.3 Tavoitteena laaja-alainen osaaminen

Perusteen teksti

Laaja-alaisella osaamisella tarkoitetaan tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostamaa kokonaisuutta. Osaaminen tarkoittaa myös kykyä käyttää tietoja ja taitoja tilanteen edellyttämällä tavalla. Siihen, miten oppilaat käyttävät tietojaan ja taitojaan, vaikuttavat oppilaiden omaksumat arvot ja asenteet sekä tahto toimia. Laaja-alaisen osaamisen lisääntynyt tarve nousee ympäröivän maailman muutoksista. Ihmisenä kasvaminen, opiskelu, työnteko sekä kansalaisena toimiminen nyt ja tulevaisuudessa edellyttävät tiedon- ja taidonalat ylittävää ja yhdistävää osaamista.

Arvot, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri luovat perustan osaamisen kehittymiselle. Kukin oppiaine rakentaa osaamista oman tiedon- ja taidonalansa sisältöjä ja menetelmiä hyödyntäen. Osaamisen kehittymiseen vaikuttavat sekä ne sisällöt, joiden parissa työskennellään, että erityisesti se, miten työskennellään ja miten oppijan ja ympäristön vuorovaikutus toimii. Oppilaille annettava palaute sekä oppimisen ohjaus ja tuki vaikuttavat etenkin asenteisiin, motivaatioon ja tahtoon toimia.

Laaja-alaisia osaamiskokonaisuuksia on seitsemän ja niillä on useita liittymäkohtia toisiinsa. Niiden yhteisenä tavoitteena on perusopetuksen tehtävän mukaisesti ja oppilaiden ikäkauden huomioon ottaen tukea ihmisenä kasvamista sekä edistää demokraattisen yhteiskunnan jäsenyyden ja kestävän elämäntavan edellyttämää osaamista. Erityisen tärkeätä on rohkaista oppilaita tunnistamaan oma erityislaatunsa, omat vahvuutensa ja kehittymismahdollisuutensa sekä arvostamaan itseään.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet täsmennetään vuosiluokkakokonaisuuksittain. Tavoitteet on otettu huomioon oppiaineiden tavoitteiden ja keskeisten sisältöalueiden määrittelyssä. Oppiainekuvauksissa osoitetaan oppiaineiden tavoitteiden yhteys laaja-alaiseen osaamiseen.

Ajattelu ja oppimaan oppiminen *(L1)*

Ajattelun ja oppimisen taidot luovat perustaa muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Ajatteluun ja oppimiseen vaikuttaa se, miten oppilaat hahmottavat itsensä oppijoina ja ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Olennaista on myös, miten he oppivat tekemään havaintoja ja hakemaan, arvioimaan,

muokkaamaan, tuottamaan sekä jakamaan tietoa ja ideoita. Oppilaita ohjataan huomaamaan, että tieto voi rakentua monella tavalla, esimerkiksi tietoisesti päättelemällä tai intuitiivisesti, omaan kokemukseen perustuen. Tutkiva ja luova työskentelyote, yhdessä tekeminen sekä mahdollisuus syventymiseen ja keskittymiseen edistävät ajattelun ja oppimaan oppimisen kehittymistä.

Opettajien on tärkeä rohkaista oppilaita luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä ja olemaan samalla avoimia uusille ratkaisuille. Rohkaisua tarvitaan myös epäselvän ja ristiriitaisen tiedon äärellä olemiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista, hakemaan uutta tietoa ja siltä pohjalta tarkastelemaan ajattelutapojaan. Heidän kysymyksilleen annetaan tilaa ja heitä innostetaan etsimään vastauksia, kuuntelemaan toisten näkemyksiä sekä samalla pohtimaan myös omaa sisäistä tietoaan. Heitä rohkaistaan rakentamaan uutta tietoa ja näkemystä. Koulun muodostaman oppivan yhteisön jäseninä oppilaat saavat tukea ja kannustusta ideoilleen ja aloitteilleen, jolloin heidän toimijuutensa voi vahvistua.

Oppilaita ohjataan käyttämään tietoa itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa ongelmanratkaisuun, argumentointiin, päättelyyn ja johtopäätösten tekemiseen sekä uuden keksimiseen. Oppilailla tulee olla mahdollisuus analysoida käsillä olevaa asiaa kriittisesti eri näkökulmista. Innovatiivisten ratkaisujen löytäminen edellyttää, että oppilaat oppivat näkemään vaihtoehtoja ja yhdistelemään näkökulmia ennakkoluulottomasti ja voivat käyttää kuvittelukykyään olemassa olevien rajojen ylittämiseen. Leikit, pelillisyys, fyysinen aktiivisuus, kokeellisuus ja muut toiminnalliset työtavat sekä taiteen eri muodot edistävät oppimisen iloa ja vahvistavat edellytyksiä luovaan ajatteluun ja oivaltamiseen. Valmiudet systeemiseen ja eettiseen ajatteluun kehittyvät vähitellen, kun oppilaat oppivat näkemään asioiden välisiä vuorovaikutussuhteita ja keskinäisiä yhteyksiä sekä hahmottamaan kokonaisuuksia.

Jokaista oppilasta autetaan tunnistamaan oma tapansa oppia ja kehittämään oppimisstrategioitaan. Oppimaan oppimisen taidot karttuvat, kun oppilaita ohjataan ikäkaudelleen sopivalla tavalla asettamaan tavoitteita, suunnittelemaan työtään, arvioimaan edistymistään sekä hyödyntämään teknologisia ja muita apuvälineitä opiskelussaan. Oppilaita tuetaan rakentamaan perusopetuksen aikana hyvä tiedollinen ja taidollinen perusta sekä kestävä motivaatio jatko-opinnoille ja elinikäiselle oppimiselle.

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu *(L2)*

Oppilaat kasvavat maailmaan, joka on kulttuurisesti, kielellisesti, uskonnollisesti ja katsomuksellisesti moninainen. Kulttuurisesti kestävä elämäntapa ja monimuotoisessa ympäristössä toimiminen edellyttävät ihmisoikeuksien kunnioittamiselle perustuvaa kulttuurista osaamista, arvostavan vuorovaikutuksen taitoja ja keinoja ilmaista itseään ja näkemyksiään.

Perusopetuksessa oppilaita ohjataan ympäristön kulttuuristen merkitysten tunnistamiseen ja arvostamiseen sekä oman kulttuuri-identiteetin ja myönteisen ympäristösuhteen rakentamiseen. Oppilaat oppivat tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä omia sosiaalisia, kulttuurisia, uskonnollisia, katsomuksellisia ja kielellisiä juuriaan. Heitä kannustetaan pohtimaan oman taustansa merkitystä ja paikkaansa sukupolvien ketjussa. Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana. Samalla heitä ohjataan tunnistamaan, miten kulttuurit, uskonnot ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa, miten media muokkaa kulttuuria sekä pohtimaan myös, millaisia asioita ei voida ihmisoikeuksien vastaisena hyväksyä. Kouluyhteisössä ja koulun ulkopuolella tehtävässä yhteistyössä oppilaat oppivat havaitsemaan kulttuurisia erityispiirteitä ja toimimaan joustavasti eri ympäristöissä. Heitä kasvatetaan kohtaamaan arvostavasti muita ihmisiä sekä noudattamaan hyviä tapoja. Oppilaat saavat mahdollisuuksia kokea ja tulkita taidetta, kulttuuria ja kulttuuriperintöä. He oppivat myös välittämään, muokkaamaan ja luomaan kulttuuria ja perinteitä ja huomaamaan niiden merkityksen hyvinvoinnille.

Koulutyöhön sisällytetään runsaasti tilaisuuksia harjaantua esittämään mielipiteensä rakentavasti ja toimimaan eettisesti. Oppilaita ohjataan asettumaan toisen asemaan ja tarkastelemaan asioita ja tilanteita eri näkökulmista. Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti ihmisoikeuksien, erityisesti lapsen oikeuksien tuntemista ja arvostamista sekä niiden mukaista toimintaa. Kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan vahvistetaan kaikessa toiminnassa, myös kansainvälistä yhteistyötä tehden.

Kouluyhteisössä oppilaat saavat kokemuksia vuorovaikutuksen merkityksestä myös omalle kehitykselle. He kehittävät sosiaalisia taitojaan, oppivat ilmaisemaan itseään eri tavoin ja esiintymään eri tilanteissa. Opetuksessa tuetaan oppilaiden kasvua monipuolisiksi ja taitaviksi kielenkäyttäjiksi sekä äidinkielellään että muilla kielillä. Oppilaita rohkaistaan vuorovaikutukseen ja itsensä ilmaisemiseen vähäiselläkin kielitaidolla. Yhtä tärkeätä on oppia käyttämään matemaattisia symboleita, kuvia ja

muuta visuaalista ilmaisua, draamaa sekä musiikkia ja liikettä vuorovaikutuksen ja ilmaisun välineinä. Koulutyöhön sisältyy myös monipuolisia mahdollisuuksia käsillä tekemiseen. Oppilaita ohjataan arvostamaan ja hallitsemaan omaa kehoaan ja käyttämään sitä tunteiden ja näkemysten, ajatusten ja ideoiden ilmaisemiseen. Koulutyössä rohkaistaan mielikuvituksen käyttöön ja kekseliäisyyteen. Oppilaita ohjataan edistämään toiminnallaan esteettisyyttä ja nauttimaan sen eri ilmenemismuodoista.

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot *(L3)*

Elämässä ja arjessa selviäminen edellyttää yhä moninaisempia taitoja. Kyse on terveydestä, turvallisuudesta ja ihmissuhteista, liikkumisesta ja liikenteestä, teknologisoituneessa arjessa toimimisesta sekä oman talouden hallinnasta ja kuluttamisesta, jotka kaikki vaikuttavat kestävään elämäntapaan. Perusopetuksessa tuetaan oppilaiden luottavaista suhtautumista tulevaisuuteen.

Kouluyhteisö ohjaa ymmärtämään, että jokainen vaikuttaa toiminnallaan niin omaan kuin toistenkin hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen. Oppilaita kannustetaan huolehtimaan itsestä ja toisista, harjoittelemaan oman elämän ja arjen kannalta tärkeitä taitoja sekä lisäämään ympäristönsä hyvinvointia. Oppilaat oppivat perusopetuksen aikana tuntemaan ja ymmärtämään hyvinvointia ja terveyttä edistävien ja sitä haittaavien tekijöiden sekä turvallisuuden merkityksen ja hakemaan niihin liittyvää tietoa. He saavat mahdollisuuden kantaa vastuuta omasta ja yhteisestä työstä sekä kehittää tunnetaitojaan ja sosiaalisia taitojaan. Oppilaat kasvavat huomaamaan ihmissuhteiden ja keskinäisen huolenpidon tärkeyden. He oppivat myös ajanhallintaa, joka on tärkeä osa arjenhallintaa ja itsesäätelyä. Oppilaat saavat tilaisuuksia harjoitella toimimaan omasta ja muiden turvallisuudesta huolehtien eri tilanteissa, myös liikenteessä. Heitä ohjataan ennakoimaan vaaratilanteita ja toimimaan niissä tarkoituksenmukaisesti. Heitä opetetaan tunnistamaan keskeiset turvallisuuteen liittyvät symbolit sekä suojaamaan yksityisyyttään ja henkilökohtaisia rajojaan.

Oppilaat tarvitsevat perustietoa teknologiasta ja sen kehityksestä sekä vaikutuksista eri elämänalueilla ja ympäristössä. He tarvitsevat myös opastusta järkeviin teknologisiin valintoihin. Opetuksessa tarkastellaan teknologian monimuotoisuutta ja ohjataan ymmärtämään sen toimintaperiaatteita ja kustannusten muodostumista. Perusopetuksessa oppilaita ohjataan teknologian vastuulliseen käyttöön ja pohditaan siihen liittyviä eettisiä kysymyksiä.

Oppilaita opastetaan kehittämään kuluttajataitojaan sekä edellytyksiään omasta taloudesta huolehtimiseen ja talouden suunnitteluun. Oppilaat saavat ohjausta kuluttajana toimimiseen, mainonnan kriittiseen tarkasteluun sekä omien oikeuksien ja vastuiden tuntemiseen ja eettiseen käyttöön. Heitä kannustetaan kohtuullisuuteen, jakamiseen ja säästäväisyyteen. Perusopetuksen aikana oppilaat harjaantuvat kestävän elämäntavan mukaisiin valintoihin ja toimintatapoihin.

Monilukutaito *(L4)*

Monilukutaidolla tarkoitetaan erilaisten tekstien tulkitsemisen, tuottamisen ja arvottamisen taitoja, jotka auttavat oppilaita ymmärtämään monimuotoisia kulttuurisia viestinnän muotoja sekä rakentamaan omaa identiteettiään. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen käsitykseen tekstistä. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaistua tietoa. Tekstejä voidaan tulkita ja tuottaa esimerkiksi kirjoitetussa, puhutussa, painetussa, audiovisuaalisessa tai digitaalisessa muodossa.

Oppilaat tarvitsevat monilukutaitoa osatakseen tulkita maailmaa ympärillään ja hahmottaa sen kulttuurista monimuotoisuutta. Monilukutaito merkitsee taitoa hankkia, yhdistää, muokata, tuottaa, esittää ja arvioida tietoa eri muodoissa, eri ympäristöissä ja tilanteissa sekä erilaisten välineiden avulla. Monilukutaito tukee kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymistä. Sitä kehitettäessä tarkastellaan ja pohditaan myös eettisiä ja esteettisiä kysymyksiä. Monilukutaitoon sisältyy monia erilaisia lukutaitoja, joita kehitetään kaikessa opetuksessa. Oppilaiden tulee voida harjoittaa taitojaan sekä perinteisissä että monimediaisissa, teknologiaa eri tavoin hyödyntävissä oppimisympäristöissä.

Oppilaiden monilukutaitoa kehitetään kaikissa oppiaineissa arkikielestä kohti eri tiedonalojen kielen ja esitystapojen hallintaa. Osaamisen kehittyminen edellyttää rikasta tekstiympäristöä, sitä hyödyntävää pedagogiikkaa sekä oppiaineiden välistä ja muiden toimijoiden kanssa tehtävää yhteistyötä. Opetus tarjoaa mahdollisuuksia erilaisista teksteistä nauttimiseen. Oppimistilanteissa oppilaat käyttävät, tulkitsevat ja tuottavat erilaisia tekstejä sekä yksin että yhdessä muiden kanssa. Oppimateriaalina hyödynnetään ilmaisultaan monimuotoisia tekstejä ja mahdollistetaan niiden kulttuuristen yhteyksien ymmärtäminen. Opetuksessa tarkastellaan oppilaille merkityksellisiä, autenttisia tekstejä sekä niistä nousevia tulkintoja maailmasta. Näin

oppilaat voivat hyödyntää opiskelussa vahvuuksiaan ja itseään kiinnostavia sisältöjä ja käyttää niitä myös osallistumisessa ja vaikuttamisessa.

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen *(L5)*

Tieto- ja viestintäteknologinen (tvt) osaaminen on tärkeä kansalaistaito sekä itsessään että osana monilukutaitoa. Se on oppimisen kohde ja väline. Perusopetuksessa huolehditaan siitä, että kaikilla oppilailla on mahdollisuudet tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen kehittämiseen. Tieto- ja viestintäteknologiaa hyödynnetään suunnitelmallisesti perusopetuksen kaikilla vuosiluokilla, eri oppiaineissa ja monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä muussa koulutyössä.

Tieto- ja viestintäteknologista osaamista kehitetään neljällä pääalueella 1) Oppilaita ohjataan ymmärtämään tieto- ja viestintäteknologian käyttö- ja toimintaperiaatteita ja keskeisiä käsitteitä sekä kehittämään käytännön tvt-taitojaan omien tuotosten laadinnassa. 2) Oppilaita opastetaan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti. 3) Oppilaita opetetaan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedonhallinnassa sekä tutkivassa ja luovassa työskentelyssä. 4) Oppilaat saavat kokemuksia ja harjoittelevat tvt:n käyttämistä vuorovaikutuksessa ja verkostoitumisessa. Kaikilla näillä alueilla tärkeätä on oppilaiden oma aktiivisuus ja mahdollisuus luovuuteen sekä itselle sopivien työskentelytapojen ja oppimispolkujen löytämiseen. Tärkeätä on myös yhdessä tekemisen ja oivaltamisen ilo, mikä vaikuttaa opiskelumotivaatioon. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa välineitä tehdä omia ajatuksia ja ideoita näkyväksi monin eri tavoin ja siten se myös kehittää ajattelun ja oppimisen taitoja.

Oppilaita opastetaan tuntemaan tvt:n erilaisia sovelluksia ja käyttötarkoituksia sekä huomaamaan niiden merkitys arjessa, ja ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa ja vaikuttamisen keinona. Yhdessä pohditaan, miksi tieto- ja viestintäteknologiaa tarvitaan opiskelussa, työssä ja yhteiskunnassa ja miten näistä taidoista on tullut osa yleisiä työelämätaitoja. Tieto- ja viestintäteknologian vaikutusta opitaan arvioimaan kestävän kehityksen näkökulmasta ja toimimaan vastuullisina kuluttajina. Oppilaat saavat perusopetuksen aikana kokemuksia tvt:n käytöstä myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa. He oppivat hahmottamaan sen merkitystä, mahdollisuuksia ja riskejä globaalissa maailmassa.

Työelämätaidot ja yrittäjyys *(L6)*

Työelämä, ammatit ja työn luonne muuttuvat mm. teknologisen kehityksen ja talouden globalisoitumisen seurauksena. Työn vaatimusten ennakointi on vaikeampaa kuin ennen. Oppilaiden tulee perusopetuksessa saada yleisiä valmiuksia, jotka edistävät kiinnostusta ja myönteistä asennetta työtä ja työelämää kohtaan. Oppilaiden on tärkeä saada kokemuksia, jotka auttavat oivaltamaan työn ja yritteliäisyyden merkityksen, yrittäjyyden mahdollisuudet sekä oman vastuun yhteisön ja yhteiskunnan jäsenenä. Koulutyö järjestetään niin, että oppilaat voivat kartuttaa työelämätuntemustaan, oppia yrittäjämäistä toimintatapaa ja oivaltaa koulussa ja vapaa-ajalla hankitun osaamisen merkityksen oman työuran kannalta.

Oppilaita opetetaan tuntemaan lähialueen elinkeinoelämän erityispiirteitä ja keskeisiä toimialoja. Perusopetuksen aikana oppilaat tutustuvat työelämään ja saavat kokemuksia työnteosta sekä yhteistyöstä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Tällöin harjoitellaan työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja sekä huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys. Itsensä työllistämisen taidot ja yrittäjyys sekä riskien arviointi ja hallittu ottaminen tulevat tutuiksi myös erilaisten projektien kautta. Koulutyössä opitaan ryhmätoimintaa, projektityöskentelyä ja verkostoitumista.

Koulussa harjaannutaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa sekä toimimaan järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti. Yhteisessä työssä jokainen oppilas voi hahmottaa oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Siinä opitaan myös vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Toiminnallisissa opiskelutilanteissa oppilaat voivat oppia suunnittelemaan työprosesseja, asettamaan hypoteeseja, kokeilemaan erilaisia vaihtoehtoja ja tekemään johtopäätöksiä. He harjoittelevat työhön tarvittavan ajan arviointia ja muita työn edellytyksiä sekä uusia ratkaisujen löytämistä olosuhteiden muuttuessa. Samalla on tilaisuus oppia ennakoimaan työskentelyn mahdollisia vaikeuksia ja kohtaamaan myös epäonnistumisia ja pettymyksiä. Oppilaita kannustetaan sisukkuuteen työn loppuunsaattamisessa sekä työn ja sen tulosten arvostamiseen.

Oppilaita rohkaistaan suhtautumaan uusiin mahdollisuuksiin avoimesti ja toimimaan muutostilanteissa joustavasti ja luovasti. Heitä ohjataan tarttumaan asioihin aloitteellisesti ja etsimään erilaisia vaihtoehtoja. Oppilaita tuetaan tunnistamaan ammatillisia kiinnostuksen kohteitaan sekä tekemään jatko-opintovalintansa perustellusti ja omista lähtökohdistaan, perinteisten sukupuoliroolien ja muiden roolimallien vaikutukset tiedostaen.

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen *(L7)*

Yhteiskunnalliseen toimintaan osallistuminen on demokratian toimivuuden perusedellytys. Osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja sekä vastuullista suhtautumista tulevaisuuteen voi oppia vain harjoittelemalla. Kouluyhteisö tarjoaa tähän turvalliset puitteet. Samalla perusopetus luo osaamisperustaa oppilaiden kasvulle demokraattisia oikeuksia ja vapauksia vastuullisesti käyttäviksi, aktiivisiksi kansalaisiksi. Koulun tehtävänä on vahvistaa jokaisen oppilaan osallisuutta.

Perusopetuksessa luodaan edellytykset oppilaiden kiinnostukselle kouluyhteisön ja yhteiskunnan asioita kohtaan. Koulussa kunnioitetaan heidän oikeuttaan osallistua päätöksentekoon ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Oppilaat osallistuvat oman opiskelunsa, yhteisen koulutyön ja oppimisympäristön suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. He saavat tietoja ja kokemuksia kansalaisyhteiskunnan osallistumis- ja vaikuttamisjärjestelmistä ja keinoista sekä yhteisöllisestä työskentelystä koulun ulkopuolella. Ympäristön suojelemisen merkitys avautuu omakohtaisen luontosuhteen kautta. Oppilaat oppivat arvioimaan median vaikutuksia ja käyttämään sen mahdollisuuksia. Kokemusten kautta oppilaat oppivat vaikuttamista, päätöksentekoa ja vastuullisuutta. Samalla he oppivat hahmottamaan sääntöjen ja sopimusten sekä luottamuksen merkityksen. Osallistuessaan sekä koulussa että sen ulkopuolella oppilaat oppivat ilmaisemaan omia näkemyksiään rakentavasti. He oppivat työskentelemään yhdessä ja saavat tilaisuuksia harjoitella neuvottelemista, sovittelemista ja ristiriitojen ratkaisemista sekä asioiden kriittistä tarkastelua. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ehdotuksiaan eri osapuolten yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon sekä oikeudenmukaisen kohtelun ja kestävän elämäntavan näkökulmista.

Perusopetuksen aikana oppilaat pohtivat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden välisiä yhteyksiä sekä erilaisia tulevaisuusvaihtoehtoja. Heitä ohjataan ymmärtämään omien valintojen, elämäntapojen ja tekojen merkitys paitsi itselle, myös lähiyhteisöille, yhteiskunnalle ja luonnolle. Oppilaat saavat valmiuksia sekä omien että yhteisön ja yhteiskunnan toimintatapojen ja -rakenteiden arviointiin ja muuttamiseen kestävää tulevaisuutta rakentaviksi.

Paikallinen tarkennus

Valtion koulukodin koulun toiminnassa korostuvat yksilöllinen kasvu ja yhteisöllinen osallisuus, jotka tukevat oppilaiden elämäntilanteiden vakautumista. Koulun

toimintakulttuuri ohjaa kohtaamalla ja vahvistamalla oppilaita työskentelemään järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti, sekä itsenäisesti että yhteistyössä muiden kanssa. Tavoitteena on, että jokainen oppilas hahmottaa oman roolinsa osana kokonaisuutta ja oppii vastavuoroisuutta sekä tavoitteellista työskentelyä. Oppilaan aktiivista roolia tuetaan ja vahvistetaan.

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Valtion koulukodin koulu tukee oppilaita kehittämään itsestä huolehtimisen taitoja, jotka vaikuttavat niin heidän hyvinvointiinsa kuin ympäristöönsä. Oppilaat oppivat arvioimaan terveydelle ja turvallisuudelle merkittäviä tekijöitä sekä kantamaan vastuuta omasta toiminnastaan. Valtion koulukodissa oppilaat saavat osakseen huolenpitoa ja ihmissuhdetaitojen kehittäminen ovat osa koulun toimintakulttuuria. Valtion koulukodissa oppilaiden toiminnassa tuetaan ajanhallintaa, itsesäätelyä ja turvallisuustietoisuutta. Tämä auttaa oppilaita kohtaamaan arjen haasteita ennakoivasti ja vastuullisesti. Lisäksi heitä ohjataan suojaamaan yksityisyyttään ja henkilökohtaisia rajojaan.

Työskentelytaidot ja oppimisen prosessi

Oppilaat kehittävät kykyään suunnitella ja toteuttaa työprosesseja opettajan sekä koulunkäynninohjaajan tuella esimerkiksi hypoteesien tekeminen, eri ratkaisujen kokeileminen ja johtopäätösten tekeminen. Tämä tukee oppilaiden tulevaisuusorientaatiota ja vahvistaa kykyä kohdata erilaisia elämäntilanteita, erityisesti nivelvaiheissa, kuten Valtion koulukodin kouluun tullessa ja sieltä lähdettäessä. Lisäksi oppilaat harjoittelevat ohjatusti opettajan tuella ennakoimaan työskentelyn haasteita ja oppivat kohtaamaan myös epäonnistumisia ja pettymyksiä. Sisukkuuden ja sinnikkyyden vahvistuminen sekä onnistumisen kokemukset auttavat oppilaita sopeutumaan muutoksiin ja arvostamaan oman työnsä tuloksia.

Uuden oppiminen ja joustavuus

Oppilaita rohkaistaan suhtautumaan uusiin mahdollisuuksiin avoimesti ja toimimaan muutostilanteissa joustavasti ja luovasti. Opetushenkilöstö tukee joustavuutta ennakoimalla ja sanoittamalla tilanteita sekä tarjoamalla erilaisia rakentavia toimintatapoja. Oppilaita kannustetaan olemaan aloitteellisia, etsimään vaihtoehtoisia

ratkaisuja ja tunnistamaan omat ammatilliset kiinnostuksen kohteensa. Tässä työssä perinteisten sukupuoliroolien ja muiden roolimallien vaikutukset huomioidaan, jotta oppilas voi tehdä jatko-opintovalintansa omista lähtökohdistaan.

Osallisuus, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuus

Valtion koulukodin koulu toimii demokratian periaatteiden mukaisesti, vahvistaen oppilaiden osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia. Oppilaat harjoittelevat vastuullista kansalaisuutta turvallisessa ympäristössä, jossa heidän oikeuttaan osallistua päätöksentekoon kunnioitetaan iän ja kehitystason mukaisesti. He osallistuvat koulutyön ja oppimisympäristön suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. Koulukodin oppilaat saavat kokemuksia vaikuttamisesta ja rakentavan vaikuttamisen keinoista sekä tuloksista.

Koulukodin opetuksessa korostetaan medialukutaitoa ja kriittistä ajattelua, jotta oppilaat oppivat arvioimaan median vaikutuksia ja hyödyntämään sen mahdollisuuksia. Lisäksi oppilaille annetaan tilaisuuksia harjoitella ohjatusti neuvottelua, sovittelua ja ristiriitojen ratkaisemista, mikä tukee heidän kykyään toimia rakentavasti osana yhteisöä.

Tulevaisuusorientaatio ja yhteiskunnallinen osallisuus

Perusopetuksen aikana oppilaat pohtivat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden välisiä yhteyksiä sekä erilaisia tulevaisuusvaihtoehtoja. Heitä ohjataan ymmärtämään omien valintojen, elämäntapojen ja tekojen merkitys paitsi itselleen, myös lähiyhteisöille, yhteiskunnalle ja luonnolle. Näin valtion koulukodin koulu luo kestävän tulevaisuuden rakentamisen perustaa, jossa oppilaat saavat valmiuksia arvioida ja muuttaa toimintatapojaan yhteiskunnan tarpeiden mukaisiksi.

Tämä kokonaisvaltainen lähestymistapa varmistaa, että valtion koulukodin koulu tukee lapsen vakauden, kohtaamisen ja vahvistamisen prosesseja, edistäen samalla aktiivista kansalaisuutta ja osallisuutta yhteiskunnassa. Valtion koulukodin koulu yhdistää laaja-alaisen osaamisessa kulttuurisen osaamisen, vuorovaikutuksen ja ilmaisun tukemisen elämänhallinnan, työelämätaitojen ja kestävän elämäntavan rakentamisen näkökulmat. Oppilaat saavat monipuolisia kokemuksia, jotka vahvistavat heidän itsetuntemustaan, kykyään kohdata maailmaa joustavasti sekä halua osallistua yhteiskunnan kehittämiseen. Tällä kokonaisvaltaisella lähestymistavalla pyritään rakentamaan oppilaille tukevaa pohjaa kohti omia tavoitteita ja tulevaisuuden rakentamista.

3.4 Paikallisesti päätettävät asiat

Perusteen teksti

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa keskustellaan, mitä perusopetuksen tehtävä sekä valtioneuvoston asetuksessa määritellyt opetuksen ja kasvatuksen valtakunnalliset tavoitteet merkitsevät paikallisesti. Pohditaan myös, mitä opetukselle ja kasvatukselle asetettujen valtakunnallisten tavoitteiden sekä niistä johdettujen laaja-alaisen osaamisen ja oppiainekohtaisten tavoitteiden toteuttaminen edellyttää opetuksen järjestämiseltä, johtamiselta ja koulutyöltä.

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- mitkä ovat paikalliset, perusopetuksen tehtävää mahdollisesti täydentävät ja käytännön toteuttamista ilmentävät näkökohdat (muilta osin tehtäväkuvauksessa opetussuunnitelman perusteiden tekstiä voidaan käyttää sellaisenaan; tehtävää voidaan konkretisoida ja toteuttaa myös opetussuunnitelmaa täydentävien suunnitelmien kuten esimerkiksi kestävän kehityksen ohjelman tai kulttuurikasvatussuunnitelman avulla, joista tulee tällöin maininta opetussuunnitelmaan)
- mitkä ovat opetussuunnitelman perusteissa määritellyn laaja-alaisen osaamisen mahdolliset paikalliset painotukset ja miten painottuminen ilmenee (muilta osin laaja-alaisen osaamisen kuvaamisessa opetussuunnitelman perusteiden tekstiä voidaan käyttää sellaisenaan)
- mitkä ovat ne järjestelyt ja toimenpiteet, joiden avulla laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutumisesta opetustyössä huolehditaan ja toteutumista seurataan (laaja-alaisen osaamisen tarkemmat tavoitteet määritellään vuosiluokkakokonaisuuksittain).

Paikallinen tarkennus

Laaja-alaisen osaamisen sisällöistä ja tavoitteista Valtion koulukodissa korostuvat itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3), ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1), kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2) sekä osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7).

Opetuksessa käytetään oppiaineille ominaisia menetelmiä ja monipuolisia, joustavia työtapoja, joiden avulla tuetaan ja ohjataan sekä yksittäisen oppilaan oppimista että koko ryhmän toimintaa. Erilaisten työtapojen tehtävänä on kehittää oppilaiden

oppimisen, ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoja, työskentelyn taitoja sekä sosiaalisia taitoja. Oppilaiden aktiivinen osallistuminen kehittyy erilaisia työtapoja hyödyntäen. Oppilaiden yksilölliset kasvu- ja kehitystarpeet huomioidaan jo oppilaan koulunkäynnin aloitusvaiheessa. Opettajalla on keskeinen rooli työtapojen ja menetelmien valinnassa, oppilaille varataan mahdollisuus osallistua oppimiskokonaisuuksien suunnitteluun kehitystasonsa mukaisesti.

Oppilaiden koulunkäyntiä suunnitellaan yhdessä oppilaan, hänen huoltajiensa sekä oppilaan asioista vastaavan sosiaalityöntekijän kanssa. Oppilaan koulunkäynnin suunnittelussa huomioidaan oppilaan oma kokemus siitä, miten hän oppii omasta mielestään parhaiten. Tämä lähestymistapa auttaa oppimiseen ja koulunkäyntiin motivoitumisessa sekä kouluun kiinnittymisessä. Koulun pienet opetusryhmät antavat paljon mahdollisuuksia erilaisten työtapojen joustavaan hyödyntämiseen. Tämä mahdollistaa esimerkiksi tarvittaessa hyvin yksilöllisen opetuksen. Jatkuva opettajan ja oppilaan välinen vuorovaikutus ja asioista keskusteleminen auttavat oppilaita tuomaan omat tietonsa ja näkemyksensä rakentavasti esille. Näin toimimalla oppilaat saavat valmiuksia jatko-opintoja, työelämää, elämässä pärjäämistä sekä omasta hyvinvoinnista huolehtimista varten.

Valtion koulukodin koulussa toteutetaan joka lukuvuosi monialainen oppimiskokonaisuus, joka suunnitellaan yhteisesti lukuvuosisuunnitelmaan.

Monialainen oppimiskokonaisuus on kuvattu lukuvuosisuunnitelmassa (tavoitteet, sisällöt, oppiaineet, oppilaiden osallisuus, tvt:n opetussuunnitelman sisällöt, oppimateriaali). Monialaisia oppimiskokonaisuuksia ja laaja-alaisen osaamisen sisältöjä sekä tavoitteita arvioidaan oppilaspalautteen, opettajien palautteen ja kehittämistyön perusteella sekä osana lukuvuosisuunnitelman arviointia.

4 Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri

4.1 Toimintakulttuurin merkitys ja kehittäminen

Perusteen teksti

Perusopetusta kehitetään opetussuunnitelmallisesti ja pedagogisesti yhtenäisenä kokonaisuutena. Perusopetus jäsentyy valtioneuvoston asetuksen mukaisesti vuosiluokkien 1–2, 3–6 sekä 7–9 muodostamiin jaksoihin. Vuosiluokat muodostavat opetuksellisesti eheän ja kasvatuksellisesti johdonmukaisen jatkumon. Yhteistyö esiopetuksen kanssa vahvistaa työn pitkäjänteisyyttä. Opetuksen järjestäjä huolehtii yhteistyöstä ja opetuksen yhtenäisyydestä riippumatta siitä, toimivatko esiopetus ja perusopetus tai perusopetuksen eri luokka-asteet hallinnollisesti eri yksiköissä tai eri rakennuksissa. Yhteistyötä tehdään mahdollisuuksien mukaan myös seuraavan koulutusvaiheen oppilaitosten kanssa.

Toimintakulttuurilla tarkoitetaan tapaa, jolla yhteisön toimintaa suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan. Koulun toimintakulttuurissa näkyvät perusopetuksen arvoperusta, oppimiskäsitys ja tavoitteet. Toimintakulttuurilla on keskeinen merkitys yhdenvertaisuuden, oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen, oppilaiden osallisuuden, yhteisöllisen opiskeluhuollon ja perusopetuksen yhtenäisyyden toteuttamisessa. Se vaikuttaa aina oppilaan kohtaaman koulutyön laatuun. Toimintakulttuuri on kokonaisuus, joka rakentuu

- työtä ohjaavien normien ja toiminnan tavoitteiden tulkinnasta
- johtamisesta, toiminnan rakenteista ja työn organisoinnista, suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista
- yhteisön osaamisesta ja kehittämisestä
- yhteistyöstä eri toimijoiden kanssa
- pedagogiikasta ja ammatillisuudesta
- vuorovaikutuksesta, ilmapiiristä, arkikäytännöistä ja oppimisympäristöistä.

Toimintakulttuuria muovaavat sekä tiedostetut että tiedostamattomat tekijät. Toimintakulttuuri vaikuttaa sen piirissä oleviin asioihin ja toimijoihin riippumatta siitä, tunnistetaanko niiden merkitys ja vaikutukset vai ei. Yhteisön jokaisella jäsenellä on merkitystä toimintakulttuurin rakentumisessa. Toimintakulttuuria tulee systemaattisesti johtaa ja kehittää yhteisön arvojen ja tavoitteiden mukaisesti.

Aikuisten tapa toimia välittyy oppilaille, jotka omaksuvat kouluyhteisön arvoja, asenteita ja tapoja. Esimerkiksi vuorovaikutuksen ja kielenkäytön mallit sekä sukupuoliroolit siirtyvät oppilaille. Toimintakulttuurin vaikutusten pohdinta ja sen ei-toivottujen piirteiden tunnistaminen ja korjaaminen ovat tärkeä osa toimintakulttuurin kehittämistä.

Toimintakulttuuri ilmenee selvimmin yhteisön käytännöissä. Perusopetuksessa kaikki käytännöt rakennetaan tukemaan opetus- ja kasvatustyölle asetettuja tavoitteita. Toimintakulttuurin tulee tukea tavoitteisiin sitoutumista ja edistää yhteisen arvoperustan ja oppimiskäsityksen toteutumista koulutyössä. Toimintakulttuuriin kehittämisen perusedellytys on toisia arvostava, avoin ja vuorovaikutteinen sekä kaikkia yhteisön jäseniä osallistava ja luottamusta rakentava keskustelu.

Paikallinen tarkennus

Toimintakulttuurin merkitys ja kehittäminen Valtion koulukodissa

Valtion koulukodin koulun toimintakulttuuri muodostaa perustan lasten hyvinvoinnille ja kasvulle. Se ohjaa yhteisön toimintaa, määrittää oppimisympäristön rakenteita ja varmistaa, että pedagogiset ratkaisut tukevat jokaisen oppilaan yksilöllisiä tarpeita. Valtion koulukodin koulun toimintakulttuuri rakentuu kestävistä arvoista ja käytännöistä, jotka vahvistavat lapsen osallisuutta, turvallisuutta ja mahdollisuutta edetä elämässään.

Toimintakulttuurin keskeiset periaatteet

Valtion koulukodin koulun toimintakulttuuri muodostuu opetuksen, kasvatuksen ja hoidon kiinteästä yhteydestä, joka tekee koulukodin koulun toiminnasta erityisen kuntouttavan kokonaisuuden. Koulukodin toimintakulttuurista voidaan luokitella osa-alueita:

- Normit ja tavoitteet: Valtion koulukodin koulun toimintaa ohjaa selkeä arvoperusta, joka tukee yhdenvertaisuutta, oppimisen edellytyksiä ja yhteisöllistä opiskeluhuoltoa.
- Johtaminen ja organisointi: Suunnitelmallinen ja jaettu johtaminen varmistaa, että toiminta on systemaattista, tavoitteellista ja pedagogisesti perusteltua.

- Yhteisön osaaminen ja kehittäminen: Valtion koulukodin koulun henkilöstö ja oppilaat rakentavat yhdessä oppivaa yhteisöä, jossa kehitetään jatkuvasti osaamista ja toimintatapoja.
- Yhteistyö eri toimijoiden kanssa: Valtion koulukodin koulu tekee tiivistä yhteistyötä huoltajien, lastensuojelun, kuntien ja muiden viranomaisten kanssa sekä järjestöjen ja kokemusasiantuntijoiden kanssa, jotta lapsen elämän kokonaisvaltainen vakauttaminen onnistuu.
- Pedagogiikka ja ammatillisuus: Opetus- ja kasvatustyö perustuu koulutukseen, tutkimukseen, ammatilliseen kokemukseen ja osaamiseen sekä moniammatilliseen yhteistyöhön.
- Vuorovaikutus ja ilmapiiri: Jokainen oppilas kohdataan yksilönä, ja toimintakulttuuri tukee arvostavaa kohtaamista sekä osallisuutta oppimisympäristössä.
- Lapsen kohtaaminen ja tukeminen

Valtion koulukodin koulun toimintakulttuuri perustuu kokonaisvaltaiseen kohtaamiseen. Lasta ei määritellä pelkästään haasteidensa tai oireidensa kautta, vaan hänessä nähdään potentiaali ja mahdollisuus kehittyä. Tavoitteena on, että lapsi voi löytää oman polkunsa ja kasvaa tulevaisuuteen suuntautuneeksi yksilöksi. Tätä tukee systemaattinen nivelvaiheiden ohjaus, jossa Valtion koulukodin koulu tarjoaa tukea niin saapumisessa kuin poistumisessa, varmistaen lapsen siirtymän seuraaviin elämänvaiheisiin.

- Yhteisöllisyys ja voimaantuminen

Toimintakulttuurin kehittämisessä korostetaan yhteisöllisyyden merkitystä. Yhteinen työ ja osallisuus luovat pohjan voimaantumiselle, jossa lapsi saa tuntea itsensä arvokkaaksi ja kykeneväksi. Osallisuuden rakenteet mahdollistavat sen, että lapsi voi tehdä aloitteita, vaikuttaa yhteisön toimintaan ja löytää paikkansa Valtion koulukodin koulun oppivassa yhteisössä.

- Arvostava toimintakulttuuri ja pedagoginen kehittäminen

Valtion koulukodin koulussa rakennetaan toimintakulttuuria, jossa puheen ja käytännön kautta vahvistetaan kunnioittavaa kohtaamista ja yhteisöllistä osallisuutta. Opetus ja kasvatustyö pohjautuvat turvallisuuteen, lapsilähtöisyyteen ja

inhimillisyyteen, mikä tukee jokaisen lapsen kasvua. Kehittäminen on jatkuva prosessi, jossa arvioidaan toimintaa, vahvistetaan vahvuuksia ja kehitetään uusia menetelmiä lasten tukemiseksi.

Valtion koulukodin toimintakulttuuri ei ole vain rakenteiden ja sääntöjen kokonaisuus, vaan se on elävä ja kehittyvä yhteisö, joka tukee lapsen elämäntilanteen vakauttamista, kohtaamista ja voimaantumista. Arvostava ja osallistava toimintakulttuuri pyrkii varmistamaan, että jokainen oppilas saa mahdollisuuden kasvaa ja edetä kohti tulevaisuuttaan.

4.2 Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet

Perusteen teksti

Perusopetuksen toimintakulttuurin periaatteiden tehtävänä on tukea opetuksen järjestäjiä ja kouluja toimintansa suuntaamisessa. Periaatteet on kuvattu ajatellen erityisesti koulun toimintaa. Opetuksen järjestäjän tehtävänä on luoda edellytykset periaatteiden toteutumiselle kouluissa ja kehittää omaa toimintakulttuuriaan samassa suunnassa.

Tavoitteena on luoda toimintakulttuuria, joka edistää oppimisen edellytyksiä tukevia opetusjärjestelyjä, oppimista, osallisuutta ja kouluun kiinnittymistä tukevia ratkaisuja sekä hyvinvointia ja kestävää elämäntapaa. Toimintakulttuurin kehittämisen lähtökohtana on inklusiivinen perusopetus, jossa kukin oppilas voi toimia, kehittyä ja oppia omana ainutlaatuisena yksilönään sekä yhteisön jäsenenä. Periaatteiden toteuttamiseksi tarvitaan paikallisten tarpeiden ja mahdollisuuksien, esteettömyyden ja saavutettavuuden huomioon ottamista, yhteistyötä oppilaiden huoltajien, opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten, sidosryhmien ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa sekä oppilaiden aitoa mukanaoloa yhteisön kehittämisessä.

4.2.1 Oppiva yhteisö toimintakulttuurin ytimenä

Perusteen teksti

Koulu toimii oppivana yhteisönä ja kannustaa kaikkia jäseniään oppimiseen. Oppiva yhteisö kehittyy dialogin avulla. Yhdessä tekeminen ja osallisuuden kokemukset vahvistavat yhteisöä. Tavoitteiden pohdinta, oman työn säännöllinen arviointi ja kiireettömyys edistävät yhteisön oppimista. Sitä tukee kodeilta ja muilta yhteistyökumppaneilta saatu palaute. Oppimista edistää myös kehittämistyöstä, arvioinneista ja tutkimuksesta saadun tiedon hyödyntäminen. Pedagogisen ja jaetun johtamisen merkitys korostuu, ja johtaminen kohdistuu erityisesti oppimisen ja hyvinvoinnin edellytyksistä huolehtimiseen.

Oppiva yhteisö luo edellytyksiä yhdessä ja toinen toisiltaan oppimiseen. Se luo edellytyksiä myös tutkimiseen ja kokeilemiseen sekä innostumisen ja onnistumisen kokemuksiin. Yhteistyön lähtökohtana ovat yhteisön jäsenten hyvät yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot, joita opitaan ennen kaikkea arjen luonnollisissa kohtaamisissa. Näissä aikuisten malli ja esimerkki ovat erityisen tärkeitä.

Tunne- ja vuorovaikutustaidot ovat oppimisen tavoite eri oppiaineissa ja ne sisältyvät myös laaja-alaisen osaamisen kokonaisuuteen. Oppituntien lisäksi tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelu arkisissa tilanteissa on tärkeä osa koulun toimintakulttuuria.

Yhteisö rohkaisee jokaista jäsentään yrittämään ja oppimaan myös virheistä. Se antaa sopivia haasteita ja tukee vahvuuksien löytämistä ja hyödyntämistä. Yhteisön jäseninä oppilaat voivat luoda myönteisen ja realistisen käsityksen itsestään ja kehittää luontaista kokeilun ja tutkimisen haluaan. Oppivassa yhteisössä ymmärretään fyysisen aktiivisuuden merkitys oppimiselle ja irrottaudutaan istuvasta elämäntavasta. Siinä arvostetaan työhön syventymistä, oppimisessa tarvittavaa ponnistelua ja työn loppuunsaattamista.

Paikallinen tarkennus

Toimintakulttuurin merkitys ja kehittäminen Valtion koulukodissa

Oppiva yhteisö muodostaa koulukodin toiminnan perustan, missä jatkuva kehittäminen, osallisuus ja koulun pedagoginen johtaminen sekä koulukodin johtaminen tukevat oppimista sekä hyvinvointia. Valtion koulukodin yhteiskunnallinen

tehtävä liittyy lasten ja nuorten kasvun tukemiseen turvallisessa ja inhimillisessä ympäristössä, jossa oppilaat voivat vahvistaa itsetuntemustaan ja oppimistaan ilman pelkoa epäonnistumisesta riittävän tuen avulla.

Keskeistä ovat toiminnan arviointi ja kehittäminen, joka tapahtuu monitasoisesti henkilöstön itsereflektiosta ja oppilaiden palautteesta laajempiin auditointeihin. Lastensuojelulain ja perusopetuslain mukaisesti Valtion koulukodin koulu varmistaa, että päätöksenteko tukee oppilaiden hyvinvointia ja kehitystä. Strategisena lähtökohtana on lapsen keskiössä pitäminen, ja Valtion koulukodin yhteiset arvot – turvallisuus, inhimillisyys, lapsilähtöisyys ja osallisuus – ohjaavat kaikkea toimintaa.

Kehittämistyön välineinä korostuvat osallisuuden toimintakulttuuri ja rakenteet, jotka mahdollistavat koko yhteisön osallistumisen toiminnan parantamiseen. Näiden ohella yhteiskunnallisiin tarpeisiin vastaaminen ohjaa Valtion koulukodin opetuksen ja kasvatuksen kehittämistä niin kansallisella kuin kansainvälisellä tasolla, hyödyntäen tutkimusta ja kehittämistyötä, sekä tarjoten henkilöstölle jatkuvia täydennyskoulutusmahdollisuuksia.

Tämä lähestymistapa luo vahvan perustan oppivalle yhteisölle, jossa pedagoginen ja systeeminen ajattelu varmistavat, että jokainen yhteisön jäsen – oppilas, aikuinen ja koko yhteisö – toimii vuorovaikutuksessa ja oppii toinen toisiltaan. Näin Valtion koulukodin koulu täyttää sekä kasvatuksellisen että yhteiskunnallisen tehtävänsä samalla kun se kehittyy jatkuvasti paremman tulevaisuuden rakentamiseksi.

4.2.2 Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet

Perusteen teksti

Oppivan yhteisön rakenteet ja käytännöt edistävät hyvinvointia ja turvallisuutta ja luovat siten edellytyksiä oppimiselle. Nämä näkökulmat ulottuvat kaikkeen koulutyöhön ja ohjaavat jokaisen työskentelyä. Oppilaiden vertaissuhteiden aktiivinen tukeminen, myönteiset yhteiset kokemukset ja merkityksellisyyden tunne yhteisön jäsenenä tukevat kouluun kiinnittymistä. Toiminnassa otetaan huomioon yhteisön jäsenten yksilöllisyys ja tasa-arvoisuus sekä yhteisön tarpeet. Koulun käytännöt ovat joustavia ja mahdollistavat monipuolisen toiminnan. Liikkuminen sekä mielen hyvinvointia edistävät yhteiset toiminnat ovat luonteva osa jokaista koulupäivää.

Oppimisen edellytyksiä tukevilla opetusjärjestelyillä huolehditaan, siitä, että oppilailla on yhdenvertainen mahdollisuus saada ohjausta sekä tukea kehitykseensä, oppimiseensa ja yhteisön jäsenenä toimimiseen sekä yksilöinä että ryhmän jäseninä. Yhteisössä arvostetaan hyväntahtoisuutta ja ystävällisyyttä. Kiusaamista, häirintää, väkivaltaa, rasismia tai muuta syrjintää ei hyväksytä ja epäasialliseen käytökseen puututaan. Koulutyössä pyritään arjen ennakoitavuuteen ja kiireettömyyteen. Kuulluksi tuleminen ja oikeudenmukaisuuden kokemus rakentavat luottamusta. Rauhallinen ja hyväksyvä ilmapiiri, hyvät sosiaaliset suhteet sekä ympäristön viihtyisyys edistävät työrauhaa.

Paikallinen tarkennus

Hyvinvointi ja turvallinen arki valtion koulukodin koulussa

Valtion koulukodin koulu tarjoaa lapsille turvallisen, vakaata arkea tukevan ympäristön, jossa hyvinvointi ja oppiminen kulkevat käsi kädessä. Moniammatillinen yhteistyö varmistaa, että jokainen oppilas saa tarvitsemansa tuen koulutyöhön, ihmissuhteisiin ja arjenhallintaan, mikä mahdollistaa onnistumisen ja voimaantumisen. Oppivan yhteisön rakenteet ja käytännöt edistävät hyvinvointia ja turvallisuutta, luoden samalla edellytyksiä koulunkäyntiin. Valtion koulukodin koulu toimii moniammatillisessa yhteistyössä, jossa ennakoitavuus, suunnitelmallisuus ja säännöllisyys sekä opetusvuorovaikutus varmistavat turvallisten sääntöjen ja rajojen sisällä oppilaiden hyvinvointia ja arjen sujuvuutta. Päivärytmi, ruokailu, lepo ja yhteisölliset hetket muodostavat keskeisiä tukipilareita, jotka vahvistavat kouluun kiinnittymistä ja tukevat oppilaan opintojen etenemistä.

Yhteisöllisyys ja kouluun kiinnittyminen

Oppilaiden vertaissuhteiden tukeminen, myönteiset yhteiset kokemukset ja merkityksellisyyden tunne osana kouluyhteisöä ovat keskeisiä tekijöitä kouluun kiinnittymisessä. Koulukodin toiminnassa otetaan huomioon yhteisön jäsenten yksilöllisyys, tasa-arvoisuus ja yhteisön tarpeet. Käytännöt ovat joustavia ja mahdollistavat monipuolisen toiminnan, joka vahvistaa mielen hyvinvointia ja tarjoaa oppilaille turvallisia, sosiaalisesti rikastavia oppimisympäristöjä.

Turvallinen ja arvostava oppimisympäristö

Oppimisen edellytyksiä tukevilla opetusjärjestelyillä varmistetaan, että oppilailla on yhdenvertaiset mahdollisuudet saada ohjausta sekä tukea kehitykseensä, oppimiseensa ja yhteisön jäsenenä toimimiseen. Yhteisössä arvostetaan kunnioittavaa kohtaamista, ja oppilaille tarjotaan turvallinen oppimisympäristö, jossa kiusaamista, häirintää, väkivaltaa, rasismia tai muuta syrjintää ei hyväksytä. Epäasialliseen käytökseen puututaan määrätietoisesti, ja koulutyössä pyritään arjen ennakoitavuuteen sekä kiireettömyyteen, mikä luo turvaa ja vakautta lapsen elämään. Turvallisuus on edellytys oppilaiden myönteiselle kehitykselle. Sisäisen turvallisuuden ja rajojen saavuttaminen on vahvistumisen edellytys. Arkipäivän toimintojen ja kaikkien oppilaiden kanssa työskentelevien aikuisten menettelytapojen tulee olla ennustettavia. On tärkeää, että koulun opetushenkilöstö ja oppilaat pitävät yhteisesti tehdyistä sopimuksista kiinni. Oppilaiden turvallisuutta lisää kokemus siitä, että viime kädessä koulukodin opetus- ja kasvatushenkilöstö kantavat vastuun tehdyistä päätöksistä. Kyky luoda rauhallista ilmapiiriä oppimisympäristöön lisää oppilaiden toiveikkuutta ja myönteisyyttä.

Hyvinvoinnin vahvistaminen koulupäivän aikana

Liikkuminen ja mielen hyvinvointia tukevat toiminnot ovat olennainen osa koulukodin koulupäivää. Oppilailla on mahdollisuus osallistua toiminnallisiin hetkiin, joissa vahvistetaan sosiaalisia taitoja ja tarjotaan mahdollisuus palautumiseen ja keskittymisen edistämiseen. Rauhallinen ja hyväksyvä ilmapiiri, hyvät sosiaaliset suhteet sekä ympäristön viihtyisyys tukevat työrauhaa ja lisäävät oppilaiden halua osallistua aktiivisesti koulutyöhön.

Kuulluksi tuleminen ja oikeudenmukaisuus

Jokaisen oppilaan kuulluksi tuleminen ja oikeudenmukaisuuden kokemus rakentavat luottamusta yhteisöön. Koulukodissa pyritään luomaan ilmapiiri, jossa jokainen tuntee olevansa arvostettu ja huomioitu. Tämä tukee lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia ja lisää hänen motivaatiotaan osallistua ja kehittyä.

4.2.3 Vuorovaikutus ja monipuolinen työskentely

Perusteen teksti

Vuorovaikutus, yhteistyö ja monipuolinen työskentely ovat yhteisön kaikkien jäsenten oppimista ja hyvinvointia edistäviä tekijöitä. Oppiva yhteisö tunnistaa oppimisen ja tiedon rakentumisen moninaisuuden ja toimii joustavasti. Se rohkaisee kokeilemiseen ja antaa tilaa eri ikäkausille ja oppijoille tunnusomaiselle toiminnallisuudelle, luovalle työskentelylle, liikkumiselle, leikille ja elämyksille.

Koulutyössä hyödynnetään suunnitelmallisesti eri työtapoja ja oppimisympäristöjä ja työskentelyä pyritään säännöllisesti viemään ulos luokkahuoneesta. Luodaan mahdollisuuksia projektimaiseen työskentelyyn ja kokonaisuuksien opiskeluun sekä yhteistyöhön koulun sisällä ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Koulun aikuisten keskinäinen yhteistyö sekä vuorovaikutus ympäröivän yhteiskunnan kanssa tukevat oppilaiden kasvua hyvään vuorovaikutukseen ja yhteistyöhön. Yhdessä tekeminen edistää oman erityislaadun tunnistamista ja taitoa työskennellä rakentavasti monenlaisten ihmisten kanssa. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään edistämään vuorovaikutusta sekä työskentelyn moniaistisuutta ja monikanavaisuutta.

Paikallinen tarkennus

Valtion koulukodin opetuksessa ja kaikessa toiminnassa, vuorovaikutus on erityisen tärkeässä asemassa, sillä oppimisympäristössä kohdataan usein lapsia, joilla voi olla haasteita luottamuksen rakentamisessa ja oppimiseen kiinnittymisessä. Opettajan ja oppilaiden välinen vuorovaikutus vaikuttaa suoraan oppimisprosessin laatuun, ja sitä voidaan tarkastella seuraavien näkökulmien kautta:

1.Opetusvuorovaikutus: Valtion koulukodin koulussa korostuu: oppilaan tarpeiden huomioiva ohjaus, emotionaalinen tuki ja myönteinen ryhmän ilmapiiri. Koska oppilailla voi olla aiempia negatiivisia kokemuksia koulunkäynnistä, on tärkeää rakentaa luottamuksellinen suhde, jossa oppilas kokee tulevansa kuulluksi ja nähdyksi. Tätä tukee opettajan kyky mukauttaa opetusta lapsen yksilöllisten tarpeiden mukaan sekä tarjota kannustavaa palautetta.

Seuraava Valtion koulukodin opetusta kuvaava sanapilvi on tehty moniammatillisesti 3.6.2025 järjestettyjen EHO - päivien (Valtion koulukodin erityisen huolenpidon asuinyksiköt) yhteydessä

2. Ajan ja toimintojen organisointi: Joustava ajankäyttö (työskentely ja tauot) ja selkeästi jäsennelty oppimisympäristö auttavat lasta keskittymään sekä omaksumaan uusia asioita. Valtion koulukodissa oppimistilanteiden strukturointi on erityisen tärkeää, sillä lasten keskittymiskyky voi vaihdella. Selkeät toimintamallit ja ennakoitavuus luovat oppimistilanteisiin turvallisuutta, mikä tukee oppilaan oppimisprosessia.

3. Ohjauksen ja palautteen merkitys: Opettajan rooli on keskeinen oppilaan osallistumisen tukemisessa ja oppimisen edistämisessä palautteen avulla. Valtion koulukodissa palautteen merkitys korostuu, sillä se voi toimia oppilaalle vahvistuksena, joka kannustaa ponnistelemaan oppimistilanteissa. Kannustava ja selkeä palaute sekä rakentava ohjaus auttavat oppilasta ymmärtämään edistymisensä merkityksen.

4. Opetusdialogi ja oppilaiden toimijuus: Opetusdialogin avulla oppilaalle tarjotaan mahdollisuus jäsentää omaa ajatteluaan ja pohtia opittavia asioita yhdessä muiden kanssa. Valtion koulukodissa dialogin merkitys on erityinen, sillä se auttaa oppilaita rakentamaan omaa identiteettiään ja reflektoimaan aiempia kokemuksiaan turvallisessa ympäristössä. Opettajan tehtävänä on rohkaista oppilaita ilmaisemaan ajatuksiaan ja osallistumaan keskusteluun, mikä vahvistaa heidän itsetuntoaan ja oppimismotivaatiotaan.

5. Vuorovaikutuksen vaikutus oppimistuloksiin: Tutkimusten mukaan myönteinen vuorovaikutus kouluyhteisössä tukee oppilaiden tehtäväsuuntautuneisuutta ja aktiivisuutta haastavissa tilanteissa. Valtion koulukodissa turvallinen ja kannustava vuorovaikutus voi olla ratkaiseva tekijä siinä, miten oppilas kiinnittyy koulunkäyntiin ja oppimiseen. Tämän vuoksi vuorovaikutuksen kehittäminen on keskeinen osa opetuksen laatua.

Valtion koulukodin opetuksessa vuorovaikutus ei ole pelkästään oppimisen tukemista, vaan myös lapsen kokonaisvaltaisen kasvun ja muutoksen edistämistä. Opettajan kyky luoda turvallinen, osallistava ja dialoginen oppimisympäristö voi vaikuttaa merkittävästi siihen, miten lapsi kokee koulun ja miten hän suhtautuu oppimiseen tulevaisuudessa.

4.2.4 Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Perusteen teksti

Koulu oppivana yhteisönä on osa kulttuurisesti muuntuvaa ja monimuotoista yhteiskuntaa, jossa paikallinen ja globaali limittyvät. Erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppivassa yhteisössä kotikansainvälisyys on tärkeä voimavara. Yhteisö arvostaa ja hyödyntää maan kulttuuriperintöä ja kansalliskieliä sekä omaa ja ympäristön kulttuurista, kielellistä, uskonnollista ja katsomuksellista monimuotoisuutta. Se tuo esiin saamelaiskulttuurin ja eri vähemmistöjen merkityksen Suomessa. Se kehittää yksilöiden ja ryhmien välistä ymmärrystä ja kunnioitusta sekä vastuullista toimintaa. Yhteisössä tunnistetaan, että oikeus omaan kieleen ja kulttuuriin on perusoikeus. Kulttuuritraditioihin tutustutaan, erilaisista ajattelu- ja toimintatavoista keskustellaan rakentavasti ja luodaan uusia tapoja toimia yhdessä.

Yksi kulttuurisen moninaisuuden ilmentymä on monikielisyys. Jokainen yhteisö ja yhteisön jäsen on monikielinen. Eri kielten käyttö rinnakkain koulun arjessa nähdään luontevana ja kieliä arvostetaan. Kielitietoisessa yhteisössä keskustellaan kieliin ja kieliyhteisöihin kohdistuvista asenteista ja ymmärretään kielen keskeinen merkitys oppimisessa, vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan sosiaalistumisessa. Jokaisella oppiaineella on oma kielensä, tekstikäytäntönsä ja käsitteistönsä. Eri tiedonalojen kielet ja symbolijärjestelmät avaavat samaan ilmiöön eri näkökulmia. Opetuksessa edetään arkikielestä

käsitteellisen ajattelun kieleen. Kielitietoisessa koulussa jokainen aikuinen on kielellinen malli ja jokainen opettaja opettamansa

Paikallinen tarkennus

Valtion koulukodin koulussa ei tällä hetkellä järjestetä kaksikielistä opetusta. Valtion koulukodin kouluyksiköistä Lagmansgårdenissa voi käydä peruskoulua myös ruotsin kielellä. Lagmansgårdeniin sijoitetut äidinkielenään ruotsia puhuvat oppilaat voivat suorittaa peruskoulun ruotsiksi. Valtion koulukodin kouluyksiköissä opetussuunnitelman sisällöt ovat yhteiset suomen ja ruotsin kielellä.

Kielitietoinen koulu keskustelee kieliin ja kieliyhteisöihin kohdistuvista asenteista ja korostaa kielen merkitystä oppimisessa, vuorovaikutuksessa ja yhteiskunnallisessa osallisuudessa. Oppilaille annetaan tilaisuuksia käyttää eri kieliä ja vahvistaa niiden avulla omaa identiteettiään.

Valtion koulukodin koulu rakentaa kulttuurisesti monimuotoista ja kielitietoista oppimisympäristöä, joka tukee suvaitsevaisuutta, kunnioitusta ja rasisminvastaista kasvatusta. Monikielisyyden arvostaminen, opetushenkilöstön kielellinen malli ja esteetön kieliympäristö varmistavat, että jokainen oppilas voi kehittyä kielitaidossaan, kulttuurisessa ymmärryksessään ja yhteiskunnallisessa osallisuudessaan. Tämä lähestymistapa tukee kasvua kohti vastuullista, aktiivista ja kielitietoista kansalaisuutta.

4.2.5 Osallisuus ja demokraattinen toiminta

Perusteen teksti

Oppivan yhteisön toimintatavat rakennetaan yhdessä. Osallisuutta edistävä, ihmisoikeuksia toteuttava ja demokraattinen toimintakulttuuri luo perustan oppilaiden kasvulle aktiivisiksi kansalaisiksi.

Oppilaat osallistuvat oman kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. He saavat kokemuksia kuulluiksi ja arvostetuiksi tulemisesta yhteisön jäseninä. Yhteisö kannustaa demokraattiseen vuoropuheluun ja osallistumiseen sekä luo niille toimintatapoja ja rakenteita. Oppilaskuntatoiminta tarjoaa yhden tärkeän väylän oppilaiden osallistumiselle. Muut toimintamuodot kuten tukioppilas- ja kummitoiminta, vapaaehtoistyö tai erilaiset kestävän kehityksen toiminnat täydentävät sitä. Samalla ne vahvistavat yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko

kouluyhteisössä. Yhteistyö eri hallinnonalojen, seurakuntien, järjestöjen, yritysten ja muiden toimijoiden kanssa syventää käsityksiä yhteiskunnasta ja kansalaisyhteiskunnassa toimimisesta. Yhteydet eri maissa toimivien koulujen kanssa lisäävät globalisoituneessa maailmassa toimimisen taitoja.

Paikallinen tarkennus

Osallisuus ja demokraattinen toiminta Valtion koulukodin koulussa

Valtion koulukodin koulu edistää demokraattista ja osallistavaa toimintakulttuuria, jossa oppilaat ovat aktiivisia yhteisön jäseniä ja voivat vaikuttaa omaan oppimiseensa sekä koulun toimintaan. Koulu tarjoaa rakenteita, jotka tukevat oppilaiden osallisuutta ja vuorovaikutusta, jotta jokainen tuntee itsensä arvostetuksi ja kuulluksi.

Oppilaiden vaikuttamismahdollisuudet

Oppilaat osallistuvat ikä- ja kehitystasoaan vastaavalla tavalla koulun suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen. He voivat vaikuttaa järjestyssääntöihin, tapahtumiin ja opetuksen toteutukseen sekä miettiä erilaisia toimintatapoja. Osallistamalla oppilaat aktiivisesti koulutyöhön rohkaistaan heitä tunnistamaan omat mahdollisuutensa, kehittämään itseohjautuvuutta ja ottamaan vastuuta oppimisestaan.

Oppilaat asettavat itselleen oppimistavoitteita, keskustelevat niistä ja pohtivat ratkaisuja. Tämä tukee heidän kasvuaan vastuullisiksi ja itsenäisiksi toimijoiksi, jotka ymmärtävät osallisuuden merkityksen kouluyhteisössä ja laajemmin yhteiskunnassa.

Oppilaskuntatoiminta ja yhteisöllisyys

Oppilaskunnan hallitus tarjoaa kanavan, jossa oppilaat harjoittelevat demokraattista vaikuttamista ja neuvottelutaitoja. Oppilaskunta osallistuu tilaisuuksien ja teemapäivien suunnitteluun, esittää ehdotuksia koulutyön kehittämiseksi ja järjestää päivänavauksia sekä toimii oppaina vierailijoille. Oppilaskuntatoiminnan tavoitteena on herättää kiinnostusta koulun kehittämistä kohtaan ja tarjota oppilaille kokemuksia yhteisön toimintaan vaikuttamisesta.

Kielellinen ja kulttuurinen yhdenvertaisuus.

Koulukodissa korostetaan kielitietoisuutta ja saavutettavaa opetuskieltä. Opettajat toimivat kielellisinä malleina, ja opetuskielen käyttö on selkeää ja esteetöntä, jotta oppilailla on yhdenvertaiset mahdollisuudet oppia. Kouluyhteisössä suvaitsevaisuus ja moninaisuus ovat keskeisiä arvoja, ja jokainen oppilas voi ilmaista itseään vapaasti ja turvallisesti.

Valtion koulukodin koulun tavoitteena on kasvattaa osallistuvia, vastuullisia ja demokraattisia kansalaisia, jotka ymmärtävät yhteiskunnan toimintaa ja osallisuuden merkityksen. Koulu tukee oppilaiden itsenäisyyttä, kriittistä ajattelua ja kykyä vaikuttaa omaan ja yhteisönsä tulevaisuuteen. Tämä vahvistaa lasten hyvinvointia ja yhteiskunnallista osallisuutta.

4.2.6 Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

Perusteen teksti

Oppiva yhteisö edistää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Yhteisön jäsenet tulevat kohdatuiksi ja kohdelluiksi samanarvoisina riippumatta mistään henkilöön liittyvästä tekijästä. Samanarvoisuus ei merkitse samanlaisuutta. Yhdenvertainen kohtelu edellyttää sekä perusoikeuksien ja osallistumisen mahdollisuuksien turvaamista kaikille että yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamista.

Peruskouluaikana oppilaiden käsitys omasta sukupuoli-identiteetistä ja seksuaalisuudesta kehittyy. Oppiva yhteisö edistää arvoillaan ja käytänteillään sukupuolten tasa-arvoa ja tukee oppilaita oman identiteetin rakentumisessa. Opetus on lähestymistavaltaan sukupuolitietoista. Yhteisö rohkaisee oppilaita tunnistamaan omat mahdollisuutensa sekä suhtautumaan eri oppiaineisiin, tekemään valintoja ja sitoutumaan opiskeluun ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja. Oppimisympäristöjä, työtapoja ja opetusmateriaaleja valitsemalla ja kehittämällä luodaan näkyvyyttä inhimillisen moninaisuuden arvostamiselle.

Paikallinen tarkennus

Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja sivistykselliset oikeudet Valtion koulukodin koulussa

Valtion koulukodin koulu edistää yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja sivistyksellisiä oikeuksia, varmistaen, että jokainen oppilas voi kasvaa ja kehittyä turvallisessa ja

arvostavassa oppimisympäristössä. Suvaitsevaisuus, kunnioittava kohtaaminen ja hyvät käytöstavat luovat perustan yhteisöllisyydelle ja yksilölliselle hyvinvoinnille, mikä tukee oppilaiden elämänhallintaa ja tulevaisuuden rakentamista. Valtion koulukodin koulu edistää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa, varmistaen, että jokainen oppilas kohdataan ja kohdellaan samanarvoisena riippumatta henkilöön liittyvistä tekijöistä. Sivistykselliset oikeudet ovat keskeinen osa Valtion koulukodin koulun toimintaa, ja niiden toteutuminen varmistetaan tukemalla oppilaiden oppimista yksilöllisten tarpeiden mukaisesti.

Yhdenvertaisuus ja yksilöllinen kohtaaminen

Samanarvoisuus ei tarkoita samanlaisuutta—jokaisen oppilaan tarpeet ja tausta huomioidaan, jotta he voivat saada tasavertaiset mahdollisuudet oppimiseen ja osallistumiseen. Oppiva yhteisö tukee tätä periaatetta arvoillaan ja käytännöillään, edistäen suvaitsevaisuutta, erilaisuuden ymmärtämistä ja kunnioittavaa kohtaamista.

Sukupuolitietoinen opetus ja identiteetin rakentuminen

Peruskouluaikana oppilaat kehittävät käsitystään omasta identiteetistään, sukupuolestaan ja seksuaalisuudestaan. Valtion koulukodin koulu tukee oppilaita tässä prosessissa tarjoamalla turvallisen ja arvostavan oppimisympäristön, jossa sukupuolten tasa-arvo on keskeinen periaate. Sukupuolitietoinen opetus rohkaisee oppilaita tunnistamaan omat mahdollisuutensa ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja sekä tekemään valintoja ja sitoutumaan opiskeluun vapaasti omien kiinnostustensa mukaisesti.

Moninaisuuden arvostaminen ja kunnioittava käytöskulttuuri

Valtion koulukodissa oppimisympäristö, työtavat ja opetusmateriaalit valitaan ja kehitetään tukemaan inhimillisen moninaisuuden arvostamista. Samalla Valtion koulukodin koulun yhteisö korostaa hyviä käytöstapoja, joissa oppilaita ohjataan kohtaamaan toisiaan kunnioittavasti ja arvostavasti. Tämä ilmenee arjen vuorovaikutuksessa, yhteisöllisissä tilanteissa ja koulutyön rakenteissa, joissa jokaiselle luodaan mahdollisuus tulla kuulluksi ja kohdatuksi arvostavalla tavalla.

4.2.7 Vastuu ympäristöstä ja kestävään tulevaisuuteen suuntautuminen

Perusteteksti

Oppiva yhteisö ottaa kaikessa toiminnassaan huomioon kestävän elämäntavan välttämättömyyden. Arjen valinnoillaan ja toimillaan koulu ilmentää vastuullista suhtautumista ympäristöön. Raaka-aineita, energiaa ja luonnon monimuotoisuutta tuhlaavia materiaalivalintoja ja toimintatapoja muutetaan kestäviksi. Kestävän elämäntavan aineettomien tekijöiden merkitystä hyvinvoinnille korostetaan ja niille annetaan aikaa ja näkyvyyttä päivittäisessä koulutyössä. Oppilaat ovat mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa kestävää arkea.

Oppiva yhteisö rakentaa toivoa hyvästä tulevaisuudesta luomalla osaamisperustaa ekososiaaliselle sivistykselle. Realistinen ja käytännöllinen asenne hyvän tulevaisuuden edellytysten muovaamiseen vahvistaa kasvamista vastuullisuuteen yhteisön jäseninä, kuntalaisina ja kansalaisina. Se rohkaisee oppilaita kohtaamaan avoimesti ja uteliaasti maailman moninaisuutta sekä toimimaan oikeudenmukaisemman ja kestävämmän tulevaisuuden puolesta

Paikallinen tarkennus

Kestävä elämäntapa ja siihen kasvaminen valtion koulukodin koulussa

Valtion koulukodin koulu edistää kestävää elämäntapaa kokonaisvaltaisena elämäntapana, ei vain ympäristön huomioimisena. Oppilaita kannustetaan tekemään tietoisia valintoja, vaikuttamaan yhteisössään ja kantamaan vastuuta, mikä vahvistaa heidän ymmärrystään oman toimintansa vaikutuksista. Kestävä elämäntapa tarkoittaa enemmän kuin ympäristötekoja—se on ajattelutapa, jossa oppilaat oppivat tunnistamaan valintojensa merkityksen ja rakentamaan tulevaisuuttaan kestävien arvojen pohjalta. Tämä tukee heidän kasvuaan vastuullisiksi ja aktiivisiksi yhteiskunnan jäseniksi.

Vastuullinen arki ja valinnat

Koulu toimii vastuullisen ja kestävän elämäntavan mallina, jossa arjen valinnat ilmentävät pitkäjänteistä, kestävään kehitykseen sitoutunutta ajattelua. Raaka-aineiden, energian ja luonnonvarojen kulutusta pyritään vähentämään, ja oppilaat osallistuvat aktiivisesti kestävien käytäntöjen suunnitteluun ja toteutukseen. Samalla

koulu korostaa aineettomien hyvinvointitekijöiden, kuten yhteisöllisyyden ja turvallisuuden merkitystä elämänhallinnassa.

Vaikuttaminen ja vastuun kantaminen

Oppilaat oppivat tunnistamaan, miten heidän päätöksensä ja toimintansa vaikuttavat ympäristöön, yhteisöön ja omaan tulevaisuuteensa. Koulu rohkaisee oppilaita tarttumaan tilaisuuksiin, joissa he voivat vaikuttaa ympäristöönsä ja osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan vastuullisesti. Tämä kasvattaa heidän kykyään toimia itsenäisesti ja ennakoida valintojensa pitkäaikaisia seurauksia.

Ekososiaalinen sivistys ja tulevaisuusorientaatio

Valtion koulukodin koulu rakentaa toivoa hyvästä tulevaisuudesta tarjoamalla oppilaille osaamista ja ymmärrystä ekososiaalisesta sivistyksestä. Yhteisön jäsenenä, kuntalaisena ja kansalaisena oppilas kasvaa vastuulliseksi toimijaksi, joka ymmärtää kestävän elämäntavan merkityksen. Oppilaita rohkaistaan kohtaamaan maailman moninaisuus avoimesti ja uteliaasti, jotta he voivat toimia oikeudenmukaisemman ja kestävämmän tulevaisuuden puolesta.

4.3 Oppimisympäristöt ja työtavat

4.3.1 Oppimisympäristöt

Perusteen teksti

Oppimisympäristöillä tarkoitetaan tiloja ja paikkoja sekä yhteisöjä ja toimintakäytäntöjä, joissa opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Oppimisympäristöön kuuluvat myös välineet, palvelut ja materiaalit, joita opiskelussa käytetään. Oppimisympäristöjen tulee tukea yksilön ja yhteisön kasvua, oppimista ja vuorovaikutusta. Kaikki yhteisön jäsenet vaikuttavat toiminnallaan oppimisympäristöihin. Hyvin toimivat oppimisympäristöt edistävät oppimisen edellytyksiä, vuorovaikutusta, osallistumista ja yhteisöllistä tiedon rakentamista. Ne myös mahdollistavat aktiivisen yhteistyön koulun ulkopuolisten yhteisöjen tai asiantuntijoiden kanssa.

Oppimisympäristöjen kehittämisen tavoitteena on, että oppimisympäristöt muodostavat pedagogisesti monipuolisen ja joustavan kokonaisuuden. Esteettömillä oppimisympäristöillä voidaan tukea oppimisen ja koulunkäynnin edellytyksiä ja oppilaille tarjottavaa tukea. Kehittämisessä otetaan huomioon eri oppiaineiden erityistarpeet. Oppimisympäristöjen tulee tarjota mahdollisuuksia luoviin ratkaisuihin sekä asioiden tarkasteluun ja tutkimiseen eri näkökulmista. Lisäksi oppimisympäristöjen kehittämisessä ja valinnassa otetaan huomioon, että oppilaat oppivat uusia tietoja ja taitoja myös koulun ulkopuolella.

Perusopetuksen tilaratkaisujen kehittämisessä, suunnittelussa, toteutuksessa ja käytössä otetaan huomioon ergonomia, ekologisuus, esteettisyys, esteettömyys ja akustiset olosuhteet sekä tilojen valaistus, sisäilman laatu, viihtyisyys, järjestys ja siisteys. Koulun tilaratkaisuilla kalusteineen, varusteineen ja välineineen on mahdollista tukea opetuksen pedagogista kehittämistä ja oppilaiden aktiivista osallistumista. Tilat, välineet ja materiaalit sekä kirjastopalvelut pyritään saamaan oppilaan käyttöön niin, että ne antavat mahdollisuuden myös itsenäiseen opiskeluun ja ovat esteettömiä ja saavutettavia. Koulun sisä- ja ulkotilojen lisäksi eri oppiaineiden opetuksessa hyödynnetään luontoa ja rakennettua ympäristöä. Kirjastot, liikunta-, taide- ja luontokeskukset, museot ja monet muut yhteistyötahot tarjoavat monimuotoisia oppimisympäristöjä.

Tieto- ja viestintäteknologia on olennainen osa monipuolisia oppimisympäristöjä. Sen avulla vahvistetaan oppilaiden osallisuutta ja yhteisöllisen työskentelyn taitoja sekä tuetaan oppilaiden henkilökohtaisia oppimispolkuja. Oppimisympäristöjen kehittämisessä otetaan huomioon monimuotoinen mediakulttuuri. Uusia tieto- ja viestintäteknologisia ratkaisuja otetaan käyttöön oppimisen edistämiseksi ja tukemiseksi. Oppilaiden omia tietoteknisiä laitteita voidaan käyttää oppimisen tukena huoltajien kanssa sovittavilla tavoilla. Samalla varmistetaan, että kaikilla oppilailla on mahdollisuus tieto- ja viestintäteknologian käyttöön.

Onnistumisen kokemukset ja elämykset erilaisissa ympäristöissä ja oppimistilanteissa innostavat oppilaita oman osaamisensa kehittämiseen. Oppilaat osallistuvat oppimisympäristöjen kehittämiseen. Oppimisympäristöjen suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset tarpeet. Näin voidaan ehkäistä oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarvetta. Tuen tarpeen mukaan räätälöidyt ja esteettömät oppimisympäristöt voivat olla osa oppilaan suunnitelmallista tukea.

Oppimisympäristöjen kehittämisessä otetaan huomioon kouluyhteisön ja jokaisen oppilaan kokonaisvaltainen hyvinvointi. Ympäristöjen tulee olla turvallisia ja

terveellisiä ja edistää oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaista tervettä kasvua ja kehitystä. Oppilaita ohjataan vastuulliseen ja turvalliseen toimintaan kaikissa oppimisympäristöissä. Hyvä työrauha sekä ystävällinen ja kiireetön ilmapiiri tukevat oppimista.

Paikallinen tarkennus

Valtion koulukodin kouluyksiköitä on yhteensä viisi:

• Lagmansgården skola, Lagmansgårdenin koulukodissa Pännäisillä (tarjoaa

mahdollisuuden myös ruotsinkieliseen koulunkäyntiin)

• Kylliälän koulu, Limingan koulutuskeskuksessa Limingassa

• Myllyjoen koulu, Sairilan koulukodissa Mikkelissä

• Sippolan Hovin koulu, Sippolan koulukodissa Kouvolassa

• Vuorelan koulu, Vuorelan koulukodissa Vihdin Nummelassa

Valtion koulukodin koulussa opiskelevat oppilaat harjoittelevat monia taitoja. Itsesäätelytaidot ja erilaisissa tilanteissa sopiva käyttäytyminen ovat näistä keskeisimpiä. Tämä on otettu huomioon koulun fyysisessä ympäristössä, jotta oppimisympäristöt olisivat turvallisia sekä oppilaille että koulun opetushenkilöstölle. Turvallisuutta taataan kaikkien koulussa työskentelevien aikuisten toimesta niin fyysisellä, henkisellä kuin pedagogisen turvallisuudentunteen tasolla.

Luokissa opiskelee kolmesta kuuteen oppilasta. Koulun opetushenkilöstö tekee tiivistä yhteistyötä oppilaiden, heidän huoltajiensa, asumisyksiköiden ohjaajien ja valvojien sekä koulukodin erityistyöntekijöiden ja oppilaan verkostojen kanssa. Oppilaiden koulunkäynnissä huomioidaan heidän mahdollisuutensa saada vahvistavia ja myönteisiä kokemuksia. Tutut ja turvalliset aikuiset sekä pysyvät ihmissuhteet ovat tärkeä edellytys Valtion koulukodin kouluun tulevien oppilaiden vakautumiselle, kasvulle ja kehitykselle. Valtion koulukodin koulussa mahdollistetaan kunnioittavalla vuorovaikutuksella oppilaita osallistava työskentelyilmapiiri. Valtion koulukodin koulussa työskentelevät aikuiset toimivat yhdessä sovittujen periaatteiden mukaisesti ja noudattavat työssä koulukodin yhteistä arvopohjaa.

Oppilaita opetetaan ja kasvatetaan ottamaan vastuuta, arvioimaan valintojaan sekä vaikuttamaan ja osallistumaan. Oppilaat oppivat koulussa erilaisissa oppimisympäristöissä. Koulussa tehdään retkiä, järjestetään leirikouluja ja opintokäyntejä. Erilaisten oppimisympäristöjen avulla pystytään tarjoamaan

monenlaisia virikkeitä, jotka tukevat kokemusperäistä oppimista erilaisissa ympäristöissä ja vahvistavat yksilöllisiä oppimisen tapoja.

4.3.2 Työtavat

Perusteen teksti

Työtapojen valinnan lähtökohtana ovat opetukselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet sekä oppilaiden tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet. Työtapojen vaihtelu tukee ja ohjaa koko opetusryhmän ja jokaisen oppilaan oppimista ja on osa oppimisen edellytyksiä tukevia opetusjärjestelyjä. Opetuksessa käytetään eri ikäkausiin sekä erilaisiin oppimistilanteisiin soveltuvia työtapoja. Työtapojen ja arviointimenetelmien monipuolisuus antaa oppilaalle mahdollisuuden osoittaa osaamistaan eri tavoin. Työtapojen valinnassa kiinnitetään huomiota myös sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.

Monipuoliset työtavat tuovat oppimiseen iloa ja onnistumisen kokemuksia sekä tukevat eri ikäkausille ominaista luovaa toimintaa. Kokemukselliset ja toiminnalliset työtavat sekä eri aistien käyttö ja liikkuminen lisäävät oppimisen elämyksellisyyttä ja vahvistavat motivaatiota. Motivaatiota vahvistavat myös työtavat, jotka tukevat itseohjautuvuutta ja ryhmään kuulumisen tunnetta. Draamatoiminta sekä muut taiteelliset ilmaisukeinot edistävät oppilaiden kasvua itsensä tunteviksi, itsetunnoltaan terveiksi ja luoviksi ihmisiksi. Tällöin oppilaat pystyvät ilmaisemaan itseään monipuolisesti ja toimimaan rakentavassa vuorovaikutuksessa erilaisten ihmisten ja ryhmien kanssa. Työtapojen valinnalla voidaan tukea myös yhteisöllistä oppimista, jossa osaamista ja ymmärrystä rakennetaan vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Oppilaita ohjataan toimimaan erilaisissa rooleissa, jakamaan tehtäviä keskenään ja olemaan vastuussa sekä henkilökohtaisista että yhteisistä tavoitteista.

Työtapojen valinnassa otetaan huomioon eri oppiaineiden ominaispiirteet sekä laaja-alaisen osaamisen kehittäminen. Oppiaineille ominaisten työtapojen käyttö edistää sekä jäsentyneiden tietorakenteiden muodostumista että taitojen omaksumista. Oppimisen kannalta tärkeitä ovat tiedon hankkimisen, käsittelyn, analysoimisen, esittämisen, soveltamisen, yhdistelemisen, arvioinnin ja luomisen taidot. Tutkiva ja ongelmalähtöinen työskentely, leikki, mielikuvituksen käyttö ja taiteellinen toiminta edistävät käsitteellistä ja menetelmällistä osaamista, kriittistä ja luovaa ajattelua sekä taitoa soveltaa osaamista.

Opetuksen eriyttäminen ohjaa työtapojen valintaa. Eriyttäminen perustuu oppilaantuntemukseen ja on kaiken opetuksen pedagoginen lähtökohta. Se koskee opiskelun laajuutta ja syvyyttä, työskentelyn rytmiä ja etenemistä sekä oppilaiden erilaisia tapoja oppia. Eriyttäminen perustuu oppilaan tarpeille ja mahdollisuuksille suunnitella itse opiskeluaan, valita erilaisia työtapoja ja edetä yksilöllisesti. Työtapojen valinnassa otetaan huomioon myös oppilaiden väliset yksilölliset ja kehitykselliset erot. Eriyttämällä tuetaan oppilaan itsetuntoa ja motivaatiota sekä turvataan oppimisen rauhaa. Eriyttämisellä myös ehkäistään tuen tarpeen syntymistä.

Myös opetuksen eheyttäminen ohjaa työtapojen valintaa.

Monipuolinen ja tarkoituksenmukainen tieto- ja viestintäteknologian käyttö lisää oppilaiden mahdollisuuksia kehittää työskentelyään ja verkostoitumistaitojaan. Siten valmiudet tiedon omatoimiseen, vuorovaikutteiseen ja kriittiseen hankintaan, käsittelyyn ja luovaan tuottamiseen karttuvat. Työtapojen valinnassa hyödynnetään pelien ja pelillisyyden tarjoamat mahdollisuudet.

Opettaja valitsee työtavat vuorovaikutuksessa oppilaiden kanssa ja ohjaa oppilaita erityisesti uusien työtapojen käytössä itseohjautuvuutta vahvistaen. Oppimaan oppimisen taidot kehittyvät parhaiten silloin, kun opettaja ohjaa oppilaita myös suunnittelemaan ja arvioimaan työskentelytapojaan. Tämä motivoi ja auttaa oppilaita ottamaan vastuuta oppimisesta ja työskentelystä kouluyhteisössä. Yhteinen tavoitteiden ja arviointiperusteiden pohdinta sitouttaa tavoitteiden mukaiseen työskentelyyn.

Paikallinen tarkennus

Opetuksessa käytetään oppiaineille ominaisia menetelmiä ja monipuolisia, joustavia työtapoja, joiden avulla tuetaan ja ohjataan sekä yksittäisen oppilaan oppimista että koko ryhmän toimintaa. Erilaisten työtapojen tehtävänä on kehittää oppilaiden oppimisen, ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoja, työskentelyn taitoja sekä sosiaalisia taitoja. Oppilaiden aktiivinen osallistuminen kehittyy erilaisia työtapoja hyödyntäen.

Oppilaiden yksilölliset kasvu- ja kehitystarpeet huomioidaan jo oppilaan koulunkäynnin aloitusvaiheessa sekä perusopetusryhmiä muodostettaessa. Opettajalla on keskeinen rooli työtapojen ja menetelmien valinnassa, oppilaille varataan mahdollisuus osallistua oppimiskokonaisuuksien suunnitteluun kehitystasonsa mukaisesti.

Oppilaiden koulunkäyntiä suunnitellaan yhdessä oppilaan, hänen huoltajiensa sekä oppilaan asioista vastaavan sosiaalityöntekijän kanssa. Oppilaan koulunkäynnin

suunnittelussa huomioidaan oppilaan oma kokemus siitä, miten hän oppii omasta mielestään parhaiten. Tämä lähestymistapa auttaa oppimiseen ja koulunkäyntiin motivoitumisessa. Koulun pienet opetusryhmät antavat paljon mahdollisuuksia erilaisten työtapojen hyödyntämiseen. Tämä mahdollistaa esimerkiksi tarvittaessa hyvin yksilöllisen opetuksen. Jatkuva opettajan ja oppilaan välinen vuorovaikutus ja asioista keskusteleminen auttavat oppilaita tuomaan omat tietonsa ja näkemyksensä rakentavasti esille. Näin toimimalla oppilaat saavat valmiuksia jatko-opintoja, työelämää, elämässä pärjäämistä sekä omasta hyvinvoinnista huolehtimista varten.

Oppilailla on koulukodeissa erityinen mahdollisuus oppia käytännön kautta monenlaisia asioita. Työelämäjaksojen lisäksi oppilaat voivat olla esimerkiksi koulukodin keittiöllä töissä tai työskennellä muiden koulukodin työntekijöiden apuna. Oppilaiden kanssa tehdään opintokäyntejä sekä retkiä, jolloin asioita opitaan paikan päällä kokemuksen kautta liittäen ne aiemmin teoriassa opittuihin tietoihin.

Yksilöllinen opetuksen suunnittelu antaa mahdollisuuksia erilaisten opetuksessa käytettävien työtapojen valintaan, joita voivat olla esimerkiksi rinnastaminen, jaksottamista ja kokonaisopetus.

Tavoitteena on erilaisten työtapojen avulla tukea oppilaita auttamaan myös toisia oppilaita heille uusissa tilanteissa esimerkiksi oppilaat voivat ohjatusti opastaa ja tiedottaa kouluun liittyviä asioita uusille oppilaille sekä oppilaat voivat toimia ryhmänsä yhdyshenkilönä. Erilaisten työtapojen avulla pyritään myös vahvistamaan oppilaiden mielekästä ja tavoitteellista toimintaa. Tämän lisäksi tarkoituksena on yhteisöllisyyden ja yhteistoiminnan vahvistaminen niin oppilaiden kuin heidän huoltajiensa kanssa.

Taito- ja taideaineiden sisältöjä hyödynnetään muun muassa oppilaiden tunne-, vuorovaikutus- ja turvataitojen oppimisessa. Taito- ja taideaineiden työtapojen integroiminen koulupäivään toimii monen oppilaan oppimisen ja keskittymisen sekä motivoinnin edistämisessä.

Kokeilujen ja harjoittelun tavoitteena on mahdollistaa oppilaiden valmiuksia toiselle asteelle ja työelämään siirtymiseen. Oppilaiden selviytyminen tulevaisuuden haasteista edellyttää vastuullisuutta, itsensä ja toisen hyväksymistä oppijana, suunnitelmallisuutta, sisäistä motivaatiota oppijana, kykyä palautteen vastaanottamiseen sekä oman oppimisen arviointia, avoimuutta uusille kokemuksille ja kykyä tehdä yhteistyötä.

Opetuksessa hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia. Tavoitteena on tarjota oppilaille heidän omien edellytysten mukaiset mahdollisuudet tekniikan käyttöön siten, että oppilaat voivat hyödyntää taitojaan työn ja tiedonhankinnassa sekä erilaisissa verkostoissa toimiessaan. Opetuksessa käytettävät työtavat ohjaavat ja tukevat oppilaiden koulutyötä laajemmin verkko- ja mediaympäristöjen käyttöön.

Koulun kansainvälinen yhteistyö ja kansainväliset hankkeet tuovat oman lisänsä koulukodin koulun työtapoihin. Kansainvälistä yhteistyötä tavoitellaan laajemman ymmärryksen ja tutkimuspohjaisten työtapojen vahvistamiseksi.

Kouluyksiköihin on mahdollista kutsua vierailuille eri alojen asiantuntijoita käsiteltäviin aihekokonaisuuksiimme liittyen. Lisäksi järjestämme teemapäiviä, erilaisia tapahtumia ja leirikouluja, joiden tavoitteena on opillisten tavoitteiden lisäksi ryhmäytyminen, yhteishengen luominen ja sosiaalisten taitojen kehittäminen.

Järjestötyön, mentoroinnin ja kokemusasiantuntijoiden rooli Valtion koulukodin koulun yhteistyökumppanina

Nuorten rikos- ja päihdekierteiden ehkäisyssä järjestötyöllä ja kokemusasiantuntijoiden mentoroinnilla on merkittävä rooli. Nuorten tukeminen heidän omista lähtökohdistaan – yhdistämällä ammatillista osaamista ja kokemusasiantuntijoiden ymmärrystä – luo vahvan pohjan kestävälle muutokselle. Erityisesti yhteistyömallit tuovat konkreettista hyötyä nuorten elämäntilanteiden parantamiseen.

Erilaisissa toimintamalleissa ehkäistään nuorten rikos- ja päihdekierteiden syvenemistä yhdistämällä koulutettujen kokemusasiantuntijoiden syvällistä kokemustietoa ammatilliseen työhön kuten Valtion koulukodin koulun kanssa tehtävään yhteistyöhön. Kokemusasiantuntijat, jotka ovat itse käyneet läpi samankaltaisia haasteita, voivat tarjota nuorille vertaistukea ja toimia tärkeänä siltana viranomaispalveluihin sekä kouluun kiinnittymiseen.

Kokemusasiantuntijat työskentelevät nuoria kohtaavien ammattilaisten työpareina ja moniammatillinen yhteistyö keskittyy muun muassa nuorten toistuvan rikos- ja päihdekäyttäytymisen juurisyihin, samalla vahvistaen ja ylläpitäen heidän muutostahtoaan. Kokemusasiantuntijat voivat tunnistaa asioita, joita muut ammattilaiset eivät välttämättä havaitse, kuten perhedynamiikan vaikutukset ja nuoren käyttäytymisen hienovaraiset muutokset. Heidän oma elämänkokemuksensa

tuo lisäymmärrystä ja antaa nuorelle mahdollisuuden peilata omia valintojaan aidossa ja rehellisessä vuorovaikutuksessa.

Erityisen tärkeää kokemusasiantuntijan rooli on viranomaisluottamuksen rakentamisessa. Nuorten keskuudessa voi olla voimakasta viranomaisvastaisuutta, ja kokemusasiantuntija pystyy toimimaan siltana, joka helpottaa dialogia ja palveluihin hakeutumista. Nuorten tukeminen voi sisältää esimerkiksi:

- Sosiaalisen tuen tarjoamista, kuten someyhteydenpitoa ja viranomaistapaamisiin valmistautumista.
- Arjen hallinnan vahvistamista, kuten asioiden hoitoa ja koulutukseen ohjaamista
- Hyvinvointia tukevien vapaa-ajan aktiviteettien löytämistä

Yksilö- ja ryhmämentoroinnin lisäksi toimintaa integroidaan laajempiin nuorten riskiryhmien kanssa työskenteleviin palveluihin. Yhteistyöverkostoa kehitetään muun muassa koulun, lastensuojelun, poliisin ja muiden nuorisotoimijoiden kanssa, jotta tukea tarvitsevat nuoret saavat mahdollisimman kattavaa apua oikea-aikaisesti.

4.4 Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet

Perusteen teksti

Opetuksen eheyttäminen on tärkeä osa perusopetuksen yhtenäisyyttä tukevaa toimintakulttuuria. Eheyttämisen tavoitteena on tehdä mahdolliseksi opiskeltavien asioiden välisten suhteiden ja keskinäisten riippuvuuksien ymmärtäminen. Se auttaa oppilaita yhdistämään eri tiedonalojen tietoja ja taitoja sekä jäsentämään niitä mielekkäiksi kokonaisuuksiksi vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Kokonaisuuksien tarkastelu ja tiedonaloja yhdistelevät, tutkivat työskentelyjaksot ohjaavat oppilaita soveltamaan tietojaan ja tuottavat kokemuksia osallistumisesta tiedon yhteisölliseen rakentamiseen. Oppilaat voivat näin hahmottaa koulussa opiskeltavien asioiden merkitystä oman elämän ja yhteisön sekä yhteiskunnan ja ihmiskunnan kannalta. Samalla he saavat aineksia maailmankuvansa laajentamiseen ja jäsentämiseen.

Opetuksen eheyttäminen edellyttää sekä opetuksen sisältöä että työtapoja koskevaa pedagogista lähestymistapaa, jossa kunkin oppiaineen opetuksessa ja erityisesti

oppiainerajat ylittäen tarkastellaan todellisen maailman ilmiöitä tai teemoja kokonaisuuksina. Eheyttämisen tapa ja kesto voi vaihdella oppilaiden tarpeista ja opetuksen tavoitteista riippuen. Eheyttämistä voidaan toteuttaa mm:

- rinnastamalla eli opiskelemalla samaa teemaa kahdessa tai useammassa oppiaineessa samanaikaisesti
- jaksottamalla eli järjestämällä samaan teemaan liittyvät asiat peräkkäin opiskeltaviksi
- toteuttamalla toiminnallisia aktiviteetteja kuten teemapäiviä, erilaisia tapahtumia, kampanjoita, opintokäyntejä ja leirikouluja
- suunnittelemalla monialaisia, pitempikestoisia oppimiskokonaisuuksia, joiden toteuttamiseen osallistuu useampia oppiaineita ja joihin voi sisältyä edellä mainittuja eheyttämistapoja
- muodostamalla oppiaineista integroituja kokonaisuuksia
- kokonaisopetuksena, jossa kaikki opetus toteutetaan eheytettynä kuten esiopetuksessa.

Jotta voidaan turvata kaikkien oppilaiden mahdollisuus kokonaisuuksien tarkasteluun ja oppilaita kiinnostavaan tutkivaan työskentelyyn, opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että oppilaiden opintoihin sisältyy vähintään yksi monialainen oppimiskokonaisuus lukuvuodessa. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien tavoitteet, sisällöt ja toteuttamistavat päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa ja ne täsmennetään koulujen lukuvuosisuunnitelmissa. Oppimiskokonaisuudet suunnitellaan riittävän pitkäkestoisiksi siten, että oppilailla on aikaa syventyä oppimiskokonaisuuden sisältöön ja työskennellä tavoitteellisesti, monipuolisesti ja pitkäjänteisesti. Paikallisessa opetussuunnitelmassa ja lukuvuosisuunnitelmassa voidaan päättää myös muista opetuksen eheyttämistavoista.

Monialaiset oppimiskokonaisuudet edistävät perusopetukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja erityisesti laaja-alaisen osaamisen kehittymistä. Oppimiskokonaisuuksien aiheet suunnitellaan paikallisesti ilmentämään toimintakulttuurin periaatteita.

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteuttamisessa hyödynnetään paikallisia voimavaroja ja mahdollisuuksia. Oppimiskokonaisuudet tarjoavat hyvän tilaisuuden koulun ja muun yhteiskunnan väliselle yhteistyölle. Käsiteltävien asioiden paikallisuus, ajankohtaisuus ja yhteiskunnallinen merkittävyys

luovat lisämotivaatiota sekä opettajille että oppilaille. Oppilaiden osallistuminen suunnitteluun on välttämätöntä. Oppimiskokonaisuuksien tarkoituksena on käsitellä toiminnallisesti oppilaiden kokemusmaailmaan kuuluvia ja sitä avartavia asioita, jolloin tavoitteena on

- vahvistaa oppilaiden osallisuutta ja tarjota mahdollisuuksia olla mukana opiskelun tavoitteiden, sisältöjen ja työskentelytapojen suunnittelussa
- nostaa esiin oppilaiden merkityksellisiksi kokemia kysymyksiä sekä luoda tilaisuuksia niiden käsittelyyn ja edistämiseen
- lisätä mahdollisuuksia opiskella erilaisissa ja eri-ikäisten oppilaiden ryhmissä ja työskennellä useiden eri aikuisten kanssa
- tarjota mahdollisuuksia yhdistää koulun ulkopuolinen oppiminen koulutyöhön
- antaa tilaa älylliselle uteliaisuudelle, elämyksille ja luovuudelle sekä haastaa monenlaisiin vuorovaikutus- ja kielenkäyttötilanteisiin
- vahvistaa tietojen ja taitojen soveltamista käytäntöön sekä harjaannuttaa kestävän elämäntavan mukaista toimijuutta
- innostaa oppilaita toimimaan yhteisöä ja yhteiskuntaa rakentavalla tavalla.

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelu ja toteuttaminen edellyttävät yhteistyötä eri lähestymistapoja edustavien oppiaineiden kesken sekä koulun muun toiminnan hyödyntämistä. Kaikki oppiaineet ovat vuorollaan mukana oppimiskokonaisuuksien toteuttamisessa kulloisenkin kokonaisuuden edellyttämällä tavalla. Oppimiskokonaisuuksien sisällöiksi etsitään toimintakulttuurin periaatteiden mukaisia, oppilaita kiinnostavia sekä oppiaineiden ja opettajien väliseen yhteistyöhön soveltuvia teemoja. Niiden opiskelussa käytetään eri oppiaineille ominaisia tarkastelutapoja, käsitteitä ja menetelmiä.

Oppilaille annetaan palautetta työskentelystään oppimiskokonaisuuden aikana ja oppilaan osoittama osaaminen otetaan huomioon oppiaineissa annettavaa sanallista arviota tai arvosanaa muodostettaessa.

Paikallinen tarkennus

Opetuksen eheyttäminen Valtion koulukodin koulussa

Valtion koulukodin koulussa opetus nähdään kokonaisuutena, joka rakentaa tässä ajassa tarvittavaa yleissivistystä ja luo pohjaa elinikäiselle oppimiselle. Oppiainekohtaisen osaamisen lisäksi oppiainerajat ylittävää osaamista kehitetään

oppiaineita yhdistävissä laaja-alaisille osaamisalueissa ja erityisesti monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa.

Opetuksen eheyttäminen on tärkeä osa Valtion koulukodin opetuksen yhtenäisyyttä tukevaa toimintakulttuuria. Eheyttämisen tavoitteena on tehdä mahdolliseksi opiskeltavien asioiden välisten suhteiden ja keskinäisten riippuvuuksien ymmärtäminen. Valtion koulukodin koulussa tuetaan oppilaiden oppimista, osallisuutta, arjen sujuvuutta ja koulunkäyntikykyä. Opetuksen eheyttämisessä huomioidaan oppilaiden tarpeet ja opetukselle asetetut tavoitteet. Opetuksen eheyttämisen toteutetaan monipuolisesti opetussuunnitelman perusteisiin kirjatuilla työtavoilla: rinnastamalla, jaksottamalla, toteuttamalla toiminnallisia aktiviteetteja, suunnittelemalla monialaisia, pitempikestoisia oppimiskokonaisuuksia, muodostamalla oppiaineista integroituja kokonaisuuksia tai kokonaisopetuksena.

Opetuksen eheyttäminen sisältyy Valtion koulukodin koulun monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin. Lukuvuositavoitteiden mukaiset monialaiset oppimiskokonaisuudet ovat kaikilla Valtion koulukotien yksiköillä samat, mutta toteutustavat ovat yksikkökohtaisia. Koulun opetushenkilöstö suunnittelee ja toteuttaa monialaiset oppimiskokonaisuudet, jotka kirjataan sekä tarkennetaan vuosittain lukuvuosisuunnitelmaan. Valtion koulukodin lukuvuosisuunnitelmaa arvioidaan vuosittain ja se on osa toimintakulttuurin kehittämistä.

Oppilaiden monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa osoittama laaja-alainen osaaminen ja työskentelytaidot arvioidaan osana oppilaiden oppiaineiden ja oppilaskohtaisten tavoitteiden arviointia. Oppilaat osallistuvat arviointiin itsearvioinnin keinoin.

Oppimiskokonaisuuksia suunniteltaessa huomioidaan perusopetukselle asetetut tavoitteet ja sovelletaan niitä oppilaille mielekkäällä tavalla. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien avulla pyritään siihen, että oppilaat haluavat oppia uutta, oppivat tulemaan toimeen toisten ihmisten kanssa sekä uskaltavat asettaa itselleen uusia tavoitteita ja unelmia. Oppilaille varataan mahdollisuus osallistua oppimiskokonaisuuksien suunnitteluun ikätason ja tuen tarpeen mukaisesti. Näin oppilaat osallistuvat myös samalla koulun toimintakulttuurin kehittämiseen.

Oppimiskokonaisuuksien sisällöt valikoituvat siten, että ne tukevat perusopetuksen toimintakulttuurin periaatteiden toteutumista.

Laaja-alaisen osaamisen sisällöistä ja tavoitteista Valtion koulukodissa korostuvat itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3), ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1),

kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2) sekä osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7).

Opetuksessa käytetään oppiaineille ominaisia menetelmiä ja monipuolisia, joustavia työtapoja, joiden avulla tuetaan ja ohjataan sekä yksittäisen oppilaan oppimista että koko ryhmän toimintaa. Erilaisten työtapojen tehtävänä on kehittää oppilaiden oppimisen, ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoja, työskentelyn taitoja sekä sosiaalisia taitoja. Oppilaiden aktiivinen osallistuminen kehittyy erilaisia työtapoja hyödyntäen. Oppilaiden yksilölliset kasvu- ja kehitystarpeet huomioidaan jo oppilaan koulunkäynnin aloitusvaiheessa. Opettajalla on keskeinen rooli työtapojen ja menetelmien valinnassa, oppilaille varataan mahdollisuus osallistua oppimiskokonaisuuksien suunnitteluun kehitystasonsa mukaisesti.

Oppilaiden koulunkäyntiä suunnitellaan yhdessä oppilaan, hänen huoltajiensa sekä oppilaan asioista vastaavan sosiaalityöntekijän kanssa. Oppilaan koulunkäynnin suunnittelussa huomioidaan oppilaan oma kokemus siitä, miten hän oppii omasta mielestään parhaiten. Tämä lähestymistapa auttaa oppimiseen ja koulunkäyntiin motivoitumisessa sekä kouluun kiinnittymisessä. Koulun pienet opetusryhmät antavat paljon mahdollisuuksia erilaisten työtapojen joustavaan hyödyntämiseen. Tämä mahdollistaa esimerkiksi tarvittaessa hyvin yksilöllisen opetuksen. Jatkuva opettajan ja oppilaan välinen vuorovaikutus ja asioista keskusteleminen auttavat oppilaita tuomaan omat tietonsa ja näkemyksensä rakentavasti esille. Näin toimimalla oppilaat saavat valmiuksia jatko-opintoja, työelämää, elämässä pärjäämistä sekä omasta hyvinvoinnista huolehtimista varten.

4.5 Paikallisesti päätettävät asiat

Perusteen teksti

Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavien periaatteiden pohdinta on keskeinen osa opetussuunnitelmatyötä ja samalla toiminnan jatkuvaa kehittämistä edistävä tekijä. Paikallisesti päätetään, miten oppilaat ja huoltajat osallistuvat toimintakulttuurin kehittämiseen sekä mitä muuta yhteistyötä ja keiden toimijoiden kanssa tehdään toimintakulttuurin kehittämiseksi. Suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös toimintakulttuurin jatkuvuuteen esiopetuksesta perusopetukseen ja perusopetuksen eri vaiheissa.

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa ja täsmentää soveltuvin osin lukuvuosisuunnitelmassa

- miten opetuksen järjestäjä mahdollistaa tarkoituksenmukaiset oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ja toiminnan resursoinnin
- minkälaista osaamista, toimintaa, yhteistyötä ja rakenteellisia ratkaisuja koulujen toimintakulttuuri ja oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt edellyttävät opetuksen järjestäjän ja yksittäisten koulujen tasolla
- miten opetuksen järjestäjä ja koulut edistävät ja arvioivat toimintakulttuurin kehittämisen periaatteiden toteutumista; mitkä ovat mahdolliset paikalliset painopisteet ja miten ne ilmenevät käytännössä (toimintakulttuurin periaatteiden kuvaamisessa opetussuunnitelman perusteiden tekstiä voidaan käyttää sellaisenaan)
- mitkä ovat oppimisympäristöjen ja työtapojen valintaa, käyttöä ja kehittämistä ohjaavat paikalliset tavoitteet ja erityiskysymykset (muilta osin oppimisympäristöjen ja työtapojen kuvaamisessa opetussuunnitelman perusteiden tekstiä voidaan käyttää sellaisenaan)
- miten opetuksen eheyttämistä käytännössä toteutetaan
- miten monialaiset oppimiskokonaisuudet toteutetaan
    - toteuttamista ohjaavat paikalliset tavoitteet (yleiskuvauksen osalta opetussuunnitelman perusteiden tekstiä voidaan käyttää sellaisenaan)
    - toteuttamista ohjaavat periaatteet ja toteuttamistavat (päätetäänkö esimerkiksi oppimiskokonaisuuksien teemoista yhteisessä paikallisessa opetussuunnitelmassa ja tarkemmista tavoitteista ja sisällöistä koulukohtaisessa opetussuunnitelmassa tai lukuvuosisuunnitelmassa vai miten menetellään; miten turvataan, että jokaisen oppilaan opintoihin sisältyy vähintään yksi monialainen oppimiskokonaisuus lukuvuodessa; miten ohjeistetaan oppimiskokonaisuuksien laajuus, miten sovitaan kulloinkin mukana olevista oppiaineista; miten oppilaiden osallistuminen suunnitteluun järjestetään jne.)
    - tavoitteet ja sisällöt (määrittely joko opetussuunnitelmassa tai lukuvuosisuunnitelmassa opetuksen järjestäjän päätöksen mukaan)

- arviointikäytännöt (miten huolehditaan siitä, että ko. kokonaisuuksissa osoitetut työskentelytaidot ja muu osaaminen otetaan huomioon kokonaisuuden toteuttamisessa mukana olevien oppiaineiden arvioinnissa)
- toteutumisen seuranta, arviointi ja kehittäminen.

Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että jokainen koulu täsmentää oman toimintakulttuurinsa, oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen sekä oppimisympäristöjen ja työtapojen kehittämisen tavoitteet, yhteiset toimintaperiaatteet sekä yhteistyön ja muun käytännön toteutuksen. Lisäksi opetuksen järjestäjä huolehtii, että monialaisten oppimiskokonaisuuksien sekä mahdollisen muun eheyttämisen suunnittelu, tavoitteiden ja sisältöjen määrittely, toteuttaminen, seuranta ja arviointiyhteistyö täsmennetään koulukohtaisesti. Koulukohtaisesti on tärkeä määritellä eri oppiaineiden ja koulun muun toiminnan yhteistyötä ja työnjakoa koskevat toimintatavat oppimiskokonaisuuksien toteuttamisessa sekä tarkentaa oppimiskokonaisuuksiin liittyvän oppilaan arvioinnin käytänteet. Täsmennykset kirjataan joko koulukohtaiseen opetussuunnitelmaan ja/tai lukuvuosisuunnitelmaan opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti.

Opetussuunnitelmaan voidaan myös liittää monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamista tukevia yhteistyösuunnitelmia koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

5 Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen

5.1 Yhteinen vastuu koulupäivästä

Perusteen teksti

Arvoperusta, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri ilmenevät koulutyön käytännön järjestämisessä. Järjestämisen tulee edistää kasvatukselle ja opetukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja perusopetuksen tehtävän toteuttamista. Järjestämisellä luodaan edellytykset oppilaiden hyvinvoinnille, kehitykselle ja oppimiselle sekä huolehditaan kouluyhteisön sujuvasta toiminnasta ja yhteistyöstä. Koulutyön käytännöt edistävät myös kestävää elämäntapaa.

Lähtökohtana on yhteinen vastuu ja huolenpito jokaisen hyvästä ja turvallisesta koulupäivästä. Kasvatustyö ja hyvinvoinnin edistäminen kuuluu koulun kaikille aikuisille tehtävästä riippumatta. Koulutyön järjestämisessä otetaan huomioon kaikkien oppilaiden tarpeet, edellytykset ja vahvuudet. Hyvä opettajan ja oppilaan välinen vuorovaikutussuhde edistää kouluun kiinnittymistä. Huoltajien ja muiden tahojen kanssa tehtävä yhteistyö tukee tässä onnistumista.

Opetussuunnitelman mukainen opetus, ohjaus, opiskeluhuolto ja oppimisen tuki kaikkina koulupäivinä sekä turvallinen oppimisympäristö ovat jokaisen oppilaan oikeus. Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että oppilaan oikeudet toteutuvat ja huolehtii edellytysten luomisesta tätä edistävälle koulutyölle. Koulun johdolla on käytännön vastuu opetuksen, ohjaukseen, opiskeluhuollon ja oppimisen tuen järjestämiseen liittyvistä ratkaisuista kouluyhteisössä, kaikilla vuosiluokilla ja kaikissa oppiaineissa. Tähän sisältyy myös ongelmien ja poissaolojen suunnitelmallinen ennaltaehkäisy sekä kasvun ja oppimisen esteiden tunnistaminen ja poistaminen koulun toimintatavoista. Jokaisella opettajalla on vastuu opetusryhmänsä toiminnasta, oppimisesta ja hyvinvoinnista. Opettajat vaikuttavat näihin pedagogisilla ja didaktisilla ratkaisuillaan ja ohjausotteellaan. Opettajan tehtävään kuuluu oppilaiden oppimisen, työskentelyn ja hyvinvoinnin seuraaminen ja edistäminen, jokaisen oppilaan arvostaminen ja oikeudenmukainen kohtelu, mahdollisten vaikeuksien varhainen tunnistaminen sekä oppilaiden ohjaaminen ja tukeminen. Opettaja huolehtii osaltaan siitä, että oppilaiden oikeus ohjaukseen sekä opetukselliseen ja opiskeluhuollolliseen tukeen toteutuu. Tämä edellyttää vuorovaikutusta oppilaiden ja huoltajien kanssa, opettajien

keskinäistä yhteistyötä ja erityisesti opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten kanssa tehtävää yhteistyötä.

Oppilailla on kouluyhteisön jäseninä oma vastuunsa. Se ilmenee säännöllisenä osallistumisena koulutyöhön, reiluna ja arvostavana suhtautumisena koulutovereihin ja koulun aikuisiin sekä yhteisten sääntöjen noudattamisena. Toisten ihmisten loukkaamattomuuden sekä työn ja työrauhan kunnioittaminen ja sovituista tehtävistä huolehtiminen on koulutyössä välttämätöntä. Laki velvoittaa oppilaan osallistumaan perusopetukseen ja suorittamaan tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytymään asiallisesti. Oppilaan on käyttäydyttävä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden oppilaiden, kouluyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä. Vapautus opetukseen osallistumisesta voidaan myöntää oppilaalle vain tilapäisesti erityisestä syystä. Koti ja koulu yhdessä ohjaavat oppilaita toimimaan lain edellyttämällä tavalla ja tukevat oppilaita näiden ponnisteluissa. Koulun tehtävänä on puuttua suunnitelmallisesti poissaoloihin ja auttaa oppilaita onnistumaan koulutyössään.

Kouluun kiinnittyminen ja poissaolojen ehkäiseminen

Läsnäoloa tukeva koulun toimintakulttuuri edistää oppimista, osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia. Poissaolojen ehkäiseminen on keskeisessä asemassa suunniteltaessa poissaoloihin liittyviä toimenpiteitä ja toimintamalleja. Poissaolojen ehkäisemisessä kouluun kiinnittymistä ja läsnäoloa tuetaan niin kouluyhteisön kuin yksittäisen oppilaankin tasolla.

Koulussa opitaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja ja ryhmässä toimimisen taitoja osana oppiaineiden opetusta ja laaja-alaisen osaamisen kokonaisuutta.

Yhteisön kannustava ilmapiiri tukee oppilaiden aitoa toimijuutta sekä vertaissuhteiden muodostumista. Erityistä huomiota läsnäolon tukemiseen tulee kiinnittää opintojen nivelvaiheissa, jolloin kiinnittyminen uuteen yhteisöön on kesken.

Opiskeluhuolto on yhteisöllistä ja yksilökohtaista työtä, jonka avulla huolehditaan niin kouluyhteisön kuin yksittäisen oppilaan hyvinvoinnista ja oppimisesta. Yhteisöllinen opiskeluhuolto on tärkeä osa koulun toimintakulttuuria ja arjen huolenpitoa, jonka avulla vahvistetaan oppilaan osallisuutta ja kokemusta kuulumisesta luokka- ja kouluyhteisöön. Opiskeluhuolto ulottuu kaikkeen koulutyöhön ja on kouluyhteisön aikuisten yhteinen tehtävä. Välittävä ilmapiiri, hyvät sosiaaliset suhteet sekä kiireettömyys ja kuulluksi tuleminen edistävät oppilaan kiinnittymistä yhteisöön.

Poissaolojen ehkäisemistä, suunnitelmallista seurantaa ja niihin puuttumista koordinoi koulukohtainen opiskeluhuoltoryhmä osana yhteisöllisen opiskeluhuoltotyön kokonaisuutta. Yhteisöllisen työn suunnittelussa on tärkeää varmistaa oppilaiden ja huoltajien osallisuus.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarpeiden varhainen havaitseminen sekä riittävä ja oikea-aikainen tuki ehkäisee poissaoloja. Oppimisen sujuminen, onnistumiset ja kannustava palaute tukevat kouluun kiinnittymistä. Myös kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäiseminen ja niihin järjestelmällinen puuttuminen tukevat yksittäisen oppilaan ja koko yhteisön hyvinvointia ja kiinnittymistä koulutyöhön.

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö, keskustelu läsnäolon merkityksestä ja tiedottaminen poissaolojen seurannasta ja puuttumisen käytännöistä tukee oppilaan läsnäoloa koulussa.

Poissaolojen seuranta ja niistä ilmoittaminen

Opetuksen järjestäjä seuraa poissaoloja suunnitelmallisesti hyödyntäen koulutason tietoja. Opetuksen järjestäjä päättää poissaoloihin puuttumisen toimintamallissaan kenen tehtävänä ja miten on seurata koulun tasolla oppilaiden poissaoloja suunnitelmallisesti koulu-, luokka- ja yksilötasolla.

On tärkeää, että poissaoloihin reagoidaan varhain poissaolon syystä riippumatta. Poissaolosta ilmoitetaan huoltajalle tai muulle oppilaan lailliselle edustajalle mahdollisimman pian. Poissaolojen lisääntyessä tai pitkittyessä tulee olla viipymättä yhteydessä opiskeluhuoltopalveluiden ammattilaisiin. Poissaolojen kohdennetusta seurannasta sovitaan yksilöllisesti.

Poissaoloihin puuttuminen ja taustasyiden selvittäminen

Poissaolojen taustasyyt ovat moninaiset ja ne voivat liittyä niin yhteiskunnan, koulun, oppilaan kuin kodinkin tapahtumiin ja muutoksiin. Oppilaan kannalta tarkoituksenmukaisten tukitoimien tarjoamiseksi on hyvä selvittää poissaolojen taustasyitä siinä määrin kuin se on mahdollista. Syiden selvittäminen ja vastuut sovitaan tiiviissä yhteistyössä oppilaan, huoltajien, opettajien ja opiskeluhuoltopalveluiden ammattilaisten kanssa. Opetuksen järjestäjän ja koulun tulee tunnistaa kouluun ja kouluyhteisöön liittyviä tekijöitä poissaolotilanteissa ja puuttua niihin.

Yksittäisen oppilaan poissaoloihin puututaan opetuksen järjestäjän tekemän poissaoloihin puuttumisen toimintamallin mukaisesti. Opettaja voi konsultoida yksittäisen oppilaan asiassa opiskeluhuoltopalveluiden ammattilaisia opiskeluhuollon tuen tarpeen arvioimiseksi ja tilanteen selvittämiseksi. Monialainen työskentely on tärkeää käynnistää mahdollisimman varhain. Tarvittaessa kutsutaan koolle monialainen asiantuntijaryhmä (yksilökohtainen). Ryhmässä selvitetään oppilaan tuen tarvetta, järjestetään tukea ja seurataan tilannetta. Opiskeluhuoltopalveluista oppilas ohjataan tarvittaessa koulun ulkopuolisiin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin.

Oppilaan poissaolojen vähentämiseksi voidaan lisäksi tarvita oppilaan tarvitsemien oppimisen ja koulunkäynnin tukitoimien päivittämistä. Mikäli oppilas ei terveydentilan tai painavan muun syyn vuoksi pysty kokonaan tai osittain osallistumaan lähiopetukseen, tulee viimesijaisena keinona harkita päätöksen tekemistä erityisistä opetusjärjestelyistä ja oppimissuunnitelmasta ja siitä, miten oppilaan opetus, oppimisen tuki ja arviointi järjestetään poissaolojakson aikana.

Tarvittaessa on otettava yhteyttä sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi tai tehtävä lastensuojeluilmoitus.

Paikallinen tarkennus

Kouluun kiinnittymistä tuetaan yhteisenä työnä

Valtion koulukodin koulu kantaa yhteistä vastuuta oppilaiden turvallisesta ja hyvinvointia tukevasta koulupäivästä. Kouluun kiinnittymisen tukeminen ja poissaoloihin puuttuminen ovat osa kokonaisvaltaista hyvinvointityötä, jossa ennakoiva tuki, osallisuuden rakenteet ja moniammatillinen yhteistyö varmistavat, että jokainen oppilas voi löytää paikkansa kouluyhteisössä ja kehittyä kohti tulevaisuutta. Tämä luo pohjan merkitykselliselle, turvalliselle ja oppimista tukevalla koulupäivälle. Koulu tukee oppilaiden aktiivista osallistumista ja varmistaa, että he kokevat koulupäivän mielekkäänä, ennakoitavana ja turvallisena.

Valtion koulukodin yhteinen perustehtävä pohjautuu hoidon, kasvatuksen ja opetuksen integraatioon. Kouluun kiinnittymistä tuetaan yhteisenä työnä. Erityistä huomiota läsnäolon tukemiseen tulee kiinnittää opintojen nivelvaiheissa, jolloin kiinnittyminen uuteen yhteisöön on kesken. Koulukotiin sijoitettujen oppilaiden koulunkäyntihistoria on usein rikkonainen ja opintojen edistyminen haastaa muun muassa tästä syystä. Kouluun tulovaiheessa selvitetään oppimisen tuen tarpeet ja korostetaan oppilaan kuulemista ja kohtaamista, jotta luottamus sekä kouluun kiinnittyminen alkavat muodostua. Koulukodin koulussa korostuvat opettaja -

oppilasvuorovaikutuksen luonne ja vuorovaikutukselliset oppimistilanteet. Opettajat ja koulunkäynninohjaajat ovat läsnä oppilaille ja tavoittelevat yhteistyössä oppilaan oppimisessa onnistumisen kokemuksia. Myös siirtymävaihe uuteen kouluun tai toisen asteen opintoihin on tärkeä kouluun kiinnittymistä vahvistava vaihe, jossa oppilasta ohjataan, kannustetaan ja vahvistetaan tulevaisuuteen suuntautuen.

Lastenpsykiatrian erikoislääkäri Anita Puustjärvi on kehittänyt koulunkäyntikyvyn tukemisen mallin, jota on jalostettu Valtion koulukodin käyttöön yhteistyössä hänen kanssaan (liitteenä taulukko Valtion koulukotiin sijoitetun oppilaan koulunkäyntikyvyn tukeminen moniammatillisena yhteistyönä).

Koulunkäyntikyvyn osa-alueet

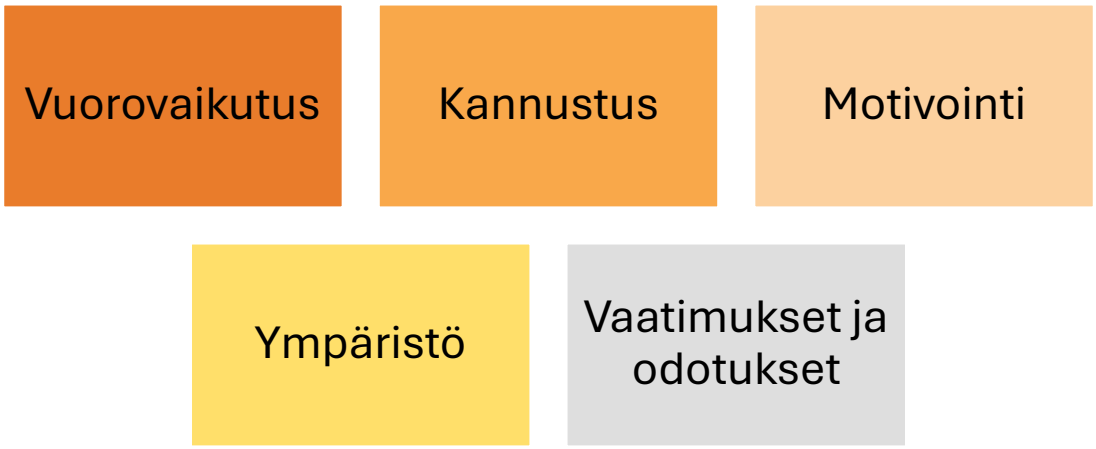

Kouluun kiinnittyminen, poissaolot - seuranta ja toimintatavat

Koulunkäyntikyvyn (opiskelukyky) osa-alueet

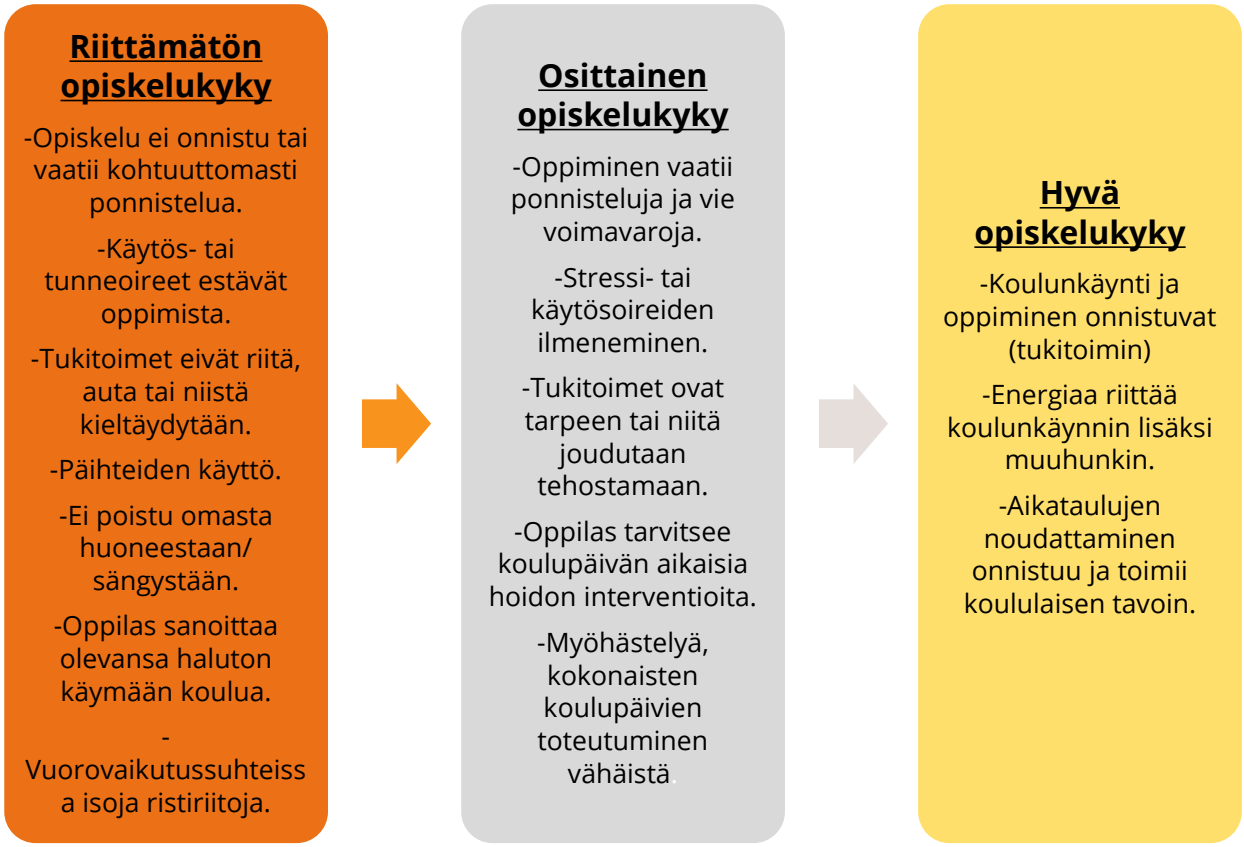

Riittämätön, osittainen ja hyvä opiskelukyky

Tauriainen, Liukkonen, Sairilan koulukodin koulu, muokattu Puustjärvi A. Koulunkäyntikyvyn tukemiseen vaikuttavat osa-alueet. 28.9.2023

Moniammatillinen tuki ja osallisuus

Koulukodin moniammatillinen työyhteisö tukee oppilaiden koulupäivää ja heidän kiinnittymistään kouluun. Jokainen työntekijä kantaa vastuuta oppilaiden turvallisesta,

Koulukodin moniammatillinen työyhteisö tukee oppilaiden koulupäivää ja heidän kiinnittymistään kouluun. Jokainen työntekijä kantaa vastuuta oppilaiden turvallisesta, eheästä ja tavoitteellisesta koulupäivästä, jossa hyvinvointi ja oppiminen kulkevat rinnakkain. Samalla huoltajat osallistuvat kouluyhteisön suunnitteluun ja tukevat lastensa koulunkäyntiä yhteistyössä koulukodin kanssa.

Oppilaat itse vaikuttavat koulupäivään osallistumalla sen suunnitteluun ja toteutukseen, jolloin he saavat kokemuksia vastuullisesta toiminnasta ja kouluyhteisön jäsenyydestä. Tämä lisää motivaatiota, sitoutumista ja tunnetta koulun merkityksellisyydestä.

Oppilaan poissaolot perusopetuksessa

Kouluun kiinnittyminen, poissaolot -Seuranta ja toimintatavat

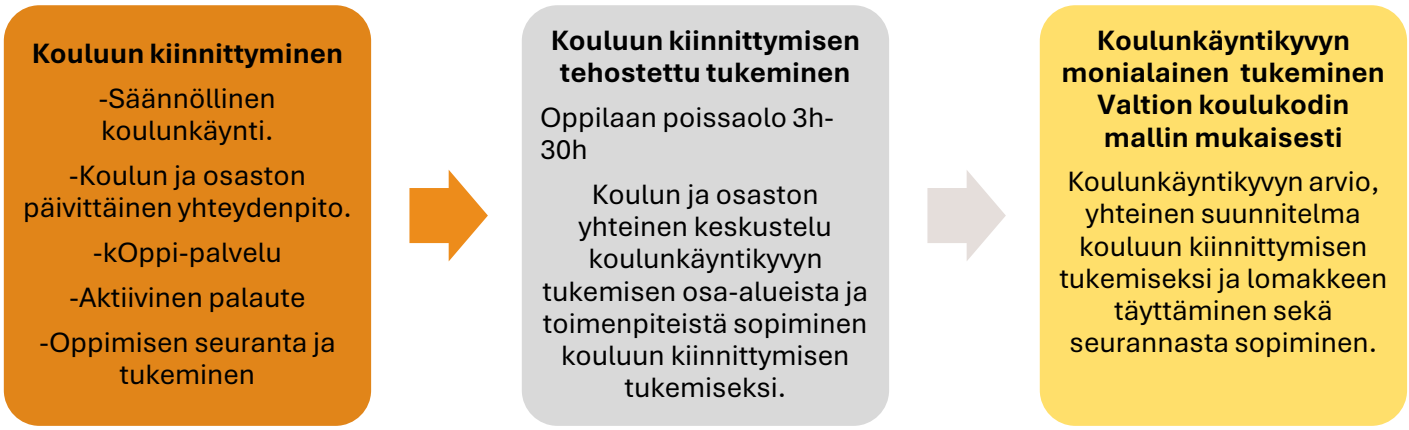

Kouluun kiinnittyminen

Poissaolojen ennaltaehkäisy ja niihin puuttuminen

Poissaolojen vähentämiseksi koulukoti ennakoi tilanteita, joissa oppilaan koulunkäynti voi vaikeutua, ja varmistaa tukitoimet varhaisessa vaiheessa. Poissaoloihin puuttuminen perustuu yksilölliseen oppilaan tukemiseen, joka huomioi elämäntilanteen ja mahdolliset haasteet koulunkäyntiin liittyen. Varhainen poissaoloihin puuttuminen on tärkeää, koska koulupoissaoloilla voi olla monenlaisia haitallisia seurauksia lasten hyvinvoinnille ja oppimiselle.

Kouluyhteisö toimii aktiivisesti huoltajien ja koulun yhteistyössä, varmistaen, että huoltajat saavat tarvittavaa tietoa ja voivat osallistua oppilaan koulunkäynnin tukemiseen. Konkreettiset tukitoimet, kuten koulun erityistyöntekijöiden tuki, vaihtoehtoiset opetustavat ja sosiaalisten suhteiden vahvistaminen, varmistavat, että oppilas saa tarvittavan kannustuksen palatakseen osaksi kouluyhteisöä.

Perusopetuslaki velvoittaa huoltajan huolehtimaan lapsensa oppivelvollisuuden suorittamisesta (PoL 26 §). Oppivelvollisuuden suorittamiseen kuuluu läsnäolo koulussa. Mikäli oppilas ei voi osallistua opetukseen, tulee siitä ilmoittaa koululle. Huoltaja/ohjaaja ilmoittaa lapsensa äkillisestä poissaolosta esimerkiksi sairauden takia jo ensimmäisenä poissaolopäivänä. Mikäli poissaoloilmoitusta ei tule, opettaja ottaa yhteyttä huoltajaan/ohjaajaan. Opettajan vastuulla on valvoa poissaoloja ja selvittää poissaolojen syyt. Poissaoloja seurataan päivittäin Wilmassa kOppi –palvelun avulla.

Koulun käytänteet poissaoloissa

Oppilaat voivat tulla kouluun kotoa (lomalta palaava oppilas) tai osastolta. Mikäli oppilas palaa kouluun lomalta mutta ei pääse kouluun sovitusti, niin huoltajan tulee ilmoittaa oppilaan poissaolosta omaopettajalle mahdollisimman pian (= samana päivänä). Parhaiten omaopettajan tavoittaa työpuhelimella.

Poissaolojen anominen etukäteen

Poissaoloon koulusta on aina oltava perusteltu syy. Luvan 13 päivän poissaoloon myöntää erityisluokanopettaja, viikoksi apulaisrehtori. Huoltajan tai oppilaan itse on otettava selvää poissaoloajan läksyistä ja koulussa opiskeltavista asioista sekä sovittava kokeiden suorittamisesta opettajien kanssa. Huoltajan velvollisuus on huolehtia oppilaan opiskelusta poissaolon ajan. Henkilökohtaisista syistä pyydettävät lomat tulee aina anoa etukäteen vähintään viikkoa aikaisemmin.

Luvattomat poissaolot

Opettaja ottaa yhteyttä kotiin/osastolle ja käy keskustelun asiasta oppilaan kanssa. Samalla sovitaan luvattoman poissaolon korvaamisesta.

Poissaoloihin puuttuminen

Valtion koulukodin koulunkäyntikyvyn tukemisen mallin mukaisesti poissaoloja seurataan oppitunti kerrallaan ja niitä tulee ennaltaehkäistä päivittäin. Poissaoloihin puuttuminen voi olla tarpeen esimerkiksi seuraavissa tilanteissa: selvittämättömät ja luvattomat poissaolot, toistuvat poissaolot tietyiltä päiviltä tai tunneilta, runsaat myöhästelyt, selvitetyt poissaolot, kun ne ovat jatkuvia tai niitä on paljon (n. 30 h), jos poissaolojen syynä oleva sairaus ei ole selkeä ja poissaolo jatkuu pitkään ilman lääkärin tai hoitavan tahon lausuntoja tai jos oppilaan suoriutumisen taso laskee merkittävästi. Poissaoloihin puuttuminen edellyttää syiden selvittämistä ja niihin perustuvia konkreettisia tukitoimia.

Lähde: Anita Puustjärvi, koulunkäyntikyvyn tukemiseen vaikuttavat osa-alueet https://vipverkosto.fi/wpcontent/uploads/2020/12/AnitaPuustjarviKoulunkayntikyky-mitaihmettasetarkoittaa.pdf

LIITE

Valtion koulukotiin sijoitetun oppilaan koulunkäyntikyvyn tukeminen moniammatillisena yhteistyönä (laadittu yhteistyössä Anita Puustjärven ja Sairilan koulukodin moniammatillisen henkilöstön kanssa).

5.2 Yhteistyö

Perusteen teksti

Opetustoimi ja koulu tekevät monipuolista yhteistyötä perusopetuksen yhtenäisyyden, eheyden ja laadun varmistamiseksi, toiminnan avoimuuden lisäämiseksi sekä oppilaiden oppimisen ja kasvun tukemiseksi. Yhteistyötä tarvitaan myös oppimisympäristöjen monipuolisuuden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin turvaamiseksi. Yhteistyö on suunnitelmallista ja sen toteutumista arvioidaan yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa.

Paikallinen tarkennus

Yhteistyö koulukodin kaikkien työntekijöiden kesken on koulun kehittämisen edellytys, ja yhteistyötaidot ovat koulun kasvatuksen päämäärä. Tämän vuoksi oppilaiden on hyvä nähdä ja kokea yhteistyön merkitys jo koulutyössä. Opettajien keskinäisellä ja

muiden tahojen kanssa tehtävällä dialogisella yhteistyöllä onnistutaan kasvatustyössä parhaiten.

Opettajat tekevät päivittäin tiivistä yhteistyötä niin keskenään kuin asumisyksiköiden ja laitoksen erityistyöntekijöiden kanssa. Opettajat vierailevat asumisyksiköissä ja välittävät koulukuulumiset suullisesti sekä kirjaavat oleelliset tapahtumat Wilma-oppilastietojärjestelmään. Jokaisella ohjaajalla on henkilökohtaiset Wilma-tunnukset, jotta he voivat seurata oppilaan päivittäistä koulutyötä Wilman avulla.

Oppilaat ovat huostaanotettuja lapsia ja nuoria, joten yhteistyö sijoittavan kunnan sosiaalitoimen kanssa on tärkeää. Koulun aikuisten tekemä hyvä yhteistyö perheiden ja sosiaalityöntekijöiden kanssa on onnistumisen edellytys koko sijoitukselle. Kun sosiaalityöntekijät vierailevat koulukodissa, heille annetaan tietoa koulun toimintatavoista ja käytänteistä. Sosiaalityöntekijällä on mahdollisuus seurata oppilaan edistymistä ja osallistua koulunkäynnin tavoitteiden asetteluun. Yhteistyö on aktiivista ja vastavuoroista, oppilaan ja hänen perheensä yksilöllisiin tarpeisiin perustuvaa.

Eheän oppimispolun varmistamiseksi koulu toimii yhteistyössä niin oppilaan lähettävän koulun kuin toisen asteen oppilaitosten kanssa. Nivelvaiheyhteistyö opinpolun siirtymävaiheissa on erittäin tärkeää oppimisen tuen jatkumon kannalta. Erityisesti koulukotiin tulovaiheessa korostuvat tiedonsiirto edellisessä koulussa annetusta oppimisen tuesta. Oppilaan sijoittava sosiaalityöntekijä toimii tärkeässä yhteistyöroolissa varmistaen oppilaan sivistyksellisiä oikeuksia ja oppimisen tukea siirtymävaiheissa.

Ohjaus ja nivelvaiheyhteistyö Valtion koulukodin koulussa

Ohjaustoiminnan tarkoituksena on tukea oppilaiden onnistumista perusopetuksen eri vaiheissa, vahvistaa oppilaiden opiskelutaitoja ja itseohjautuvuutta sekä kehittää oppilaiden valmiuksia tehdä opintojaan koskevia valintoja. Opintojen edetessä työelämään tutustumisen ja tulevaisuuden vaihtoehtojen suunnittelemisen merkitys kasvaa. Ohjauksella vahvistetaan myös yhteistyötaitoja sekä kykyä toimia erilaisissa ryhmissä ja ottaa vastuuta omasta ja yhteisestä työstä. Ohjauksen tehtävänä on osaltaan estää oppilaiden syrjäytymistä ja edistää tasa-arvoa.

Ohjaustoiminta muodostaa koko perusopetuksen kestävän jatkumon, jonka toteutumisen takaa siten, että ohjaustyöhön osallistuvat opettajat toimivat yhteistyössä oppilaiden opintopolun aikana ja opiskelun nivelvaiheissa. Kaikkien

opettajien tehtävänä on ohjata oppilaita oppiaineiden opiskelussa sekä auttaa oppilaita kehittämään oppimaan oppimisen taitoja ja oppimisen valmiuksia sekä ennaltaehkäistä opintoihin liittyvien ongelmien syntymistä. Jokaisen opettajan tehtävänä on oppilaiden yksilöllisen kasvun, kehityksen ja osallisuuden tukeminen.

Prosessin kulku nivelvaiheessa

Kasvatus- ja opetushenkilöstön tulee huolehtia siitä, että oppilaan opinpolku muodostaa selkeän, yhtenäisen jatkumon ja oppilaan sekä hänen perheensä tarvitsema tuki jatkuu eri siirtymävaiheissa. Siirtymävaiheyhteistyöhön kuuluu oppilaan hyvinvoinnista huolehtiminen sekä yksilönä että ryhmässä.

Siirtymävaiheita Valtion koulukodin koulussa ovat mm.

- kuudennelta seitsemännelle luokalle,
- perusopetuksesta toiselle asteelle,
- siirtyminen Valtion koulukodin kouluun,
- siirtyminen pois Valtion koulukodin kouluista

Sekä lähettävä että vastaanottava taho kantavat osaltaan vastuun siirtymävaiheyhteistyön toteutumisesta.

- Kuudennen ja seitsemännen luokan siirtymävaihe

Kun oppilas jatkaa opiskeluaan kuudennelta seitsemännelle luokalle samassa

koulukotiyksikössä, opetuksen järjestämiseksi tarvittava tieto siirtyy saumattomasti, koska ala- ja yläkoulun opetushenkilöstö on sama ja oppimisympäristö on oppilaille entuudestaan tuttu. Mikäli oppilas vaihtaa koulua seitsemännellä luokalla, perusopetuslain mukaan koulun opettajien tulee siirtää opetuksen järjestämisen kannalta välttämätön tieto uuteen kouluun. Huoltajan lupaa tähän ei tarvita, mutta tiedotamme heitä tästä käytännöstä.

Kuudennen ja seitsemännen luokan siirtymävaiheen erityisen tuen päätöksen tarkistamista ei enää tehdä uuden perusopetuslain perusteella. Siirtymävaiheessa on kuitenkin tärkeä tehdä tuen tarpeen arviointia, jotta oppiminen ja oppimisen tuki jatkuvat.

Myös siirtymä toiseen kouluun tai toisen asteen oppilaitokseen edellyttää yhteistyötä oppimisen tuen asioissa ja tiedonsiirrossa. Mahdollisuuksien mukaan voidaan tehdä tutustumiskäyntejä toisen asteen oppilaitoksiin tai toisen asteen oppilaitokset voivat

käydä esittelemässä toimintaansa koulussa. Koulu tekee yhteistyötä myös monien muiden yhteiskunnan instituutioiden ja toimijoiden kanssa. Oppilaat voivat vierailla monipuolisesti eri virastoissa ja kulttuurilaitoksissa. Yhteistyö yritysten ja työelämän kanssa auttaa oppilaita löytämään itselleen mieleisen jatko-opintoalan ja ammatin.

5.2.1 Oppilaiden osallisuus

Perusteen teksti

Koulutyö järjestetään siten, että sen perustana on oppilaiden osallisuus ja kuulluksi tuleminen. Huolehditaan siitä, että oppilaat saavat kokemuksia yhteistyöstä ja demokraattisesta toiminnasta omassa opetusryhmässä, koulussa ja sen lähiympäristössä sekä erilaisissa verkostoissa.

Oppilaiden osallistuminen oman koulutyönsä ja ryhmänsä toiminnan suunnitteluun on luonteva tapa vahvistaa osallisuutta. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa oppilaiden osuus on tärkeä. Lisäksi oppilaita rohkaistaan vaikuttamaan myös koulun yhteisen toiminnan ja oppimisympäristön suunnitteluun ja kehittämiseen. Oppilaille tulee järjestää mahdollisuus osallistua opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien sekä koulun järjestyssäännön valmisteluun. Oppilaat ovat myös mukana arvioimassa ja kehittämässä yhteistyötä.

Perusopetuslain mukaan koululla tulee olla sen oppilaista muodostuva oppilaskunta. Oppilaskunnan ja sen toimielinten tehtävänä on edistää oppilaiden yhteistoimintaa, vaikutusmahdollisuuksia ja osallistumista. Se innostaa oppilaita esittämään näkemyksiään, toimimaan ja vaikuttamaan omiin ja yhteisiin asioihin. Oppilaskunta sekä koulun ja kunnan muut osallisuutta tukevat rakenteet ja toimintatavat tarjoavat tilaisuuksia harjoitella demokratiataitoja käytännössä.

Paikallinen tarkennus

Oppilailla on oikeus tulla kuulluksi ikätasonsa mukaisesti itseään koskevissa ja oppimisympäristönsä tarpeisiin liittyvissä asioissa. Oppilaita osallistetaan myös koulun toiminnan ja oman opetuksensa suunnitteluun ja arviointiin. Oppilailla on mahdollisuus vaikuttaa koulun kehittämiseen, järjestyssääntöjen laatimiseen ja koulun eri tapahtumien toteuttamiseen. Oppilaat saavat olla mukana miettimässä eri toimintakeinoja ja toteutustapoja.

Oppilaiden oman kokemusmaailman ja kiinnostuksen kohteiden esille tuomisen tavoitteena on motivoida oppilaita uusien asioiden oppimisessa. Oppilaita rohkaistaan toimimaan heille luontaisella tavalla opettajien toimiessa enemmän oppimisen ohjaajana. Työtavat ja erilaiset oppimisympäristöt valitaan siten, että ne tukevat oppimistavoitteita sekä oppilaiden osallisuutta.

Oppilaat asettavat itse oppimisensa tavoitteita, keskustelevat niistä ja pohtivat eri ratkaisuja sekä tekevät päätöksiä ja kantavat vastuun tekemisistään. Tavoitteena on tarjota osallisuuden kokemuksia kaikille oppilaille ja aikaansaada muutoksia heidän elinympäristöissään, joista koulu on yksi osa-alue.

Oppilaat kirjoittavat joka kuukausi yhdessä omaohjaajansa ja opettajansa kanssa kuukausikirjeen, joka lähetetään oppilaan sosiaalityöntekijälle ja huoltajille. Kuukausikirjeessä kerrotaan oppilaan ajankohtaisista koulukuulumisista, koulutyön sujumisesta ja koulun tapahtumista.

Koulun oppilaskunnan hallitusta kuullaan toiminnan kehittämiseen liittyvissä asioissa. Oppilaskuntatoiminnan kautta oppilaat tottuvat vaikuttamaan omaan elämäänsä ja koulutoimintaan liittyvissä ratkaisuissa. Oppilaskunnan hallitus osallistuu koulun erilaisten tilaisuuksien ja tapahtumien sekä teemapäivien suunnitteluun ja järjestämiseen.

Oppilaskunta esittää myös mielipiteitään ja ehdotuksiaan koulutyöhön ja koko yhteisön toimintaan liittyvissä asioissa. Oppilaat osallistuvat päivänavausten pitämiseen ja toimivat oppaina vierailijoille koulussa.

Oppilaskuntatoiminta on tärkeä osa oppilaiden demokraattista toimintakulttuuria. Oppilaiden toimiminen oppilaskunnan hallituksessa kehittää heidän valmiuksiaan toimia oman ryhmänsä edustajana ja harjaannuttaa neuvottelutaitoihin perustuvaa yhteistoimintaa.

Oppilaskuntatoiminnan tavoitteena on herättää oppilaiden kiinnostus oman koulun kehittämistä kohtaan. Koulun tukioppilastoiminta tukee oppilaiden osallisuutta ja kouluviihtyvyyttä.

Tukioppilaat auttavat uusia oppilaita tutustumaan kouluun, kouluympäristöön, toimintaperiaatteisiin ja koulutovereihin jo oppilaan ensimmäisellä tutustumiskäynnillä.

Tavoitteena on luoda kouluun yhteisöllisyyttä ja edistää uusien oppilaiden turvallista koulun alkua ehkäisemällä kiusaamista ja yksinäisyyttä. Tukioppilaat saavat tehtäväänsä perehdytyksen.

5.2.2 Kodin ja koulun yhteistyö

Perusteen teksti

Perusopetuslain mukaan opetuksessa tulee olla yhteistyössä kotien kanssa. Yhteistyöllä tuetaan kasvatuksen ja opetuksen järjestämistä siten, että jokainen oppilas saa oman kehitystasonsa ja tarpeidensa mukaista opetusta, ohjausta ja tukea. Yhteistyö edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä. Huoltajien osallisuus sekä mahdollisuus olla mukana koulutyössä ja sen kehittämisessä on keskeinen osa koulun toimintakulttuuria. Kodin ja koulun kasvatusyhteistyö lisää oppilaan, luokan ja koko kouluyhteisön hyvinvointia ja turvallisuutta.

Huoltajalla on ensisijainen vastuu lapsensa kasvatuksesta. Hänen on myös huolehdittava siitä, että oppivelvollisuus tulee suoritettua. Perusopetuslain mukaan oppivelvollisuuden voi suorittaa joko siten, että oppilas osallistuu opetukseen tai saa muulla tavalla perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot. Koulu tukee kotien kasvatustehtävää ja vastaa oppilaan opetuksesta ja kasvatuksesta kouluyhteisön jäsenenä.

Vastuu kodin ja koulun yhteistyön edellytysten kehittämisestä on opetuksen järjestäjällä. Yhteistyön lähtökohtana on luottamuksen rakentaminen, tasavertaisuus ja keskinäinen kunnioitus. Yhteistyössä otetaan huomioon perheiden moninaisuus sekä tiedon ja tuen tarpeet. Yhteistyön onnistumiseksi tarvitaan koulun henkilöstön aloitteellisuutta ja henkilökohtaista vuorovaikutusta huoltajien kanssa sekä muutoin monipuolista viestintää. Kodin ja koulun yhteistyötä toteutetaan sekä yhteisö- että yksilötasolla.

Voidakseen huolehtia kasvatustehtävästään huoltajan tulee saada tietoa lapsensa oppimisen ja kasvun edistymisestä sekä mahdollisista poissaoloista. Lisäksi huoltajan kanssa keskustellaan opetuksen järjestämisen keskeisistä asioista, kuten opetussuunnitelmasta, oppimisen tavoitteista, oppimisympäristöistä ja työtavoista, oppimisen tuesta ja opiskeluhuollosta, arvioinnista ja todistuksista sekä opiskeluun liittyvistä valinnoista ja lukuvuoden erilaisista tapahtumista. Kannustavat ja oppilaan oppimista ja kehitystä myönteisesti kuvaavat viestit ovat tärkeitä. Säännöllisen

palautteen avulla huoltaja voi osaltaan tukea lapsensa tavoitteellista oppimista ja koulunkäyntiä. Erityisen tärkeää yhteistyö on oppilaan koulupolun nivelvaiheissa sekä oppimisen ja koulunkäynnin tukea suunniteltaessa ja toteutettaessa. Henkilökohtaisten ja ryhmätapaamisten lisäksi yhteistyössä hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa.

Huoltajille tarjotaan mahdollisuuksia tutustua koulun arkeen ja osallistua koulun toiminnan ja kasvatustyön tavoitteiden suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen yhdessä koulun henkilöstön ja oppilaiden kanssa. Yhteinen arvopohdinta luo perustaa yhteiselle kasvatustyölle. Kodin ja koulun yhteistyössä edistetään myös huoltajien keskinäistä vuorovaikutusta ja luodaan pohjaa vanhempainyhdistystoiminnalle. Vanhempien verkostoituminen ja yhteinen toiminta vahvistavat yhteisöllisyyttä ja antavat tukea opettajien ja koulun työlle.

Paikallinen tarkennus

Koulu vastaa opetuksesta koulukotiyhteisössä. Oppilaiden, huoltajien ja koulun yhteistyön lähtökohtana ovat luottamus ja keskinäinen kunnioitus. Tavoitteena on tukea jokaisen oppilaan yksilöllistä, tervettä kasvua, kehitystä ja oppimista sekä kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Sijoituksen aikana oppilaat elävät samanaikaisesti koulukodin ja kodin vaikutuspiirissä. Tämä edellyttää kasvatusyhteisöjen vuorovaikutusta ja yhteistyötä oppilaan kokonaisvaltaisen terveen kasvun ja hyvän oppimisen tukemisessa. Hyvä yhteistyö oppilaiden perheiden ja sosiaalityöntekijöiden kanssa on onnistumisen edellytys koko sijoitukselle. Jo tutustumiskäynnillä kerrotaan huoltajille koulun toimintatavoista ja siitä, miten he voivat pitää yhteyttä koulun henkilöstöön.

Koulun opetushenkilöstö tekee tiivistä yhteistyötä asumisyksiköiden, laitoksen erityistyöntekijöiden ja huoltajien kanssa. Koulun opetushenkilöstö auttaa ja tukee osaltaan huoltajien kasvatustehtävää.

Koulussa jokaiselle oppilaalle nimetään omaopettaja. Oppilaan omaopettaja tapaa huoltajia yhteisissä neuvotteluissa ja keskustelee heidän kanssaan oppilaan koulunkäyntiin liittyvistä asioista. Myös muut koulun opettajat pitävät tarvittaessa yhteyttä koteihin. Oppilaan omaopettaja osallistuu asiakassuunnitelmaneuvotteluihin, joissa moniammatillisesti pohditaan oppilaan sijoitukseen, vapaa-ajan viettoon, perhesuhteisiin, terveyteen, arkielämän taitoihin ja jatkosuunnitelmiin liittyviä asioita.

Yhteistyön tavoitteena on molempiin suuntiin tapahtuva välitön yhteydenpito. Perusperiaatteina ovat avoimuus, rehellisyys, luottamuksellisuus ja toisen

kunnioittaminen. Yhteisesti sovitaan myös siitä, mikä on kullekin perheelle paras ja luontevin yhteydenpitotapa.

Huoltajat kutsutaan koulun juhliin ja muihin tapahtumiin, ja heillä on mahdollisuus vierailla koulukodin vierasasunnolla. Lisäksi koulussa järjestetään erilaisia kodin ja koulun yhteistyöpäiviä, muun muassa perhepäiviä, jolloin huoltajat voivat osallistua lapsensa koulupäivään.

Oppilaiden huoltajilla on aina mahdollisuus antaa palautetta kodin ja koulun välisestä yhteistyöstä sekä esittää toivomuksia sen kehittämiseksi ja tuen saamiseksi. Oppilaiden huoltajia pyydetään vastaamaan sijoituksen päätyttyä asiakastyytyväisyyskyselyyn, jonka avulla he voivat arvioida koulukotisijoituksen onnistumista.

5.2.3 Koulun sisäinen yhteistyö ja yhteistyö muiden tahojen kanssa

Perusteen teksti

Henkilöstön tiivis yhteistyö edesauttaa koulun kasvatus- ja opetustavoitteiden toteuttamista. Koulutyö järjestetään tarkoituksenmukaisesti ja joustavasti yhdessä toimien ja työtä jakaen. Aikuisten yhteistyö, kuten samanaikaisopettajuus, mallintaa koulun toimintaa oppivana yhteisönä myös oppilaille. Yhteistyötä tarvitaan erityisesti monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteuttamisessa, oppimisen arvioinnissa ja tuessa sekä opiskeluhuollon toteuttamisessa.

Koulut tekevät myös keskinäistä yhteistyötä. Tavoitteena on edistää opetuksen kehittämistä ja yhtenäisyyttä sekä vahvistaa henkilöstön osaamista. Yhteistyötä tarvitaan perusopetuksen nivelvaiheissa ja oppilaiden siirtyessä koulusta toiseen. Usein myös eri kieli- ja kulttuuriryhmien opetuksen, oppimisen tuen sekä opiskeluhuollon sujuva järjestäminen edellyttää hyvää koulujen välistä yhteistyötä. Toiminta paikallisissa, kansallisissa ja kansainvälisissä verkostoissa edistää pedagogiikan kehittämistä.

Eheän oppimispolun varmistamiseksi koulu toimii yhteistyössä varhaiskasvatuksen, esiopetuksen sekä lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten kanssa. Hyvä yhteistyö kerho- sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan kanssa edistää oppilaiden hyvinvointia. Yhteistyö nuoriso-, kirjasto-, liikunta- ja kulttuuritoimen, poliisin sekä seurakuntien,

järjestöjen, yritysten ja muiden lähiympäristön toimijoiden kuten luontokoulujen, museoiden ja nuorisokeskusten kanssa lisää oppimisympäristöjen monipuolisuutta ja tukee koulun kasvatustehtävää.

Paikallinen tarkennus

Yhteistyö koulukodin kaikkien työntekijöiden kesken on koulun kehittämisen edellytys, ja yhteistyötaidot ovat koulun kasvatuksen päämäärä. Tämän vuoksi oppilaiden on hyvä nähdä ja kokea yhteistyön merkitys jo koulutyössä. Opettajien keskinäisellä ja muiden tahojen kanssa tehtävällä dialogisella yhteistyöllä onnistutaan kasvatustyössä parhaiten.

Opettajat tekevät päivittäin tiivistä yhteistyötä niin keskenään kuin asumisyksiköiden ja laitoksen erityistyöntekijöiden kanssa. Opettajat vierailevat asumisyksiköissä ja välittävät koulukuulumiset suullisesti sekä kirjaavat oleelliset tapahtumat Wilma-oppilastietojärjestelmään. Jokaisella ohjaajalla on henkilökohtaiset Wilma-tunnukset, jotta he voivat seurata oppilaan päivittäistä koulutyötä Wilman avulla.

Oppilaat ovat huostaanotettuja lapsia ja nuoria, joten yhteistyö sijoittavan kunnan sosiaalitoimen kanssa on tärkeää. Koulun aikuisten tekemä hyvä yhteistyö perheiden ja sosiaalityöntekijöiden kanssa on onnistumisen edellytys koko sijoitukselle. Kun sosiaalityöntekijät vierailevat koulukodissa, heille annetaan tietoa koulun toimintatavoista ja käytänteistä. Sosiaalityöntekijällä on mahdollisuus seurata oppilaan edistymistä ja osallistua koulunkäynnin tavoitteiden asetteluun. Yhteistyö on aktiivista ja vastavuoroista, oppilaan ja hänen perheensä yksilöllisiin tarpeisiin perustuvaa.

Eheän oppimispolun varmistamiseksi koulu toimii yhteistyössä niin oppilaan lähettävän koulun kuin toisen asteen oppilaitosten kanssa. Nivelvaiheyhteistyö opinpolun siirtymävaiheissa on erittäin tärkeää oppimisen tuen jatkumon kannalta. Erityisesti koulukotiin tulovaiheessa korostuvat tiedonsiirto edellisessä koulussa annetusta oppimisen tuesta. Oppilaan sijoittava sosiaalityöntekijä toimii tärkeässä yhteistyöroolissa varmistaen oppilaan sivistyksellisiä oikeuksia ja oppimisen tukea siirtymävaiheissa.

Ohjaus ja nivelvaiheyhteistyö Valtion koulukodin koulussa

Ohjaustoiminnan tarkoituksena on tukea oppilaiden onnistumista perusopetuksen eri vaiheissa, vahvistaa oppilaiden opiskelutaitoja ja itseohjautuvuutta sekä kehittää

oppilaiden valmiuksia tehdä opintojaan koskevia valintoja. Opintojen edetessä työelämään tutustumisen ja tulevaisuuden vaihtoehtojen suunnittelemisen merkitys kasvaa. Ohjauksella vahvistetaan myös yhteistyötaitoja sekä kykyä toimia erilaisissa ryhmissä ja ottaa vastuuta omasta ja yhteisestä työstä. Ohjauksen tehtävänä on osaltaan estää oppilaiden syrjäytymistä ja edistää tasa-arvoa.

Ohjaustoiminta muodostaa koko perusopetuksen kestävän jatkumon, jonka toteutumisen takaa siten, että ohjaustyöhön osallistuvat opettajat toimivat yhteistyössä oppilaiden opintopolun aikana ja opiskelun nivelvaiheissa. Kaikkien opettajien tehtävänä on ohjata oppilaita oppiaineiden opiskelussa sekä auttaa oppilaita kehittämään oppimaan oppimisen taitoja ja oppimisen valmiuksia sekä ennaltaehkäistä opintoihin liittyvien ongelmien syntymistä. Jokaisen opettajan tehtävänä on oppilaiden yksilöllisen kasvun, kehityksen ja osallisuuden tukeminen.

Prosessin kulku nivelvaiheessa

Kasvatus- ja opetushenkilöstön tulee huolehtia siitä, että oppilaan opinpolku muodostaa selkeän, yhtenäisen jatkumon ja oppilaan sekä hänen perheensä tarvitsema tuki jatkuu eri siirtymävaiheissa. Siirtymävaiheyhteistyöhön kuuluu oppilaan hyvinvoinnista huolehtiminen sekä yksilönä että ryhmässä.

Siirtymävaiheita Valtion koulukodin koulussa ovat mm.

- kuudennelta seitsemännelle luokalle,
- perusopetuksesta toiselle asteelle,
- siirtyminen Valtion koulukodin kouluun,
- siirtyminen pois Valtion koulukodin kouluista

Sekä lähettävä että vastaanottava taho kantavat osaltaan vastuun siirtymävaiheyhteistyön toteutumisesta.

- Kuudennen ja seitsemännen luokan siirtymävaihe

Kun oppilas jatkaa opiskeluaan kuudennelta seitsemännelle luokalle samassa

koulukotiyksikössä, opetuksen järjestämiseksi tarvittava tieto siirtyy saumattomasti, koska ala- ja yläkoulun opetushenkilöstö on sama ja oppimisympäristö on oppilaille entuudestaan tuttu. Mikäli oppilas vaihtaa koulua seitsemännellä luokalla, perusopetuslain mukaan koulun opettajien tulee siirtää opetuksen järjestämisen

kannalta välttämätön tieto uuteen kouluun. Huoltajan lupaa tähän ei tarvita, mutta tiedotamme heitä tästä käytännöstä.

Kuudennen ja seitsemännen luokan siirtymävaiheen erityisen tuen päätöksen tarkistamista ei enää tehdä uuden perusopetuslain perusteella. Siirtymävaiheessa on kuitenkin tärkeä tehdä tuen tarpeen arviointia, jotta oppiminen ja oppimisen tuki jatkuvat.

Myös siirtymä toiseen kouluun tai toisen asteen oppilaitokseen edellyttää yhteistyötä oppimisen tuen asioissa ja tiedonsiirrossa. Mahdollisuuksien mukaan voidaan tehdä tutustumiskäyntejä toisen asteen oppilaitoksiin tai toisen asteen oppilaitokset voivat käydä esittelemässä toimintaansa koulussa. Koulu tekee yhteistyötä myös monien muiden yhteiskunnan instituutioiden ja toimijoiden kanssa. Oppilaat voivat vierailla monipuolisesti eri virastoissa ja kulttuurilaitoksissa. Yhteistyö yritysten ja työelämän kanssa auttaa oppilaita löytämään itselleen mieleisen jatko-opintoalan ja ammatin.

5.3 Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö

Perusteen teksti

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, jossa työrauha ja opiskelun esteetön sujuminen on varmistettu. Työrauhaan voidaan vaikuttaa monilla koulun keinoilla, joista keskeisiä ovat opettajan antama ohjaus ja palaute, yhteistyö sekä yhteinen vastuunotto ja huolenpito. Pedagogisia ratkaisuja kehittämällä sekä luottamuksen ja välittämisen ilmapiiriä vahvistamalla luodaan edellytykset hyvän työrauhan rakentumiselle. Opetuksen järjestäjällä on oikeus käyttää työrauhan turvaamiseksi ja epäasialliseen käyttäytymiseen puuttumiseksi myös kasvatuskeskustelua ja erilaisia kurinpitokeinoja. Kasvatuskeskustelussa ja kurinpitoasioissa noudatettavasta menettelystä säädetään perusopetuslaissa. Oppilas, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo koulun järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan määrätä jälki-istuntoon enintään kahdeksi tunniksi tai hänelle voidaan antaa kirjallinen varoitus. Jos rikkomus on vakava tai jos oppilas jatkaa edellä tarkoitettua epäasiallista käyttäytymistä jälki-istunnon tai kirjallisen varoituksen saatuaan, oppilas voidaan erottaa enintään kolmeksi kuukaudeksi. Kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen ovat kurinpitotoimia.

Kasvatuskeskustelu on ensisijainen tapa puuttua oppilaan epäasialliseen käyttäytymiseen. Keskustelun tarkoituksena on yhdessä oppilaan kanssa yksilöidä toimenpiteeseen johtanut teko tai laiminlyönti, kuulla oppilasta, selvittää laajemmin käyttäytymisen syyt ja seuraukset sekä pohtia keinot tilanteen korjaamiseksi. Menettelyn tavoitteena on löytää myönteisiä keinoja koulussa käyttäytymisen ja oppilaan hyvinvoinnin parantamiseksi. Opetuksen järjestäjä päättää, millaisissa tapauksissa kasvatuskeskustelua käytetään.

Kurinpidollisia keinoja ovat perusopetuslain mukaan jälki-istunto, kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen. Opetusta häiritsevä oppilas voidaan määrätä poistumaan luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka koulun tilaisuudesta. Lisäksi työrauhan turvaamiseksi oppilaan oikeus osallistua opetukseen voidaan evätä enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan tai muun henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan edellä mainitulla perusteella evätä myös seuraavaksi työpäiväksi, mikäli opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa suunnitella oppilaan paluuta takaisin opetukseen ja tarjota oppilaalle opiskeluhuoltopalveluita palveluita sekä tukea turvallista paluuta opetukseen. Epäämisen aikana oppilaalle on järjestettävä 36 h §:ssä tarkoitettuna opiskeluhuoltona mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhuollon psykologin tai kuraattorin kanssa. Lisäksi oppilaalle on järjestettävä muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen aikana ja oppilaan palatessa opetukseen. Oppilaalle tehdään suunnitelma palaamisen tukemiseksi. Ennen oppilaan määräämistä jälki-istuntoon, kirjallisen varoituksen antamista oppilaalle ja oppilaan määräaikaista erottamista on yksilöitävä toimenpiteeseen johtava teko tai laiminlyönti, kuultava oppilasta ja hankittava muu tarpeellinen selvitys. Opetuksen järjestäjän tulee kurinpitotoimea harkitessaan ottaa huomioon teon laatu sekä oppilaan ikä ja kehitystaso. Ennen kurinpitotoimesta päättämistä on oppilaan huoltajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Muista 36 §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä on ilmoitettava oppilaan huoltajalle ja opetuksen epäämisestä tarvittaessa lisäksi sen hyvinvointialueen, jonka alueella koulu sijaitsee, sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavalle viranomaiselle. Määräaikaisesta erottamisesta ja kirjallisesta varoituksesta tulee antaa päätös, ja muut 36 §:ssä tarkoitetut toimenpiteet tulee kirjata. Opetuksen järjestäjän tulee järjestää opetus, joka estää määräajaksi erotetun oppilaan jäämisen jälkeen vuosiluokkansa ja opetusryhmänsä edistymisestä. Erotetulle oppilaalle laaditaan opetussuunnitelmaan

perustuva henkilökohtainen suunnitelma, jonka mukaan opetus toteutetaan ja oppimista seurataan. Oppilaalle ja oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle on varattava tilaisuus osallistua tässä momentissa tarkoitetun opetussuunnitelmaan perustuvan henkilökohtaisen suunnitelman laatimiseen. Opetuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaalle, jolle on määrätty kurinpitotoimi tai jolta opetus on evätty jäljellä olevan työpäivän ajaksi ja enintään seuraavaksi työpäiväksi, järjestetään tarvittava opiskeluhuolto. Oppilasta ei saa jättää ilman valvontaa, kun hänet on poistettu luokkahuoneesta, muusta tilasta tai koulun tilaisuudesta tai kun oppilaan opetukseen osallistuminen on evätty jäljellä olevan ja sitä seuraavan työpäivän ajaksi.

Perusopetuslaki velvoittaa opetuksen järjestäjän laatimaan ja ohjeistamaan opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelman kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Suunnittelun tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä oppilaiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös koulun järjestyssääntöjen toteutumista.

Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että jokaisella sen alaisella koululla on käytössään kasvatuskeskustelujen ja kurinpitomenettelyjen toteuttamista koskeva suunnitelma. Suunnitelma voidaan laatia osana opetussuunnitelmaa tai erillisenä. Se voidaan laatia kokonaisuudessaan koulujen yhteisenä tai siten, että suunnitelman rakenne ja keskeiset toimintatapalinjaukset ovat yhteisiä ja suunnitelma täsmennetään koulukohtaisesti.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain laissa mainittuja keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla suhteessa tekoon. Myös oppilaan ikä ja kehitysvaihe otetaan huomioon. Kurinpidollisia keinoja ei saa käyttää oppilaita häpäisevällä tai loukkaavalla tavalla.

Opetuksen järjestäjä päättää suunnitelman laatimisesta ja valmisteluun osallistuvista tahoista. Oppilaille tulee lain mukaan järjestää mahdollisuus osallistua suunnitelman valmisteluun. Yhteistyö huoltajien ja muun muassa hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalvelujen edustajien kanssa tukee suunnitelman toteutumista. Henkilöstöä ja oppilaskuntaa tulee kuulla ennen suunnitelman hyväksymistä tai päivittämistä.

Paikallinen tarkennus

Jokaisella oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, jossa varmistetaan työrauha ja opiskelun esteetön sujuminen. Opetuksen, kasvatuksen, oppimista ja hyvinvointia edistävän koulutyön järjestäminen ovat keskeisiä toiminnan perusteita Valtion koulukodissa. Turvallisuuteen vaikuttavia keinoja käytetään viikoittain kouluarjessa. Keskeisiä keinoja ovat opettajan antama ohjaus ja palaute, yhteistyö sekä huolenpito. Oppilaan kasvun ja hyvinvoinnin huolehtiminen kuuluu koulukodin kaikille työntekijöille opetushenkilöstön lisäksi. Kaikessa toiminnassa pyritään myönteisellä vuorovaikutuksella tukemaan oppilaiden hyvinvointia yhteisössä. Oppilaiden tulee käydä säännöllisesti koulua, noudattaa yhteisiä sääntöjä ja suhtautua arvostavasti koulutovereihin ja koulukodin henkilöstöön.

Oppimistilanteisiin sisältyy paljon keskustelua ja oppilaan toiminnan ohjaamista. Keskustelu on ensisijainen tapa ohjata oppilasta, jos hän käyttäytyy epäasiallisesti. Keskustelun tavoitteena on pysähtyä hetkeen ja luoda yhteinen ymmärrys oppilaan kokemuksesta. Oppilasta kuullaan ja annetaan hänelle mahdollisuus ehdottaa sopivia keinoja tilanteen ratkaisemiseksi ja vastaavien tapahtumien ennaltaehkäisemiseksi. Tämä auttaa oppilasta ymmärtämään ja kunnioittamaan koulua ja yhteisön sääntöjä ja toimintatapoja sekä ymmärtämään tekojensa seuraamukset ja edistämään vuorovaikutustaitojaan. Keskustelujen myötä oppilaalle välittyy tunne, että hänestä huolehditaan ja välitetään, häntä kuunnellaan ja hänet kohdataan.

Opetusta häiritsevälle, muuten koulun järjestystä rikkovalle tai vilpillisesti menetelleelle oppilaalle voidaan määrätä perusopetuslaissa säädetyn kurinpitorangaistuksen tai ojentaa oppilasta perusopetuslaissa tarkoitetuilla tavoilla. Keinoina voidaan käyttää vain perusopetuslaissa säädettyjä turvaamistoimenpiteitä.

Koulussa käytettäviä kurinpidollisia toimia ovat kasvatuskeskustelu, siivousvelvoite, oppilaan määrääminen poistumaan jäljellä olevan oppitunnin tai koulupäivän ajaksi, oppilaan opetukseen osallistumisen epääminen, oppilaan määrääminen tekemään kotitehtäviä, jälki-istunto, kirjallisen varoituksen antaminen ja määräaikainen erottaminen koulusta.

Turvaamistoimenpiteinä voidaan poistaa oppilas luokkahuoneesta tai muusta opetustilasta, ottaa haltuun oppilaan esineitä tai aineita ja tarkistaa oppilaan tavarat.

Kurinpitotoimia käytettäessä, on tärkeää, että oppilaita kohdellaan tasapuolisesti eikä ketään syrjitä. Koulukodin opetushenkilöstö ei saa käyttää harkintavaltaansa väärin tai epäoikeidenmukaisesti. Opetushenkilöstön toiminnan tulee olla puolueetonta,

oikeellista ja virheetöntä. Jokainen koulukodin koulussa työskentelevä on velvollinen puuttumaan tilanteisiin, joissa näkee koulun sääntöjä rikottavan ja aloittamaan tilanteen selvittelyn viipymättä.

Koulun opetushenkilöstö on aina yhteydessä kurinpitotoimien seuraamuksista asumisyksiköiden ohjaajiin, oppilaiden huoltajiin sekä erityistyöntekijöihin. Asiat käsitellään tarvittaessa moniammatillisesti koulukodissa tai laajemmissa verkostopalavereissa. Koulun opetushenkilöstö kirjaa kirjaamista edellyttävät tapahtumat ja seuraamukset sähköiseen Wilma oppilastietojärjestelmään. Tarvittaessa koulusta otetaan yhteyttä viranomaisiin.

Koulun toimintaperiaate pohjaa positiiviseen opetukseen ja kasvatukseen, jonka tavoitteena on tukea jokaisen oppilaan hyvinvointia ja kokemusta elämänsä merkityksellisyydestä.

5.4 Opetuksen järjestämistapoja

Perusteen teksti

Opetuksen järjestämisessä otetaan huomioon oppilaiden tarpeet ja olosuhteet sekä paikalliset mahdollisuudet. Näin pyritään löytämään oppimista ja hyvinvointia parhaiten edistäviä ratkaisuja.

Paikallinen tarkennus

Valtion koulukodin koulun oppilaat opiskelevat erityisissä tilanteissa.

Koulukodit ovat erikoistuneet tuottamaan palvelua, jossa sijaishuolto ja opetus muodostavat kuntouttavan kokonaisuuden. Palvelun keskeisinä sisältöinä ovat lapsen kehitystason ja tarpeiden mukainen kasvatus ja ohjaus, oppilaskohtainen tuki, terveen psyykkisen kasvun tuki, perhetyö ja tarpeen mukaan mm. päihdetyö.

Valtion koulukodit järjestävät erityisen huolenpidon palvelua, jolla voidaan turvata kaikkein vaikeimmissa elämäntilanteissa olevien ja haastavimmin oireilevien lasten ja nuorten hoito, huolenpito ja opetus. Valtion koulukodeissa voidaan antaa myös mielenterveyslaissa tarkoitettuja mielenterveyspalveluja lukuun ottamatta tahdosta riippumatonta hoitoa.

Valtion koulukodin koulussa oppilasta opetetaan huomioiden oppilaan yksilölliset tuen tarpeet. Opetus järjestetään ryhmämuotoisesti koulun tiloissa sekä osasto-

opetuksena erityisen huolenpidon osastoilla pienissä ryhmissä. Useimmat oppilaat etenevät tavoitekokonaisuuksittain opetuksessa ja päättötodistuksen saatuaan oppilaalla on mahdollisuus siirtyä tutkintoon valmentavaan koulutukseen (TUVA). Toisen asteen opintoja järjestetään tarvittaessa yhteistyössä eri oppilaitosten kanssa. Oppiminen suunnitellaan yhteistyössä oppilaan, huoltajien, koulun erityisluokanopettajien ja moniammatillisen työryhmän kanssa.

Koulussa arvostetaan oppimisympäristön turvallisuutta. Turvallisuus taataan kaikkien koulussa työskentelevien aikuisten toimesta niin fyysisellä, henkisellä kuin pedagogisen turvallisuudentunteen tasolla. Oppilasta tuetaan ottamaan käyttöönsä omia vahvuuksiaan ja voimavaroja. Harjoittelemalla oppilaalle hankalia tilanteita opitaan tunnistamaan keinoja niistä selviämiseksi.

Oppilaan opetuksen järjestäminen ja oppilaan tarvitsema tuki edellyttävät erityistä pohdintaa vaikeassa elämäntilanteessa. Perusopetusta voidaan järjestää erityisissä tilanteissa muun muassa koulukodissa. Monialainen yhteistyö opiskeluhuoltopalveluiden ammattilaisten kanssa korostuu opetuksen erityisissä tilanteissa.

Kodin ulkopuolelle lastensuojelulaitokseen sijoitetun oppilaan opetuksesta vastaa laitoksessa toimiva koulu, jolla on perusopetuksen järjestämislupa. Lastensuojelulain perusteella sijoitettujen oppilaiden kotikunnalle on säädetty velvollisuus maksaa kotikuntakorvaus.

Valtion koulukodin kouluun tulevan oppilaan tuen tarvetta arvioidaan pedagogisesti ja moniammatillisesti. Tuen tarpeen arvioinnissa huomioidaan oppilaalle annettu tuki edellisessä koulussa, oppimisvalmiudet sekä oppimiseen ja koulunkäyntiin osallistumiseen liittyvät erityistarpeet.

Tämän lisäksi selvitetään millaisilla pedagogisilla, oppimisympäristöön liittyvillä, ohjauksellisilla, oppilashuollollisilla, kuntoutuksellisilla tai muilla oppilaskohtaisilla järjestelyillä voidaan tukea oppilasta.

Kaikki Valtion koulukodin koulun oppilaat saavat ryhmäkohtaista tukea ja oppilaskohtaista tukea oppimisensa sekä koulunkäyntinsä tueksi.

Oppilaille laaditaan hallinnollinen päätös oppilaskohtaisesta tuesta.

5.4.1 Toiminta-alueittain järjestettävä opetus

Perusteen teksti

Toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksessa opiskellaan oppiainejaon sijaan toiminta-alueittain. Oppilaalla on ensisijainen oikeus opiskella oppiaineittain. Toiminta-alueittain järjestettävään opetukseen siirrytään vasta, kun oppilas ei oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen vuoksi eikä tukitoimista tai oppimäärien rajaamisesta huolimatta pysty opiskelemaan oppiaineittain.

Toiminta-alueita ovat motoriset taidot, kieli ja kommunikaatio, sosiaaliset taidot, päivittäisten toimintojen taidot ja kognitiiviset taidot.

Toiminta-alueittain järjestettävän opetuksen tavoitteena on tukea ja vahvistaa oppilaan toimintakykyä sekä opettaa tietoja ja taitoja, joiden avulla hän suoriutuu mahdollisimman itsenäisesti elämästään. Toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksessa huomioidaan oppilaiden osallisuuden ja itsemääräämisoikeuden aktiivinen tukeminen sekä kouluyhteisön jäsenenä toimiminen. Toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksessa hyödynnetään kaikkia koulupäivän tilanteita, kuten siirtymätilanteita, ruokailutilanteita, välitunteja, oppituokioita, päivittäin toistuvia rutiiniaskareita sekä retkiä ja teemapäiviä. Opetuksen toteuttamisessa eri toiminta-alueiden opetuksen sisältöjä voidaan yhdistää. Opetustilanteissa eri toiminta-alueiden oppilaskohtaiset tavoitteet yhdistyvät saumattomaksi kokonaisuudeksi ja edistävät uusien taitojen oppimista. Taitojen kehittymisellä tarkoitetaan oppilaan edistymistä taidoissaan ja käyttäytymisessään, ohjauksen tarpeen vähenemistä tai muuttumista sekä uusien taitojen oppimista.

Toiminta-alueet voivat sisältää jonkin yksittäisen oppiaineen sekä soveltuvin osin laaja-alaisen osaamisen ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien tavoitteita ja sisältöjä. Oppilas voi harjoitella oppiainekohtaisia taitoja mutta mikäli hänen suunnitelmassaan on paljon eri oppiaineiden sisältöjä, on aiheellista pohtia, olisiko hänen etunsa mukaista opiskella perusopetuksessa oppiaineittain.

Oppilaan oppilaskohtaiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä edistymisen arviointi kuvataan oppilaskohtaisessa tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa kullekin toiminta-alueelle. Suunnitelmassa kuvataan myös oppilaan oppimista tukevat pedagogiset ratkaisut. Toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksessa oppilaan suorituksia arvioidaan suhteessa oppilaskohtaisessa tuen toteuttamista koskevassa

suunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Toiminta-alueittain järjestettävään opetukseen sisältyy oppilaanohjausta, tarvittaessa tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta vuosiluokilla 8–9 ja työelämään tutustumista vuosiluokilla 7–9, mikäli se on oppilaan toimintakyvyn ja edun mukaista. Työelämään tutustuminen voidaan toteuttaa esimerkiksi eri ammattialoihin, työpaikkoihin, tuettuun asumiseen, päivätoimintaan tai opiskelualoihin tutustumalla.

Toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksessa olevan oppilaan oppimisen tavoitteet määritellään toiminta-alueittain. Oppilaalle asetettavien tavoitteiden tulee olla hänelle saavutettavissa olevia, realistisia ja mielekkäitä. Tavoitteet asetetaan siten, että oppilas pystyy näyttämään osaamisensa sekä huomaamaan oman kehityksensä. Tavoitteiden laatimisessa huomioidaan oppilaan yksilölliset tarpeet ja vahvuudet sekä motivaatio ja toimintakyvyn tukeminen. Tavoitteet kohdistuvat oppilaan osaamisen ja oppimisen vahvistamiseen.

Opettaja on vastuussa oppilaan opettamisesta ja työjärjestyksen mukaisesta koulupäivästä. Toiminta-alueittaiset tavoitteet, opetuksen sisällöt ja oppilaskohtaisen tuen toteutuminen suunnitellaan yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Lisäksi tehdään opettajien keskinäistä ja oppilaan kanssa työskentelevän muun henkilöstön välistä yhteistyötä sekä monialaista yhteistyötä opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten ja muiden asiantuntijoiden kanssa. Oppimista tukeva kuntoutus suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä kuntoutuksen ammattilaisten kanssa. Kuntoutusta toteuttavat kuntoutuksen asiantuntijat.

Toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksessa oppilaan vuosiviikkotuntimäärä on sama kuin vastaavalla luokka-asteella oppiaineittain opiskelevan oppilaan vuosiviikkotuntimäärä.

Toiminta-alueittain järjestettävästä opetuksesta tehdään perusopetuslain mukainen tukea koskeva hallintopäätös. Päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä muut mahdolliset tiedot ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset. Opetuksen järjestäjän on kuultava oppilasta hänen ikänsä ja kehitystasonsa huomioiden sekä oppilaan huoltajaa tai laillista edustajaa ennen päätöksen tekemistä.

Motoriset taidot

Motoristen taitojen oppimisen lähtökohtana ovat oppilaan toimintakyky, havaintomotoriset taidot ja motoriset perustaidot sekä niiden kehittyminen. Motoriset

taidot kehittyvät vaiheittain toistojen ja harjoittelun avulla edistäen samalla havaintomotoristen taitojen ja kehon hahmottamisen, karkeamotoristen taitojen ja hienomotoristen taitojen oppimista. Motoristen taitojen kehittymisellä tarkoitetaan muutosta oppilaan motorisessa toimintakyvyssä ja motorisissa taidoissa.

Motoristen taitojen opetuksessa hyödynnetään arjen tilanteita, perusopetuksen oppimisympäristöä sekä monipuolisia ja turvallisia ympäristöjä. Myönteiset liikuntakokemukset lisäävät osallisuutta ja auttavat oppilasta saamaan liikkumisen sekä lihaskunnon ja tasapainon harjoittelun miellyttäväksi ja innostavaksi osaksi arkeaan. Kehittyvät havaintomotoriset taidot edistävät samalla oppilaan motoristen perustaitojen oppimista. Motoristen taitojen hallinta tukee oppimista ja oppilaan omatoimisuutta sekä osallisuutta ja jaksamista.

Motorisia taitoja harjoitellaan luontevasti osana muita toiminta-alueita. Oppilaan omaa toimintaa ja mahdollisuutta osallistumiseen tuetaan ja vahvistetaan sekä luodaan hänelle mahdollisuuksia onnistumisen kokemuksiin. Opetuksen tavoitteet ja sisällöt muodostuvat oppilaan yksilöllisestä tilanteesta, taidoista ja vahvuuksista. Oppilaan ohjauksen ja avustuksen tarve huomioidaan opetuksen suunnittelussa ja opetusmateriaalin tai välineiden valinnassa. Oppilaskohtaiseen tuen toteuttamista koskevaan suunnitelmaan kirjataan opetuksen sisältöjen ja tavoitteiden lisäksi mahdollisten apuvälineiden tarve ja hyödyntäminen.

Tavoitteet

Opetuksen tavoitteiden perustana on oppilaan fyysinen toimintakyky. Opetuksen tavoitteena on, että oppilas saavuttaa itsenäisen elämän kannalta hänen toimintakykyään tukevat motoriset taidot. Tavoitteena on, että oppilas löytää motoristen taitojen kehittymisen kautta toiminnan ja liikkumisen ilon, joka tukee päivittäistä hyvinvointia. Motoristen taitojen opetuksen tavoitteena on oppilaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitojen kehittymisen tukeminen. Tavoitteena on vahvistaa oppilaan kehotuntemusta, kehonhahmotusta ja -hallintaa, edistää karkea- ja hienomotoristen taitojen kehittymistä sekä tukea näiden taitojen tarkoituksenmukaista hyödyntämistä arjen eri tilanteissa. Havaintomotorista oppimista tukee aistitoimintojen herkistäminen, joka auttaa oppilasta poimimaan oleellista tietoa ympäristöstä.

Motoriset taidot liittyvät myös kaikkiin laaja-alaisen osaamisen alueisiin. Erityisesti ne liittyvät seuraaviin alueisiin: ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1), itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3), tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5) sekä osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7).

Opetuksen sisällöt

Motoristen taitojen opetus sisältää motoristen toimintojen suunnittelun ja ohjauksen, tasapainon, koordinaation, rytmin, kestävyyden ja lihasvoiman kehittämisen osa-alueita. Opetuksessa huomioidaan havaintomotoristen taitojen hallinta. Ne ovat taitoja, joilla oppilas hahmottaa omaa kehoaan ja sen eri osia suhteessa ympäröivään tilaan, käytettävään aikaan ja voimaan. Opetuksen sisällöt muotoutuvat oppilaan kehontuntemuksen, -hahmotuksen ja -hallinnan pohjalta, jotka luovat perustan oppimiselle ja toiminnalle. Kehontuntemuksen kautta oppilas pystyy ymmärtämään ja hyödyntämään eri aistien kautta tulevaa informaatiota. Kehonhahmotuksen avulla oppilas harjoittelee tunnistamaan ja nimeämään kehonsa eri osia, tunnistamaan kehonsa ääriviivat ja kehonsa eri puolia sekä oppii ylittämään kehonsa keskilinjan. Kehonhallinta tarkoittaa kehon asentojen ja liikkeiden hallintaa. Tietoa kehostaan ja ympäristöstään oppilas hankkii liikkumisen kautta. Opetus sisältää erilaisissa tiloissa ja vaihtelevissa toimintaympäristössä liikkumista. Opetus sisältää myös erilaisten välineiden avulla tuotettuja liike-, tasapaino- ja tuntoaistimuksia. Motoriset perustaidot, kuten tasapainotaidot, liikkumistaidot ja välineenkäsittelytaidot, mahdollistavat arjessa toimimista ja osallisuutta.

Kieli ja kommunikaatio

Kieli- ja kommunikaatiotaitojen oppimisen lähtökohtana on vuorovaikutuksen muodostuminen ja sen pohjalle rakentuva kielitietoinen kommunikoinnin ymmärtämisen ja tuottamisen harjoittelu. Kieli on ajattelun, oppimisen ja vuorovaikutuksen väline. Kommunikoinnin perusta luodaan havainnoimalla ja tulkitsemalla lapsen tai nuoren verbaalisia ja/tai kehollisia ilmaisuja sekä vastaamalla niihin. Kyky ja halu ottaa ja ylläpitää kontaktia vahvistuu vuorovaikutuksessa. Kommunikaatiotaitojen kehittäminen on edellytys oppilaan osallistumiseen merkitykselliseen vuorovaikutukseen sekä vertaisryhmän että aikuisten kanssa. Näin oppilas voi tulla ymmärretyksi, pystyy ilmaisemaan itseään omalla tavallaan ja vaikuttamaan omaan ympäristöönsä sekä osallistumaan yhteisönsä toimintaan.

Kieli- ja kommunikaatiotaitoja harjoitellaan luontevasti osana muita toiminta-alueita. Oppilaan ohjauksen ja avustuksen tarve huomioidaan opetuksen suunnittelussa ja opetusmateriaalin tai välineiden valinnassa. Oppilaalla tulee olla tarvittaessa käytettävissään eri kommunikaatiotapoja ja apuvälineitä sekä tarvittavia tulkitsemis- ja tulkkauspalveluita. Oppilaskohtaiseen tuen toteuttamista koskevaan suunnitelmaan

kirjataan opetuksen sisältöjen ja tavoitteiden lisäksi mahdollisten kommunikaatiotapojen ja apuvälineiden hyödyntäminen koulupäivän eri tilanteissa sekä tapahtumissa.

Tavoitteet

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas on vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa, tulee ymmärretyksi ja ymmärtää muita. Opetuksessa edetään oppilaan toimintakyvyn mukaisesti varhaisesta vuorovaikutuksen muodostumisesta lausetasoiseen kommunikointiin saakka. Oppilaalle turvataan mahdollisuus käyttää itselleen tarkoituksenmukaisia tapoja olla vuorovaikutuksessa ja kommunikoida erilaisissa tilanteissa ja eri ihmisten kanssa. Tavoitteena on löytää jokaiselle oppilaalle hänen toimintakyvylleen sopivia vuorovaikutus- ja kommunikointitapoja ja harjoitella niiden käyttöä arjen tilanteissa. Kommunikaatiotavat voivat olla esimerkiksi taktiilisia eli tuntoaistiin perustuvia, ilmeisiin perustuvaa kommunikaatiota, esine- tai kuvakommunikaatiota, tukiviittomia tai verbaalista kommunikaatiota. Opetuksen tavoitteena on hyödyntää myös oppilaan omaa äidinkieltä ja mahdollisesti muiden kielten taitoja.

Kielelliset ja vuorovaikutustaidot liittyvät myös kaikkiin laaja-alaisen osaamisen alueisiin. Erityisesti ne liittyvät kulttuuriseen osaamiseen, vuorovaikutukseen ja ilmaisuun (L2), monilukutaitoon (L4) sekä tieto- ja viestintäteknologiseen osaamiseen (L5) sekä osallisuuteen (L7).

Opetuksen sisällöt

Kieli- ja kommunikaatiotaitojen keskeisiä opetuksen sisältöjä ovat vuorovaikutustilanteissa toimiminen, kommunikaation ja kielen ymmärtäminen, sekä kommunikaation ja kielen tuottaminen. Kieli ja kommunikaatiotaidot sisältävät monipuolisesti myös ei-kielellisten viestien ymmärtämisen ja ilmaisemisen, kielellisen tietoisuuden ja artikulaation. Käsite- ja sanavaraston opetukseen sisältyy oppilaan tarpeen mukaisesti esineiden, kuvien, symbolien, kirjainten ja sanojen tunnistamista ja käyttöä. Opetuksessa voidaan hyödyntää oppilaan kaikkien eri kielten taitoja. Tarvittaessa opetus voi sisältää myös oppilaan osallisuuden kannalta tärkeitä vieraan kielen alkeistaitoja.

Sosiaaliset taidot

Sosiaalisten taitojen oppimisen lähtökohtana ovat oppilaan vuorovaikutus- ja kommunikointitaidot, tunnetaidot ja itsesäätelyn hallintataidot. Sosiaaliset taidot auttavat olemaan, viestimään ja toimimaan muiden kanssa. Koska sosiaaliset taidot vaikuttavat arjen sujumiseen, ne ovat osa oppilaan sosiaalista toimintakykyä. Tunnetaitojen oppiminen edesauttaa sosiaalista toimintakykyä.

Oppilaan myönteistä minäkuvaa ja oppimismotivaatiota tuetaan tarjoamalla onnistumisen kokemuksia ja rakentamalla perusopetukseen myönteinen sosiaalisen oppimisen ilmapiiri, jossa jokainen oppilas tuntee kuuluvansa yhteisöön ja voi osallistua siihen omilla vahvuuksillaan. Oppilaan kokemukset ymmärretyksi tulemisesta, ryhmässä ja yhteisön jäsenenä olemisesta ja vuorovaikutuksesta vaikuttavat hänen minäkuvaansa ja sosiaalisten taitojen kehittymiseen. Sosiaalisen hyvinvoinnin näkökulma korostaa oppilaan myönteisen minäkuvan vahvistamista niin, että oppilas oppii arvostamaan itseään. Oppilaalla tulee olla tunne, että häntä arvostetaan. Sosiaaliset taidot kehittyvät mallioppimisen ja saatujen kokemusten myötä sekä sosiaalisista tilanteista saadun palautteen avulla.

Sosiaalisia taitoja harjoitellaan luontevasti osana muita toiminta-alueita. Oppilaan omaa toimintaa ja mahdollisuutta osallistumiseen tuetaan ja vahvistetaan sekä luodaan hänelle mahdollisuuksia onnistumisen kokemuksiin. Opetuksen tavoitteet ja sisällöt muodostuvat oppilaan yksilöllisestä tilanteesta, taidoista ja vahvuuksista. Oppilaan ohjauksen ja avustuksen tarve huomioidaan opetuksen suunnittelussa ja opetusmateriaalin tai välineiden valinnassa. Oppilaskohtaiseen tuen toteuttamista koskevaan suunnitelmaan kirjataan opetuksen sisältöjen ja tavoitteiden lisäksi mahdollisten apuvälineiden hyödyntäminen eri koulupäivän tilanteissa sekä tapahtumissa.

Tavoitteet

Opetuksen tavoitteiden perustana on oppilaan sosiaalinen toimintakyky. Sosiaalisten taitojen oppimisen tavoitteena on oppilaan ryhmässä toimimisen taitojen kehittäminen ja hänen osallisuutensa vahvistaminen kouluyhteisössä sekä tunne- ja itsesäätelytaitojen harjoittelu ja oppiminen. Sosiaalisten taitojen oppiminen tukee oppilaan vuorovaikutusta ja kommunikaatiota, auttaa häntä liittymään ryhmään sekä luomaan hyviä ihmissuhteita. Sosiaalisia taitoja ovat arjen ympäristössä tarvittavat taidot, kuten itsensä ja muiden esitteleminen, kuunteleminen ja kysymysten kysyminen muilta, oman vuoron odottaminen keskustelussa, (puheen-)vuoron antaminen/ottaminen, anteeksi pyytäminen sekä avun pyytäminen. Tunnetaitojen

opetuksen tavoitteisiin liittyvät empatiataito, tunteiden tunnistaminen, sietäminen, säätely, ilmaiseminen ja käsittely sekä itsesäätely.

Sosiaalisten taitojen tavoitteisiin voidaan liittää toisia ihmisiä kunnioittavaan ja hyvien tapojen mukaiseen käytökseen liittyviä tavoitteita.

Sosiaaliset taidot liittyvät myös kaikkiin laaja-alaisen osaamisen alueisiin. Erityisesti ne liittyvät seuraaviin alueisiin: ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1), kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2), itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3), tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5) sekä osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7).

Opetuksen sisällöt

Opetus sisältää toimimista erilaisissa sosiaalisissa ympäristöissä. Sosiaalisten taitojen opetuksen sisällöt kehittävät ja vahvistavat myönteisiä kokemuksia sekä taitoja sosiaalisissa tilanteissa toimimisesta, jotka rohkaisevat ja motivoivat oppilasta olemaan vuorovaikutuksessa, kommunikoimaan, liittymään ryhmään sekä luomaan ihmissuhteita. Opetus sisältää vuorovaikutus- ja tunnetaitojen harjoittelua, jotka tukevat paitsi yksilön itsensä, myös koko ryhmän sosiaalista hyvinvointia. Tunnetaitojen opetus sisältää omien tunteiden tiedostamista ja tunnistamista, tunteiden ilmaisemista sekä tunnekokemusten ja -ilmaisun säätelemistä.

Päivittäisten toimintojen taidot

Päivittäisten toimintojen taitojen oppimisen lähtökohtana ovat oppilaan toimintakyky, itsenäisen elämän taidot ja avustamisen tarve. Päivittäisten toimintojen taidot tarkoittavat niitä taitoja, joita ihminen tarvitsee arjessaan. Päivittäisten toimintojen taitojen hallinta edistää oppilaan omatoimisuutta ja itsenäistymistä, sekä lisää oppilaan toimijuutta ja osallisuutta hänen toimintaympäristössään ja yhteiskunnassa. Päivittäisten toimintojen taitojen harjoitteluun liittyy luontevasti myös turvallisuuskasvatus. Taitoja harjoitellaan arjen ympäristöissä, kuten ruokailun, pukemisen ja riisumisen, ulkoilun, levon ja leikin yhteydessä sekä liikenteessä ja muissa toimintaympäristöissä tapahtuvissa opetustilanteissa.

Päivittäisten toimintojen taidot sekä oppilaan toimintakyvyn vahvistaminen ja osallisuuden tukeminen edistävät terveyttä ja hyvinvointia. Päivittäisten toimintojen taitojen harjoittelu nivoutuu luontevasti osaksi muiden toiminta-alueiden tavoitteiden saavuttamista. Oppilaalle luodaan mahdollisuuksia onnistumisen kokemuksiin.

Opetuksen tavoitteet ja sisällöt muodostuvat oppilaan toimintakyvystä, taidoista ja vahvuuksista. Oppilaan ohjauksen ja avustuksen tarve huomioidaan opetuksen suunnittelussa ja opetusmateriaalin tai välineiden valinnassa. Oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevaan suunnitelmaan kirjataan opetuksen sisältöjen ja tavoitteiden lisäksi mahdollisten apuvälineiden hyödyntäminen eri koulupäivän tilanteissa sekä tapahtumissa.

Tavoitteet

Päivittäisten toimintojen taitojen opetuksen tavoitteena on, että oppilas oppii toimimaan mahdollisimman itsenäisesti arjen toimissaan. Opetuksen tavoitteena on lisätä oppilaan aktiivista osallistumista oppimisympäristönsä toimintaan sekä edistää hänen omatoimisuuttaan ja itsenäisyyttään. Päivittäisten toimintojen taitojen opetuksella vahvistetaan oppilaan hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä taitoja sekä ohjataan häntä tekemään kestävän elämäntavan mukaisia valintoja.

Opetuksen tavoitteena on vahvistaa oppilaan myönteistä minäkuvaa. Tavoitteena on harjoitella itsestä huolehtimisen taitoja ja tukea oppilaan luottavaista suhtautumista tulevaisuuteen. Tavoitteena on myös opettaa turvataitoja ja moninaisuuden hyväksymistä sekä tukea oppilaan seksuaalista kehitystä. Turvallisuuskasvatuksen tavoitteena on, että oppilas oppii tunnistamaan vaaratilanteita, pyytämään apua, arvioimaan riskejä sekä tekemään turvallisia valintoja.

Päivittäisten toimintojen taidot liittyvät myös kaikkiin laaja-alaisen osaamisen alueisiin. Erityisesti ne liittyvät seuraaviin alueisiin: ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1), kulttuurisen osaamisen, vuorovaikutuksen ja ilmaisun (L2), itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3), tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5) sekä osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7).

Opetuksen sisällöt

Päivittäisen toimintojen taitojen opetuksen sisältöinä ovat itsenäiseen elämään liittyvät arjen taidot, kuten hyvinvointi ja terveydestä huolehtiminen, sosiaaliset taidot, kodinhoitotaidot sekä asiointitaidot. Opetuksen tulee kattaa ajan hallinnan, asumisen, ympäristössä liikkumisen, mielekkään vapaa-ajan sekä turvallisuuden ylläpitämisen sisältöjä. Oppilaita ohjataan kunnioittamaan ja suojelemaan omaa ja toisten kehoa.

Opetuksessa huomioidaan, että oppilaat saavat ohjausta kuluttajana toimimiseen sekä omien oikeuksien ja vastuiden tuntemiseen. Lisäksi oppilaita tulee ohjata demokraattiseen päätöksentekoon osallistumiseen aktiivisina yhteisön jäseninä. Perusopetuksen aikana oppilaat harjaantuvat kestävän elämäntavan mukaisiin

valintoihin ja toimintatapoihin. Opetuksen sisältöihin kuuluvat oppilaan toimintakyvyn edellytysten sekä edun mukaisesti esimerkiksi merkityksellisten vapaa-ajan aktiviteettien/harrastuksen löytäminen, digitalisuuden hyödyntäminen arjessa sekä kaverisuhteet.

Kognitiiviset taidot

Kognitiivisten taitojen oppimisen lähtökohtana ovat oppilaan toimintakyky, ja oppimisen taidot sekä muistin toiminta. Kognitiiviset taidot tarkoittavat ajattelun, havainnoinnin, tiedonhankinnan, ymmärtämisen ja oppimisen taitoja. Kognitiivisten taitojen kehitykseen kuuluu esimerkiksi kielen, muistin, ajattelun, ongelmanratkaisun, tarkkaavuuden, luovuuden, päättelyn ja päätöksenteon osa-alueita.

Kognitiivisten taitojen opetus tukee oppimis-, muistamis- ja ajatteluprosessien kehittymistä ja rohkaisee oppilasta hyödyntämään näitä taitoja erilaisissa arjen tilanteissa ja toimintaympäristöissä**.**

Kognitiivisten taitojen harjoittelu nivoutuu luontevasti osaksi muiden toiminta-alueiden opetusta vahvistaen oppilaan osallisuutta, motivaatiota sekä asennetta oppimista kohtaan. Opetuksen tavoitteet ja sisällöt muodostuvat oppilaan yksilöllisestä tilanteesta, taidoista ja vahvuuksista. Oppilaan ohjauksen ja avustuksen tarve huomioidaan opetuksen suunnittelussa ja opetusmateriaalin tai välineiden valinnassa. Oppilaskohtaiseen tuen toteuttamista koskevaan suunnitelmaan kirjataan opetuksen sisältöjen ja tavoitteiden lisäksi mahdollisten apuvälineiden hyödyntäminen eri koulupäivän tilanteissa sekä tapahtumissa.

Tavoitteet

Opetuksen tavoitteiden perustana on oppilaan kognitiivinen toimintakyky. Kognitiivisten taitojen opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaan kykyä hahmottaa ja ymmärtää ympäröivää todellisuutta sekä aktivoida hänen ajattelu- ja toiminnanohjaustaitojaan. Opetuksen tavoitteena on, että oppilas aktivoituu ja oppii käyttämään aistejaan ympäröivän todellisuuden hahmottamiseen. Tavoitteena on, että oppilas oppii hahmottamaan, valitsemaan ja luokittelemaan asioita. Lisäksi oppilas oppii päättelytaitoa kuten syy- ja seuraussuhteita, ongelman ratkaisua ja kielellistä päättelyä sekä muistamisen taitoja. Oppilaan toimintakyvyn ja edun mukaisesti opetuksen tavoitteena voi olla myös lukemisen, kirjoittamisen ja matemaattisten taitojen perusvalmiuksien kehittäminen. Kognitiivisten taitojen

harjoittelussa pyritään vahvistamaan oppilaan aktiivista osallistumista arjen toimintaympäristöissä.

Kognitiiviset taidot liittyvät myös kaikkiin laaja-alaisen osaamisen alueisiin. Erityisesti ne liittyvät ajatteluun ja oppimaan oppimiseen (L1), kulttuurisen osaamisen, vuorovaikutuksen ja ilmaisun (L2), tieto- ja viestintäteknologiseen osaamisen (L5) sekä osallistumisen, vaikuttamisen ja kestävän tulevaisuuden rakentamisen (L7) alueisiin.

Opetuksen sisällöt

Kognitiivisten taitojen opetus voi sisältää aistien stimulointia ja harjoittamista, muistin, valinnan, luokittelun, syy-seuraussuhteen, ongelmanratkaisun ja päätöksenteon oppimista edistäviä osa-alueita. Opetus rohkaisee oppilasta hyödyntämään näitä taitoja erilaisissa arjen tilanteissa ja toimintaympäristöissä. Opetuksen sisältöinä ovat oppilaan kognitiivisen toimintakyvyn ja edun mukaisesti myös lukemisen, kirjoittamisen ja matemaattisten taitojen perusvalmiuksia sisältäviä harjoituksia.

Eri oppiaineiden sisältöjä voidaan soveltuvin osin hyödyntää kognitiivisten taitojen opetuksen tavoitteiden ja sisältöjen suunnittelussa. Opetus ei kuitenkaan ole oppiainejakoista eikä perustu perusopetuslain 20 h §:n mukaiseen perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiseen. Oppiaineiden sisällöistä voi hyödyntää esimerkiksi ajankohtaisiin teemoihin liittyviä opetuskokonaisuuksia.

Paikallinen tarkennus

Valtion koulukodin kouluun ohjautuu hyvin harvoin oppilaita, jotka noudattavat toiminta-alueittain järjestettävää opetussuunnitelmaa. Mikäli oppilaalla on tarve toiminta-alueittain järjestettävään opetukseen, tehdään tiivistä yhteistyötä sijoittavan sosiaalityöntekijän kanssa, jotta oppilaalle mahdollistuu hänen tarvitsemansa tuki oppimiseen ja koulunkäyntiin.

5.4.2 Joustava perusopetus

Perusteen teksti

Perusopetuslain mukaan kunta voi järjestää päättämässään laajuudessa perusopetuksen 7–9 vuosiluokkien yhteydessä annettavaa joustavan perusopetuksen toimintaa. Tässä käytetään joustavan perusopetuksen toiminnasta nimitystä joustava

perusopetus. Opetus toteutetaan perusopetusta koskevien säädösten ja opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Joustavalla perusopetuksella pyritään vähentämään perusopetuksen keskeyttämistä ja ehkäisemään syrjäytymistä. Tavoitteena on vahvistaa oppilaiden opiskelumotivaatiota ja elämänhallintaa. Perusopetuksen oppimäärän suorittamisen lisäksi oppilaita tuetaan, kun he siirtyvät seuraavaan koulutusvaiheeseen ja edistetään heidän valmiuksiaan menestyä opiskelussa.

Joustava perusopetus on tarkoitettu niille 7–9-luokkien oppilaille, joilla on alisuoriutumista ja heikko opiskelumotivaatio sekä oppilaille, joiden arvioidaan olevan vaarassa syrjäytyä jatkokoulutuksesta ja työelämästä. Joustavan perusopetuksen toimintaan voidaan ottaa myös perusopetuslain 20 c §:n mukaisia oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas, mikäli oppilas kykenee noudattamaan joustavassa perusopetuksessa käytettävää opetussuunnitelmaa ja järjestelyä voidaan kokonaisuutena pitää oppilaan edun mukaisena.

Opetuksessa korostuu moniammatillinen sekä eri hallintokuntien ja organisaatioiden välinen yhteistyö. Yhteistyöhön voivat osallistua myös ammatilliset oppilaitokset ja lukiot, vapaan sivistystyön oppilaitokset sekä nuorten työpajat. Joustavaa perusopetusta suunnittelemaan ja organisoimaan voidaan muodostaa ohjausryhmä.

Koulun toimintatapoja ja opetusmenetelmiä kehitetään niin, että ne vastaavat joustavaan perusopetukseen valittujen oppilaiden yksilöllisiä tarpeita. Erityistä huomiota kiinnitetään työmuotoihin, joilla lisätään oppilaiden osallisuutta ja yhteenkuuluvuutta kouluyhteisössä sekä vahvistetaan huoltajien ja kaikkien joustavassa perusopetuksessa työskentelevien yhteistä kasvatustyötä. Opetuksessa painotetaan toiminnallisia ja työpainotteisia opiskelumenetelmiä.

Joustava perusopetus järjestetään pienryhmämuotoisesti koulussa, työpaikoilla ja muissa oppimisympäristöissä moniammatillista yhteistyötä sekä tuki- ja neuvontapalveluita käyttäen. Opettajan lisäksi toimintaan osallistuu nuorten sosiaalisen kasvun tukemiseen, perheiden kanssa tehtävään yhteistyöhön sekä muuhun tuki- ja neuvontatyöhön perehtynyt, opetuksen järjestäjän nimeämä ammattilainen. Opetusta voidaan tarvittaessa antaa osittain myös muun opetusryhmän yhteydessä.

Opetus toteutetaan lähiopetuksena koulussa sekä ohjattuna opiskeluna työpaikoilla ja muissa oppimisympäristöissä. Opiskelu koulun ulkopuolella on oleellinen osa joustavaa perusopetusta. Näiden jaksojen aikana oppilailla on oikeus opettajan

antamaan ohjaukseen ja opetukseen. Oppilaille annetaan opetussuunnitelman mukaisia oppimistehtäviä. Suoriutuminen oppimistehtävistä otetaan huomioon oppilaan arvioinnissa. Työpaikoilla ja muissa oppimisympäristöissä oppilaiden kanssa työskentelevä henkilöstö tulee perehdyttää työturvallisuuteen, tietosuojaan ja salassapitoon liittyviin sekä muihin tarvittaviin säädöksiin.

Oppilas valitaan joustavaan perusopetukseen oppilaan tai huoltajan hakemuksesta. Oppilaita valittaessa heihin on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita. Opetuksen järjestäjä päättää oppilasvalinnan perusteista ja valintamenettelystä. Oppilasvalinnasta tehdään hallintopäätös. Jos yksittäinen oppilas siirtyy pois joustavasta perusopetuksesta ennen perusopetuksen päättymistä, tehdään joustavan perusopetuksen päättymisestä hallintopäätös.

Joustavan perusopetuksen oppilaalla on oikeus säädösten mukaiseen oppimisen ja koulunkäynnin tukeen, ohjaukseen ja opiskeluhuoltoon.

Joustavan perusopetuksen oppilaalle laaditaan suunnitelma. Suunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Suunnitelmassa kuvataan oppilaan joustavan perusopetukseen liittyvät erityispiirteet, kuten opetuksen järjestäminen koulun ulkopuolisissa oppimisympäristöissä. Mikäli oppilas saa oppilaskohtaista tukea, joustava perusopetus kuvataan vastaavalla tavalla oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa.

5.4.3 Opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain

Perusteen teksti

Paikallisen opetussuunnitelman mukaisista vuosiluokkakohtaisista tavoitteista voidaan oppilaskohtaisesti poiketa muodostamalla opetussuunnitelman tavoitteista erilaajuisia tavoitekokonaisuuksia. Tavoitekokonaisuuksittain etenemisellä tarkoitetaan, että oppilas opiskelee hänelle laaditun suunnitelman mukaisesti yhdessä tai useammassa oppiaineessa tavoitekokonaisuuksittain vuosiluokittain etenemisen sijaan. Opetuksen järjestäjä tekee hallintopäätöksen perusopetuksen oppimäärästä ja opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisesta.

Tavoitekokonaisuuksittain opinnoissa eteneminen mahdollistaa sekä nopeamman että hitaamman etenemisen yhden tai useamman oppiaineen jonkun tavoitteen tai joidenkin tavoitteiden osalta. Jos oppilas opiskelee omaa vuosiluokkaansa nopeammin, tavoitekokonaisuuksissa voi olla ylemmän tai ylempien vuosiluokkien tavoitteita. Jos oppilas etenee opinnoissaan omaa vuosiluokkaansa hitaammin, tavoitekokonaisuuksissa voi olla edeltävän vuosiluokan tai edeltävien vuosiluokkien tavoitteita. Hitaammin etenevälle oppilaalle on tullut antaa ryhmäkohtaisia tukimuotoja ja oppilaskohtaisia tukitoimia ennen tavoitekokonaisuuksittain opiskeluun siirtymistä.

Tavoitekokonaisuudet laaditaan pääsääntöisesti vuosiluokkajaksojen 1–2, 3–6 ja 7–9 tavoitteiden mukaisesti. Vuosiluokkajakson aikana oppilas, joka opiskelee oman vuosiluokkansa edeltävän vuosiluokan tai edeltävien vuosiluokkien tavoitteita, voi siirtyä vuosiluokalta seuraavalle. Kunkin vuosiluokkajakson päätteeksi oppilaalla tulee olla pääsääntöisesti saavutettuina kyseisen jakson tavoitteet.
Tavoitekokonaisuuksittain opinnoissa etenevä oppilas opiskelee ensisijaisesti oman vuosiluokkansa mukana.

Tavoitekokonaisuuksittain opinnoissa etenemistä voidaan hyödyntää myös silloin, kun oppilas siirtyy perusopetukseen opiskeltuaan ulkomailla tai perusopetukseen valmistavassa opetuksessa.

Tavoitekokonaisuuksittain opinnoissa etenevälle oppilaalle laaditaan suunnitelma. Suunnitelmasta on käytävä ilmi oppilaan tavoitekokonaisuudet, niiden sisällöt, opinnoissa eteneminen ja oppilaan arvioinnin periaatteet. Suunnitelman toteutumista on arvioitava tarpeen mukaan, kuitenkin vähintään kerran lukuvuodessa. Suunnitelmaa tulee tarkistaa useammin, jos oppilaan tarpeet sitä edellyttävät.

Suunnitelman laativat oppilaan opettajat yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa.

Tavoitekokonaisuuksittain opinnoissa etevän oppilaan oppimisen ja osaamisen arvioinnista määrätään luvussa 6.

Paikallinen tarkennus

Tavoitekokonaisuuksittain etenevä oppiminen Valtion koulukodin koulussa

Valtion koulukodissa opiskelevat oppilaiden tuen tarve ja elämäntilanteiden haasteet edellyttävät joustavaa, yksilöllistä ja oppilaskohtaista tukea. Koulunkäyntikyvyn

huomioiminen näyttäytyy usein hitaammin ja joustavammin etenemisellä opinnoissa. Myös nopeampi eteneminen voi olla mahdollista tilanteissa, joissa koulunkäyntikyky on vahvistunut ja oppilas on motivoitunut opiskeluun.

Tavoitekokonaisuuksittain etenevä oppilas opiskelee hänelle laaditun suunnitelman mukaisesti yhdessä tai useammassa oppiaineessa tavoitekokonaisuuksittain vuosiluokittain etenemisen sijaan. Opetuksen järjestäjä Valtion koulukodin koulu tekee hallintopäätöksen perusopetuksen oppimäärästä ja opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisesta.

Tavoitekokonaisuuksittain opinnoissa eteneminen mahdollistaa sekä nopeamman että hitaamman etenemisen yhden tai useamman oppiaineen jonkun tavoitteen tai joidenkin tavoitteiden osalta. Jos oppilas opiskelee omaa vuosiluokkaansa nopeammin, tavoitekokonaisuuksissa voi olla ylemmän tai ylempien vuosiluokkien tavoitteita. Jos oppilas etenee opinnoissaan omaa vuosiluokkaansa hitaammin, tavoitekokonaisuuksissa voi olla edeltävän vuosiluokan tai edeltävien vuosiluokkien tavoitteita. Hitaammin etenevälle oppilaalle on tullut antaa ryhmäkohtaisia tukimuotoja ja oppilaskohtaisia tukitoimia ennen tavoitekokonaisuuksittain opiskeluun siirtymistä.

Seuraavassa kuvassa havainnollistetaan oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen, ryhmä- ja oppilaskohtaisten tukitoimien ensisijaisuutta ja järjestämistä. Mikäli oppilaskohtaisen tuen tarpeen arvioinnissa (20 d §) päädytään siihen, että on oppilaan edun mukaista tehdä päätös (20 f §) tavoitekokonaisuuksittain etenemisestä, opetuksenjärjestäjä tekee hallintopäätöksen. Oppilaan opetuksesta vastaava erityisluokanopettaja laatii suunnitelman (20 e §) tavoitekokonaisuuksittain etenemisestä.

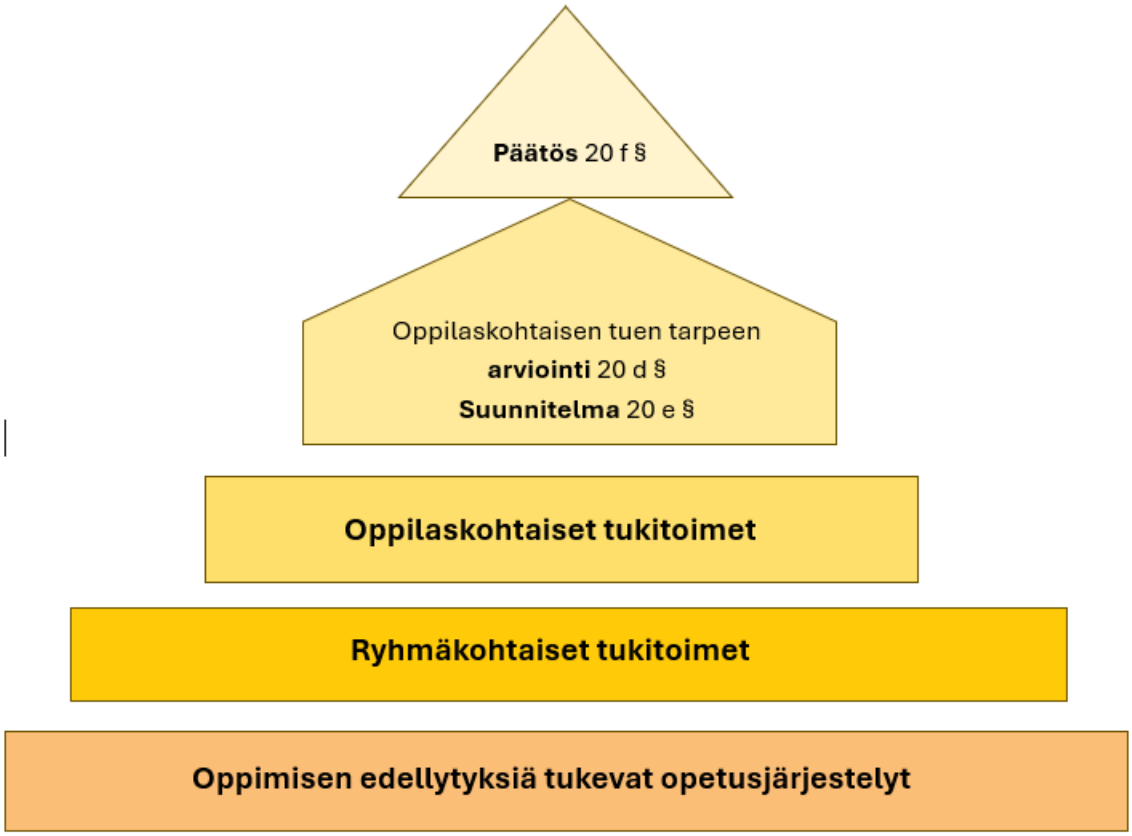

Tavoitekokonaisuuksittain etenevä oppiminen Valtion koulukodin koulussa

Seuraavassa kuvassa avataan tavoitekokonaisuuksittain etenemisen kokonaisuudet, arviointi sekä oppilaan edun mukainen toiminta tilanteessa, jossa opinnot raukeaisivat ilman päätöstä tavoitekokonaisuuksittain etenemisestä.

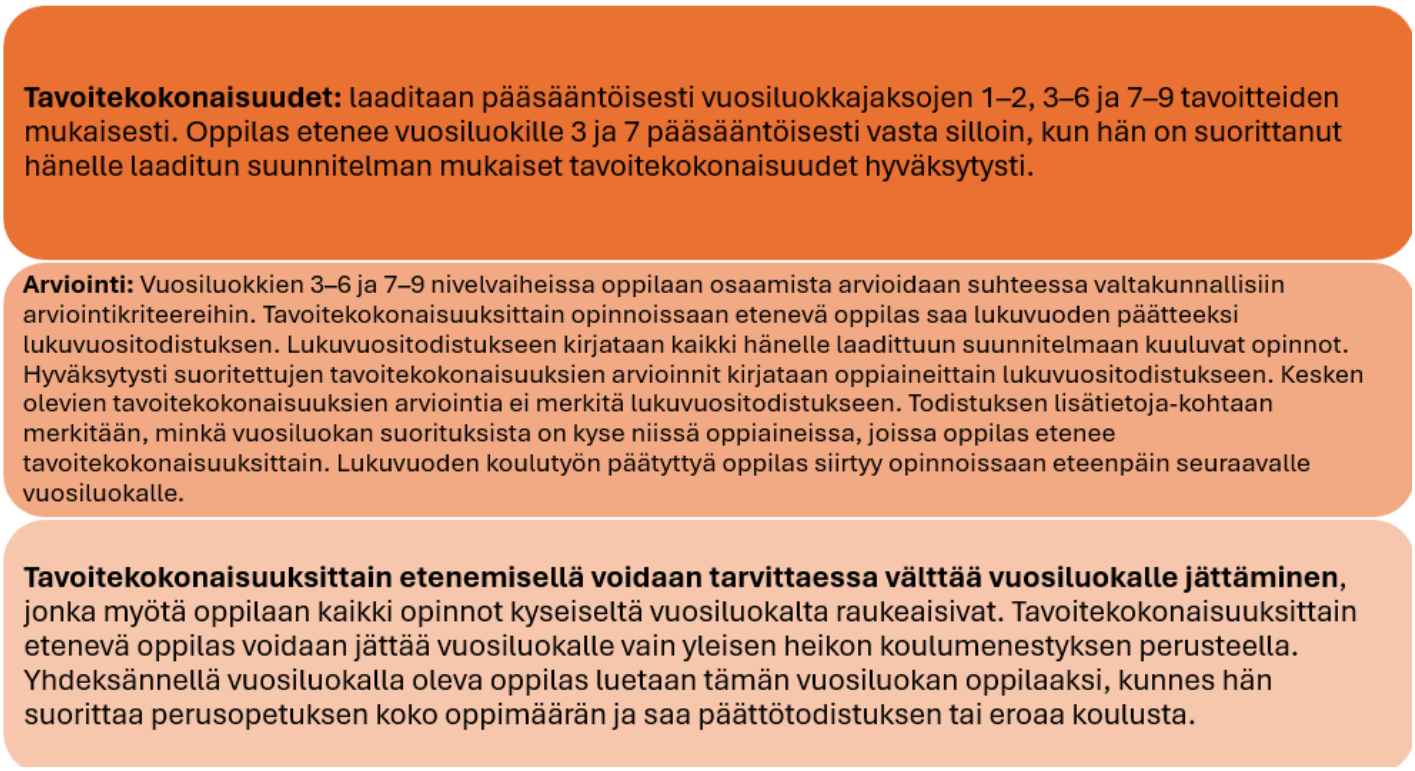

Tavoitekokonaisuuksittain eteneminen

5.4.4 Yhdysluokkaopetus

Perusteen teksti

Yhdysluokalla tarkoitetaan opetusryhmää, jossa opiskelee eri vuosiluokilla olevia eri-ikäisiä oppilaita. Yhdysluokka voidaan perustaa joko oppilasmäärän pienuuden vuoksi tai pedagogisista syistä. Opetus yhdysluokassa voidaan toteuttaa kokonaan oppilaiden vuosiluokkien mukaisesti tai osittain vuorokurssiperiaatetta noudattaen. Vuorokursseittain opiskeltaessa tulee huolehtia opiskeltavien sisältöjen jatkuvuudesta ja johdonmukaisesta etenemisestä. Erityisesti on huolehdittava oppilaiden opiskelutaitojen kehittymisestä. Mikäli yhdysluokan eri vuosiluokilla on joissakin oppiaineissa erilaiset viikkotuntimäärät, oppiaineiden vuosiviikkotunnit voidaan myös jakaa osiin ja siten tasata oppiaineiden opetustunnit. Oppiaineiden opetustunteja

tasattaessa tulee aina turvata oppilaan oikeus opetussuunnitelmassa määriteltyyn kokonaistuntimäärään. Mikäli oppilas siirtyy vuorokurssiperiaatteen mukaisesta opiskelusta vuosiluokittain etenevään opiskeluryhmään, oppilaan opetus järjestetään yksilöllisesti mahdollisen puuttuvan oppimäärän tai sen osan suorittamiseksi.

Yhdysluokkaopetuksessa on hyvät edellytykset edistää opetuksen eheyttämistä ja käyttää monialaisia oppimiskokonaisuuksia. Yhdysluokkaopetuksessa hyödynnetään erityisesti vertais- ja mallioppimisen mahdollisuuksia. Yhdysluokissa lähiopetusta voidaan tukea ja rikastaa myös etäyhteyksiä hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus

Valtion koulukodin koulun opetus tapahtuu yhdysluokilla, joissa on 3–6 oppilasta. Oppilaat ovat pääsääntöisesti yläkouluikäisiä nuoria. Oppilaiden opetus järjestetään yksilöllisesti ja joustavasti. Pienissä ryhmissä työskentelevät erityisluokanopettajat ja koulunkäynninohjaajat. Myös samanaikaisopettamisen etuja hyödynnetään oppimisen tukena. Erityisluokanopettajat huolehtivat oppilaiden opiskelutaitojen kehittymisestä osana opetusta, joka on eheyttävää, toiminnallista ja monipuolisia menetelmiä hyödyntävää. Opinnoissa etenemistä konkretisoidaan oppilaalle, jotta motivaatio ja opintoihin keskittyminen säilyvät.

5.4.5 Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus

Perusteen teksti

Perusopetuksessa voidaan hyödyntää etäyhteyden kautta tapahtuvaa opetusta ja näin täydentää opetusta sekä tarjota monipuolisia opiskelumahdollisuuksia eri oppiaineisiin. Etäyhteyden kautta annettavasta opetuksesta vastaa aina perusopetuksen järjestämisluvan saanut opetuksen järjestäjä. Opetustavan soveltuvuutta pohditaan erityisesti oppilaiden iän ja edellytysten näkökulmasta.

Etäyhteyksillä voidaan tukea erityisesti harvemmin opiskeltujen kielten ja uskontojen sekä valinnaisten aineiden opetusta. Etäyhteyksiä hyödyntävällä opetuksella edistetään oppilaiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia monipuoliseen ja laadukkaaseen perusopetukseen koulun koosta ja sijainnista riippumatta. Etäyhteyksien käyttö lisää osaltaan koulun toiminnan ekologista kestävyyttä.

Etäyhteyksiä hyödyntämällä opetusta voidaan sekä eriyttää että eheyttää. Opetuksella voidaan vastata oppilaiden yksilöllisiin tarpeisiin - tarjota erityislahjakkuuden

kehittymistä tukevaa opetusta, syventää koulun tarjoamaa oppimisen ja koulunkäynnin tukea tai huolehtia opetuksesta joissakin poikkeustilanteissa, esimerkiksi oppilaan pitkän sairausjakson aikana. Etäyhteyksien ja erilaisten opetusteknologioiden käyttö monipuolistavat oppimisympäristöjä. Tällöin voidaan käyttää eri opettajien osaamista sekä koulun yhteistyökumppaneiden ja mahdollisten kansainvälisten verkostojen asiantuntemusta oppilaiden tarpeiden ja opetuksen tavoitteiden mukaisesti.

Oppimisympäristön turvallisuudesta sekä oppilaiden valvonnasta ja ohjauksesta huolehditaan samojen periaatteiden mukaisesti kuin muissakin opetustilanteissa. Opetusryhmällä tulee olla turvallisuudesta ja hyvinvoinnista vastaava opettaja ja oppilaiden mahdollisuudet oppimista edistävään vuorovaikutukseen tulee turvata. Oppilaiden tarpeet huomioonottavalla ja opetusteknologian mahdollisuuksia hyödyntävällä pedagogisella suunnittelulla varmistetaan opetuksen laadukas toteuttaminen. Tekijänoikeuksia koskevan lainsäädännön toteutumiseen kiinnitetään erityistä huomiota.

Paikallinen tarkennus

Valtion koulukodin koulussa käytetään etäyhteyksin toteutettavaa opetusta silloin, kun se on tarkoituksenmukaista oppilaan oppimisen tukemiseksi ja edistämiseksi. Tilanteita, joissa etäyhteyksin toteutetaan opetusta ovat muun muassa eri kieli-, kulttuuri-, ja uskontojen opetuksen sisällöt. Etäyhteyksin toteutettava opetus suunnitellaan ja toteutetaan oppilaan oppilaskohtaisen tuen suunnitelman mukaisesti.

5.4.6 Erikoissairaanhoidon potilaana olevan oppilaan opetus ja konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu

Perusteen teksti

Oppilaan opetuksen ja tukimuotojen järjestäminen edellyttävät erityistä pohdintaa esimerkiksi oppilaan sairastuessa vakavasti tai vaikeassa elämäntilanteessa.

Erikoissairaanhoidon potilaana olevan oppilaan opetus

Erikoissairaanhoidossa olevan oppilaan opetus järjestetään ensisijaisesti oppilaan omassa (perusopetuslain 6 § tai 28 §:ssä tarkoitetussa) koulussa. Sairaalan

toimintayksikön sijaintikunta on velvollinen järjestämään sairaalassa potilaana olevalle oppilaalle opetusta siinä määrin kuin se oppilaan terveys huomioon ottaen on mahdollista.

Hoidosta vastaavan sairaalan toimintayksikön sijaintikunta on velvollinen järjestämään myös muulle kuin erikoissairaanhoidossa olevalle oppilaalle opetusta ja tukea siinä määrin kuin se hänen terveytensä, pedagogiset erityistarpeensa ja erikoissairaanhoidon hoidolliset ja kuntoutukselliset toimenpiteet huomioon ottaen on perusteltua, jos opetuksen järjestäminen muutoin ei ole oppilaan edun mukaista perusopetuslain tai muun lain mukaisista tukitoimista huolimatta. Myös kunta, jossa sijaitsee muu erikoissairaanhoidon toimintayksikkö, voi järjestää opetusta erikoissairaanhoidossa olevalle oppilaalle.

Erikoissairaanhoidossa olevan oppilaan opetuksessa yhdistyvät oppimista ja koulunkäyntiä ylläpitävä sekä oppilaan hoitotavoitteita tukeva kokonaiskuntoutuksellinen tavoite.

Hoidosta vastaavan sairaalan tai muun erikoissairaanhoidon toimintayksikön sijaintikunta ja oppilaan opetuksen järjestäjä sekä oppilaan kotikuntalain mukainen kotikunta tai kotikunnattoman oppilaan asuinkunta sopivat yhdessä oppilaan opetuksen järjestämisestä ja järjestävät moniammatillisessa yhteistyössä siirtymisen kannalta välttämättömän tuen sairaalaopetukseen tai sieltä takaisin omaan kouluun siirtyvälle oppilaalle. Ennen päätöstä on kuultava oppilasta, hänen huoltajaansa sekä oppilaan opetuksen järjestäjää ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisia. Jos oppilaan opetuksen järjestäjä on eri kunta kuin oppilaan hoidon aikainen kotikunta, myös oppilaan kotikuntaa tai asuinkuntaa on kuultava. Jos yhteisymmärrykseen ei päästä, päätöksen tekee sairaalan sijaintikunta.

Sairaalaopetuksessa voidaan hyödyntää myös etäyhteyksien kautta tapahtuvaa opetusta. Oppilaan kotikunta on velvollinen maksamaan kotikuntakorvauksen sairaalakoulussa olevista oppilaista. Erikoissairaanhoidossa oleva oppilas on oikeutettu ilmaiseen kuljetukseen tai riittävään avustukseen osallistuessaan sairaalaopetukseen.

Konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu

Konsultaatiolla tarkoitetaan yleisesti ammattilaisten ja asiantuntijoiden välistä neuvottelua ratkaisun löytämiseksi tai neuvon saamiseksi, joten konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu kohdentuu ensisijaisesti opettajille.

Sairaalan tai muun erikoissairaanhoidon toimintayksikön sijaintikunnan on järjestettävä toiminta-alueensa kunnille konsultatiivista sairaalaopetuspalvelua oppilaan omassa koulussa. Tätä palvelua hyödynnetään, kun oppilaalle suunnitellaan tai toteutetaan vaativia monialaisia ennaltaehkäiseviä tai korjaavia toimenpiteitä. Palvelua voidaan tarjota myös muiden kuin erikoissairaanhoidossa jo olevien oppilaiden opetuksen järjestämiseen.

Konsultatiivisen sairaalaopetuspalvelun tavoitteena on vahvistaa opettajien osaamista lähikouluissa sekä tukea heitä turvallisen ja rauhallisen oppimisympäristön luomisessa. Lisäksi palvelun tarkoituksena on edistää ennaltaehkäisevää ja varhaista tukea koulujen toimintakulttuurissa. Konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu vahvistaa toiminnallaan oppilaiden tukemiseen tarvittavia moniammatillisen ja monialaisen työn rakenteita.

Oppilaan opetuksen järjestäjän tulee hoidosta vastaavan sairaalan tai muun erikoissairaanhoidon toimintayksikön sijaintikunnan kanssa sopia moniammatillisessa yhteistyössä konsultatiivisesta sairaalaopetuspalvelusta. Samat tahot sopivat myös välttämättömän tuen järjestämisestä opetuksen järjestämiseksi silloin, kun oppilas siirtyy omasta koulustaan sairaalaopetukseen tai palaa takaisin omaan kouluunsa. Jos oppilaan opetuksen järjestäjä on eri kunta k

5.4.7 Perusopetuksen poikkeava järjestäminen

Perusteen teksti

Oppilaan opiskelu voidaan järjestää osittain toisin, jos oppilaalla katsotaan joltakin osin ennestään olevan perusopetuksen oppiaineen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot, perusopetuksen oppiaineen oppimäärän suorittaminen olisi oppilaalle olosuhteet ja aikaisemmat opinnot huomioon ottaen joltakin osin kohtuutonta tai se on perusteltua oppilaan terveydentilaan liittyvistä syistä.

Perusopetuksen poikkeavaa järjestämistä sovelletaan silloin, kun oppilaan katsotaan esimerkiksi erityisessä tutkinnossa tai opetuksen järjestäjän määrittämällä muulla tavalla osoittaneen hallitsevansa vuosiluokan tai perusopetuksen oppimäärän tiedot ja taidot. Perusopetuksen poikkeavaa järjestämistä sovelletaan myös oppilaan siirtyessä esimerkiksi ulkomailla tai perusopetuksen valmistavassa opetuksessa opiskeltuaan perusopetukseen niin myöhäisessä vaiheessa, ettei enää ajallisesti ehdi saavuttaa oppimäärän tavoitteita. Oppilaan terveydentilaan perustuva

perusopetuksen poikkeavan järjestämisen soveltaminen tulisi kyseeseen tilanteessa, jossa oppilaalla todetaan esimerkiksi pitkäaikainen sairaus, joka estäisi opetukseen osallistumisen pysyvästi tai kokonaan.

Perusopetuksen poikkeavasta järjestämisestä päätettäessä oppilaan tilannetta tulee tarkastella kokonaisvaltaisesti ja huomioida oppilaan etu sekä oikeus opetukseen ja turvalliseen opiskeluympäristöön. Opetuksen järjestäjä tekee päätöksen oppimäärän suorittamatta jättämisestä huoltajan hakemuksesta perusopetuslain mukaisella hallintopäätöksellä. Päätöksenteon tukena voidaan tarvittaessa hyödyntää monialaista yhteistyötä opiskeluhuollon ammattilaisten kanssa. Myös terveydentilaan liittyvistä syistä tehtävän päätöksen tekee opetuksen järjestäjä. Terveydentilan arvioivat terveydenhuollon ammattilaiset. Oppilaan tilapäisestä vapauttamisesta terveydellisistä syistä suorittamasta oppiaineen oppimäärää säädetään perusopetuslain 20 h §:ssä.

Oppilaan opetuksen järjestäminen osittain toisin, esimerkiksi oppiaineen opetuksesta pysyvästi tai kokonaan vapauttaminen, ei ole mahdollista ilman hallintopäätöstä opetuksen poikkeavasta järjestämisestä. Päätös voidaan tehdä vain perusopetuslain 18 §:ssä mainituilla oppilaan tilanteesta johtuvilla syillä ottaen huomioon oppilaan etu. Päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä mahdolliset muut tiedot ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.

Huoltajaa ja oppilasta tulee aina kuulla ennen päätöksentekoa. Perusopetuslain 18 §:n mukaiseen päätökseen on mahdollista hakea oikaisua aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksiannosta.

Poikkeavia järjestelyitä ei tule käyttää tilanteessa, jossa edellytykset oppivelvollisuuden suorittamisen määräaikaiselle keskeyttämiselle täyttyvät.

Paikallinen tarkennus

Opetuksen poikkeava järjestäminen Valtion koulukodin koulussa

Valtion koulukodin koulu tarjoaa yksilöllisiä oppimisratkaisuja, jotka tukevat oppilaan hyvinvointia ja koulunkäynnin jatkuvuutta. Poikkeava opetuksen järjestäminen mahdollistaa oppilaan etenemisen opinnoissa elämäntilanteeseen sopivalla tavalla, samalla kun oppilaan terveys ja kokonaisvaltainen hyvinvointi huomioidaan.

Opetuksen poikkeavat määräaikaiset järjestelyt auttavat vakauttamaan oppilaan kokonaistilannetta tukitoimien avulla. Vaikka se merkitsee perusoikeuksiin

puuttumista, päätöksen lähtökohtana on aina oppilaan etu, jotta oppilas voi jatkaa koulupolkuaan turvallisesti ja tarpeisiinsa sopivalla tavalla.

Poikkeava opetuksen järjestäminen perustuu oppilaan yksilöllisiin tarpeisiin ja elämäntilanteeseen, joissa perinteinen perusopetuksen rakenne ei täysin tue oppimista. Oppilaat voivat kohdata monenlaisia haasteita, kuten traumataustaisuutta, elämänhallinnan vaikeuksia, riippuvuuksia, rikoksilla oireilua tai muita terveydellisiä esteitä, jotka vaikuttavat heidän koulunkäyntiinsä. Poikkeava järjestäminen varmistaa, että oppilaan oikeus opetukseen ja turvalliseen oppimisympäristöön toteutuvat erityistilanteet huomioiden.

Opiskelun voidaan järjestää osittain toisin (18§), jos:

- Oppilaalla on jo hallussaan perusopetuksen oppiaineen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot.
- Oppimäärän suorittaminen olisi oppilaalle kohtuuttoman vaikeaa olosuhteiden tai aikaisempien opintojen perusteella.
- Oppilaan terveydentila estää osallistumisen opetukseen pysyvästi tai kokonaan.

Oppilaskohtainen kokonaisvaltainen tilanne arvioidaan ennen päätöstä, ja prosessissa huomioidaan oppilaan etu, terveydentila sekä oikeus oppimiseen. Päätös tehdään perusopetuslain mukaisena hallintopäätöksenä huoltajan hakemuksesta, ja sitä tukee monialainen yhteistyö opiskeluhuollon ammattilaisten kanssa.

Soveltamistilanteet Valtion koulukodin koulussa

Poikkeava opetuksen järjestäminen voi tulla kyseeseen esimerkiksi:

- Pitkäaikaisen sairauden vuoksi, joka estää oppilasta osallistumasta opetukseen kokonaan.
- Vaikeiden elämäntilanteiden vuoksi, joissa oppilas ei ajallisesti ehdi saavuttaa oppimäärän tavoitteita, kuten perusopetukseen myöhään siirtymisen jälkeen.
- Erityistutkinnon tai muun vaihtoehtoisen osoittamisen kautta, jos oppilas hallitsee oppiaineen tiedot jo ennestään.
- Oppilaan tilapäisestä vapauttaminen terveydellisistä syistä: Oppilas vapautetaan tilapäisesti (määräajaksi) suorittamasta oppiaineen oppimäärää (20 h §). Päätöksenteon tukena voidaan tarvittaessa hyödyntää monialaista

yhteistyötä opiskeluhuollon ammattilaisten kanssa. Myös terveydentilaan liittyvistä syistä tehtävän päätöksen tekee opetuksen järjestäjä. Terveydentilan arvioivat terveydenhuollon ammattilaiset.

Osallisuus, kuuleminen ja päätöksenteko

Huoltajaa ja oppilasta tulee aina kuulla ennen poikkeavista opetusjärjestelyistä tehtävää päätöstä. Päätöksen tulee perustua perusopetuslain määrittelemiin syihin, eikä poikkeavia järjestelyitä tule käyttää tilanteissa, joissa oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttäminen on tarpeen.

5.4.8 Opetus erityisissä tilanteissa

Perusteen teksti

Oppilaan opetuksen järjestäminen ja oppilaan tarvitsema tuki edellyttävät erityistä pohdintaa esimerkiksi oppilaan sairastuessa vakavasti tai vaikeassa elämäntilanteessa. Perusopetusta voidaan tällöin järjestää muun muassa koulukodissa, vastaanottokodissa tai -keskuksessa taikka vankilassa tai muussa rangaistuslaitoksessa. Monialainen yhteistyö opiskeluhuoltopalveluiden ammattilaisten kanssa korostuu opetuksen erityisissä tilanteissa.

Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten opetuksesta vastaa se kunta, johon lapsi on sijoitettu. Lastensuojelulaitokseen sijoitetun oppilaan opetuksesta vastaa laitoksessa toimiva koulu, jos laitoksella on perusopetuksen järjestämislupa. Lastensuojelulain perusteella sijoitettujen oppilaiden kotikunnalle on säädetty velvollisuus maksaa kotikuntakorvaus. Oppivelvollisuusikäisten vankilaopetuksesta vastaa se kunta, jossa vankila sijaitsee.

Kunta voi osoittaa oppilaan lähikouluksi sopimuksen mukaisesti oman kunnan koulun sijasta myös toisen kunnan koulun, sellaisen yksityisen yhteisön tai säätiön ylläpitämän koulun, jolla on opetuksen järjestämislupa, tai valtion koulun.

Paikallinen tarkennus

Valtion koulukodin oppilaat opiskelevat erityisissä tilanteissa.

Koulukodit ovat erikoistuneet tuottamaan palvelua, jossa sijaishuolto ja opetus muodostavat kuntouttavan kokonaisuuden. Palvelun keskeisinä sisältöinä ovat lapsen

kehitystason ja tarpeiden mukainen kasvatus ja ohjaus, oppilaskohtainen tuki, terveen psyykkisen kasvun tuki, perhetyö ja tarpeen mukaan mm. päihdetyö.

Valtion koulukodit järjestävät erityisen huolenpidon palvelua, jolla voidaan turvata kaikkein vaikeimmissa elämäntilanteissa olevien ja haastavimmin oireilevien lasten ja nuorten hoito, huolenpito ja opetus. Valtion koulukodeissa voidaan antaa myös mielenterveyslaissa tarkoitettuja mielenterveyspalveluja lukuun ottamatta tahdosta riippumatonta hoitoa.

Valtion koulukodin koulussa oppilasta opetetaan huomioiden oppilaan yksilölliset tuen tarpeet. Opetus järjestetään ryhmämuotoisesti koulun tiloissa sekä osasto-opetuksena erityisen huolenpidon osastoilla pienissä ryhmissä. Useimmat oppilaat etenevät tavoitekokonaisuuksittain opetuksessa ja päättötodistuksen saatuaan oppilaalla on mahdollisuus siirtyä tutkintoon valmentavaan koulutukseen (TUVA). Toisen asteen opintoja järjestetään tarvittaessa yhteistyössä eri oppilaitosten kanssa. Oppiminen suunnitellaan yhteistyössä oppilaan, huoltajien ja moniammatillisen työryhmän kanssa.

Koulussa arvostetaan oppimisympäristön turvallisuutta. Turvallisuus taataan kaikkien koulussa työskentelevien aikuisten toimesta niin fyysisellä, henkisellä kuin pedagogisen turvallisuudentunteen tasolla. Oppilasta tuetaan ottamaan käyttöönsä omia vahvuuksiaan ja voimavaroja. Harjoittelemalla oppilaalle hankalia tilanteita opitaan tunnistamaan keinoja niistä selviämiseksi.

Oppilaan opetuksen järjestäminen ja oppilaan tarvitsema tuki edellyttävät erityistä pohdintaa vaikeassa elämäntilanteessa. Perusopetusta voidaan järjestää erityisissä tilanteissa muun muassa koulukodissa. Monialainen yhteistyö opiskeluhuoltopalveluiden ammattilaisten kanssa korostuu opetuksen erityisissä tilanteissa.

Kodin ulkopuolelle lastensuojelulaitokseen sijoitetun oppilaan opetuksesta vastaa laitoksessa toimiva koulu, jolla on perusopetuksen järjestämislupa. Lastensuojelulain perusteella sijoitettujen oppilaiden kotikunnalle on säädetty velvollisuus maksaa kotikuntakorvaus.

Valtion koulukodin kouluun tulevan oppilaan tuen tarvetta arvioidaan pedagogisesti ja moniammatillisesti. Tuen tarpeen arvioinnissa huomioidaan oppilaalle annettu tuki edellisessä koulussa, oppimisvalmiudet sekä oppimiseen ja koulunkäyntiin osallistumiseen liittyvät erityistarpeet.

Tämän lisäksi selvitetään millaisilla pedagogisilla, oppimisympäristöön liittyvillä, ohjauksellisilla, oppilashuollollisilla, kuntoutuksellisilla tai muilla oppilaskohtaisilla järjestelyillä voidaan tukea oppilasta.

Kaikki Valtion koulukodin oppilaat saavat ryhmäkohtaista tukea ja oppilaskohtaista tukea oppimisensa sekä koulunkäyntinsä tueksi.

Oppilaille laaditaan hallinnollinen päätös oppilaskohtaisesta tuesta.

5.5 Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukeva muu toiminta

Perusteen teksti

Perusopetuksen yhteydessä voidaan oppilaille järjestää kirjastotoimintaa, kerhotoimintaa ja muuta opetukseen läheisesti liittyvää toimintaa. Opetuksen järjestäjä päättää toiminnan järjestämisestä ja laajuudesta. Myös kouluruokailu, välituntitoiminta sekä koulun päivänavaukset, juhlat, retket, opintokäynnit ja leirikoulut sekä mahdollisuuksien mukaan koulumatkat järjestetään siten, että ne tukevat oppilaiden oppimiselle, monipuoliselle kehittymiselle ja hyvinvoinnille asetettuja tavoitteita. Ne myös osaltaan vahvistavat kokemusta hyvästä ja turvallisesta koulupäivästä ja tekevät mahdolliseksi oppilaiden näkökulmasta eheän, vireyttä vahvistavan ja vaihtelevan päivän. Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellään toimintaa ohjaavat tavoitteet ja järjestämisen periaatteet. Koulukohtaisesta järjestämisestä päätetään lukuvuosisuunnitelmassa.

Koulun kerhotoiminta

Kerhotoiminta on oppituntien ulkopuolista toimintaa, jonka lähtökohtana ovat koulun kasvatukselliset, opetukselliset ja ohjaukselliset tavoitteet. Se on osa maksutonta perusopetusta ja rakentaa omalta osaltaan toiminnan yhteisöllisyyttä ja rikastuttaa koulun toimintakulttuuria. Kerhotoiminnan tehtävä on tukea oppilaiden monipuolista kasvua ja kehitystä. Kerhot tarjoavat oppilaille mahdollisuuksia tutustua erilaisiin harrastuksiin. Tavoitteena on lisätä harrastuneisuutta sekä tuottaa yhdessä tekemisen, osaamisen, onnistumisen ja ilon kokemuksia. Kerhotoiminnassa oppilaat saavat tilaisuuksia koulussa opitun soveltamiseen, luovaan toimintaan ja monimuotoiseen vuorovaikutukseen aikuisten ja toisten oppilaiden kanssa. Kerhot

voivat lisätä oppilaiden osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia sekä arjen hallintaa ja turvallisuutta.

Joustavilla kerhotoiminnan ratkaisuilla tuetaan oppilaan päivän kokonaisuutta. Kerhotoiminnan järjestämis- ja toteuttamistapoja kehitetään ja oppimisympäristöä muokataan harrastuneisuutta tukevaksi. Oppilaiden osuutta kerhotoiminnan suunnittelussa lisätään. Kerhotoiminnan järjestäminen tarjoaa mahdollisuuden vahvistaa myös kodin ja koulun kasvatusyhteistyötä sekä yhteistyötä ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Koulut voivat hyödyntää kerhotoiminnan järjestämisessä eri hallintokuntien, yhteisöjen, yritysten ja järjestöjen sekä koulun muiden sidosryhmien osaamista.

Koulun kirjastotoiminta

Koulun kasvatus- ja opetustyön tukemiseksi voidaan järjestää koulukirjastotoimintaa ja toteuttaa sitä yhteistyössä lähikirjaston ja muiden kirjastojen kanssa. Kirjastotoiminnalla vahvistetaan oppilaiden yleissivistyksen ja maailmankuvan laajenemista ja avartumista. Monimuotoinen koulukirjastotoiminta tukee oppimiskäsityksen toteutumista aidoissa oppimistilanteissa ja luo oppilaille mahdollisuuksia monenlaisten vastuutehtävien hoitamiseen. Koulun kirjasto ja muut kirjastot tarjoavat aktivoivia ja virikkeisiä oppimisympäristöjä sekä monipuolisia työtapoja. Kirjastotoiminnan tehtävänä on kannustaa oppilaita omaehtoiseen lukemiseen ja omiin lukuvalintoihin, tyydyttää heidän tiedonhaluaan, kannustaa hakemaan tietoa eri lähteistä ja arvioimaan tietolähteitä. Toiminta lisää mahdollisuuksia opetuksen eriyttämiseen, oppilaiden yksilöllisten kiinnostusten mukaiseen työskentelyyn sekä yhteistyöhön kotien kanssa. Yhdessä koulu ja kirjasto ohjaavat elinikäiseen oppimiseen ja aktiiviseen kansalaisuuteen.

Kouluruokailu

Kouluruokailun tehtävänä on oppilaiden terveen kasvun ja kehityksen, opiskelukyvyn sekä ruokaosaamisen tukeminen. Opetukseen osallistuvalle on annettava jokaisena työpäivänä täysipainoinen maksuton ateria. Ateria nautitaan tarkoituksenmukaisesti järjestettynä ja ohjattuna ruokailuna. Kouluruokailun järjestämisessä otetaan huomioon ruokailun terveydellinen, sosiaalinen ja kulttuurinen merkitys. Ruokailuhetkillä on tärkeä virkistystehtävä ja niillä edistetään kestävää elämäntapaa, kulttuurista osaamista sekä ruoka- ja tapakasvatuksen tavoitteita. Oikea-aikainen ja kiireetön ruokailu ja mahdolliset välipalat varmistavat jaksamisen koulupäivän aikana. Viihtyisä ruokailuhetki lisää hyvinvointia koko kouluyhteisössä.

Kouluruokailu on oppilaille tärkeä osa koulupäivää. Oppilaita kannustetaan osallistumaan kouluruokailun ja etenkin ruokailuhetkien suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. Opettajat huolehtivat ruokailun yhteydessä annettavasta ohjauksesta ja kasvatuksesta yhdessä koulun muiden aikuisten kanssa. Kouluruokailun tavoitteista ja järjestämisestä keskustellaan kotien kanssa ja yhdessä tuetaan oppilaiden kehitystä. Kouluruokailuun osallistumista sekä ruoan ja ruokailutilanteen laatua seurataan ja arvioidaan säännöllisesti.

Opetushenkilöstö ja ruokailusta vastaava henkilöstö tekevät yhteistyötä kouluruokailun järjestämisessä ja toiminnan kehittämisessä. Mikäli oppilaalla on yksilöllisiä ravitsemukseen sekä terveyden tai sairauden hoitoon liittyviä tarpeita, tulee oppilaan, huoltajan, ruokailusta vastaavan henkilöstön ja kouluterveydenhuollon sopia yhdessä ruokailuun liittyvistä tukitoimista ja seurannasta.

Välitunnit, päivänavaukset ja muut koulun yhteiset tapahtumat

Perusopetusasetuksen mukaan opetukseen tulee käyttää tuntia kohti vähintään 45 minuuttia ja opetukseen käytettävä aika jaetaan tarkoituksenmukaisiksi opetusjaksoiksi. Osa työajasta voidaan käyttää työelämään tutustuttamiseen sekä lukuvuoden päättäjäisiin ja muihin yhteisiin tapahtumiin. Säännös luo edellytykset koulupäivän monenlaiseen rytmittämiseen sekä välituntien järjestämiseen oppilaiden hyvinvointia edistävällä tavalla. Yhteisiä tapahtumia voivat olla muun muassa koulun juhlat, teemapäivät ja retket. Opintokäynnit ja leirikoulut voivat koskea koko kouluyhteisöä tai vain joitakin tai jotakin opetusryhmää. Myös niissä hyödynnetään perusopetusasetuksen mukaista koulutyön joustavan järjestämisen mahdollisuutta. Päivän työ aloitetaan lyhyellä päivänavauksella.

Koulun yhteisöllisyyden ja oppilaiden terveen kehityksen, sosiaalisten suhteiden sekä opiskelussa jaksamisen kannalta välitunnit, päivänavaukset ja monenlaiset yhteiset tapahtumat ovat tärkeitä. Niitä hyödynnetään myös osana monialaisia oppimiskokonaisuuksia. Ne vahvistavat oppilaiden laaja-alaista osaamista ja tekevät näkyväksi koulun kulttuurista ja kielellistä monimuotoisuutta. Opintokäynnit ja leirikoulut puolestaan tarjoavat mahdollisuuksia oppimisympäristön laajentamiseen ja oppimiseen autenttisissa tilanteissa sekä yhteistyöhön eri toimijoiden kanssa.

Opetuksen järjestäjällä on paljon harkintavaltaa sen suhteen, miten koulupäivä jaetaan opetusjaksoihin ja välitunteihin, mitä muuta toimintaa koulupäiviin sisältyy ja millaisia toimintamuotoja käytetään. Ratkaisut muokkaavat koulun toimintakulttuuria. Niitä tehtäessä otetaan huomioon perusopetuksen toimintakulttuurin kehittämisen periaatteet.

Koulumatkat ja koulukuljetukset

Oppilaita kannustetaan kulkemaan koulumatkat terveyttä ja kuntoa edistävällä tavalla. Heitä opastetaan sekä itsenäisesti että koulukuljetuksin liikuttaessa huolehtimaan omasta ja muiden turvallisuudesta ja käyttäytymään matkaa tehdessään hyvin.

Koulukuljetuksen odotusaikojen valvonnasta ja ohjatusta toiminnasta sekä matkojen aikaisesta turvallisuudesta huolehditaan sopimalla menettelytavoista ja vastuuhenkilöistä. Niistä sekä kuljetusjärjestelyistä tiedotetaan oppilaille ja huoltajille. Opettajan tai rehtorin tulee ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

Paikallinen tarkennus

Koulun kerhotoiminta

Koulun kasvatus- ja opetustyön tukemiseksi järjestetään kouluyksiköissä kerhotoimintaa. Kerhoja järjestetään omana toimintana, ja kerhotoimintavastuun kantaa koulukodin moniammatillinen henkilökunta. Kerhotoiminta tukee erityisesti oppilaiden eettistä ja sosiaalista kasvua sekä monipuolista kehittymistä. Tämän lisäksi kerhotoiminta vahvistaa oppilaiden yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja motivaatiota. Tavoitteena on myös kouluviihtyvyyden lisääminen myönteisen vuorovaikutuksen kautta. Kerhoissa korostetaan liikunnan merkitystä osana kokonaisvaltaista oppilaan hyvinvointia. Koulukodin toimintaympäristöissä on erilaisia tiloja, joita voidaan hyödyntää kerhotoiminnan järjestämisessä.

Kerhojen tarkoituksena on edistää myönteisiä harrastuskokemuksia sekä antaa oppilaille mahdollisuuksia tavanomaista koulutyötä täydentävään toimintaan. Omien kerhojen lisäksi oppilailla on mahdollisuus osallistua koulukodin ulkopuolisiin harrastuksiin. Vuosittaisen kerhotoimintaohjelma vahvistetaan lukuvuoden toimintasuunnitelmassa.

Kirjastotoiminta

Kouluyksiköt käyttävät sijaintikuntien kirjastopalveluja. Osassa kouluyksiköissä on oma kirjasto ja joissakin koulukodeissa käy säännöllisesti kirjastoauto, jonka palveluja oppilaat käyttävät.

Kouluruokailu

Koulukodissa tarjotaan jokaisena koulupäivänä oppilaille maksuton ateria, joka muodostaa merkittävän osan oppilaidemme päivittäisestä ravinnontarpeesta. Kouluruokailun tavoitteena on tarjota oppilaille ravitsemussuositusten mukaista, täysipainoista ja maistuvaa ruokaa. Hyvin suunniteltu, monipuolinen ja maistuva kouluateria tukee oppilaiden hyvinvointia ja vahvistaa terveyttä edistäviä ruokailutottumuksia. Ruokailuun osallistuvien työntekijöiden ja ruokailun valvojan vastuulla on, että ruokahetkestä muodostuu rauhallinen sekä viihtyisä ja siihen on varattu aikaa riittävästi. Kouluruokailu on kiinteä osa koulun kasvatus- ja opetustoimintaa, joka tarjoaa erinomaisen tilaisuuden hyvien ruokailutapojen omaksumiseen sekä toisen huomioonottamiseen. Kouluruokailulla on tärkeä tehtävä kansallisen ruokakulttuurin tuntemuksen välittäjänä ja säilyttäjänä. Koulussa järjestetään myös kansainvälisen ruuan päiviä, jolloin oppilailla on mahdollisuus tutustua muiden kulttuurien ruokakulttuureihin ja ruokailutapoihin. Ruokalistoissa huomioidaan sesongin mukaiset raaka-aineet sekä kansalliset juhlapäivät. Koulussa on mahdollista saada erityisruokavalio sopimuksen mukaan.

Välitunnit, päivänavaukset ja muut koulun yhteiset tapahtumat

Välitunnit ovat oppilaiden virkistäytymistä varten ja ne vietetään pääsääntöisesti ulkona. Koulun henkilökunta voi järjestää välituntisin ohjattua toimintaa, esimerkiksi liikunnallisia tuokioita. Jokainen opettaja vastaa vuorollaan välituntivalvonnoista. Välituntivalvonnat perustuvat työparityöskentelyyn.

Päivänavaukset pidetään opettajien johdolla omissa luokissa. Kouluviikon alkajaisiksi voidaan järjestää koko koulun yhteisen päivänavauksen. Sen voi pitää joku koulun henkilökunnasta, koulukodin muista työntekijöistä, oppilaista tai jokin ulkopuolinen taho, esimerkiksi jokin järjestö.

Leirikoulujen, retkien ja juhlien järjestäminen

Leirikoulut ovat opettajien ja ohjaajien yhteistyössä suunnittelemia ja toteuttamia. Toiminnalla tuetaan oppilaiden sosiaalista kehitystä ja yhteisöllisyyttä. Retket ovat leirikouluja lyhyempiä ja ne suuntautuvat lähialuille. Retkiä voivat järjestää koulun tai asumisyksiköiden työntekijät tai niitä voidaan toteuttaa yhteistyönä.

Koulussa järjestettävät juhlat ja muut tapahtumat ovat osa koulujen kasvatus- ja opetustyötä. Koulu määrittää vuosisuunnitelmassa lukuvuoden aikana toteutettavat yhteiset tapahtumat.

Koulumatkat ja koulukuljetukset

Kouluyksiköt sijaitsevat pääosin oppilaiden asumisyksiköiden välittömässä läheisyydessä. Koulumatkoillamme mahdollisesti tapahtuvan kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän käsitteleminen tapahtuu osana koulujen turvallisuuskasvatusta. Kuljetusten aikana tapahtuneesta epäasiallisesta käytöksestä keskustellaan koulussa.

Paikallisesti päätettävät asiat

Perusteen teksti

Koulutyön käytännön järjestämisestä päätettäessä kiinnitetään huomiota siihen, että ratkaisut tukevat kasvatuksen ja opetuksen tavoitteiden saavuttamista ja edistävät perusopetuksen yhtenäisyyttä rakentavaa toimintakulttuuria. Opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti kaikkien tässä käsiteltävien asioiden osalta koulukohtaiset ratkaisut, työn- ja vastuunjako sekä muu käytännön toteutus täsmennetään koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

Yhteinen vastuu koulupäivästä ja yhteistyö sekä poissaolojen ehkäiseminen, suunnitelmallinen seuraaminen ja poissaoloihin puuttuminen

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- mitkä ovat keskeiset tavoitteet ja toimintatavat hyvän ja turvallisen koulupäivän luomiseksi ja yhteistyön järjestämiseksi
- toimintamallin oppilaiden poissaolojen ehkäisemiseksi ja suunnitelmalliseksi seuraamiseksi sekä niihin puuttumiseksi. Toimintamallissa kuvataan opetuksen järjestäjää, koulua ja oppilasta koskien
    - miten kouluun kiinnittymistä, koululäsnäoloa ja vertaissuhteita tuetaan ja poissaoloja ennaltaehkäistään. Mikäli paikallisesti päätetään laajennettavan esimerkiksi terveystiedon tai muiden aineiden oppimäärää tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoitteluun, kuvataan näiden tuntien tavoitteet ja sisällöt opetussuunnitelmassa.
    - miten poissaoloja seurataan suunnitelmallisesti niin että niistä kerätty tieto on käytettävissä poissaolojen ehkäisemiseen ja varhaiseen puuttumiseen lukuvuoden aikana
    - miten poissaoloihin puututaan suunnitelmallisesti, ja tämän edellyttämä työnjako ja vastuut
    - miten yhteistyö huoltajien tai muun laillisen edustajan kanssa toteutetaan
    - miten poissaolojen ehkäisemisen ja seurannan sekä poissaoloihin puuttumisen toimintatavat sekä niiden suunnittelu koordinoidaan

koulukohtaisessa opiskeluhuoltoryhmässä, jossa huoltajat ja oppilaat ovat osallisena

    - miten yhteistyö opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten kanssa poissaolojen ehkäisemisessä, niihin puuttumisessa sekä poissaolojen syiden selvittämisessä toteutetaan
        - yhteistyössä kuvataan oppilaan opiskeluhuoltopalveluihin ohjaamisen käytännöt, terveystarkastuksiin liittyvä yhteistyö sekä yhteistyön konkreettinen käynnistäminen opiskeluhuoltopalvelujen kanssa oppilaan runsaissa poissaoloissa.
    - miten toimintamallin jatkuva seuranta ja kehittäminen kerätyn tiedon ja järjestelmällisen palautteen pohjalta tehdään.

- miten yhteistyö kunnan/koulun sisällä sekä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa organisoidaan ja miten sitä seurataan ja kehitetään, erityisesti
    - miten huolehditaan oppilaiden osallisuuden toteutumisesta
    - mitkä ovat kodin ja koulun yhteistyön keskeiset tavoitteet ja järjestämiskäytännöt.

Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö

Opetuksen järjestäjä vastaa kasvatuskeskusteluja ja kurinpidollisia keinoja koskevan suunnitelman laatimisesta. Suunnitelma voi olla osa paikallista opetussuunnitelmaa tai erillinen suunnitelma, jolloin siitä tulee mainita opetussuunnitelmassa. Suunnitelmassa päätetään ja kuvataan

- millaisissa tapauksissa kasvatuskeskustelua käytetään ja mitkä ovat keskustelujen toteuttamisen käytänteet
- mitkä ovat lainsäädäntöä tarkentavat ja täydentävät menettelytavat rike-, vilppi- ja häiriötilanteissa, asioiden selvittämisvastuut, työnjako sekä kuulemis- ja kirjaamismenettelyt
- mitkä ovat vastuut ja toimintatavat opetuksen epäämistä koskevissa tilanteissa:
    - oppilaalle laadittava henkilökohtainen suunnitelma opetuksen järjestämisestä, toteuttamisesta ja seurannasta opetukseen osallistumisen epäämisen aikana ja turvallisen opetukseen palaamisen tukemiseksi: suunnitelman kirjaamisen, toteuttamisen ja seurannan vastuut.

    - oppilaan ja hänen huoltajansa osallisuus em. suunnitelman laatimisessa
    - oppilaan mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti oppilashuollon psykologin tai kuraattorin kanssa opetuksesta epäämisen aikana
    - oppilaalle järjestettävä muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen aikana ja oppilaan palatessa opetukseen
    - oppilaan valvonta seuraavien toimenpiteiden jälkeen:
        - oppilaan poistaminen luokkahuoneesta tai muusta tilasta tai koulun tilaisuudesta tai
        - kun oppilaan opetukseen osallistuminen on evätty jäljellä olevan ja sitä seuraavan työpäivän ajaksi
    - yhteistyö koulun sijaintikunnan sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa
- miten hallinnon yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattaminen varmistetaan kurinpidollisia keinoja käytettäessä
- miten huolehditaan henkilökunnan perehdyttämisestä ja osaamisen varmistamisesta kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä
- miten suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpidollisista keinoista tiedotetaan eri tahoille
- mitkä ovat menettelytavat suunnitelman seuraamista sekä toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointia varten.

Toiminta-alueittain järjestettävä opetus

Toiminta-alueittain järjestettävän opetuksen järjestämisen periaatteet ja yhteistyö kuvataan paikallisessa opetussuunnitelmassa, ja niitä tarkennetaan koulujen lukuvuosisuunnitelmassa. Lisäksi paikallisessa suunnitelmassa kuvataan toimenpiteet oppilaiden kouluyhteisöön liittymisen ja osallisuuden turvaamisen osalta. Oppilaanohjauksen ja tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen järjestämisen periaatteet kuvataan ohjaussuunnitelmassa.

Joustava perusopetus

Mikäli opetuksen järjestäjä tarjoaa joustavaa perusopetusta, opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- miten joustava perusopetus järjestetään ja mitkä ovat siinä noudatettavat keskeiset toimintatavat
- mitkä ovat oppilasvalinnan perusteet ja miten valinta käytännössä toteutetaan
- miten muissa oppilaitoksissa, työpaikalla tai muualla koulun ulkopuolella tapahtuva opiskelu järjestetään ja miten oppilaiden opiskelua tällöin ohjataan, seurataan ja arvioidaan
- miten eri toimijoiden yhteistyö, vastuut ja työnjako järjestetään.

Perusopetuslain 20 c §:n mukaisia oppilaskohtaisia tukitoimia saavan oppilaan tuen toteuttamista koskevan suunnitelman laatimisesta määrätään luvussa 7.

Opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa tavoitekokonaisuuksittain etenevien oppilaiden opintojen etenemisen seurannan periaatteet.

Yhdysluokkaopetus

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa tulee ottaa huomioon, että se soveltuu myös yhdysluokkaopetukseen ja pienille kouluille. Toinen vaihtoehto on sisällyttää opetussuunnitelmaan pienten koulujen opetuksen ja yhdysluokkaopetuksen järjestelyjä koskeva osio. Mikäli opetus järjestetään yhdysluokissa, opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- miten yhdysluokkaopetus järjestetään ja mitkä ovat siinä noudatettavat keskeiset toimintatavat
- miten eri oppiaineiden vuosiviikkotunnit jaetaan vuosiluokille valtioneuvoston asetuksen määrittelemien nivelvaiheiden mukaisesti

Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus

Mikäli etäyhteyksiä hyödyntävää opetusta käytetään, opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- minkä asioiden opetuksessa ja opiskelussa etäyhteyksiä hyödynnetään
- mitkä ovat etäyhteyksien opetuskäyttöä ohjaavat tavoitteet, opetuksen järjestämisen käytännöt ja yhteiset toimintatavat sekä eri toimijoiden vastuut.

Erikoissairaanhoidon potilaana olevan oppilaan opetus ja konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- paikallinen monialainen yhteistyö, yhteistyötahot ja yhteistyön käytänteet
- käytänteet, yhteistyö, oppilaan opetuksen toteuttaminen ja oppilaan tukeminen oppilaan siirtyessä sairaalaopetukseen ja palatessa omaan kouluun
- konsultaation käytänteet ja yhteistyö

Perusopetuksen poikkeava järjestäminen

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- perusteet aikaisemman osaamisen osoittamisesta esimerkiksi erityisessä tutkinnossa tai opetuksen järjestäjän päättämällä muulla tavalla

Opetus erityisissä tilanteissa

Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan, miten yhteistyö ja oppilaan tukeminen hoidetaan oppilaan siirtyessä

- omasta koulustaan toisen opetuksen järjestäjän kouluun tai valtion oppilaitokseen
- koulukodissa, vastaanottokodissa tai -keskuksessa taikka vankilassa tai muussa rangaistuslaitoksessa järjestettävään perusopetukseen

Lisäksi kuvataan yhteistyön käytänteet oppilaan palatessa takaisin omaan kouluunsa.

6 Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa

6.1 Arvioinnin tehtävät perusopetuksessa

Perusteen teksti

Perusopetuslain ja -asetuksen mukaan perusopetuksen oppilaan arvioinnilla on kaksi toisiaan tukevaa tehtävää. Arvioinnin tehtävänä on

- ohjata ja kannustaa opiskelua sekä kehittää oppilaiden itsearvioinnin taitoja (formatiivinen arviointi).
- määrittää, missä määrin oppilas on saavuttanut oppiaineille asetetut tavoitteet (summatiivinen arviointi).

Perusopetuksessa arviointi kohdistuu oppimiseen, osaamiseen, työskentelyyn ja käyttäytymiseen. Oppimista, osaamista ja työskentelyä arvioidaan oppiaineittain. Oppiaineen arviointi sisältää myös laaja-alaisen osaamisen ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien arvioinnin. Käyttäytyminen arvioidaan erikseen. Toiminta-alueiden mukaisesti opiskelevan oppilaan oppimista, osaamista ja työskentelyä arvioidaan toiminta-alueittain.

Opiskelun ohjaaminen ja kannustaminen, itsearvioinnin sekä vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitojen kehittäminen toteutuvat formatiivisen arvioinnin avulla. Summatiivisesti arvioidaan sitä, miten oppilas on saavuttanut eri oppiaineille asetetut tavoitteet.

Arvioinnin tehtävien toteuttamisessa noudatetaan arvioinnin yleisiä periaatteita (luku 6.2). Kouluissa tulee olla yhtenäiset arvioinnin periaatteet ja käytännöt, jotka ilmenevät koulun arviointikulttuurissa, joka on osa toimintakulttuuria. Opetuksen järjestäjä seuraa arvioinnin periaatteiden toteutumista kouluissa ja tukee yhtenäisen arviointikulttuurin kehittymistä.

6.1.1 Formatiivinen arviointi

Perusteen teksti

Formatiivisen arvioinnin tehtävänä on ohjata oppilaan opintojen edistymistä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Formatiivinen arviointi auttaa oppilasta ymmärtämään omaa oppimistaan, tunnistamaan vahvuuksiaan ja kehittämään työskentelyään oppiaineille asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Formatiivinen arviointi on osa opetusta.

Formatiivinen arviointi on oppimista tukevaa ja ohjaavaa palautetta. Palautteen tulee auttaa oppilasta ymmärtämään oppiaineen tavoitteet, hahmottamaan oma edistymisensä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin sekä se, miten voi parantaa suoriutumistaan suhteessa tavoitteisiin ja arviointikriteereihin.

Itsearviointi ja vertaispalaute ovat osa formatiivista arviointia. Oppilaat harjoittelevat opettajan ohjaamana itsearvioinnin ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja. Niitä tulee harjoitella osana kaikkien oppiaineiden opiskelua. Itsearviointi ja vertaispalaute eivät vaikuta oppiaineesta saatavaan arvosanaan tai sanalliseen arvioon.

Oppilaille on selvitettävä oppiaineiden tavoitteet sekä arvioinnin periaatteet ikäkaudelle tarkoituksenmukaisella tavalla. Jokaisen oppilaan tulee saada käsitys siitä, mitä hänen on tarkoitus oppia ja miten hänen suoriutumistaan arvioidaan. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan lukuvuoden aikana tietoa oppilaan opintojen edistymisestä, työskentelystä ja käyttäytymisestä.

Formatiivista arviointia tehdään aina perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa asetettujen ja paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain kohdennettujen oppiaineiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

Formatiivinen arviointi ei edellytä dokumentointia.

Paikallinen tarkennus

Koulussa formatiivinen arviointi on arjen työkalu. Jatkuvan, formatiivisen arvioinnin avulla opettajat pystyvät yhdessä oppilaidensa kanssa räätälöimään kullekin oppilaalle sopivia yksilöllisiä oppimisen polkuja. Formatiivisen arvioinnin keinoin opettajat sanoittavat ja konkretisoivat oppilaiden onnistumisia ja vahvuuksia.

Formatiivinen arviointi luo lähtökohdan oppimisen edistymiselle. Formatiivisen arvioinnin tavoitteena on olla oppilasta motivoivaa ja oppimista ohjaavaa.

Koulussa oppiminen ja kuntoutuminen rakentuvat oppilaan taitojen ja konkreettisten tavoitteidensa pohjalle. Oppilaan oppimiseen ja käytökseen liittyvät tavoitteet sovitaan yhteisesti hoito- ja kasvatussuunnitelmaneuvotteluissa. Näihin tapaamisiimme osallistuvat oppilas, huoltajat, erityisluokanopettaja, psykologi/erityistyöntekijä ja sosiaalityöntekijä. Yhdessä sovitut tavoitteet kirjataan oppilaan pedagogisiin asiakirjoihin.

Oppilaiden huoltajien kanssa pyritään järjestämään yhteisiä tapaamisia lukuvuoden aikana. Tämän lisäksi huoltajia pidetään ajan tasalla oppilaan oppimisen edistymisestä Wilman välityksellä, vanhempainilloissa tai olemalla heihin suoraan yhteydessä.

6.1.2 Summatiivinen arviointi

Perusteen teksti

Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on kuvata, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut opetussuunnitelmassa oppiaineille asetetut tavoitteet. Oppilaille on selvitettävä oppiaineiden tavoitteet sekä arvioinnin periaatteet ikäkaudelle tarkoituksenmukaisella tavalla. Jokaisen oppilaan tulee saada käsitys siitä, mitä hänen on tarkoitus oppia ja miten hänen suoriutumistaan arvioidaan. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan lukuvuoden aikana tietoa oppilaan opintojen edistymisestä, työskentelystä ja käyttäytymisestä.

Summatiivinen arviointi tehdään vähintään jokaisen lukuvuoden päätteeksi sekä perusopetuksen päättyessä. Kunkin lukuvuoden päättyessä oppilaalle annetaan lukuvuositodistus, jota varten tehdään summatiivinen kokonaisarviointi siitä, missä määrin oppilas on kyseisenä lukuvuonna saavuttanut tavoitteet opinto-ohjelmaansa kuuluvissa oppiaineissa. Lukuvuositodistukseen sisältyy myös käyttäytymisen arviointi. Päättö- ja erotodistukseen käyttäytymisen arviointia ei merkitä.

Summatiivinen arviointi tehdään suhteessa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa asetettuihin ja niiden pohjalta paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain kohdennettuihin oppiaineiden tavoitteisiin, paitsi jos oppilaan oppimäärää on rajattu. Oppilaan lukuvuosiarviointi 6. vuosiluokalla perustuu

paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin. Kuudennen vuosiluokan päätteeksi annettavassa lukuvuosiarvioinnissa käytetään valtakunnallisia arviointikriteereitä. Päättöarviointi kohdistuu oppiaineiden tavoitteiden saavuttamiseen perusopetuksen oppimäärän päättyessä, ja arvioinnissa käytetään valtakunnallisia päättöarvioinnin kriteereitä.

Summatiivisen arvioinnin tekee aina oppilasta opettanut opettaja, tai jos opettajia on useita, opettajat yhdessä.

Opettaja dokumentoi arvioinnit niistä näytöistä, jotka vaikuttavat oppilaan summatiiviseen arviointiin.

Paikallinen tarkennus

Lukuvuoden päätteeksi tehtävä arviointi on kokonaisarvio oppilaan koko lukuvuoden edistymisestä ja suoriutumisesta. Lukuvuositodistukseen sisältyy käyttäytymisen arviointi. Oppilaalle annettava lukuvuositodistus on myös päätös oppilaan siirtymisestä seuraavalle luokalle tai hänen jättämisestään luokalle.

Vuosiluokat 3–6

3. vuosiluokalla oppimisen arviointi on sanallista. 4.luokasta eteenpäin arviointi annetaan numeroin. Tarvittaessa oppilaan arviointia täydennetään sanallisesti.

Kuudennen vuosiluokan lopulla arvioinnin pääpaino on oppilaan oppimisen edistymisen lisäksi työskentelytaidot sekä oppimisen taitojen arviointi. Oppilaalle annettavassa lukuvuositodistuksessa ilmenee, miten oppilas on saavuttanut kunkin oppiaineen tavoitteet. Lukuvuositodistuksen lisäksi oppilaalle annetaan myös muuta ohjaavaa palautetta. Tavoitteena on tuoda esille oppilaan vahvuuksia oppijana ja vahvistaa itsetuntoa ja oppimismotivaatiota. Nivelvaiheen arviointiin osallistuu oppilaan lisäksi hänen opettajansa ja huoltajansa.

Vuosiluokkien 7–9 todistuksissa käytetään numeroarviointia. Sanallista arviointia voidaan käyttää päättöarviointia lukuun ottamatta myös niiden oppilaidemme arvioinnissa, joiden äidinkieli on muu kuin opetuksessa käytettävä kieli.

6.2 Arvioinnin yleiset periaatteet

Perusteen teksti

Arvioinnin yleiset periaatteet luovat arviointikulttuurin perustan sekä formatiiviselle että summatiiviselle arvioinnille. Arvioinnissa noudatetaan seuraavia periaatteita.

Arviointi on yhdenvertaista

Arviointi perustuu oppilaiden yhdenvertaiseen kohteluun. Jokaisen oppilaan tulee saada tietää, mitä on tarkoitus oppia ja miten oppimista, osaamista, työskentelyä ja käyttäytymistä arvioidaan. Vuosiluokkien 1–8 päätteeksi annetun lukuvuosiarvioinnin ja perusopetuksen päättöarvioinnin tulee perustua perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa asetettuihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa kohdennettuihin tavoitteisiin. Päättöarvosanat muodostetaan valtakunnallisesti yhdenvertaisin perustein.

Arviointi edellyttää avoimuutta, yhteistyötä ja osallisuutta

Arvioinnin tehtävänä on auttaa oppilasta hahmottamaan opintojensa etenemistä. Tämä edellyttää vuorovaikutusta opettajan ja oppilaan välillä sekä palautteen antamista tavoitteiden saavuttamisen edistämiseksi. Arvioinnin toteuttamiseen liittyy oppilaiden osallisuuden mahdollistaminen, vahvuuksien tunnistaminen ja kannustaminen.

Arvioinnin toteuttaminen edellyttää yhteistyötä sekä koulussa että kotien kanssa. Yhteistyön tarkoituksena on selkiyttää huoltajille arvioinnin periaatteita ja käytänteitä. Oppilaan ja huoltajan tulee saada riittävästi tietoa oppilaan oppimisesta, osaamisesta, työskentelystä ja käyttäytymisestä. Oppilaalla ja huoltajalla on oikeus saada tieto arvioinnin perusteista ja siitä, miten niitä on sovellettu oppilaan arviointiin.

Arviointi on suunnitelmallista ja johdonmukaista

Koulun arviointikäytännöt on suunniteltava johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi ja koulussa on varmistettava arviointiperiaatteiden yhtenäisyys. Opettajien yhteistyö on edellytys suunnitelmallisen ja johdonmukaisen arviointikulttuurin toteutumiselle.

Opettaja arvioi oppilaan oppimista, osaamista ja työskentelyä monipuolisten näyttöjen perusteella. Arviointia toteutetaan sekä lukuvuoden aikana että sen päättyessä. Oppilaiden suorituksia ei verrata toisiinsa. Arviointi ei kohdistu oppilaiden persoonaan, temperamenttiin tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin.

Arvioinnin avulla saatu tieto auttaa opettajia suuntaamaan opetustaan oppilaiden tarpeiden mukaisesti. Arviointi toimii myös tärkeänä välineenä oppilaan mahdollisten tuen tarpeiden tunnistamisessa.

Arviointi on monipuolista

Oppilaiden oppimista, osaamista ja työskentelyä arvioidaan monipuolisesti. Monipuolinen arviointi perustuu eri menetelmin kerättyihin näyttöihin. Opettaja valitsee arviointimenetelmät arvioinnin tehtävien ja oppiaineen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Oppilaalle tulee tarjota mahdollisuuksia osoittaa oppimistaan ja osaamistaan eri tavoin sekä tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisin keinoin. Arviointimenetelmien valinnassa on otettava huomioon, että vain yhden arviointimenetelmän avulla ei voida arvioida kaikkia oppiaineille asetettuja tavoitteita.

Arviointi perustuu tavoitteisiin ja kriteereihin

Oppimisen, osaamisen ja työskentelyn arvioinnin tulee perustua perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa asetettuihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain kohdennettuihin oppiaineiden tavoitteisiin, ellei oppimäärää ole rajattu. Käyttäytymistä arvioidaan suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa käyttäytymiselle asetettuihin tavoitteisiin.

Oppilaan osaamisen arvioinnissa käytetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä, oppiaineiden tavoitteista johdettuja arviointikriteereitä. Valtakunnalliset arviointikriteerit on laadittu kuudennen vuosiluokan päätteeksi annettavaan lukuvuosiarviointiin ja päättöarviointiin. Kriteerit eivät ole oppilaille asetettuja tavoitteita, vaan ne määrittelevät eri arvosanoihin vaadittavan osaamisen tason.

Jos oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas opiskelee perusopetuksen oppimäärän mukaisesti, hänen suorituksiaan arvioidaan suhteessa perusopetuksen oppimäärän tavoitteisiin valtakunnallisia arviointikriteerejä käyttäen.

Rajatun oppimäärän mukaan yhdessä tai useammassa oppiaineessa opiskelevien oppilaiden suorituksia arvioidaan näissä oppiaineissa suhteessa oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa määriteltyihin tavoitteisiin. Osaamisen tason määrittelyssä ei käytetä valtakunnallisia arviointikriteerejä. Oppiaineen oppimäärän tavoitteita ja sisältöjä rajataan vasta, jos oppilas ei kykene ryhmäkohtaisista tukimuodoista ja oppilaskohtaisista tukitoimista huolimatta

suoriutumaan hyväksytysti perusopetuksen oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman mukaisista tavoitteista.

Toiminta-alueittain opiskelevan oppilaan suorituksia arvioidaan suhteessa toiminta-alueittain määriteltyihin tavoitteisiin.

Arvioinnissa otetaan huomioon oppilaiden ikäkausi ja edellytykset

Arviointikäytänteet suunnitellaan ja toteutetaan oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti. Oppilaiden erilaiset tavat oppia ja työskennellä otetaan huomioon ja huolehditaan siitä, ettei osaamisen osoittamiselle ole esteitä.

Arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan terveydentila ja erityistarpeet. Oppimisen tuen tarpeet sekä muut osaamisen osoittamista vaikeuttavat syyt otetaan arviointikäytänteissä huomioon siten, että oppilaalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja vaihtoehtoisiin tapoihin osoittaa osaamisensa.

Maahanmuuttotaustaisten ja vieraskielisten oppilaiden oppimiseen ja osaamisen osoittamiseen vaikuttavat myös oppilaan perusopetuksessa opiskelema aika ja annettu tuki. Oppilaalle annetaan tilaisuuksia osoittaa oppimistaan ja osaamistaan monipuolisesti kielivarantoaan hyödyntäen. Päättöarvioinnin kriteereitä käytettäessä arvioidaan, missä määrin osaamisen osoittaminen edellyttää opetuskielen ja eri tiedonalojen kielten hallintaa.

Paikallinen tarkennus

Arvioinnin yleiset periaatteet Valtion koulukodin koulussa

Valtion koulukodin koulussa arviointi tukee oppilaan kasvua, hyvinvointia ja oppimisprosessia. Se perustuu yhdenvertaisiin ja avoimiin periaatteisiin, mutta huomioi yksilöllisesti oppilaan tarpeet. Tämä mahdollistaa oppimisen tukemisen myös haastavissa elämäntilanteissa, varmistaen oppilaan oikeuden opetukseen ja turvalliseen oppimisympäristöön.

Valtion koulukodin koulussa arviointi tukee oppimista, osallisuutta ja hyvinvointia vaativan sijaishuollon oppilaiden kohdalla. Arviointi rakentuu seuraaville periaatteille:

- **Yhdenvertaisuus:** Kaikki oppilaat saavat tietää oppimisen tavoitteet ja arvioinnin perusteet. Päättöarvosanat muodostetaan valtakunnallisesti yhdenmukaisin perustein.

- **Avoimuus ja yhteistyö**: Arviointi tukee oppilaan opintojen hahmottamista, vahvuuksien tunnistamista ja kannustamista. Se toteutetaan tiiviissä yhteistyössä koulun, kotien ja opiskeluhuollon kanssa.
- **Suunnitelmallisuus ja johdonmukaisuus**: Arviointi on monipuolista ja jatkuvaa. Opettajat käyttävät eri menetelmiä osaamisen osoittamiseen, ja oppilaiden suorituksia ei verrata toisiinsa.
- **Tavoitteisiin ja kriteereihin perustuva arviointi**: Oppilaan oppimista arvioidaan suhteessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin ja oppilaskohtaisiin tukimuotoihin.

Arviointi vaativan sijaishuollon oppilaiden opetuksessa

Vaativan sijaishuollon oppilaiden arvioinnissa huomioidaan traumatausta, elämänhallinnan haasteet, riippuvuudet ja rikoksilla oireilu, jotka vaikuttavat oppimiseen. Arvioinnin käytännöt mukautetaan tukemaan oppilasta:

Erityisjärjestelyt: Terveydentila ja oppimisen tuen tarpeet huomioidaan arvioinnissa, ja oppilaalle tarjotaan vaihtoehtoisia tapoja osoittaa osaamisensa.

Yksilölliset tavoitteet: Rajatun oppimäärän mukaan opiskelevien suorituksia arvioidaan heidän henkilökohtaisessa tuen suunnitelmassaan määriteltyjen tavoitteiden perusteella.

Kielitietoisuus: Maahanmuuttotaustaisten oppilaiden arvioinnissa huomioidaan opetuskielen hallinta ja mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti kielivarantoaan hyödyntäen.

6.3 Oppimisen ja osaamisen arviointi

Perusteen teksti

Oppimisen arviointi (formatiivinen arviointi) liittyy oppimisprosessin ohjaamiseen ja palautteen antamiseen oppimisprosessista. Osaamisen arviointi (summatiivinen arviointi) puolestaan kohdistuu oppilaan tiedollisen ja taidollisen osaamisen tasoon. Oppilaan oppimista ohjataan ja osaamista arvioidaan aina suhteessa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa eri oppiaineille määriteltyihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain kohdennettuihin tavoitteisiin, ellei oppiaineen oppimäärää ole rajattu.

Kuudennen vuosiluokan päätteeksi annettavassa lukuvuosiarvioinnissa ja päättöarvioinnissa käytetään oppilaan osaamisen arvioinnissa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä, tavoitteista johdettuja valtakunnallisia arviointikriteereitä.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden saavuttamista ei arvioida oppiaineista erillisinä. Kun opettaja toteuttaa arvioinnin oppiaineiden tavoitteiden ja kriteereiden mukaisesti, tulee myös laaja-alainen osaaminen arvioiduiksi.

Jos oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas opiskelee perusopetuksen oppimäärän mukaisesti, oppilaan oppimista ja osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen oppimäärän tavoitteisiin käyttäen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden arviointikriteerejä.

Jos oppilas opiskelee rajatun oppimäärän mukaan yhtä tai useampaa oppiainetta, arvioidaan oppilaan oppimista ja osaamista näissä oppiaineissa suhteessa oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa määriteltyihin tavoitteisiin ja sisältöihin. Osaamisen tason määrittelyssä ei siis käytetä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä arviointikriteerejä. Oppimäärä rajataan vasta, kun oppilas ei tukitoimista huolimatta kykene saavuttamaan arvosanan 5 edellyttämää osaamista.

Paikallinen tarkennus

Oppimisen ja osaamisen lukuvuoden aikainen arviointi Valtion koulukodin koulussa

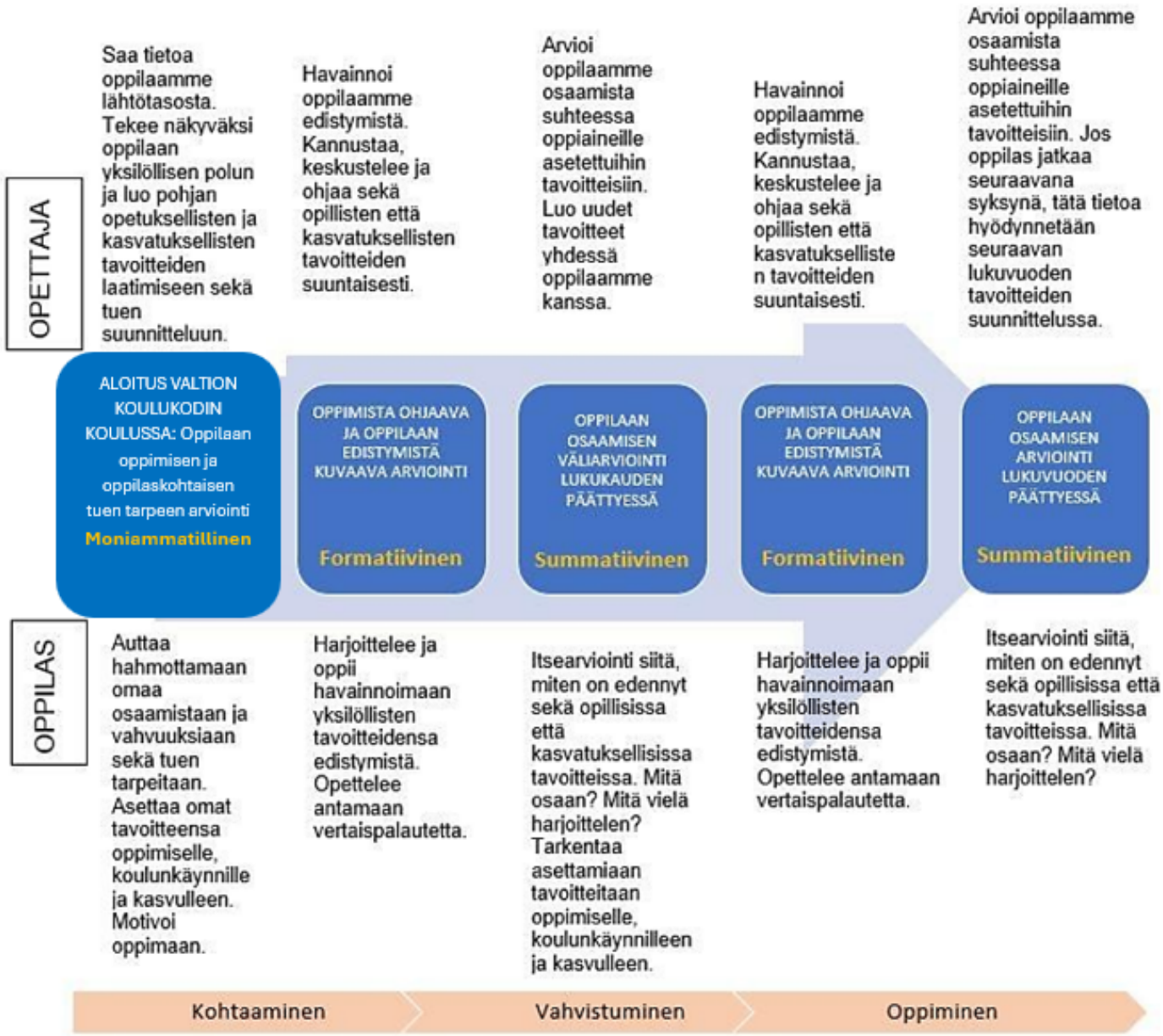

Oppimisen ja osaamisen lukuvuoden aikainen arviointi Valtion koulukodin koulussa

6.4 Työskentelyn arviointi

Perusteen teksti

Työskentelyn arviointi on osa oppiaineen arviointia. Työskentelyä ei siis arvioida oppiaineista erillisenä. Työskentelyn arviointi perustuu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain kohdennettuihin oppiaineiden tavoitteisiin sisältyvien työskentelytaitojen tavoitteisiin. Kun opettaja toteuttaa arvioinnin oppiaineiden tavoitteiden ja kriteerien mukaisesti, tulee myös työskentely arvioiduksi.

Työskentelytaidoilla tarkoitetaan perusopetuksen aikana kehittyvää taitoa työskennellä itsenäisesti ja yhdessä, taitoa suunnitella ja arvioida omaa työskentelyään, taitoa toimia vastuullisesti ja parhaansa yrittäen sekä taitoa toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.

Oppilaan työskentelyyn liittyvät tarpeet tulee tarvittaessa kirjata oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevaan suunnitelmaan, jotta ne voidaan ottaa huomioon työskentelyn arvioinnin suunnittelussa ja toteutuksessa.

Paikallinen tarkennus

Työskentelyn arviointi osana oppimista

Työskentelyä arvioidaan oppiaineiden yhteydessä, ei erillisenä osa-alueena. Arvioinnissa huomioidaan itsenäinen ja yhteisöllinen työskentely, kyky suunnitella ja arvioida omaa tekemistä sekä vastuullinen toiminta ja vuorovaikutustaidot.

Oppilaan työskentelyyn liittyvät erityistarpeet kirjataan oppilaskohtaisen tuen suunnitelmaan, jotta ne voidaan huomioida arvioinnissa. Vaativan sijaishuollon oppilailla työskentelytaidot kehittyvät yksilöllisesti, ja arviointikäytännöt mukautetaan heidän tarpeidensa mukaan.

Valtion koulukodin koulussa arviointi tukee oppilaan oppimista ja hyvinvointia, vahvistaen hänen koulupolkuaan ja edistäen kasvua vastuulliseksi toimijaksi.

6.5 Käyttäytymisen arviointi

Perusteen teksti

Käyttäytymistä arvioidaan suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa käyttäytymiselle asetettuihin tavoitteisiin. Käyttäytymisen tavoitteet perustuvat koulun toimintatapoihin ja järjestyssääntöihin. Käyttäytyminen arvioidaan todistuksissa omana kokonaisuutenaan, eikä käyttäytyminen tai siitä saatu arvosana tai sanallinen arvio vaikuta oppiaineista saatavaan arvosanaan tai sanalliseen arvioon.

Oppilaan käyttäytymiseen liittyvät tarpeet tulee tarvittaessa kirjata, oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevaan suunnitelmaan, jotta ne voidaan ottaa huomioon käyttäytymisen arvioinnissa.

Paikallinen tarkennus

Käyttäytymiseen liittyvät oppilaan erityistarpeet kirjataan oppilaskohtaiseen tuen toteuttamista koskevaan suunnitelmaan, jotta ne voidaan huomioida käyttäytymisen arvioinnissa. Koulussa tuetaan toivottua käytöstä opettamalla ja mallintamalla oppilaille tunne- ja sosiaalisia taitoja erilaisissa päivittäisissä vuorovaikutustilanteissa. Kaikki koulukodissa työskentelevät työntekijämme sitoutuvat oppilaiden hyvän käytöksen tukemiseen pitämällä kiinni yhteisesti sovituista käytänteistä.

Käyttäytymisen arvioinnilla ohjataan oppilasta hyvään käyttäytymiseen. Käyttäytymisen arvioinnin kohteena on se, miten oppilas ottaa huomioon muut ihmiset ja yhteisönsä sekä noudattaa yhteisesti sovittuja käyttäytymisen periaatteita. Oppilaan käyttäytymistä arvioidessa, tulee olla tarkka siitä, ettei arvioinnin kohteena ole oppilaan persoona, temperamentti tai jokin henkilökohtainen ominaisuus. Tästä syystä koululla on selkeät ohjeet siitä, kuka suorittaa arvioinnin ja mitä asioita arvioidaan. Koulun opetussuunnitelmaan on laadittu tavoitteet oppilaan käyttäytymiselle.

Käyttäytymisen arvioinnin arviointiperusteet:

Erinomainen (10)

Oppilas käyttäytyy huomaavaisesti ja ystävällisesti muita kohtaan, on rehellinen, luo ja ylläpitää työrauhaa ja myönteistä ilmapiiriä, huolehtii ympäristöstä sekä yhteisistä tehtävistä ja välineistä tunnollisesti ja oma-aloitteisesti, noudattaa sääntöjä ja hyviä tapoja.

Kiitettävä (9)

Oppilas tulee toimeen muiden kanssa, on rehellinen, asennoituu myönteisesti koulutyöhön, ylläpitää työrauhaa ja myönteistä ilmapiiriä, huolehtii ympäristöstä sekä yhteisistä tehtävistä ja välineistä tunnollisesti, noudattaa sääntöjä ja hyviä tapoja.

Hyvä (8)

Oppilas tulee yleensä toimeen muiden kanssa, on yleensä rehellinen, huolehtii omalta osaltaan työrauhasta, huolehtii pääsääntöisesti ympäristöistä ja yhteisistä tehtävistä ja välineistä, noudattaa pääsääntöisesti sääntöjä ja hyviä tapoja.

Tyydyttävä (7)

Oppilas on usein vaikeuksissa muiden kanssa, saattaa käyttäytyä vilpillisesti, häiritsee työrauhaa, suhtautuu välinpitämättömästi ympäristöön sekä yhteisiin tehtäviin ja välineisiin, noudattaa sääntöjä ja hyviä tapoja vaihtelevasti.

Kohtalainen (6)

Oppilas on toistuvasti vaikeuksissa muiden kanssa, käyttäytyy vilpillisesti, laiminlyö ympäristöä sekä yhteisiä tehtäviä ja välineitä, häiritsee työrauhaa usein, suhtautuu välinpitämättömästi sääntöihin ja hyviin tapoihin.

Välttävä (5)

Oppilas ei tule toimeen muiden kanssa, syyllistyy jatkuvasti rangaistaviin rikkomuksiin, halveksii ja laiminlyö ympäristöä sekä yhteisiä tehtäviä ja välineitä, estää muiden työskentelyn, ei välitä säännöistä eikä hyvistä tavoista.

Käyttäytymisen arviointia ei merkitä ero- eikä päättötodistukseen. Huoltajan kirjallisesta pyynnöstä voidaan antaa erillinen liite, josta ilmenee käyttäytymisen arvosana.

6.6 Opinnoissa eteneminen perusopetuksen aikana

Paikallinen tarkennus

Oppilaalle laadittu oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma toimii oppimisen ja arvioinnin pohjana. Koulun opettajat keskustelevat säännöllisesti oppilaan, huoltajien, omaohjaajien ja sosiaalityöntekijänsä kanssa oppilaalle asetetuista tavoitteista, arvioinnin perusteista, periaatteista ja käytänteistä.

Jos oppilaan opiskelun etenemisessä ilmenee suuria muutoksia tai koko vuosiluokan suoritus jossakin oppiaineessa on vaarassa tulla hylätyksi, keskustellaan oppilaan, huoltajien ja omaohjaajan sekä sosiaalityöntekijän kanssa tilanteesta ja sovitaan yhteiset tukitoimet.

Mikäli oppilaalla on ollut lukuvuoden aikana huomattavia poissaolojaksoja, on hänellä mahdollisuus osoittaa osaamisensa poissaolon aikana kertyneistä suorittamattomista opinnoistaan lukuvuoden päätyttyä kesäkuussa tenttien. Suoritettavien osien määrä arvioidaan aina yksilöllisesti siten, että opetussuunnitelman tavoitteet toteutuvat kokonaisuudessaan oppiainetavoitteiden lisäksi. Suoritusmahdollisuutta suunniteltaessa huomioidaan, että oppilaat saavat osoittaa osaamisensa erillisessä näytössä monipuolisesti tavoilla, joilla saadaan parhaiten tiedot ja taitonsa esille. Oppilaan tilanne huomioidaan ja arvioidaan moniammatillisesti.

Lukuvuoden päättyessä oppilaat saavat todistuksen hyväksytysti suorittamistaan opintokokonaisuuksista ja siirtyvät seuraavalle luokalle jatkamaan opintojaan siitä, mihin ne edellisenä lukuvuonna jäivät.

Tavoitekokonaisuuksittain etenevissä opinnoissa opiskeleva oppilas

Tavoitekokonaisuuksittain etenemisellä tarkoitetaan, että oppilas opiskelee hänelle laaditun suunnitelman mukaisesti yhdessä tai useammassa oppiaineessa tavoitekokonaisuuksittain vuosiluokittain etenemisen sijaan. Opetuksen järjestäjä tekee hallintopäätöksen perusopetuksen oppimäärästä ja opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisesta.

Tavoitekokonaisuuksittain opinnoissa eteneminen mahdollistaa sekä nopeamman että hitaamman etenemisen yhden tai useamman oppiaineen jonkun tavoitteen tai joidenkin tavoitteiden osalta. Jos oppilas opiskelee omaa vuosiluokkaansa nopeammin, tavoitekokonaisuuksissa voi olla ylemmän tai ylempien vuosiluokkien tavoitteita. Jos oppilas etenee opinnoissaan omaa vuosiluokkaansa hitaammin, tavoitekokonaisuuksissa voi olla edeltävän vuosiluokan tai edeltävien vuosiluokkien tavoitteita.

Tavoitekokonaisuudet laaditaan pääsääntöisesti vuosiluokkajaksojen 1–2, 3–6 ja 7–9 tavoitteiden mukaisesti. Vuosiluokkajakson aikana oppilas, joka opiskelee oman vuosiluokkansa edeltävän vuosiluokan tai edeltävien vuosiluokkien tavoitteita, voi siirtyä vuosiluokalta seuraavalle. Kunkin vuosiluokkajakson päätteeksi oppilaalla tulee olla pääsääntöisesti saavutettuina kyseisen jakson tavoitteet.

Tavoitekokonaisuuksittain opinnoissa etenevä oppilas opiskelee ensisijaisesti oman vuosiluokkansa mukana.

Tavoitekokonaisuuksittain opinnoissa etenemistä voidaan hyödyntää myös silloin, kun oppilas siirtyy perusopetukseen opiskeltuaan ulkomailla tai perusopetukseen valmistavassa opetuksessa.

Tavoitekokonaisuuksittain opinnoissa etenevälle oppilaalle laaditaan suunnitelma. Suunnitelmasta on käytävä ilmi oppilaan tavoitekokonaisuudet, niiden sisällöt, opinnoissa eteneminen ja oppilaan arvioinnin periaatteet.

Vuosiluokkien 3–6 ja 7–9 nivelvaiheissa oppilaan osaamista arvioidaan suhteessa valtakunnallisiin arviointikriteereihin. Tavoitekokonaisuuksittain opinnoissaan etenevä oppilas saa lukuvuoden päätteeksi lukuvuositodistuksen. Lukuvuositodistukseen kirjataan kaikki hänelle laadittuun suunnitelmaan kuuluvat opinnot. Hyväksytysti suoritettujen tavoitekokonaisuuksien arvioinnit kirjataan oppiaineittain lukuvuositodistukseen. Todistuksen lisätietoja-kohtaan merkitään, minkä vuosiluokan suorituksista on kyse niissä oppilaineissa, joissa oppilas etenee tavoitekokonaisuuksittain. Lukuvuoden koulutyön päätyttyä oppilas siirtyy opinnoissaan eteenpäin seuraavalle vuosiluokalle.

6.6.1 Opinnoissa eteneminen vuosiluokittain

Perusteen teksti

Oppilas siirtyy seuraavalle vuosiluokalle, jos hän on saanut vuosiluokan oppimäärään sisältyvissä oppiaineissa vähintään välttäviä tietoja ja taitoja osoittavan numeron tai vastaavan sanallisen arvion.

Oppilas voi myös siirtyä seuraavalle vuosiluokalle, vaikka hänen vuosiluokan suorituksensa jossakin oppiaineessa olisi hylätty, jos arvioidaan, että hän kykenee selviytymään seuraavan vuosiluokan opinnoista hyväksytysti.

Oppilas voidaan jättää vuosiluokalle, jos hänen lukuvuottansa koskeva suorituksensa yhdessä tai useammassa oppiaineessa on tukitoimista huolimatta hylätty.

Mikäli oppilaan koko vuosiluokan suoritus jossakin oppiaineessa on vaarassa tulla hylätyksi, tulee siitä tiedottaa hyvissä ajoin lukuvuoden aikana oppilasta ja huoltajaa sekä sopia toimenpiteistä oppimisen tukemiseksi.

Ennen päätöstä luokalle jättämisestä oppilaalle tulee varata mahdollisuus opetukseen osallistumatta osoittaa saavuttaneensa asianomaisessa oppiaineessa hyväksyttävät tiedot ja taidot erillisessä näytössä. Erillisiä näyttöjä voidaan järjestää paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla yksi tai useampia lukuvuoden aikana tai lukuvuoden koulutyön päätyttyä. Erillinen näyttö voi sisältää monipuolisesti erilaisia suullisia, kirjallisia ja muita suorituksia.

Jos mahdollisuus erillisiin näyttöihin annetaan lukuvuoden koulutyön päätyttyä, vuosiluokalle jättämisestä voidaan koulutyön päättyessä tehdä lukuvuositodistukseen ehdollinen päätös. Päätöksessä mainitaan ne vuosiluokan oppimäärän opinnot, joiden hyväksytty suorittaminen erillisessä näytössä on vuosiluokalta siirtymisen edellytys.

Oppilas voidaan myös jättää vuosiluokalle, vaikka hänellä ei ole hylättyjä suorituksia, jos se katsotaan hänen yleisen koulumenestyksensä vuoksi tarkoituksenmukaiseksi. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen tulee tällöin varata mahdollisuus tulla kuulluksi ennen päätöksen tekemistä.

Vuosiluokalle jäävän oppilaan suoritukset asianomaiselta luokalta raukeavat.

6.6.2 Opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain

Perusteen teksti

Oppilas voi edetä opinnoissa tavoitekokonaisuuksittain.

Tavoitekokonaisuudet laaditaan pääsääntöisesti vuosiluokkajaksojen 1–2, 3–6 ja 7–9 tavoitteiden mukaisesti. Oppilas etenee vuosiluokille 3 ja 7 pääsääntöisesti vasta silloin, kun hän on suorittanut hänelle laaditun suunnitelman mukaiset tavoitekokonaisuudet hyväksytysti. Vuosiluokkien 3–6 ja 7–9 nivelvaiheissa oppilaan osaamista arvioidaan suhteessa valtakunnallisiin arviointikriteereihin. Tavoitekokonaisuuksittain opinnoissaan etenevä oppilas saa lukuvuoden päätteeksi lukuvuositodistuksen. Lukuvuositodistukseen kirjataan kaikki hänelle laadittuun suunnitelmaan kuuluvat opinnot. Hyväksytysti suoritettujen tavoitekokonaisuuksien arvioinnit kirjataan oppiaineittain lukuvuositodistukseen. Kesken olevien tavoitekokonaisuuksien arviointia ei merkitä lukuvuositodistukseen. Todistuksen

lisätietoja-kohtaan merkitään, minkä vuosiluokan suorituksista on kyse niissä oppiaineissa, joissa oppilas etenee tavoitekokonaisuuksittain. Lukuvuoden koulutyön päätyttyä oppilas siirtyy opinnoissaan eteenpäin seuraavalle vuosiluokalle.

Tavoitekokonaisuuksittain etenemisellä voidaan tarvittaessa välttää vuosiluokalle jättäminen, jonka myötä oppilaan kaikki opinnot kyseiseltä vuosiluokalta raukeaisivat. Tavoitekokonaisuuksittain etenevä oppilas voidaan jättää vuosiluokalle vain yleisen heikon koulumenestyksen perusteella. Yhdeksännellä vuosiluokalla oleva oppilas luetaan tämän vuosiluokan oppilaaksi, kunnes hän suorittaa perusopetuksen koko oppimäärän ja saa päättötodistuksen tai eroaa koulusta.

Tavoitekokonaisuuksittain etenemisestä määrätään luvussa 5.4.3.

Paikallinen tarkennus

Valtion koulukodin koulun oppilaat etenevät usein opinnoissaan epätasaisesti ja hitaammin kuin vuosiluokittain etenevät oppilaat. Syynä tähän on sijoituksen syynä olevat erityiset tilanteet ja koulunkäyntikyvyn lasku. Oppilaan edun mukainen opetuksen järjestäminen ja opintojen etenemisen varmistaminen taataan näissä tilanteissa tavoitekokonaisuuksittain etenevällä opiskelulla. Hitaammin etenevien opintojen lisäksi voidaan tavoitekokonaisuuksittain etenevää opiskelua hyödyntää myös koulunkäyntikyvyn lisäännyttyä nopeammalla opintojen etenemisellä. Joustavuus opintojen järjestämisessä lisää oppilaiden hyvinvointia ja koulunkäyntikykyä sekä edistää täten myös oppimista.

6.7 Lukuvuoden päätteeksi arvioitavat yhteiset oppiaineet ja valinnaiset aineet

Perusteen teksti

Perusopetuksessa kaikki oppilaan opinto-ohjelmaan kuuluvat yhteiset oppiaineet arvioidaan kunkin lukuvuoden päätteeksi erillisinä. Arvioitavat yhteiset oppiaineet ovat äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli, vieraat kielet, matematiikka, ympäristöoppi, fysiikka, kemia, biologia, maantieto, terveystieto, uskonto tai elämänkatsomustieto, historia, yhteiskuntaoppi, musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta sekä kotitalous. Lukuvuositodistukseen merkitään sanallinen arvio tai arvosana siitä, miten oppilas on saavuttanut opinto-ohjelmaansa kuuluneiden oppiaineiden tavoitteet lukuvuoden aikana.

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit ovat osa yhteisinä oppiaineina opetettavien taide- ja taitoaineiden oppimääriä, jolloin oppilas saa yhden sanallisen arvion tai arvosanan kustakin taide- ja taitoaineesta kaikilla niillä vuosiluokilla, joilla hän niitä opiskelee. Taide- ja taitoaineiden valinnaisina tunteina tarjotuista ja suoritetuista opinnoista ei anneta todistuksiin erillistä sanallista arviota tai arvosanaa.

Monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa opiskellut oppiaineiden tavoitteet ja sisällöt sekä monialaisten oppimiskokonaisuuksien opiskelun yhteydessä annetut näytöt otetaan huomioon kunkin oppiaineen arvosanaa muodostettaessa. Oppiainekohtainen arviointi tulee suunnitella ja olla oppilaiden tiedossa jo oppimiskokonaisuuden alkaessa. Monialaisista oppimiskokonaisuuksista ei anneta erillisiä sanallisia arvioita tai arvosanoja.

Valinnaiset aineet arvioidaan vuosiluokilla 1–3 opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti joko sanallisesti tai numeroin. Vuosiluokilla 4–6 ja 7–9 yhtenäisistä, vähintään kahden vuosiviikkotunnin (2 vvt) laajuisista valinnaisten aineiden oppimääristä annetaan numeroarvosana ja alle kahden vuosiviikkotunnin laajuisista valinnaisten aineiden oppimääristä annetaan hyväksytty- tai hylätty- merkintä.

Paikallinen tarkennus

Valinnaiset aineet arvioidaan 3.luokan osalta sanallisesti ja vuosiluokilla 4–9. vähintään 2. vuosiviikkotunnin laajuisista valinnaisista aineista annetaan numeroarvosana. Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet ja tällaisista oppimääristä koostuvat kokonaisuudet arvioidaan sanallisesti.

6.8 Perusopetuksen päättöarviointi

Perusteen teksti

Päättöarvioinnin tehtävänä on määrittää, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa oppiaineille asetetut tavoitteet perusopetuksen päättyessä. Päättöarvioinnissa annettava numeroarvosana tai sanallinen arvio kuvaa oppilaan osaamisen tasoa suhteessa kunkin oppiaineen oppimäärän tavoitteisiin ja päättöarvioinnin kriteereihin. Päättötodistus annetaan perusopetuksen päättyessä oppilaalle, joka on saavuttanut perusopetuksen koko oppimäärän tavoitteet vähintään arvosanan 5 edellyttämän osaamisen mukaisesti.

Päättöarviointi tehdään vuosiluokkien 7–9 aikana osoitetun osaamisen perusteella suhteessa oppiaineen oppimäärän tavoitteisiin käyttäen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä päättöarvioinnin kriteereitä.

Paikallinen tarkennus

Päättöarvioinnin kriteerejä avataan oppilaille mahdollisimman varhain aiemmilla vuosiluokilla. Opettajat keskustelevat oppilaiden ja huoltajien kanssa päättöarvioinnin vaikutuksista jatko-opintoihin.

Oppilaat, joka opiskelee oppiaineen yleisen oppimäärän mukaisesti, arvioidaan suhteessa yleisen oppimäärän tavoitteisiin. Arvioinnissa käytetään valtakunnalliseen opetussuunnitelmaan kirjattuja päättöarvioinnin kriteereitä. Yleisen oppimäärän mukaan arvioitavista aineista annetaan aina numeroarviointi valtakunnallisten kriteerien mukaisesti.

Arviointia toteutetaan monipuolisilla menetelmillä, joiden tavoitteena on edistää oppilaan oppimista sekä vahvistaa oppijaminäkuvaa.

Valinnaisaineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, arvioidaan numeroin. Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet ja tällaisista oppimääristä koostuvat muut kokonaisuudet arvioidaan sanallisesti.

Jos oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas opiskelee perusopetuksen oppimäärän mukaisesti, hänen suoriutumistaan arvioidaan suhteessa perusopetuksen oppimäärän kaikkiin tavoitteisiin käyttäen päättöarvioinnin kriteereitä.

Kun oppilas opiskelee rajatun oppimäärän mukaan yhtä tai useampaa oppiainetta, arvioidaan oppilaan osaamista näissä oppiaineissa oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa suhteessa hänelle määriteltyihin, yksilöllisesti asetettuihin tavoitteisiin ja sisältöihin, ei päättöarvioinnin kriteereihin. Mikäli oppimäärä on rajattu, oppilas ei voi saavuttaa välttävää osaamista eli arvosanaa 5 korkeampaa arvosanaa.

Rajattujen oppimäärien mukaisesti opiskeltujen oppiaineiden päättöarvioinnissa annetaan hyväksytystä suorituksesta numeroarvosana 5 tähtimerkinnällä.

6.8.1 Perusopetuksen päättöarvosanan muodostaminen

Perusteen teksti

Päättöarvosanan muodostaminen perustuu oppilaan osoittaman osaamisen tasoon suhteessa oppiaineen oppimäärän tavoitteisiin ja päättöarvioinnin kriteereihin. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt oppiaineen oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on kohdennettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppiaineiden tavoitteiden, joiden osalta osaaminen on osoitettu vuosiluokilla 7 ja 8, arviointi otetaan huomioon päättöarviointia tehtäessä. Näihin tavoitteisiin perustuva osaamisen taso tulee arvioida käyttäen päättöarvioinnin kriteereitä.

Päättöarvosana on oppiaineen tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta.

Työskentelyn arviointi sisältyy oppiaineen arvosanaan myös päättöarvioinnissa.

6.8.2 Yhteisten oppiaineiden päättöarviointi

Perusteen teksti

Perusopetuksen päättöarvioinnissa numeroin arvioitavat yhteiset oppiaineet ovat äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli, vieraat kielet, matematiikka, fysiikka, kemia, biologia, maantieto, terveystieto, uskonto tai elämänkatsomustieto, historia, yhteiskuntaoppi, musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta sekä kotitalous. Päättöarvioinnin kriteerit määrittelevät numeroarvosanoihin 5, 7, 8 ja 9 vaadittavan osaamisen tason kussakin oppiaineessa.

Äidinkielessä ja kirjallisuudessa oppilas on voinut opiskella kahta tähän oppiaineeseen määriteltyä eri kielen oppimäärää. Tällöin arvioidaan molemmat oppilaan suorittamat äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimäärät.

Jos oppilas on vaihtanut äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen tai vieraiden kielten A1-oppimäärää, arvioidaan päättöarvioinnissa se oppimäärä, jota hän on viimeksi opiskellut. Samoin menetellään, jos oppilas on vaihtanut katsomusaineesta tai sen oppimäärästä toiseen.

Mikäli oppilas on perusopetuslain 18 §:ssä tarkoitetulla päätöksellä vapautettu kokonaan jonkin perusopetuksen oppimäärään kuuluvan oppiaineen opiskelusta, ei tätä oppiainetta arvioida. Oppiaineen opiskelusta vapauttamiseen tulee olla erityisen painavat syyt ja sen tulee perustua jokaisen oppilaan osalta yksilölliseen ratkaisuun.

6.8.3 Yhteisten taito- ja taideaineiden päättöarviointi

Perusteen teksti

Kaikille oppilaille yhteisiä taide- ja taitoaineita ovat musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta ja kotitalous. Paikallinen tuntijako ja mahdolliset oppilaiden omat valinnat vaikuttavat siihen, milloin oppilaille annetaan päättötodistukseen tuleva arvosana eri taide- ja taitoaineissa.

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit ovat osa yhteisinä oppiaineina opetettavien taide- ja taitoaineiden oppimääriä, jolloin oppilas saa yhden arvosanan kustakin taide- ja taitoaineesta päättötodistukseen. Taide- ja taitoaineiden valinnaisina tunteina tarjotuista ja suoritetuista opinnoista ei anneta päättötodistukseen erillistä arvosanaa.

Päättöarvosanaa muodostettaessa käytetään näihin oppiaineisiin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä päättöarvioinnin kriteereitä. Päättöarviointi tehdään siinä vaiheessa, kun kunkin taide- ja taitoaineen koko oppimäärä, sisältäen myös mahdolliset valinnaiset taide- ja taitoaineiden tunnit, on opiskeltu. Kunkin taide- ja taitoaineen osalta päättötodistukseen merkitään oppilaan opiskeleman oppimäärän laajuus.

6.8.4 Valinnaisten aineiden arviointi päättöarvioinnissa

Perusteen teksti

Ne valinnaiset aineet, jotka muodostavat vuosiluokilla 7–9 yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, arvioidaan numeroin. Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet ja tällaisista oppimääristä koostuvat kokonaisuudet arvioidaan sanallisesti hyväksytty- hylätty. Päättötodistuksen saamisen edellytyksenä on hyväksytty suoritus kaikista oppilaan opinto-ohjelmaan kuuluvista opinnoista. Yhteiseen oppiaineeseen liittyvässä sanallisesti arvioitavassa syventävässä valinnaisessa aineessa vuosiluokilla 7–9 osoitettu osaaminen voi korottaa kyseisen oppiaineen päättöarvosanaa. Tämä korottamisen periaate tulee kirjata paikalliseen opetussuunnitelmaan.

6.8.5 Johonkin oppiaineeseen painottuva opetus ja päättöarviointi

Perusteen teksti

Mikäli koulu painottaa opetussuunnitelmassaan jotakin oppiainetta tai oppiainekokonaisuutta tai toteuttaa kaksikielistä opetusta, ovat opetuksen koulukohtaiset tavoitteet tässä oppiaineessa tai kielessä yleensä korkeammat kuin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa asetetut tavoitteet. Oppilaiden yhdenvertaisuuden vuoksi myös painotetussa opetuksessa tai kaksikielisessä opetuksessa tulee oppilaiden suoriutumista kuitenkin arvioida perusopetuksen päättyessä suhteessa oppiaineiden tavoitteisiin. Osaamisen tason määrittämisessä käytetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä päättöarvioinnin kriteerejä.

Jos painotettu opetus toteutetaan käyttäen valinnaisten aineiden vuosiviikkotunteja, arviointi suoritetaan näiden tuntien osalta valinnaisten aineiden arvioinnin periaatteita noudattaen. Kaksikielisessä opetuksessa oppilaan opiskeleman kohde- tai kielikylpykielen osaaminen arvioidaan vieraiden kielten tai toisen kotimaisen kielen A-oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien mukaan.

Painotetusta opetuksesta ja oppilaan suoriutumisesta siinä voidaan tarvittaessa antaa lisätietoja erillisellä todistuksen liitteellä.

6.8.6 Oppilaskohtaisia tukitoimia saavan oppilaan päättöarviointi

Perusteen teksti

Jos oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas opiskelee perusopetuksen oppimäärän mukaisesti, hänen suoriutumistaan arvioidaan suhteessa perusopetuksen oppimäärän kaikkiin tavoitteisiin käyttäen päättöarvioinnin kriteereitä. Kun oppilas opiskelee rajatun oppimäärän mukaan yhtä tai useampaa oppiainetta, arvioidaan oppilaan osaamista näissä oppiaineissa oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa suhteessa hänelle määriteltyihin, yksilöllisesti asetettuihin tavoitteisiin ja sisältöihin, ei päättöarvioinnin kriteereihin. Mikäli oppimäärä on rajattu, oppilas ei voi saavuttaa välttävää osaamista eli arvosanaa 5 korkeampaa arvosanaa.

Rajattujen oppimäärien mukaisesti opiskeltujen oppiaineiden päättöarvioinnissa annetaan hyväksytystä suorituksesta numeroarvosana 5 tähtimerkinnällä.

Jos oppilaan opiskelu on järjestetty toiminta-alueittain, päättöarviointi perustuu oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin, ja jokaisesta toiminta-alueesta annetaan sanallinen arvio.

6.9 Poissaolojen vaikutukset arviointiin

Perusteen teksti

Oppilaan tulee osallistua opetukseen, ellei hänelle ole terveydellisistä syistä tilapäisesti myönnetty siitä vapautusta. Vapautuksen päätyttyä oppilaan opiskelu järjestetään ja arviointi toteutetaan tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että oppilas pystyy osoittamaan osaamistaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Jos oppilas on luvattomasti poissa eikä osallistu opetukseen, kokeisiin eikä muihinkaan hänelle tarjottuihin näyttömahdollisuuksiin, eikä hänellä ole hyväksyttyjä

suorituksia suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa määriteltyihin oppiaineen tavoitteisiin, hän voi saada oppiaineesta hylätyn arvosanan lukuvuositodistukseen.

6.10 Arvioinnin uusiminen ja oikaisu

Perusteen teksti

Mahdollisuus arvioinnin uusimiseen ja oikaisuun koskee päättöarviointia sekä opinnoissa etenemistä ja vuosiluokalle jättämistä koskevaa päätöstä.

Pyyntö arvioinnin uusimisesta osoitetaan koululle, ja huoltajan on tehtävä se kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja oppilaan opettajat yhdessä.

6.11 Todistukset

Perusteen teksti

Perusopetuksessa käytettävät todistukset ovat

1. lukuvuositodistus
2. välitodistus
3. erotodistus
4. päättötodistus.

Opetuksen järjestäjä päättää todistusten ulkoasusta.

Paikallinen tarkennus

Valtion koulukodin koulussa noudatetaan todistuksissa ja niiden antamiseen liittyvissä käytännöissä valtakunnallista opetussuunnitelmaa. Oppilaat saavat vuosiluokilla 3–6 välitodistuksen jouluna ja lukuvuositodistuksen lukuvuoden päättyessä. Vuosiluokkien 7–9 oppilaalle annetaan jokaisen jakson päätteeksi välitodistus ja keväällä lukukauden päättyessä lukuvuositodistus.

Erotodistus annetaan oppilaalle, joka vaihtaa toiseen kouluun tai eroaa perusopetuksesta tai ei ole saanut oppivelvollisuutta suoritettua oppivelvollisuuden aikana.

Koulukodin kasvatustyön päämääränä on kuitenkin aina pyrkiä turvaamaan oppivelvollisuuden suorittaminen.

Perusopetuksen päättötodistus annetaan oppilaalle, jonka suoritukset kaikissa numeroin arvosteltavissa aineissa ovat vähintään välttäviä. Päättötodistukseen merkitään vuosiviikkotuntien määrää ainoastaan valinnaisista aineista.

6.11.1 Sanalliset arviot ja numeroarvosanat todistuksessa

Perusteen teksti

Vuosiluokilla 1–3 lukuvuositodistuksiin, erotodistuksiin ja mahdollisiin välitodistuksiin annetaan kaikissa oppiaineissa joko sanallinen arvio tai numeroarvosana opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti. Mikäli annetaan sanallinen arvio, todistuksesta tulee ilmetä, onko oppilaan suoritus hyväksytty vai hylätty.

Vuosiluokkien 4–8 lukuvuositodistuksissa, erotodistuksissa ja mahdollisissa välitodistuksissa annetaan numeroarvosanat. Päättötodistuksessa ja mahdollisessa 9. vuosiluokan erotodistuksessa sekä välitodistuksessa annetaan numeroarvosanat. Numeroarvosanaa voidaan täydentää kuvailevalla sanallisella arviolla, joka annetaan todistuksen liitteenä.

Käyttäytymisestä annetaan numeroarvosana lukuvuositodistuksissa vuosiluokilla 4–8 ja mahdollisissa välitodistuksissa vuosiluokilla 4–9. Jos käyttäytymisestä annetaan vuosiluokilla 1–3 sanallinen arvio, se annetaan todistuksen liitteenä. Myös numeroarvosanaa täydentävä sanallinen käyttäytymisen arvio annetaan todistuksen liitteenä. Käyttäytymisen sanallista arviota koskevasta liitteestä merkitään tieto todistuksen lisätietoihin.

Sanallista arviota voidaan käyttää päättöarviointia lukuun ottamatta myös niiden oppilaiden arvioinnissa, joiden äidinkieli on muu kuin opetuksessa käytettävä kieli.

Jos oppilaan perusopetuksen oppimäärää tai paikallisen opetussuunnitelman mukaisia tavoitteita on rajattu, osaamisen arviointi tapahtuu suhteessa hänelle

määriteltyihin tavoitteisiin. Arviointi on sanallista lukuun ottamatta päättöarviointia. Sanalliseen arvioon lisätään rajaamista ilmaiseva tähti (*). Päättötodistukseen merkitään arvosana 5*.

Toiminta-alueittain annettavassa opetuksessa käytetään sanallista arviota.

Paikallinen tarkennus

Vuosiluokka 3

sanallinen arviointi kaikista oppiaineista

Vuosiluokka 4–9

numeroarviointi

Vallinnaisaineet arvioidaan numeroin, jos opetusta ollut 2 vvt tai enemmän. Arviointi on sanallinen, jos opetusta on ollut alle 2 vvt.

6.11.2 Lukuvuositodistus

Perusteen teksti

Oppilaalle tulee antaa lukuvuositodistus lukuvuoden päättyessä jokaisella vuosiluokalla lukuun ottamatta vuosiluokkaa 9, jolloin oppilas saa päättötodistuksen. Lukuvuositodistukseen merkitään oppilaan opinto-ohjelma ja oppiaineittain sanallinen arvio tai numeroarvosana siitä, missä määrin oppilas on saavuttanut asetetut tavoitteet lukuvuoden aikana. Lukuvuositodistus on päätös oppilaan siirtymisestä seuraavalle luokalle tai hänen jättämisestään luokalle.

Kun todistuksessa käytetään numeroarvosanaa, todistukseen merkitään myös arviointiasteikko.

Sanallista arviota voidaan käyttää lukuvuositodistuksissa vuosiluokilla 1–3. Sanallisistakin arvioista tulee käydä ilmi, onko oppilas suoriutunut hyväksytysti lukuvuoden opinnoista kussakin opinto-ohjelmaansa kuuluvassa oppiaineessa. Todistukseen merkitään sanallisessa arvioinnissa käytetty asteikko.

Lukuvuositodistuksissa ja mahdollisissa välitodistuksissa käyttäytymisen numeroarvosana merkitään todistukseen. Silloin kun käyttäytymisestä kirjoitetaan sanallinen arvio, se annetaan todistuksen liitteenä.

Uskonnon tai elämänkatsomustiedon opiskeltu oppimäärä merkitään lukuvuositodistukseen muodossa “uskonto/elämänkatsomustieto” erittelemättä sitä, kumpaa oppiainetta tai mitä uskonnon oppimäärää oppilas on opiskellut. Jos oppilas saa oman uskonnon opetusta, hänen saamansa sanallinen arvio tai numeroarvosana merkitään todistukseen, mikäli kyseinen opetus on perusopetuksen järjestäjän antamaa. Uskonnollisen yhdyskunnan antamasta opetuksesta mahdollisesti saatua sanallista arviota tai numeroarvosanaa ei merkitä todistuksiin.

Jos oppilas on opiskellut kaksikielisessä opetuksessa, lukuvuositodistukseen merkitään oppilaan opiskelema kohde- tai kielikylpykieli.

Tavoitekokonaisuuksittain etenevälle oppilaalle kirjataan kaikki hänelle laadittuun suunnitelmaan kuuluvat opinnot. Hyväksytysti suoritettujen tavoitekokonaisuuksien arvioinnit kirjataan oppiaineittain lukuvuositodistukseen. Kesken olevien opintokokonaisuuksien arviointia ei merkitä lukuvuositodistukseen. Todistuksen lisätietoja-kohtaan merkitään, minkä vuosiluokan suorituksista on kyse niissä oppiaineissa, joissa oppilas etenee tavoitekokonaisuuksittain.

Jos oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas opiskelee yhdessä tai useammassa oppiaineessa rajatun oppimäärän mukaan, lisätään sanallisen arvion perään tähti (*). Todistuksen lisätietoja-kohdassa mainitaan, että oppilas on opiskellut nämä oppiaineet rajatun oppimäärän mukaan.

Lukuvuositodistukseen merkitään

- todistuksen nimi
- opetuksen järjestäjän ja koulun nimi
- koulun opetuskieli
- oppilaan nimi ja syntymäaika
- todistuksen antamispäivä
- opetusryhmästä vastaavan opettajan tai rehtorin allekirjoitus
- oppilaan opinto-ohjelma ja sanalliset arviot tai numeroarvosanat siitä, miten oppilas on saavuttanut tavoitteet

- opintojen laajuus vuosiviikkotunteina kyseisellä vuosiluokalla jokaisessa yhteisessä oppiaineessa sekä valinnaisessa aineessa
- opintojen laajuus vuosiviikkotunteina kyseisellä vuosiluokalla oppilaan mahdollisesta osallistumisesta muuhun järjestettyyn opetukseen tai ohjattuun toimintaan
- 7. ja 8. luokkien lukuvuositodistuksen lisätietoihin maininta oppilaanohjauksesta, mikäli oppilaan opinto-ohjelmaan on kuulunut oppilaanohjausta
- arvio oppilaan käyttäytymisestä
- oppilaan opiskelema oppimäärä tai oppimäärät seuraavista oppiaineista: äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli ja vieraat kielet
- luokalta siirtyminen tai mahdollinen luokalle jättäminen
- sanallisessa arvioinnissa käytetty asteikko tai perusopetusasetuksen 10 §:n mukainen arviointiasteikko, jos todistukseen merkitään numeroita
- merkintä, että todistus on Opetushallituksen 13.2.2025 hyväksymien perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukainen.

6.11.3 Välitodistus

Perusteen teksti

Opetuksen järjestäjä päättää mahdollisten välitodistusten antamisesta. Välitodistus annetaan samoin perustein kuin lukuvuositodistus.

Erillinen välitodistus tulee tarvittaessa antaa yhdeksännen luokan oppilaalle jatko-opintoihin hakeutumista varten samoin perustein kuin päättötodistus.

Välitodistukseen merkitään

- todistuksen nimi
- opetuksen järjestäjän ja koulun nimi
- koulun opetuskieli
- oppilaan nimi ja syntymäaika

- todistuksen antamispäivä
- opetusryhmästä vastaavan opettajan tai rehtorin allekirjoitus
- oppilaan opinto-ohjelma ja sanalliset arviot tai numeroarvosanat siitä, miten oppilas on saavuttanut tavoitteet
- opintojen laajuus vuosiviikkotunteina kyseisellä vuosiluokalla jokaisessa yhteisessä oppiaineessa sekä valinnaisessa aineessa
- oppilaan opiskelema oppimäärä tai oppimäärät seuraavista oppiaineista: äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli ja vieraat kielet
- arvio oppilaan käyttäytymisestä (lukuun ottamatta 9. luokalla jatko-opintoihin hakeutumista varten annettavaa välitodistusta)
- sanallisessa arvioinnissa käytetty asteikko tai perusopetuksen 10 §:n mukainen arviointiasteikko, jos todistukseen merkitään numeroita
- merkintä

6.11.4 Erotodistus

Perusteen teksti

Erotodistus annetaan oppilaalle, joka vaihtaa toiseen kouluun, eroaa kesken perusopetuksen oppimäärän suorittamista koulusta tai ei ole saanut oppivelvollisuutta suoritetuksi oppivelvollisuutensa aikana. Erotodistuksen liitteenä tulee olla koulussa noudatettu tuntijako sekä selvitys opetuksen mahdollisista painotuksista. Erillistä erotodistusta ei tarvitse antaa, jos oppilas siirtyy saman opetuksen järjestäjän ylläpitämään toiseen kouluun.

Erotodistus annetaan samoin periaattein kuin lukuvuositodistus. Erotodistukseen ei merkitä käyttäytymisen arvioita.

Erotodistukseen merkitään

- todistuksen nimi
- opetuksen järjestäjän ja koulun nimi
- koulun opetuskieli

- oppilaan nimi ja syntymäaika
- todistuksen antamispäivä
- rehtorin allekirjoitus
- oppilaan opinto-ohjelma ja sanalliset arviot tai numeroarvosanat siitä, miten oppilas on saavuttanut tavoitteet
- opintojen laajuus vuosiviikkotunteina kyseisellä vuosiluokalla jokaisessa yhteisessä oppiaineessa sekä valinnaisessa aineessa
- oppilaan opiskelema oppimäärä tai oppimäärät seuraavista oppiaineista: äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli ja vieraat kielet
- sanallisessa arvioinnissa käytetty asteikko tai perusopetusasetuksen 10 §:n mukainen arviointiasteikko, jos todistukseen merkitään numeroita
- merkintä, että todistus on Opetushallituksen 13.2.2025 hyväksymien opetussuunnitelman perusteiden mukainen.

6.11.5 Perusopetuksen päättötodistus

Perusteen teksti

Perusopetuksen päättötodistus annetaan 9. vuosiluokan koulutyön päättyessä oppilaalle, jonka suoriutuminen suhteessa oppiaineiden oppimäärien tavoitteisiin on hyväksytty kaikissa hänen opinto-ohjelmaansa kuuluvissa oppiaineissa. Numeroarvosanoja käytettäessä tämä merkitsee vähintään todistusarvosanaa viisi (5) ja sanallisesti arvioitavissa oppiaineissa arviota ”hyväksytty”.

Päättötodistukseen merkitään

- todistuksen nimi
- opetuksen järjestäjän ja koulun nimi
- koulun opetuskieli
- oppilaan koko nimi ja henkilötunnus
- todistuksen antamispäivä
- rehtorin allekirjoitus

- yhteisten oppiaineiden ja numeroin arvioitavien valinnaisten aineiden arviointi numeroin (5–10) ja sanoin (välttävä–erinomainen)
- opintojen laajuus vuosiluokilla 7–9 jokaisessa yhteisessä oppiaineessa sekä valinnaisessa aineessa
- suoritettu oppimäärä tai oppimäärät seuraavista oppiaineista: äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli ja vieraat kielet
- maininta siitä, että oppilaan opinto-ohjelmaan on kuulunut oppilaanohjausta ja työelämään tutustumista
- perusopetusasetuksen 10 §:n mukainen arviointiasteikko
- merkintä siitä, että todistus on Opetushallituksen 13.2.2025 hyväksymien perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukainen
- maininta siitä, että perusopetuksen oppimäärä sijoittuu tasolle kaksi kansallisessa tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksessä ja eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä.

Arviota oppilaan käyttäytymisestä ei merkitä päättötodistukseen.

Vuosiluokilla 7–9 oppilaan opiskelemien yhteisen oppiaineiden ja valinnaisten aineiden laajuus merkitään päättötodistukseen vuosiviikkotunteina.

Jos oppilas on opiskellut kaksikielisessä opetuksessa, päättötodistukseen merkitään oppilaan opiskelema kohde- tai kielikylpykieli.

Uskonnon ja elämänkatsomustiedon opiskeltu oppimäärä merkitään päättötodistukseen muodossa ”uskonto/elämänkatsomustieto” erittelemättä sitä, kumpaa oppiainetta tai mitä uskonnon oppimäärää oppilas on opiskellut. Jos oppilas saa oman uskonnon opetusta, hänen saamansa numeroarvosana merkitään päättötodistukseen, mikäli kyseinen opetus on perusopetuksen järjestäjän antamaa. Uskonnollisen yhdyskunnan antamasta opetuksesta mahdollisesti saatua numeroarvosanaa ei merkitä päättötodistukseen.

Jos oppilas on vaihtanut katsomusaineesta tai sen oppimäärästä toiseen, arvioidaan päättöarvioinnissa se oppimäärä, jota hän on viimeksi opiskellut. Päättöarvioinnissa arvioitavan oppimäärän laajuudeksi merkitään vuosiluokkien 7–9 opintojen laajuus vuosiviikkotunteina.

Perusopetusta täydentävien saamen kielen, romanikielen ja oppilaan oman äidinkielen opinnoista mahdollisesti saatua sanallista arviota tai numeroarvosanaa ei merkitä päättötodistukseen.

Jos oppilas on opiskellut yhdessä tai useammassa oppiaineessa rajatun oppimäärän mukaan, päättötodistuksessa hyväksytystä suorituksesta annetaan numeroarvosana 5 tähtimerkinnällä. Todistuksen lisätietoja-kohtaan tulee merkintä siitä, että oppilas on opiskellut tähdellä (*) merkityt oppiaineet rajatun oppimäärän mukaan.

Oppilaan, jonka opetus on järjestetty toiminta-alueittain, päättötodistus on sanallinen.

Päättötodistukseen merkitään arvosanat niistä erityisessä tutkinnossa suoritetuista oppiaineista, jotka on suoritettu ennen päättötodistuksen antamista.

Päättötodistukseen voi kuulua liitteitä, esimerkiksi arvio oppilaan käyttäytymisestä sekä sanallinen liite alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävistä valinnaisista aineista. Jokaisesta liitteestä tulee ilmetä oppilaan tunnistetiedot. Päättötodistuksen liitteistä ei tule mainintaa päättötodistukseen.

Niistä valinnaisista aineista, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän vuosiluokilla 7–9, merkitään päättötodistukseen numeroarvosana. Yhteisiin oppiaineisiin liittyvistä syventävistä numeroin arvioitavista valinnaisista aineista merkitään päättötodistukseen yhteisen oppiaineen nimen alle valinnaisen aineen nimi, vuosiviikkotuntimäärä ja annettu arvosana. Kaikki yhteisiin oppiaineisiin liittyvät oppilaan suorittamat syventävät valinnaiset aineet merkitään päättötodistukseen välittömästi kyseisen oppiaineen alle. Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävistä syventävistä valinnaisista aineista ja tällaisista oppimääristä koostuvista kokonaisuuksista merkitään todistuksiin sanallinen arvio. Sanallisesti arvioitavan valinnaisen oppiaineen nimen alle merkitään valinnaisen aineen nimi, vuosiviikkotuntimäärä ja merkintä ”hyväksytty”.

Ne valinnaiset aineet, jotka eivät liity mihinkään yhteiseen oppiaineeseen merkitään päättötodistukseen otsikon ”soveltavat valinnaiset aineet” alle. Aineesta mainitaan nimi, vuosiviikkotuntimäärä sekä arvio joko numeroarvosanana tai merkinnällä ”hyväksytty”.

Mikäli oppilas vaihtaa valinnaisen aineen toiseen joko omassa koulussaan tai koulun vaihdon yhteydessä, päättötodistukseen merkitään molempien valinnaisaineiden nimet. Kesken jäänyt valinnaisaine arvioidaan numeroin, mikäli oppilas on ehtinyt suorittaa kyseisestä aineesta vähintään kahden vuosiviikkotunnin laajuisen osuuden. Mikäli osuus on alle kaksi vuosiviikkotuntia, kesken jääneen valinnaisaineen kohdalle

tulee merkintä ”osallistunut”. Kesken jääneestä valinnaisesta aineesta merkitään todistukseen myös oppilaan suorittama tuntimäärä. Uudesta valinnaisesta aineesta tulee todistukseen joko numeroarvosana tai sanallinen arvio ”hyväksytty” suoritetun vuosiviikkotuntimäärän mukaan.

Mikäli oppilaan huoltaja pyytää kirjallisesti, ettei oppilaan päättötodistukseen merkitä numeroarvosanaa valinnaisena aineena opiskeltavasta A2- tai B2- kielestä, arvosana jätetään pois ja päättötodistukseen tulee merkintä ”hyväksytty”. Toista kotimaista kieltä opetetaan kuitenkin yhteisenä oppiaineena ja siitä annetaan numeroarvosana.

Koulu ei voi muuttaa tai korjata jälkikäteen jo saatuun päättötodistukseen kirjattuja arvosanoja lisänäyttöjen perusteella. Oppilaan on hankittava uusi, erillinen todistus mahdollisesta parantuneesta osaamisesta. Uuden todistuksen voi saada joko osoittamalla osaamisensa erityisessä tutkinnossa tai aikuisten perusopetuksessa.

6.12 Erityinen tutkinto ja siitä annettavat todistukset

Perusteen teksti

Perusopetuksen oppimäärä tai sen osa voidaan suorittaa perusopetuslaissa ja -asetuksessa tarkoitetussa erityisessä tutkinnossa. Erityisen tutkinnon voi järjestää se, jolla on lupa järjestää
perusopetusta. Erityiseen tutkintoon osallistuvan tulee osoittaa, että hänen tietonsa ja taitonsa vastaavat perusopetuksen eri oppiaineiden oppimäärän mukaisia tietoja ja taitoja.

Erityisessä tutkinnossa käytettävät todistukset ovat

1. todistus perusopetuksen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta
2. todistus osittain suoritetusta perusopetuksen oppimäärästä
3. todistus perusopetuksen koko oppimäärän suorittamisesta

Jos oppilas tai muu henkilö suorittaa perusopetuksen jonkin oppiaineen oppimäärän erityisessä tutkinnossa, hänelle annetaan todistus perusopetuksen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta. Todistuksesta tulee käydä ilmi suoritettu oppiaine ja oppimäärä. Samaan todistukseen voidaan merkitä useamman oppiaineen suoritukset. Vain osan perusopetuksen oppimäärästä, kuten vuosiluokan oppimäärän, suorittaneelle annetaan todistus osittain suoritetusta perusopetuksen oppimäärästä.

Jos perusopetuksen koko oppimäärä on suoritettu erityisessä tutkinnossa, annetaan todistus perusopetuksen koko oppimäärän suorittamisesta.

Todistuksiin merkitään samat yleistiedot kuin päättötodistukseen. Suoritetuista oppiaineista merkitään oppiaineen nimi, oppimäärä sekä arvosana.

Oppivelvollisen on suoritettava hyväksytysti kaikki perusopetuksen oppimäärään kuuluvat yhteiset oppiaineet saadakseen todistuksen perusopetuksen koko oppimäärän suorittamisesta.

6.13 Paikallisesti päätettävät asiat

Perusteen teksti

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt arvioinnin linjaukset siirretään paikalliseen opetussuunnitelmaan sellaisenaan noudatettaviksi. Myös valtakunnalliset arviointikriteerit 6. vuosiluokan loppuun sekä päättöarvioinnin kriteerit siirretään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista paikalliseen opetussuunnitelmaan sellaisenaan noudatettaviksi.

Lisäksi opetuksen järjestäjä täsmentää paikallisessa opetussuunnitelmassa seuraavat asiat:

- yhteistyö huoltajien kanssa arvioinnin osalta
- arvioinnista tiedottamisen muodot
- käyttäytymisen arviointi ja sen perustana olevat tavoitteet
- valinnaisten aineiden arviointi sen mukaan, miten opetuksen järjestäjä niitä tarjoaa
- opinnoissa etenemisen, vuosiluokalta siirtymisen ja vuosiluokalle jättämisen periaatteet ja käytännöt
- sanallisen arvion tai numeroarvosanan antaminen todistuksissa eri oppiaineissa sekä käyttäytymisen arvioinnissa
- valinnaisten aineiden arviointi päättöarvioinnissa sen mukaan, miten opetuksen järjestäjä niitä tarjoaa
- välitodistukset, mikäli opetuksen järjestäjä niitä päättää antaa

- erityisen tutkinnon suorittamisen toimintatavat
- todistusten mahdolliset liitteet.

7 Oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Perusteen teksti

Perusopetuksen tehtävänä on tarjota kaikille oppilaille yhdenvertaiset mahdollisuudet hyvään kasvuun ja oppimiseen. Suunnitelmallisesti toteutetut oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt antavat kestävän pohjan sekä oppimiselle että oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestämiselle. Kaikessa koulun toiminnassa tulee huomioida saavutettavuus ja esteettömyys. Oppilaalle tulee tarjota mahdollisuuksia saada onnistumisen kokemuksia oppimisessaan ja ryhmän jäsenenä toimimisessaan sekä tukea myönteisen käsityksen luomiseen itsestään, oppimisestaan ja yhteisön jäsenenä toimimisesta. Koulun tehtävänä on huolehtia riittävästä ja tarkoituksenmukaisesta yhteistyöstä oppilaan huoltajan kanssa. Myös huoltajalla on aktiivinen rooli oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tukemisessa. Jäljempänä tekstissä huoltajalla tarkoitetaan myös muuta oppilaan laillista edustajaa.

Oppimisen ja koulunkäynnin järjestäminen pohjautuu suunnitelmallisesti toteutettaviin oppimisen edellytyksiä tukeviin opetusjärjestelyihin. Niiden tarkoituksena on turvata kaikille oppilaille mahdollisuus suorittaa perusopetuksen oppimäärä. Kaikkia oppilaita koskevina ryhmäkohtaisina tukimuotoina tarjotaan yleistä tukiopetusta, opetuskielen tukiopetusta ja erityisopettajan antamaa opetusta muun opetuksen yhteydessä. Mikäli ryhmäkohtaiset tukimuodot ovat oppilaalle riittämättömiä, tarjotaan oppilaskohtaisia tukitoimia. Oppilaskohtaisia tukitoimia ovat erityisopettajan opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä, erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetus pienryhmässä, erityisluokanopettajan opetus erityisluokassa ja 31 §:n 1 momentin nojalla oppilaalle annettavat oppilaskohtaiset tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä apuvälineet. Oppilaskohtaisten tukitoimien tarvetta arvioidaan, ne suunnitellaan ja perusopetuslain mukaiset päätökset tehdään mahdollisimman pian, jos ryhmäkohtaiset tukimuodot ovat oppilaan tukemiseksi riittämättömiä. Mikäli oppilaalle tarjotut tukimuodot ja -toimet eivät riitä perusopetuksen oppimäärän suorittamiseen, on viimesijaisena keinona mahdollista poiketa perusopetuksen oppiaineen tai -aineiden tavoitteista.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestämisen lähtökohtana ovat sekä kunkin oppilaan että opetusryhmän vahvuudet ja oppimis- ja kehitystarpeet. On huolehdittava siitä, että oppilas kokee, että hänen oppimisensa ja koulukäynnin tuen tarpeensa tunnistetaan ja huomioidaan ja hän saa tarvitsemaansa tukea. Oppimisen

ja koulunkäynnin tuki järjestetään inklusiivisten periaatteiden mukaisesti. Tuen järjestämisessä oleellista on tuen tarpeen varhainen tunnistaminen. Oppimisen tuki järjestetään ensisijaisesti oppilaan omassa opetusryhmässä. Oppilaan saaman tuen tulee olla joustavaa, suunnitelmallista ja tarvittaessa tuen tarpeen mukaan muuttuvaa.

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt, ryhmäkohtaiset tukimuodot sekä oppilaskohtaiset tukitoimet edellyttävät suunnitelmallista johtamista ja johtajuutta. Opetuksen järjestäjä ja rehtori vastaavat siitä, että tukitoimet, niiden resursointi, rakenteelliset ratkaisut, vastuut ja järjestelyt on tarkoituksenmukaisesti kirjattu paikalliseen opetussuunnitelmaan ja opetussuunnitelman mukaiseen lukuvuosisuunnitelmaan ja että tukitoimia toteutetaan suunnitelmallisesti. Oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen, ryhmäkohtaisten tukimuotojen ja oppilaskohtaisten tukitoimien vaikuttavuutta arvioidaan säännöllisesti. Jokaisen työntekijän vastuulla on johtaa omaa toimintaansa yhdessä sovittujen toimintaperiaatteiden ja tavoitteiden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus

Tavoitteena Valtion koulukodin koulussa on varmistaa oppilaiden sivistyksellisten oikeuksien toteutuminen sekä oppimisen tuen jatkumo perusopetuksessa ja nivelvaiheessa toiselle asteelle. Valtion koulukodin kouluissa on käytössä konkreettinen ja monipuolinen ryhmäkohtainen tuki sekä vahvat oppilaskohtaiset tukitoimet, joissa korostuvat oppilaiden yksilölliset tarpeet. Inkluusion toteutuminen on koulussa tärkeää – kaikilla oppilailla on oltava mahdollisuus kokea aidosti kuuluvansa koulu- ja luokkayhteisöön, ja kouluun kiinnittymiseen panostetaan.

Valtion koulukodin koulussa annetaan vahvaa, kokonaisvaltaista tukea oppimiseen ja koulunkäyntiin. Opetuksessa käytetään esimerkiksi monipuolista ennakointia ja strukturointia, oppimisympäristöjen suunnittelua ja kuntouttavan arjen elementtejä.

Uuden oppilaan koulunkäynti ja oppimisen tuki suunnitellaan yhteistyössä oppilaan tukiverkoston kanssa. Tuen tarpeen arviointi tehdään yhdessä oppilaan, opettajan, huoltajien, sijoittavan sosiaalityöntekijän ja oppilashuollon henkilöstön kanssa. Sijoitettava kunta toimittaa oppilaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot ja asiakirjat. Tätä aloituspalaveria kutsutaan asiakassuunnitelmaneuvotteluksi, jossa oppimisen tuen asiat ovat yksi osa-alue käsiteltävistä asioista. Lukuvuoden aikana oppilaiden oppimisen tuen asioita käsitellään moniammatillisesti osana hoito- ja kasvatussuunnitelmaneuvotteluita, joita järjestetään säännöllisesti.

Opetusryhmiä muodostetaan siten, että jokaiselle oppilaalle pyritään tarjoamaan sopiva oppimisympäristö oppimisen ja sosiaalisen kasvun edistämiseksi. Opettajat ovat tietoisia oppilaiden tuen tarpeista ja vahvuuksista ja he huomioivat ne opetuksessa sekä suunnittelevat opetusta yhdessä. Opettajien tiivis yhteistyö takaa sen, että koulussa on yhtenäiset käytänteet ja toimintatavat oppilaiden ohjaamisessa ja opettamisessa.

Koulussa puututaan oppilaiden kehitystä haittaavaan toimintaan sekä edistetään oppilaiden iänmukaista kehitystään niin, että oppilaat saavuttavat omien voimavarojensa mukaisen elämänhallinnan. Tavoitteena on vahvistaa oppilaiden itsetuntoa ja –arvostusta. Koulussa autetaan oppilaita näkemään itsessään piilevät kyvyt. Koulun opetushenkilöstö osallistuu pedagogisista lähtökohdista jälkihuoltosuunnitelman laatimiseen yhdessä oppilaiden lähiverkostojen kanssa. Ensisijaisena tavoitteena on tukea oppilaiden opiskelua niin, että oppilailla on mahdollista saavuttaa yleisen oppimäärän mukaiset tavoitteet.

Oppilaiden tukitoimia suunnitellaan pedagogisessa oppimisen tuen ryhmässä. Samassa ryhmässä arvioidaan oppilaan saamaa tukea. Oppimisen tuen ryhmään osallistuu tapauskohtaisen harkinnan perusteella apulaisrehtori, oppilasta opettavat opettajat ja oppilashuollon ammattihenkilöiden edustajat sekä osaston edustajat.

Opettajien ja oppilashuollon henkilöstön yhteistyö oppilaan tuen tarpeen havaitsemisessa sekä tukitoimien suunnittelussa ja toteuttamisessa on tärkeää. Valtion koulukodin koulussa tehdään jatkuvaa moniammatillista yhteistyötä oppilaiden, huoltajien ja osaston henkilökunnan kanssa oppilaiden tukitoimien suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa. Opettajat seuraavat perustyössään oppilaiden koulunkäyntiä ja oppimista. Jokaisella oppilaalla on oikeus saada hänen tarvitsemaansa oppimisen ja koulunkäynnin tuki heti tuen tarpeen ilmaannuttua.

Monella Valtion koulukodin oppilaista on hyvin rikkonainen koulunkäynnin historia ja heiltä saattaa puuttua joitakin oppisisältöjä. Näissä tilanteissa voidaan suorittaa puuttuvia yläkoulun oppisisältöjä oppilaskohtaisesti laaditun aikataulun mukaisesti. Opettajat laativat ohjeet, sisällöt ja kokeet puuttuvasta kurssista ja oppilaat saavat tarvitsemansa avun opiskelulleen opettajalta, koulunkäynninohjaajalta tai asumisyksikön ohjaajalta yhteisesti sovittavan suunnitelman mukaisesti. Puuttuvien oppisisältöjen opiskelusuunnitelma laaditaan niin, että oppilaalle riittää aikaa ja voimia ensisijaisesti menossa olevien oppisisältöjen suorittamiseen ja myös vapaa-aikaa.

Tuen vaikuttavuutta seurataan säännöllisesti oppilaiden asiakassuunnitelmaneuvottelussa, joissa arvioidaan pedagogisiin asiakirjoihin jo asetettuja tavoitteita lapsen kokonaiskehityksen tukemiseksi.

Valtion koulukodin koulussa ryhmäkohtainen tuki on suunniteltua siten, että pedagogiikka huomioi oppilaiden erilaiset tarpeet ja haastavat elämäntilanteet. Tukitoimenpiteet ovat osa perusopetuksen koulupäivää, ja oppilaille on tarjolla ennakoitavasti suunniteltua tukea.

7.1 Oppilaan oikeus oppimisen ja koulunkäynnin tukeen

Perusteen teksti

Oppilaalla, jolla on vaikeuksia osallistua opetukseen tai suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada tukea oppimiseen ja koulunkäyntiin. Opetuksen järjestäjän varmistamat oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt antavat perustan tuen tarkoituksenmukaiselle toteuttamiselle osana kaikkea esi- ja perusopetuksen toimintaa. Ensisijaisesti tarjotaan ryhmäkohtaisia tukimuotoja, kuten yleistä tukiopetusta, opetuskielen tukiopetusta sekä erityisopettajan antamaa opetusta muun opetuksen yhteydessä. Tuki annetaan oppilaalle inklusiivisten periaatteiden mukaisesti ensisijaisesti omassa opetusryhmässä.

Oppilaalla on oikeus myös oppilaskohtaisiin tukitoimiin, jos osallistuminen säännöllisesti tarjottuihin ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin ei riitä tukemaan häntä opinnoissaan, tai jos hänellä on edelleen vaikeuksia osallistua opetukseen. Oppilaan oppimista ja koulunkäyntiä voidaan samanaikaisesti tukea sekä ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla että oppilaskohtaisilla tukitoimilla. Oppilaan tuen toteuttaminen suunnitellaan niin, että ryhmäkohtaisten tukimuotojen ja oppilaskohtaisten tukitoimien vaikutus koulupäivän pituuteen on perusopetuslain ja -asetuksen mukainen, eikä aiheuta oppilaalle tarpeetonta kuormitusta.

Opetuksen järjestäjä tekee suunnitelmaan perustuvan hallintopäätöksen oppilaalle tarjottavasta oppilaskohtaisesta tuesta. Tuen toteutumista seurataan ja arvioidaan, ja tuen tarpeen muuttuessa tehdään uusi hallintopäätös.

Ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla tai oppilaskohtaisilla tukitoimilla ei voi poiketa perusopetuksen oppimäärästä eikä paikallisen opetussuunnitelman mukaisista

tavoitteista. Oppilaalla on aina oikeus saada opetusta sen mukaan, mitä vuosiviikkotuntien määrästä säädetään.

Jos perusopetuksen oppimäärästä tai sisällöistä on tarpeen poiketa tietyn oppiaineen osalta oppilaan heikon suoriutumisen vuoksi, se on mahdollista ainoastaan silloin, kun oppilas on jo saanut muiden tukimuotojen ja -toimien lisäksi kyseisessä oppiaineessa oppilaskohtaisena tukitoimena erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antamaa opetusta pienryhmässä tai erityisluokassa.

Oppilaan oppimäärän rajaaminen tulee kysymykseen vasta silloin, kun oppilas ei tukitoimista huolimatta saavuta välttävää arvosanaa (5). Oppimäärän rajaamisen tarpeesta tehdään luotettava arviointi opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Arviointiin tulee sisältyä dokumentaatio siitä, millä tavalla perusopetuksen oppimäärän tavoitteista ja sisällöistä poikkeamisen tarve on todettu. Arvioinnin tukena voidaan käyttää eri asiantuntijoiden lausuntoja. Asiasta tehdään tukea koskeva hallintopäätös, joka on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä mahdolliset muut tiedot ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.

Perusopetuslain lisäksi oppilas- ja opiskelijahuoltolain tarkoituksena on edistää oppilaiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia sekä osallisuutta ja ehkäistä koulunkäyntiin ja oppimiseen liittyvien ongelmien syntymistä. Opiskeluhuollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen sekä hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä ylläpitävää toimintaa kouluyhteisössä. Ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä toteutettava ja koko kouluyhteisöä tukeva yhteisöllinen opiskeluhuolto on keskeinen koulunkäynnin ja osallistumisen tukemisen muoto, jolla vaikutetaan koko yhteisön toimintakulttuuriin. Yhteisöllinen opiskeluhuolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä. Lisäksi opiskeluhuoltopalvelut ja monialainen yksilökohtainen opiskeluhuolto tukevat oppilaiden yksilöllisiä oppimisen, hyvinvoinnin ja terveyden tarpeita sekä sosiaalisten ja psyykkisten valmiuksien kehittymistä. Mikäli koulun työntekijä arvioi oppilaan tarvitsevan muuta kuin perusopetuslain mukaista oppimisen ja koulunkäynnin tukea, tulee hänen toimia sen mukaan, mitä säädetään velvollisuudesta opiskeluhuoltopalveluihin ohjaamisesta oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa.

Opiskeluhuollosta määrätään tarkemmin luvussa 8.

Paikallinen tarkennus

Oppimisen tuki valtion koulukodin koulussa

Valtion koulukodin koulu varmistaa, että oppilaiden oikeus opetukseen, riittävään tukeen ja turvalliseen oppimisympäristöön toteutuu. Tuki on moniammatillista, suunnitelmallista ja yksilöllistä, ja se edistää oppilaan oppimista, hyvinvointia ja tulevaisuuteen suuntautumista. Valtion koulukodin koulu järjestää oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt, jotka varmistavat yksilöllisen ja tarkoituksenmukaisen tuen osana perusopetusta. Erityisluokat ovat pieniä opetusryhmiä, joissa opiskelee 3–6 oppilasta. Opetus tapahtuu erityisluokanopettajan johdolla ja koulunkäynninohjaajien tuki on mukana joka oppitunnilla. Valtion koulukodin koulu on oppilaille vakaa ja turvallinen oppimisympäristö.

Tukimuodot

Oppilaalla on oikeus saada sekä ryhmäkohtaisia tukimuotoja että oppilaskohtaisia tukitoimia, jotka varmistavat sivistyksellisten oikeuksien toteutumisen. Tuki sisältää esimerkiksi yleistä tukiopetusta, opetuskielen tukiopetusta, erityisluokanopettajan antamaa opetusta sekä ryhmäkohtaisen koulunkäynninohjaajan tukea. Tukitoimet suunnitellaan niin, että ne eivät aiheuta tarpeetonta kuormitusta oppilaalle. Oppilaan osallisuutta tuetaan eri tukimuodoilla.

Oppimäärän rajaaminen ja tuen hallintopäätökset

Jos oppilas ei tukitoimista huolimatta saavuta hyväksyttävää arvosanaa (5), voidaan oppimäärää rajata perustellulla hallintopäätöksellä. Tämä edellyttää luotettavaa arviointia, dokumentaatiota tuen vaikutuksista sekä mahdollisten asiantuntijalausuntojen hyödyntämistä. Oppilaan tulee aina saada riittävä määrä opetusta, eikä oppimäärästä poikkeaminen ole mahdollista ilman virallista päätöstä.

Opiskeluhuolto ja yhteisöllinen tuki

Opiskeluhuollon tavoitteena on oppimisen, terveyden, hyvinvoinnin ja osallisuuden tukeminen, sekä koulunkäyntiin liittyvien haasteiden ehkäisy. Yhteisöllinen opiskeluhuolto vahvistaa koko kouluyhteisön toimintakulttuuria, ja se on jokaisen kouluyhteisön ammattilaisen vastuulla.

Lisäksi monialainen yksilökohtainen opiskeluhuolto tukee oppilaiden psyykkisiä, fyysisiä ja sosiaalisia valmiuksia, varmistaen, että heidän hyvinvointinsa ja oppimisensa etenevät tarkoituksenmukaisesti. Mikäli oppilas tarvitsee muuta kuin perusopetuslain mukaista oppimisen ja koulunkäynnin tukea, hänet ohjataan opiskeluhuoltopalveluihin oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisesti. Valtion koulukodissa oppilaiden hyvinvoinnista vastaavat myös sosiaali- ja terveysalan asiantuntijat.

Oppilailla on sijoittava sosiaalityöntekijä, jonka tehtävä on huolehtia lapsen edun mukaisesta toiminnasta. Sosiaalityöntekijä toimii yhteistyössä huoltajien, koulukodin koulun, koulukodin henkilöstön ja muun oppilaan tukiverkon kanssa.

7.2 Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt

Perusteen teksti

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt koskevat kaikkea perusopetuksen toimintaa. Ne ovat keskeinen osa koulun toimintakulttuuria, joka antaa edellytykset kaikkien oppilaiden osallisuuteen, oppimiseen ja koulunkäynnin tukeen. Koulun toiminnassa ja opetusjärjestelyissä huomioidaan saavutettavuus ja esteettömyys. Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt luovat pohjan laadukkaalle perusopetukselle, ryhmäkohtaisille tukimuodoille ja oppilaskohtaisille tukitoimille. Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt resursoidaan, suunnitellaan, toteutetaan ja niiden vaikuttavuutta arvioidaan osana koulun toimintaa.

Opettajien keskinäinen yhteistyö, opettajien yhteistyö moniammatillisten ja monialaisten toimijoiden kanssa sekä yhteistyön mahdollistavat rakenteelliset ratkaisut ovat tärkeitä oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen suunnittelussa ja toteuttamisessa. Yhteiseen suunnitteluun ja toteutukseen tulee varata riittävästi aikaa.

Oppimisen edellytyksiä tukevilla opetusjärjestelyillä tarkoitetaan

- oppilaiden erilaiset tarpeet ja edellytykset huomioon ottavaa opetuksen järjestämistä ja opetuksen eriyttämistä
- eri oppiaineiden ja tiedonalojen kieltä avaavaa kielitietoista opetusta

- opetusryhmien muodostamista siten, että opetuksen tavoitteet voidaan saavuttaa
- pedagogisia ratkaisuja, joilla tukea tarvitsevien oppilaiden lisäksi huomioidaan myös oppilaat, jotka etenevät opinnoissaan tavoitekokonaisuuksittain
- opettajan kykyä huomioida riittävästi opetusryhmän tarpeet ja vahvuudet
- oppilaiden kanssa työskentelevien koulunkäynninohjaajien ja muun henkilöstön hyödyntämistä oppilaiden koulunkäynnin ja opetukseen osallistumisen tukena

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt edellyttävät perusopetuksen kokonaisuuden tavoitteellista ja suunnitelmallista johtamista, arviointia ja kehittämistä.

Paikallinen tarkennus

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt Valtion koulukodissa

Valtion koulukodin koulun oppimisen tuki on kokonaisvaltaista tukea, joka huomioi oppilaan kasvun ja hyvinvoinnin turvallisessa oppimisympäristössä.

Valtion koulukodin koulu varmistaa oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt, jotka ovat keskeinen osa koulun toimintakulttuuria. Näillä järjestelyillä tuetaan oppilaiden osallisuutta, oppimista ja koulunkäyntiä, samalla varmistaen saavutettavuus ja esteettömyys kaikille oppilaille.

Tavoitteet ja toteutus

Oppimisen edellytyksiä tukevat järjestelyt muodostavat perustan laadukkaalle perusopetukselle, ryhmäkohtaisille tukimuodoille ja oppilaskohtaisille tukitoimille. Järjestelyt johdetaan, resursoidaan, suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan osana koulun toimintaa.

Keskeistä on opettajien ja moniammatillisten toimijoiden yhteistyö, jota tukevat rakenteelliset ratkaisut. Riittävä aika ja suunnittelu varmistavat, että tukijärjestelyt vastaavat oppilaiden yksilöllisiin tarpeisiin.

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt sisältävät:

- Opetuksen eriyttäminen, jossa huomioidaan oppilaiden erilaiset oppimistarpeet.

- Kielitietoinen opetus, joka tukee eri oppiaineiden ja tiedonalojen kielten ymmärtämistä.
- Opetusryhmien muodostaminen, jotta tavoitteet voidaan saavuttaa.
- Pedagogiset ratkaisut, joilla tuetaan niin tukea tarvitsevia oppilaita kuin niitä, jotka etenevät opinnoissaan tavoitekokonaisuuksittain.
- Opettajien taito kohdentaa opetusta, huomioiden ryhmän tarpeet ja vahvuudet.
- Koulunkäynninohjaajien ja muun henkilöstön tuki, joka auttaa oppilaita osallistumaan opetukseen ja koulunkäyntiin.

Johtaminen ja kehittäminen

Oppimisen tuen järjestelyt edellyttävät tavoitteellista ja suunnitelmallista johtamista, jossa arviointi ja kehittäminen ovat jatkuvaa. Tämä varmistaa, että oppilaat saavat tarpeidensa mukaisen tuen, jonka avulla he voivat edetä opinnoissaan ja rakentaa tulevaisuuttaan.

7.3 Ryhmäkohtaiset tukimuodot ja niiden tavoitteet sekä järjestäminen

Perusteen teksti

Ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla tarkoitetaan kaikkia oppilaita koskevia ryhmäkohtaisia järjestelyjä. Näitä ovat opettajan antama yleinen tukiopetus, opettajan antama opetuskielen tukiopetus ja erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä. Opetuksen järjestäjän tulee varata ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttamiseen lukuvuosittain opetussuunnitelmaan perustuvassa suunnitelmassa yhteensä vähintään 0,122 opetustuntia viikossa koulun oppilasta kohden.

Ryhmäkohtaisia tukimuotoja tarjotaan suunnitelmallisesti koko lukuvuoden ajan osana koulun perustoimintaa oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyiden lisänä. Ryhmäkohtaisia tukimuotoja voidaan tarjota erilaisin tarkoituksenmukaisin ryhmittelyin esimerkiksi samanaikais- ja yhteisopetuksena. Ryhmäkohtaiset tukimuodot mahdollistavat myös vertaisoppimisen.

Ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttamisessa opettajien tulee tehdä suunnitelmallista yhteistyötä. Ryhmäkohtaisia tukimuotoja suunniteltaessa ja

toteuttaessa voidaan hyödyntää esimerkiksi erityisopettajan konsultaatiota. Ryhmäkohtaiset tukimuodot ovat ensisijaisia tukimuotoja ja kaikkien oppilaiden oikeus, eikä niistä tehdä oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevaa suunnitelmaa tai tukea koskevaa päätöstä. Ryhmäkohtaiset tukimuodot toteutetaan ensisijaisesti joustavasti ryhmämuotoisesti. Ryhmän kokoa ei ole rajattu.

Paikallinen tarkennus

Valtion koulukodin koulun ryhmäkohtaisessa tuessa korostuu hyvinvointi- ja vahvuuspedagogiikka ja yksilöllinen kohtaaminen sekä opettaminen

Valtion koulukodin koulussa painotetaan **hyvinvointi- ja vahvuuspedagogiikkaa**, **jonka ytimessä ovat kolme periaatetta**:

- Kohtaaminen: Jokainen oppilas nähdään kokonaisvaltaisesti, ja hänen kokemuksensa sekä näkemyksensä otetaan osaksi vuorovaikutusta.
- Vahvistuminen: Oppilaan yksilölliset voimavarat ja onnistumiset tuodaan esiin, mikä tukee positiivisen itsetunnon ja identiteetin rakentumista. Jokaisella oppilaalla on vahvuuksia, erityisesti luonteenvahvuuksia. Niiden tunnistaminen, tunnustaminen, kehittäminen ja käyttäminen ovat olennaisia monen oppilaan parempaan kouluun kiinnittymiseen, opiskelumotivaatioon, terveempään itsetuntoon ja eheämpään minäkuvaan.
- Oppiminen: Kehitetään sekä akateemisia että sosiaalisia taitoja, jotta oppilas saa eväät selviytyä elämän haasteista rakentavien vuorovaikutus- ja oppimistilanteiden avulla.
- **Opetusvuorovaikutus:** Opettajan, koulunkäynninohjaajan ja oppilaiden välinen vuorovaikutus on keskeisin oppimisprosessin laatua määrittävä tekijä Valtion koulukodin koulussa, jossa oppimisympäristöt tarjoavat mahdollisuuden muokata työskentelytapoja monimuotoisiksi. Työskentelytapojen valinnalla on hyvät mahdollisuudet edistää opetusvuorovaikutusta siten, että oppilaiden ajatukset ja näkemykset opiskeltavasta aiheesta liitetään osaksi oppimisprosessia. Opetustyö painottuu yksilölliseen, oppilaskohtaiseen työhön.
- **Läsnäolo ja yhteistyö**: erityisluokanopettajan ja koulunkäynninohjaajan ja asumisyksikön ohjaajien läsnäolo ja keskinäinen yhteistyö mahdollistavat opetuksen ja oppimisen tuen. Opetusta voidaan räätälöidä oppilaiden

yksilöllisten tarpeiden mukaisesti. Kasvatus- ja opetushenkilöstöä on riittävästi vastaamaan tarpeisiin.

Valtion koulukodin koulussa ryhmäkohtainen tuki on suunniteltua siten, että pedagogiikka huomioi oppilaiden erilaiset tarpeet ja haastavat elämäntilanteet. Tukitoimet ovat osa perusopetuksen koulupäivää, ja oppilaille on tarjolla ennakoitavasti suunniteltua tukea.

- **Eriyttäminen**: Opetuksessa pyritään huomioimaan oppilaiden erilaiset lähtökohdat, edellytykset ja tarpeet. Eriyttäminen tarkoittaa opetuksen mukauttamista siten, että opetussisältö, -menetelmät, tehtävät ja aikataulut räätälöidään kunkin oppilaan edellytysten ja vahvuuksien mukaisesti. Eriyttäminen tukee oppimismotivaatiota ja itseluottamuksen kehittymistä. Eriyttämisen eri muotoja ovat muun muassa:

o Sisällön eriyttäminen: Opetussisältöä muokataan niin, että se vastaa oppilaan henkilökohtaista oppimistasoa ja tarjoaa juuri oikeanlaista haastavuutta.

o Menetelmien eriyttäminen: Käytetään erilaisia opetusstrategioita – visuaalisia, auditiivisia tai kinesteettisiä – jotta opetuksen sisältö saadaan esitettyä monipuolisesti ja oppimistyylit huomioon ottaen.

o Tehtävien ja tuotosten eriyttäminen: Oppimistehtävien vaativuutta ja määrää säädetään siten, että jokainen oppilas voi edetä omassa tahdissaan ja saavuttaa onnistumisen elämyksiä.

o Aikataulujen eriyttäminen: Joustavat ajoitusratkaisut mahdollistavat opetuksen rytmittämisen oppilaan vireystilan ja yksilöllisten tarpeiden mukaan.

- **Eheyttävä pedagogiikka, monipuoliset työskentelytavat, toiminnallisuus:** Opetuksen eheyttäminen on tärkeä osa Valtion koulukodin opetuksen yhtenäisyyttä tukevaa toimintakulttuuria. Eheyttämisen tavoitteena on tehdä mahdolliseksi opiskeltavien asioiden välisten suhteiden ja keskinäisten riippuvuuksien ymmärtäminen. Valtion koulukodin koulussa tuetaan oppilaiden oppimista, osallisuutta, arjen sujuvuutta ja koulunkäyntikykyä. Opetuksen eheyttämisessä huomioidaan oppilaiden tarpeet ja opetukselle asetetut tavoitteet. Opetuksen eheyttämisen toteutetaan monipuolisesti opetussuunnitelman perusteisiin kirjatuilla työtavoilla: rinnastamalla, jaksottamalla, toteuttamalla toiminnallisia aktiviteetteja, suunnittelemalla monialaisia, pitempikestoisia oppimiskokonaisuuksia, muodostamalla oppiaineista integroituja kokonaisuuksia tai kokonaisopetuksena.

- **Oppimisympäristö**: Selkeät ja hyvin jäsennellyt tilat tukevat keskittymistä ja tarkkaavaisuutta. Omat paikat sekä joustavasti käyttöön sovittavissa olevat tilat mahdollistavat mielekkäämmän opiskelun, sillä ne tarjoavat yksityisyyttä. Ryhmät ovat pieniä (3–6 oppilasta) ja niissä mahdollistetaan yksilöllinen tuki ja ohjaus. Myös opetuksen tauottaminen ja liikkumismahdollisuuksien tarjoaminen auttavat oppilaita keskittymään paremmin. Lisäksi retket ja lähiympäristön hyödyntäminen laajentavat oppimisympäristöä, rikastuttavat opetusta ja tukevat oppilaiden fyysistä ja henkistä hyvinvointia.
- **Koulupäivän rakenne ja säännöt:** Selkeä, strukturoitu ja johdonmukainen koulupäivärakenne luo ennakoitavuutta, turvallisuutta ja osallisuutta. Koulukodissa edellytetään kunnioittavaa kohtaamista ja hyvää käytöstä kaikilta yhteisön jäseniltä.
- **Joustavat ryhmittelyt**
- **Moniammatillinen yhteistyö**: Oppilaiden haastavista elämäntilanteet edellyttävät tiivistä moniammatillista yhteistyötä opetushenkilöstön, asumisyksiköiden henkilöstön ja opiskeluhuollon asiantuntijoiden kesken.
- **Tarkkaavaisuuden, keskittymisen ja toiminnanohjauksen haasteiden huomiointi opetuksessa:**

Taukojen, apuvälineiden ja liikuntahetkien järjestäminen: Yksilöllisesti suunnitellut tauot sekä liikkumismahdollisuudet auttavat oppilasta hallitsemaan kuormitustaan ja lisäävät keskittymiskykyä.

Selkeät rutiinit ja ennakoitavuus: Päivittäiset ja viikoittaiset rutiinit, kuten päiväohjelmat, lukujärjestykset ja visuaaliset kalenterit, tuovat turvallisuuden tunnetta ja rakennetta koulupäivään.

Opetusvälineet, eriyttämistilat sekä visuaaliset ohjeistukset tukevat oppilaiden oppimisen jäsentämistä ja auttavat arjen sujuvuutta.

Aistiystävällisyyden huomioiminen oppimisympäristössä.

- **Oppimisen taitojen ja strategioiden opetus**: Osana ryhmäkohtaista yleistä tukiopetusta oppilaalle opetetaan oppimaan oppimisen taitoja, oppimisstrategioita ja opiskelutapoja, jotka tukevat hänen oppimistaan. Näiden

taitojen, strategioiden ja tapojen vakiintumista tuetaan erilaisilla visuaalisilla ja havainnollistavilla muistuttimilla sekä apuvälineillä.

- **Tunnetaitojen- ja vuorovaikutus- ja hyvinvointitaitojen opetus**: Oppilaita tuetaan koulupäivän aikana ymmärtämään omia erityispiirteitään ja kehittämään tunne- vuorovaikutus- ja hyvinvointitaitoja, mikä edistää kokonaisvaltaista hyvinvointia. Epäsosiaalisesti (aggressiivisesti tai vetäytyvästi) käyttäytyville oppilaalle opetetaan rakentavaa vuorovaikutusta opetuksen lomassa, ja oppilaat harjoittelevat ohjatusti tunne- ja vuorovaikutustaitoja, jotta he saavat tarvittavat työkalut sekä koulussa että elämässä.
- **Psykoedukaatio**: Valtion koulukodin opetuksessa psykoedukaatio on osa laaja-alaista hyvinvoinnin edistämistä sekä ennaltaehkäisevää ohjausta, jossa pyritään lisäämään oppilaiden, heidän lähipiirinsä ja koulun henkilökunnan ymmärrystä mielenterveydestä. Tavoitteena on paitsi lisätä tiedonkulkua myös vähentää tiedon puutteesta johtuvaa eriarvoisuutta, erityisesti kun oppilailla on erilaiset taustat, kokemukset ja koulunkäyntihistoriat.

Psykoedukaatio tarkoittaa koulussa menetelmänä tiedon jakamista ja ohjausta mielenterveydestä sekä siihen vaikuttavista tekijöistä.

Koulun ohjauksessa tuetaan oppilaan hyvinvointia edistäviä elintapoja sekä autetaan oppilaita tunnistamaan ja hallitsemaan arjen haasteita. Psykoedukaatio voi ohjauksellisena menetelmänä tukea esimerkiksi unen, ravitsemuksen ja liikunnan merkitystä käsitteleviä interventioita sekä vahvistaa oppilaiden resilienssiä eli kykyä selviytyä haastavista tilanteista.

Valtion koulukodin toimintaympäristössä käydään ohjauksellisia kasvatuskeskusteluja, joissa oppilaat voivat käsitellä mielenterveyteen liittyviä aiheita sekä purkaa pelkojaan ja ennakkoluulojaan. Psykoedukaatio perustuu dialogiseen ja yhteisölliseen lähestymistapaan, jossa opetus- ja kasvatushenkilöstö sekä oppilas keskustelevat avoimesti mielenterveydestä. Avoimen, selkeän kielen käyttö ohjauksessa varmistaa, että oppilas saa luotettavaa ja helposti ymmärrettävää tietoa, mikä tukee hänen kokonaisvaltaista hyvinvointiaan. Oppilaat huomioidaan kokonaisvaltaisesti ja hyvinvointi nähdään kokonaisuutena, jossa painotetaan vahvuuksia ja resilienssiä eikä vain haasteita.

Näin psykoedukaatio osana Valtion koulukodin opetusta, ohjausta ja kasvatusta tukee oppilaiden hyvinvointia sekä opiskelukykyä, vähentäen mielenterveyteen liittyviä pelkoja ja edistäen myönteistä minäkuvaa.

- **Samanaikaisopettajuus/ yhteisopettajuus:** Erilaiset yhteisopettajuuden muodot tukevat oppilaiden oppimista.
- **Huoltajayhteistyö:** Avoin ja aktiivinen viestintä varmistaa, että tuki on kokonaisvaltaisia ja jatkuvaa.
- **Järjestöjen ja kokemusasiantuntijoiden kanssa tehtävä yhteistyö:** Järjestötyön ja kokemusasiantuntijoiden rooli valtion koulukodin koulun yhteistyökumppanina on tärkeää. Nuorten rikos- ja päihdekierteiden ehkäisyssä järjestötyöllä ja kokemusasiantuntijoiden mentoroinnilla on merkittävä rooli. Nuorten tukeminen heidän omista lähtökohdistaan – yhdistämällä ammatillista osaamista ja kokemusasiantuntijoiden ymmärrystä – luo vahvan pohjan kestävälle muutokselle. Erityisesti yhteistyömallit tuovat konkreettista hyötyä nuorten elämäntilanteiden parantamiseen. Erilaisissa toimintamalleissa ehkäistään nuorten rikos- ja päihdekierteiden syvenemistä yhdistämällä koulutettujen kokemusasiantuntijoiden syvällistä kokemustietoa ammatilliseen työhön kuten Valtion koulukodin kanssa tehtävään yhteistyöhön. Kokemusasiantuntijat, jotka ovat itse käyneet läpi samankaltaisia haasteita, voivat tarjota nuorille vertaistukea ja toimia tärkeänä siltana viranomaispalveluihin sekä kouluun kiinnittymiseen.
- **Kielitietoisuus**: Tarvittaessa hyödynnetään tulkkipalveluita, ja erilaiset kieli- ja kulttuuritaustat huomioidaan opetuksen saavutettavuuden parantamiseksi opetuskielen tukiopetuksessa.
- **Nuoruus:** kehitysvaiheen ymmärtäminen
- **Sukupuolisensitiivisyys**
- **Tietoisuus haitallisesta vaikutuksesta oppimiseen ja koulunkäyntiin:**
    - Traumatietoisuus
    - Päihteiden ongelmakäyttö ja muut riippuvuudet: Päihteiden ongelmakäyttö ja muut riippuvuudet ovat usein yhteydessä mielenterveyden häiriöihin sekä rikosten tekemiseen ja niiden uhriksi joutumiseen.

7.3.1 Opettajan antama yleinen tukiopetus

Perusteen teksti

Yleinen tukiopetus vahvistaa opetuksen ja kasvatuksen tavoitteiden saavuttamista perusopetuksessa. Yleinen tukiopetus on opittaviin asioihin tutustumista etukäteen tai opitun vahvistamista ja kertaamista. Yleisellä tukiopetuksella pyritään ehkäisemään vaikeuksia ennakolta ja varmistamaan opittavien asioiden ymmärtäminen sekä opintojen eteneminen. Sillä voidaan vastata myös oppilaan poissaoloista johtuviin lyhytaikaisiin tuen tarpeisiin.

Yleisen tukiopetuksen tavoitteet ja sisältö

Yleisen tukiopetuksen tavoitteena on auttaa oppilasta saavuttamaan oppimisen tavoitteet sekä edistymään opinnoissaan. Osana yleistä tukiopetusta oppilaalle opetetaan oppimaan oppimisen taitoja, oppimisstrategioita ja opiskelutapoja, jotka tukevat hänen oppimistaan. Yleinen tukiopetus voi kohdistua kaikkiin oppiaineisiin ja sillä voidaan tukea myös laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Yleisen tukiopetuksen järjestäminen

Yleistä tukiopetusta voidaan antaa oppituntien yhteydessä, erillisinä lisätunteina, pienemmässä ryhmässä tai henkilökohtaisena ohjauksena. Yleistä tukiopetusta annetaan oppilaan työjärjestyksen mukaisten oppituntien aikana, joihin tuen tarve liittyy. Opetusta voidaan antaa myös oppituntien ulkopuolella huomioiden koulupäivien pituuden enimmäismäärät.

Yleistä tukiopetusta antaa ensisijaisesti opetusryhmästä vastuussa oleva luokan- tai aineenopettaja. Yleistä tukiopetusta voi antaa myös muu opettaja. Samanaikais- ja yhteisopetusta voidaan käyttää yleisen tukiopetuksen toteuttamisessa. Opettajien yhteistyö yleisen tukiopetuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja sen vaikuttavuuden arvioinnissa on tärkeää.

Paikallinen tarkennus

Oppimisen taitojen ja strategioiden opetus

Osana ryhmäkohtaista yleistä tukiopetusta oppilaalle opetetaan oppimaan oppimisen taitoja, oppimisstrategioita ja opiskelutapoja, jotka tukevat hänen oppimistaan. Näiden taitojen, strategioiden ja tapojen vakiintumista tuetaan erilaisilla visuaalisilla ja havainnollistavilla muistuttimilla sekä apuvälineillä.

7.3.2 Opettajan antama opetuskielen tukiopetus

Perusteen teksti

Opetuskielen tukiopetus kohdistuu ensisijaisesti opetuskielen taidon ja eri tiedonalojen tekstitaitojen vahvistamiseen. Sitä annetaan oppilaille, joilla ei ole riittävää opetuskielen taitoa perusopetuksen oppimäärän suorittamiseksi. Opetuskielen tukiopetus on kielitietoista opetusta, joka tukee oppilaita eri oppiaineiden tekstien lukemisessa, niiden ymmärtämisessä ja tulkitsemisessa sekä omassa tuottamisessa. Opetus kohdistuu oppiaineen kieleen ja sisältöön samaan aikaan.

Opetuskielen tukiopetuksen tavoitteet ja sisältö

Opetuskielen tukiopetuksen tavoitteena on oppilaiden opetuskielen taidon vahvistaminen, mikä tukee oppilaiden osallistumista opetukseen ja opinnoissa etenemistä. Opetuskielen tukiopetuksessa keskitytään kullekin oppiaineelle ominaisten tekstien yhteiseen tarkasteluun, tekstien tyypillisten piirteiden löytämiseen ja opiskelun edellyttämien tekstien ohjattuun tuottamiseen sekä oppiainekohtaisen sanavaraston vahvistamiseen.

Opetuskielen tukiopetuksen järjestäminen

Opetuskielen tukiopetus järjestetään pedagogisesti tarkoituksenmukaisesti siten, että mahdollisimman moni oppilas voi hyötyä siitä. Sitä voidaan antaa oppilaiden työjärjestyksen mukaisten oppituntien aikana samanaikais- ja yhteisopetuksena tai pienemmässä ryhmässä, jolloin opetuskielen tukiopetusta tarvitsevat oppilaat voivat olla eri tilassa toisen opettajan kanssa. Opetusta voidaan antaa myös oppituntien ulkopuolella huomioiden koulupäivien pituuden enimmäismäärät.

Opetuskielen tukiopetusta antaa ensisijaisesti opetusryhmästä vastuussa oleva luokan- tai aineenopettaja. Opetuskielen tukiopetusta voi antaa myös muu opettaja. Opettajien yhteistyö opetuskielen tukiopetuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja sen vaikuttavuuden arvioinnissa on tärkeää.

Paikallinen tarkennus

Valtion koulukodin koulussa ei tällä hetkellä järjestetä kaksikielistä opetusta. Valtion koulukodin kouluyksiköistä Lagmansgårdenissa voi käydä peruskoulua myös ruotsin kielellä. Lagmansgårdeniin sijoitetut äidinkielenään ruotsia puhuvat oppilaat voivat

suorittaa peruskoulun ruotsiksi. Valtion koulukodin kouluyksiköissä opetussuunnitelman sisällöt ovat yhteiset suomen ja ruotsin kielellä.

Kielitietoinen koulu keskustelee kieliin ja kieliyhteisöihin kohdistuvista asenteista ja korostaa kielen merkitystä oppimisessa, vuorovaikutuksessa ja yhteiskunnallisessa osallisuudessa. Oppilaille annetaan tilaisuuksia käyttää eri kieliä ja vahvistaa niiden avulla omaa identiteettiään.

Valtion koulukodin koulu rakentaa kulttuurisesti monimuotoista ja kielitietoista oppimisympäristöä, joka tukee suvaitsevaisuutta, kunnioitusta ja rasisminvastaista kasvatusta. Monikielisyyden arvostaminen, opetushenkilöstön kielellinen malli ja esteetön kieliympäristö varmistavat, että jokainen oppilas voi kehittyä kielitaidossaan, kulttuurisessa ymmärryksessään ja yhteiskunnallisessa osallisuudessaan. Tämä lähestymistapa tukee kasvua kohti vastuullista, aktiivista ja kielitietoista kansalaisuutta.

7.3.3 Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä

Perusteen teksti

Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä järjestetään siten, että se tukee ja täydentää muuta opetusta ja mahdollistaa oppilaiden tarpeiden huomioimisen osana opetusryhmän opetusta. Se on ensisijaisesti ryhmäkohtainen tukimuoto, ja sitä ei kohdenneta yksittäisen oppilaan vaan tietyn oppilasryhmän tai koko opetusryhmän oppimisen tuen tarpeiden mukaisesti. Erityisopettajan antamaan opetukseen muun opetuksen yhteydessä voi liittyä myös erityisopettajan konsultaatiota, joka kohdentuu kyseisen luokan tai ryhmän kanssa toimiville opettajille ja muulle henkilöstölle.

Erityisopettajan antaman opetuksen järjestäminen muun opetuksen yhteydessä

Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä voidaan järjestää samanaikais- ja yhteisopetuksena yhdessä opetusryhmää opettavan opettajan kanssa niin, että erityisopettaja työskentelee samassa luokkatilassa tai siirtyy pienemmän ryhmän kanssa toiseen tilaan. Opettajat jakavat opetustehtävät keskenään ja suunnittelevat opetuksen yhdessä, jolloin erityisopettaja voi tukea oppilaita muun

opetuksen yhteydessä. Oppilasta opettavat opettajat arvioivat yhdessä oppilaan työskentelyä, oppimista, osaamista ja käyttäytymistä. Ryhmäkohtaiset tukimuodot järjestetään ja niitä muutetaan tarvittaessa oppilaiden tuen tarpeiden mukaisesti.

7.4 Oppilaskohtaiset tukitoimet

Perusteen teksti

Oppilaalla on oikeus saada oppilaskohtaisia tukitoimia viipymättä, jos ryhmäkohtaiset tukimuodot eivät riitä tukemaan hänen oppimistaan tai koulunkäyntiään ja hän tarvitsee säännöllisiä tukitoimia. Oppilaskohtaisia tukitoimia ovat erityisopettajan opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä, erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetus pienryhmässä, erityisluokanopettajan opetus erityisluokassa ja perusopetuslain 31 §:n 1 momentin nojalla oppilaalle annettavat oppilaskohtaiset tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä apuvälineet. Oppilaan oppimista ja koulunkäyntiä voidaan samanaikaisesti tukea sekä ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla että oppilaskohtaisilla tukitoimilla.

Oppilaskohtaisten tukitoimien tarpeen arviointi käynnistyy, kun oppilasta opettavat opettajat toteavat, että ryhmäkohtaiset tukimuodot eivät riitä tukemaan oppilaan oppimista ja koulunkäyntiä. Oppilas ja hänen huoltajansa voivat myös tuoda esiin havaintonsa ryhmäkohtaisten tukimuotojen riittävyydestä.

Myös silloin, jos oppilaskohtaisten tukitoimien tarve on niin ilmeinen, että oppilasta ei perusopetuksen alkaessa voida riittävästi tukea ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla, voidaan oppilaskohtaisten tukitoimien tarpeen arviointi aloittaa poikkeuksellisesti jo ennen perusopetuksen alkamista. Oppilaskohtaisista tukitoimista tehdään tuen tarpeen arviointiin perustuva suunnitelma sekä hallintopäätös.

Oppilaskohtaiset tukitoimet perustuvat oppilaan yksilöllisiin tarpeisiin ja niitä annetaan säännöllisesti ja pitkäkestoisesti. Oppilaskohtaiset tukitoimet järjestetään oppilaan etu huomioon ottaen ensisijaisesti oppilaan omassa koulussa. Oppilaskohtaisten tukitoimien toteuttaminen edellyttää opettajien välistä yhteistyötä sekä tarvittaessa konsultaatiota esimerkiksi erityisopettajan ja muun henkilöstön kanssa.

Perusopetuslain mukaiset oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt, ryhmäkohtaiset tukimuodot ja oppilaskohtaiset tukitoimet kohdentuvat oppimisen ja koulunkäynnin tukemiseen, eivätkä korvaa sosiaali- ja terveyspalveluja.

Paikallinen tarkennus

Valtion koulukodin koulussa kaikki oppilaat saavat oppilaskohtaista tukea. Uuden oppilaan kohdalla aloitusvaihe on samalla tuen tarpeen arviointivaihe, jonka tarkoituksena on moniammatillisesti ja pedagogisesti arvioida oppilaan tuen tarve. Seuraavassa kuvassa avataan uuden oppilaan oppilaskohtaisen tuen prosessi

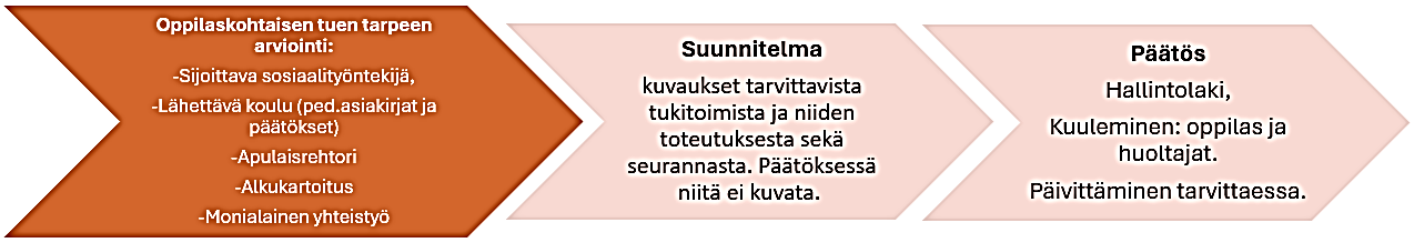

Uusi oppilas ja oppilaskohtaisen tuen päätös

Seuraavassa kuvassa avataan päätösprosessi poikkeavista opetusjärjestelyistä

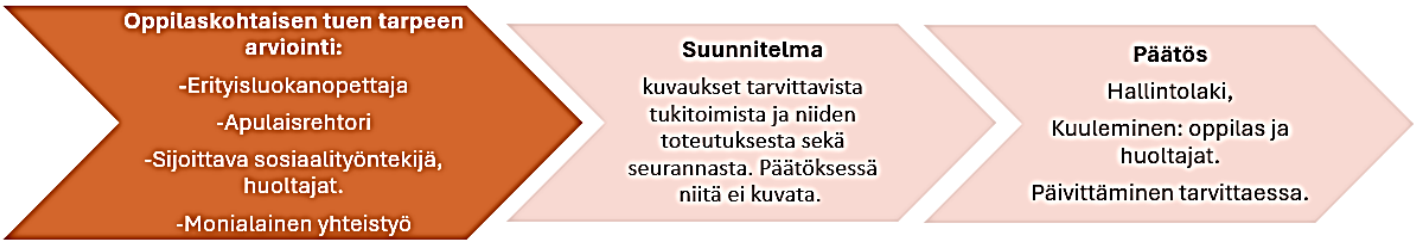

7.4.1 Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arviointi

Perusteen teksti

Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arvioinnissa tulee selvittää ja kuvata oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarve, opintojen etenemisen tilanne, käytössä olleet ryhmäkohtaiset tukimuodot sekä ne tukitoimet, jotka parhaiten tukevat oppilaan edun mukaisesti hänen oppimistaan. Opetuskielen oppimisen varhainen vaihe, poissaolot, motivaation puute tai puutteellinen opiskelutekniikka eivät voi lähtökohtaisesti olla peruste oppilaskohtaiselle tuen tarpeelle. Myös käyttäytymisellä reagoivien oppilaiden tukemiseksi käytetään ensisijaisesti ryhmäkohtaisia tukimuotoja. Oppilasta voidaan tukea myös oppilaskohtaisilla tukitoimilla, jos se on oppilaan edun mukaista. Osana arviointia selvitetään myös tarve oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiselle.

Tuen tarpeen arvioinnin tekevät oppilaan opettajat. Jos oppilaan tuen tarpeen arviointi vaatii monialaista osaamista, osallistuvat tukitoimien tarpeen arviointiin tarvittaessa opettajien lisäksi opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaiset tai muut asiantuntijat. Oppilaan omat näkökulmat ja ajatukset tulee selvittää ja ottaa huomioon hänen ikänsä ja kehityksensä edellyttämällä tavalla. Oppilaan huoltajalle edustajalle on annettava mahdollisuus osallistua tuen tarpeen arviointiin.

Moniammatillinen ja -alainen yhteistyö voi tukea oppilaskohtaisten tukitoimien arvioimista, mutta se ei ole edellytys hallintopäätöksen tekemiselle tai tuen toteuttamiselle, ellei oppilaan etu ja tuen tarve sitä edellytä. Oppilaskohtaisten tukitoimien arviointiin perustuva tukea koskeva hallintopäätös ei voi perustua pelkkään lääketieteelliseen arvioon, eivätkä opetuksen järjestäminen, opetus tai oppilaskohtaiset tukitoimet korvaa sellaisia palveluja, joista järjestämisvastuussa on joku muu kuin opetuksen järjestäjä.

Tuen tarpeen arvioinnissa on tilanteen vaatiessa mahdollista hyödyntää myös muuta kuin oman koulun erityisopettajan konsultaatiota. Esimerkiksi opetussuunnitelman oppimäärän sisällöistä tai tavoitteista poikkeaminen on oppilaan perusoikeuksiin puuttuva toimenpide, jolloin on suositeltavaa hyödyntää laajemmin monialaista yhteistyötä tai mahdollisia lausuntoja oppilaan edun mukaisesta toimintatavasta. Arvioinnissa voidaan käyttää esimerkiksi myös niiden opetuksen järjestäjien konsultaatiota, joiden osalta opetus- ja kulttuuriministeriö on päättänyt velvollisuudesta huolehtia opetukseen

7.4.2 Oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma

Perusteen teksti

Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arvioinnin pohjalta on laadittava oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma. Suunnitelman laativat oppilaan opettajat yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa tai kanssa. Suunnitelman laatiminen on kuitenkin mahdollista myös niissä tilanteissa, joissa yhteistyölle on esimerkiksi huoltajasta johtuva este.

Suunnitelmasta on käytävä ilmi

- perustelut sekä mahdolliset muut tiedot ja selvitykset tukitoimien tarpeesta
- tuen tarpeen arviointiin perustuvien tukitoimien toteuttaminen ja seuranta
- oppimista tukevat pedagogiset ratkaisut
- opinnoissa eteneminen
- mahdollinen tarve perusopetuslain 20 h §:ssä tarkoitetusta oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiselle ja oppilaskohtaiset tavoitteet ja sisällöt, opinnoissa eteneminen sekä oppilaan oppimisen arviointi
- mahdollinen perusopetuslain 20 i §:n mukainen tarve opetuksen järjestämiseksi oppilaalle, jolla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite
- toiminta-alueittain opiskelevan oppilaan oppilaskohtaiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt, opinnoissa eteneminen sekä oppilaan oppimisen arviointi kullekin toiminta-alueelle.

Suunnitelman toteutumista ja tukitoimien riittävyyttä on arvioitava aina, kun oppilaan tarpeet sitä edellyttävät, kuitenkin vähintään kerran lukuvuodessa tai useammin, jos oppilaan tarpeet sitä edellyttävät. Suunnitelma on salassa pidettävä asiakirja.

7.4.3 Tukea koskeva päätös

Perusteen teksti

Opetuksen järjestäjän on tehtävä tukea koskeva hallintopäätös oppilaalle annettavista oppilaskohtaisista tukitoimista. Päätöksestä tulee käydä ilmi oppilaskohtaiset tukitoimet oppilaan tarpeen mukaisesti

- erityisopettajan opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä
- erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetus pienryhmässä
- erityisluokanopettajan opetus erityisluokassa
- tulkitsemispalvelut
- avustajapalvelut
- apuvälineet

Lisäksi tukea koskeva päätös on tehtävä perusopetuksen oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisesta. Perusopetuksen järjestämisestä oppilaalle vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen perusteella tehdään päätös perusopetuslain 20i §:n perusteella. Hallintopäätös on tehtävä kaikissa edellä mainituissa tilanteissa oppilaskohtaisen tuen tarpeen arvioinnin ja sen perusteella laaditun tuen toteuttamista koskeva suunnitelman mukaisesti ilman aiheetonta viivytystä. Ennen päätöksen tekemistä opetuksen järjestäjän on kuultava oppilasta ja hänen huoltajaansa.

Opetuksen järjestäjä voi tehdä myönteisen tai kielteisen päätöksen arviointiin perustuvan suunnitelman pohjalta. Mikäli päätös tarkoittaa oppilaan koulupaikan vaihtumista, siitä tehdään erillinen hallintopäätös. Tukea koskeva päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana. Jos kunta ei järjestä oppilaskohtaisia tukitoimia tai perusopetusta oppilaalle vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen perusteella niistä tukea koskevan päätöksen tekee oppilaan asuinkunta.

Tukea koskevaan päätökseen ei kirjata kuvauksia tukitoimista tai niiden toteuttamisesta, jotka on kuvattu oppilaskohtaisessa tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa. Mikäli oppilaan tilanne ja tuen tarve muuttuvat oleellisesti, on tehtävä uusi tukea koskeva päätös. Oppilaan huoltajaa on kuultava tukea koskevaa päätöstä tehtäessä.

Oppilaskohtaisia tukitoimia saavan oppilaan oppiminen, osaaminen, työskentely ja käyttäytyminen arvioidaan arviointia koskevien yleisten periaatteiden mukaisesti, ellei oppilaalle ole tehty hallintopäätöstä perusopetuksen oppimäärän tavoitteista ja sisällöstä poikkeamisesta, tai jos oppilaalle on tehty hallintopäätös toiminta-alueittain järjestettävästä opetuksesta.

Paikallinen tarkennus

Päätöksen valmistelun tekee apulaisrehtori erityisluokanopettajan tekemän tuen tarpeen arviointiin perustuen. Oppilasta ja huoltajaa kuullaan koskien päätöstä. Kuulemisessa selvitetään, mitä päätös tarkoittaa ja mitkä ovat sen vaikutukset oppilaan jatko-opintoihin. Hallintopäätöksen tekee Valtion koulukodin koulun johtava rehtori. Erityisluokanopettaja laatii suunnitelman oppilaskohtaista tukea varten.

7.4.3.1 Erityisopettajan antama opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä

Perusteen teksti

Säännöllisellä erityisopettajan antamalla opetuksella osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä tarkoitetaan erityisopettajan kelpoisuuden omaavan opettajan antamaa opetusta. Sitä voidaan toteuttaa oppilaan omassa opetusryhmässä muun opetuksen yhteydessä tai siitä erillään. Säännöllisyydellä tarkoitetaan pitkäkestoista, esimerkiksi lukukauden tai - vuoden pituista jaksoa.

Opetuksen lähtökohtana ovat oppilaan yksilölliset tarpeet. Erityisopettajan antamaa opetusta osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä voidaan toteuttaa myös pienryhmässä oppilaan omasta opetusryhmästä erillään. Tällöin pienryhmällä tarkoitetaan ryhmää, jonka koko on paikallisesti opetuksen järjestäjän päätettävissä. Tarvittaessa erityisopettajan antamaa opetusta muun opetuksen yhteydessä voidaan antaa myös yhdelle oppilaalle.

Erityisopettajan antama opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä tarkoittaa, että esimerkiksi yhden oppiaineen opetustunneista alle puolet on erityisopettajan antamaa opetusta joko muun opetuksen yhteydessä tai pienryhmässä. Tukea koskeva arvio, suunnitelma ja hallintopäätös on tehtävä

oppilaalle annettavasta erityisopettajan antamasta opetuksesta osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä oppilaskohtaisena tukitoimena.

Paikallinen tarkennus

Valtion koulukodin koulun oppilaat opiskelevat erityisluokissa erityisluokanopettajan antamassa opetuksessa. Oppimista tuetaan pienen ryhmäkoon lisäksi muun muassa samanaikaisopetuksella, jota toinen erityisluokanopettaja tulee luokkaan tekemään.

7.4.3.2 Erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antama yhden tai useamman oppiaineen opetus pienryhmässä

Perusteen teksti

Oppilaskohtaisena tukitoimena erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antama opetus yhdessä tai useammassa oppiaineessa tarkoittaa yhden tai useamman oppiaineen opetusta enemmän kuin puolet tai kokonaan pienryhmässä. Tällöin oppilaan katsotaan oppimisvalmiuksistaan tai oppimisen edellytyksistään johtuen hyötyvän erityisopettajan tai eritysluokanopettajan antamasta opetuksesta pienryhmässä yhden tai useamman oppiaineen opetuksessa. Tukea koskeva arvio, suunnitelma ja hallintopäätös on tehtävä oppilaalle annettavasta erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antamasta yhden tai useamman oppiaineen opetuksesta enemmän kuin puolet tai kokonaan pienryhmässä oppilaskohtaisena tukitoimena.

Erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antama yhden tai useamman oppiaineen opetus pienryhmässä ainoana oppilaskohtaisena tukitoimena ei ole riittävä peruste perusopetuksen oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiselle.

Yhden opettajan opettama opetusryhmät muodostetaan siten, että ryhmässä on enintään viisi oppilasta, jotka saavat erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antamaa yhden tai useamman oppiaineen opetusta pienryhmässä tai erityisluokassa oppilaskohtaisena tukitoimena. Viiden oppilaan enimmäismäärä voidaan ylittää tilapäisesti.

7.4.3.3 Erityisluokanopettajan antama opetus erityisluokassa

Perusteen teksti

Oppilaskohtaisena tukitoimena oppilaan opetuksen järjestäminen erityisluokassa tarkoittaa sitä, että oppilas saa erityisluokanopettajan antamaa opetusta erityisluokassa. Osa opetuksesta voidaan toteuttaa inklusiivisten periaatteiden mukaisesti yhteistyössä niin, että oppilaan osallistuminen muiden opetusryhmien opetukseen on mahdollista. Yhden opettajan opettamat opetusryhmät muodostetaan siten, että ryhmässä on enintään viisi oppilasta, jotka saavat oppilaskohtaisena tukitoimena erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antamaa opetusta pienryhmässä tai erityisluokassa. Viiden oppilaan enimmäismäärä voidaan ylittää tilapäisesti.

Tukea koskeva arvio, suunnitelma ja hallintopäätös on tehtävä oppilaalle annettavasta erityisluokanopettajan antamasta opetuksesta erityisluokassa.

Erityisluokanopettajan antama opetus erityisluokassa ainoana oppilaskohtaisena tukitoimena ei ole riittävä peruste perusopetuksen oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiselle. Erityisluokanopettajan opetusryhmässä erityisluokassa saa olla enintään kymmenen oppilasta, mutta enimmäiskoko voidaan ylittää tilapäisesti.

Paikallinen tarkennus

Valtion koulukodin koulun oppilaat opiskelevat erityisluokissa erityisluokanopettajan antamassa opetuksessa. Ryhmät ovat pieniä 3–6 oppilaan ryhmiä, joissa oppilasmäärä vaihtelee sijoitusjaksojen mukaisesti. Erityisen huolenpidon asumisyksiköissä asuvien lasten opetusryhmissä on vain kolme oppilasta. Vaativan tason asuinyksiköiden lapset käyvät myös kouluaan Valtion koulukodin koulussa.

7.4.3.4 Tulkitsemispalvelut

Perusteen teksti

Tulkitsemispalveluilla tarkoitetaan viittomakielellä tai muilla kommunikaatiomenetelmillä oppilaille annettavia tulkitsemispalveluita. Oikeus

tulkitsemispalveluun on oppilailla, joilla on kuulovamma, näkövamma tai puhevamma, ja jotka tarvitsevat palvelua perusopetukseen osallistumiseksi. Tulkitsemispalvelut järjestetään oppilaan tarpeiden mukaan.

Tukea koskeva arvio, suunnitelma ja hallintopäätös on tehtävä oppilaalle annettavista tulkitsemispalveluista. Tulkitsemispalvelut ainoana oppilaskohtaisena tukitoimena eivät ole riittävä peruste perusopetuksen oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiselle. Tulkitsemispalveluita ainoana oppilaskohtaisena tukitoimena saava oppilas ei vaikuta opetusryhmän kokoon.

Paikallinen tarkennus

Tulkitsemispalvelut järjestetään oppilaan tarpeiden mukaan. Tulkitsemispalvelusta tehdään tukea koskeva arvio, suunnitelma ja hallintopäätös.

7.4.3.5 Oppilaskohtaiset avustajapalvelut

Perusteen teksti

Oppilaskohtaisilla avustajapalveluilla tarkoitetaan opetukseen osallistumisen edellyttämiä avustajapalveluita tilanteissa, joissa muut osana koulun perustoimintaa järjestettävät oppimista tukevat opetusjärjestelyt ja mahdollinen ryhmäkohtainen koulunkäynninohjaaja eivät tue riittävästi oppilaan perusopetuksen oppimäärän ja paikallisen opetussuunnitelman tavoitteiden saavuttamista. Opetuksen järjestäjällä on mahdollisuus huolehtia avustajapalvelujen järjestämisestä henkilökohtaisen järjestämisen lisäksi myös luokkakohtaisten avustajapalvelujen avulla. Perusopetuslain 3 §:n ja 31 §:n säännökset edellyttävät kuitenkin, että oppilaan yksilölliset tarpeet selvitetään riittävällä tavalla siten, että opetus ja sen edellyttämät palvelut tulevat järjestetyiksi hänen edellytystensä mukaisesti.

Avustajapalveluiden käyttäminen ainoana oppilaskohtaisena tukitoimena eivät ole riittävä peruste perusopetuksen oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiselle. Tukea koskeva arvio, suunnitelma ja hallintopäätös on tehtävä oppilaalle annettavista avustajapalveluista. Oppilaalla ja hänen huoltajallaan on oikeus saada oppilaskohtaisia avustajapalveluita koskevasta asiasta hallintolaissa hallintopäätökselle asetetut vaatimukset täyttävä valituskelpoinen päätös.

Avustamispalveluita ainoana oppilaskohtaisena tukitoimena saava oppilas ei vaikuta opetusryhmän kokoon.

Paikallinen tarkennus

Valtion koulukodissa on kaikissa luokissa ryhmäkohtainen koulunkäynninohjaaja erityisluokanopettajan työparina. Lisäksi oppilaalla on tarvittaessa mahdollisuus saada henkilökohtainen koulunkäynninohjaaja oppilaskohtaisena tukena, kun yksilölliset tarpeet on selvitetty riittävällä tavalla siten, että opetus ja sen edellyttämät palvelut tulevat järjestetyiksi oppilaan edellytysten mukaisesti.

Valtion koulukodin koulu laskuttaa sijoitetun oppilaan kotikuntaa aiheuttamisperiaatteen mukaisesti oppilaan perusopetuslain 31 §:ssä tarkoitetusta opetukseen osallistumisen edellyttämästä henkilökohtaisesta koulunkäyntiavustajasta.

Kotikunnalta laskutettavien kulujen tulee olla välittömiä, välttämättömiä ja perusteltuja oppilaan perusopetuslain mukaisen opetuksen ja siihen liittyvän tuen järjestämiseksi.

7.5 Perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeaminen

Perusteen teksti

Perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisessa on kyse oppilaan perusoikeuksien rajaamisesta. Perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista voidaan poiketa kolmella tavalla. Nämä ovat opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain, oppiaineen oppimäärän rajaaminen sekä tilapäinen vapauttaminen oppimäärän opiskelusta terveydellisistä syistä. Opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain kuvataan luvussa 5.4.3.

7.5.1 Oppiaineen oppimäärän rajaaminen

Perusteen teksti

Oppiaineen oppimäärän rajaaminen tehdään vasta silloin, jos oppilas ei ryhmäkohtaisista tukimuodoista ja oppilaskohtaisista tukitoimista huolimatta kykene suoriutumaan hyväksytysti (arvosana välttävä (5) perusopetuksen oppimäärästä ja opetussuunnitelman mukaisista tavoitteista. Perusopetuksen oppimäärää ja paikallisen opetussuunnitelman tavoitteita voidaan rajata vasta silloin, kun oppilas on

saanut oppilaskohtaisena tukitoimena erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antamaa opetusta pienryhmässä tai erityisluokanopettajan antamaa opetusta erityisluokassa kyseisessä oppiaineessa. Perusopetuksen oppimäärän rajaaminen on viimesijainen keino. Opetuskielen oppimisen varhainen vaihe, poissaolot, motivaation puute, puutteellinen opiskelutekniikka tai käyttäytymisellä reagointi eivät voi lähtökohtaisesti olla peruste oppimäärän rajaamiselle.

Oppiaineen oppimäärän rajaaminen merkitsee oppilaan oppimiselle asetettavan tavoitetason määrittelemistä hänen edellytystensä mukaiseksi. Oppimäärän rajaaminen tehdään karsimalla oppilaskohtaisesti paikallisen opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä. Tavoitteiden tulee kuitenkin olla oppilaalle riittävän haasteellisia.

Oppiaineen oppimäärän tai opetussuunnitelman tavoitteiden rajaaminen edellyttävät ajantasaista ja tuen tarpeen osalta päivitettyä perusopetuslain 20 d §:n mukaista arviointia, 20 e §:n mukaista suunnitelmaa ja 20 f §:n mukaista päätöstä. Koska opetussuunnitelman oppimäärän sisällöistä tai tavoitteista poikkeaminen on oppilaan perusoikeuksiin puuttuva toimenpide, on suositeltavaa hyödyntää monialaista yhteistyötä tai mahdollisia lausuntoja oppilaan edun mukaisesta toimintatavasta.

Opetuksen järjestäjän on tehtävä kirjallinen päätös perusopetuslain 20 h §:ssä säädetystä perusopetuksen oppimäärästä ja opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisesta. Päätös tulee tehdä ilman aiheetonta viivytystä.

Ennen päätöksen tekemistä on kuultava oppilasta ja tämän huoltajaa. Huoltajalle tulee antaa tietoa oppimäärän rajaamisen vaikutuksista oppilaan jatko-opintokelpoisuuteen perusopetuksen jälkeen.

Mikäli oppilaan tilanteessa ja tuen tarpeessa tapahtuu oleellisia muutoksia, on tehtävä uusi tukea koskeva hallintopäätös. Hallintopäätöksen tekemisestä on säädetty hallintolaissa.

Jos oppilaan kohdalla poiketaan perusopetuksen oppimäärästä tai tavoitteista, rajaamista koskevan päätöksen perusteena olevaan perusopetuslain 20 e §:n mukaiseen oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevaan suunnitelmaan tulee sisällyttää oppilaskohtaiset tavoitteet ja sisällöt, opinnoissa eteneminen sekä oppilaan arvioinnin periaatteet. Suunnitelman laativat oppilasta opettavat opettajat yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa. Oppilaan osaaminen arvioidaan suunnitelmassa asetettujen tavoitteiden sekä luvussa 6 kuvattujen periaatteiden mukaisesti. Jos oppilaan perusopetuksen oppimäärää tai tavoitteita on rajattu, osaaminen arvioidaan suhteessa oppilaalle määriteltyihin tavoitteisiin. Arviointi on sanallista lukuun ottamatta päättöarviointia. Sanalliseen arvioon lisätään rajaamista ilmaiseva tähti (*). Sanallisessa arvioinnissa noudatetaan muilta osin summatiivisen

arvioinnin linjauksia. Samoja periaatteita noudatetaan myös mahdollisessa väliarvioinnissa. Päättötodistukseen merkitään arvosana 5 *.

Suunnitelman toteutumista ja tukitoimien riittävyyttä on arvioitava tarpeen mukaan, kuitenkin vähintään kerran lukuvuodessa. Suunnitelmaa tulee tarkistaa useammin, jos oppilaan tarpeet sitä edellyttävät.

7.5.2 Oppilaan vapauttaminen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta terveydellisistä syistä

Perusteen teksti

Perusopetuksen oppimäärästä ja paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poiketaan myös silloin, kun oppilas vapautetaan tilapäisesti oppiaineen oppimäärän suorittamisesta terveydellisistä syistä. Tilapäisellä vapauttamisella oppiaineen oppimäärän suorittamisesta tarkoitetaan lyhytaikaista ja määräaikaista opetukseen osallistumattomuutta terveydellisistä syistä. Vapauttaminen voi koskea yksittäisen oppiaineen oppituntia viikoittain enintään neljän kuukauden ajan. Opetussuunnitelman oppimäärän sisällöistä tai tavoitteista poikkeaminen on oppilaan oikeuksiin puuttuva toimenpide, ja sen vuoksi on suositeltavaa hyödyntää monialaista yhteistyötä tai mahdollisia lausuntoja oppilaan edun mukaisesta toimintatavasta.

Oppilaan vapauttaminen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta terveydellisistä syistä edellyttää ajantasaista ja tuen tarpeen osalta päivitettyä perusopetuslain 20 d §:n mukaista arviointia, 20 e §:n mukaista suunnitelmaa ja 20 f §:n mukaista päätöstä. Arviointiin perustuvasta suunnitelmasta tulee käydä ilmi oppilaan opiskelema oppimäärä ja siitä tehtävät poikkeamiset, oppilaan vuosiluokan mukaisesta tuntimäärästä poikkeaminen, oppilaskohtaiset tavoitteet ja sisällöt, opinnoissa eteneminen sekä oppilaan oppimisen arviointi. Opetuksen järjestäjän on tehtävä hallintopäätös perusopetuslain 20 h §:ssä säädetyistä perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisesta. Päätös tulee tehdä ilman aiheetonta viivytystä.

Ennen päätöksen tekemistä on kuultava oppilasta ja tämän huoltajaa. Mikäli oppilaan tilanteessa ja tuen tarpeessa tapahtuu oleellisia muutoksia, on tehtävä uusi hallintopäätös.

Jos tilapäinen vapauttaminen ei riitä oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin turvaamisen perusopetuksen oppimäärän suorittamisen edistämiseksi terveydellisistä

syistä, sovelletaan perusopetuslain 20 i §:n mukaisesti järjestettävää opetusta opetuksen järjestämiseksi oppilaalle oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen perusteella.

7.6 Poikkeava voimaantulo ja siirtymäaika

7.6.1 Perusopetuksen järjestäminen oppilaalle, jolla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite (astuu voimaan 1.8.2026)

Perusteen teksti

Jos oppilaalle on tehty varhennettua oppivelvollisuutta koskeva päätös oppivelvollisuuslain 2 §:n 3 momentin perusteella ja hänen tuen tarpeensa jatkuu perusopetuksessa, oppilaalle tehdään tukea koskeva päätös. Tukitoimet voivat sisältää oppilaskohtaisia tukitoimia tai poikkeamista perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista. Päätös varhennetusta oppivelvollisuudesta tulee olla tehty ennen perusopetukseen siirtymistä yhteistyössä sekä varhaiskasvatuksen että esi- ja perusopetuksen asiantuntijoiden kanssa. Näin lapsen oppimisen polku muodostaa lapsen edun mukaisen jatkumon. Jos oppilaalla ilmenee perusopetuksen aikana oppimiskykyyn vaikuttava vamma, sairaus tai muu toimintakyvyn rajoite, joka olisi johtanut varhennettuun oppivelvollisuuteen, hänen opetuksensa voidaan järjestää perusopetuslain mukaisten tukitoimien avulla.

Tukitoimien tarpeen arviointi on tehtävä silloin, kun oppilaalla on vamma, sairaus tai muu toimintakyvyn rajoite. Tällöin arvioidaan myös mahdollinen tarve opiskella toiminta-alueittain oppiainejakoisen opetussuunnitelman sijaan. Toiminta-alueittain järjestettävään opetukseen siirrytään vasta, kun oppilas ei oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen vuoksi eikä tukitoimista tai oppimäärien rajaamisesta huolimatta pysty opiskelemaan oppiaineittain.

Opetuksen järjestäjien rahoituksen perusteena olevat tuen tiedot tallennetaan valtakunnallisia opinto- ja tukirekistereitä koskevan lain nojalla Opetushallituksen kansalliseen opiskeluoikeuksien ja suoritusten keskitettyyn KOSKI-integraatiopalveluun. Tähän rekisteriin tulee myös viedä merkintä perusopetuslain 20 i §:n mukaisesta hallintopäätöksestä opetuksen järjestämisestä oppilaalle, jolla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite ja lisäksi tieto siitä, järjestetäänkö oppilaan opetus toiminta-alueittain vai oppiaineittain.

Oppilaalle laaditaan perusopetuslain 20 e §:n mukainen oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma opintojen etenemiseksi. Suunnitelmassa kuvataan oppilaskohtaisesti määritellyt perusopetuksen opetussuunnitelman tavoitteiden mukaiset tai oppilaskohtaisesti määritellyt tavoitteet ja sisällöt, arvioinnin periaatteet sekä tukitoimien toteuttaminen ja seuranta. Suunnitelman laativat oppilaan opettajat yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa. Opetuksen järjestäjän on tehtävä kirjallinen hallintopäätös perusopetuslain 20 h §:ssä säädetystä tilapäisestä vapauttamisesta. Päätös tulee tehdä ilman aiheetonta viivytystä.

Jos oppilas on terveydellisistä syistä estynyt osallistumasta opetukseen, perusopetuksen oppimäärän tai sisältöjen rajaaminen ei ole välttämätöntä. Jos on tarpeen poiketa opetussuunnitelman sisällöistä ja tavoitteista lyhytaikaisesti, oppilaalla on oikeus siihen kyetessään osoittaa osaamistaan monipuolisesti, ja siihen tulee tarjota riittävästi tilaisuuksia. Oppilas voi osoittaa osaamistaan myös erityisessä tutkinnossa.

Oppilaan perusopetuksen oppimäärän rajaaminen on viimesijainen keino. Muina järjestelyinä voidaan käyttää esimerkiksi tavoitekokonaisuuksittain etenemistä. Oppilaalla, jolla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite, on oikeus kaikkiin ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin ja oppilaskohtaisiin tukitoimiin. Tukitoimet järjestetään oppilaan edun mukaisesti ja ensisijaisesti oppilaan omassa koulussa.

Moniammatillista ja -alaista yhteistyötä tulisi hyödyntää aina, kun arvioidaan tarvetta järjestää opetusta oppilaalle, jolla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite. Monialainen ja -ammatillinen yhteistyö tai lääketieteellisen lausunnon tai tarkan diagnoosin saaminen päätöksen liitteeksi ei ole edellytys päätöksen tekemiselle tai tuen toteuttamiselle, elleivät oppilaan etu ja tuen tarve sitä edellytä.

Tuen toteuttamista koskeva suunnitelma, suunnitelman toteutuminen käytännössä ja tukitoimien riittävyys on arvioitava tarpeen mukaan, kuitenkin vähintään kerran lukuvuodessa. Suunnitelmaa tulee tarkistaa useammin, jos oppilaan tarpeet sitä edellyttävät.

Ennen hallintopäätöksen tekemistä on kuultava oppilasta ja tämän huoltajaa. Mikäli oppilaan tilanteessa ja tuen tarpeessa tapahtuu oleellisia muutoksia, on tehtävä uusi tukea koskeva hallintopäätös. Hallintopäätöksen tekemisestä on säädetty hallintolaissa.

7.6.2 Pidennetty oppivelvollisuus

(voimassa 31.7.2026 saakka)

Perusteen teksti

Jos perusopetuslaissa tarkoitetulle perusopetukselle säädettyjä tavoitteita ei lapsen vammaisuuden tai sairauden vuoksi ilmeisesti ole mahdollista saavuttaa yhdeksässä vuodessa, alkaa oppivelvollisuus vuotta aikaisemmin (pidennetty oppivelvollisuus). Oppivelvollisuus päättyy, kun oppivelvollinen täyttää 18 vuotta tai on tätä ennen hyväksytysti suorittanut toisen asteen tutkinnon.

Päätös pidennetystä oppivelvollisuudesta tehdään pääsääntöisesti ennen oppivelvollisuuden alkamista. Perusopetuslain 20 i § tulee voimaan 1.8.2026. Päätös erityisestä tuesta ja erityisen tuen henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS) ovat voimassa siihen saakka, kunnes ne on tarkistettu perusopetuslain 4 a luvun mukaiseksi 31.8.2026 mennessä. Ne erityisen tuen päätökset, jotka sisältävät myös päätöksen pidennetystä oppivelvollisuudesta, voidaan päivittää uuden lainsäädännön mukaisiksi 1.8.2026 alkaen.

7.7 Erikoissairaanhoidon potilaana olevan oppilaan opetus ja konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu

Perusteen teksti

Erikoissairaanhoidossa olevan oppilaan opetus järjestetään ensisijaisesti oppilaan omassa koulussa. Kuitenkin jos oppilas on sairaalassa potilaana, sairaalan sijaintikunta on velvollinen järjestämään hänelle opetusta, jos se on oppilaan terveydentilan, pedagogisten erityistarpeiden ja hoitotoimenpiteiden kannalta perusteltua, eikä ole oppilaan edun mukaista järjestää opetusta muulla tavoin. Myös muut erikoissairaanhoidon toimintayksiköt voivat järjestää opetusta oppilaille, jotka ovat erikoissairaanhoidossa. Erikoissairaanhoidon potilaana olevan oppilaan opetuksesta ja konsultatiivisen sairaalaopetuspalvelun järjestämistä määrätään tarkemmin luvussa 5.

7.8 Tuen jatkumo siirtymävaiheissa, yhteistyö ja sujuva tiedonsiirto

Perusteen teksti

Varhaiskasvatus, esiopetus ja perusopetus sekä toinen aste muodostavat lapsen ja nuoren kasvua ja oppimista tukevan jatkumon. Tätä vahvistetaan opetuksen ja koulutuksen järjestäjien sujuvalla tiedonsiirrolla. Yhteistyöllä vahvistetaan myös lasten ja huoltajien osallisuutta. Yhteistyön tulee olla suunnitelmallista. Yhteistyötä kehitetään ja arvioidaan opetuksen järjestäjän johdolla.

Tuen jatkumon varmistamiseksi on keskeistä riittävä tieto oppilaan saamasta tuesta ja toimivista tukimuodoista ja tukitoimista. Mikäli lapsi on saanut lapsikohtaisia tukitoimia esiopetuksessa, tuen toteutumista ja vaikuttavuutta koskeva tieto huomioidaan lapsen siirtyessä perusopetukseen. Mikäli lapsella on esiopetuksessa ollut käytössä henkilökohtaisia apuvälineitä, hän on saanut lapsikohtaisia tulkitsemis- tai avustajapalveluita tai erityisopettajan opetusta säännöllisesti tai kokoaikaisesti pienryhmässä, tämä tulee huomioida lapsen siirtyessä perusopetukseen. Oppilaskohtaisten tukitoimien tarve arvioidaan siirtymävaiheessa, ja tuen toteuttaminen suunnitellaan yhteistyössä.

Oppivelvollisen oppilaan siirtyessä toisen koulutuksen järjestäjän koulutukseen aikaisemman koulutuksen järjestäjän on salassapitosäännösten estämättä viipymättä toimitettava oppivelvollisen koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot uudelle koulutuksen järjestäjälle. Tavoitteena on, että opetuksen, oppimisen tuen, ohjauksen sekä yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämisen kannalta keskeinen tieto siirtyy oppilaan siirtyessä. Yksilökohtaisen opiskeluhuollon tietojen siirtäminen edellyttää suostumusta. Tiedonsiirrossa noudatetaan voimassa olevia säännöksiä. Opetuksen järjestäjät vastaavat tiedonsiirron käytäntöjen luomisesta ja kehittämisestä.

7.9 Paikallisesti päätettävät asiat

Perusteen teksti

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden luku 7 lisätään paikalliseen opetussuunnitelmaan sellaisenaan. Siihen lisätään paikallisesti päätettävät asiat alla olevan mukaisesti.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan

- oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyiden toteuttamisen periaatteet, yhteistyökäytännöt ja vastuut
    - rehtorin vastuut
    - lukuvuosisuunnitelman laatimisen ja tarkentamisen periaatteet ja vastuut
    - toiminta siirtymävaiheissa ja tiedonsiirtoon liittyvät käytännöt ja vastuut
    - perusopetuksen ja esiopetuksen tuen yhteensovittamisen käytännöt
    - pienryhmien koko ja muodostaminen
- ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttamisen ja riittävyyden arvioimisen paikalliset periaatteet, käytännöt ja vastuut
- oppilaskohtaista tukea koskevan päätöksen valmistelun käytännöt ja vastuut sekä päätöksestä päättämisen vastuu
    - yhteistyökäytännöt huoltajan ja oppilaan kanssa oppilaskohtaisten tukitoimien arvioinnissa, suunnittelussa ja päätöksenteossa
    - opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten sekä muiden monialaisen yhteistyön tahojen kanssa tehtävän yhteistyön ja kehittämisen periaatteet
- oppiaineen oppimäärästä sekä paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisesta tehtävän päätöksen käytännön valmistelut ja vastuut sekä päättämisen käytännöt ja vastuut

8. Opiskeluhuolto

8.1 Paikallisesti päätettävät asiat ja opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma

Perusteen teksti

Opetuksen järjestäjän on laadittavaopiskeluhuollon kokonaisuuden toteuttamiseksi opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma. Järjestäjäkohtaisen opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa monialainen opiskeluhuollon ohjausryhmä. Opiskeluhuoltosuunnitelma laaditaan yhteistyössä koulujen ja opiskeluhuoltopalvelujen henkilöstön, oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Hyvinvointialueella on terveydenhuoltolain mukainen yhteistyövelvoite opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman valmistelussa.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma korvaa opiskeluhuollon osalta paikallisen opetussuunnitelman. Se sisältää opetuksen järjestäjäkohtaisesti määritellyt opiskeluhuoltotyön tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhuollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (*omavalvonta*) sekä koulukohtaisesti tarkennetut tiedot asiakokonaisuuksista 1–5. Opetuksen järjestäjän tulee kuvata opiskeluhuoltosuunnitelmassa, miten suunnitelman toteutumista kouluissa seurataan ja sitä tarkistetaan tarvittaessa.

Opetuksen järjestäjän tulee valmistella kutakin koulutusmuotoa koskevan määräyksen mukainen opiskeluhuoltosuunnitelma. Opetuksen järjestäjä päättää paikallisesti, miten tarvittavat tiedot asiakokonaisuuksista kootaan ja miten koulujen toimintaa niiden avulla ohjataan. Opiskeluhuoltopalvelujen osalta tämä tehdään yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Suunnitelma liitetään kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan.

Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten suunnitelmassa on koulukohtaisesti seuraavat tiedot (asiakokonaisuudet 1–5):

1. Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista

Arvioon opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista (kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut)

kootaan tiedot kultakin koululta. Tiedot ilmoitetaan opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten henkilötyövuosina. Arvioilla varmistetaan opiskeluhuoltopalvelujen riittävyys huomioiden oppilaiden ja kouluyhteisön tarpeet, terveystarkastusten ja henkilöstömitoitusten toteutuminen sekä palvelujen järjestäminen määräajassa.

Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta

Arvioon kokonaistarpeesta sisältyvät yksilökohtaisessa ja yhteisöllisessä opiskeluhuoltotyössä sekä opiskeluhuollon yhteistyössä tarvittavat resurssit. Kokonaistarpeen arviossa huomioidaan esimerkiksi kouluyksiköiden määrä ja koulujen oppilasmäärä sekä toimintaympäristön erityispiirteet. Arviossa huomioidaan lisäksi esimerkiksi eri ikäisten, oppimisen ja koulunkäynnin tukea tarvitsevien ja maahanmuuttotaustaisten oppilaiden lukumäärät ja osuudet. Arviossa hyödynnetään monipuolisesti paikallista lasten ja nuorten terveyttä, hyvinvointia ja elinoloja koskevaa seurantatietoa, jota on koottu myös oppilailta ja huoltajilta, opetushenkilöstöltä ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisilta.

Arvio käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista

Opetuksen järjestäjän arviossa käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista ilmoitetaan kaikkien opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten (kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) henkilötyövuodet.

2. Kouluyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi

Yhteisöllinen opiskeluhuolto on tärkeä osa perusopetuksen toimintakulttuuria ja sen kehittäminen edellyttää johtamista. Oppilaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen kuuluu oppilas- ja opiskelijahuoltolain 6 §:n (opetussuunnitelman mukainen ja opetuksen järjestäjän opiskeluhuolto) mukaisesti yhteisöllisen työn kokonaisuuteen. Tällä tarkoitetaan toimintaa, jonka avulla seurataan ja kehitetään yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen, turvallisen ja esteettömän oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielenterveyttä ja oppimista sekä ehkäistään syrjäytymistä. Koulun henkilökunnalla on ensisijainen vastuu kouluyhteisön hyvinvoinnista.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan

- oppilaiden ja kouluyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset

- koulukohtaisten opiskeluhuoltoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat
- poissaolojen ehkäisemisestä, suunnitelmallisesta seurannasta ja poissaoloihin puuttumisesta määrätään perusteiden luvuissa 5.1 Yhteinen vastuu koulupäivästä ja 5.6 Paikallisesti päätettävät asiat
- tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäisemisen ja käyttöön puuttuminen
- yhteistyö ja käytänteet kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa

3. Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhuolto)

Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan kouluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhuoltoa, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa seurataan ja edistetään oppilaan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista, ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea.

Yksilökohtainen opiskeluhuolto perustuu aina oppilaan sekä tarvittaessa huoltajan suostumukseen. Oppilaan osallisuus ja mielipiteet otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan

- oppilaan ohjaaminen opiskeluhuoltopalveluihin (kouluterveydenhuolto, kuraattori- ja psykologipalvelut)
- yksittäisen oppilaan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen
- opiskeluhuoltokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltorekisterille
- tarvittavan opiskeluhuollon järjestäminen kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä

- opettajan laajaan terveystarkastukseen luokilla 1, 5 ja 8 antaman oppilaan selviytymistä ja hyvinvointia kuvaavan arvion toimintakäytänteet (ml. suostumuksen hankkiminen) koulussa
- oppilaan koulupäivän aikaisen eritysruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet

4. Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhuolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten yhteinen tehtävä. Oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten sekä yhteistyötahojen osallisuus opiskeluhuollon toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on opiskeluhuollossa keskeistä. Tämä edellyttää yhteisiä toimintatapoja ja erityisesti opetuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen yhteistyötä.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan

- oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhuoltopalvelujen osallisuus opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamiseen
- koulun opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä
- opiskeluhuollon monialainen yhteistyö oppimisen ja koulunkäynnin tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä
- yhteistyö muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoito ja poliisi
- yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen oppilaille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille

5. Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, johon kuuluu fyysinen, psyykkinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus. Turvallisuuden varmistaminen edellyttää opetuksen järjestäjältä suunnitelmallista toimintakulttuurin kehittämistä, yhteistä valmistelua ja yhteisten toimintatapojen luomista koulujen kanssa. Opetuksen järjestäjä perehdyttää henkilöstönsä ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaiset toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa sekä huolehtii tiedottamisesta ja suunnitelmien päivityksestä.

Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan erikseen toimenpiteet väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseksi, niiden esiintyvyyden seuraamiseksi ja ongelmatilanteisiin puuttumiseksi sekä jälkiseurannan edellyttämät käytänteet. Suunnitelmassa kuvataan opettajan tai rehtorin velvoite ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Lisäksi kuvataan toimintatavat tukea tarvitsevan oppilaan (teon kohde ja tekijä) ohjaamiseksi opiskeluhuoltopalveluihin. Kuvaus yhteistyöstä huoltajien kanssa sekä viranomaisyhteistyö ml. toimintatavat koskien ilmoitusvelvollisuutta sosiaalitoimeen ja/tai poliisille ovat osa suunnitelmia.

Kriisisuunnitelma (suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle)

Opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmaan sisältyy kriisisuunnitelma, jossa kuvataan toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Suunnitelmassa kuvataan kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat kriisitilanteissa sekä toimintavalmiuksien harjoittelu. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan tämän kokonaisuuden johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako. Suunnitelmassa kuvataan sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä opetuksen järjestäjän ja koulun välisen tiedottamisen periaatteet. Suunnitelma valmistellaan yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset sekä psykososiaalisen tuen järjestämisen periaatteet.

Paikallinen tarkennus

Opiskeluhuollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä. Valtion koulukodin koululla on yhteinen opiskeluhuollon suunnitelma, johon on lisätty yksikkökohtaisesti arjen toteutuminen. Valtion koulukodin koulussa pidetään tärkeänä koulun toiminnassa kouluyhteisön hyvinvointia, turvallisuutta, sosiaalista vastuuta ja erityisesti kouluyhteisön jäsenten keskinäistä vuorovaikutusta.

Erilaisia yhteistyömuotoja kehitetään pitkäjänteisesti oppilaan koko sijoituksen ajan ja erityisesti siirryttäessä perusopetuksesta toiselle asteelle. Myös koko kouluyhteisön hyvinvoinnin kehittäminen, seuranta ja arviointi ovat osa toimivaa koulun opiskeluhuoltotyötä.

Monialainen yhteistyö ja oppimisen tuki

Oppimisen ja koulunkäynnin tukeen liittyvä moniammatillinen yhteistyö ei ole opiskeluhuoltoa, josta säädetään oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa (1287/2013), mutta ensisijaisesti yhteistyötä esi- ja perusopetuksen oppimisen ja koulunkäynnin tuen osalta tehdään opiskeluhuoltopalveluiden ammattilaisten kanssa.

Oppimisen ja koulunkäynnin tukeen liittyen moniammatillista yhteistyötä tulee tehdä tarvittaessa, etenkin tuen tarpeen arvioinnissa sekä tarvittaessa tukena oppilaskohtaisten tukitoimien järjestämisessä**.** Jos oppilaan tuen tarpeen arviointi vaatii moniammatillista osaamista, pyydettäessä tukitoimien tarpeen arviointiin osallistuvat opettajien lisäksi opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaiset tai muut sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöt.

Moniammatillinen yhteistyö voi tukea oppilaskohtaisten tukitoimien tarpeen arvioimista tai perusopetuksen tavoitteiden rajaamisen tarpeiden arvioimista. Moniammatillista yhteistyötä tulee pääsääntöisesti tehdä aina silloin, kun arvioidaan tarvetta järjestää opetusta oppilaalle oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen perusteella.

Moniammatillinen yhteistyö esimerkiksi opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten kanssa voi tukea oppilaskohtaisten tukitoimien suunnittelemista, mutta ei ole edellytys niiden toteuttamiselle eikä sen puute saa viivästyttää oppilaan tuen saamista. Moniammatillinen yhteistyö tai lääketieteellisen lausunnon tai tarkan diagnoosin saaminen päätöksen liitteeksi ei ole ehdoton edellytys päätöksen tekemiselle tai tuen toteuttamiselle, jos oppilaan etu ja tuen tarve ei sitä edellytä.

Oppilasta opettavien opettajien on osaltaan tehtävä moniammatillista tai monialaista yhteistyötä kuitenkin erityisesti silloin, kun oppilaan ja hänen kokonaistilanteensa tukemiseksi arvioidaan tarvittavan muutakin kuin perusopetuslain mukaisia oppilaskohtaisia tukitoimia. Tällöin on arvioitava, onko kyseessä oppimisen ja koulunkäynnin tukeen liittyvä

moniammatillinen yhteistyö (perusopetuslaki) vai opiskeluhuollon kokonaisuuteen kuuluva ja suostumukseen perustuva monialainen yksilökohtainen opiskeluhuolto (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki).

Valtion koulukodin koulussa korostuu yksilöllinen opiskeluhuoltotyö koulukodin moniammatillisessa tiimissä, joka toimii koulukodin koulun opiskeluhuoltoryhmänä, johon osallistuvat oppilaskohtaisesti koulukodin johtaja, lääkäri, psykologi, sosiaalityöntekijä, erityisluokanopettaja, erikoissairaanhoitaja ja muita erityistyöntekijöitä. Moniammatillinen tiimi käsittelee kokonaisvaltaisesti ja eri näkökulmien pohjalta oppilaan asioita. Moniammatillinen tiimi arvioi erityisen huolenpidon oppilaat viikoittain. Moniammatillinen tiimi konsultoi, ohjaa ja tukee oppilaiden hyvinvointiin liittyvissä asioissa sekä valmistelee oppilaita koskevat lausunnot. Moniammatillisen tiimin jäsenet tekevät tiivistä yhteistyötä oppilaan, huoltajien, sijoittavan sosiaalityöntekijän sekä hoidon, kasvatuksen ja opetuksen kesken tavoitteena oppilaan hyvinvoinnin vahvistaminen.

Seuraavassa kuvassa ovat Valtion koulukodin koulun opiskeluhuollon osa-alueet

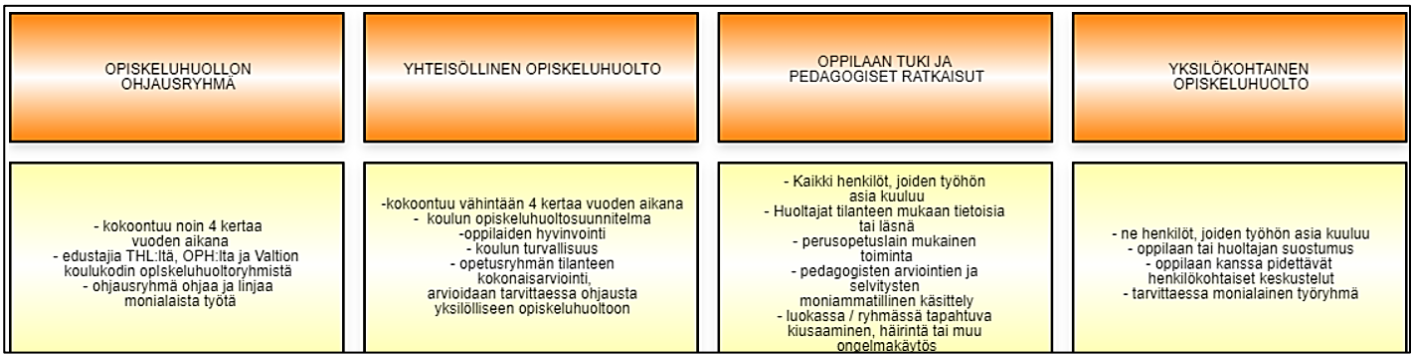

Oikea-aikaisen tuen järjestämisen esimerkkejä Valtion koulukodin koulussa

Ryhmien ja luokkien suunnittelu:

· oppilaiden kasvua ja oppimista tukeva joustava ryhmittely

· pieni opetusryhmä

· samanaikaisopetuksen mahdollistaminen

· oppilaan tarvitsemien tukitoimien suunnittelu, toteutus ja arviointi

· moniammatillisten hoitotiimien asiantuntijuuden hyödyntäminen

Pedagogiset keinot:

· oppilaan kohtaaminen ja hyvinvoinnin tukeminen

· ratkaisukeskeisyys

· oppilaita osallistava pedagogiikka

· eriyttäminen

· oppimisympäristön valitseminen oppimistavoitteen mukaisesti

· eriyttävät materiaalit

· autenttinen opetus

· motivaatio ja kannustus: kasvua ja oppimista tukeva ilmapiiri

· oppilaan tarvitsemien tukitoimien systemaattinen suunnittelu, toteutus ja arviointi

Koulun ja kodin välinen yhteistyö:

· säännöllinen yhteydenpito kotiin

· yhteistyö oppimisen tuen järjestämiseen liittyvissä asioissa

· yhteistyö tiedonsiirrossa

Varhainen tuki:

· säännöllisen koulunkäynnin moniammatillinen tuki

· oppimisen edistymisen ja käyttäytymisen seuranta

· poissaolojen seuranta

· henkilökunnan säännöllinen koulutus

· oppilashuoltohenkilöstön konsultointi

· tiedonsiirto nivelvaiheissa

Monialainen seuranta:

· kouluterveystarkastukset

· kouluterveyskyselyt

· tehostettu opintojen ohjaus

· ammatinvalinnanohjaus, tulevaisuuden suunnittelu, jatko opintoihin haku

Osallisuutta, kasvua ja oppimista tukeva toiminta:

· oppilaskunnat

· kerhotoiminta

· yhteistyö sidosryhmien kanssa

· ennaltaehkäisevä päihdetyö

· kiusaamista ja väkivaltaa ennaltaehkäisevä toiminta

· tukitoimien seuranta

Yhteistyö oppilaan ohjauksessa

Valtion koulukodit valvovat oppivelvollisuuslain (11 §) mukaisesti oppilaidensa jatko-opiskelupaikan saamista ja perusopetuksen jälkeisten jatko-opintojen aloittamista. Seuranta ja valvonta tapahtuvat verkostoyhteistyönä haastattelemalla oppivelvollisuusikäisiä oppilaita, ja tarkastamalla oppilaiden jatko-opintoja koskevan tilanteen hyödyntämällä opiskelijavalintarekistereistä KOSKI sekä VALPAS-palveluista saatavia tietoja. Mikäli oppivelvollisuusikäinen oppilas ei saa jatko-opiskelupaikkaa yhteishaun kautta, ohjataan oppilasta hakemaan jatko-opiskelupaikkaa yhteishaun jälkeisessä jatkuvassa haussa.

Hakeutumisvelvoite oppivelvollisen oppilaan osalta jatkuu niin kauan, kunnes koulutuspaikan saadaan. Mikäli oppivelvollinen oppilas on vielä kesän jälkeen ilman jatko-opiskelupaikkaa tai aloitetut opinnot keskeytyvät, perusopetuksen järjestäjänä Valtion koulukodin henkilöstö tekee lain edellyttämän ja tarvittavan ilmoituksen oppivelvollisen oppilaan asuinkunnalle. Oppivelvollisuusikäisen oppilaan asuinkunnan tehtävänä on perusopetuksen järjestäjän tekemän ilmoituksen perusteella selvittää viime kädessä oppilaan tilanne ja ohjata oppivelvollista. Asuinkunnalla on myös velvollisuus osoittaa oppivelvolliselle opiskelupaikka soveltuvassa nivelvaiheen koulutuksessa. Tarvittaessa ohja oppilaita hakeutumaan myös muiden palveluiden, kuten terveys ja sosiaalipalveluiden sekä kuntoutuspalveluiden, piiriin.

Siirtyminen Valtion koulukotikouluun

Oppilaan siirtyessä Valtion koulukodin kouluun, huolehditaan siitä, että oppilaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot siirtyvät koulun tietoon. Tiedonsiirrosta vastaa oppilaan aiempi opetuksenjärjestäjä ja sijoittava sosiaalityöntekijä toimien yhteistyössä Lastensuojelulain sivistyksellisten oikeuksien sijaishuollon aikana pykälän mukaisesti. Vastaavat tiedot voidaan antaa myös uuden opetuksen järjestäjän pyynnöstä. Valtion koulukodin koulussa tiedon saamisista vastaa apulaisrehtori.

Siirtyminen pois Valtion koulukotien kouluista

Oppilaan siirtyessä pois Valtion koulukodin koulusta toiseen kouluun, huolehditaan siitä, että siirretään oppilaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot uudelle opetuksen järjestäjälle. Oppilaalle järjestetään tutustumiskäynti uuteen kouluun hyvissä ajoin ennen siirtoa sekä järjestetään tarvittaessa tiedonsiirtopalaveri uuden koulun työntekijöiden kanssa.

Poissaolojen seuranta

Perusopetuslain mukaan oppilaan tulee osallistua perusopetukseen, jollei hänelle ole erityisestä syystä myönnetty vapautusta. Oppilaiden poissaoloja seurataan sähköisen järjestelmän (Wilma) avulla. Opettajat vastaavat oppilaiden poissaolojen kirjaamisesta. Jos oppilaan poissaolo on tiedossa etukäteen, opettaja sopii oppilaan kanssa, miten oppilas hankkii tarvittavat tiedot ja taidot poissaoloajalta. Jos poissaoloja on paljon, järjestetään yhteistyöpalaveri, jossa käydään läpi poissaolojen syyt ja laaditaan tarvittavat jatkotoimenpiteet. Luvussa 5.1 on esitelty suunnitelma kouluun kiinnittymisen tueksi sekä poissaolojen ennaltaehkäisemiseksi.

Tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus

Koulutapaturma on perusopetuksen oppilaille koulussa tai koulumatkalla sattunut äkillinen, ulkoisen ruumiinvamman aiheuttava odottamaton tapahtuma. Koulutapaturmina korvataan myös sellaiset vammat, jotka ovat syntyneet opintokäynnillä, opintoretkellä, leirikoulussa, kerhossa tai välittömällä matkalla niihin, mikäli ne sisältyvät koulun toimintasuunnitelmaan.

Koulun oppilaat ja opetushenkilöstö perehdytetään lukuvuosittain turvallisuutta edistäviin toimintatapoihin. Tarkat toimintaohjeet tapaturman sattuessa löytyvät laadunhallintajärjestelmästä sekä pelastussuunnitelmasta, että kriisisuunnitelmasta.

Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Tupakointi ja päihteiden käyttö on kielletty Valtion koulukodissa. Koulun alue on savuton alue, joissa eivät tupakoi myöskään koulukodin työntekijät tai alueelle saapuvat vieraat. Koulun tavoitteena on päihteettömyyden ja terveiden elämäntapojen tukeminen, hyvien mallien antaminen elämään ja asiallinen tiedottaminen päihteiden käytön vaarallisuudesta.

Oppilaita kannustetaan tupakoimattomuuteen ja päihteettömyyteen myös vapaa-aikana. Mikäli oppilas käyttää tupakkatuotteita tai muita päihdyttäviä aineita, otamme yhteyttä oppilaan osaston henkilökuntaan, jotka toimivat Valtion koulukodin päihdestrategian mukaisesti.

Koulukuljetuksen odotusaikoja ja turvallisuutta koskevat ohjeet

Koulun oppilaat asuvat koulukodin alueella ja koulumatka tapahtuu kävellen.

Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Koulukodin pedagogiikka keskittyy kohtaamiseen, vahvistamiseen ja oppimiseen positiivisen psykologian ja hyvinvointia tukevien teorioihin tukeutuen. Väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisy sekä siihen puuttuminen kuuluu kaikille Valtion koulukodissa työskenteleville työntekijöille. Väkivalta, kiusaaminen tai häirintä voi olla suoraa tai epäsuoraa sanallista tai fyysistä voimankäyttöä tai sosiaalista manipulointia, joka loukkaa ihmisen fyysistä, psyykkistä tai sosiaalista itsemääräämisoikeutta. Koulun hyvinvointia ja osallisuutta edistävä toimintakulttuuri ennaltaehkäisee väkivaltaa, kiusaamista ja häirintää.

Koulukotiin on laadittu toimintasuunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä. Suunnitelma sisältää ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän varalta sekä toimintaohjeet näiden tapausten varalta. Toimintasuunnitelma sisältää ohjeita ja välineitä koulukiusaamisen kartoittamiseen ja ennaltaehkäisemiseen. Suunnitelmassa on toimenpide- ja

kirjaamisohjeet sekä ohjeet jälkiseurannan järjestämisestä kiusaamistilanteiden varalta. Suunnitelma sisältää myös ohjeita traumaattisten kriisien varalle kouluyhteisössä. Ennakoimattomia tilanteita ovat erilaiset ”läheltä piti” tilanteet, tapaturmat, onnettomuudet ja kuolemantapaukset.

Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka ja vaaratilanteissa

Kouluyhteisön turvallisuutta ohjaavat työturvallisuuslaki ja sen mukainen työsuojelun toimintaohjelma. Muita turvallisuutta ohjaavia säädöksiä ovat pelastuslain ja asetuksen edellyttämä ajan tasalla oleva pelastussuunnitelma, joka on tarkennettu yksikkökohtaisesti.

Kouluyksiköillä on turvallisuutta koskevat toimintaohjeet. Suunnitelmallinen seuranta ja arviointi kohdentuu kouluyhteisön terveellisyyteen, turvallisuuteen ja toimintaohjeita päivitetään yhteistyössä kouluterveydenhuollon sekä muiden tarvittavien viranomaisten kanssa.

Valtion koulukodille on laadittu kriisisuunnitelma, joka on tarkennettu yksikkökohtaisesti. Kriisisuunnitelmassa määritellään yleiset turvallisuusohjeet ja toimenpiteet sekä työn ja vastuunjako kriisitilanteiden sattuessa. Kriisisuunnitelmamalli sisältää lomakkeita työn tukemiseksi ja suorittamista varten. Lomakkeet täytetään laadunhallintajärjestelmässä ja niitä käsitellään koulukotiyksiköiden johtoryhmissä kuukausittain.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma

Opiskeluhuollon suunnitelma on laadittu huomioiden lakimuutokset sekä opetushallituksen ohjeet suunnitelman laatimiseksi. Opiskeluhuollon suunnitelmasta on käyty keskustelua koulukotien sijaintikuntien hyvinvointialueiden edustajien kanssa. Valtion koulukodin opiskeluhuoltosuunnitelma liitetään osaksi alueen opiskeluhuoltosuunnitelmia.

9 Äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten opiskelun mahdollisuudet

Paikallinen tarkennus

Koulussa vahvistetaan oppilaiden oman kulttuurin tuntemusta ja kielen käyttöä sekä kannustetaan niiden aktiiviseen ylläpitämiseen. Tätä tuetaan tarjoamalla äidinkieleen ja kulttuuriin liittyvää kirjallisuutta ja oppimateriaalia oppimisen tueksi.

Opetus ja koulunkäynti tukevat integroitumista suomalaiseen kulttuuriin ja yhteiskuntaan. Opetusryhmää määriteltäessä otetaan huomioon kieli- ja kulttuuritausta sekä mahdolliset erityistarpeet.

Kaikkien oppilaiden kielelliset valmiudet kartoitetaan koulun alkaessa, jotta opetuksen suunnittelu vastaa yksilöllisiä tarpeita. Tavoitteena on kehittää kielellisiä taitoja ja kulttuurista ymmärrystä siten, että jatko-opintojen mahdollisuudet ovat yhdenvertaiset kaikille.

9.1 Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärien opiskelu

Perusteen teksti

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineeseen on näissä opetussuunnitelman perusteissa määritelty kaksitoista eri oppimäärää, jotka ovat seuraavat: suomen kieli ja kirjallisuus, ruotsin kieli ja kirjallisuus, saamen kieli ja kirjallisuus, romanikieli ja kirjallisuus, viittomakieli ja kirjallisuus, muu oppilaan äidinkieli, suomi ja ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus, suomi ja ruotsi saamenkielisille sekä suomi ja ruotsi viittomakielisille. Muuna oppilaan äidinkielenä on mahdollista opettaa opetuksen järjestäjän tarjoamana ja huoltajan valitsemana jotakin edellä mainitsematonta äidinkieltä koko äidinkielen ja kirjallisuuden tuntimäärällä tai valtioneuvoston asetuksen 422/2012 8 §:n mukaisesti järjestettynä. Lisäksi erillisrahoitettuna voidaan tarjota oppilaan oman äidinkielen opetusta. Toisessa kotimaisessa kielessä on ruotsin ja suomen kielessä määritelty A- ja B-oppimäärät sekä kaksikielisille oppilaille tarkoitetut äidinkielenomaiset oppimäärät.

Oppilas opiskelee äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa ja toisessa kotimaisessa kielessä seuraavassa taulukossa mainittuja oppimääriä sen mukaan kuin opetuksen järjestäjä tarjoaa ja oppilaan huoltaja valitsee. Taulukossa oppilaan äidinkielellä tarkoitetaan koulun opetuskieltä (suomi, ruotsi ja saame) tai muuta huoltajan ilmoittamaa kieltä.

Oppilaan äidinkieli	**Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärä**	**Toinen kotimainen kieli**	**Toinen kotimainen kieli**
	yhteinen	*yhteinen*	*valinnainen*
suomi	suomen kieli ja kirjallisuus	ruotsi	-
ruotsi	ruotsin kieli ja kirjallisuus	suomi	-
saame	saamen kieli ja kirjallisuus sekä suomi tai ruotsi saamenkielisille	-	suomi tai ruotsi
saame	suomen tai ruotsin kieli ja kirjallisuus sekä saamen kieli ja kirjallisuus	ruotsi tai suomi	-
romani	suomen tai ruotsin kieli ja kirjallisuus sekä romanikieli ja kirjallisuus	ruotsi tai suomi	-
viittomakieli	viittomakieli ja kirjallisuus sekä suomi tai ruotsi viittomakielisille	-	ruotsi tai suomi
muu äidinkieli	muu äidinkieli koko äidinkielen ja kirjallisuuden tuntimäärällä tai VA422/2012 8 §:n mukaisesti järjestettynä sekä suomi tai ruotsi toisena kielenä	-	ruotsi tai suomi

9.2 Toisen kotimaisen ja vieraiden kielten opiskelun mahdollisuudet

Perusteen teksti

Oppilaan opinto-ohjelmaan kuuluu vähintään yksi pitkä ja yksi keskipitkä kielen oppimäärä. Näistä toinen on toinen kotimainen kieli (ruotsi tai suomi) ja toinen jokin vieras kieli tai saamen kieli. Pitkiä oppimääriä ovat A-oppimäärät sekä ruotsin ja suomen äidinkielenomaiset oppimäärät. Keskipitkiä oppimääriä ovat B1-oppimäärät. Lisäksi opetuksen järjestäjä voi tarjota oppilaille valinnaisina ja vapaaehtoisina kieliopintoina eripituisia kielten oppimääriä.

Toinen kotimainen kieli -oppiaineeseen on näissä perusteissa määritelty kuusi oppimäärää: ruotsin ja suomen pitkä eli A-oppimäärä, ruotsin ja suomen keskipitkä eli B1-oppimäärä sekä äidinkielenomainen ruotsi ja suomi.

Vieras kieli -oppiaineeseen on määritelty seitsemän eri oppimäärää: englannin, muun vieraan kielen ja saamen pitkät eli A-oppimäärät, vieraan kielen keskipitkä eli B1-oppimäärä sekä vieraan kielen, saamen ja latinan lyhyet eli B2-oppimäärät.

Vieraan kielen oppimääräkuvaukset soveltuvat kaikille niille kielille, joille ei ole kielikohtaista oppimääräkuvausta. Paikalliseen opetussuunnitelmaan laaditaan tällöin kielikohtainen sovellus näiden opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Englantiin on opetussuunnitelman perusteissa laadittu vain A-oppimäärä. Jos on tarpeen, voidaan paikallisesti laatia englannin B1- tai B2- oppimääräkuvaus vieraan kielen B1- tai B2- oppimäärän perusteiden pohjalta. Perusteissa määritelty kehittyvän kielitaidon taso soveltuu eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin opetuksen järjestäjän kieliohjelmaan sisältyviin kieliin opetuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman noudattaen näitä opetussuunnitelman perusteita soveltuvin osin.

10 Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä

Perusteen teksti

Kaikkien oppilaiden opetuksessa noudatetaan yhteisiä, perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisia tavoitteita ja periaatteita. Oppilaiden kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan perusopetuksessa huomioon. Jokaisen oppilaan kieli- ja kulttuuri-identiteettiä tuetaan monipuolisesti. Oppilaita ohjataan tuntemaan, ymmärtämään ja kunnioittamaan jokaisen kansalaisen perustuslain mukaista oikeutta omaan kieleen ja kulttuuriin.

Tavoitteena on ohjata oppilaita arvostamaan eri kieliä ja kulttuureja sekä edistää kaksi- ja monikielisyyttä ja siten vahvistaa oppilaiden kielellistä tietoisuutta ja metalingvistisiä taitoja. Koulutyöhön voi sisältyä monikielisiä opetustilanteita, joissa opettajat ja oppilaat käyttävät kaikkia osaamiaan kieliä. Opetuksessa hyödynnetään oppilaiden ja heidän huoltajiensa ja yhteisönsä tietämystä oman kieli- ja kulttuurialueensa luonnosta, elämäntavoista, historiasta, kielistä ja kulttuureista. Kulttuurista monilukutaitoa voidaan vahvistaa mediakasvatuksella ja ottamalla huomioon oppilaiden ja heidän perheidensä mediakulttuuri.

Oppilaiden opintoja varten voidaan tarvittaessa laatia oppimissuunnitelma. Suunnitelma sisältää soveltuvin osin samoja osa-alueita kuin tehostettua tukea varten laadittava oppimissuunnitelma, joka kuvataan osiossa "Oppimissuunnitelma tehostetun tuen aikana".

Perusopetuslain mukaan perusopetuksessa käytettävä kieli on suomi tai ruotsi. Opetuskielenä voi olla myös saame, romani tai viittomakieli. Opetuskielenä voidaan käyttää myös muita kieliä, kun se ei vaaranna opetussuunnitelman perusteissa asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

10.1 Saamelaiset ja saamenkieliset

Perusteen teksti

Saamelaisten opetuksessa erityisenä tavoitteena on tukea oppilaiden kasvamista kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisöönsä sekä antaa heille mahdollisuus omaksua saamelainen kulttuuriperintö. Tavoitteena on lisätä oppilaiden valmiuksia toimia saamenkielisessä ympäristössä, oppia saamen kieltä ja saamen kielellä.

Saamelaisten kotiseutualueella asuvien saamen kieltä osaavien oppilaiden opetus tulee antaa pääosin saamen kielellä. Silloin kun perusopetus on saamenkielistä, sen erityisenä tavoitteena on vahvistaa saamen kielen osaamista ja kielen käyttöä. Opetus perustuu yhteisölliseen näkemykseen kielestä. Yhteisön jäsenyys ja osallisuus lujittuvat, kun oppilaat oppivat käyttämään kieltä yhteisölle ominaisella tavalla.

Saamen kielen ja kirjallisuuden opetuksessa otetaan huomioon eri saamen kielet ja niiden murteet sekä kielen sisältämä kulttuurinen tietous. Oppilaita ohjataan ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja vaikutuksia ympäristöönsä sekä myönteisen viestintäilmapiirin rakentamisen tärkeyttä osana oman elämänsä hallintaa ja kielellistä tapakasvatusta. Kielellisten taitojen kehittyessä oppilaat saavat valmiuksia osallistua ja vaikuttaa yhteisiin asioihin ja päätöksentekoon. Opetus lisää oppilaiden ymmärrystä ja arvostusta oman kieli- ja kulttuuritaustan merkityksestä sekä itselle, yhteisölle ja yhteiskunnalle että muille alkuperäiskansoille. Oppilaita ohjataan ymmärtämään ja arvostamaan myös muita kieliä ja kulttuureja.

10.2 Romanit

Perusteen teksti

Romanien opetuksessa erityisenä tavoitteena on vahvistaa oppilaiden identiteetin kehitystä ja tietoisuutta omasta historiasta ja kulttuurista. Opetuksessa otetaan huomioon Suomen romanien asema etnisenä ja kulttuurisena vähemmistönä. Opetus vahvistaa romanien kieli- ja kulttuuriperinnön säilymistä yhteistyössä kotien kanssa.

Oppilaille pyritään tarjoamaan romanikielen opetusta. Mahdollisuuksien mukaan heille tarjotaan myös romanikielistä opetusta. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden ikä ja romanikielen taito ja hyödynnetään romaninkielistä yhteisöä ja mediaa.

10.3 Viittomakieliset

Perusteen teksti

Viittomakielisten opetuksessa erityisenä tavoitteena on vahvistaa oppilaiden viittomakielistä identiteettiä ja tietoisuutta omasta kulttuuristaan ja viittomakielisestä

yhteisöstä. Opetuksessa hyödynnetään viittomakielistä yhteisöä ja mediaa. Viittomakieltä käyttävät oppilaat voivat olla kuuroja, huonokuuloisia tai kuulevia.

Perusopetuslain mukaan kuulovammaisille tulee tarvittaessa antaa opetusta myös viittomakielellä. Lain perusteluiden mukaan ainakin viittomakieltä ensimmäisenä kielenä oppineille kuuroille opetus tulee antaa viittomakielellä. Viittomakielinen perusopetus voidaan toteuttaa joko viittomakielisessä ryhmässä tai ryhmässä, joka koostuu viittomakielisistä ja puhuttua kieltä käyttävistä oppilaista. Viittomakielisen perusopetuksen tavoitteena on vahvistaa oppilaiden viittomakielen taitoa ja lisätä valmiuksia toimia erilaisissa ympäristöissä.

Viittomakielen ja kirjallisuuden opetuksessa oppilaat vahvistavat valmiuksiaan vuorovaikutukseen viittomakielellä osana oman elämänsä hallintaa. Vuorovaikutustaitojen kehittyessä he saavat valmiuksia osallistua ja vaikuttaa yhteisiin asioihin ja päätöksentekoon. Viittomakielisille kuuleville annetaan viittomakielen opetusta mahdollisuuksien mukaan. Opetus lisää oppilaiden ymmärrystä viittomakielisen kommunikaation merkityksestä itselle ja viittomakieliselle yhteisölle.

10.4 Muut monikieliset oppilaat

Perusteen teksti

Muiden monikielisten oppilaiden opetuksessa erityisenä tavoitteena on tukea oppilaiden monikielisyyttä sekä identiteetin ja itsetunnon kehittymistä. Siten oppilaat saavat valmiudet tasapainoiseen ja aktiiviseen yhteiskunnan jäsenyyteen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden taustat ja lähtökohdat kuten äidinkieli ja kulttuuri sekä maassaoloaika.

Monikielisiä oppilaita rohkaistaan käyttämään osaamiaan kieliä monipuolisesti eri oppiaineiden tunneilla ja muussa koulun toiminnassa. Näin oman äidinkielen oppiminen ja käyttö tukevat eri oppiaineiden sisällön omaksumista ja oppilas oppii viestimään koulun oppiainesisällöistä myös omalla äidinkielellään. Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Oppilaille pyritään tarjoamaan oppilaan oman äidinkielen opetusta.

Valtioneuvoston asetuksen mukaan koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta maahanmuuttajille voidaan opettaa joko kokonaan tai osittain suomen tai ruotsin kieltä erityisen maahanmuuttajille tarkoitetun

oppimäärän mukaisesti. Oppilas opiskelee suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, jos oppilaan suomen kielen peruskielitaidossa on puutteita yhdellä tai usealla kielitaidon osa-alueella, jolloin hänen osaamisensa ei ole riittävää yhdenvertaiseen kouluyhteisön jäsenenä toimimiseen päivittäisessä vuorovaikutuksessa ja koulutyöskentelyssä tai oppilaan suomen kielen taito on muutoin riittämätön suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun (katso myös Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus).

Oppilaan oman äidinkielen ja suomen tai ruotsin kielen opetuksen ohella oppilaille annetaan tarvittaessa tukea myös muilla oppimisen osa-alueilla tasavertaisten oppimisvalmiuksien saavuttamiseksi. Maahanmuuttajaoppilaalle voidaan laatia oppimissuunnitelma, joka voi olla osa oppilaan kotoutumissuunnitelmaa.

10.5 Paikallisesti päätettävät asiat

Perusteen teksti

Opetussuunnitelman laadinnassa otetaan huomioon paikalliset, kieleen ja kulttuuriin liittyvät erityiskysymykset ja ratkaistaan, miten opetus järjestetään. Opetussuunnitelman laadinnassa tehdään yhteistyötä oppilaiden, huoltajien sekä kyseisten kieli- ja kulttuuriyhteisöjen kanssa.

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- miten oppilaiden kieli, kielelliset valmiudet ja kulttuuri otetaan huomioon opetuksen järjestämisessä ja koulutyössä ja miten opetus käytännössä järjestetään
- minkälaisin toimenpitein oppilaiden kieli- ja kulttuuri-identiteetin kehittymistä tuetaan
- käytetäänkö oppimissuunnitelmaa oppilaan opiskelun tukena sekä mikä on oppimissuunnitelman rakenne ja keskeinen sisältö.

11 Kaksikielinen opetus

Perusteen teksti

Koulun opetuskieli on suomi tai ruotsi ja joissakin tapauksissa saame, romani tai viittomakieli. Opetuksessa voidaan perusopetuslain mukaan käyttää koulun varsinaisen opetuskielen lisäksi myös muuta kieltä, jos arvioidaan, että se ei vaaranna oppilaiden mahdollisuutta seurata opetusta. Erillisessä opetusryhmässä tai koulussa opetus voidaan antaa pääosin tai kokonaan muulla kielellä.

Perusopetuslain mukainen opetuskieli määrittelee, millä kielellä äidinkielen ja kirjallisuuden opetus annetaan. Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän ja A1-kielen oppimäärän tunnit voidaan kuitenkin tarvittaessa yhdistää valtioneuvoston asetuksen mukaisesti. Yhdistetystä tuntimäärästä on tällöin vähintään puolet opetettava koulun varsinaisella opetuskielellä.

Kodin ja koulun yhteistyön turvaamiseksi huoltajille tarkoitettu tiedotus ja keskeiset asiakirjat tulee olla saatavana koulun perusopetuslain mukaisella opetuskielellä sekä tarpeen mukaan myös koulun muulla tai muilla opetuskielillä.

Opetus voidaan toteuttaa laajamittaisena kaksikielisenä opetuksena, joka voidaan jakaa kotimaisten kielten varhaiseen täydelliseen kielikylpyyn ja muuhun laajamittaiseen kaksikieliseen opetukseen. Sitä voidaan antaa myös suppeampana kaksikielisenä opetuksena, josta käytetään tässä nimitystä kielirikasteinen opetus. Joskus kaksikielistä opetusta toteutetaan muilla kuin kotimaisilla kielillä kielikylvyn tapaan. Tällainen opetus, samoin kuin mahdolliset kestoltaan lyhyemmät kielikylpyohjelmat katsotaan tässä kuuluvaksi muun kaksikielisen opetuksen piiriin.

Paikallinen tarkennus

Kaksikielistä opetusta ei tällä hetkellä järjestetä Valtion koulukodin koulussa. Valtion koulukodin kouluyksiköistä Lagmansgårdenissa voi suorittaa peruskoulua myös ruotsin kielellä.

Ruotsia äidinkielenään puhuva oppilas suorittaa perusopetuksen ruotsiksi Lagmansgårdeniin sijoitettuna. Valtion koulukodin kouluyksiköissä opetussuunnitelman sisällöt ovat samat suomen- ja ruotsinkielisessä opetuksessa.

11.1 Kaksikielisen opetuksen tavoitteet ja opetuksen järjestämisen lähtökohtia

Perusteen teksti

Kaksikielisellä opetuksella pyritään saavuttamaan hyvä ja monipuolinen kielitaito sekä koulun opetuskielessä että kohdekielessä. Kaksikielisen opetuksen pitkäntähtäimen tavoitteena on perustan luominen elinikäiselle kielten oppimiselle sekä kielten ja kulttuurien moninaisuuden arvostamiselle. Kaksikielisessä opetuksessa oppilaille tarjotaan autenttinen kielenkäyttöympäristö. Tavoitteeseen pyritään järjestämällä äidinkielen ja kirjallisuuden sekä kielikylpykielen/kohdekielen tuntien lisäksi eri oppiaineiden opetusta kummallakin kielellä ja hyödyntämällä molempia kieliä koulun arjessa myös opetuksen ulkopuolella. Opetuksen järjestäjä määrittelee paikallisesti kielikylpykielen/kohdekielen sisällöt ja tuntimäärän. Kielikylpykieli/kohdekieli on yleensä samalla oppilaan A1-kieli.

Kaikissa oppiaineissa tulee saavuttaa valtakunnallisen perusopetuksen opetussuunnitelman tavoitteet.

Kaksikielisessä opetuksessa painottuu luonnollinen viestintä ja vuorovaikutus, toiminnallisuus ja oppilaiden aktiivinen kielenkäyttö. Oppilaan mahdollisuuksia käyttää kieltä oppiainekohtaisesti sekä koulun opetuskielessä että kielikylpykielessä/kohdekielessä tuetaan tietoisesti. Koulun opetuskieli ja kielikylpykieli/kohdekieli muodostavat kokonaisuuden, ja molempien kielten oppimista tuetaan yhteistyössä kotien ja huoltajien kanssa. Kaksikielinen opetus heijastuu koko koulun toimintakulttuuriin. Opetuksen suunnittelu ja toteutus edellyttää systemaattista yhteistyötä ja vuoropuhelua sekä eri oppiaineita opettavien opettajien että myös koulun muun henkilöstön kesken.

Siirryttäessä opetuksessa luokanopetuksesta aineenopetukseen, on siirtymävaihe hyvä suunnitella opettajien välisenä yhteistyönä. Tällöin kaksikielisen opetuksen asettamat erityisvaatimukset voidaan ottaa suunnitelmallisesti huomioon.

Opetuksen jatkumon ja siirtymävaiheiden suunnittelu edellyttää yhteistyötä myös sidosryhmien kesken.

Kielikylpykielen/kohdekielen opetus

Opetuksen järjestäjä määrittelee paikallisesti kielikylpykielelle/kohdekielelle asetettavat tavoitteet ja sisällöt. Tavoitteiden asettamisessa voidaan hyödyntää esimerkiksi Kielitaidon tasojen kuvausasteikkoa. Kielikylpykielen/kohdekielen opetuksessa kehitetään oppilaiden kielitaitoa monipuolisesti ja samalla ottaen huomioon eri oppiaineiden asettamat vaatimukset kielitaidolle.

Oppiaineiden opetuksen muuttuessa käsitteellisemmäksi tarvitaan myös vaativamman asiatekstin tuottamis- ja ymmärtämistaitoja sekä taitoa keskustella vaativista aiheista. Myös oikeakielisyyteen kiinnitetään huomiota lisääntyvässä määrin. Kielikylpykielen/kohdekielen kehittymistä tuetaan ja seurataan.

Muiden oppiaineiden opetus kielikylpykielellä/kohdekielellä

Eri oppiaineiden opetus kielikylpykielellä/kohdekielellä edellyttää opettajalta kielitietoista ja kielipedagogista otetta sekä riittävää kielenhallintaa. Tarvitaan yhteistä pohdintaa siitä, millaiset kielenkäytön konventiot ja millaiset tekstit ovat millekin oppiaineelle tyypillisiä. Näin määritellään kielellisiä tavoitteita eri oppiaineissa. Opetuksessa korostuu havainnollisuus ja konkreettisuus, oppilaskeskeiset työtavat ja vuorovaikutteisuus. Oppilaita rohkaistaan käyttämään kielikylpykieltä/kohdekieltä eri oppiainesisältöjä opiskeltaessa. Tavoitteena on, että oppilaat ovat samanaikaisesti sekä kielen oppijoita että kielen käyttäjiä. Oppilaiden kielikylpykielen/kohdekielen tuottamista tuetaan opettajan ja muiden oppilaiden vertaistuella.

Muiden oppiaineiden opetus koulun opetuskielellä

Opetuksessa varmennetaan, että oppilaiden äidinkielinen käsitteiden hallinta sekä tekstien ymmärtäminen ja tuottaminen kehittyvät ikäkauden mukaiselle tasolle myös eri oppiaineiden opetuksessa. Myös koulun opetuskielellä annettavassa opetuksessa edellytetään opettajalta kielitietoista ja kielipedagogista otetta.

Seurannan ja arvioinnin erityispiirteet kaksikielisessä opetuksessa

Arvioinnin tulee antaa opettajalle, oppilaalle ja huoltajille monipuolisesti palautetta oppilaiden aineenhallinnan ja kielitaidon kehittymisestä suhteessa opetukselle määriteltyihin tavoitteisiin. Oppilaan kielitaidon kehittymistä molemmissa kielissä

seurataan eri oppiaineissa sekä kaikkien opettajien yhteistyönä että oppilaiden itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin avulla. Tässä voidaan hyödyntää esimerkiksi eurooppalaista kielisalkkua.

Eri oppiaineiden arvioinnissa noudatetaan perusopetuksen yleisiä arviointiperusteita riippumatta siitä, millä kielellä niitä on opetettu. Arvioinnissa huomioidaan myös oppiainekohtaisen kielen kehittyminen niiden kielellisten tavoitteiden osalta, jotka on paikalliseen opetussuunnitelmaan kirjattu.

Perusopetuksen päättöarvioinnissa kielikylpykielen tai kohdekielen tavoitteiden saavuttaminen arvioidaan A1-kielen päättöarvioinnin kriteereiden mukaisesti. Näin menetellään oppilaiden yhdenvertaisuuden turvaamiseksi toisen asteen opintoihin hakeuduttaessa. Mahdollisuuksien mukaan arviointi tehdään yhteistyössä eri oppiaineita opettavien opettajien kesken. Päättötodistuksen yhteydessä oppilaalle voidaan antaa liite kielikylpyyn tai muuhun kaksikieliseen opetukseen osallistumisesta.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki kaksikielisessä opetuksessa

Pedagogisissa arvioissa ja tukitoimissa huomioidaan kaksikielinen kielenkehitys ja pohditaan millä kielellä ja millaista tukea voidaan antaa. Perusopetuslain mukaan oppilaalla on oikeus saada ohjausta ja riittävää tukea oppimiseensa ja koulunkäyntiin heti, kun tarvetta ilmenee. Oppilaan tuen tarvetta seurataan säännöllisesti, ja tukea annetaan tarpeen mukaan. Tarkoitus on, että oppilas saa suunnitelmallista, jatkuvaa tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki suunnitellaan yhteistyössä opettajien, oppilaan ja oppilaan huoltajien sekä oppilashuollon kesken.

11.1.1 Laajamittainen kaksikielinen opetus

Perusteen teksti

Kotimaisten kielten varhainen täydellinen kielikylpy

Kotimaisten kielten varhaisella täydellä kielikylvyllä tarkoitetaan tässä varhaisintaan kolmevuotiaana ja viimeistään esiopetuksesta alkavaa ja perusopetuksen loppuun kestävää ohjelmaa, jossa osa opetuksesta järjestetään koulun varsinaisella opetuskielellä ja osa toisella kotimaisella kielellä tai saamen kielellä. Kyseisestä

kielestä käytetään tässä nimitystä kielikylpykieli. Kielikylpyopetus on tarkoitettu pääsääntöisesti lapsille, jotka eivät puhu kyseistä kieltä äidinkielenään.

Kielikylpykielellä annettavan opetuksen osuus varhaisessa täydellisessä kielikylvyssä on koko ohjelman ajan vähintään 50 % niin, että varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa kielikylpykielen osuus on lähes 100 %, vuosiluokilla 1–2 noin 90 %, vuosiluokilla 3–4 noin 70 % ja vuosiluokilla 5–9 keskimäärin 50 %. Osuus lasketaan vuosiluokan koko tuntimäärästä.

Kaikkia oppiaineita pyritään opettamaan perusopetuksen kestäessä sekä kielikylpykielellä että koulun opetuskielellä, mutta ei molemmilla kielillä samanaikaisesti. Opettajat toimivat joko koulun opetuskielen tai kielikylpykielen mukaisina kielellisinä malleina. Opettajalla on yksikielinen rooli kielikylpyryhmässä. Opetuskielen vaihtuessa vaihtuu siis myös opettaja. Opetusmateriaali on saman kielistä kuin opetus. Tärkeää on, että oppilas saavuttaa riittävän kielitaidon eri oppiaineiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Kielikylvyssä tuetaan kummankin opetuskäytössä olevan kotimaisen kielen avulla oppilaan kulttuuri-identiteetin syvenemistä. Kotimaisten kielten lisäksi tuetaan muiden kielten ja kulttuureiden kohtaamista ja vahvistetaan tällä tavoin oppilaan monikielistä ja kulttuurisesti monikerroksista identiteettiä myönteisellä tavalla.

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa ja kielikylpykielessä on osittain yhteisiä tavoitteita ja sisältöjä. Äidinkielen ja kirjallisuuden sekä kielikylpykielen opetussuunnitelmat laaditaan opettajien yhteistyönä niin, että kaikki äidinkielen ja kirjallisuuden sisällöt tulevat katetuiksi ja tavoitteet on mahdollista saavuttaa. Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen sekä kielikylpykielen opetuksen välillä on siirtovaikutusta varsinkin, kun kielikylpykielen opetuksen tuntimäärä on suuri ja opetus aloitetaan varhain. Lukemaan ja kirjoittamaan opettaminen tapahtuu vuosiluokilla 1–2 ainoastaan kielikylpykielellä. Oppilaan kielikylpykielen kehityksen tukemiseksi opetus järjestetään niin, että oppilaat saavat sekä lukuaineissa että taito- ja taideaineissa riittävästi opetusta kielikylpykielellä. Siirtovaikutuksen suuruus vaihtelee sisältöaiheittain. Sisältöjen suunnittelussa voidaan hyödyntää äidinkielenomaisia tai maahanmuuttajille tarkoitettuja suomen/ruotsin kielen oppimääriä.

Muu laajamittainen kaksikielinen opetus

Muussa laajamittaisessa kaksikielisessä opetuksessa käytetään koulun opetuskielen lisäksi yhtä tai useampaa muuta kieltä. Muusta opetuksessa käytetystä kielestä käytetään tässä nimitystä *kohdekieli*.

Laajamittaisella kaksikielisellä opetuksella tarkoitetaan opetusta, jossa vähintään 25 % perusopetuksen koko oppimäärän opetuksesta järjestetään kohdekielellä. Osuus lasketaan koko tuntimäärästä niillä vuosiluokilla, joilla laajamittaista kaksikielistä opetusta toteutetaan. Laajamittainen kaksikielinen opetus voi alkaa jo esiopetuksessa ja kestää koko perusopetuksen ajan tai vain osan siitä.

Laajamittaisessa kaksikielisessä opetuksessa olevien oppilaiden kielitausta voi myös vaihdella suuresti. Joidenkin oppilaiden äidinkieli ei ole mikään opetuskielistä. Osa oppilaista tulee kouluun ulkomailta niin myöhäisessä perusopetuksen vaiheessa, että oppisisältöjen opiskelu suomeksi/ ruotsiksi tuottaa heille vaikeuksia. Ellei näitä oppilaita jostakin syystä voida ohjata valmistavaan opetukseen, heille tarjotaan muita tukitoimia (katso luku 7 Oppimisen ja koulunkäynnin tuki).

Oppilaat, joiden äidinkieli on jokin muu kuin koulun opetuskieli, opiskelevat useimmiten suomi/ruotsi toisena kielenä -oppimäärää. Näiden oppilaiden kielitaidon kehittymiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota, jos kohdekielisen opetuksen osuus koko opetuksesta on suuri.

Opetussuunnitelmaa laadittaessa on tärkeää miettiä sitä, millaisia oppiaineita tai sisältöjä on mielekästä opettaa kohdekielellä. Lisäksi tulee pohtia, onko osa oppiaineiden sisällöistä sellaisia, että niiden opiskelu suomeksi tai ruotsiksi olisi erityisen tärkeää, jotta oppilas saavuttaisi hyvät toimintavalmiudet suomalaisessa yhteiskunnassa.

Mikäli kohdekielisen opetuksen määrä on suuri, on huolehdittava siitä, että oppilaiden suomenkielinen/ruotsinkielinen käsitteiden hallinta sekä vaativan asiatekstin ymmärtäminen ja tuottaminen kehittyvät hyvälle tasolle myös eri oppiaineiden opetuksessa.

Kaksikielinen opetus tulee järjestää niin, että kaikki oppilaat voivat saavuttaa perusopetuksen aikana jatko-opintokelpoisuuden toisen asteen opetukseen.

Kouluissa, joissa opetusta järjestetään kahdella tai useammalla kielellä, on usein runsas kielten ja kulttuurien kirjo niin oppilaiden kuin koulun henkilökunnankin keskuudessa. Tämä antaa paljon mahdollisuuksia tuoda kieliä ja kulttuureita esiin

koulun arjessa, kehittää kulttuurien kohtaamistaitoja ja ruokkia monikielisyyttä. Samalla se asettaa koululle haasteen tukea kunkin oppilaan monikielistä ja kulttuurisesti monikerroksista identiteettiä myönteisellä tavalla.

11.1.2 Suppeampi kaksikielinen opetus

Perusteen teksti

Kielirikasteinen opetus

Kielirikasteisella opetuksella tarkoitetaan tässä opetusta, jossa alle 25 % oppiaineiden sisällöstä opetetaan muulla kuin koulun opetuskielellä. Osuus lasketaan koko tuntimäärästä niillä vuosiluokilla, joilla kielirikasteista opetusta toteutetaan. Kielirikasteista opetusta voi olla jo esiopetuksessa, ja se voi kestää koko perusopetuksen ajan tai vain osan siitä.

Kielirikasteisen opetuksen tavoitteet eri oppiaineiden opetuksen ja oppimistulosten osalta ovat perusopetuksen päättyessä samat kuin sellaisessa perusopetuksessa, joka ei ole kielirikasteista. Kielirikasteinen opetus kannustaa ja aktivoi oppilaita kohdekielen käyttöön varsinaisten kielen tuntien lisäksi. Kielelliset tavoitteet suhteutetaan kielirikasteisen opetuksen määrään.

11.2 Paikallisesti päätettävät asiat

Perusteen teksti

Mikäli opetuksen järjestäjä tarjoaa kaksikielistä opetusta jossakin muodossa, opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- kenelle kaksikielinen opetus on tarkoitettu ja mitkä ovat oppilaaksi oton periaatteet
- mikä on kielikylpykielen/kohdekielen sekä koulun opetuskielen tuntijako
- mitkä oppiaineet tai oppiaineiden sisältöalueet opetetaan koulun opetuskielellä ja mitkä kielikylpykielellä/kohdekielellä; mikäli tilanne on tarpeen tarkistaa kunkin lukuvuoden osalta erikseen, opetussuunnitelmassa määritellään, miten tarkistus tehdään ja miten asia kuvataan lukuvuosisuunnitelmassa

- mitkä ovat kielikylpykielellä/kohdekielellä opetettavien oppiaineiden keskeiset kielelliset tavoitteet
- mitkä ovat kielikylpykielen/kohdekielen ja tavoitteet ja sisällöt vuosiluokittain.

Lisäksi varhaisen täydellisen kielikylvyn osalta päätetään ja kuvataan

- mitkä äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen sisältöalueet opetetaan koulun opetuskielellä ja mitkä kielikylpykielellä.

Lisäksi laajamittaisen kaksikielisen opetuksen osalta päätetään ja kuvataan

- miten järjestetään sellaisten lyhytaikaisesti Suomessa asuvien oppilaiden opetus, jotka eivät pysty opiskelemaan opetuskielellä eivätkä kohdekielellä
- käytetäänkö oppilaaksi otossa soveltuvuuskokeita ja mikä niiden vaikutus on oppilaaksi ottoon.

12 Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuva perusopetus

Perusteen teksti

12.1 Opetuksen järjestämisen periaatteet

Perusteen teksti

Valtioneuvosto voi myöntää rekisteröidylle yhdistykselle tai säätiölle luvan perusopetuksen järjestämiseen. Järjestämisluvassa opetuksen järjestäjälle voidaan määrätä erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuva erityinen koulutustehtävä.

Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuvassa perusopetuksessa toiminnan, kasvatuksen ja opetuksen tulee noudattaa perusopetukselle asetettuja yleisiä kasvatustavoitteita ja opetukselle asetettuja tavoitteita. Opetuksessa noudatetaan näitä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita sitouttamatta oppilaita tiettyyn opetuksen taustalla olevaan maailmankatsomukseen tai kasvatusjärjestelmän taustalla olevaan arvo- tai kasvatusfilosofiseen näkemykseen. Poikkeamista ja painotuksista määrätään järjestämisluvassa ja valtioneuvoston asetuksessa.

12.2 Paikallisesti päätettävät asiat

Perusteen teksti

Perusopetuksen paikallinen opetussuunnitelma voi olla järjestäjäkohtainen tai yksikkökohtainen tai näiden yhdistelmä opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti. Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuva paikallinen opetussuunnitelma voi olla omaleimainen opetuksen järjestämisluvan ja valtioneuvoston asetuksen määrittämissä rajoissa. Opetussuunnitelma ei voi olla ristiriidassa perusopetuslain ja -asetusten, tavoitteita ja tuntijakoa koskevan valtioneuvoston asetuksen tai perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden kanssa.

Opetuksen järjestäjän tulee päättää ja kuvata opetussuunnitelmassa sen lisäksi mitä tämän perusteasiakirjan muissa luvuissa määrätään

- Erityiseen maailmakatsomukseen perustuva opetuksen osalta
    - mitkä ovat erityiseen maailmankatsomukseen perustuvat, perusopetuksen arvoperustaa sekä tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä täydentävät näkökulmat
    - miten nämä näkökulmat näkyvät toimintakulttuurissa ja työskentelytavoissa
    - miten ko. maailmankatsomukseen perustuvia arvoja, tietoja, taitoja ja valmiuksia painottavaa opetusta toteutetaan läpäisyperiaatteella eri oppiaineiden ja oppimiskokonaisuuksien opetuksessa.
- Erityiseen kasvatusopilliseen järjestelmään perustuvan opetuksen osalta
    - mitkä ovat erityiseen kasvatusopilliseen järjestelmään perustuvat näissä opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä perusopetuksen pedagogisia linjauksia täydentävät pedagogiset periaatteet ja ratkaisut
    - miten nämä näkyvät toimintakulttuurissa ja työskentelytavoissa sekä eri oppiaineiden ja oppimiskokonaisuuksien opetuksessa.

13 Valinnaisuus perusopetuksessa

Perusteen teksti

Perusopetuksen valinnaisten opintojen yhteisenä tehtävänä on syventää oppimista, laajentaa opintoja ja vahvistaa jatko-opintovalmiuksia. Valinnaiset opinnot tarjoavat oppilaille mahdollisuuden kehittää osaamistaan kiinnostuksensa suunnassa. Valinnaisuus tukee opiskelumotivaatiota ja kartuttaa valintojen tekemisen taitoja.

13.1 Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit

Perusteen teksti

Valtioneuvoston asetuksessa vuosiluokille 1–6 ja vuosiluokille 7–9 osoitetaan kullekin taide- ja taitoaineelle (musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta, kotitalous) kaikille yhteisen opetuksen vähimmäistuntimäärä. Lisäksi näiden oppiaineiden opetukseen osoitetaan 1–6 vuosiluokille yhteensä kuusi vuosiviikkotuntia ja vuosiluokille 7–9 yhteensä viisi vuosiviikkotuntia, joista tuntijaossa käytetään nimeä taide- ja taitoaineiden valinnaiset. Valinnaisten tuntien käytöstä päätöksen tekee opetuksen järjestäjä.

Taide- ja taitoaineiden valinnaisiin osoitetut vuosiviikkotunnit voidaan paikallisessa opetussuunnitelmassa jakaa musiikin, kuvataiteen, käsityön, liikunnan ja kotitalouden kesken opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Vaihtoehtoisesti vuosiviikkotunnit tai osa niistä voidaan osoittaa oppilaiden valittaviksi. Valinnaisia tunteja voidaan käyttää painotetun opetuksen järjestämiseen, mikäli paikallisessa opetussuunnitelmassa painotetaan joitakin taide- ja taitoaineita tai niistä muodostettua oppiainekokonaisuutta.

Taide- ja taitoaineiden oppimäärät muodostuvat oppiaineen vähimmäistuntimäärästä ja mahdollisista taide- ja taitoaineiden valinnaisista tunneista. Taide- ja taitoaineiden tunnit arvioidaan osana yhteisinä oppiaineina opetettavien taide- ja taitoaineiden oppimääriä, eikä niistä anneta erillisiä arvioita perusopetuksessa käytettävissä todistuksissa.

13.2 Valinnaiset aineet

Perusteen teksti

Valinnaisten aineiden tehtävänä on syventää ja laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti. Valinnaisten aineiden yhteenlaskettu määrä on vähintään yhdeksän vuosiviikkotuntia vuosiluokilla 1–9. Valinnaisena aineena voidaan tarjota perusopetukseen soveltuvia, syventäviä ja soveltavia perusopetukselle asetettuja

tavoitteita tukevia aineita tai useasta aineesta muodostettuja oppiainekokonaisuuksia. Valinnaisten aineiden tulee edistää perusopetukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Syventävät valinnaiset aineet syventävät ja/tai laajentavat yhteisten oppiaineiden tavoitteita ja sisältöjä. Soveltavat valinnaiset aineet voivat sisältää aineksia useasta eri oppiaineesta tai laaja-alaisesta osaamisesta. Soveltavilla valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä esimerkiksi taide- ja taitoaineiden opinnoissa, tieto- ja viestintäteknologiassa, kuluttaja- ja talouskasvatuksessa, globaalikasvatuksessa tai draamaopinnoissa.

Opetuksen järjestäjä päättää, mitä valinnaisia aineita tarjotaan. Opetuksen järjestäjän tulee ottaa valinnaisten aineiden tarjonnasta sekä arvioinnista päättäessään huomioon opiskelijaksi ottamisen perusteet toiselle asteelle.

Valtioneuvoston asetuksessa määritellyssä tuntijaossa on vuosiluokilla 1–9 varattu yhdeksän vuosiviikkotuntia opetusaikaa valinnaisille aineille. Mikäli opetuksen järjestäjän hyväksymässä tuntijaossa ylitetään perusopetusase-tuksen määrittelemä vähimmäisvuosiviikkotuntimäärä (225 vvt), voivat tunnit ylityksen osalta sisältää myös valinnaisia aineita. Valinnaisiin aineisiin osoitettuja vuosiviikkotunteja voidaan tarvittaessa käyttää painotetun opetuksen järjestämiseen.

13.3 Vieraiden kielten vapaaehtoiset ja valinnaiset oppimäärät

Perusteen teksti

Vieraiden kielten osalta näissä perusteissa on määritelty A2- ja B2-kielinä opetettavien vapaaehtoisten ja valinnaisten kielten tavoitteet ja keskeiset sisällöt. Mahdollisista muista valinnaisista kielistä sekä niiden tavoitteista ja sisällöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Vapaaehtoisen A-kielen (A2-kieli) laajuus on vähintään 12 vuosiviikkotuntia. Opetuksen järjestämiseen voidaan käyttää valinnaisiin aineisiin varattuja vuosiviikkotunteja sekä perusopetuksen vähimmäistuntimäärän ylittäviä vuosiviikkotunteja. Mikäli A2-kieli on toinen kotimainen kieli, käytetään sen opetuksen järjestämiseen B1-kielelle varatut vuosiviikkotunnit. Vapaaehtoisen A-kielen vuosiviikkotunnit jaetaan vuosiluokille opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Tavoitteet ja päättöarvioinnin kriteerit ovat samat kuin kaikille yhteisessä A-kielessä.

Valinnaisen B-kielen (B-kieli) laajuus on vähintään neljä vuosiviikkotuntia.

13.4 Paikallisesti päätettävät asiat

Perusteen teksti

Opetuksen järjestäjä päättää valinnaisuudesta opetuksessa siten, että tarjonta toteuttaa perusopetukselle asetettuja tavoitteita ja vastaa oppilaiden tarpeisiin. Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit

- miltä osin taide- ja taitoaineiden valinnaisia tunteja osoitetaan taide- ja taitoaineiden oppimääriin jakamalla näitä tunteja taide- ja taitoaineiden kesken
- miltä osin taide- ja taitoaineiden valinnaisia tunteja osoitetaan taide- ja taitoaineiden oppimääriin oppilaan valintaan perustuen
- mitkä ovat kunkin taide- ja taitoaineen tavoitteet ja keskeiset sisällöt niillä vuosiluokilla, joilla näiden oppiaineiden opetustunnit muodostuvat osittain tai kokonaisuudessaan taide- ja taitoaineiden valinnaisista tunneista

Valinnaiset aineet

- mitkä ovat oppilaille tarjottavat valinnaiset aineet
    - mikä on kunkin valinnaisen aineen nimi ja laajuus sekä vuosiluokat, joilla kutakin valinnaista ainetta tarjotaan
    - miten vuosiviikkotunnit jaetaan vuosiluokittain
    - mitkä ovat kunkin valinnaisen aineen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokittain sekä oppimisympäristöihin, työtapoihin, tukeen ja ohjaukseen liittyvät mahdolliset erityispiirteet.

Vieraiden kielten vapaaehtoiset ja valinnaiset oppimäärät

- mitkä ovat oppilaille mahdollisesti tarjottavat vapaaehtoiset ja valinnaiset kielet
    - miten niiden vuosiviikkotunnit jaetaan vuosiluokittain
    - mitkä ovat opetussuunnitelman perusteiden pohjalta määritellyt tavoitteet ja sisällöt vuosiluokittain sekä oppimisympäristöihin, työtapoihin, tukeen ja ohjaukseen liittyvät mahdolliset erityispiirteet.

14 Liitteet

LIITE 1 Perusopetusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja oppilaan oppimisen arviointi

LIITE 2 Perusopetusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja oppilaan oppimisen arviointi

LIITE 3 Perusopetusta täydentävän oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja oppilaan arviointi

Vuosiluokat 3–6

Oppijana kehittyminen

Perusteen teksti

Perusopetuksen kullakin vuosiluokkakokonaisuudella on yhteisten tehtävien lisäksi oma erityinen tehtävänsä. Sen hoitaminen edellyttää oppilaiden ikäkauden ja kehitysvaiheen huomioonottamista sekä huolenpitoa oppilaiden sujuvista siirtymistä koulupolun nivelvaiheissa.

Vuosiluokkien 3–6 erityisenä tehtävänä on oppimaan oppimisen taitojen kehittäminen sekä omien opiskelutapojen ja -taitojen tunnistaminen ja kehittäminen. Oppilaita rohkaistaan itsensä hyväksymiseen, omien rajojen ja oikeuksien tunnistamiseen ja puolustamiseen sekä omasta turvallisuudesta huolehtimiseen. Heitä ohjataan myös velvollisuuksiensa ja vastuunsa ymmärtämiseen sekä rakentavaan mielipiteiden ilmaisuun ja vuorovaikutukseen. Minkäänlaista kiusaamista tai syrjivää käyttäytymistä ei sallita. Oppilaiden kiinnostusta eettisiin ja moraalisiin kysymyksiin hyödynnetään luomalla tilaisuuksia keskusteluun ja pohdintaan sekä osallistumisen ja vastuun ottamisen harjoitteluun. Oppilaita kannustetaan tekemään valintoja omista lähtökohdistaan, sukupuolittuneita ratkaisuja välttäen. Erityistä huomiota kiinnitetään oppilaiden ohjauksen ja tuen tarpeisiin.

Vuosiluokkien 3–6 opetuksessa vahvistetaan ja täydennetään alemmilla vuosiluokilla hankittuja perustaitoja ja opitaan uusia asioita. Oppiaineiden määrä kasvaa. Opetuksessa pyritään löytämään luontevia tilanteita eheyttämiseen. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttaminen vahvistaa oppiaineiden välistä yhteistyötä ja tarjoaa mahdollisuuksia oppilaiden ikäkaudelle tärkeiden kokemusten saamiseen. Oppimiskokonaisuuksilla voidaan lisätä työskentelyn toiminnallisuutta sekä tekemällä ja tutkimalla oppimista erilaisissa oppimisympäristöissä. Oppilaiden osuus suunnittelussa vahvistuu. Oppimiskokonaisuudet tarjoavat tilaisuuksia yhdessä tekemiseen, omaan ilmaisuun sekä yhteisön kannalta hyödylliseen toimintaan.

Paikallinen tarkennus

Vuosiluokat 3–6: oppijana kasvaminen

Tavoitteena on oppijana kehittyminen, oppimaan oppimisen taitojen vahvistaminen sekä omien opiskelutapojen ja -valmiuksien tunnistaminen ja kehittäminen. Oppilaita

rohkaistaan hyväksymään itsensä, tunnistamaan ja puolustamaan omia rajoja ja oikeuksia sekä huolehtimaan omasta turvallisuudestaan.

Ohjaus tukee myös vastuun ja velvollisuuksien ymmärtämistä, rakentavaa vuorovaikutusta ja mielipiteiden ilmaisua. Kiusaamista tai syrjivää käyttäytymistä ei sallita missään muodossa.

Oppilaiden kiinnostusta eettisiin ja moraalisiin kysymyksiin hyödynnetään tarjoamalla tilaisuuksia keskusteluun, pohdintaan sekä osallistumisen ja vastuun harjoitteluun. Valintoihin kannustetaan omista lähtökohdista käsin, sukupuolittuneita ratkaisuja välttäen.

Opetuksen eheyttäminen ja oppimiskokonaisuudet

Erityistä huomiota kiinnitetään ohjauksen ja tuen tarpeisiin. Opetuksessa pyritään löytämään luontevia tilanteita eheyttämiseen. Monialaiset oppimiskokonaisuudet vahvistavat oppiaineiden välistä yhteistyötä ja tarjoavat mahdollisuuksia ikäkaudelle merkityksellisiin kokemuksiin.

Oppimiskokonaisuudet lisäävät toiminnallisuutta ja mahdollistavat tekemällä ja tutkimalla oppimisen erilaisissa oppimisympäristöissä. Oppilaiden rooli opetuksen suunnittelussa vahvistuu. Kokonaisuudet tarjoavat tilaisuuksia yhteiseen tekemiseen, itsensä ilmaisuun ja yhteisön hyväksi toimimiseen.

Siirtymävaiheet

Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe

Perusteen teksti

Siirtymävaiheessa on tärkeä varmistaa opiskelun edellyttämien perustaitojen hallinta ja vahvistaa kunkin oppilaan itseluottamusta koululaisena. Oppilaita tuetaan erityisesti lukemisen, kirjoittamisen sekä matematiikan valmiuksissa ja opiskelutaidoissa. Myös itsenäisen ja ryhmässä työskentelyn taitojen kehittäminen sekä vastuullisuuteen oppiminen tulevat entistä tärkeämmiksi. Koulutyön onnistumista tuetaan yhdessä kotien kanssa. Oppilaille ja huoltajille annetaan tietoa opintojen järjestelyistä, alkavista uusista oppiaineista sekä mahdollisista valinnaisista

tai vapaaehtoisista opinnoista. Heidän kanssaan pohditaan opiskelun asettamia vaatimuksia ja mahdollisesti uuteen ryhmään liittymistä.

Oppilaille ja huoltajille annetaan tietoa opetuksen järjestäjän tarjoamasta kieliohjelmasta. Oppilaita kannustetaan monipuoliseen kieltenopiskeluun. Ennen kieli valintojen tekemistä voidaan järjestää kielisuihkuja monipuolisten kielivalintojen toteutumiseksi. Kielisuihkuissa kieleen tai kieliin voidaan tutustua esimerkiksi laulaen, leikkien, pelaten ja liikkuen. Kielisuihkut voidaan toteuttaa muun toiminnan yhteydessä tai niille voidaan varata omia opetustuokioita.

Lain edellyttämä erityisen tuen päätöksen tarkistaminen tehdään ennen kolmannen vuosiluokan opintojen alkamista.

Paikallinen tarkennus

Siirtymävaihe vuosiluokkien 2 ja 3 välillä

Siirtymävaiheessa on tärkeää varmistaa perusvalmiuksien hallinta ja vahvistaa oppilaiden itseluottamusta koululaisina. Tukea annetaan erityisesti lukemisen, kirjoittamisen, matematiikan ja opiskelutaitojen kehittämisessä. Yhteistyö, työnjako ja vastuut suunnitellaan tarpeen mukaan.

Vuosiluokkien 6 ja 7 välinen siirtymävaihe

Perusteen teksti

Siirtyminen kuudennelta seitsemännelle luokalle edellyttää koulun tai koulujen henkilöstön suunnitelmallista yhteistyötä, opetuksen kannalta tarpeellisen tiedon siirtämistä sekä oppimisympäristöjen, toimintatapojen ja ohjaavien asiakirjojen tuntemista. Kodin ja koulun välisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu siirtymävaiheessa. Siirtymä tarkoittaa oppilaille usein uuteen ryhmään sopeutumista, uusiin opettajiin ja ympäristöön tutustumista sekä uusien työskentelytapojen ja arviointikäytäntöjen kohtaamista. Tällöin on tärkeää, että kotona ja koulussa huolehditaan oppilaiden mahdollisuudesta tuntea olonsa turvalliseksi samalla kun heitä rohkaistaan uusien asioiden kohtaamiseen. Vastuu omasta opiskelusta lisääntyy ja monet tulevaisuuteen vaikuttavat valinnat tulevat ajankohtaisiksi. Oppilaiden kuunteleminen ja arvostaminen sekä heidän osallisuutensa omista asioista ja valinnoista päättämiseen on tärkeää.

Lain edellyttämä erityisen tuen päätöksen tarkistaminen tehdään ennen seitsemännelle luokalle siirtymistä.

Paikallinen tarkennus

Siirtymä yläkouluun tarkoittaa usein uuden ryhmän, opettajien ja oppimisympäristön kohtaamista sekä uusien työskentelytapojen ja arviointikäytäntöjen omaksumista. On tärkeää, että sekä kotona että koulussa huolehditaan siitä, että oppilas voi tuntea olonsa turvalliseksi ja saa rohkaisua uusien asioiden kohtaamiseen.

Vastuu opiskelusta kasvaa yläkouluun siirryttäessä, ja monet tulevaisuuteen vaikuttavat valinnat tulevat ajankohtaisiksi. Ennen siirtymistä seitsemännelle luokalle arvioidaan oppilaskohtaisen tuen tarve.

Tuki ja ohjaus vuosiluokilla 7–9

Valtion koulukotien koulussa vuosiluokkien 7–9 erityisenä tehtävänä on ohjata ja tukea oppilaita kokonaisvaltaisesti kehitysvuosien aikana. Tavoitteena on tarjota hyvät valmiudet jatko-opintoihin ja kannustaa opintojen jatkamiseen.

Opetus perustuu kohtaamiseen, jossa vahvistuminen ja oppiminen tapahtuvat rinnakkain. Kuunteleminen, arvostaminen ja osallisuus omiin asioihin ja valintoihin liittyvissä päätöksissä ovat keskeisiä. Oppiaineiden rinnalla harjoitellaan luonteenpiirteisiin ja sosioemotionaalisiin taitoihin liittyviä valmiuksia.

Arviointi ja palaute

Opintojen aikainen arviointi ja palautteen antaminen suunnitellaan ja toteutetaan vuorovaikutteisella ja oppimista ohjaavalla tavalla. Tavoitteena on kannustaa tavoitteelliseen työskentelyyn sekä yksilönä että ryhmän jäsenenä.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Laaja-alaisen osaamisen yleistavoitteet on määritelty luvussa 3. Tässä tuodaan esiin, mitkä tavoitenäkökulmat painottuvat vuosiluokilla 3–6.

Laaja-alaisen osaamisen kehittämistä jatketaan systemaattisesti. Tavoitteena on, että oppilaan osaamisen kehittyminen vahvistaa edellytyksiä itsensä tuntemiseen ja arvostamiseen sekä oman identiteetin muotoutumiseen. Identiteetti rakentuu vuorovaikutuksessa toisten ihmisten ja ympäristön kanssa. Ystävyyden ja hyväksytyksi tulemisen merkitys on suuri. Ikävuodet ovat erityisen otollisia myös kestävän elämäntavan omaksumiselle ja kestävän kehityksen tarpeen pohtimiselle.

Paikallinen tarkennus

Vuosiluokat 3–6: oppijana kasvaminen

Tavoitteena on oppijana kehittyminen, oppimaan oppimisen taitojen vahvistaminen sekä omien opiskelutapojen ja -valmiuksien tunnistaminen ja kehittäminen. Oppilaita rohkaistaan hyväksymään itsensä, tunnistamaan ja puolustamaan omia rajoja ja oikeuksia sekä huolehtimaan omasta turvallisuudestaan.

Ohjaus tukee myös vastuun ja velvollisuuksien ymmärtämistä, rakentavaa vuorovaikutusta ja mielipiteiden ilmaisua. Kiusaamista tai syrjivää käyttäytymistä ei sallita missään muodossa.

Oppilaiden kiinnostusta eettisiin ja moraalisiin kysymyksiin hyödynnetään tarjoamalla tilaisuuksia keskusteluun, pohdintaan sekä osallistumisen ja vastuun harjoitteluun. Valintoihin kannustetaan omista lähtökohdista käsin, sukupuolittuneita ratkaisuja välttäen.

Opetuksen eheyttäminen ja oppimiskokonaisuudet

Erityistä huomiota kiinnitetään ohjauksen ja tuen tarpeisiin. Opetuksessa pyritään löytämään luontevia tilanteita eheyttämiseen. Monialaiset oppimiskokonaisuudet vahvistavat oppiaineiden välistä yhteistyötä ja tarjoavat mahdollisuuksia ikäkaudelle merkityksellisiin kokemuksiin.

Oppimiskokonaisuudet lisäävät toiminnallisuutta ja mahdollistavat tekemällä ja tutkimalla oppimisen erilaisissa oppimisympäristöissä. Oppilaiden rooli opetuksen suunnittelussa vahvistuu. Kokonaisuudet tarjoavat tilaisuuksia yhteiseen tekemiseen, itsensä ilmaisuun ja yhteisön hyväksi toimimiseen.

Laaja-alaisen osaamisen alueet

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Laaja-alaisen osaamisen alueen yleiskuvaus

Ajattelun ja oppimisen taidot luovat perustaa muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Ajatteluun ja oppimiseen vaikuttaa se, miten oppilaat hahmottavat itsensä oppijoina ja ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Olennaista on myös, miten he oppivat tekemään havaintoja ja hakemaan, arvioimaan, muokkaamaan, tuottamaan sekä jakamaan tietoa ja ideoita. Oppilaita ohjataan huomaamaan, että tieto voi rakentua monella tavalla, esimerkiksi tietoisesti päättelemällä tai intuitiivisesti, omaan kokemukseen perustuen. Tutkiva ja luova työskentelyote, yhdessä tekeminen sekä mahdollisuus syventymiseen ja keskittymiseen edistävät ajattelun ja oppimaan oppimisen kehittymistä.

Opettajien on tärkeä rohkaista oppilaita luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä ja olemaan samalla avoimia uusille ratkaisuille. Rohkaisua tarvitaan myös epäselvän ja ristiriitaisen tiedon äärellä olemiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista, hakemaan uutta tietoa ja siltä pohjalta tarkastelemaan ajattelutapojaan. Heidän kysymyksilleen annetaan tilaa ja heitä innostetaan etsimään vastauksia, kuuntelemaan toisten näkemyksiä sekä samalla pohtimaan myös omaa sisäistä tietoaan. Heitä rohkaistaan rakentamaan uutta tietoa ja näkemystä. Koulun muodostaman oppivan yhteisön jäseninä oppilaat saavat tukea ja kannustusta ideoilleen ja aloitteilleen, jolloin heidän toimijuutensa voi vahvistua.

Oppilaita ohjataan käyttämään tietoa itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa ongelmanratkaisuun, argumentointiin, päättelyyn ja johtopäätösten tekemiseen sekä uuden keksimiseen. Oppilailla tulee olla mahdollisuus analysoida käsillä olevaa asiaa kriittisesti eri näkökulmista. Innovatiivisten ratkaisujen löytäminen edellyttää, että oppilaat oppivat näkemään vaihtoehtoja ja yhdistelemään näkökulmia ennakkoluulottomasti ja voivat käyttää kuvittelukykyään olemassa olevien rajojen

ylittämiseen. Leikit, pelillisyys, fyysinen aktiivisuus, kokeellisuus ja muut toiminnalliset työtavat sekä taiteen eri muodot edistävät oppimisen iloa ja vahvistavat edellytyksiä luovaan ajatteluun ja oivaltamiseen. Valmiudet systeemiseen ja eettiseen ajatteluun kehittyvät vähitellen, kun oppilaat oppivat näkemään asioiden välisiä vuorovaikutussuhteita ja keskinäisiä yhteyksiä sekä hahmottamaan kokonaisuuksia.

Jokaista oppilasta autetaan tunnistamaan oma tapansa oppia ja kehittämään oppimisstrategioitaan. Oppimaan oppimisen taidot karttuvat, kun oppilaita ohjataan ikäkaudelleen sopivalla tavalla asettamaan tavoitteita, suunnittelemaan työtään, arvioimaan edistymistään sekä hyödyntämään teknologisia ja muita apuvälineitä opiskelussaan. Oppilaita tuetaan rakentamaan perusopetuksen aikana hyvä tiedollinen ja taidollinen perusta sekä kestävä motivaatio jatko-opinnoille ja elinikäiselle oppimiselle.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Laaja-alaisen osaamisen alueen yleiskuvaus

Oppilaat kasvavat maailmaan, joka on kulttuurisesti, kielellisesti, uskonnollisesti ja katsomuksellisesti moninainen. Kulttuurisesti kestävä elämäntapa ja monimuotoisessa ympäristössä toimiminen edellyttävät ihmisoikeuksien kunnioittamiselle perustuvaa kulttuurista osaamista, arvostavan vuorovaikutuksen taitoja ja keinoja ilmaista itseään ja näkemyksiään.

Perusopetuksessa oppilaita ohjataan ympäristön kulttuuristen merkitysten tunnistamiseen ja arvostamiseen sekä oman kulttuuri-identiteetin ja myönteisen ympäristösuhteen rakentamiseen. Oppilaat oppivat tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä omia sosiaalisia, kulttuurisia, uskonnollisia, katsomuksellisia ja kielellisiä juuriaan. Heitä kannustetaan pohtimaan oman taustansa merkitystä ja paikkaansa sukupolvien ketjussa. Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana. Samalla heitä ohjataan tunnistamaan, miten kulttuurit, uskonnot ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa, miten media muokkaa kulttuuria sekä pohtimaan myös, millaisia asioita ei voida ihmisoikeuksien vastaisena hyväksyä. Kouluyhteisössä ja koulun ulkopuolella tehtävässä yhteistyössä oppilaat oppivat havaitsemaan kulttuurisia erityispiirteitä ja toimimaan joustavasti eri ympäristöissä. Heitä kasvatetaan kohtaamaan arvostavasti muita ihmisiä sekä noudattamaan hyviä

tapoja. Oppilaat saavat mahdollisuuksia kokea ja tulkita taidetta, kulttuuria ja kulttuuriperintöä. He oppivat myös välittämään, muokkaamaan ja luomaan kulttuuria ja perinteitä ja huomaamaan niiden merkityksen hyvinvoinnille.

Koulutyöhön sisällytetään runsaasti tilaisuuksia harjaantua esittämään mielipiteensä rakentavasti ja toimimaan eettisesti. Oppilaita ohjataan asettumaan toisen asemaan ja tarkastelemaan asioita ja tilanteita eri näkökulmista. Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti ihmisoikeuksien, erityisesti lapsen oikeuksien tuntemista ja arvostamista sekä niiden mukaista toimintaa. Kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan vahvistetaan kaikessa toiminnassa, myös kansainvälistä yhteistyötä tehden.

Kouluyhteisössä oppilaat saavat kokemuksia vuorovaikutuksen merkityksestä myös omalle kehitykselle. He kehittävät sosiaalisia taitojaan, oppivat ilmaisemaan itseään eri tavoin ja esiintymään eri tilanteissa. Opetuksessa tuetaan oppilaiden kasvua monipuolisiksi ja taitaviksi kielenkäyttäjiksi sekä äidinkielellään että muilla kielillä. Oppilaita rohkaistaan vuorovaikutukseen ja itsensä ilmaisemiseen vähäiselläkin kielitaidolla. Yhtä tärkeätä on oppia käyttämään matemaattisia symboleita, kuvia ja muuta visuaalista ilmaisua, draamaa sekä musiikkia ja liikettä vuorovaikutuksen ja ilmaisun välineinä. Koulutyöhön sisältyy myös monipuolisia mahdollisuuksia käsillä tekemiseen. Oppilaita ohjataan arvostamaan ja hallitsemaan omaa kehoaan ja käyttämään sitä tunteiden ja näkemysten, ajatusten ja ideoiden ilmaisemiseen. Koulutyössä rohkaistaan mielikuvituksen käyttöön ja kekseliäisyyteen. Oppilaita ohjataan edistämään toiminnallaan esteettisyyttä ja nauttimaan sen eri ilmenemismuodoista.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Laaja-alaisen osaamisen alueen yleiskuvaus

Elämässä ja arjessa selviäminen edellyttää yhä moninaisempia taitoja. Kyse on terveydestä, turvallisuudesta ja ihmissuhteista, liikkumisesta ja liikenteestä, teknologisoituneessa arjessa toimimisesta sekä oman talouden hallinnasta ja kuluttamisesta, jotka kaikki vaikuttavat kestävään elämäntapaan. Perusopetuksessa tuetaan oppilaiden luottavaista suhtautumista tulevaisuuteen.

Kouluyhteisö ohjaa ymmärtämään, että jokainen vaikuttaa toiminnallaan niin omaan kuin toistenkin hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen. Oppilaita kannustetaan

huolehtimaan itsestä ja toisista, harjoittelemaan oman elämän ja arjen kannalta tärkeitä taitoja sekä lisäämään ympäristönsä hyvinvointia. Oppilaat oppivat perusopetuksen aikana tuntemaan ja ymmärtämään hyvinvointia ja terveyttä edistävien ja sitä haittaavien tekijöiden sekä turvallisuuden merkityksen ja hakemaan niihin liittyvää tietoa. He saavat mahdollisuuden kantaa vastuuta omasta ja yhteisestä työstä sekä kehittää tunnetaitojaan ja sosiaalisia taitojaan. Oppilaat kasvavat huomaamaan ihmissuhteiden ja keskinäisen huolenpidon tärkeyden. He oppivat myös ajanhallintaa, joka on tärkeä osa arjenhallintaa ja itsesäätelyä. Oppilaat saavat tilaisuuksia harjoitella toimimaan omasta ja muiden turvallisuudesta huolehtien eri tilanteissa, myös liikenteessä. Heitä ohjataan ennakoimaan vaaratilanteita ja toimimaan niissä tarkoituksenmukaisesti. Heitä opetetaan tunnistamaan keskeiset turvallisuuteen liittyvät symbolit sekä suojaamaan yksityisyyttään ja henkilökohtaisia rajojaan.

Oppilaat tarvitsevat perustietoa teknologiasta ja sen kehityksestä sekä vaikutuksista eri elämänalueilla ja ympäristössä. He tarvitsevat myös opastusta järkeviin teknologisiin valintoihin. Opetuksessa tarkastellaan teknologian monimuotoisuutta ja ohjataan ymmärtämään sen toimintaperiaatteita ja kustannusten muodostumista. Perusopetuksessa oppilaita ohjataan teknologian vastuulliseen käyttöön ja pohditaan siihen liittyviä eettisiä kysymyksiä.

Oppilaita opastetaan kehittämään kuluttajataitojaan sekä edellytyksiään omasta taloudesta huolehtimiseen ja talouden suunnitteluun. Oppilaat saavat ohjausta kuluttajana toimimiseen, mainonnan kriittiseen tarkasteluun sekä omien oikeuksien ja vastuiden tuntemiseen ja eettiseen käyttöön. Heitä kannustetaan kohtuullisuuteen, jakamiseen ja säästäväisyyteen. Perusopetuksen aikana oppilaat harjaantuvat kestävän elämäntavan mukaisiin valintoihin ja toimintatapoihin.

L4 Monilukutaito

Laaja-alaisen osaamisen alueen yleiskuvaus

Monilukutaidolla tarkoitetaan erilaisten tekstien tulkitsemisen, tuottamisen ja arvottamisen taitoja, jotka auttavat oppilaita ymmärtämään monimuotoisia kulttuurisia viestinnän muotoja sekä rakentamaan omaa identiteettiään. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen käsitykseen tekstistä. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen ja kinesteettisten

symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaistua tietoa. Tekstejä voidaan tulkita ja tuottaa esimerkiksi kirjoitetussa, puhutussa, painetussa, audiovisuaalisessa tai digitaalisessa muodossa.

Oppilaat tarvitsevat monilukutaitoa osatakseen tulkita maailmaa ympärillään ja hahmottaa sen kulttuurista monimuotoisuutta. Monilukutaito merkitsee taitoa hankkia, yhdistää, muokata, tuottaa, esittää ja arvioida tietoa eri muodoissa, eri ympäristöissä ja tilanteissa sekä erilaisten välineiden avulla. Monilukutaito tukee kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymistä. Sitä kehitettäessä tarkastellaan ja pohditaan myös eettisiä ja esteettisiä kysymyksiä. Monilukutaitoon sisältyy monia erilaisia lukutaitoja, joita kehitetään kaikessa opetuksessa. Oppilaiden tulee voida harjoittaa taitojaan sekä perinteisissä että monimediaisissa, teknologiaa eri tavoin hyödyntävissä oppimisympäristöissä.

Oppilaiden monilukutaitoa kehitetään kaikissa oppiaineissa arkikielestä kohti eri tiedonalojen kielen ja esitystapojen hallintaa. Osaamisen kehittyminen edellyttää rikasta tekstiympäristöä, sitä hyödyntävää pedagogiikkaa sekä oppiaineiden välistä ja muiden toimijoiden kanssa tehtävää yhteistyötä. Opetus tarjoaa mahdollisuuksia erilaisista teksteistä nauttimiseen. Oppimistilanteissa oppilaat käyttävät, tulkitsevat ja tuottavat erilaisia tekstejä sekä yksin että yhdessä muiden kanssa. Oppimateriaalina hyödynnetään ilmaisultaan monimuotoisia tekstejä ja mahdollistetaan niiden kulttuuristen yhteyksien ymmärtäminen. Opetuksessa tarkastellaan oppilaille merkityksellisiä, autenttisia tekstejä sekä niistä nousevia tulkintoja maailmasta. Näin oppilaat voivat hyödyntää opiskelussa vahvuuksiaan ja itseään kiinnostavia sisältöjä ja käyttää niitä myös osallistumisessa ja vaikuttamisessa.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen alueen yleiskuvaus

Tieto- ja viestintäteknologinen (tvt) osaaminen on tärkeä kansalaistaito sekä itsessään että osana monilukutaitoa. Se on oppimisen kohde ja väline. Perusopetuksessa huolehditaan siitä, että kaikilla oppilailla on mahdollisuudet tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen kehittämiseen. Tieto- ja viestintäteknologiaa hyödynnetään suunnitelmallisesti perusopetuksen kaikilla vuosiluokilla, eri oppiaineissa ja monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä muussa koulutyössä.

Tieto- ja viestintäteknologista osaamista kehitetään neljällä pääalueella 1) Oppilaita ohjataan ymmärtämään tieto- ja viestintäteknologian käyttö- ja toimintaperiaatteita ja keskeisiä käsitteitä sekä kehittämään käytännön tvt-taitojaan omien tuotosten laadinnassa. 2) Oppilaita opastetaan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti. 3) Oppilaita opetetaan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedonhallinnassa sekä tutkivassa ja luovassa työskentelyssä. 4) Oppilaat saavat kokemuksia ja harjoittelevat tvt:n käyttämistä vuorovaikutuksessa ja verkostoitumisessa. Kaikilla näillä alueilla tärkeätä on oppilaiden oma aktiivisuus ja mahdollisuus luovuuteen sekä itselle sopivien työskentelytapojen ja oppimispolkujen löytämiseen. Tärkeätä on myös yhdessä tekemisen ja oivaltamisen ilo, mikä vaikuttaa opiskelumotivaatioon. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa välineitä tehdä omia ajatuksia ja ideoita näkyväksi monin eri tavoin ja siten se myös kehittää ajattelun ja oppimisen taitoja.

Oppilaita opastetaan tuntemaan tvt:n erilaisia sovelluksia ja käyttötarkoituksia sekä huomaamaan niiden merkitys arjessa, ja ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa ja vaikuttamisen keinona. Yhdessä pohditaan, miksi tieto- ja viestintäteknologiaa tarvitaan opiskelussa, työssä ja yhteiskunnassa ja miten näistä taidoista on tullut osa yleisiä työelämätaitoja. Tieto- ja viestintäteknologian vaikutusta opitaan arvioimaan kestävän kehityksen näkökulmasta ja toimimaan vastuullisina kuluttajina. Oppilaat saavat perusopetuksen aikana kokemuksia tvt:n käytöstä myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa. He oppivat hahmottamaan sen merkitystä, mahdollisuuksia ja riskejä globaalissa maailmassa.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Laaja-alaisen osaamisen alueen yleiskuvaus

Työelämä, ammatit ja työn luonne muuttuvat mm. teknologisen kehityksen ja talouden globalisoitumisen seurauksena. Työn vaatimusten ennakointi on vaikeampaa kuin ennen. Oppilaiden tulee perusopetuksessa saada yleisiä valmiuksia, jotka edistävät kiinnostusta ja myönteistä asennetta työtä ja työelämää kohtaan. Oppilaiden on tärkeä saada kokemuksia, jotka auttavat oivaltamaan työn ja yritteliäisyyden merkityksen, yrittäjyyden mahdollisuudet sekä oman vastuun yhteisön ja yhteiskunnan jäsenenä. Koulutyö järjestetään niin, että oppilaat voivat kartuttaa työelämätuntemustaan, oppia yrittäjämäistä toimintatapaa ja oivaltaa koulussa ja vapaa-ajalla hankitun osaamisen merkityksen oman työuran kannalta.

Oppilaita opetetaan tuntemaan lähialueen elinkeinoelämän erityispiirteitä ja keskeisiä toimialoja. Perusopetuksen aikana oppilaat tutustuvat työelämään ja saavat kokemuksia työnteosta sekä yhteistyöstä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Tällöin harjoitellaan työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja sekä huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys. Itsensä työllistämisen taidot ja yrittäjyys sekä riskien arviointi ja hallittu ottaminen tulevat tutuiksi myös erilaisten projektien kautta. Koulutyössä opitaan ryhmätoimintaa, projektityöskentelyä ja verkostoitumista.

Koulussa harjaannutaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa sekä toimimaan järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti. Yhteisessä työssä jokainen oppilas voi hahmottaa oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Siinä opitaan myös vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Toiminnallisissa opiskelutilanteissa oppilaat voivat oppia suunnittelemaan työprosesseja, asettamaan hypoteeseja, kokeilemaan erilaisia vaihtoehtoja ja tekemään johtopäätöksiä. He harjoittelevat työhön tarvittavan ajan arviointia ja muita työn edellytyksiä sekä uusia ratkaisujen löytämistä olosuhteiden muuttuessa. Samalla on tilaisuus oppia ennakoimaan työskentelyn mahdollisia vaikeuksia ja kohtaamaan myös epäonnistumisia ja pettymyksiä. Oppilaita kannustetaan sisukkuuteen työn loppuunsaattamisessa sekä työn ja sen tulosten arvostamiseen.

Oppilaita rohkaistaan suhtautumaan uusiin mahdollisuuksiin avoimesti ja toimimaan muutostilanteissa joustavasti ja luovasti. Heitä ohjataan tarttumaan asioihin aloitteellisesti ja etsimään erilaisia vaihtoehtoja. Oppilaita tuetaan tunnistamaan ammatillisia kiinnostuksen kohteitaan sekä tekemään jatko-opintovalintansa perustellusti ja omista lähtökohdistaan, perinteisten sukupuoliroolien ja muiden roolimallien vaikutukset tiedostaen.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Laaja-alaisen osaamisen alueen yleiskuvaus

Yhteiskunnalliseen toimintaan osallistuminen on demokratian toimivuuden perusedellytys. Osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja sekä vastuullista suhtautumista tulevaisuuteen voi oppia vain harjoittelemalla. Kouluyhteisö tarjoaa tähän turvalliset puitteet. Samalla perusopetus luo osaamisperustaa oppilaiden kasvulle

demokraattisia oikeuksia ja vapauksia vastuullisesti käyttäviksi, aktiivisiksi kansalaisiksi. Koulun tehtävänä on vahvistaa jokaisen oppilaan osallisuutta.

Perusopetuksessa luodaan edellytykset oppilaiden kiinnostukselle kouluyhteisön ja yhteiskunnan asioita kohtaan. Koulussa kunnioitetaan heidän oikeuttaan osallistua päätöksentekoon ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Oppilaat osallistuvat oman opiskelunsa, yhteisen koulutyön ja oppimisympäristön suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. He saavat tietoja ja kokemuksia kansalaisyhteiskunnan osallistumis- ja vaikuttamisjärjestelmistä ja keinoista sekä yhteisöllisestä työskentelystä koulun ulkopuolella. Ympäristön suojelemisen merkitys avautuu omakohtaisen luontosuhteen kautta. Oppilaat oppivat arvioimaan median vaikutuksia ja käyttämään sen mahdollisuuksia. Kokemusten kautta oppilaat oppivat vaikuttamista, päätöksentekoa ja vastuullisuutta. Samalla he oppivat hahmottamaan sääntöjen ja sopimusten sekä luottamuksen merkityksen. Osallistuessaan sekä koulussa että sen ulkopuolella oppilaat oppivat ilmaisemaan omia näkemyksiään rakentavasti. He oppivat työskentelemään yhdessä ja saavat tilaisuuksia harjoitella neuvottelemista, sovittelemista ja ristiriitojen ratkaisemista sekä asioiden kriittistä tarkastelua. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ehdotuksiaan eri osapuolten yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon sekä oikeudenmukaisen kohtelun ja kestävän elämäntavan näkökulmista.

Perusopetuksen aikana oppilaat pohtivat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden välisiä yhteyksiä sekä erilaisia tulevaisuusvaihtoehtoja. Heitä ohjataan ymmärtämään omien valintojen, elämäntapojen ja tekojen merkitys paitsi itselle, myös lähiyhteisöille, yhteiskunnalle ja luonnolle. Oppilaat saavat valmiuksia sekä omien että yhteisön ja yhteiskunnan toimintatapojen ja -rakenteiden arviointiin ja muuttamiseen kestävää tulevaisuutta rakentaviksi.

Elämänkatsomustieto

Elämänkatsomustiedon tehtävä

Perusteen teksti

Elämänkatsomustiedon opetuksen ydintehtävänä on edistää oppilaiden kykyä etsiä hyvää elämää. Elämänkatsomustiedossa ihmiset ymmärretään kulttuuriaan uusintavina ja luovina toimijoina, jotka kokevat ja tuottavat merkityksiä keskinäisessä toiminnassaan ja kanssakäymisissä ympäröivän maailman kanssa. Katsomuksia, inhimillisiä käytäntöjä ja niitä koskevia merkityksiä pidetään yksilöiden, yhteisöjen ja kulttuuriperinnön vuorovaikutuksen tuloksina. Elämänkatsomustiedossa painotetaan ihmisten kykyä vaikuttaa aktiivisesti omaan ajatteluunsa ja toimintaansa. Tämä koskee myös oppilaiden opiskelua ja oppimista. Siksi on keskeistä sovittaa opetukseen ja opiskeluun oppilaan oma ajattelu- ja kokemusmaailma.

Elämänkatsomustiedon opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden valmiuksia kasvaa itsenäiseksi, suvaitsevaiseksi, vastuulliseksi ja arvostelukykyiseksi yhteisönsä jäseneksi. Tavoitteena on täysivaltainen demokraattinen kansalaisuus globalisoituvassa ja nopeasti muuttuvassa maailmassa. Tämä edellyttää elämänkatsomustiedon opetukselta monipuolisen katsomuksellisen ja kulttuurisen yleissivistyksen kartuttamisen lisäksi eettisen ja kriittisen ajattelu- ja toimintakyvyn sekä oppimisen taitojen kehittämistä. Elämänkatsomustiedossa kriittinen ajattelu ymmärretään perusteita etsivänä, asiayhteydet hahmottavana ja tilannetajuisena sekä itseään korjaavana. Siihen liittyy avoin ja pohdiskeleva asenne.

Elämänkatsomustieto tukee laaja-alaisen osaamisen kehittymistä, erityisesti ajattelun ja oppimaan oppimisen taitoja, kulttuurisen osaamisen, vuorovaikutuksen ja ilmaisun taitoja, itsestä huolehtimista ja arjentaitoja sekä osallistumista, vaikuttamista ja vastuullisuutta.

Elämänkatsomustiedon tehtävä vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Vuosiluokilla 3–6 elämänkatsomustiedon opetuksen erityisenä tehtävänä on rohkaista ja tukea oppilaiden pyrkimystä rakentaa identiteettiään ja elämänkatsomustaan. Opetuksessa keskeistä on tukea oppilaiden eettisen ajattelun

taitojen ja kulttuurisen osaamisen kehittymistä sekä kykyä ilmaista omia näkemyksiään ja niiden perusteita.

Tavoitteet ja sisällöt

Vuosiluokkaistetut tavoitteet Valtion koulukodin koulun kotisivulla, linkki vanhan opetussuunnitelman voimassa olevaan osuuteen.

Elämänkatsomustiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Työtapojen valinnassa oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä on luoda turvallinen ja avoin psyykkinen ja sosiaalinen oppimisympäristö, jossa jokainen oppilas kokee tulevansa kuulluksi ja arvostetuksi. Työskentelyssä tuetaan oppimisen itsesäätelytaitojen kehittymistä. Fyysistä oppimisympäristöä kehitetään erilaiset oppimisen ja työskentelemisen tavat huomioon ottavaksi ja joustavasti muunneltavaksi. Yhteisiä, opettajan ohjaamia tutkimuskeskusteluja rikastetaan toiminnallisilla aktiviteeteilla, saduilla, kertomuksilla, leikeillä, musiikilla, kuvataiteella ja draamalla. Toiminnallisissa aktiviteeteissä otetaan huomioon elinympäristön digitalisoituminen.

Paikallinen tarkennus

Koulussa huomioidaan edustetut katsomukset ja uskonnot luonnollisena osana arkea. Ohjauksessa, oppimisessa ja opetuksessa pyritään kiireettömyyteen ja positiiviseen kohtaamiseen. Onnistuneita oppimiskokemuksia rakennetaan yhteisten onnistumisten ja yksilöllisten vahvuuksien kautta. Elämänkatsomustiedon tunneilla luodaan turvallinen oppimisympäristö, jossa työskentely tapahtuu avoimessa ja vuorovaikutteisessa ilmapiirissä.

Oppilaat otetaan mukaan oppimisympäristöjen ja sisältöjen suunnitteluun. Opiskelua ja oppimista suunnitellaan kokonaisvaltaisesti oppijan näkökulmasta.

Elämänkatsomustietoon tutustumista jatketaan muun muassa kuvallisen ilmaisun, laulujen, leikkien sekä satujen ja tarinoiden avulla. Toiminnallisuus, kerronnallisuus ja kokemuksellisuus ovat keskeisessä roolissa. Näitä huomioidaan myös tietoteknisiä sovelluksia valittaessa. Opetuksessa otetaan huomioon ajankohtaiset ilmiöt ja tuetaan kykyä ymmärtää maailman tapahtumia hyödyntämällä erilaisia viestintäkanavia ja välineitä.

Opetusta rikastetaan esimerkiksi vierailujen avulla. Oppimiselle annetaan aikaa ihmettelyyn ja luovuuteen. Työtavat valitaan ikäkauden ja oppimistilanteen mukaan. Opettaja valitsee yhdessä oppilaan kanssa sopivan työtavan, joka tukee oppimista parhaiten. Samalla ohjataan kokeilemaan erilaisia työtapoja ja tuetaan itseohjautuvuuden kehittymistä.

Työtapoina voidaan käyttää kokemuksellisuuden ja toiminnallisuuden lisäksi esimerkiksi ryhmätöitä, yhteistoiminnallista oppimista ja draamaa. Opettaja ohjaa suunnittelemaan ja arvioimaan käytettyjä työtapoja.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki elämänkatsomustiedossa vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen ja tuen järjestämisessä on vahvistaa oppilaan osallisuuden ja minäpystyvyyden kokemusta. Elämänkatsomustieto oppiaineena tukee oppilaan hyvinvointia, kehitystä ja oppimista tarjoamalla mahdollisuuksia ja käsitteellisiä välineitä tutkia, jäsentää ja rakentaa omaa katsomuksellista identiteettiä yhdessä muiden kanssa. Ohjausta ja tukea tarvitaan erityisesti vuorovaikutus- ja ajattelutaitojen kehittymiseen. Oppilaiden yksilöllisen tuen tarpeet sekä mahdollisuus syventymiseen ja yksilölliseen etenemiseen otetaan huomioon työtapojen ja sisältöjen valinnassa.

Paikallinen tarkennus

Kasvua suvaitsevaisuuteen ja toisten näkemysten kunnioittamiseen tuetaan. Lisäksi ohjauksessa painotetaan katsomuksellisen yleissivistyksen kehittämistä.

Opetusta eheytetään mahdollisuuksien mukaan. Yksilölliset ja kehitykselliset erot otetaan huomioon, jotta tuen tarpeen syntymistä voidaan ennaltaehkäistä.

Tarvittaessa opetusta eriytetään, ja se perustuu oppilaantuntemukseen. Selkeät ja johdonmukaiset toimintatavat helpottavat opiskelua.

Opetuksessa käytetään erilaisia opetusmenetelmiä ja hyödynnetään monikanavaisuutta. Lisäksi opetetaan erilaisia oppimistekniikoita. Yhteistyöhön ja oma-aloitteisuuteen kannustetaan. Osaamista voi osoittaa myös suullisesti kirjallisten tuotosten sijaan.

Ohjauksen lähtökohtana ovat positiivisuus ja vahvuuksien tunnistaminen. Opetus tarjoaa haasteita myös nopeammin eteneville.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi elämänkatsomustiedossa vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Elämänkatsomustiedon opetuksessa oppimisen arviointi on ohjaavaa ja kannustavaa. Palautteella pyritään rohkaisemaan oppilasta perehtymään ja tutkimaan oppimisen kannalta keskeisiä lähteitä ja piirteitä sekä tekemään asioista omia tulkintoja. Arvioinnissa otetaan huomioon monimuotoiset kirjallisen ja suullisen tuottamisen tavat sekä muun tekemisen ja ilmaisumuotojen kautta osoitettu osaaminen. Tärkeää on niiden kautta osoitettu ilmaisu- ja perustelutaito. Yksityiskohtaisen muistamisen sijaan arvioinnissa kiinnitetään erityisesti huomiota tiedon soveltamiseen sekä ajattelun ja argumentaation kehittymiseen.

Elämänkatsomustiedon sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää elämänkatsomustiedon valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut elämänkatsomustiedon tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan elämänkatsomustiedon tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason

saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy elämänkatsomustiedon lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan.

Paikallinen tarkennus

Palautetta oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa elämänkatsomustiedon tavoitteisiin annetaan säännöllisesti, monipuolisesti ja jatkuvasti. Arviointi on 3. luokalla sanallista, ja 4. luokasta alkaen käytössä on numeerinen arviointi. Arviointi on monipuolista ja jatkuvaa, ja siinä otetaan huomioon eri tavoin osoitettu osaaminen.

Oppilaat tekevät itsearviointeja omasta oppimisestaan. Yksilöllisen oppimisen kautta harjoitellaan oman edistymisen arviointia. Opettaja seuraa, havainnoi ja dokumentoi opiskelua sekä käy oppilaan kanssa keskusteluja oppimisen etenemisestä. Arviointi tukee oppimisprosessia ja ohjaa tiedostamaan omaa ajattelua ja toimintaa. Harjoitellaan myös vertaisarvioinnin antamista.

Edistymistä ja työskentelyä arvioidaan suhteessa opetussuunnitelman tavoitteisiin ja hyvän osaamisen kuvauksiin. Mahdolliset oppimisvaikeudet otetaan arvioinnissa huomioon. Käytössä ovat menetelmät, jotka mahdollistavat osaamisen osoittamisen mahdollisimman hyvin.

Jos oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas opiskelee perusopetuksen oppimäärän mukaisesti, oppilaan oppimista ja osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen oppimäärän tavoitteisiin käyttäen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden arviointikriteerejä.

Jos oppilas opiskelee rajatun oppimäärän mukaan oppiainetta, arvioidaan oppilaan oppimista ja osaamista oppiaineessa suhteessa oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa määriteltyihin tavoitteisiin ja sisältöihin. Osaamisen tason määrittelyssä ei siis käytetä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä arviointikriteerejä. Oppimäärä rajataan vasta, kun oppilas ei tukitoimista huolimatta kykene saavuttamaan arvosanan 5 edellyttämää osaamista.

Historia

Oppiaineen tehtävä

Perusteen teksti

Historian opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden historiatietoisuutta ja kulttuurien tuntemusta sekä kannustaa heitä omaksumaan vastuullisen kansalaisuuden periaatteet. Menneisyyttä koskevan tiedon avulla oppilaita ohjataan ymmärtämään nykyisyyteen johtanutta kehitystä, henkisen ja aineellisen työn arvoa sekä pohtimaan tulevaisuuden valintoja. Oppilaita ohjataan näkemään yksilön merkitys historiallisena toimijana sekä oivaltamaan toiminnan taustalla esiintyviä tekijöitä ja ihmisten motiiveja. Tarkoituksena on tukea oppilaiden identiteetin rakentumista sekä edistää heidän kasvuaan aktiivisiksi ja erilaisuutta ymmärtäviksi yhteiskunnan jäseniksi.

Historianopetuksessa oppilaat paneutuvat erilaisten toimijoiden tuottaman tiedon kriittiseen käsittelyyn ja historiallisen lähdeaineiston ulottuvuuksiin. Opetuksessa syvennytään lisäksi historiantutkimuksen lähtökohtaan, jonka mukaan menneestä pyritään muodostamaan mahdollisimman luotettava kuva saatavilla olevan todistusaineiston perusteella. Opetuksen tavoitteena on kehittää historian tekstitaitoja: taitoa lukea ja analysoida menneisyyden toimijoiden tuottamia lähteitä sekä tehdä päteviä tulkintoja niiden tarkoituksesta ja merkityksestä.

Oppilaita ohjataan ymmärtämään historiatiedon tulkinnallisuutta ja moniperspektiivisyyttä sekä selittämään historiallisessa kehityksessä ilmenevää muutosta ja jatkuvuutta. Historianopetus auttaa oppilaita tunnistamaan yhteiskunnassa olevia arvoja, arvojännitteitä ja niissä tapahtuneita muutoksia eri aikoina.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 4–6

Perusteen teksti

Vuosiluokilla 4–6 historian opetuksen tehtävänä on perehdyttää oppilaat historiallisen tiedon luonteeseen, tiedon hankkimiseen sekä peruskäsitteisiin. Pyrkimyksenä on herättää oppilaiden kiinnostus mennyttä aikaa, ihmisen toimintaa, sen merkitystä ja

ymmärtämistä kohtaan. Perusteissa määriteltyjen sisältöjen opetuksessa korostetaan toiminnallisia ja elämyksellisiä työtapoja.

Tavoitteet ja sisällöt

Vuosiluokkaistetut tavoitteet Valtion koulukodin koulun kotisivulla, linkki vanhan opetussuunnitelman voimassa olevaan osuuteen.

Historian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 4–6

Perusteen teksti

Oppiaineen tavoitteiden kannalta on tärkeä valita elämyksellisiä ja toiminnallisia työtapoja, esimerkiksi erilaisten lähteiden tutkimista, kerrontaa, draamaa, leikkiä ja pelejä. Tavoitteena on vahvistaa oppilaiden historian tekstien ja ympäristön lukutaitoa sekä harjoitella tulkintojen tekemistä itsenäisesti ja toisten kanssa. Opiskelussa hankitaan ja käytetään historiallista tietoa erilaisissa oppimisympäristöissä tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen. Historia oppiaineena sopii hyvin integroitavaksi muiden oppiaineiden kanssa.

Paikallinen tarkennus

Erilaisia oppimisympäristöjä hyödynnetään joustavasti oppimistavoitteiden mukaisesti. Opetusta rikastetaan esimerkiksi vierailuilla historiallisesti merkittäviin kohteisiin tai kutsumalla asiantuntijavieraita kouluun. Myös leirikoulut tarjoavat mahdollisuuden tutustua historiaan paikan päällä. Koulukodeissa toimivat ulkomaalaiset vapaaehtoistyöntekijät voivat perehdyttää oppilaita oman maansa historian erityispiirteisiin.

Toiminnallisuus, kerronnallisuus ja kokemuksellisuus ovat keskeisessä roolissa opetuksessa. Kokemukset, ajatukset ja mielenkiinnon kohteet otetaan huomioon oppimisen lähtökohtina. Ohjauksessa tuetaan menneisyyden merkityksen ymmärtämistä ja sen yhteyttä nykyhetkeen. Oppilas toimii aktiivisena osallistujana ja saa rohkaisua ympäröivän maailman havainnointiin, tulkintaan ja vuorovaikutukseen ikätaso huomioiden.

Toiminnallisuus ja vuorovaikutteisuus otetaan huomioon myös tietoteknisiä sovelluksia valittaessa. Opetuksessa hyödynnetään ajankohtaisia ilmiöitä ja tuetaan kykyä ymmärtää maailman tapahtumia eri viestintäkanavien ja välineiden avulla.

Työtavat valitaan ikäkauden ja oppimistilanteen mukaan. Opettaja valitsee yhdessä oppilaan kanssa sopivan työtavan, joka tukee oppimista parhaiten. Oppimisessa ja opetuksessa pyritään kiireettömyyteen, jota rakennetaan onnistumisten ja vahvuuksien kautta. Oppilaita ohjataan kokeilemaan erilaisia työtapoja ja tuetaan itseohjautuvuuden kehittymistä.

Käytössä voivat olla kokemuksellisuuden ja toiminnallisuuden lisäksi esimerkiksi ryhmätyöt, yhteistoiminnallinen oppiminen ja draama. Opettaja ohjaa suunnittelemaan ja arvioimaan käytettyjä työtapoja.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki historiassa vuosiluokilla 4–6

Perusteen teksti

Historianopetuksessa oppilaita ohjataan tutkivaan opiskelutapaan ja heitä rohkaistaan tekemään tulkintoja, vertailemaan, tekemään johtopäätöksiä ja soveltamaan hankittua tietoa sekä suullisesti että kirjallisesti. Tekstien ymmärtämiseen ohjataan avaamalla teksteissä käytettyjä käsitteitä.

Paikallinen tarkennus

Oppilaita kannustetaan näkemään historian opiskelu mielekkäänä ja tarkoituksenmukaisena. Samalla tuetaan kasvua erilaisuutta kunnioittaviksi ja vastuullisiksi yksilöiksi. Ohjauksessa painotetaan tutkivaa opiskelutapaa sekä rohkaistaan tiedon tulkitsemiseen, vertailuun ja soveltamiseen.

Vuosiluokat 3–6

Ohjauksen tukena voidaan käyttää erilaisia oppimisprosesseja ja kokemuksellisia menetelmiä, kuten oppimispäiväkirjamaisia työtapoja. Tärkeää on kannustaa ja tukea realistisen käsityksen muodostamista itsestä aktiivisena oppijana. Lisäksi tuetaan itseohjautuvuuden kehittymistä ja ylläpidetään oppimisen ja tekemisen iloa.

Opetusta eheytetään mahdollisuuksien mukaan. Yksilölliset ja kehitykselliset erot otetaan huomioon, jotta tuen tarpeen syntymistä voidaan ehkäistä. Selkeät ja johdonmukaiset toimintatavat helpottavat opiskelua.

Opetuksessa käytetään erilaisia opetusmenetelmiä ja hyödynnetään monikanavaisuutta. Lisäksi opetetaan erilaisia oppimistekniikoita. Yhteistyöhön ja oma-aloitteisuuteen kannustetaan. Monipuoliset aiheet mahdollistavat eriyttämisen, joka perustuu oppilaantuntemukseen. Osaamista voi osoittaa myös suullisesti kirjallisten tuotosten sijaan.

Ohjauksen lähtökohtana ovat positiivisuus ja vahvuuksien tunnistaminen. Opetus tarjoaa haasteita myös nopeammin eteneville.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi historiassa vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Historian opetuksessa oppimisen arviointi on oppilasta ohjaavaa ja kannustavaa. Palautteella pyritään rohkaisemaan oppilasta tutkimaan erilaisia historiallisia lähteitä ja tekemään niistä omia tulkintojaan. Arvioinnissa otetaan huomioon monimuotoiset kirjalliset ja suullisen tuottamisen tavat sekä muun tekemisen ja ilmaisumuotojen kautta osoitettu osaaminen. Sisältöjen muistamisen sijasta arvioinnissa kiinnitetään erityisesti huomiota tiedon soveltamiseen ja historiallisen ajattelun kehittymiseen.

Historian sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää historian valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut historian tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan historian tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai

heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy historian lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan.

Opintojen edistymisen kannalta keskeistä on tutkimisen, toimimisen ja menneisyyteen eläytymisen ohella ankkuroituminen kulttuuriympäristöön, aikaperspektiivin hahmottaminen sekä ihmisen toimijuuden ja historian merkityksen oivaltaminen ihmiskunnan ja oman elämän kannalta nyt ja tulevaisuudessa.

Paikallinen tarkennus

Palautetta oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa historian oppiaineen tavoitteisiin annetaan säännöllisesti, monipuolisesti ja jatkuvasti. Arviointi on 4. luokasta alkaen numeerista. Arviointi on monipuolista ja jatkuvaa, ja siinä otetaan huomioon eri tavoin osoitettu osaaminen.

Oppilaat tekevät itsearviointeja omasta oppimisestaan. Yksilöllisen oppimisen kautta harjoitellaan oman edistymisen arviointia. Opettaja seuraa, havainnoi ja dokumentoi opiskelua sekä käy oppilaan kanssa keskusteluja oppimisen etenemisestä. Arviointi tukee oppimisprosessia ja ohjaa tiedostamaan omaa ajattelua ja toimintaa.

Edistymistä ja työskentelyä arvioidaan suhteessa opetussuunnitelman tavoitteisiin ja hyvän osaamisen kuvauksiin

Opettaja määrittelee osaamisen tason 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten käyttäen historian valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppimisen edistymisen kannalta keskeistä on tutkiminen, toimiminen ja menneisyyteen eläytyminen sekä kulttuuriympäristöön ankkuroituminen, aikaperspektiivin hahmottaminen, ihmisen toimijuuden ymmärtäminen ja historian merkityksen oivaltaminen niin ihmiskunnan kuin oman elämän näkökulmasta – nyt ja tulevaisuudessa.

Mahdolliset oppimisvaikeudet otetaan arvioinnissa huomioon. Käytössä ovat menetelmät, jotka mahdollistavat osaamisen osoittamisen mahdollisimman hyvin.

Jos oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas opiskelee perusopetuksen oppimäärän mukaisesti, oppilaan oppimista ja osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen oppimäärän tavoitteisiin käyttäen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden arviointikriteerejä.

Jos oppilas opiskelee rajatun oppimäärän mukaan oppiainetta, arvioidaan oppilaan oppimista ja osaamista oppiaineessa suhteessa oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa määriteltyihin tavoitteisiin ja sisältöihin. Osaamisen tason määrittelyssä ei siis käytetä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa

määriteltyjä arviointikriteerejä. Oppimäärä rajataan vasta, kun oppilas ei tukitoimista huolimatta kykene saavuttamaan arvosanan 5 edellyttämää osaamista.

Kuvataide

Oppiaineen tehtävä

Perusteen teksti

Kuvataiteen opetuksen tehtävä on ohjata oppilaita tutkimaan ja ilmaisemaan kulttuurisesti moninaista todellisuutta taiteen keinoin. Oppilaiden identiteettien rakentumista, kulttuurista osaamista ja yhteisöllisyyttä vahvistetaan kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla. Oppilaiden omat kokemukset, mielikuvitus ja kokeileminen luovat perustan opetukselle. Kuvataiteen opetus kehittää kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Oppilaille tarjotaan tapoja arvottaa todellisuutta ja vaikuttaa siihen. Kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistamalla tuetaan traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opetus tukee oppilaiden kriittisen ajattelun kehittymistä sekä kannustaa heitä vaikuttamaan omaan elinympäristöön ja yhteiskuntaan. Kuvataiteen opetuksessa luodaan perustaa oppilaiden paikalliselle ja globaalille toimijuudelle.

Taiteelle ominainen työskentely harjaannuttaa kokemukselliseen, moniaistiseen ja toiminnalliseen oppimiseen. Oppilaat tarkastelevat kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria historiallisista ja kulttuurisista näkökulmista. Opetuksessa tutustutaan erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä. Oppilaita ohjataan käyttämään monipuolisesti erilaisia välineitä, materiaaleja, teknologioita ja ilmaisun keinoja. Opetuksessa kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta sekä muita tiedon tuottamisen ja esittämisen tapoja. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin yhteistyössä muun opetuksen ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Opetuksessa tutustutaan museoihin ja muihin kulttuurikohteisiin sekä tarkastellaan kuvataiteen harrastusmahdollisuuksia.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Vuosiluokilla 3–6 oppilaat laajentavat omakohtaista suhdettaan kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin. Oppilaita kannustetaan erilaisten kuvailmaisun keinojen kokeiluun ja harjoitteluun sekä kuvallisten taitojen tavoitteelliseen kehittämiseen. Opetuksessa tarkastellaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin vaikutuksia mielipiteisiin, asenteisiin ja toimintatapoihin oppilaiden omassa elinympäristössä ja yhteiskunnassa. Oppilaita ohjataan tutkimaan taiteilijoiden ja muun visuaalisen kulttuurin tekijöiden tavoitteita ja rooleja eri aikoina sekä erilaisissa kulttuurisissa yhteyksissä. Opetuksessa tuetaan oppilaiden yhdessä toimimisen edellytyksiä ja käytäntöjä. Kuvien tuottamisen ja tulkinnan taitoja syvennetään hyödyntämällä vastuullisesti tieto- ja viestintäteknologiaa ja verkkoympäristöjä.

Tavoitteet ja sisällöt

Vuosiluokkaistetut tavoitteet Valtion koulukodin koulun kotisivulla, linkki vanhan opetussuunnitelman voimassa olevaan osuuteen.

Kuvataiteen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Tavoitteena on tarjota oppimisympäristöjä ja työtapoja, joilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, teknologioiden ja ilmaisukeinojen käyttäminen sekä niiden luova soveltaminen. Opetustilanteissa luodaan aktiiviseen kokeilemiseen ja harjoitteluun rohkaiseva ilmapiiri. Pedagogisilla ratkaisuilla tuetaan moniaistista havainnointia, pitkäjänteistä työskentelyä sekä tutkivaa ja tavoitteellista taideoppimista. Opetuksessa otetaan huomioon yksilölliset kuvailmaisun tarpeet ja mahdollistetaan tarkoituksenmukainen työskentely yksin ja ryhmässä. Tavoitteena on luoda oppimiseen ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri sekä koulussa että koulun ulkopuolisissa ympäristöissä. Vuosiluokilla 3–6 tarkastellaan laajenevan elinpiirin ajankohtaisia taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Opetuksessa

ohjataan taiteidenväliseen ja temaattiseen lähestymistapaan. Oppilaita kannustetaan suhtautumaan kriittisesti eri tietolähteisiin. Opetustilanteissa teknologioita ja verkkoympäristöjä hyödynnetään monipuolisesti, vastuullisesti ja turvallisesti.

Paikallinen tarkennus

Kuvataideopetuksessa huomioidaan koulun ja lähialueen arkkitehtuuri sekä lähiluonto osana havaintojen harjaannuttamista kuvataiteen keinoin. Koulun tiloissa ja lähiympäristössä on esillä sekä aitoja taideteoksia että oppilastöitä, jotka rikastavat visuaalista ympäristöä. Oppiainerajat ylittävät projektit ja yhteistyö koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa monipuolistavat työtapoja ja oppimisympäristöjä.

Kuvataiteen opiskeluun voi sisältyä opintoretkiä ja vierailuja esimerkiksi taidemuseoihin, gallerioihin ja lähialueen tapahtumiin. Oppimisympäristöjä hyödynnetään joustavasti oppimistavoitteiden mukaisesti.

Kuvallista ilmaisua mahdollistetaan monipuolisin menetelmin ja työtavoin. Opetuksessa painotetaan ilmaisun, mielikuvituksen ja luovuuden merkitystä arvokkaina tavoitteina. Myös kuvataiteen terapeuttinen ulottuvuus otetaan huomioon. Kannustava ilmapiiri ja positiivinen palaute rohkaisevat työskentelyyn. Onnistumisen edellytyksenä on lämmin, rohkaiseva ja erehdyksistä oppimista salliva ilmapiiri.

Oppimistilanteiden tavoitteena on tukea yhteistä työskentelyä, vuorovaikutusta ja jaettuja taide-elämyksiä. Opetuksessa pyritään siihen, että oma työskentely, työprosessin tallentaminen ja arviointi yhdessä muiden kanssa kehittävät ymmärrystä kuvataiteen prosesseista ja tukevat kuvallisen ajattelun ja taiteellisen oppimisen kehittymistä.

Vuosiluokat 3–6

Työskentelyn aiheet nousevat oppilaiden kokemusmaailmasta ja kuvakulttuurista. Teosten aihepiirien valinnassa hyödynnetään oppilaiden kiinnostuksen kohteita. Oppitunneilla käytetään monipuolisia kuvantuottamisen menetelmiä, joiden tavoitteena on vahvistaa ja syventää visuaalista ajattelua ja oppimista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kuvataiteessa vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Tavoitteena ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden sosiaalisten, psyykkisten ja motoristen lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen. Taideoppimisen yksilöllinen ja yhteisöllinen luonne tukee oppilaan identiteettien rakentumista, osallisuutta ja hyvinvointia. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset ohjauksen tarpeet. Opetusta eriytetään tarvittaessa esimerkiksi ilmaisukeinojen, työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnoilla. Opetustilanteissa oppilaat voivat hyödyntää vahvuuksiaan, soveltaa erilaisia työtapoja ja käyttää vaihtoehtoisia lähestymistapoja. Taideoppimiselle luodaan turvallinen, moninaisuutta kunnioittava ja itseilmaisuun rohkaiseva ilmapiiri, jossa oppilaat saavat henkilökohtaista ohjausta ja tukea. Vaihtoehtoisia pedagogisia lähestymistapoja voidaan tarvita erityisesti havaintojen ja tunteiden visuaalisessa ilmaisussa sekä motoristen taitojen kehittämisessä. Ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi leikinomaisuutta, pelejä ja eri aistialueisiin liittyviä kokemuksia.

Paikallinen tarkennus

Oppilaita kannustetaan näkemään kuvataiteen opiskelu mielekkäänä ja tarkoituksenmukaisena. Ohjauksen tukena voidaan käyttää erilaisia oppimisprosesseja ja kokemuksellisia menetelmiä, kuten oppimispäiväkirjamaisia työtapoja. Tärkeintä on tukea realistisen käsityksen muodostumista omien tietojen, taitojen ja itseohjautuvuuden kehittymisestä sekä ylläpitää oppimisen ja tekemisen iloa. Yhteistyöhön ja oma-aloitteisuuteen rohkaistaan aktiivisesti.

Opetusta eheytetään mahdollisuuksien mukaan. Yksilölliset erot otetaan huomioon, jotta tuen tarpeen syntymistä voidaan ehkäistä. Selkeät ja johdonmukaiset toimintatavat helpottavat opiskelua.

Opetuksessa käytetään erilaisia opetusmenetelmiä ja hyödynnetään monikanavaisuutta. Lisäksi opetetaan erilaisia oppimistekniikoita. Ohjauksessa tuetaan sopivien työtapojen löytämistä, mikä lisää motivaatiota ja oppimisen mielekkyyttä. Monipuoliset aiheet mahdollistavat eriyttämisen, joka perustuu oppilaantuntemukseen.

Osaamista voi osoittaa myös suullisesti kirjallisten tuotosten sijaan. Ohjauksen lähtökohtana ovat positiivisuus ja vahvuuksien tunnistaminen. Opetus tarjoaa haasteita myös nopeammin eteneville.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi kuvataiteessa vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Oppimisen ja osaamisen arviointi kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Formatiivisella ja summatiivisella arvioinnilla tuetaan kuvan tuottamisen ja tulkinnan taitojen, taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemuksen, pitkäjänteisten työtapojen sekä itsearviointitaitojen kehittymistä. Oppilasta ohjataan arvioinnilla omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen. Oppimisen ja osaamisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetuksen tavoitteissa määriteltyihin taideoppimisen ulottuvuuksiin. Itsearviointitaitoja ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja kehitetään osana formatiivista arviointia. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa havainnoidaan oppilaan edistymistä kuvien tuottamisen, vastaanottamisen ja tulkitsemisen taitojen kehittämisessä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä kehittää ja arvioida oppilaan osaamista kaikissa opetuksen tavoitealueissa jokaisella vuosiluokalla.

Kuvataiteen sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Oppilaan työskentelyn arviointi sisältyy vuosiluokilla 3–6 kuvataiteen lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan sanalliseen arvioon tai arvosanaan. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä kuvataiteen valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut opetussuunnitelman perusteissa asetetut vuosiluokkien 3–6 kuvataiteen tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi

muodostetaan vuosiluokille 3–6 asetettujen kuvataiteen tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Kuvataiteen 6. vuosiluokan lukuvuosiarvioinnin kriteereissä alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Paikallinen tarkennus

Palautetta oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa historian oppiaineen tavoitteisiin annetaan säännöllisesti, monipuolisesti ja jatkuvasti. Arviointi on 4. luokasta alkaen numeerista. Arviointi on monipuolista ja jatkuvaa, ja siinä otetaan huomioon eri tavoin osoitettu osaaminen.

Oppilaat tekevät itsearviointeja omasta oppimisestaan. Yksilöllisen oppimisen kautta harjoitellaan oman edistymisen arviointia. Opettaja seuraa, havainnoi ja dokumentoi opiskelua sekä käy oppilaan kanssa keskusteluja oppimisen etenemisestä. Arviointi tukee oppimisprosessia ja ohjaa tiedostamaan omaa ajattelua ja toimintaa.

Edistymistä ja työskentelyä arvioidaan suhteessa opetussuunnitelman tavoitteisiin ja hyvän osaamisen kuvauksiin

Opettaja määrittelee osaamisen tason 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten käyttäen kuvataiteen valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta keskeistä on edistyminen kuvien tuottamiseen, vastaanottamiseen ja tulkitsemiseen liittyvissä taidoissa.

Mahdolliset oppimisvaikeudet otetaan arvioinnissa huomioon. Käytössä ovat menetelmät, jotka mahdollistavat osaamisen osoittamisen mahdollisimman hyvin.

Jos oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas opiskelee perusopetuksen oppimäärän mukaisesti, oppilaan oppimista ja osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen oppimäärän tavoitteisiin käyttäen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden arviointikriteerejä.

Jos oppilas opiskelee rajatun oppimäärän mukaan oppiainetta, arvioidaan oppilaan oppimista ja osaamista oppiaineessa suhteessa oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa määriteltyihin tavoitteisiin ja sisältöihin. Osaamisen tason määrittelyssä ei siis käytetä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä arviointikriteerejä. Oppimäärä rajataan vasta, kun oppilas ei tukitoimista huolimatta kykene saavuttamaan arvosanan 5 edellyttämää osaamista.

Käsityö

Oppiaineen tehtävä

Perusteen teksti

Käsityön oppiaineen tehtävänä on ohjata oppilaita kokonaiseen käsityöprosessin hallintaan. Käsityö on monimateriaalinen oppiaine, jossa toteutetaan käsityöilmaisuun, muotoiluun ja teknologiaan perustuvaa toimintaa. Tähän kuuluu tuotteen tai teoksen itsenäinen tai yhteisöllinen suunnittelu, valmistus ja oman tai yhteisen käsityöprosessin arviointi. Käsityön tekeminen on tutkivaa, keksivää ja kokeilevaa toimintaa ja siinä toteutetaan ennakkoluulottomasti erilaisia visuaalisia, materiaalisia, teknisiä sekä valmistusmenetelmällisiä ratkaisuja. Käsityössä opetellaan ymmärtämään, arvioimaan ja kehittämään erilaisia teknologisia sovelluksia sekä käyttämään opittuja tietoja ja taitoja arjessa. Käsityössä kehitetään oppilaiden avaruudellista hahmottamista, tuntoaistia ja käsillä tekemistä, jotka edistävät motorisia taitoja, luovuutta ja suunnitteluosaamista. Opetuksella vahvistetaan edellytyksiä monipuoliseen työskentelyyn. Käsityön merkitys on pitkäjänteisessä ja innovatiivisessa työskentelyprosessissa sekä itsetuntoa vahvistavassa, mielihyvää tuottavassa kokemuksessa.

Opetuksessa painotetaan oppilaiden erilaisia kiinnostuksen kohteita ja korostetaan yhteisöllistä toimintaa. Käsityössä lähtökohtana on erilaisten laaja-alaisten teemojen kokonaisvaltainen tarkastelu oppiainerajat luontevasti ylittäen. Ympäröivän materiaalisen maailman tuntemus luo perustaa kestävälle elämäntavalle ja kehitykselle. Tähän sisältyy myös oppilaiden oma elämänpiiri, paikallinen kulttuuriperintö sekä yhteisön kulttuurinen moninaisuus. Käsityö kasvattaa eettisiä, tiedostavia, osallistuvia sekä osaavia ja yritteliäitä kansalaisia, jotka arvostavat itseään tekijöinä ja joilla on taito käsityöilmaisuun sekä halu ylläpitää ja kehittää käsityökulttuuria.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Vuosiluokilla 3–6 käsityön tehtävänä on tukea ja vahvistaa oppilaiden kokonaisen käsityöprosessin hallintaa. Opetus edistää käsityöhön liittyvien käsitteiden, sanaston

ja symbolien oppimista ja soveltamista. Materiaalien ominaisuuksiin tutustuminen edellyttää niiden käsityöllistä työstämistä, jonka myötä päästään kehittämään toimivia ratkaisuja. Oppilasta ohjataan tekemään valintoja työstämismenetelmien, työvälineiden, koneiden ja laitteiden välillä sekä työskentelemään niiden avulla. Käsityön kasvatustehtävänä on haastaa oppilaat tarkastelemaan ihmisten kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti oikeudenmukaisuuden, eettisyyden ja kestävän kehityksen näkökulmista.

Tavoitteet ja sisällöt

Vuosiluokkaistetut tavoitteet Valtion koulukodin koulun kotisivulla, linkki vanhan opetussuunnitelman voimassa olevaan osuuteen.

Käsityön oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Asianmukaiset ja turvalliset tilat, työvälineet, koneet, laitteet ja materiaalit muodostavat käsityön oppimista tukevan oppimisympäristön. Samalla ympäristö tukee käsityössä tarvittavan teknologian toimintaperiaatteiden ymmärtämistä. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa mahdollisuuden käyttää erilaisia oppimateriaaleja, oppimisalustoja, piirto-ohjelmia, digitaalisten kuvien muokkausta sekä piirrosten ja mallien tekemistä oman ilmaisun ja suunnittelun tukena. Opetuksessa käytetään teknisen työn ja tekstiilityön työtapoja.

Toiminnallista oppimista tuetaan tutkivan oppimisen projekteilla oppiainerajat ylittäen ja yhteistyössä ulkopuolisten asiantuntijoiden ja yhteisöjen kanssa. Kansalliseen ja kansainväliseen kulttuuriin ja kulttuuriperintöön tutustutaan esimerkiksi virtuaalisesti sekä museo-, näyttely- ja kirjastokäynneillä. Näyttelyihin ja yrityksiin tehtävillä opintokäynneillä tuetaan ja vahvistetaan koulussa opittua ja käyntejä hyödynnetään oppimistehtävissä. Opetustilanteissa teknologioita ja verkkoympäristöjä käytetään monipuolisesti, vastuullisesti ja turvallisesti.

Paikallinen tarkennus

Käsitöiden suunnittelussa ja valmistuksessa havainnoidaan ja hyödynnetään koulun ja lähialueen arkielämää, luontoa sekä rakennettua ja esineympäristöä. Koulun tiloissa ja lähiympäristössä on esillä käsityöläisten tekemiä taideteoksia sekä oppilastöitä rikastamassa visuaalista ympäristöä.

Käsityökursseihin sisältyy mahdollisuuksien mukaan opintoretkiä ja vierailuja esimerkiksi museoihin ja lähialueen tapahtumiin. Opintokäyntien ja näyttelyiden tavoitteena on innostaa käsityön tekemiseen ja lisätä arvostusta toisten käsityötaitoja kohtaan. Oppimisympäristöjä hyödynnetään joustavasti oppimistavoitteiden mukaisesti. Koulukodeissa toimivat ulkomaalaiset vapaaehtoistyöntekijät voivat perehdyttää oppilaita omien maidensa käsityöperinteisiin.

Opetuksessa käytetään sekä teknisen työn että tekstiilityön työtapoja. Käsityön ilmaisua mahdollistetaan monipuolisin menetelmin ja työtavoin. Tavoitteena on korostaa oman ilmaisun merkitystä. Huomiota kiinnitetään asianmukaisiin, monipuolisiin ja turvallisiin työtiloihin, koneisiin, laitteisiin ja materiaaleihin sekä niiden turvalliseen käyttöön.

Teknologiaa hyödynnetään oppiaineen tavoitteiden ja sisältöjen tukena. Sitä käytetään muun muassa ilmaisun ja suunnittelun apuna. Mobiililaitteita hyödynnetään kolmiulotteisten piirrosten ja mallien tekemisessä.

Toiminnallista oppimista tuetaan tutkivan oppimisen projekteilla yhteistyössä ulkopuolisten asiantuntijoiden ja eri tahojen kanssa, oppiainerajat ylittäen. Työskentelyn aiheet nousevat oppilaiden kokemusmaailmasta ja kuvakulttuurista. Teosten aihepiirien valinnassa hyödynnetään oppilaiden omia kiinnostuksen kohteita.

Vuosiluokat 3–6

Oppitunneilla käytetään monipuolisia menetelmiä, jotka vahvistavat ja syventävät ajattelua ja oppimista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki käsityössä vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä on ottaa huomioon oppilaiden erilaiset edellytykset ja tarpeet käsityön opiskeluun ja tehdään sen mukaisia eriytettyjä ratkaisuja esimerkiksi käytettävien oppimisympäristöjen, työtapojen ja oppimistehtävien valinnassa. Oppilasta tuetaan kehittämään käsityöllisiä taitojaan joustavasti itselleen sopivalla tavalla ja kannustetaan nauttimaan tekemisestään. Käsityössä tuetaan oppilaiden omia ratkaisuja sekä vahvistetaan uutta luovan tiedon rakentamista ja käyttöönottoa yksin tai yhdessä muiden kanssa. Ohjaukselle ja tuelle varataan riittävästi aikaa.

Paikallinen tarkennus

Käsityön opetuksessa huomioidaan erilaiset edellytykset ja kiinnostuksen kohteet. Mahdollisuuksien mukaan tehdään eriytettyjä ratkaisuja esimerkiksi oppimisympäristöjen, työtapojen ja oppimistehtävien valinnassa. Ohjaukseen ja tukeen varataan riittävästi aikaa.

Positiivista mielikuvaa käsitöistä tuetaan, ja yksilöllisiä ratkaisuja arvostetaan. Uutta luovan tiedon rakentamista ja käyttöönottoa vahvistetaan sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi käsityössä vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Oppimisen ja osaamisen arviointi käsityössä on luonteeltaan ohjaavaa ja kannustavaa, oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa sekä koko käsityöprosessia koskevaa. Käsityöprosessin eri vaiheiden dokumentointi toimii arvioinnin välineenä. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa havainnoidaan käsityöprosessia kokonaisuudessaan, käsityöhön soveltuvien materiaalien kokeilemista, testaamista, eri materiaalien työstämisen tapoja, taitoja, työskentelyn sujuvuutta ja tuotosten laatua sekä muissa oppiaineissa opitun soveltamista.

Palautteen antamisessa korostetaan myönteisesti oppilaan kehittymistä ja kannustetaan osaamisen laajentamiseen ja syventämiseen. Keskeisten sisältöalueiden oppimisen rinnalla arvioidaan monipuolisesti laaja-alaisen käsityötaidon ja -tiedon kehittymistä. Arviointikeskustelussa ja muussa palautteessa käydään yhdessä läpi oppilaan vahvuuksia ja kehittämiskohteita ja ohjataan kehittämään suoritusta. Oppilaille tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itse- ja vertaisarviointia. Oppilaan tai ryhmän työskentelyä ja tuotosta voidaan esitellä ja tarkastella, jolloin oppilaat oppivat asioiden selkeää ja jäsenneltyä esittämistä, toisten työskentelyn arvostamista ja rakentavaa palautteen antoa.

Käsityön sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin oppiaineen tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää käsityön valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut perusteissa asetetut vuosiluokkien 3–6 käsityön opetuksen tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan vuosiluokille 3–6 asetettujen käsityön opetuksen tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Oppilaan työskentelyn arviointi sisältyy vuosiluokilla 3–6 käsityön lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan sanalliseen arvioon tai arvosanaan. Käsityön 6. vuosiluokan lukuvuosiarvioinnin kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Paikallinen tarkennus

Palautetta oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa käsityön oppiaineen tavoitteisiin annetaan säännöllisesti, monipuolisesti ja jatkuvasti. Arviointi on 3. luokalla sanallista, mutta 4. luokasta alkaen lukuvuosiarviointi on numeerista. Arviointi on monipuolista ja jatkuvaa, ja siinä otetaan huomioon eri tavoin osoitettu osaaminen. Oppilaan kanssa käytävä keskustelu toimii välittömänä palautekanavana ja yhteissuunnittelun perustana.

Oppilaat tekevät myös itsearviointeja omasta oppimisestaan. Yksilöllisten oppimistavoitteiden kautta harjoitellaan oman edistymisen arviointia. Opettaja seuraa, havainnoi ja dokumentoi opiskelua sekä käy oppilaan kanssa keskusteluja edistymisestä. Käsityöprosessit dokumentoidaan, jotta työn eri vaiheet voidaan palauttaa mieleen ja oppimista voidaan syventää. Dokumentointi toimii myös arvioinnin välineenä ja tukee käsityöprosessin kehittämistä.

Ryhmässä työskentely on osa arviointia. Arvioinnissa huomioidaan sekä oma työskentely että suhtautuminen toisten töihin.

Edistymistä ja työskentelyä arvioidaan suhteessa opetussuunnitelman tavoitteisiin ja hyvän osaamisen kuvauksiin. Mahdolliset oppimisvaikeudet otetaan arvioinnissa huomioon. Käytössä ovat menetelmät, jotka mahdollistavat osaamisen osoittamisen mahdollisimman hyvin.

Opettaja määrittelee osaamisen tason 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten käyttäen käsityön valtakunnallisia arviointikriteereitä.

Mahdolliset oppimisvaikeudet otetaan arvioinnissa huomioon. Käytössä ovat menetelmät, jotka mahdollistavat osaamisen osoittamisen mahdollisimman hyvin.

Jos oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas opiskelee perusopetuksen oppimäärän mukaisesti, oppilaan oppimista ja osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen oppimäärän tavoitteisiin käyttäen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden arviointikriteerejä.

Jos oppilas opiskelee rajatun oppimäärän mukaan oppiainetta, arvioidaan oppilaan oppimista ja osaamista oppiaineessa suhteessa oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa määriteltyihin tavoitteisiin ja sisältöihin. Osaamisen tason määrittelyssä ei siis käytetä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä arviointikriteerejä. Oppimäärä rajataan vasta, kun oppilas ei tukitoimista huolimatta kykene saavuttamaan arvosanan 5 edellyttämää osaamista.

Liikunta

Oppiaineen tehtävä

Perusteen teksti

Liikunnan opetuksen tehtävänä on vaikuttaa oppilaiden hyvinvointiin tukemalla fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyä sekä myönteistä suhtautumista omaan kehoon. Oppiaineessa tärkeitä ovat yksittäisiin liikuntatunteihin liittyvät positiiviset kokemukset ja liikunnallisen elämäntavan tukeminen. Oppitunneilla korostuvat kehollisuus, fyysinen aktiivisuus ja yhdessä tekeminen. Liikunnan avulla edistetään yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja yhteisöllisyyttä sekä tuetaan kulttuurista moninaisuutta. Opetus on turvallista, ja se perustuu eri vuodenaikojen ja paikallisten olosuhteiden tarjoamiin mahdollisuuksiin. Liikunnassa hyödynnetään koulun tiloja, lähiliikuntapaikkoja ja luontoa monipuolisesti. Oppilaita ohjataan ja sitoutetaan turvalliseen ja eettisesti kestävään toimintaan ja oppimisilmapiiriin.

Liikunnassa oppilaat kasvavat liikkumaan ja liikunnan avulla. Liikkumaan kasvamisen osatekijöitä ovat oppilaiden ikä- ja kehitystason mukainen fyysisesti aktiivinen toiminta, motoristen perustaitojen oppiminen ja fyysisten ominaisuuksien harjoitteleminen. Oppilaat saavat tietoja ja taitoja erilaisissa liikuntatilanteissa toimimiseen. Liikunnan avulla kasvamiseen kuuluu toisia kunnioittava vuorovaikutus, vastuullisuus, pitkäjänteinen itsensä kehittäminen, tunteiden tunnistaminen ja säätely sekä myönteisen minäkäsityksen kehittyminen. Liikunta tarjoaa mahdollisuuksia iloon, keholliseen ilmaisuun, osallisuuteen, sosiaalisuuteen, rentoutumiseen, leikinomaiseen kisailuun ja ponnisteluun sekä toisten auttamiseen. Liikunnassa oppilas saa valmiuksia terveytensä edistämiseen.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

”Liikutaan yhdessä toimien ja taitoja harjoitellen.”

Vuosiluokilla 3–6 opetuksen pääpaino on motoristen perustaitojen vakiinnuttamisessa ja monipuolistamisessa sekä sosiaalisten taitojen vahvistamisessa. Monipuolinen ja vuorovaikutuksellinen opetus tukee taitojen oppimista, oppilaiden

hyvinvointia, kasvua itsenäisyyteen ja osallisuuteen sekä luo valmiuksia liikunnalliseen elämäntapaan. Oppilaat osallistuvat kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun ja vastuulliseen toteuttamiseen.

Tavoitteet ja sisällöt

Vuosiluokkaistetut tavoitteet Valtion koulukodin koulun kotisivulla, linkki vanhan opetussuunnitelman voimassa olevaan osuuteen.

Liikunnan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla turvallisesti ja monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä sisä- ja ulkotiloissa oppilaita osallistaen. Liikunnan opetuksessa otetaan huomioon vuodenajat, paikalliset olosuhteet sekä koulun ja ympäristön tarjoamat mahdollisuudet tarkoituksenmukaisella tavalla. Opetuksen yhteydessä korostetaan fyysistä aktiivisuutta ja yhteistoiminnallisuutta ylläpitäviä työtapoja, kannustavaa vuorovaikutusta ja toisten auttamista sekä henkisesti ja fyysisesti turvallista toimintaa. Liikuntateknologian hyödyntämisellä tuetaan liikunnanopetuksen tavoitteiden saavuttamista. Koulun ulkopuolisille liikuntapaikoille siirtymisessä edistetään turvallista liikennekäyttäytymistä.

Paikallinen tarkennus

Liikunnan opetuksessa hyödynnetään koulun ja lähialueen maastoja sekä liikuntapaikkoja. Leirikoulut tarjoavat mahdollisuuden esimerkiksi pidempiin vaellusretkiin ja lasketteluun. Liikuntatunteja rikastetaan tekemällä yhteistyötä eri urheiluseurojen, oppilaitosten ja eri lajien edustajien kanssa. Opetuksessa painotetaan fyysisen aktiivisuuden ja yhdessä toimimisen merkitystä. Koulupäivistä pyritään rakentamaan toiminnallisia ja liikunnallisia. Oppimisympäristöjä hyödynnetään joustavasti oppimistavoitteiden mukaisesti.

Kannustava ilmapiiri ja positiivinen palaute rohkaisevat osallistumaan. Lämmin ja rohkaiseva ilmapiiri on edellytys hyvien liikuntakokemusten syntymiselle. Oppimistilanteiden tulee tukea mahdollisuuksia yhteiseen liikkumiseen ja vuorovaikutukseen. Tavoitteena on, että oma toiminta ja yhdessä toimiminen kehittävät ymmärrystä liikunnan tuomasta henkisestä ja fyysisestä hyvinvoinnista.

Liikunnan opetuksessa kiinnitetään huomiota turvalliseen työskentelyilmapiiriin. Liikuntatuntien aiheiden valinnassa otetaan huomioon oppilaiden kiinnostuksen kohteet.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki liikunnassa vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Kannustava ja hyväksyvä ilmapiiri on edellytys liikunnanopetuksen tavoitteiden saavuttamiselle. Toiminnan tulee antaa kaikille oppilaille mahdollisuus onnistumiseen ja osallistumiseen sekä tukea hyvinvoinnin kannalta riittävää toimintakykyä. Opetuksessa on keskeistä oppilaiden yksilöllisyyden huomioon ottaminen, turvallinen työskentelyilmapiiri sekä organisoinnin ja opetusviestinnän selkeys. Pätevyydenkokemuksia ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta tuetaan oppilaslähtöisillä ja osallistavilla työtavoilla, sopivilla tehtävillä ja rohkaisevalla palautteella. Vuosiluokilla 3–6 kiinnitetään huomiota sellaisten perustaitojen hallintaan, joilla on merkitystä yhteiseen toimintaan osallistumisessa.

Paikallinen tarkennus

Oppilaita kannustetaan näkemään liikunta mielekkäänä ja tarkoituksenmukaisena. Tavoitteena on löytää jokaiselle ominainen tapa ylläpitää fyysistä aktiivisuutta. Ohjauksessa on tärkeää tukea positiivisen minäkuvan kehittymistä sekä ennen kaikkea vaalia liikunnan ja tekemisen iloa. Oppilaita rohkaistaan muodostamaan käsitystä omien taitojen ja itseohjautuvuuden kehittymisestä.

Opetusta eheytetään mahdollisuuksien mukaan. Yksilölliset erot otetaan huomioon, jotta tuen tarpeen syntymistä voidaan ehkäistä. Selkeät ja johdonmukaiset toimintatavat helpottavat opiskelua.

Opetuksessa käytetään erilaisia opetusmenetelmiä ja hyödynnetään monikanavaisuutta. Lisäksi opetetaan erilaisia oppimistekniikoita. Ohjauksessa

tuetaan sopivien työtapojen löytämistä, mikä lisää motivaatiota ja oppimisen mielekkyyttä. Monipuoliset aiheet tarjoavat mahdollisuuden eriyttämiseen, joka perustuu oppilaantuntemukseen.

Osaamista voi osoittaa myös suullisesti kirjallisten tuotosten sijaan. Ohjauksen lähtökohtana ovat positiivisuus ja vahvuuksien tunnistaminen. Opetus tarjoaa haasteita myös aktiivisesti vapaa-ajalla liikkuville.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi liikunnassa vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Oppilaiden kasvamista liikuntaan ja liikunnan avulla tuetaan monipuolisella, kannustavalla ja ohjaavalla palautteella ja arvioinnilla. Ne tukevat oppilaiden myönteistä käsitystä itsestä liikkujana. Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön oppilaan oppimisesta ja työskentelystä.

Palautteessa ja arvioinnissa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset vahvuudet ja kehittymistarpeet ja tuetaan niitä. Liikunnan opetuksessa ja arvioinnissa tulee ottaa huomioon oppilaan terveydentila ja erityistarpeet. Arviointi toteutetaan oppilaan toimintaa ja työskentelyä havainnoimalla. Liikunnan arviointi perustuu fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn tavoitteisiin. Arvioinnin kohteina ovat oppiminen (tavoitteet 2–6) ja työskentely (tavoitteet 1 ja 7–10), joten fyysisten kunto-ominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena. Move! -mittausten tuloksia ei käytetä oppilaan arvioinnin perusteina. Oppilaita ohjataan itsearviointiin.

Liikunnan sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää liikunnan valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut liikunnan tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan liikunnan tavoitteiden

pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy liikunnan lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan.

Paikallinen tarkennus

Palautetta oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa käsityön oppiaineen tavoitteisiin annetaan säännöllisesti, monipuolisesti ja jatkuvasti. Arviointi on 3. luokalla sanallista, mutta 4. luokasta alkaen numeerista. Arviointi on monipuolista ja jatkuvaa, ja siinä otetaan huomioon eri tavoin osoitettu osaaminen. Oppilaiden kanssa käytävä keskustelu toimii välittömänä palautekanavana ja yhteissuunnittelun perustana.

Oppilaat tekevät myös itsearviointeja omasta kehittymisestään liikkujana. Opettaja seuraa, havainnoi ja dokumentoi kehittymistä sekä käy oppilaan kanssa keskusteluja edistymisestä. Arviointi tukee myönteisen käsityksen muodostumista itsestä liikkujana.

Arviointi toteutetaan havainnoimalla toimintaa ja työskentelyä. Liikunnan arviointi perustuu fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn tavoitteisiin. Arvioinnin kohteena ovat oppiminen ja työskentely, eikä fyysisten kunto-ominaisuuksien tasoa tai yksittäisten mittausten tuloksia käytetä arvioinnin perusteina.

Arvioinnissa otetaan huomioon mahdolliset fyysisen toimintakyvyn rajoitteet. Käytössä ovat menetelmät, jotka mahdollistavat osaamisen osoittamisen mahdollisimman hyvin.

Jos oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas opiskelee perusopetuksen oppimäärän mukaisesti, oppilaan oppimista ja osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen oppimäärän tavoitteisiin käyttäen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden arviointikriteerejä.

Jos oppilas opiskelee rajatun oppimäärän mukaan oppiainetta, arvioidaan oppilaan oppimista ja osaamista oppiaineessa suhteessa oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa määriteltyihin tavoitteisiin ja sisältöihin. Osaamisen tason määrittelyssä ei siis käytetä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä arviointikriteerejä. Oppimäärä rajataan vasta, kun oppilas ei tukitoimista huolimatta kykene saavuttamaan arvosanan 5 edellyttämää osaamista.

Opettaja määrittelee osaamisen tason 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten käyttäen liikunnan valtakunnallisia arviointikriteereitä.

Matematiikka

Matematiikan tehtävä

Perusteen teksti

Matematiikan opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden loogista, täsmällistä ja luovaa matemaattista ajattelua. Opetus luo pohjan matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden ymmärtämiselle sekä kehittää oppilaiden kykyä käsitellä tietoa ja ratkaista ongelmia. Matematiikan kumulatiivisesta luonteesta johtuen opetus etenee systemaattisesti. Konkretia ja toiminnallisuus ovat keskeinen osa matematiikan opetusta ja opiskelua. Oppimista tuetaan hyödyntämällä tieto- ja viestintäteknologiaa.

Matematiikan opetus tukee oppilaiden myönteistä asennetta matematiikkaa kohtaan sekä positiivista minäkuvaa matematiikan oppijoina. Se kehittää myös viestintä-, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja. Matematiikan opiskelu on tavoitteellista ja pitkäjänteistä toimintaa, jossa oppilaat ottavat vastuuta omasta oppimisestaan.

Opetus ohjaa oppilaita ymmärtämään matematiikan hyödyllisyyden omassa elämässään ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetus kehittää oppilaiden kykyä käyttää ja soveltaa matematiikkaa monipuolisesti.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Vuosiluokkien 3–6 matematiikan opetuksessa tarjotaan kokemuksia, joita oppilaat hyödyntävät matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden muodostamisessa. Opetus kehittää oppilaiden taitoja esittää matemaattista ajatteluaan ja ratkaisujaan eri tavoilla ja välineillä. Monipuolisten ongelmien ratkaisu yksin ja ryhmässä sekä erilaisten ratkaisutapojen vertailu ovat opetuksessa keskeistä. Matematiikan opetuksessa varmennetaan ja laajennetaan oppilaiden lukukäsitteen ja kymmenjärjestelmän ymmärtämistä. Lisäksi kehitetään laskutaidon sujuvuutta.

Tavoitteet ja sisällöt

Vuosiluokkaistetut tavoitteet Valtion koulukodin koulun kotisivulla, linkki vanhan opetussuunnitelman voimassa olevaan osuuteen.

Matematiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Opetuksen lähtökohtana käytetään oppilaille tuttuja ja kiinnostavia aiheita ja ongelmia. Matematiikkaa opiskellaan edelleen oppimisympäristössä, jossa konkretisointi ja välineet ovat keskeisessä asemassa. Välineet tulee olla helposti saatavilla. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja. Oppilailla on mahdollisuus vaikuttaa työtapojen valintaan. Työskennellään sekä yhdessä että itsenäisesti. Oppimispelit ja -leikit ovat yksi tärkeä ja oppilaita motivoiva työtapa. Tieto- ja viestintäteknologiaa sekä laskinta hyödynnetään opetuksessa ja opiskelussa.

Paikallinen tarkennus

Toiminnallisuus, kerronnallisuus ja kokemuksellisuus ovat tärkeässä roolissa opetuksessa. Opetuksen lähtökohdat valitaan aiheista, ilmiöistä ja ongelmista, jotka kiinnostavat oppilaita. Huomioon otetaan oppilaiden kokemukset, ajatukset ja mielenkiinnon kohteet. Arkipäivän ongelmia muutetaan matematiikan kielelle, ja niitä ratkotaan ja tulkitaan sekä yksin että yhdessä.

Konkretia on keskeinen osa matematiikan opiskelua, ja oppimisympäristöjä hyödynnetään monipuolisesti opetuksen tavoitteiden mukaisesti. Ohjauksessa tuetaan opittujen asioiden yhdistämistä arkeen ja käytäntöön (esimerkiksi kello, lämpömittari, raha). Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja, ja oppilaita rohkaistaan käyttämään ajattelua tukevia piirroksia ja välineitä (esimerkiksi värisauvat ja kymmenjärjestelmävälineet).

Opetuksessa edistetään kykyä ymmärtää matemaattisia käsitteitä ja hyödynnetään ajattelua tukevia viestintäkanavia ja välineitä. Matematiikan käsitteitä (esimerkiksi geometriset käsitteet) käytetään myös muiden oppiaineiden opetuksessa. Tieto- ja viestintäteknologiaa hyödynnetään opetuksen, oppimisen, tuottamisen, arvioinnin sekä luovuuden välineenä ja motivaattorina.

Työtavat valitaan ikäkauden ja oppimistilanteen mukaan. Toiminnallisuus ja vuorovaikutteisuus huomioidaan työtapoja valittaessa. Oppimispelit ovat yksi motivoiva työtapa. Opettaja valitsee yhdessä oppilaan kanssa sopivan työtavan, joka tukee oppimista parhaiten. Oppimisessa ja opetuksessa pyritään kiireettömyyteen, jota rakennetaan onnistumisten ja vahvuuksien kautta.

Oppilaita ohjataan kokeilemaan erilaisia työtapoja ja tuetaan itseohjautuvuuden kehittymistä. Työtapoina voidaan käyttää kokemuksellisuuden ja toiminnallisuuden lisäksi esimerkiksi ryhmätöitä ja yhteistoiminnallista oppimista. Yhteisessä työskentelyssä jokainen toimii sekä itsensä että ryhmän hyväksi.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki matematiikassa vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Jokaisella oppilaalla on mahdollisuus saada opetusta myös aiempien vuosiluokkien keskeisimmistä sisällöistä, jos hän ei hallitse niitä riittävästi. Lisäksi annetaan ennakoivaa tukea uusien sisältöjen oppimiseksi. Matematiikan oppimiselle on varattava riittävästi aikaa ja tuen on oltava systemaattista. Oppilaiden matematiikan osaamista ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti. Tarjottava tuki antaa oppilaille mahdollisuuden kehittää taitojaan niin, että myönteinen asenne ja kyvykkyyden tunne vahvistuvat. Oppilaille tarjotaan sopivia välineitä oppimisen tueksi ja heille tarjotaan mahdollisuuksia oivaltaa ja ymmärtää itse. Jokaiselle oppilaalle turvataan mahdollisuus riittävään harjoitteluun.

Taitavia oppilaita tuetaan tarjoamalla heille vaihtoehtoisia työskentelymuotoja ja rikastuttamalla käsiteltäviä sisältöjä. Sisältöalueita voivat olla esimerkiksi lukujen ominaisuudet, erilaiset lukujonot, geometria, luova ongelmanratkaisu ja matematiikan sovellukset.

Paikallinen tarkennus

Matematiikan opiskelussa korostuu ohjauksen, tuen ja eriyttämisen tarve. Jokaisella on mahdollisuus saada opetusta myös aiempien vuosiluokkien keskeisistä sisällöistä, mikäli niiden hallinta ei ole riittävää. Tarvittaessa annetaan myös ennakoivaa tukiopetusta uusien sisältöjen oppimisen tueksi.

Luokkaryhmät ovat pieniä, mikä helpottaa erilaisten oppijoiden ja yksilöllisten sekä kehityksellisten erojen huomioimista. Eriyttäminen perustuu oppilaantuntemukseen. Eriyttämisessä otetaan huomioon osaaminen ja tarjotaan mahdollisuuksia onnistumisen elämyksiin.

Ohjauksessa, oppimisessa ja opettamisessa pyritään kiireettömyyteen ja aitoon kohtaamiseen. Onnistuneita oppimiskokemuksia rakennetaan yhteisten onnistumisten ja yksilöllisten vahvuuksien kautta. Opetus tarjoaa haasteita myös nopeammin eteneville.

Matematiikan osaamista ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti yhdessä oppilaiden kanssa. Ymmärtämisen tärkeyttä korostetaan, ja oppilaita kannustetaan näkemään matematiikan opiskelu mielekkäänä ja tarkoituksenmukaisena, arjessa tarvittavana taitona.

Sisältöjä voidaan rikastuttaa syventämällä yhteisesti käsiteltävää aihetta kiinnostuksen ja taitotason mukaan. Taitavia oppijoita tuetaan tarjoamalla vaihtoehtoisia työskentelymuotoja, kuten projekteja ja ongelmalähtöisiä tutkimustehtäviä matemaattisista aiheista.

Selkeät ja johdonmukaiset toimintatavat helpottavat opiskelua. Ohjauksessa tuetaan sopivien työtapojen löytämistä, mikä lisää motivaatiota ja oppimisen mielekkyyttä. Yhteistyöhön ja oma-aloitteisuuteen kannustetaan. Osaamista voi osoittaa sekä suullisesti että kirjallisesti.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi matematiikassa vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Matematiikan oppimisen arvioimisessa keskeistä on tukea ja edistää oppilaiden matemaattisen ajattelun ja osaamisen kehittymistä kaikilla tavoitealueilla. Arviointi on monipuolista, ja palaute on ohjaavaa ja rakentavaa. Ne tukevat oppilaiden matemaattisten taitojen kehittymistä ja rohkaisevat tarvittaessa uuteen yrittämiseen. Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa oppimistaan ja tiedostamaan vahvuuksiaan. Palaute auttaa oppilaita ymmärtämään, mitä tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää ja

miten. Lisäksi oppilaita ohjataan kiinnittämään huomiota tapaansa työskennellä sekä tiedostamaan asennettaan matematiikan opiskelua kohtaan.

Oppilailta edellytetään aiempaa enemmän matemaattisen ajattelunsa esiintuomista puheen, välineiden, piirtämisen ja kirjallisen työskentelyn avulla. Arvioinnin kohteena ovat tekemisen tapa, ratkaisujen oikeellisuus sekä taito soveltaa opittua.

Yhdessä työskennellessä arvioidaan sekä ryhmän jäsenten että koko ryhmän toimintaa ja tulosta. Palautteella ohjataan oppilaita ymmärtämään jokaisen ryhmän jäsenen työskentelyn ja kehittymisen merkitys. Oppilaita ohjataan tuotosten ja toiminnan arvioimiseen.

Matematiikan sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää matematiikan valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut matematiikan tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan matematiikan tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy matematiikan lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan.

Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin. Kriteereitä voidaan hyödyntää, kun oppilaan osaamisen näyttötilanteita suunnitellaan tai oppilaan näyttöä arvioidaan.

Oppilaan työskentelyn ohjaamisella matematiikassa tarkoitetaan esimerkiksi suullisten lisäohjeiden antamista, ohjaavien kysymysten esittämistä, välineillä havainnollistamista tai vastaavien esimerkkien antamista osaamisen näyttötilanteissa.

Paikallinen tarkennus

Palautetta oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa matematiikan tavoitteisiin annetaan säännöllisesti, monipuolisesti ja jatkuvasti. Arviointi on 3. luokalla sanallista, ja 4. luokasta alkaen numeerista. Palaute on luonteeltaan kannustavaa, mikä tukee matemaattisen ajattelun, itseluottamuksen ja opiskelumotivaation kehittymistä. Palaute auttaa huomaamaan myös, mitä tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää ja miten.

Arviointi on monipuolista ja jatkuvaa, ja siinä otetaan huomioon eri tavoin osoitettu osaaminen. Edistymistä ja työskentelyä arvioidaan suhteessa opetussuunnitelman tavoitteisiin ja hyvän osaamisen kuvauksiin. Arvioinnin kohteena ovat matemaattiset tiedot ja taidot sekä niiden soveltaminen. Lisäksi arvioinnissa kiinnitetään huomiota työskentelytapaan, kykyyn perustella ratkaisuja sekä ratkaisujen rakenteeseen ja oikeellisuuteen.

Arvioinnissa huomioidaan myös välineiden, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologian, hyödyntämisen taito. Oppilaat tekevät itsearviointeja omasta oppimisestaan. Yksilöllisen oppimisen kautta harjoitellaan oman edistymisen arviointia. Opettaja seuraa, havainnoi ja dokumentoi opiskelua sekä käy oppilaan kanssa keskusteluja edistymisestä. Arviointi tukee oppimisprosessia ja ohjaa tiedostamaan omaa ajattelua, asennetta matematiikkaa kohtaan ja toimintaa.

Mahdolliset oppimisvaikeudet otetaan arvioinnissa huomioon. Käytössä ovat menetelmät, jotka mahdollistavat osaamisen osoittamisen mahdollisimman hyvin. Yhteistyössä työskenneltäessä arvioidaan sekä ryhmän jäsenten että koko ryhmän toimintaa ja tuotosta. Tuotoksen arvioinnissa kiinnitetään huomiota matemaattiseen sisältöön ja esitystapaan.

Palautteen avulla ohjataan ymmärtämään jokaisen ryhmän jäsenen työskentelyn ja kehittymisen merkitys. Lisäksi ohjataan tuotosten ja toiminnan arviointiin.

Jos oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas opiskelee perusopetuksen oppimäärän mukaisesti, oppilaan oppimista ja osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen oppimäärän tavoitteisiin käyttäen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden arviointikriteerejä.

Jos oppilas opiskelee rajatun oppimäärän mukaan oppiainetta, arvioidaan oppilaan oppimista ja osaamista oppiaineessa suhteessa oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa määriteltyihin tavoitteisiin ja sisältöihin. Osaamisen tason määrittelyssä ei siis käytetä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa

määriteltyjä arviointikriteerejä. Oppimäärä rajataan vasta, kun oppilas ei tukitoimista huolimatta kykene saavuttamaan arvosanan 5 edellyttämää osaamista.

Musiikki

Oppiaineen tehtävä

Perusteen teksti

Musiikin opetuksen tehtävänä on luoda edellytykset monipuoliseen musiikilliseen toimintaan ja aktiiviseen kulttuuriseen osallisuuteen. Opetus ohjaa oppilaita tulkitsemaan musiikin monia merkityksiä eri kulttuureissa sekä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnoissa. Oppilaiden musiikillinen osaaminen laajenee, mikä vahvistaa myönteistä suhdetta musiikkiin ja luo pohjaa musiikin elinikäiselle harrastamiselle. Musiikin opetus rakentaa arvostavaa ja uteliasta suhtautumista musiikkiin ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen.

Toiminnallinen musiikin opetus ja opiskelu edistävät oppilaiden musiikillisten taitojen ja ymmärryksen kehittymistä, kokonaisvaltaista kasvua ja kykyä toimia yhteistyössä muiden kanssa. Näitä vahvistetaan ottamalla musiikin opetuksessa huomioon oppilaiden musiikilliset kiinnostuksen kohteet, muut oppiaineet, eheyttävät teemat, koulun juhlat ja tapahtumat sekä koulun ulkopuolella tapahtuva toiminta. Oppilaiden ajattelua ja oivalluskykyä kehitetään tarjoamalla säännöllisesti mahdollisuuksia äänen ja musiikin parissa toimimiseen, säveltämiseen sekä muuhun luovaan tuottamiseen. Musiikin opetuksessa oppilaat opiskelevat musiikkia monipuolisesti, mikä edesauttaa heidän ilmaisutaitojensa kehittymistä.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Vuosiluokkien 3–6 musiikin opetuksessa oppilaat oppivat suhtautumaan avoimesti ja kunnioittavasti toisten kokemuksiin sekä luomaan yhteenkuuluvuuden tunnetta ryhmässään. Samalla he tottuvat jäsentämään aiempaa tietoisemmin musiikillisia kokemuksia ja ilmiöitä sekä musiikkikulttuureja. Oppilaiden ymmärrys musiikkikäsitteistä ja ilmaisukeinoista syvenee ja laajenee samalla, kun

taidot laulaa, soittaa, säveltää, liikkua ja kuunnella kehittyvät. Ääniin ja musiikin ilmaisukeinoihin liittyvää luovaa ja esteettistä ajattelua edistetään luomalla tilanteita, joissa oppilaat voivat suunnitella ja toteuttaa erilaisia musiikillisia tai monitaiteellisia kokonaisuuksia. Näissä tehtävissä oppilaat käyttävät mielikuvitustaan ja kekseliäisyyttään yksin tai yhdessä muiden kanssa. Musiikillinen toiminta liittyy luontevasti eheyttävään opiskeluun koulun arjessa ja juhlassa. Oppilaiden käsitys itsestään musiikillisina toimijoina rakentuu myönteisten oppimiskokemusten kautta.

Tavoitteet ja sisällöt

Vuosiluokkaistetut tavoitteet Valtion koulukodin koulun kotisivulla, linkki vanhan opetussuunnitelman voimassa olevaan osuuteen.

Musiikin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Tavoitteena on luoda pedagogisesti monipuolinen ja joustava musiikin opiskelukokonaisuus, joissa erilaiset musiikilliset työtavat ja vuorovaikutustilanteet sekä yhteismusisointi ja muu musiikillinen yhteistoiminta on mahdollista jokaiselle oppilaalle. Oppimisen ilo, luovaan ajatteluun rohkaiseva ennakkoluuloton ilmapiiri sekä myönteiset musiikkikokemukset ja -elämykset innostavat oppilaita kehittämään musiikillisia taitojaan. Opetustilanteissa luodaan mahdollisuuksia tieto- ja viestintäteknologian käyttöön musiikillisessa toiminnassa. Opetuksessa hyödynnetään taide- ja kulttuurilaitosten sekä muiden yhteistyötahojen tarjoamia mahdollisuuksia.

Paikallinen tarkennus

Musiikinopetuksessa huomioidaan koulukotiympäristön tarjoamat vahvuudet ja mahdollisuudet. Koulun juhlissa ja tilaisuuksissa pyritään hyödyntämään musiikkiryhmien osaamista. Oppiainerajat ylittävät projektit ja yhteistyö koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa monipuolistavat työtapoja ja oppimisympäristöjä. Musiikin kursseihin sisällytetään mahdollisuuksien mukaan opintoretkiä ja vierailuja esimerkiksi studioihin, konsertteihin ja lähialueen tapahtumiin. Oppimisympäristöjä hyödynnetään joustavasti oppimistavoitteiden mukaisesti.

Musiikillista ilmaisua mahdollistetaan monipuolisin menetelmin ja työtavoin. Opetuksessa painotetaan oman ilmaisun merkitystä arvokkaana tavoitteena, ja oppilaita rohkaistaan omien sävellysten ja sanoitusten tekemiseen.

Opetuksessa huomioidaan musiikin elämyksellinen rooli. Kannustava ilmapiiri ja positiivinen palaute rohkaisevat osallistumaan. Onnistumisen edellytyksenä on lämmin, rohkaiseva ja erehdyksistä oppimista salliva ilmapiiri. Oppimistilanteiden tulee tukea mahdollisuuksia yhteiseen työskentelyyn, vuorovaikutukseen ja jaettuihin taide-elämyksiin.

Tavoitteena on, että oma työskentely, työprosessin tallentaminen ja arviointi yhdessä muiden kanssa kehittävät ymmärrystä musiikin prosesseista sekä tukevat musikaalisen ajattelun ja taiteellisen oppimisen kehittymistä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki musiikissa vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Musiikin opetuksessa ja työskentelyn suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet, aikaisempi oppiminen ja kiinnostuksen kohteet. Niiden pohjalta tehdään muun muassa työtapoja, opetusvälineiden käyttöä ja ryhmätyöskentelyä koskevat ratkaisut niin, että myös oppilaita kuullaan. Ratkaisuilla luodaan oppimista edistäviä yhteismusisoinnin tilanteita sekä vahvistetaan jokaisen oppilaan opiskelutaitoja ja oma-aloitteisuutta.

Paikallinen tarkennus

Oppilaita kannustetaan näkemään musiikin opiskelu mielekkäänä ja tarkoituksenmukaisena. Ohjauksen tukena voidaan käyttää erilaisia oppimisprosesseja ja kokemuksia, kuten oppimispäiväkirjamaisesti tallentavia menetelmiä. Tärkeintä on kannustaa ja tukea realistisen käsityksen muodostumista omien tietojen, taitojen ja itseohjautuvuuden kehittymisestä sekä ennen kaikkea ylläpitää oppimisen ja tekemisen iloa. Oppilaita rohkaistaan yhdessä tekemiseen, oma-aloitteisuuteen ja itsensä ilmaisemiseen musiikin keinoin.

Opetusta eheytetään mahdollisuuksien mukaan. Yksilölliset ja kehitykselliset erot otetaan huomioon, jotta tuen tarpeen syntymistä voidaan ehkäistä. Selkeät ja johdonmukaiset toimintatavat helpottavat opiskelua. Opetuksessa käytetään erilaisia

opetusmenetelmiä ja hyödynnetään monikanavaisuutta. Lisäksi opetetaan erilaisia oppimistekniikoita. Yhteistyöhön ja oma-aloitteisuuteen kannustetaan.

Monipuoliset aiheet tarjoavat mahdollisuuden eriyttämiseen, joka perustuu oppilaantuntemukseen. Osaamista voi osoittaa myös suullisesti kirjallisten tuotosten sijaan. Erilaiset oppijat otetaan huomioon opetuksessa. Ohjauksen lähtökohtana ovat vahvuudet ja positiivinen kohtaaminen. Opetus tarjoaa haasteita myös nopeammin eteneville.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi musiikissa vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Oppimisen ja osaamisen arviointi musiikissa on luonteeltaan ohjaavaa ja kannustavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa.

Musiikin opetuksessa oppilaat tarvitsevat opintojen aikaista ohjaavaa ja rohkaisevaa palautetta erityisesti yhteistoiminnan ja musiikillisten taitojen harjoittelemisessa. Palaute ohjaa jokaista oppilasta hahmottamaan musiikkia ja musiikkikäsitteitä sekä kehittämään toimintaansa ryhmän jäsenenä suhteessa soivaan musiikilliseen kokonaisuuteen. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä seurata erityisesti oppilaan yhteismusisointitaitojen, käsitteellisen ajattelun ja oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä.

Musiikin sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää perusteissa määriteltyjä musiikin valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut opetussuunnitelman perusteissa asetetut vuosiluokkien 3–6 musiikin opetuksen tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan vuosiluokille 3–6 asetettujen musiikin opetuksen tavoitteiden pohjalta ja suhteessa

edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Musiikin 6. vuosiluokan lukuvuosiarvioinnin kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Paikallinen tarkennus

Palautetta oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa musiikin oppiaineen tavoitteisiin annetaan säännöllisesti, monipuolisesti ja jatkuvasti. Arviointi on 3. luokalla sanallista, mutta 4. luokasta alkaen numeerista. Arviointi on monipuolista ja jatkuvaa, ja siinä otetaan huomioon eri tavoin osoitettu osaaminen.

Oppilaat tekevät myös itsearviointeja omasta oppimisestaan. Yksilöllisen oppimisen kautta harjoitellaan oman edistymisen arviointia. Opettaja seuraa, havainnoi ja dokumentoi opiskelua sekä käy oppilaan kanssa keskusteluja edistymisestä. Arviointi tukee oppimisprosessia ja ohjaa tiedostamaan omaa ajattelua ja toimintaa.

Opettaja määrittelee osaamisen tason 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten käyttäen musiikin valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta keskeistä on erityisesti yhteismusisointitaitojen, käsitteellisen ajattelun ja oppimaan oppimisen taitojen kehittymisen seuraaminen.

Edistymistä ja työskentelyä arvioidaan suhteessa opetussuunnitelman tavoitteisiin ja hyvän osaamisen kuvauksiin. Mahdolliset oppimisvaikeudet otetaan arvioinnissa huomioon. Käytössä ovat menetelmät, jotka mahdollistavat osaamisen osoittamisen mahdollisimman hyvin.

Jos oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas opiskelee perusopetuksen oppimäärän mukaisesti, oppilaan oppimista ja osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen oppimäärän tavoitteisiin käyttäen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden arviointikriteerejä.

Jos oppilas opiskelee rajatun oppimäärän mukaan oppiainetta, arvioidaan oppilaan oppimista ja osaamista oppiaineessa suhteessa oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa määriteltyihin tavoitteisiin ja sisältöihin. Osaamisen tason määrittelyssä ei siis käytetä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä arviointikriteerejä. Oppimäärä rajataan vasta, kun oppilas ei tukitoimista huolimatta kykene saavuttamaan arvosanan 5 edellyttämää osaamista.

Oppilaanohjaus

Oppiaineen tehtävä

Perusteen teksti

Oppilaanohjauksella on keskeinen merkitys sekä oppilaiden, koulun että yhteiskunnan näkökulmasta. Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä, perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ulottuva jatkumo. Oppilaanohjauksella edistetään oppilaiden koulutyön onnistumista, opintojen sujumista sekä koulutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on edistää oppilaiden kasvua ja kehitystä siten, että jokainen oppilas pystyy kehittämään opiskeluvalmiuksiaan ja vuorovaikutustaitojaan sekä oppimaan elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Oppilaanohjaus tukee oppilaita tekemään omiin valmiuksiinsa, arvoihinsa ja lähtökohtiinsa sekä kiinnostukseensa perustuvia arkielämää, opiskelua, jatko-opintoja sekä tulevaisuutta koskevia päätöksiä ja valintoja. Ohjauksen avulla oppilaat oppivat tiedostamaan mahdollisuutensa vaikuttaa oman elämänsä suunnitteluun ja päätöksentekoon. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ja kyseenalaistamaan koulutukseen ja ammatteihin liittyviä ennakkokäsityksiä ja tekemään valintansa omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan vastaten. Oppilaanohjausta toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa.

Koulun ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn- ja vastuunjako sekä monialaiset verkostot, joita tarvitaan ohjauksen tavoitteiden toteutumiseksi. Suunnitelmassa kuvataan myös kodin ja koulun ohjausyhteistyö, koulun työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt. Ohjaussuunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan systemaattisesti. Oppilaiden opintojen sujuvuutta nivelvaiheissa edistetään perusopetuksen aikana ja jatko-opintoihin siirryttäessä opettajien välisellä ja opinto-ohjaajien keskinäisellä sekä tarvittaessa moniammatillisella yhteistyöllä. Opettajat hyödyntävät työssään ajantasaista tietoa jatko-opinnoista, työelämästä ja työtehtävistä sekä niissä tapahtuvista muutoksista.

Oppilaanohjaus yhdistää koulua yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Oppilaanohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaltaan osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Oppilaanohjaus vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Vuosiluokilla 3–6 oppilaanohjaus toteutuu pääasiassa eri oppiaineiden opetuksen ja koulun muun toiminnan yhteydessä. Oppilaanohjaukseen voidaan myös varata oppitunteja opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa. Oppimisympäristönä oman kouluyhteisön ja lähiympäristön lisäksi voivat toimia lähiseudun yritykset ja muut yhteistyötahot.

Oppilaanohjauksella tuetaan oppilaita opiskelustrategioidensa tunnistamisessa ja kehittämisessä, vahvistetaan kykyä asettaa itselle tavoitteita ja arvioida tavoitteiden saavuttamista sekä edistetään oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä. Ohjaus auttaa oppilaita omaksumaan erilaisia opiskelussa tarvittavia oppimisen, työskentelyn, tiedon omaksumisen sekä tiedonhallinnan taitoja ja menetelmiä, tunnistamaan oppiaineiden ominaispiirteitä sekä valitsemaan kuhunkin oppiaineeseen soveltuvia opiskelumenetelmiä. Ohjauksella tuetaan sosiaalisten taitojen ja ryhmässä toimimisen taitojen kehittymistä.

Oppilaanohjauksen tuella oppilaat kehittävät elämässä tarvittavia taitoja ja vahvistavat myönteistä käsitystä itsestään oppijana. Oppilaita ohjataan tunnistamaan ja arvostamaan sekä omia että toisten vahvuuksia, kykyjä ja taitoja. Heitä tuetaan ottamaan vastuuta elämästään, opiskelustaan, valinnoistaan sekä toiminnastaan ryhmän ja lähiyhteisönsä aktiivisena jäsenenä ja toimijana. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia osallisuuteen ja vaikuttamiseen omassa kouluyhteisössä ja lähiympäristössä, jolloin heidän käsityksensä yhteiskunnallisista vaikutusmahdollisuuksista alkaa muotoutua.

Oppilaanohjauksen kautta oppilaat tutustuvat lähiseudun ammatteihin, työpaikkoihin ja elinkeinoelämään. Mahdollisten tutustumiskäyntien ja vierailujen yhtenä tehtävänä on esitellä oppilaille työelämää, yrittäjyyttä ja erilaisia ammatteja. Niillä myös edistetään oppilaiden ammatillisen kiinnostuksen heräämistä.

Oppilaanohjaus tukee oppilaita ja huoltajia opiskeluun liittyvässä tiedonsaannissa ja valinnoissa. Heille järjestetään mahdollisuuksia henkilökohtaiseen ohjauskeskusteluun oppilaan opiskelun ja valintojen tukemiseksi sekä erilaisissa oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvissä kysymyksissä.

Paikallinen tarkennus

Vuosiluokilla 3–6 oppilaanohjaus on jatkuvaa ohjausta, johon osallistuvat kaikki koulukodin koulun työntekijät. Tukea annetaan koulutyössä, opintojen edistymistä seurataan ja apua tarjotaan puuttuvien opintokokonaisuuksien suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Oppilaanohjauksen tavoitteena on tukea koulutyöskentelyä ja antaa valmiuksia myöhempiin opintoihin ja työelämään. Tavoitteena on myös, että oppilas tiedostaa omien valintojen vaikutukset tulevaisuuden kannalta.

Yhteyttä pidetään huoltajiin ja asumisyksikköön koulunkäyntiin liittyvissä asioissa, ja koulunkäynnin tukemiseksi järjestetään moniammatillisia ohjauskeskusteluita.

Tavoitteet ja sisällöt

Vuosiluokkaistetut tavoitteet Valtion koulukodin koulun kotisivulla, linkki vanhan opetussuunnitelman voimassa olevaan osuuteen.

Toinen kotimainen kieli

Oppiaineen tehtävä

Perusteen teksti

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Toisen kotimaisen kielen opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa kieliympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Toisen kotimaisen kielen opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla Pohjoismaita. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa.

Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Kielikasvatus

Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa oppilaiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä sekä monilukutaidon kehittymistä. Oppilaat oppivat tekemään havaintoja erikielisistä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytänteistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinnassa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Oppilaat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena eri oppiaineissa. Oppilaita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä.

Oppilaita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee oppilaiden monikielisyyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä. Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä.

Ruotsin kieli, A-oppimäärä

Perusteen teksti

Vuosiluokilla 3–6 kaikilla oppilailla on äidinkielen lisäksi opetusta vähintään kahdessa muussa kielessä: yhteisessä A1-kielessä sekä B1- kielessä ja mahdollisesti myös A2-kielessä, joka on A-kielen valinnainen oppimäärä.

A2-kielen vuosiviikkotuntien jakamisessa eri vuosiluokille ei ole 6. vuosiluokan nivelvaihetta.

Tavoitteet ja sisällöt

Vuosiluokkaistetut tavoitteet Valtion koulukodin koulun kotisivulla, linkki vanhan opetussuunnitelman voimassa olevaan osuuteen.

Ruotsin kielen A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Perusteen teksti

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Leikin, laulun, pelillisyyden ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Ruotsin kieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ruotsin kielen A-oppimäärässä

Perusteen teksti

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai ruotsin kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi ruotsin A-oppimäärässä vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Arviointi on luonteeltaan kannustavaa ja antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoisiksi omista taidoistaan, kehittää niitä ja painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppilas itsearvioi oppimistaan ja saa vertaispalautetta. Oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, voivat myös osoittaa osaamistaan, kun arviointi on monipuolista.

Ruotsin A-oppimäärän sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää ruotsin A-oppimäärän valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut ruotsin A-oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan ruotsin A-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason

saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy ruotsin A-oppimäärän lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan.

Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki oppiaineen tavoitteet. Vuorovaikutuksessa toimimisen, tekstien tulkintataitojen ja tekstien tuottamistaitojen arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko.

Ruotsin kieli, B1-oppimäärä

Ruotsin kieli, B1-oppimäärä vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Vuosiluokilla 3–6 kaikilla oppilailla on äidinkielen lisäksi opetusta vähintään kahdessa muussa kielessä: yhteisessä A1-kielessä sekä B1- kielessä ja mahdollisesti myös A2-kielessä, joka on A-kielen valinnainen oppimäärä.

Paikallinen tarkennus

Kielenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Kielikasvatuksen avulla pyritään tunnistamaan ja tekemään näkyväksi toisaalta kaikkia kieliaineita yhdistävät tehtävät ja toisaalta kielten rooli kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuudessa laajemminkin. Tavoitteena on vahvistaa kielitietoisuutta, eri kielten rinnakkaista käyttöä sekä monilukutaidon kehittymistä. Ohjauksessa tuetaan tietoisuutta sekä omasta että muiden kielellisen ja kulttuurisen identiteetin monikerroksisuudesta. Toisen kotimaisen kielen, ruotsin, opetuksessa hyödynnetään vapaa-ajalla hankittua kielitaitoa ja rohkaistaan käyttämään kieltä eri tavoin.

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on myös kielten opettaja. Ruotsin kielen opiskelussa on merkityksellistä oppia kielen opiskelutapoja ja huomata kielen opiskelun merkitys. Tavoitteena on herättää kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen sekä rohkaista viestimään autenttisessa ympäristössä.

Tavoitteet ja sisällöt

Vuosiluokkaistetut tavoitteet Valtion koulukodin koulun kotisivulla, linkki vanhan opetussuunnitelman voimassa olevaan osuuteen.

Ruotsin kielen B1-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Leikin, laulun, pelillisyyden ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Ruotsin kieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Paikallinen tarkennus

Ruotsin kieleen tutustutaan 6. luokalta alkaen draaman, laulujen, lorujen sekä lauta- ja tietokonepelien avulla. Toiminnallisuus ja kokemuksellisuus ovat tärkeässä roolissa. Opetuksen pääpaino on ymmärtämisessä ja suullisessa tuottamisessa, ja oppilaita rohkaistaan käyttämään kielitaitoaan mahdollisimman monipuolisesti erilaisissa tilanteissa.

Erilaisia oppimisympäristöjä hyödynnetään joustavasti oppimistavoitteiden mukaisesti. Kieltä opitaan luokkahuoneen lisäksi myös internetistä, musiikista, televisiosta ja radiosta. Oppitunneilla käytetään erilaisia viestintäkanavia ja välineitä. Opetusta rikastetaan esimerkiksi kansainvälisillä vierailuilla. Oppilaat pääsevät harjoittelemaan suullista kielitaitoaan koulukodissa työskentelevien vieraskielisten vapaaehtoistyöntekijöiden kanssa.

Työtavat valitaan ikäkauden ja oppimistilanteen mukaan. Opettaja valitsee yhdessä oppilaan kanssa sopivimman työtavan, joka tukee oppimista parhaiten. Oppilaita ohjataan kokeilemaan erilaisia työtapoja ja tuetaan itseohjautuvuuden kehittymistä. Kokemuksellisuuden ja toiminnallisuuden lisäksi työtapoina voidaan käyttää ryhmätöitä, yhteistoiminnallista oppimista ja draamaa. Opettaja ohjaa suunnittelemaan ja arvioimaan käytettyjä työtapoja.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ruotsin kielen B1-oppimäärässä vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai ruotsin kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Paikallinen tarkennus

Oppilaita kannustetaan näkemään kielen opiskelu mielekkäänä ja tarkoituksenmukaisena. Opetusta eheytetään mahdollisuuksien mukaan. Opetuksessa otetaan huomioon yksilölliset ja kehitykselliset erot, joiden avulla pyritään ehkäisemään tuen tarpeen syntymistä. Selkeät ja johdonmukaiset toimintatavat helpottavat opiskelua. Opetuksessa käytetään erilaisia opetusmenetelmiä ja opetetaan erilaisia oppimistekniikoita. Monipuoliset aiheet tarjoavat mahdollisuuden eriyttämiseen.

Oppilaat voivat osallistua käsiteltävien tekstien valintaan, minkä tavoitteena on lisätä motivaatiota ja oppimisen mielekkyyttä. Osaamista voi osoittaa myös suullisesti kirjallisten tuotosten sijaan. Opetus tarjoaa haasteita myös nopeammin eteneville.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi ruotsin B1-oppimäärässä vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Arviointi on luonteeltaan kannustavaa ja antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoisiksi omista taidoistaan, kehittää niitä ja painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppilas itsearvioi oppimistaan ja saa vertaispalautetta. Oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, voivat myös osoittaa osaamistaan, kun arviointi on monipuolista.

Ruotsin B1-oppimäärän sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää ruotsin B1-oppimäärän valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut ruotsin B1-oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan ruotsin B1-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy ruotsin B1-oppimäärän lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan.

Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki oppiaineen tavoitteet. Vuorovaikutuksessa toimimisen, tekstien tulkintataitojen ja tekstien tuottamistaitojen arviointi perustuu eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko.

Paikallinen tarkennus

Vuosiluokan 6 toisen kotimaisen kielen, ruotsin kielen arviointi on numeerista. Palautetta ruotsin kielen taitojen kehittymisestä annetaan jatkuvasti. Arviointi on monipuolista ja jatkuvaa, ja siinä otetaan huomioon kaikki kielen osa-alueet: kielenopiskelutaidot, vuorovaikutustaidot, taito tulkita tekstejä ja taito tuottaa lyhyitä tekstejä.

Oppilaat harjoittelevat ja oppivat arvioimaan omaa edistymistään itsearvioinnin kautta. Opettaja seuraa, havainnoi ja dokumentoi opiskelua sekä käy oppilaan kanssa keskusteluja edistymisestä. Arviointi tukee oppimisprosessia ja ohjaa tiedostamaan omaa ajattelua ja toimintaa. Edistymistä ja työskentelyä arvioidaan suhteessa opetussuunnitelman tavoitteisiin ja hyvän osaamisen kuvauksiin.

Mahdolliset oppimisvaikeudet otetaan arvioinnissa huomioon. Käytössä ovat menetelmät, jotka mahdollistavat osaamisen osoittamisen mahdollisimman hyvin.

Jos oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas opiskelee perusopetuksen oppimäärän mukaisesti, oppilaan oppimista ja osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen

oppimäärän tavoitteisiin käyttäen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden arviointikriteerejä.

Jos oppilas opiskelee rajatun oppimäärän mukaan oppiainetta, arvioidaan oppilaan oppimista ja osaamista oppiaineessa suhteessa oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa määriteltyihin tavoitteisiin ja sisältöihin. Osaamisen tason määrittelyssä ei siis käytetä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä arviointikriteerejä. Oppimäärä rajataan vasta, kun oppilas ei tukitoimista huolimatta kykene saavuttamaan arvosanan 5 edellyttämää osaamista.

Uskonto

Oppiaineen tehtävä

Perusteen teksti

Uskonnon opetuksen tehtävänä on antaa oppilaille laaja uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys. Opetus perehdyttää oppilaita opiskeltavaan uskontoon ja sen monimuotoisuuteen. Se tutustuttaa uskonto- ja katsomusperinteisiin Suomessa sekä uskontoihin ja katsomuksiin muualla maailmassa. Oppiaine edistää uskonnon ja kulttuurin välisen suhteen ymmärtämistä sekä uskontojen ja katsomusten monilukutaitoa. Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja auttaa ymmärtämään niistä käytävää keskustelua. Oppilaita ohjataan kriittiseen ajatteluun sekä tarkastelemaan uskontoja ja katsomuksia eri näkökulmista. Opetuksessa pohditaan uskon ja tiedon suhdetta sekä uskonnoille ominaista kieltä, symboliikkaa ja käsitteistöä. Uskonnon opetus antaa valmiuksia uskontojen ja katsomusten dialogiin, jota käydään sekä katsomusten sisällä että niiden välillä. Opetus kannustaa oppilaita kunnioittamaan elämää, ihmisarvoa sekä omaa ja toisen pyhää.

Opetuksessa tutustutaan opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen sekä katsomusten eettiseen ajatteluun ja rohkaistaan oppilaita pohtimaan omakohtaisesti eettisiä kysymyksiä. Opetus tukee oppilaan itsetuntemusta, itsensä arvostamista ja elämänhallintataitojen kehittymistä koko perusopetuksen ajan. Opetus antaa oppilaalle aineksia oman identiteetin, elämänkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin. Uskonnon opetus tukee oppilaan kasvua yhteisön ja demokraattisen yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi ja maailmankansalaiseksi.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Vuosiluokilla 3–6 uskonnon opetuksessa laajennetaan ja syvennetään oman uskonnon perustietoja. Opetuksessa perehdytään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeiseen oppiin, eettisiin periaatteisiin, rituaaleihin ja tapoihin. Oppilaita kannustetaan ihmettelyyn ja kyselyyn. Opetuksessa tutustutaan Suomen ja Euroopan uskonnollisiin juuriin sekä uskonnolliseen ja katsomukselliseen

elämään nyky-Suomessa ja Euroopassa. Oppilaat harjaannuttavat medialukutaitoaan ja heitä ohjataan arvioimaan ja käyttämään eri lähteistä etsimäänsä tietoa sekä hyödyntämään sitä eri tilanteissa.

Opetuksessa käsitellään lasten oikeuksia ja yksilön vastuuta omista teoistaan. Opetuksessa harjoitellaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä tuetaan oppilaita muodostamaan ja perustelemaan omia näkemyksiä. Oppilaita rohkaistaan ystävyyteen, myönteisen luokka- ja kouluyhteisön rakentamiseen sekä toimimaan syrjintää vastaan.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 3–6

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Tavoitteet ja sisällöt

Uskonnon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Asioita tarkastellaan kerronnallisuuden, draaman, kokemuksellisuuden, toiminnallisuuden ja yhteisöllisen oppimisen avulla. Keskeistä on opittavien asioiden alustava käsitteellistäminen. Uskonnon opetuksessa käytetään sisältöjen oppimista edistäviä tietoteknisiä sovelluksia siten, että oppilaiden oma aktiivisuus ja vuorovaikutus korostuvat. Opetuksessa korostetaan kiireettömyyttä ja keskustelua. Opetuksessa voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää vierailuja ja vierailijoita. Opetuksessa voidaan toteuttaa yksilö- tai ryhmäprojekteja myös oppiaineen eri

oppimäärien kesken sekä oppiainerajat ylittäen. Tavoitteena on ilmentää koulussa edustettujen uskontojen ja katsomusten moninaisuutta kunnioittavasti.

Paikallinen tarkennus

Koulussa huomioidaan edustetut uskonnot ja katsomukset luonnollisena osana arkea. Oppimisessa ja opettamisessa pyritään kiireettömyyteen ja kohtaamiseen. Onnistuneita oppimiskokemuksia rakennetaan yhteisten onnistumisten ja yksilöllisten vahvuuksien kautta.

Uskontoon tutustumista jatketaan kuvallisen ilmaisun, laulujen, leikkien sekä kertomusten avulla. Toiminnallisuus, kerronnallisuus ja kokemuksellisuus ovat opetuksessa keskeisessä roolissa. Uskonnosta keskustellaan ikäkaudelle sopivalla tavalla. Harjoitellaan omien näkemysten perustelemista ja toisten mielipiteiden kuuntelemista. Oppilaiden kokemukset, ajatukset ja mielenkiinnon kohteet ovat opetuksessa tärkeässä roolissa. Rohkaistaan ympäröivän maailman havainnointiin, tulkintaan ja vuorovaikutukseen.

Toiminnallisuus ja vuorovaikutteisuus huomioidaan tietoteknisiä sovelluksia valittaessa. Opetuksessa otetaan huomioon käsiteltävien asioiden ajankohtaisuus ja tuetaan kykyä ymmärtää maailman tapahtumia hyödyntämällä erilaisia viestintäkanavia ja välineitä.

Opetusta rikastetaan esimerkiksi uskonnollisten toimijoiden vierailuilla. Työtavat valitaan ikäkauden ja oppimistilanteen mukaan. Opettaja valitsee yhdessä oppilaiden kanssa sopivat työtavat, jotka tukevat oppimista parhaiten. Oppilaita ohjataan myös kokeilemaan erilaisia työtapoja ja tuetaan itseohjautuvuuden kehittymistä.

Työtapoina voidaan käyttää kokemuksellisuuden ja toiminnallisuuden lisäksi muun muassa ryhmätöitä, yhteistoiminnallista oppimista ja draamaa. Opettaja ohjaa suunnittelemaan ja arvioimaan käytettyjä työtapoja.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki uskonnossa vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Oppimäärien toteutuksessa tehdään toimintaan ja opetukseen liittyvät ratkaisut huomioiden oppilaiden erilaiset uskonnolliset ja katsomukselliset taustat ja kehittyvä

kielitaito. Keskeisten käsitteiden ymmärtämistä tuetaan. Opetuksessa luodaan oppimista ja osallisuutta edistäviä yhteisiä tilanteita sekä ohjataan ja vahvistetaan oppilaan opiskelutaitoja ja oma-aloitteisuutta.

Paikallinen tarkennus

Opetusta eheytetään mahdollisuuksien mukaan. Yksilölliset erot otetaan huomioon, ja näin pyritään ehkäisemään tuen tarpeen syntymistä. Selkeät ja johdonmukaiset toimintatavat helpottavat opiskelua. Opetuksessa käytetään erilaisia opetusmenetelmiä ja hyödynnetään monikanavaisuutta. Lisäksi opetetaan erilaisia oppimistekniikoita.

Ohjauksessa tuetaan sopivien työtapojen löytämistä, mikä lisää motivaatiota ja oppimisen mielekkyyttä. Yhteistyöhön ja oma-aloitteisuuteen kannustetaan. Monipuoliset aiheet tarjoavat mahdollisuuden eriyttämiseen. Osaamista voi osoittaa myös suullisesti kirjallisten tuotosten sijaan. Erilaiset oppijat otetaan huomioon opetuksessa. Eriyttäminen perustuu oppilaantuntemukseen. Opetus tarjoaa haasteita myös nopeammin eteneville.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi uskonnossa vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Uskonnon opetuksessa oppimisen arviointi on ohjaavaa ja kannustavaa. Palautteella pyritään rohkaisemaan oppilasta perehtymään ja tutkimaan uskontojen keskeisiä lähteitä ja piirteitä sekä tekemään asioista omia tulkintoja. Arvioinnissa otetaan huomioon monimuotoiset kirjallisen ja suullisen tuottamisen tavat sekä muun tekemisen ja ilmaisumuotojen kautta osoitettu osaaminen. Tärkeää on niiden kautta osoitettu taito ilmaista itseään ja ajatuksiaan. Yksityiskohtaisen muistamisen sijaan arvioinnissa kiinnitetään erityisesti huomiota tiedon soveltamiseen sekä ajattelun kehittymiseen.

Uskonnon sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa

opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää uskonnon valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut uskonnon tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan uskonnon tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy uskonnon lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan. Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Paikallinen tarkennus

Palautetta oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa uskonnon tavoitteisiin annetaan säännöllisesti, monipuolisesti ja jatkuvasti. Arviointi on 3. luokalla sanallista, ja 4. luokasta alkaen numeerista. Arviointi on monipuolista ja jatkuvaa, ja siinä otetaan huomioon eri tavoin osoitettu osaaminen.

Oppilaat tekevät myös itsearviointeja omasta oppimisestaan. Yksilöllisen oppimisen kautta harjoitellaan oman edistymisen arviointia. Opettaja seuraa, havainnoi ja dokumentoi opiskelua sekä käy oppilaan kanssa keskusteluja edistymisestä. Arviointi tukee oppimisprosessia ja ohjaa tiedostamaan omaa ajattelua ja toimintaa.

Edistymistä ja työskentelyä arvioidaan suhteessa opetussuunnitelman tavoitteisiin ja hyvän osaamisen kuvauksiin. Mahdolliset oppimisvaikeudet otetaan arvioinnissa huomioon. Käytössä ovat menetelmät, jotka mahdollistavat osaamisen osoittamisen mahdollisimman hyvin.

Jos oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas opiskelee perusopetuksen oppimäärän mukaisesti, oppilaan oppimista ja osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen oppimäärän tavoitteisiin käyttäen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden arviointikriteerejä.

Jos oppilas opiskelee rajatun oppimäärän mukaan oppiainetta, arvioidaan oppilaan oppimista ja osaamista oppiaineessa suhteessa oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa määriteltyihin tavoitteisiin ja sisältöihin. Osaamisen tason määrittelyssä ei siis käytetä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa

määriteltyjä arviointikriteerejä. Oppimäärä rajataan vasta, kun oppilas ei tukitoimista huolimatta kykene saavuttamaan arvosanan 5 edellyttämää osaamista.

Islam

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Vuosiluokilla 3–6 uskonnon opetuksessa laajennetaan ja syvennetään oman uskonnon perustietoja. Opetuksessa perehdytään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeiseen oppiin, eettisiin periaatteisiin, rituaaleihin ja tapoihin. Oppilaita kannustetaan ihmettelyyn ja kyselyyn. Opetuksessa tutustutaan Suomen ja Euroopan uskonnollisiin juuriin sekä uskonnolliseen ja katsomukselliseen elämään nyky-Suomessa ja Euroopassa. Oppilaat harjaannuttavat medialukutaitoaan ja heitä ohjataan arvioimaan ja käyttämään eri lähteistä etsimäänsä tietoa sekä hyödyntämään sitä eri tilanteissa.

Opetuksessa käsitellään lasten oikeuksia ja yksilön vastuuta omista teoistaan. Opetuksessa harjoitellaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä tuetaan oppilaita muodostamaan ja perustelemaan omia näkemyksiä. Oppilaita rohkaistaan ystävyyteen, myönteisen luokka- ja kouluyhteisön rakentamiseen sekä toimimaan syrjintää vastaan.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 3–6

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Paikallinen tarkennus

Koulussa edustetut erilaiset uskonnot ja katsomukset ovat luonnollinen osa arkea. Elämänkatsomustiedon tunneilla tavoitteena on luoda turvallinen oppimisympäristö, jossa työskentely tapahtuu avoimessa ja vuorovaikutteisessa ilmapiirissä. Oppilaat otetaan mukaan oppimisympäristöjen ja sisältöjen suunnitteluun. Opiskelua ja

oppimista tarkastellaan kokonaisvaltaisesti oppilaan näkökulmasta. Erilaisia oppimisympäristöjä hyödynnetään joustavasti oppimistavoitteiden mukaisesti.

Elämänkatsomustietoon tutustumista jatketaan toiminnallisuuden, kerronnallisuuden ja kokemuksellisuuden kautta. Keskustelu on tärkeä osa opetusta. Oppitunneilla käsitellään eettisiä kysymyksiä ikäkausi huomioiden. Harjoitellaan omien näkemysten perustelemista ja toisten mielipiteiden kuuntelemista. Oppilaiden kokemukset, ajatukset ja mielenkiinnon kohteet ovat keskeisessä roolissa. Rohkaistaan ympäröivän maailman havainnointiin, tulkintaan ja vuorovaikutukseen toisten kanssa.

Opetuksessa huomioidaan käsiteltävien asioiden ajankohtaisuus ja pyritään edistämään kykyä ymmärtää maailman tapahtumia hyödyntämällä erilaisia viestintäkanavia ja välineitä. Opetusta rikastetaan eri toimijoiden vierailuilla.

Opettaja valitsee yhdessä oppilaan kanssa sopivan työtavan, joka tukee oppimista parhaiten. Oppimisessa ja opettamisessa pyritään kiireettömyyteen ja aitoon kohtaamiseen. Onnistuneita oppimiskokemuksia rakennetaan yhteisten onnistumisten ja yksilöllisten vahvuuksien kautta. Kokemuksellisuuden ja toiminnallisuuden lisäksi työtapoina voidaan käyttää muun muassa ryhmätöitä, yhteistoiminnallista oppimista ja draamaa. Yksilö- tai ryhmäprojekteja voidaan toteuttaa myös oppiainerajat ylittäen. Opettaja ohjaa suunnittelemaan ja arvioimaan käytettyjä työtapoja.

Tavoitteet ja sisällöt

Vuosiluokkaistetut tavoitteet Valtion koulukodin koulun kotisivulla, linkki vanhan opetussuunnitelman voimassa olevaan osuuteen.

Evankelisluterilainen uskonto

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Vuosiluokilla 3–6 uskonnon opetuksessa laajennetaan ja syvennetään oman uskonnon perustietoja. Opetuksessa perehdytään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeiseen oppiin, eettisiin periaatteisiin, rituaaleihin ja tapoihin. Oppilaita kannustetaan ihmettelyyn ja kyselyyn. Opetuksessa tutustutaan Suomen ja Euroopan uskonnollisiin juuriin sekä uskonnolliseen ja katsomukselliseen elämään nyky-Suomessa ja Euroopassa. Oppilaat harjaannuttavat medialukutaitoaan ja heitä ohjataan arvioimaan ja käyttämään eri lähteistä etsimäänsä tietoa sekä hyödyntämään sitä eri tilanteissa.

Opetuksessa käsitellään lasten oikeuksia ja yksilön vastuuta omista teoistaan. Opetuksessa harjoitellaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä tuetaan oppilaita muodostamaan ja perustelemaan omia näkemyksiä. Oppilaita rohkaistaan ystävyyteen, myönteisen luokka- ja kouluyhteisön rakentamiseen sekä toimimaan syrjintää vastaan.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 3–6

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Paikallinen tarkennus

Koulussa edustetut erilaiset uskonnot ja katsomukset ovat luonnollinen osa arkea. Elämänkatsomustiedon tunneilla tavoitteena on luoda turvallinen oppimisympäristö, jossa työskentely tapahtuu avoimessa ja vuorovaikutteisessa ilmapiirissä. Oppilaat otetaan mukaan oppimisympäristöjen ja työtapojen suunnitteluun. Opiskelua ja

oppimista tarkastellaan kokonaisvaltaisesti oppilaan näkökulmasta. Erilaisia oppimisympäristöjä hyödynnetään joustavasti oppimistavoitteiden mukaisesti.

Elämänkatsomustietoon tutustumista jatketaan toiminnallisuuden, kerronnallisuuden ja kokemuksellisuuden kautta. Keskustelu on tärkeä osa opetusta. Oppitunneilla käsitellään eettisiä kysymyksiä ikäkausi huomioiden. Harjoitellaan omien näkemysten perustelemista ja toisten mielipiteiden kuuntelemista.

Oppilaiden kokemukset, ajatukset ja mielenkiinnon kohteet ovat tärkeässä roolissa. Rohkaistaan ympäröivän maailman havainnointiin, tulkintaan ja vuorovaikutukseen toisten kanssa. Opetuksessa huomioidaan käsiteltävien asioiden ajankohtaisuus ja pyritään edistämään kykyä ymmärtää maailman tapahtumia hyödyntämällä erilaisia viestintäkanavia ja välineitä. Opetusta rikastetaan eri toimijoiden vierailuilla.

Työtavat valitaan ikäkauden ja oppimistilanteen mukaan. Opettaja valitsee yhdessä oppilaan kanssa sopivan työtavan, joka tukee oppimista parhaiten. Oppimisessa ja opettamisessa pyritään kiireettömyyteen ja kohtaamiseen. Onnistuneita oppimiskokemuksia rakennetaan yhteisten onnistumisten ja yksilöllisten vahvuuksien kautta. Kokemuksellisuuden ja toiminnallisuuden lisäksi työtapoina voidaan käyttää muun muassa ryhmätöitä, yhteistoiminnallista oppimista ja draamaa. Yksilö- tai ryhmäprojekteja voidaan toteuttaa myös oppiainerajat ylittäen. Opettaja ohjaa suunnittelemaan ja arvioimaan käytettyjä työtapoja.

Tavoitteet ja sisällöt

Vuosiluokkaistetut tavoitteet Valtion koulukodin koulun kotisivulla, linkki vanhan opetussuunnitelman voimassa olevaan osuuteen.

Ortodoksinen uskonto

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Vuosiluokilla 3–6 uskonnon opetuksessa laajennetaan ja syvennetään oman uskonnon perustietoja. Opetuksessa perehdytään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeiseen oppiin, eettisiin periaatteisiin, rituaaleihin ja tapoihin. Oppilaita kannustetaan ihmettelyyn ja kyselyyn. Opetuksessa tutustutaan Suomen ja Euroopan uskonnollisiin juuriin sekä uskonnolliseen ja katsomukselliseen elämään nyky-Suomessa ja Euroopassa. Oppilaat harjaannuttavat medialukutaitoaan ja heitä ohjataan arvioimaan ja käyttämään eri lähteistä etsimäänsä tietoa sekä hyödyntämään sitä eri tilanteissa.

Opetuksessa käsitellään lasten oikeuksia ja yksilön vastuuta omista teoistaan. Opetuksessa harjoitellaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä tuetaan oppilaita muodostamaan ja perustelemaan omia näkemyksiä. Oppilaita rohkaistaan ystävyyteen, myönteisen luokka- ja kouluyhteisön rakentamiseen sekä toimimaan syrjintää vastaan.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 3–6

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Paikallinen tarkennus

Koulussa edustetut erilaiset uskonnot ja katsomukset ovat luonnollinen osa arkea. Elämänkatsomustiedon tunneilla tavoitteena on luoda turvallinen oppimisympäristö, jossa työskentely tapahtuu avoimessa ja vuorovaikutteisessa ilmapiirissä. Oppilaat otetaan mukaan oppimisympäristöjen ja sisältöjen suunnitteluun. Opiskelua ja

oppimista tarkastellaan kokonaisvaltaisesti oppilaan näkökulmasta. Erilaisia oppimisympäristöjä hyödynnetään joustavasti oppimistavoitteiden mukaisesti.

Elämänkatsomustietoon tutustumista jatketaan toiminnallisuuden, kerronnallisuuden ja kokemuksellisuuden kautta. Keskustelu on tärkeä osa opetusta. Oppitunneilla käsitellään eettisiä kysymyksiä ikäkausi huomioiden. Harjoitellaan omien näkemysten perustelemista ja toisten mielipiteiden kuuntelemista.

Oppilaiden kokemukset, ajatukset ja mielenkiinnon kohteet ovat tärkeässä roolissa. Rohkaistaan ympäröivän maailman havainnointiin, tulkintaan ja vuorovaikutukseen toisten kanssa. Opetuksessa huomioidaan käsiteltävien asioiden ajankohtaisuus ja pyritään edistämään kykyä ymmärtää maailman tapahtumia hyödyntämällä erilaisia viestintäkanavia ja välineitä. Opetusta rikastetaan eri toimijoiden vierailuilla.

Opettaja valitsee yhdessä oppilaan kanssa sopivan työtavan, joka tukee oppimista parhaiten. Oppimisessa ja opettamisessa pyritään kiireettömyyteen ja kohtaamiseen. Onnistuneita oppimiskokemuksia rakennetaan yhteisten onnistumisten ja yksilöllisten vahvuuksien kautta. Kokemuksellisuuden ja toiminnallisuuden lisäksi työtapoina voidaan käyttää muun muassa ryhmätöitä, yhteistoiminnallista oppimista ja draamaa. Yksilö- tai ryhmäprojekteja voidaan toteuttaa myös oppiainerajat ylittäen. Opettaja ohjaa suunnittelemaan ja arvioimaan käytettyjä työtapoja.

Tavoitteet ja sisällöt

Paikallinen tarkennus

Vuosiluokkaistetut tavoitteet Valtion koulukodin koulun kotisivulla, linkki vanhan opetussuunnitelman voimassa olevaan osuuteen.

Vieraat kielet

Oppiaineen tehtävä

Perusteen teksti

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kieltenopetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa.

Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Kielikasvatus

Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa oppilaiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä sekä monilukutaidon kehittymistä. Oppilaat oppivat tekemään havaintoja erikielisistä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytänteistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinnassa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Oppilaat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena eri oppiaineissa. Oppilaita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä.

Oppilaita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee oppilaiden monikielisyyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä. Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä.

Paikallinen tarkennus

Kielenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Kielikasvatuksen avulla pyritään tunnistamaan ja tekemään näkyväksi toisaalta kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuudessa laajemmin.

Tavoitteena on vahvistaa kielitietoisuutta, eri kielten rinnakkaista käyttöä sekä monilukutaidon kehittymistä. Ohjauksessa tuetaan tietoisuutta sekä omasta että muiden kielellisen ja kulttuurisen identiteetin monikerroksisuudesta.

Englannin opetuksessa hyödynnetään vapaa-ajalla hankittua kielitaitoa ja rohkaistaan käyttämään kieltä monipuolisesti eri tilanteissa.

Englanti A-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Perusteen teksti

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kieltenopetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Englannin A-oppimäärä vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Vuosiluokilla 3–6 kaikilla oppilailla on äidinkielen lisäksi opetusta vähintään kahdessa muussa kielessä: yhteisessä A1-kielessä sekä B1- kielessä ja mahdollisesti myös A2-kielessä, joka on A-kielen valinnainen oppimäärä.

Useat oppilaat käyttävät englantia kasvavassa määrin vapaa-aikanaan. Tämä oppilaiden informaalin oppimisen kautta hankkima taito otetaan huomioon opetuksen suunnittelussa ja sisältöjä valittaessa.

Paikallinen tarkennus

Valtion koulukodeissa yhteinen A1kieli on englanti tai ruotsi.

Tavoitteet ja sisällöt

Vuosiluokkaistetut tavoitteet Valtion koulukodin koulun kotisivulla, linkki vanhan opetussuunnitelman voimassa olevaan osuuteen.

Englannin A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Leikin, laulun, pelillisyyden ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan

myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Englantia käytetään aina kun se on mahdollista.

Paikallinen tarkennus

Tavoitteena on, että kielenkäyttö on mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Toiminnallisuus ja kokemuksellisuus ovat tärkeässä roolissa.

luokalla harjoitellaan oikeaoppista ääntämistä ja englannin kielen äänteitä. Opetuksessa käydään läpi vierasperäisiä kirjaimia ja sanojen kirjoittamista. Pääpaino on ymmärtämisessä ja suullisessa tuottamisessa.

luokalla englannin kielen harjoittelu jatkuu pääsääntöisesti suullisesti. Harjoitellaan myös yksinkertaista kirjallista ilmaisua. Oppilas ottaa aktiivisempaa roolia kielenoppijana ja kokeilee kielitaitoaan erilaisissa tilanteissa.

luokalla pääpaino on edelleen suullisessa kielitaidossa. Vahvistetaan omien tekstien tuottamista sekä suullisesti että kirjallisesti. Oppilaita rohkaistaan käyttämään kielitaitoaan mahdollisimman monipuolisesti.

luokalla aiemmin opittua kielitaitoa vahvistetaan monipuolisesti sekä suullisesti että kirjallisesti. Tutustutaan erityyppisiin englanninkielisiin teksteihin. Kielenopiskelun kumulatiivisen luonteen vuoksi aiemmin opittua kerrataan ja syvennetään jokaisella vuosiluokalla. Huomiota kiinnitetään myös sopivien kielenopiskelutaitojen harjoitteluun.

Erilaisia oppimisympäristöjä hyödynnetään joustavasti oppimistavoitteiden mukaisesti. Monet oppilaat käyttävät englantia yhä enemmän vapaa-ajallaan. Tämä informaalin oppimisen kautta hankittu taito otetaan huomioon opetuksen suunnittelussa ja sisältöjen valinnassa. Opetusta rikastetaan esimerkiksi kansainvälisillä vierailuilla. Oppilaat pääsevät harjoittelemaan suullista kielitaitoaan koulukodeissa työskentelevien vieraskielisten vapaaehtoistyöntekijöiden kanssa.

Työtavat valitaan ikäkauden ja oppimistilanteen mukaan. Opettaja valitsee yhdessä oppilaan kanssa sopivimman työtavan, joka tukee oppimista parhaiten. Oppilaita ohjataan kokeilemaan erilaisia työtapoja ja tuetaan itseohjautuvuuden kehittymistä. Kokemuksellisuuden ja toiminnallisuuden lisäksi työtapoina voidaan käyttää ryhmätöitä, yhteistoiminnallista oppimista ja draamaa. Opettaja ohjaa suunnittelemaan ja arvioimaan käytettyjä työtapoja.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki englannin A-oppimäärässä vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai englannin kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Paikallinen tarkennus

Oppilaita kannustetaan näkemään kielen opiskelu mielekkäänä ja tarkoituksenmukaisena. Opetusta eheytetään mahdollisuuksien mukaan. Opetuksessa otetaan huomioon yksilölliset ja kehitykselliset erot, joiden avulla pyritään ehkäisemään tuen tarpeen syntymistä. Selkeät ja johdonmukaiset toimintatavat helpottavat opiskelua.

Opetuksessa käytetään erilaisia opetusmenetelmiä ja opetetaan erilaisia oppimistekniikoita. Monipuoliset aiheet tarjoavat mahdollisuuden eriyttämiseen. Oppilaat voivat osallistua käsiteltävien tekstien valintaan, mikä tukee motivaatiota ja oppimisen mielekkyyttä. Osaamista voi osoittaa myös suullisesti kirjallisten tuotosten sijaan. Opetus tarjoaa haasteita myös nopeammin eteneville.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi englannin A-oppimäärässä vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Arviointi on luonteeltaan kannustavaa ja antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoisiksi omista taidoistaan, kehittää niitä ja painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppilas itsearvioi oppimistaan ja saa vertaispalautetta. Oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, voivat myös osoittaa osaamistaan, kun arviointi on monipuolista.

Englannin A-oppimäärän sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää englannin A-oppimäärän valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut englannin A-oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan englannin A-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy englannin A-oppimäärän lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan.

Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki oppiaineen tavoitteet. Vuorovaikutuksessa toimimisen, tekstien tulkintataitojen ja tekstien tuottamistaitojen arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko.

Paikallinen tarkennus

3.luokan englannin arviointi on sanallista. 4. luokasta eteenpäin oppiaineesta annetaan numeroarviointi. Palautetta englannin kielen taitojen kehittymisestä annetaan jatkuvasti. Arviointi on monipuolista ja jatkuvaa, ja siinä otetaan huomioon kaikki kielen osa-alueet: kielenopiskelutaidot, vuorovaikutustaidot, taito tulkita tekstejä ja taito tuottaa tekstejä. Arvioinnissa huomioidaan myös kulttuurintuntemus. Oppilaat tekevät itsearviointeja omasta oppimisestaan.

Yksilöllisen oppimisen kautta harjoitellaan oman edistymisen arviointia. Opettaja seuraa, havainnoi ja dokumentoi opiskelua sekä käy oppilaan kanssa keskusteluja edistymisestä. Arviointi tukee oppimisprosessia ja ohjaa tiedostamaan omaa ajattelua ja toimintaa. Edistymistä ja työskentelyä arvioidaan suhteessa opetussuunnitelman tavoitteisiin ja hyvän osaamisen kuvauksiin.

Mahdolliset oppimisvaikeudet otetaan arvioinnissa huomioon. Käytössä ovat menetelmät, jotka mahdollistavat osaamisen osoittamisen mahdollisimman hyvin.

Edistymistä ja työskentelyä arvioidaan suhteessa opetussuunnitelman tavoitteisiin ja hyvän osaamisen kuvauksiin.

Jos oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas opiskelee perusopetuksen oppimäärän mukaisesti, oppilaan oppimista ja osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen oppimäärän tavoitteisiin käyttäen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden arviointikriteerejä.

Jos oppilas opiskelee rajatun oppimäärän mukaan oppiainetta, arvioidaan oppilaan oppimista ja osaamista oppiaineessa suhteessa oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa määriteltyihin tavoitteisiin ja sisältöihin. Osaamisen tason määrittelyssä ei siis käytetä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä arviointikriteerejä. Oppimäärä rajataan vasta, kun oppilas ei tukitoimista huolimatta kykene saavuttamaan arvosanan 5 edellyttämää osaamista.

Yhteiskuntaoppi

Oppiaineen tehtävä

Perusteen teksti

Yhteiskuntaopin opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden kasvua aktiivisiksi, vastuuntuntoisiksi ja yritteliäiksi kansalaisiksi. Oppilaita ohjataan toimimaan erilaisuutta ymmärtävässä, ihmisoikeuksia ja tasa-arvoa kunnioittavassa moniarvoisessa yhteiskunnassa demokratian arvojen ja periaatteiden mukaan. Oppiaineen tehtävänä on antaa yhteiskunnan toiminnasta ja kansalaisen vaikutusmahdollisuuksista tiedollinen perusta sekä rohkaista oppilaita kehittymään oma-aloitteisiksi yhteiskunnallisiksi ja taloudellisiksi toimijoiksi.

Yhteiskuntaopin opetuksessa oppilaita ohjataan seuraamaan ajankohtaisia kysymyksiä ja tapahtumia sekä ymmärtämään niiden yhteyksiä omaan elämään. Keskeistä on oppia hankkimaan ja arvioimaan kriittisesti erityyppisten toimijoiden tuottamaa tietoa sekä soveltamaan sitä kohtaamissaan tilanteissa. Oppilaita kannustetaan osallistumaan sekä toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti erilaisissa tilanteissa ja yhteisöissä. Heitä ohjataan ymmärtämään, että yhteiskunnallinen päätöksenteko perustuu valintoihin, joita tehdään vaihtoehtoisten mahdollisuuksien välillä pyrkimyksenä löytää yhteisymmärrys.

Yhteiskuntaopin tehtävä vuosiluokilla 4–6

Perusteen teksti

Vuosiluokilla 4–6 yhteiskuntaopin opetuksen painopisteenä on perehtyminen yhteisölliseen elämään ja rakentavaan vuorovaikutukseen. Oppilaita rohkaistaan kuuntelemaan muita, ilmaisemaan mielipiteitään ja perustelemaan näkemyksiään sekä löytämään omat vahvuutensa. Oppilaat harjoittelevat päätöksentekoa ja vaikuttamisessa tarvittavia taitoja kouluyhteisössä sekä muiden lähiyhteisön toimijoiden kanssa. Opetus vahvistaa oppilaiden kiinnostusta työtä, työelämää ja yrittäjyyttä sekä eri ammatteja kohtaan. Oppilaat tutustuvat oman taloudenhoidon ja vastuullisen kuluttamisen perusasioihin.

Tavoitteet ja sisällöt

Vuosiluokkaistetut tavoitteet Valtion koulukodin koulun kotisivulla, linkki vanhan opetussuunnitelman voimassa olevaan osuuteen.

Yhteiskuntaopin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 4–6

Perusteen teksti

Yhteiskuntaopin tavoitteiden kannalta on keskeistä käyttää vuorovaikutuksellisia, elämyksellisiä ja toiminnallisia työtapoja tiedon luomisessa, kuten simulaatioita, opetuskeskusteluja, väittelyitä ja draamaa. Niiden kautta harjoitellaan yhteistoimintaa, osallistumista ja vaikuttamista lähiyhteisössä. Oppilaiden arki harrastuksineen ja omat kokemukset sekä oma luokka, koulu ja oppilaskunta sekä muut lähiyhteisön toimijat ovat osallistumisen harjoittelemisen kannalta erityisen tärkeitä. Tieto- ja viestintäteknologian käyttö tarjoaa luontevan keinon yhteiskuntaa koskevan tiedon etsimiseen ja osallistumiseen yksin ja yhdessä toisten kanssa.

Paikallinen tarkennus

Erilaisia oppimisympäristöjä hyödynnetään joustavasti oppimistavoitteiden mukaisesti. Opetusta rikastetaan esimerkiksi vierailuilla yhteiskunnallisesti merkittäviin paikkoihin tai kutsumalla vierailijoita, kuten yhteiskunnallisia vaikuttajia, kouluun. Koulukodeissa työskentelevät ulkomaalaiset vapaaehtoistyöntekijät voivat perehdyttää oppilaita omien maidensa yhteiskunnallisiin erityispiirteisiin.

Toiminnallisuus, kerronnallisuus ja kokemuksellisuus ovat opetuksessa tärkeässä roolissa. Oppilaiden omat kokemukset, ajatukset ja mielenkiinnon kohteet ovat keskeisiä. Ohjauksessa tuetaan menneisyyden merkityksen ja tapahtumien ymmärtämistä nykyisyyden taustalla. Oppilas toimii aktiivisena toimijana, ja häntä rohkaistaan ympäröivän maailman havainnointiin, tulkintaan ja vuorovaikutukseen ikätaso huomioiden.

Toiminnallisuus ja vuorovaikutteisuus huomioidaan tietoteknisiä sovelluksia valittaessa. Opetuksessa otetaan huomioon käsiteltävien asioiden ajankohtaisuus ja tuetaan kykyä ymmärtää maailman tapahtumia hyödyntämällä erilaisia viestintäkanavia ja välineitä.

Työtavat valitaan ikäkauden ja oppimistilanteen mukaan. Opettaja valitsee yhdessä oppilaan kanssa sopivan työtavan, joka tukee oppimista parhaiten. Oppimisessa ja opetuksessa pyritään kohtaamiseen ja kiireettömyyteen, jota rakennetaan onnistumisten ja vahvuuksien kautta. Oppilaita ohjataan kokeilemaan erilaisia työtapoja ja tuetaan itseohjautuvuuden kehittymistä. Työtapoina voidaan käyttää kokemuksellisuuden ja toiminnallisuuden lisäksi muun muassa ryhmätöitä, yhteistoiminnallista oppimista ja draamaa. Opettaja ohjaa suunnittelemaan ja arvioimaan käytettyjä työtapoja.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki yhteiskuntaopissa vuosiluokilla 4–6

Perusteen teksti

Oppiaineen tavoitteiden ja luonteen kannalta keskeistä on ohjata oppilaat näkemään itsensä yhteiskunnan jäseninä, joilla on oikeuksia ja velvollisuuksia sekä tukea heidän kasvuaan yhteistyökykyisiksi erilaisten yhteisöjen jäseniksi. Oppilaita tuetaan erityisesti yhteiskuntaa ja taloutta koskevan tiedon etsimisessä, ymmärtämisessä ja soveltamisessa, jolla on merkitystä heidän oman elämänsä ja tulevaisuutensa kannalta. Oppilaita kannustetaan osallisuuteen ja keskusteluun. Oppiaineen käsitteellinen luonne otetaan huomioon avaamalla ja konkretisoimalla siinä käytettäviä keskeisiä käsitteitä.

Paikallinen tarkennus

Oppilaita kannustetaan näkemään yhteiskuntaopin opiskelu mielekkäänä ja tarkoituksenmukaisena. Tavoitteena on tukea kasvua aktiivisiksi, vastuullisiksi yksilöiksi ja yhteiskunnan jäseniksi. Ohjauksessa tuetaan tutkivaa opiskelutapaa ja kannustetaan tulkitsemaan, vertailemaan ja soveltamaan hankittua tietoa.

Ohjauksen tukena voidaan käyttää erilaisia oppimisen prosesseja ja kokemuksia, esimerkiksi oppimispäiväkirjamaisesti tallentavia menetelmiä. Tärkeää on kannustaa ja tukea realistisen käsityksen muodostumista itsestä aktiivisena oppijana. Lisäksi tuetaan itseohjautuvuuden kehittymistä ja ylläpidetään oppimistyön ja tekemisen iloa.

Opetusta eheytetään mahdollisuuksien mukaan. Yksilölliset erot otetaan huomioon, ja näin pyritään ehkäisemään tuen tarpeen syntymistä. Selkeät ja johdonmukaiset toimintatavat helpottavat opiskelua. Opetuksessa käytetään erilaisia

opetusmenetelmiä ja hyödynnetään monikanavaisuutta. Lisäksi opetetaan erilaisia oppimistekniikoita.

Oppilaita kannustetaan yhdessä tekemiseen ja oma-aloitteisuuteen. Monipuoliset aiheet tarjoavat mahdollisuuden eriyttämiseen. Osaamista voi osoittaa myös suullisesti kirjallisten tuotosten sijaan. Erilaiset oppijat otetaan huomioon opetuksessa. Eriyttäminen perustuu oppilaantuntemukseen. Opetus tarjoaa haasteita myös nopeammin eteneville.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi yhteiskuntaopissa vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Yhteiskuntaopissa oppimisen arvioinnilla ja palautteella oppilasta ohjataan ja kannustetaan toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti omissa lähiyhteisöissään ja soveltamaan käytännössä yhteiskunnasta oppimiaan tietoja ja taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon monipuolisesti erilaisia toiminnan ja tuottamisen tapoja. Huomiota kiinnitetään yhteiskunnallisten tietojen ja taitojen hallintaan.

Yhteiskuntaopin sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää yhteiskuntaopin valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut yhteiskuntaopin tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan yhteiskuntaopin tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy yhteiskuntaopin lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan.

Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppilas hahmottaa ympäröivän yhteiskunnan toimintaa sekä näkee itsensä osana kansalaisyhteiskuntaa omat vaikuttamismahdollisuutensa ja vastuunsa tiedostaen.

Paikallinen tarkennus

Palautetta oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin historian oppiaineen tavoitteisiin annetaan säännöllisesti, monipuolisesti ja jatkuvasti. 4. luokasta eteenpäin arviointi on numeerista. Arviointi on monipuolista ja jatkuvaa, ja siinä otetaan huomioon eri tavoin osoitettu osaaminen.

Oppilaat tekevät myös itsearviointeja omasta oppimisestaan. Yksilöllisen oppimisen kautta harjoitellaan oman edistymisen arviointia. Opettaja seuraa, havainnoi ja dokumentoi opiskelua sekä käy oppilaan kanssa keskusteluja edistymisestä. Arviointi tukee oppimisprosessia ja ohjaa tiedostamaan omaa ajattelua ja toimintaa.

Edistymistä ja työskentelyä arvioidaan suhteessa opetussuunnitelman tavoitteisiin ja hyvän osaamisen kuvauksiin. Mahdolliset oppimisvaikeudet otetaan arvioinnissa huomioon. Edistymistä ja työskentelyä arvioidaan suhteessa opetussuunnitelman tavoitteisiin ja hyvän osaamisen kuvauksiin.

Jos oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas opiskelee perusopetuksen oppimäärän mukaisesti, oppilaan oppimista ja osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen oppimäärän tavoitteisiin käyttäen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden arviointikriteerejä.

Jos oppilas opiskelee rajatun oppimäärän mukaan oppiainetta, arvioidaan oppilaan oppimista ja osaamista oppiaineessa suhteessa oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa määriteltyihin tavoitteisiin ja sisältöihin. Osaamisen tason määrittelyssä ei siis käytetä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä arviointikriteerejä. Oppimäärä rajataan vasta, kun oppilas ei tukitoimista huolimatta kykene saavuttamaan arvosanan 5 edellyttämää osaamista.

Kun osaamisen tasoa määritellään 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten, käytetään yhteiskuntaopin valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppilas hahmottaa ympäröivän yhteiskunnan toimintaa sekä näkee itsensä osana kansalaisyhteiskuntaa, omat vaikuttamismahdollisuudet ja vastuunsa tiedostaen.

Ympäristöoppi

Oppiaineen tehtävä

Perusteen teksti

Ympäristöoppi on biologian, maantiedon, fysiikan, kemian ja terveystiedon tiedonaloista koostuva integroitu oppiaine, jonka opetukseen sisältyy kestävän kehityksen näkökulma. Ympäristöopissa yhdistyy sekä luonnon- että ihmistieteellisiä näkökulmia. Ympäristöopissa oppilaat nähdään osana ympäristöä, jossa he elävät. Lähtökohtana on luonnon kunnioittaminen ja ihmisoikeuksien mukainen arvokas elämä.

Ympäristöopin opetus tukee oppilaiden ympäristösuhteen rakentumista, maailmankuvan kehittymistä sekä kasvua ihmisenä. Ympäristöopin opetuksen tavoitteena on ohjata oppilaita tuntemaan ja ymmärtämään luontoa ja rakennettua ympäristöä, niiden ilmiöitä, itseään ja muita ihmisiä sekä terveyden ja hyvinvoinnin merkitystä. Ympäristöopin monitieteinen perusta edellyttää, että oppilaat harjaantuvat hankkimaan, käsittelemään, tuottamaan, esittämään, arvioimaan ja arvottamaan tietoa erilaisissa tilanteissa. Tieteellistä tietoa käytetään opetuksen perustana ja kriittisen ajattelun kehittämiseen kiinnitetään huomiota. Ympäristöopissa kiinnitetään huomiota kestävän kehityksen ekologiseen, kulttuuriseen, sosiaaliseen ja taloudelliseen ulottuvuuteen. Ympäristöopin keskeisenä tavoitteena on ohjata ymmärtämään ihmisten tekemien valintojen vaikutuksia elämälle ja ympäristölle nyt sekä tulevaisuudessa.

Ympäristöopissa rakennetaan perustaa ympäristöopin eri tiedonalojen osaamiselle. Tavoitteena on tunnistaa niiden merkitys ympäristössä, teknologiassa, jokapäiväisessä elämässä, ihmisessä ja ihmisen toiminnassa. Biologian kannalta keskeistä on oppia tuntemaan ja ymmärtämään luonnonympäristöä, ihmistä, elämää, sen kehittymistä ja reunaehtoja maapallolla. Maantiedon kannalta keskeistä on tutkia omaa lähiympäristöä sekä ymmärtää erilaisia alueita maapallolla, niillä esiintyviä ilmiöitä ja alueilla asuvien ihmisten elämää. Fysiikan kannalta keskeistä on ymmärtää luonnon perusrakenteita ja ilmiöitä, ja selittää näitä ilmiöitä käyttäen myös omissa tutkimuksissa saatavaa tietoa. Kemian kannalta keskeistä on havaita erilaisia aineita ympärillämme sekä tutkia, kuvailla ja selittää niiden ominaisuuksia, rakenteita ja niissä tapahtuvia muutoksia. Terveystiedon kannalta keskeistä on oppia ymmärtämään

terveyttä tukevia ja suojaavia tekijöitä ympäristössä ja ihmisten toiminnassa, ja edistää terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta tukevaa osaamista.

Opetuksen tavoitteena on herättää ja syventää oppilaiden kiinnostusta ympäristöopin eri tiedonaloja kohtaan. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistetään tarjoamalla jokaiselle oppilaalle mahdollisuuksia tutustua monipuolisesti kaikkiin ympäristöopin tiedonaloihin sekä niihin liittyvään teknologiaan ja koulutuspolkuihin.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Vuosiluokilla 3–6 ympäristöopin opetus voidaan jäsentää kokonaisuuksiksi, joissa tarkastellaan ympäröivää maailmaa sekä oppilaita ja heidän toimintaansa yhteisön jäsenenä. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omaa kasvuaan ja kehitystään. Ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtävien avulla syvennetään kiinnostusta ympäristön ilmiöitä kohtaan. Vuosiluokkakokonaisuuden loppupuolella pohditaan myös eri tiedonalojen ominaispiirteitä.

Tavoitteet ja sisällöt

Vuosiluokkaistetut tavoitteet Valtion koulukodin koulun kotisivulla, linkki vanhan opetussuunnitelman voimassa olevaan osuuteen.

Ympäristöopin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden omat kokemukset ihmiseen, ympäristöön, ihmisen toimintaan ja arkeen liittyvistä asioista, ilmiöistä ja tapahtumista. Oppimisympäristöjä ja työtapoja valitessa otetaan huomioon toiminnallisuus, kokemuksellisuus, elämyksellisyys, draaman ja tarinoiden käyttö sekä ympäristöopin monitieteinen perusta. Ympäristöopin eri tiedonalojen

ilmiöitä pyritään tutkimaan luonnollisissa tilanteissa ja ympäristöissä. Oppimisympäristöinä käytetään koulun tilojen ja opetusryhmän lisäksi monipuolisesti lähiluontoa ja rakennettua ympäristöä, erilaisia yhteisöjä ja vuorovaikutustilanteita, tieto- ja viestintäteknologisia ympäristöjä sekä paikallisia mahdollisuuksia kuten yhteistyötä luontokoulujen, museoiden, yritysten, kansalaisjärjestöjen, luonto- ja tiedekeskusten kanssa. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä erilaisten näkökulmien ja ratkaisujen pohtimisessa. Oppilaiden aktiivinen työskentely opiskeltavan ilmiön, teeman tai ajankohtaisen ongelman parissa tukee ympäristöopin tavoitteiden mukaista oppimista.

Paikallinen tarkennus

Ympäristöopin opetuksessa hyödynnetään Valtion koulukotiyksiköiden sijaintia luonnon äärellä. Opetusta rikastetaan esimerkiksi vierailuilla lähialueen rakennettuun ja luonnonympäristöön. Myös leirikoulut tarjoavat mahdollisuuden maastotyöskentelyyn. Erilaisia oppimisympäristöjä hyödynnetään joustavasti oppimistavoitteiden mukaisesti. Koulukodeissa työskentelevät ulkomaalaiset vapaaehtoistyöntekijät voivat perehdyttää oppilaita esimerkiksi omien maidensa luonnon erityispiirteisiin ja eläimistöön.

Ohjauksessa, oppimisessa ja opettamisessa pyritään kiireettömyyteen ja aitoon kohtaamiseen. Onnistuneita oppimiskokemuksia rakennetaan yhteisten onnistumisten ja yksilöllisten vahvuuksien kautta. Kouluyksiköissä toiminnallisuus, kerronnallisuus ja kokemuksellisuus ovat tärkeässä roolissa. Oppilaiden omat kokemukset, ajatukset ja mielenkiinnon kohteet ovat keskeisiä. Oppilas toimii aktiivisena toimijana, ja häntä rohkaistaan ympäröivän maailman havainnointiin, tulkintaan ja vuorovaikutukseen ikätaso huomioiden.

Toiminnallisuus ja vuorovaikutteisuus huomioidaan tietoteknisiä sovelluksia valittaessa. Opetuksessa otetaan huomioon käsiteltävien asioiden ajankohtaisuus ja tuetaan kykyä ymmärtää maailman tapahtumia hyödyntämällä erilaisia viestintäkanavia ja välineitä.

Työtavat valitaan ikäkauden ja oppimistilanteen mukaan. Opettaja valitsee yhdessä oppilaan kanssa sopivan työtavan, joka tukee oppimista parhaiten. Oppilaita ohjataan kokeilemaan erilaisia työtapoja ja tuetaan itseohjautuvuuden kehittymistä. Kokemuksellisuuden ja toiminnallisuuden lisäksi työtapoina voidaan käyttää muun muassa ryhmätöitä, yhteistoiminnallista oppimista ja draamaa. Opettaja ohjaa suunnittelemaan ja arvioimaan käytettyjä työtapoja.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ympäristöopissa vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Ympäristöopin tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita käyttämään monipuolisesti erilaisia opiskelutapoja. Ohjausta tarvitaan erityisesti turvalliseen ja muut huomioivaan toimimiseen eri oppimisympäristöissä. Opetuksessa ja työtapojen valinnassa otetaan huomioon oppilaiden aikaisemmat tiedot ja taidot sekä kehitykseen, elämäntilanteeseen ja kulttuuriin liittyvät erityistarpeet. Oppilaita ohjataan kunnioittamaan jokaisen oikeutta yksityisyyteen itseään koskevissa henkilökohtaisissa asioissa. Tutkimuksellinen työskentely ja eri ajattelutaitojen tasoilla olevat harjoitukset voivat tukea eriyttämistä yksilöllisten tarpeiden mukaan. Yhteisönä toimiminen tukee yhdessä oppimista ja erilaisten vahvuuksien hyödyntämistä. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta sekä onnistumisen kokemukset tukevat oppilaiden oppijaminäkuvan vahvistumista ympäristöopissa. Oppilaille annetaan mahdollisuus myös syventymiseen ja rauhoittumiseen.

Paikallinen tarkennus

Oppilaita kannustetaan näkemään ympäristöopin opiskelu mielekkäänä ja tarkoituksenmukaisena. Tavoitteena on tukea kasvua muita ihmisiä ja luontoa kunnioittaviksi, vastuullisiksi yksilöiksi. Ohjauksessa tuetaan tutkivaa opiskelutapaa ja kannustetaan tulkitsemaan, vertailemaan ja soveltamaan hankittua tietoa. Ohjauksen tukena voidaan käyttää erilaisia oppimisen prosesseja ja kokemuksia, esimerkiksi oppimispäiväkirjamaisesti tallentavia menetelmiä. Tärkeää on kannustaa ja tukea realistisen käsityksen muodostumista itsestä aktiivisena oppijana. Lisäksi tuetaan itseohjautuvuuden kehittymistä ja ylläpidetään oppimistyön ja tekemisen iloa.

Opetusta eheytetään mahdollisuuksien mukaan. Yksilölliset erot otetaan huomioon, ja näin pyritään ehkäisemään tuen tarpeen syntymistä. Selkeät ja johdonmukaiset toimintatavat helpottavat opiskelua. Opetuksessa käytetään erilaisia opetusmenetelmiä ja hyödynnetään monikanavaisuutta. Lisäksi opetetaan erilaisia oppimistekniikoita. Monipuoliset aiheet tarjoavat mahdollisuuden eriyttämiseen.

Osaamista voi osoittaa myös suullisesti kirjallisten tuotosten sijaan. Eriyttäminen perustuu oppilaantuntemukseen. Ohjauksen lähtökohtana ovat vahvuudet ja positiivinen kohtaaminen. Opetus tarjoaa haasteita myös nopeammin eteneville.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi ympäristöopissa vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Ympäristöopin osaamisen arvioimisessa keskeistä on tutkimisen ja työskentelyn arviointi ympäristöopin eri tiedonalojen tiedollisen osaamisen arvioinnin ohella. Ympäristöopin eri tiedonaloja yhdistetään kokonaisuuksiksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperustansa. Oppilaille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan. Arvioinnin kohteena eivät ole oppilaiden arvot, asenteet, terveyskäyttäytyminen, sosiaalisuus, temperamentti tai muut henkilökohtaiset ominaisuudet.

Ympäristöopin sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää ympäristöopin valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut ympäristöopin tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan ympäristöopin tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy ympäristöopin lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan.

Oppilaita ohjataan tunnistamaan omia ennakkokäsityksiä, vahvuuksia ja kehittämistarpeita sekä rohkaistaan kannustamaan toisia oppimisessa. Oppimista ohjataan kysymysten, rakentavan palautteen ja konkreettisten kehittämisehdotusten avulla. Myönteinen palaute ja kannustaminen tukevat erityisesti työskentelytaitojen ja motivaation kehittymistä.

Paikallinen tarkennus

Palautetta oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin ympäristöopin tavoitteisiin annetaan säännöllisesti, monipuolisesti ja jatkuvasti. 3. luokalla arviointi on sanallista, ja 4. luokasta eteenpäin arviointi on numeerista. Arviointi on monipuolista ja jatkuvaa, ja siinä otetaan huomioon eri tavoin osoitettu osaaminen. Käytössä ovat menetelmät, jotka mahdollistavat osaamisen osoittamisen mahdollisimman hyvin.

Oppilaat tekevät myös itsearviointeja omasta oppimisestaan. Yksilöllisen oppimisen kautta harjoitellaan oman edistymisen arviointia. Opettaja seuraa, havainnoi ja dokumentoi opiskelua sekä käy oppilaan kanssa keskusteluja edistymisestä. Arviointi tukee oppimisprosessia ja ohjaa tiedostamaan omaa ajattelua ja toimintaa.

Keskeistä opinnoissa edistymisen kannalta on tutkimisen ja toimimisen taitojen lisäksi myös ympäristöopin eri tiedonalojen osaaminen. Tavoitteena on tunnistaa eri tiedonalojen merkitys ympäristössä, teknologiassa, jokapäiväisessä elämässä, ihmisessä ja ihmisen toiminnassa.

Edistymistä ja työskentelyä arvioidaan suhteessa opetussuunnitelman tavoitteisiin ja hyvän osaamisen kuvauksiin. Mahdolliset oppimisvaikeudet otetaan arvioinnissa huomioon.

Mahdolliset oppimisvaikeudet otetaan arvioinnissa huomioon. Edistymistä ja työskentelyä arvioidaan suhteessa opetussuunnitelman tavoitteisiin ja hyvän osaamisen kuvauksiin.

Jos oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas opiskelee perusopetuksen oppimäärän mukaisesti, oppilaan oppimista ja osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen oppimäärän tavoitteisiin käyttäen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden arviointikriteerejä.

Jos oppilas opiskelee rajatun oppimäärän mukaan oppiainetta, arvioidaan oppilaan oppimista ja osaamista oppiaineessa suhteessa oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa määriteltyihin tavoitteisiin ja sisältöihin. Osaamisen tason määrittelyssä ei siis käytetä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä arviointikriteerejä. Oppimäärä rajataan vasta, kun oppilas ei tukitoimista huolimatta kykene saavuttamaan arvosanan 5 edellyttämää osaamista.

Äidinkieli ja kirjallisuus

Oppiaineen tehtävä

Perusteen teksti

Tehtäväkuvaus, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet sekä ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppilaan oppimisen arviointi koskevat kaikkia äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimääriä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitoja ja ohjata heitä kiinnostumaan kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista ja tulemaan tietoiseksi itsestään viestijöinä ja kielenkäyttäjinä. Oppilaiden arjen kieli- ja tekstitaitoja laajennetaan niin, että he saavat valmiuksia havaintojen ja ilmiöiden käsitteellistämiseen, ajattelunsa kielentämiseen ja luovuutensa kehittämiseen.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus vastaa yhteistyössä muiden oppiaineiden ja kotien kanssa oppilaiden kielikasvatuksesta ja auttaa heitä rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä monikulttuurisessa ja medioituneessa yhteiskunnassa. Äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen taito-, tieto- ja kulttuuriaine. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen. Keskeisiä ovat monimuotoisten tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen sekä tiedon hankinnan ja jakamisen taidot. Ikäkaudelle ja kielitaidolle soveltuva kirjallisuus vahvistaa luovuuden ja mielikuvituksen monipuolista kehittymistä ja laajentaa oppilaiden käsitystä oman kielellisen ilmaisunsa mahdollisuuksista. Kirjallisuus yhdistää oppilaan kulttuuriinsa ja avartaa käsitystä muista kulttuureista.

Oppilaita rohkaistaan rakentavaan ja vastuulliseen vuorovaikutukseen erilaisissa viestintäympäristöissä. Osana eettistä kasvatusta oppilaita ohjataan ymmärtämään omien kielellisten ja viestinnällisten valintojen vaikutuksia toisiin ihmisiin. Metakognitiivisista taidoista äidinkielen opetuksessa painottuvat tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen strategiset taidot. Kielitiedon opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja kielen havainnoinnin taitoja. Opetus perustuu yhteisölliseen ja funktionaaliseen näkemykseen kielestä: kielen rakenteita opiskellaan ikäkaudelle tyypillisten kielenkäyttötilanteiden ja tekstilajien yhteydessä. Opetuksessa edetään portaittain oppilaiden kehitysvaiheen mukaan.

Opetus tutustuttaa moniin kulttuurisisältöihin, joista keskeisiä ovat sanataide, media, draama, teatteritaide sekä puhe- ja viestintäkulttuurit. Sanataiteeseen kuuluu kaunokirjallisten tekstien kirjoittaminen ja tulkitseminen. Kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on lukemiseen innostaminen, elämysten saaminen ja jakaminen, kulttuurintuntemuksen syventäminen, eettisen kasvun tukeminen sekä oppilaiden kielen ja mielikuvituksen rikastaminen. Draama vahvistaa oppiaineen toiminnallista, kokemuksellista, elämyksellistä ja esteettistä luonnetta. Mediakasvatus tähtää mediasisältöjen tulkitsemiseen ja tuottamiseen ja niiden ymmärtämiseen kulttuurisena ilmiönä. Puhe- ja viestintäkulttuurien opetus vahvistaa vuorovaikutus- ja viestintätaitoja.

Keskeisiä motivaatiotekijöitä äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisessa ovat opittavien asioiden merkityksellisyys oppilaille ja osallisuuden kokemukset. Oppilaiden kiinnostusta vahvistetaan luomalla mahdollisuuksia aktiiviseen toimijuuteen ja omiin valintoihin sekä ottamalla huomioon oppilaiden tekstimaailma ja kokemukset sekä laajentamalla niitä. Opetuksessa, oppimisympäristön luomisessa ja opetusmenetelmien valinnassa otetaan huomioon oppilaiden erilaisuus, yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo ja tuetaan niin edistyneitä kuin oppimisvaikeuksien kanssa ponnistelevia. Äidinkielen oppimäärät tekevät yhteistyötä.

Kielikasvatus

Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa oppilaiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä sekä monilukutaidon kehittymistä. Oppilaat oppivat tekemään havaintoja erikielisistä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytänteistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinnassa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Oppilaat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena eri oppiaineissa. Oppilaita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä.

Oppilaita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee oppilaiden monikielisyyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä. Opetus

vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Vuosiluokilla 3–6 opetuksen erityisenä tehtävänä on oppilaiden ilmaisu- ja vuorovaikutustaitojen sekä lukemisen ja tekstien tuottamisen taitojen ja strategioiden sujuvoittaminen ja tekstilajivalikoiman laajentaminen. Oppilaita ohjataan toimimaan tarkoituksenmukaisesti, turvallisesti ja vastuullisesti entistä monipuolisemmissa, myös monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa, ja heitä ohjataan tulkitsemaan, tuottamaan ja arvioimaan yhä monimuotoisempia tekstejä osana oppimaan oppimista. Tietoa kielestä, kirjallisuudesta, mediasta ja muusta kulttuurista opitaan kielellisten taitojen kehittämisen ja tekstien merkitysten tarkastelun yhteydessä. Opetuksen tavoitteena on herättää kiinnostus ja antaa välineitä kielen havainnointiin, lukuharrastukseen ja monenlaiseen ilmaisuun sekä tarjota kieleen ja kirjallisuuteen liittyviä elämyksiä.

Tavoitteet ja sisällöt

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Tavoitteena on kielellisesti virikkeinen ja yhteisöllinen oppimisympäristö, jossa oppilaiden näkemyksiä arvostetaan ja jossa on mahdollisuus tarkastella ja tuottaa tekstejä yksin ja yhdessä turvallisesti myös viestintäteknologian avulla. Opetuksessa hyödynnetään oppilaiden itse valitsemia ja heitä kiinnostavia kirjoja ja muita monimuotoisia tekstejä sekä laajennetaan oppilaiden lukukokemuksia. Äidinkielen oppimisympäristöön kuuluu myös koulun ulkopuolinen kulttuuri- ja mediatarjonta. Työtavat valitaan niin, että ne mahdollistavat yhdessä toimimisen ja kokemusten jakamisen sekä oppiaineen sisältöalueiden luontevan integroitumisen. Opetusta eheytetään prosessinomaisen opiskelun ja projektityöskentelyn avulla. Vuorovaikutus-

ja draamataitoja syvennetään erilaisten harjoitusten avulla. Draamaa ja kirjallisuuden opetusta yhdistetään muiden oppiaineiden opetukseen.

Paikallinen tarkennus

Valtion koulukodin koulu toimii yhteisöllisenä oppimisympäristönä, joka tukee oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä. Arjessa kohdataan vuorovaikutustilanteita, joissa tarvitaan vuorovaikutustaitoja. Harjoitellaan omien näkemysten perustelemista ja toisten mielipiteiden kuuntelemista. Kokemukset, ajatukset ja mielenkiinnon kohteet ovat tärkeässä roolissa.

Oppiminen perustuu puhutun, kirjoitetun ja kuvallisen viestinnän ymmärtämiseen ja tulkitsemiseen. Samalla tuotetaan itse monenlaisia tekstejä ja ilmaistaan itseä eri tavoin. Viestintäteknologiaa hyödynnetään tekstien tuottamisessa, ja kirjoittamista harjoitellaan sekä yksin että yhdessä. Luetaan monipuolisesti erilaisia tekstejä ja kirjallisuutta. Käytössä on teknisiä välineitä äänen ja kuvan tallentamiseen, toistamiseen ja nauhoittamiseen, joita hyödynnetään opetuksessa.

Oppimiseen ja opitun soveltamiseen arjessa kannustetaan aktiivisesti. Oppimisympäristö mahdollistaa tutustumisen paikalliseen kulttuuritarjontaan vierailujen, tutustumiskäyntien ja tehtävien kautta. Koulukotien työntekijät rohkaisevat kirjaston käyttöön, kulttuuritapahtumiin osallistumiseen sekä viestintä- ja vuorovaikutustaitojen hyödyntämiseen myös vapaa-ajalla.

Työtavat valitaan ikäkauden ja oppimistilanteen mukaan. Opettaja valitsee yhdessä oppilaan kanssa sopivan työtavan, joka tukee oppimista parhaiten. Samalla ohjataan kokeilemaan erilaisia työtapoja ja tuetaan itseohjautuvuuden kehittymistä. Käytössä voivat olla kokemukselliset ja toiminnalliset menetelmät, ryhmätyöt, yhteistoiminnallinen oppiminen ja draama.

Opettaja ohjaa suunnittelemaan ja arvioimaan käytettyjä työtapoja. Opetusta eheytetään prosessi- ja projektityöskentelyn avulla. Työtavat voidaan valita niin, että oppiaineiden sisältöalueet integroituvat luontevasti toisiinsa tai tavoitteet toteutuvat osana oppimiskokonaisuutta.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Tavoitteena on tukea oppilaiden kielellistä kehitystä, sujuvan luku- ja kirjoitustaidon oppimista sekä lukutaidon syvenemistä ymmärtäväksi lukemiseksi. Oppilaita tuetaan sanavarannon laajentamisessa, käsitteiden oppimisessa sekä ajatusten kielentämisessä ja vuorovaikutustaidoissa. Jokaista oppilasta kannustetaan taitotasoaan vastaavan kirjallisuuden ja muiden tekstien lukemiseen ja ohjataan luetun ymmärtämisen strategioiden käyttöön sekä sopivien opiskelustrategioiden kehittämiseen ja omien vahvuuksien tunnistamiseen. Oppilaiden tekstien tuottamisen taitojen sekä oikeinkirjoituksen kehittämiseksi annetaan malleja sekä yhteisöllistä ja yksilöllistä tukea. Myös kielellisesti taitavia oppilaita tuetaan lukuhaasteiden ottamisessa, itselleen soveltuvien työtapojen löytämisessä ja tavoitteiden asettamisessa. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Paikallinen tarkennus

Oppimista koulussa ja sen ulkopuolella tuetaan auttamalla löytämään ja käyttämään sopivia opiskelustrategioita sekä tunnistamaan omia vahvuuksia. Tavoitteena on lisätä motivaatiota ja tehdä oppimisesta mielekästä. Opetuksessa käytetään erilaisia menetelmiä ja opetetaan monipuolisia oppimistekniikoita. Yhteistyöhön ja oma-aloitteisuuteen kannustetaan aktiivisesti.

Lukutaidon syventämistä ohjataan kohti ymmärtävää lukemista. Oppilaita tuetaan löytämään ja valitsemaan itseä kiinnostavia, lukutaitoon ja lukutapaan sopivia tekstejä. Kirjallisuuden ja muiden tekstien lukemiseen rohkaistaan. Median käyttöä harjoitellaan ikätasoon sopivalla tavalla, painottaen turvallisuutta ja kriittistä suhtautumista viestintään.

Yksilöllistä ohjausta ja palautetta annetaan vuorovaikutus- ja tekstintuottamistaitojen kehittämiseksi, myös arjen tilanteissa. Opetusta eheytetään mahdollisuuksien mukaan. Yksilölliset ja kehitykselliset erot huomioidaan, jotta tuen tarpeen syntymistä voidaan ennaltaehkäistä. Selkeät ja johdonmukaiset toimintatavat helpottavat

opiskelua. Tarjolla on mahdollisuus osoittaa osaamista myös suullisesti kirjallisten tuotosten sijaan.

Opetuksen eriyttäminen perustuu oppilaantuntemukseen. Monipuoliset sisällöt mahdollistavat joustavan eriyttämisen. Ohjauksen ja opetuksen lähtökohtana ovat positiivisuus ja vahvuuksien tunnistaminen. Mahdolliset oppimisvaikeudet selvitetään moniammatillisessa yhteistyössä heti sijoituksen alussa. Tarvittaessa annetaan tukea kielellisissä haasteissa, käsitteiden oppimisessa ja ajatusten ilmaisussa.

Jos aiemman vuosiluokan oppiminen on jäänyt puutteelliseksi, tarjotaan mahdollisuus oppia puuttuvat sisällöt. Nopeammin eteneville tarjotaan riittävästi haasteita. Kielellisesti lahjakkaita tuetaan esimerkiksi lukuhaasteiden kautta, sopivien työtapojen löytämisessä ja tavoitteiden asettamisessa. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppimismotivaatio säilyy ja yhdenvertaisuus sekä sukupuolten tasa-arvo toteutuvat.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Arviointi ja siihen perustuva palaute on monipuolista, konkreettista ja oppimisen taitoja kehittävää. Arviointi nivotaan kiinteäksi osaksi oppimisprosessia. Arviointi perustuu monipuoliseen dokumentointiin siitä, miten oppilaiden laajenevat kielelliset taidot ja tekstien tuottaminen sekä tulkinta kehittyvät ja mitkä ovat heidän tietonsa kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista.

Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa ja muiden työskentelyä, ilmaisua ja tuotoksia. Oppimista tukevan, monipuolisen ja erittelevän arvioinnin ja palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoiseksi omista taidoistaan, tiedoistaan ja työskentelyprosesseistaan ja he saavat välineitä niiden kehittämiseen. Oppimisen edistymisen kannalta keskeisiä ovat äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärien eri tavoitealueiden perustaidot ja niihin johtavat työskentelyprosessit ja oppimisstrategiat.

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla

perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää äidinkielen ja kirjallisuuden valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy äidinkielen ja kirjallisuuden lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan. Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Paikallinen tarkennus

Äidinkielen ja kirjallisuuden arviointi on 3. vuosiluokalla sanallista. Neljännestä luokasta alkaen käytössä on numeroarviointi. Palautetta annetaan säännöllisesti taitojen kehittymisestä, ja sen luonne on kannustava ja rakentava. Tavoitteena on vahvistaa motivaatiota, kehittää kielellisiä valmiuksia ja auttaa tunnistamaan omia vahvuuksia.

Oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa tavoitteisiin annetaan säännöllisesti tietoa. Arviointi on monipuolista ja jatkuvaa, ja siinä huomioidaan eri tavoin osoitettu osaaminen.

Oppilaat tekevät itsearviointeja ja harjoittelevat vertaisarviointia. Yksilöllisen oppimisen kautta opitaan arvioimaan omaa edistymistä. Opettaja seuraa, havainnoi ja dokumentoi opiskelua erilaisissa kielenkäyttö- ja tekstianalyysitilanteissa sekä käy keskusteluja oppimisen etenemisestä. Arviointi tukee oppimisprosessia ja ohjaa tiedostamaan omaa ajattelua ja toimintaa.

Arvioinnissa otetaan huomioon mahdolliset oppimisvaikeudet. Käytössä ovat menetelmät, jotka mahdollistavat osaamisen osoittamisen mahdollisimman hyvin. Jos oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas opiskelee perusopetuksen oppimäärän mukaisesti, oppilaan oppimista ja osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen oppimäärän tavoitteisiin käyttäen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden arviointikriteerejä.

Jos oppilas opiskelee rajatun oppimäärän mukaan oppiainetta, arvioidaan oppilaan oppimista ja osaamista oppiaineessa suhteessa oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa määriteltyihin tavoitteisiin ja sisältöihin. Osaamisen tason määrittelyssä ei siis käytetä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä arviointikriteerejä. Oppimäärä rajataan vasta, kun oppilas ei tukitoimista huolimatta kykene saavuttamaan arvosanan 5 edellyttämää osaamista.

Kuudennen vuosiluokan lukuvuositodistuksessa osaamisen taso määritellään valtakunnallisten arviointikriteerien mukaisesti. Oppimisen kannalta keskeisiä ovat äidinkielen ja kirjallisuuden eri tavoitealueiden perustaidot sekä niihin johtavat työskentelyprosessit ja oppimisstrategiat.

Suomen kieli ja kirjallisuus

Oppimäärän erityinen tehtävä

Perusteen teksti

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on kehittää oppilaiden suomen kielen, moniluku- sekä vuorovaikutustaitoja ja tutustuttaa kirjallisuuteen ja kulttuuriin. Opetus tukee oppilaiden monilukutaidon, kielitietoisuuden ja kielellisen identiteetin rakentumista. Opetuksessa ohjataan oppilaita ymmärtämään suomen kielen, kirjallisuuden ja muun kulttuurin merkitystä ja asemaa monikulttuurisessa ja monikielisessä yhteiskunnassa. Oppilaita ohjataan huomaamaan koulun ulkopuolella opitun kieli-, media- ja kulttuuritietouden merkitys suomen kielen oppimisen tukena.

Opetuksessa otetaan huomioon suomen ja ruotsin kielten asema kansalliskielinä ja suomen asema enemmistökielenä ja pääasiallisena opetuksen kielenä. Suomen kieli on paitsi opetuksen kohde myös väline muiden oppiaineiden opiskelussa, ja opetuksessa vahvistuvat keskeiset oppimaan oppimisen ja ajattelun taidot. Tehdään yhteistyötä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden äidinkieli ja kirjallisuus -oppimäärien kanssa.

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Vuosiluokilla 3–6 opetuksen painopiste on oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitojen, lukuharrastuksen sekä sujuvan ja monipuolisen luku- ja kirjoitustaidon vakiinnuttamisessa. Tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen yhteydessä harjaannutaan tarkastelemaan kielen piirteitä ja kirjallisuuden keinoja. Lyhyiden tekstien lukemisesta edetään kokonaisteosten lukemiseen ja lukukokemusten monipuoliseen jakamiseen.

Tavoitteet ja sisällöt

Vuosiluokkaistetut tavoitteet Valtion koulukodin koulun kotisivulla, linkki vanhan opetussuunnitelman voimassa olevaan osuuteen.

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Tavoitteena on kielellisesti virikkeinen ja yhteisöllinen oppimisympäristö, jossa oppilaiden näkemyksiä arvostetaan ja jossa on mahdollisuus tarkastella ja tuottaa tekstejä yksin ja yhdessä turvallisesti myös viestintäteknologian avulla. Opetuksessa hyödynnetään oppilaiden itse valitsemia ja heitä kiinnostavia kirjoja ja muita monimuotoisia tekstejä sekä laajennetaan oppilaiden lukukokemuksia. Äidinkielen oppimisympäristöön kuuluu myös koulun ulkopuolinen kulttuuri- ja mediatarjonta. Työtavat valitaan niin, että ne mahdollistavat yhdessä toimimisen ja kokemusten jakamisen sekä oppiaineen sisältöalueiden luontevan integroitumisen. Opetusta eheytetään prosessinomaisen opiskelun ja projektityöskentelyn avulla. Vuorovaikutus- ja draamataitoja syvennetään erilaisten harjoitusten avulla. Draamaa ja kirjallisuuden opetusta yhdistetään muiden oppiaineiden opetukseen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Tavoitteena on tukea oppilaiden kielellistä kehitystä, sujuvan luku- ja kirjoitustaidon oppimista sekä lukutaidon syvenemistä ymmärtäväksi lukemiseksi. Oppilaita tuetaan sanavarannon laajentamisessa, käsitteiden oppimisessa sekä ajatusten kielentämisessä ja vuorovaikutustaidoissa. Jokaista oppilasta kannustetaan taitotasoaan vastaavan kirjallisuuden ja muiden tekstien lukemiseen ja ohjataan luetun ymmärtämisen strategioiden käyttöön sekä sopivien opiskelustrategioiden kehittämiseen ja omien vahvuuksien tunnistamiseen. Oppilaiden tekstien tuottamisen taitojen sekä oikeinkirjoituksen kehittämiseksi annetaan malleja sekä yhteisöllistä ja yksilöllistä tukea. Myös kielellisesti taitavia oppilaita tuetaan lukuhaasteiden ottamisessa, itselleen soveltuvien työtapojen löytämisessä ja tavoitteiden

asettamisessa. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Arviointi ja siihen perustuva palaute on monipuolista, konkreettista ja oppimisen taitoja kehittävää. Arviointi nivotaan kiinteäksi osaksi oppimisprosessia. Arviointi perustuu monipuoliseen dokumentointiin siitä, miten oppilaiden laajenevat kielelliset taidot ja tekstien tuottaminen sekä tulkinta kehittyvät ja mitkä ovat heidän tietonsa kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista.

Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa ja muiden työskentelyä, ilmaisua ja tuotoksia. Oppimista tukevan, monipuolisen ja erittelevän arvioinnin ja palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoiseksi omista taidoistaan, tiedoistaan ja työskentelyprosesseistaan ja he saavat välineitä niiden kehittämiseen. Oppimisen edistymisen kannalta keskeisiä ovat äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärien eri tavoitealueiden perustaidot ja niihin johtavat työskentelyprosessit ja oppimisstrategiat.

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää äidinkielen ja kirjallisuuden valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi

sisältyy äidinkielen ja kirjallisuuden lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan. Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Oppimäärän erityinen tehtävä

Perusteen teksti

Tuntijakoasetuksen mukaan koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta maahanmuuttajille voidaan opettaa joko kokonaan tai osittain suomen tai ruotsin kieltä erityisen maahanmuuttajille tarkoitetun oppimäärän mukaisesti. Tämän oppimäärän tehtävänä on tukea lapsen ja nuoren kasvua kieliyhteisön täysivaltaiseksi jäseneksi, jolla on kielelliset valmiudet jatko-opintoihin. Opetuksen avulla pyritään monilukutaitoon, jonka avulla oppilas osaa hakea tietoa sekä ymmärtää, tuottaa, arvioi ja analysoi erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja suomenkielisiä tekstejä päivittäisessä vuorovaikutuksessa, koulutyöskentelyssä ja yhteiskunnassa. Opetuksessa tuetaan kielitaidon eri osa-alueiden sekä eri tiedonalojen kielen kehittymistä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on tukea oppilaan monikielisyyden kehittymistä sekä herättää kiinnostus ja tarjota välineitä kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Yhteistyössä kotien, oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus auttaa oppilasta rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään kulttuurisesti monimuotoisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa.

Suomen kielen oppiminen tukee kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ja tarpeelliset tekstilajit ja kielenkäyttötilanteet, joiden avulla kielen muotoja, merkityksiä ja käyttöä tutkitaan ja opitaan analysoimaan. Kielitaitoa kehitetään kaikilla kielen käytön osa-alueilla, joita ovat kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen. Ymmärtämis- ja tuottamistaitojen kehittyminen nivoutuvat toisiinsa. Oppilaiden kielen osaaminen laajenee arkielämän konkreettisesta kielestä käsitteellisen ajattelun kieleen. He saavat valmiudet havaintojen ja ilmiöiden sekä oman ajattelunsa, tunteidensa ja mielipiteidensä ilmaisemiseen tilanteeseen sopivalla tavalla. Opetuksessa arvostetaan ja hyödynnetään oppilaiden osaamia kieliä.

Kunkin oppilaan tarpeen suomi toisena kielenä -oppimäärään määrittävät oppilasta opettavat opettajat yhdessä. Oppilaan huoltaja päättää oppimääriä koskevista valinnoista. Koska opetus tulee järjestää oppilaiden ikäkauden ja edellytysten

mukaisesti, oppimäärän valinnassa on keskeistä, että oppilas saa hänelle parhaiten soveltuvan oppimäärän mukaista opetusta. Oppilas voi opiskella suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää, jos hänen äidinkielensä ei ole suomi, ruotsi tai saame tai hänellä on muutoin monikielinen tausta. Oppimäärän tarpeen selvittämisessä huomioidaan myös seuraavat näkökulmat:

- oppilaan suomen kielen peruskielitaidossa on puutteita jollakin tai joillakin kielitaidon osa-alueilla, jolloin oppilaan osaaminen ei anna vielä edellytyksiä yhdenvertaiseen kouluyhteisön jäsenenä toimimiseen päivittäisessä vuorovaikutuksessa ja koulutyöskentelyssä tai
- oppilaan suomen kielen taito ei anna vielä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun.

Kun oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, hänelle opetetaan suomea tai ruotsia toisena kielenä joko kokonaan tai osittain suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen sijaan. Opetusjärjestelyiden lähtökohtana ovat oppilaan oppimistarpeet ja kielenoppimisen vaihe. Mikäli oppilaan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin riippumatta siitä, minkä opetusryhmän yhteydessä kyseinen opetus on järjestetty. Tärkeää on, että oppilas tulee osalliseksi samoista teksteistä ja tekstilajeista kuin luokkatasonsa muutkin oppilaat. Kesken perusopetuksen Suomeen muuttaneiden oppilaiden opetuksen tavoitteiden asettamisessa ja sisältöjen valinnassa tulee ottaa huomioon oppilaan kielitaito sekä aiemmin opitut tiedot ja taidot. Tarvittaessa laaditaan oppimissuunnitelma. Opetuksessa hyödynnetään tavoitteellisesti erilaisia oppimisympäristöjä, jotka tukevat kielitaidon monipuolista kehittymistä sekä koulussa että sen ulkopuolella. Oppilas voi siirtyä opiskelemaan suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, jos hänellä on riittävät edellytykset sen tavoitteiden mukaiseen opiskeluun.

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Vuosiluokilla 3–6 erityisenä tehtävänä on tukea suomen kielen taidon kehittymistä sekä luku- ja kirjoitustaidon ja vuorovaikutustaitojen sujuvoitumista ja monipuolistumista. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden kielitaito ja

vahvuudet. Tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen yhteydessä harjaannutaan tarkastelemaan kielen piirteitä ja kirjallisuuden keinoja ja edetään laajempien tekstien lukemiseen ja lukukokemusten monipuoliseen jakamiseen.

Tavoitteet ja sisällöt

Vuosiluokkaistetut tavoitteet Valtion koulukodin koulun kotisivulla, linkki vanhan opetussuunnitelman voimassa olevaan osuuteen.

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Tavoitteena on kielellisesti virikkeinen ja yhteisöllinen oppimisympäristö, jossa oppilaiden näkemyksiä arvostetaan ja jossa on mahdollisuus tarkastella ja tuottaa tekstejä yksin ja yhdessä turvallisesti myös viestintäteknologian avulla. Opetuksessa hyödynnetään oppilaiden itse valitsemia ja heitä kiinnostavia kirjoja ja muita monimuotoisia tekstejä sekä laajennetaan oppilaiden lukukokemuksia. Äidinkielen oppimisympäristöön kuuluu myös koulun ulkopuolinen kulttuuri- ja mediatarjonta. Työtavat valitaan niin, että ne mahdollistavat yhdessä toimimisen ja kokemusten jakamisen sekä oppiaineen sisältöalueiden luontevan integroitumisen. Opetusta eheytetään prosessinomaisen opiskelun ja projektityöskentelyn avulla. Vuorovaikutus- ja draamataitoja syvennetään erilaisten harjoitusten avulla. Draamaa ja kirjallisuuden opetusta yhdistetään muiden oppiaineiden opetukseen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Tavoitteena on tukea oppilaiden kielellistä kehitystä, sujuvan luku- ja kirjoitustaidon oppimista sekä lukutaidon syvenemistä ymmärtäväksi lukemiseksi. Oppilaita tuetaan sanavarannon laajentamisessa, käsitteiden oppimisessa sekä ajatusten kielentämisessä ja vuorovaikutustaidoissa. Jokaista oppilasta kannustetaan taitotasoaan vastaavan kirjallisuuden ja muiden tekstien lukemiseen ja ohjataan luetun ymmärtämisen strategioiden käyttöön sekä sopivien opiskelustrategioiden kehittämiseen ja omien vahvuuksien tunnistamiseen. Oppilaiden tekstien tuottamisen taitojen sekä oikeinkirjoituksen kehittämiseksi annetaan malleja sekä yhteisöllistä ja yksilöllistä tukea. Myös kielellisesti taitavia oppilaita tuetaan lukuhaasteiden ottamisessa, itselleen soveltuvien työtapojen löytämisessä ja tavoitteiden asettamisessa. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 3–6

Perusteen teksti

Arviointi ja siihen perustuva palaute on monipuolista, konkreettista ja oppimisen taitoja kehittävää. Arviointi nivotaan kiinteäksi osaksi oppimisprosessia. Arviointi perustuu monipuoliseen dokumentointiin siitä, miten oppilaiden laajenevat kielelliset taidot ja tekstien tuottaminen sekä tulkinta kehittyvät ja mitkä ovat heidän tietonsa kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista.

Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa ja muiden työskentelyä, ilmaisua ja tuotoksia. Oppimista tukevan, monipuolisen ja erittelevän arvioinnin ja palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoiseksi omista taidoistaan, tiedoistaan ja työskentelyprosesseistaan ja he saavat välineitä niiden kehittämiseen. Oppimisen edistymisen kannalta keskeisiä ovat äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärien eri tavoitealueiden perustaidot ja niihin johtavat työskentelyprosessit ja oppimisstrategiat.

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää äidinkielen ja kirjallisuuden valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy äidinkielen ja kirjallisuuden lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan. Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Valinnaisuus perusopetuksessa

Vuosiluokat 3–6

Valinnaiset aineet on luotu ja ne ovat Valtion koulukodin koulun kotisivulla, jossa on linkki vanhan opetussuunnitelman voimassa olevaan osuuteen.

Vuosiluokat 7–9

Yhteisön jäsenenä kasvaminen

Perusteen teksti

Perusopetuksen kullakin vuosiluokkakokonaisuudella on yhteisten tehtävien lisäksi oma erityinen tehtävänsä. Sen hoitaminen edellyttää oppilaiden ikäkauden ja kehitysvaiheen huomioonottamista sekä huolenpitoa oppilaiden sujuvista siirtymistä koulupolun nivelvaiheissa.

Vuosiluokkien 7–9 erityisenä tehtävänä on ohjata ja tukea oppilaita näiden voimakkaiden kehitysvuosien aikana, huolehtia perusopetuksen oppimäärän opiskelun loppuunsaattamisesta ja kannustaa kaikkia oppilaita opintojen jatkamiseen. Erityistä huolta pidetään siitä, että jokainen oppilas saisi mahdollisimman hyvät edellytykset perusopetuksen jälkeisille opinnoille ja osaisi pohtia ratkaisujaan realistisesti ja tietoon perustuen. Oppilaiden väliset yksilölliset kehityserot, myös poikien ja tyttöjen usein erilainen kehitysrytmi, alkavat näkyä aiempaa selvemmin ja vaikuttavat koulutyöhön. Oppilaita ohjataan oman kehityksensä ymmärtämiseen ja rohkaistaan itsensä hyväksymiseen sekä vastuunottoon itsestä ja omista opinnoista, kavereista ja lähiympäristöstä. Oppilaita tuetaan yhteisöllisyyteen, joka ei hyväksy minkäänlaista kiusaamista, seksuaalista häirintää, rasismia eikä muuta syrjintää. Välittämisellä, yksilöllisellä kohtaamisella sekä työskentelytapojen ja oppimisympäristöjen monimuotoisuudella vahvistetaan opiskelumotivaatiota. Opintojen aikaisen arvioinnin ja palautteen antamisen käytännöt suunnitellaan ja toteutetaan siten, että ne ovat vuorovaikutteisia ja oppimista ohjaavia sekä kannustavat oppilaita työskentelemään tavoitteellisesti yksilöinä ja ryhmänä. Kodin ja koulun yhteistyö saa uusia muotoja ja sisältöjä. Se on edelleen kasvavan nuoren tärkeä tuki. Yhteisistä pelisäännöistä ja hyvistä käytöstavoista sopiminen oppilaiden ja huoltajien kanssa luo turvallisuutta ja edistää koulutyön onnistumista.

Vuosiluokkien 7–9 aikana oppilaat luovat perustaa aikuisidentiteetilleen, kartuttavat osaamistaan sekä suuntautuvat ja valmistautuvat perusopetuksen jälkeiseen elämään. Opetuksessa syvennetään, rikastetaan ja laajennetaan alemmilla vuosiluokilla opittua. Uusina yhteisinä oppiaineina alkavat kotitalous ja oppilaanohjaus. Fysiikan ja kemian, biologian ja maantiedon sekä terveystiedon opetus eriytyy ympäristöopista viideksi eri oppiaineeksi. Oppilaille tarjoutuu lisää valinnaisia aineita. Monialaiset oppimiskokonaisuudet ja valinnaiset aineet tarjoavat

mahdollisuuksia oppilaiden kiinnostuksen kohteiden syventämiseen ja vapaa-ajalla opitun yhdistämiseen koulutyöhön. Ne luovat tilaisuuksia itsenäisyyden ja vastuullisuuden harjoitteluun esimerkiksi taiteellisissa produktioissa, tutkimushankkeissa tai yhteiskunnallisissa projekteissa.

Siirtymävaiheet

Vuosiluokkien 6 ja 7 välinen siirtymävaihe

Perusteen teksti

Siirtyminen kuudennelta seitsemännelle luokalle edellyttää koulun tai koulujen henkilöstön suunnitelmallista yhteistyötä, opetuksen kannalta tarpeellisen tiedon siirtämistä sekä oppimisympäristöjen, toimintatapojen ja ohjaavien asiakirjojen tuntemista. Kodin ja koulun välisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu siirtymävaiheessa. Siirtymä tarkoittaa oppilaille usein uuteen ryhmään sopeutumista, uusiin opettajiin ja ympäristöön tutustumista. Koulun tehtävä on huolehtia, että myös näillä vuosiluokilla työskentelytavat ja arviointikäytännöt ovat oppilaiden ikäkauteen ja edellytyksiin soveltuvia. Tärkeää on, että kotona ja koulussa huolehditaan myös oppilaiden mahdollisuudesta tuntea olonsa turvalliseksi samalla kun heitä rohkaistaan uusien asioiden kohtaamiseen. Monet tulevaisuuteen vaikuttavat valinnat tulevat ajankohtaisiksi. Oppilaiden kuunteleminen ja arvostaminen sekä heidän osallisuutensa omista asioista ja valinnoista päättämiseen on tärkeää.

Lain edellyttämä erityisen tuen päätöksen tarkistaminen tehdään ennen seitsemännelle luokalle siirtymistä.

Paikallinen tarkennus

Vuosiluokkien 6. ja 7. välinen siirtymävaihe

Siirtymä tarkoittaa usein uuteen ryhmään sopeutumista, uusiin opettajiin ja ympäristöön tutustumista sekä uusien työskentelytapojen ja arviointikäytäntöjen kohtaamista. Tällöin on tärkeää, että kotona ja koulussa huolehditaan siitä, että oppilailla on mahdollisuus tuntea olonsa turvalliseksi samalla, kun heitä rohkaistaan uusien asioiden kohtaamiseen.

Vastuu omasta opiskelusta lisääntyy yläkouluun siirryttäessä, ja monet tulevaisuuteen vaikuttavat valinnat tulevat ajankohtaisiksi. Lain edellyttämä erityisen tuen päätös tarkistetaan ennen seitsemännelle luokalle siirtymistä.

Valtion koulukotien koulussa vuosiluokkien 7–9 erityisenä tehtävänä on ohjata ja tukea oppilaita kokonaisvaltaisesti voimakkaiden kehitysvuosien aikana, tarjota mahdollisimman hyvät valmiudet jatko-opintoihin ja kannustaa opintojen jatkamiseen. Opetus pohjautuu kohtaamisessa tapahtuvaan vahvistumiseen ja oppimiseen. Oppilaiden kuunteleminen ja arvostaminen sekä osallisuus omista asioista ja valinnoista päättämiseen ovat keskeisiä. Oppiaineiden rinnalla harjoitellaan luonteen- ja sosioemotionaalisia taitoja.

Opintojen aikaisen arvioinnin ja palautteen antamisen käytännöt suunnitellaan ja toteutetaan siten, että ne ovat vuorovaikutteisia, oppimista ohjaavia ja kannustavat työskentelemään tavoitteellisesti sekä yksilöinä että ryhmänä.

Perusopetuksen päättäminen ja seuraavaan koulutusvaiheeseen siirtyminen

Perusteen teksti

Perusopetuksen ja toisen asteen nivelvaiheessa oppilaat suuntautuvat jatko-opintoihin ja tekevät päätöksiä koulutus- ja uravalinnoistaan. Siirtymä edellyttää suunnitelmallista ja monialaista yhteistyötä sekä vuorovaikutusta oppilaiden ja huoltajien kanssa. Tavoitteena on antaa oppilaille mahdollisimman hyvät valmiudet edetä perusopetuksesta seuraavaan koulutusvaiheeseen sekä turvata opiskelun edellytykset ja hyvinvointi. Siirtyminen kohti uutta elämänvaihetta edellyttää nuorilta lisääntyvää elämänhallintaa, itsenäisyyttä ja vastuullisuutta. Koulu tukee oppilaita tässä kehitysprosessissa, jolloin oppilaanohjauksen ja oppilashuollon merkitys korostuu. Oppilaat tarvitsevat runsaasti tietoa erilaisista peruskoulun jälkeisistä mahdollisuuksista sekä monipuolista ohjausta niin opinto-ohjaajalta kuin eri oppiaineiden opettajiltakin. On tärkeä varata aikaa keskustella oppilaiden kanssa heidän suunnitelmistaan ja auttaa oppilaita ymmärtämään jatko-opintojen asettamia vaatimuksia sekä tekemään realistisia valintoja.

Paikallinen tarkennus

Tarkempi kuvaus on laadittu tehostetun ohjauksen ohjaussuunnitelmaan. Tämä löytyy kokonaisuudessaan liitteistä.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Edellytykset laaja-alaisen osaamisen kehittymiselle vahvistuvat oppilaiden kasvun myötä. Toisaalta oppiaineiden välisen yhteistyön ja kouluarjen hallinnan haasteet lisääntyvät. Koulu voi parhaimmillaan tarjota yhteisön, jonka murrosiässä oleva nuori voi kokea itselleen merkitykselliseksi ja joka auttaa jäsentämään sekä omaa kehitystä että ympäröivää maailmaa. Erityisen tärkeätä on luoda mahdollisuuksia itsetuntoa vahvistaviin osaamisen ja onnistumisen kokemuksiin sekä ohjata jokaista oppilasta tunnistamaan oma erityislaatunsa ja omat vahvuutensa ja näkemään realistisesti myös kehittymistarpeensa.

Näinä vuosina jatketaan kestävän elämäntavan ja hyvinvoinnin pohjan rakentamista ja pohditaan oppilaiden kanssa kestävän kehityksen sosiaalisia, yhteiskunnallisia ja taloudellisia sekä kulttuurisia ja ekologisia edellytyksiä. Opetukseen tuodaan esimerkkejä, käytäntöjä ja teoreettista pohdintaa siitä, miten kestävän kehityksen eri ulottuvuudet ovat yhteydessä toisiinsa, ja mitä kestävä elämäntapa käytännössä merkitsee.

Laaja-alaisen osaamisen kehittämistä tuetaan kaikissa oppiaineissa kullekin oppiaineelle luontevalla tavalla. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelu ja toteuttaminen yhdessä oppilaiden kanssa tähtää erityisesti laaja-alaisen osaamisen kehittämiseen ja syventämiseen.

Laaja-alaisen osaamisen alueet

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Laaja-alaisen osaamisen alueen yleiskuvaus

Ajattelun ja oppimisen taidot luovat perustaa muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Ajatteluun ja oppimiseen vaikuttaa se, miten oppilaat hahmottavat itsensä oppijoina ja ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Olennaista on myös, miten he oppivat tekemään havaintoja ja hakemaan, arvioimaan, muokkaamaan, tuottamaan sekä jakamaan tietoa ja ideoita. Oppilaita ohjataan huomaamaan, että tieto voi rakentua monella tavalla, esimerkiksi tietoisesti päättelemällä tai intuitiivisesti, omaan kokemukseen perustuen. Tutkiva ja luova työskentelyote, yhdessä tekeminen sekä mahdollisuus syventymiseen ja keskittymiseen edistävät ajattelun ja oppimaan oppimisen kehittymistä.

Opettajien on tärkeä rohkaista oppilaita luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä ja olemaan samalla avoimia uusille ratkaisuille. Rohkaisua tarvitaan myös epäselvän ja ristiriitaisen tiedon äärellä olemiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista, hakemaan uutta tietoa ja siltä pohjalta tarkastelemaan ajattelutapojaan. Heidän kysymyksilleen annetaan tilaa ja heitä innostetaan etsimään vastauksia, kuuntelemaan toisten näkemyksiä sekä samalla pohtimaan myös omaa sisäistä tietoaan. Heitä rohkaistaan rakentamaan uutta tietoa ja näkemystä. Koulun muodostaman oppivan yhteisön jäseninä oppilaat saavat tukea ja kannustusta ideoilleen ja aloitteilleen, jolloin heidän toimijuutensa voi vahvistua.

Oppilaita ohjataan käyttämään tietoa itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa ongelmanratkaisuun, argumentointiin, päättelyyn ja johtopäätösten tekemiseen sekä uuden keksimiseen. Oppilailla tulee olla mahdollisuus analysoida käsillä olevaa asiaa kriittisesti eri näkökulmista. Innovatiivisten ratkaisujen löytäminen edellyttää, että oppilaat oppivat näkemään vaihtoehtoja ja yhdistelemään näkökulmia ennakkoluulottomasti ja voivat käyttää kuvittelukykyään olemassa olevien rajojen ylittämiseen. Leikit, pelillisyys, fyysinen aktiivisuus, kokeellisuus ja muut toiminnalliset työtavat sekä taiteen eri muodot edistävät oppimisen iloa ja vahvistavat edellytyksiä luovaan ajatteluun ja oivaltamiseen. Valmiudet systeemiseen ja eettiseen ajatteluun kehittyvät vähitellen, kun oppilaat oppivat näkemään asioiden välisiä vuorovaikutussuhteita ja keskinäisiä yhteyksiä sekä hahmottamaan kokonaisuuksia.

Jokaista oppilasta autetaan tunnistamaan oma tapansa oppia ja kehittämään oppimisstrategioitaan. Oppimaan oppimisen taidot karttuvat, kun oppilaita ohjataan ikäkaudelleen sopivalla tavalla asettamaan tavoitteita, suunnittelemaan työtään, arvioimaan edistymistään sekä hyödyntämään teknologisia ja muita apuvälineitä opiskelussaan. Oppilaita tuetaan rakentamaan perusopetuksen aikana hyvä tiedollinen ja taidollinen perusta sekä kestävä motivaatio jatko-opinnoille ja elinikäiselle oppimiselle.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Laaja-alaisen osaamisen alueen yleiskuvaus

Oppilaat kasvavat maailmaan, joka on kulttuurisesti, kielellisesti, uskonnollisesti ja katsomuksellisesti moninainen. Kulttuurisesti kestävä elämäntapa ja monimuotoisessa ympäristössä toimiminen edellyttävät ihmisoikeuksien kunnioittamiselle perustuvaa kulttuurista osaamista, arvostavan vuorovaikutuksen taitoja ja keinoja ilmaista itseään ja näkemyksiään.

Perusopetuksessa oppilaita ohjataan ympäristön kulttuuristen merkitysten tunnistamiseen ja arvostamiseen sekä oman kulttuuri-identiteetin ja myönteisen ympäristösuhteen rakentamiseen. Oppilaat oppivat tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä omia sosiaalisia, kulttuurisia, uskonnollisia, katsomuksellisia ja kielellisiä juuriaan. Heitä kannustetaan pohtimaan oman taustansa merkitystä ja paikkaansa sukupolvien ketjussa. Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana. Samalla heitä ohjataan tunnistamaan, miten kulttuurit, uskonnot ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa, miten media muokkaa kulttuuria sekä pohtimaan myös, millaisia asioita ei voida ihmisoikeuksien vastaisena hyväksyä. Kouluyhteisössä ja koulun ulkopuolella tehtävässä yhteistyössä oppilaat oppivat havaitsemaan kulttuurisia erityispiirteitä ja toimimaan joustavasti eri ympäristöissä. Heitä kasvatetaan kohtaamaan arvostavasti muita ihmisiä sekä noudattamaan hyviä tapoja. Oppilaat saavat mahdollisuuksia kokea ja tulkita taidetta, kulttuuria ja kulttuuriperintöä. He oppivat myös välittämään, muokkaamaan ja luomaan kulttuuria ja perinteitä ja huomaamaan niiden merkityksen hyvinvoinnille.

Koulutyöhön sisällytetään runsaasti tilaisuuksia harjaantua esittämään mielipiteensä rakentavasti ja toimimaan eettisesti. Oppilaita ohjataan asettumaan toisen asemaan

ja tarkastelemaan asioita ja tilanteita eri näkökulmista. Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti ihmisoikeuksien, erityisesti lapsen oikeuksien tuntemista ja arvostamista sekä niiden mukaista toimintaa. Kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan vahvistetaan kaikessa toiminnassa, myös kansainvälistä yhteistyötä tehden.

Kouluyhteisössä oppilaat saavat kokemuksia vuorovaikutuksen merkityksestä myös omalle kehitykselle. He kehittävät sosiaalisia taitojaan, oppivat ilmaisemaan itseään eri tavoin ja esiintymään eri tilanteissa. Opetuksessa tuetaan oppilaiden kasvua monipuolisiksi ja taitaviksi kielenkäyttäjiksi sekä äidinkielellään että muilla kielillä. Oppilaita rohkaistaan vuorovaikutukseen ja itsensä ilmaisemiseen vähäiselläkin kielitaidolla. Yhtä tärkeätä on oppia käyttämään matemaattisia symboleita, kuvia ja muuta visuaalista ilmaisua, draamaa sekä musiikkia ja liikettä vuorovaikutuksen ja ilmaisun välineinä. Koulutyöhön sisältyy myös monipuolisia mahdollisuuksia käsillä tekemiseen. Oppilaita ohjataan arvostamaan ja hallitsemaan omaa kehoaan ja käyttämään sitä tunteiden ja näkemysten, ajatusten ja ideoiden ilmaisemiseen. Koulutyössä rohkaistaan mielikuvituksen käyttöön ja kekseliäisyyteen. Oppilaita ohjataan edistämään toiminnallaan esteettisyyttä ja nauttimaan sen eri ilmenemismuodoista.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Laaja-alaisen osaamisen alueen yleiskuvaus

Elämässä ja arjessa selviäminen edellyttää yhä moninaisempia taitoja. Kyse on terveydestä, turvallisuudesta ja ihmissuhteista, liikkumisesta ja liikenteestä, teknologisoituneessa arjessa toimimisesta sekä oman talouden hallinnasta ja kuluttamisesta, jotka kaikki vaikuttavat kestävään elämäntapaan. Perusopetuksessa tuetaan oppilaiden luottavaista suhtautumista tulevaisuuteen.

Kouluyhteisö ohjaa ymmärtämään, että jokainen vaikuttaa toiminnallaan niin omaan kuin toistenkin hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen. Oppilaita kannustetaan huolehtimaan itsestä ja toisista, harjoittelemaan oman elämän ja arjen kannalta tärkeitä taitoja sekä lisäämään ympäristönsä hyvinvointia. Oppilaat oppivat perusopetuksen aikana tuntemaan ja ymmärtämään hyvinvointia ja terveyttä edistävien ja sitä haittaavien tekijöiden sekä turvallisuuden merkityksen ja hakemaan niihin liittyvää tietoa. He saavat mahdollisuuden kantaa vastuuta omasta ja yhteisestä

työstä sekä kehittää tunnetaitojaan ja sosiaalisia taitojaan. Oppilaat kasvavat huomaamaan ihmissuhteiden ja keskinäisen huolenpidon tärkeyden. He oppivat myös ajanhallintaa, joka on tärkeä osa arjenhallintaa ja itsesäätelyä. Oppilaat saavat tilaisuuksia harjoitella toimimaan omasta ja muiden turvallisuudesta huolehtien eri tilanteissa, myös liikenteessä. Heitä ohjataan ennakoimaan vaaratilanteita ja toimimaan niissä tarkoituksenmukaisesti. Heitä opetetaan tunnistamaan keskeiset turvallisuuteen liittyvät symbolit sekä suojaamaan yksityisyyttään ja henkilökohtaisia rajojaan.

Oppilaat tarvitsevat perustietoa teknologiasta ja sen kehityksestä sekä vaikutuksista eri elämänalueilla ja ympäristössä. He tarvitsevat myös opastusta järkeviin teknologisiin valintoihin. Opetuksessa tarkastellaan teknologian monimuotoisuutta ja ohjataan ymmärtämään sen toimintaperiaatteita ja kustannusten muodostumista. Perusopetuksessa oppilaita ohjataan teknologian vastuulliseen käyttöön ja pohditaan siihen liittyviä eettisiä kysymyksiä.

Oppilaita opastetaan kehittämään kuluttajataitojaan sekä edellytyksiään omasta taloudesta huolehtimiseen ja talouden suunnitteluun. Oppilaat saavat ohjausta kuluttajana toimimiseen, mainonnan kriittiseen tarkasteluun sekä omien oikeuksien ja vastuiden tuntemiseen ja eettiseen käyttöön. Heitä kannustetaan kohtuullisuuteen, jakamiseen ja säästäväisyyteen. Perusopetuksen aikana oppilaat harjaantuvat kestävän elämäntavan mukaisiin valintoihin ja toimintatapoihin.

L4 Monilukutaito

Laaja-alaisen osaamisen alueen yleiskuvaus

Monilukutaidolla tarkoitetaan erilaisten tekstien tulkitsemisen, tuottamisen ja arvottamisen taitoja, jotka auttavat oppilaita ymmärtämään monimuotoisia kulttuurisia viestinnän muotoja sekä rakentamaan omaa identiteettiään. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen käsitykseen tekstistä. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaistua tietoa. Tekstejä voidaan tulkita ja tuottaa esimerkiksi kirjoitetussa, puhutussa, painetussa, audiovisuaalisessa tai digitaalisessa muodossa.

Oppilaat tarvitsevat monilukutaitoa osatakseen tulkita maailmaa ympärillään ja hahmottaa sen kulttuurista monimuotoisuutta. Monilukutaito merkitsee taitoa hankkia, yhdistää, muokata, tuottaa, esittää ja arvioida tietoa eri muodoissa, eri ympäristöissä ja tilanteissa sekä erilaisten välineiden avulla. Monilukutaito tukee kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymistä. Sitä kehitettäessä tarkastellaan ja pohditaan myös eettisiä ja esteettisiä kysymyksiä. Monilukutaitoon sisältyy monia erilaisia lukutaitoja, joita kehitetään kaikessa opetuksessa. Oppilaiden tulee voida harjoittaa taitojaan sekä perinteisissä että monimediaisissa, teknologiaa eri tavoin hyödyntävissä oppimisympäristöissä.

Oppilaiden monilukutaitoa kehitetään kaikissa oppiaineissa arkikielestä kohti eri tiedonalojen kielen ja esitystapojen hallintaa. Osaamisen kehittyminen edellyttää rikasta tekstiympäristöä, sitä hyödyntävää pedagogiikkaa sekä oppiaineiden välistä ja muiden toimijoiden kanssa tehtävää yhteistyötä. Opetus tarjoaa mahdollisuuksia erilaisista teksteistä nauttimiseen. Oppimistilanteissa oppilaat käyttävät, tulkitsevat ja tuottavat erilaisia tekstejä sekä yksin että yhdessä muiden kanssa. Oppimateriaalina hyödynnetään ilmaisultaan monimuotoisia tekstejä ja mahdollistetaan niiden kulttuuristen yhteyksien ymmärtäminen. Opetuksessa tarkastellaan oppilaille merkityksellisiä, autenttisia tekstejä sekä niistä nousevia tulkintoja maailmasta. Näin oppilaat voivat hyödyntää opiskelussa vahvuuksiaan ja itseään kiinnostavia sisältöjä ja käyttää niitä myös osallistumisessa ja vaikuttamisessa.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen alueen yleiskuvaus

Tieto- ja viestintäteknologinen (tvt) osaaminen on tärkeä kansalaistaito sekä itsessään että osana monilukutaitoa. Se on oppimisen kohde ja väline. Perusopetuksessa huolehditaan siitä, että kaikilla oppilailla on mahdollisuudet tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen kehittämiseen. Tieto- ja viestintäteknologiaa hyödynnetään suunnitelmallisesti perusopetuksen kaikilla vuosiluokilla, eri oppiaineissa ja monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä muussa koulutyössä.

Tieto- ja viestintäteknologista osaamista kehitetään neljällä pääalueella 1) Oppilaita ohjataan ymmärtämään tieto- ja viestintäteknologian käyttö- ja toimintaperiaatteita ja keskeisiä käsitteitä sekä kehittämään käytännön tvt-taitojaan omien tuotosten laadinnassa. 2) Oppilaita opastetaan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa

vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti. 3) Oppilaita opetetaan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedonhallinnassa sekä tutkivassa ja luovassa työskentelyssä. 4) Oppilaat saavat kokemuksia ja harjoittelevat tvt:n käyttämistä vuorovaikutuksessa ja verkostoitumisessa. Kaikilla näillä alueilla tärkeätä on oppilaiden oma aktiivisuus ja mahdollisuus luovuuteen sekä itselle sopivien työskentelytapojen ja oppimispolkujen löytämiseen. Tärkeätä on myös yhdessä tekemisen ja oivaltamisen ilo, mikä vaikuttaa opiskelumotivaatioon. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa välineitä tehdä omia ajatuksia ja ideoita näkyväksi monin eri tavoin ja siten se myös kehittää ajattelun ja oppimisen taitoja.

Oppilaita opastetaan tuntemaan tvt:n erilaisia sovelluksia ja käyttötarkoituksia sekä huomaamaan niiden merkitys arjessa, ja ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa ja vaikuttamisen keinona. Yhdessä pohditaan, miksi tieto- ja viestintäteknologiaa tarvitaan opiskelussa, työssä ja yhteiskunnassa ja miten näistä taidoista on tullut osa yleisiä työelämätaitoja. Tieto- ja viestintäteknologian vaikutusta opitaan arvioimaan kestävän kehityksen näkökulmasta ja toimimaan vastuullisina kuluttajina. Oppilaat saavat perusopetuksen aikana kokemuksia tvt:n käytöstä myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa. He oppivat hahmottamaan sen merkitystä, mahdollisuuksia ja riskejä globaalissa maailmassa.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Laaja-alaisen osaamisen alueen yleiskuvaus

Työelämä, ammatit ja työn luonne muuttuvat mm. teknologisen kehityksen ja talouden globalisoitumisen seurauksena. Työn vaatimusten ennakointi on vaikeampaa kuin ennen. Oppilaiden tulee perusopetuksessa saada yleisiä valmiuksia, jotka edistävät kiinnostusta ja myönteistä asennetta työtä ja työelämää kohtaan. Oppilaiden on tärkeä saada kokemuksia, jotka auttavat oivaltamaan työn ja yritteliäisyyden merkityksen, yrittäjyyden mahdollisuudet sekä oman vastuun yhteisön ja yhteiskunnan jäsenenä. Koulutyö järjestetään niin, että oppilaat voivat kartuttaa työelämätuntemustaan, oppia yrittäjämäistä toimintatapaa ja oivaltaa koulussa ja vapaa-ajalla hankitun osaamisen merkityksen oman työuran kannalta.

Oppilaita opetetaan tuntemaan lähialueen elinkeinoelämän erityispiirteitä ja keskeisiä toimialoja. Perusopetuksen aikana oppilaat tutustuvat työelämään ja saavat kokemuksia työnteosta sekä yhteistyöstä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

Tällöin harjoitellaan työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja sekä huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys. Itsensä työllistämisen taidot ja yrittäjyys sekä riskien arviointi ja hallittu ottaminen tulevat tutuiksi myös erilaisten projektien kautta. Koulutyössä opitaan ryhmätoimintaa, projektityöskentelyä ja verkostoitumista.

Koulussa harjaannutaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa sekä toimimaan järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti. Yhteisessä työssä jokainen oppilas voi hahmottaa oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Siinä opitaan myös vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Toiminnallisissa opiskelutilanteissa oppilaat voivat oppia suunnittelemaan työprosesseja, asettamaan hypoteeseja, kokeilemaan erilaisia vaihtoehtoja ja tekemään johtopäätöksiä. He harjoittelevat työhön tarvittavan ajan arviointia ja muita työn edellytyksiä sekä uusia ratkaisujen löytämistä olosuhteiden muuttuessa. Samalla on tilaisuus oppia ennakoimaan työskentelyn mahdollisia vaikeuksia ja kohtaamaan myös epäonnistumisia ja pettymyksiä. Oppilaita kannustetaan sisukkuuteen työn loppuunsaattamisessa sekä työn ja sen tulosten arvostamiseen.

Oppilaita rohkaistaan suhtautumaan uusiin mahdollisuuksiin avoimesti ja toimimaan muutostilanteissa joustavasti ja luovasti. Heitä ohjataan tarttumaan asioihin aloitteellisesti ja etsimään erilaisia vaihtoehtoja. Oppilaita tuetaan tunnistamaan ammatillisia kiinnostuksen kohteitaan sekä tekemään jatko-opintovalintansa perustellusti ja omista lähtökohdistaan, perinteisten sukupuoliroolien ja muiden roolimallien vaikutukset tiedostaen.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Laaja-alaisen osaamisen alueen yleiskuvaus

Yhteiskunnalliseen toimintaan osallistuminen on demokratian toimivuuden perusedellytys. Osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja sekä vastuullista suhtautumista tulevaisuuteen voi oppia vain harjoittelemalla. Kouluyhteisö tarjoaa tähän turvalliset puitteet. Samalla perusopetus luo osaamisperustaa oppilaiden kasvulle

demokraattisia oikeuksia ja vapauksia vastuullisesti käyttäviksi, aktiivisiksi kansalaisiksi. Koulun tehtävänä on vahvistaa jokaisen oppilaan osallisuutta.

Perusopetuksessa luodaan edellytykset oppilaiden kiinnostukselle kouluyhteisön ja yhteiskunnan asioita kohtaan. Koulussa kunnioitetaan heidän oikeuttaan osallistua päätöksentekoon ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Oppilaat osallistuvat oman opiskelunsa, yhteisen koulutyön ja oppimisympäristön suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. He saavat tietoja ja kokemuksia kansalaisyhteiskunnan osallistumis- ja vaikuttamisjärjestelmistä ja keinoista sekä yhteisöllisestä työskentelystä koulun ulkopuolella. Ympäristön suojelemisen merkitys avautuu omakohtaisen luontosuhteen kautta. Oppilaat oppivat arvioimaan median vaikutuksia ja käyttämään sen mahdollisuuksia. Kokemusten kautta oppilaat oppivat vaikuttamista, päätöksentekoa ja vastuullisuutta. Samalla he oppivat hahmottamaan sääntöjen ja sopimusten sekä luottamuksen merkityksen. Osallistuessaan sekä koulussa että sen ulkopuolella oppilaat oppivat ilmaisemaan omia näkemyksiään rakentavasti. He oppivat työskentelemään yhdessä ja saavat tilaisuuksia harjoitella neuvottelemista, sovittelemista ja ristiriitojen ratkaisemista sekä asioiden kriittistä tarkastelua. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ehdotuksiaan eri osapuolten yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon sekä oikeudenmukaisen kohtelun ja kestävän elämäntavan näkökulmista.

Perusopetuksen aikana oppilaat pohtivat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden välisiä yhteyksiä sekä erilaisia tulevaisuusvaihtoehtoja. Heitä ohjataan ymmärtämään omien valintojen, elämäntapojen ja tekojen merkitys paitsi itselle, myös lähiyhteisöille, yhteiskunnalle ja luonnolle. Oppilaat saavat valmiuksia sekä omien että yhteisön ja yhteiskunnan toimintatapojen ja -rakenteiden arviointiin ja muuttamiseen kestävää tulevaisuutta rakentaviksi.

Biologia

Oppiaineen tehtävä

Perusteen teksti

Biologian opetuksen tehtävänä on auttaa oppilaita ymmärtämään elämää ja sen kehittymistä, kartuttaa oppilaan luonnontuntemusta sekä ohjata oppilaita ymmärtämään ekosysteemien toimintaa, ihmisen elintoimintoja sekä perinnöllisyyden ja evoluution perusteita.

Biologian opetuksessa työskennellään myös luonnossa ja ohjataan oppilaita tutkivan oppimisen avulla tutustumaan biologisen tiedonhankinnan luonteeseen. Luonnon tutkimisessa käytetään sekä maasto- että laboratoriotyömenetelmiä. Elämyksellinen ja kokemuksellinen oppiminen virittää oppimisen iloa ja herättää kiinnostusta tarkkailla elinympäristön tilaa ja siinä tapahtuvia muutoksia. Opiskelussa hyödynnetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Teknologian käyttö edistää oppilaiden yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa biologian opetuksessa.

Biologian opetuksessa tuetaan oppilaiden ongelmanratkaisu- ja yhteistyötaitojen sekä yhteisöllisyyden kehittymistä ja annetaan valmiuksia biologiaa hyödyntävien alojen opiskeluun sekä työelämään.

Biologian opetus auttaa oppilaita ymmärtämään, miten biologian tietoja ja taitoja voidaan soveltaa ja hyödyntää omassa elämässä, eettisissä pohdinnoissa, ajankohtaisten biologiaan liittyvien uutisten seurannassa sekä siinä, kuinka yhteiskunnalliseen päätöksentekoon voidaan vaikuttaa. Biologian opetus kehittää oppilaiden ympäristötietoisuutta ja halua vaalia luonnon monimuotoisuutta. Oppilaat saavat valmiuksia vaikuttaa ja osallistua oman lähiympäristönsä kehittämiseen ja sen säilymiseen elinvoimaisena. Oppilaita ohjataan kestävään elämäntapaan ja globaalin vastuun ymmärtämiseen.

Tavoitteet ja sisällöt

Vuosiluokkaistetut tavoitteet Valtion koulukodin koulun kotisivulla, linkki vanhan opetussuunnitelman voimassa olevaan osuuteen.

Biologian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Tavoitteena on, että biologian opetuksessa oppilailla on mahdollisuus työskennellä erilaisissa tutkimuksellisuutta tukevissa oppimisympäristöissä sekä koulussa, että koulun ulkopuolella. Maasto- ja laboratoriotyöskentelyssä oppilaita ohjataan havainnoimaan ja käyttämään biologialle ominaisia tutkimusmenetelmiä. Biologian opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on, että oppilaita ohjataan käyttämään myös sähköisiä oppimisympäristöjä biologisen tiedon hankinnassa, käsittelyssä, tulkinnassa ja esittämisessä.

Biologian työtapoja valittaessa painotetaan vuorovaikutusta ja yhteisöllisyyttä ottaen huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet. Monipuolisten työtapojen avulla jokainen oppilas saa erilaisia kokemuksia, pystyy omaksumaan luonnontieteelle luonteenomaisia tutkimusmenetelmiä ja harjaantuu tekemään johtopäätöksiä sekä raportoimaan ja soveltamaan oppimaansa. Biologian opetuksen tavoitteiden mukaisesti elämyksellisyys, kokemuksellisuus ja toiminnallisuus kehittävät oppilaiden taitoa pohtia omia arvovalintoja. Lisäksi oppilaille kehittyy taito tarkastella kriittisesti ilmiöitä ja erilaisia tietolähteitä.

Paikallinen tarkennus

Biologian opetuksessa hyödynnetään koulukotien sijaintia luonnon äärellä. Opetusta rikastetaan esimerkiksi vierailuilla lähialueen rakennettuun ja luonnonympäristöön. Erilaisia oppimisympäristöjä käytetään joustavasti oppimistavoitteiden mukaisesti.

Koulukodeissa työskentelevät ulkomaalaiset vapaaehtoistyöntekijät voivat perehdyttää oppilaita omien maidensa luonnon erityispiirteisiin ja eläimistöön. Oppimisessa ja opettamisessa pyritään kiireettömyyteen ja aitoon kohtaamiseen. Onnistuneita oppimiskokemuksia rakennetaan yhteisten onnistumisten ja yksilöllisten vahvuuksien kautta.

Opetuksessa toiminnallisuus, kerronnallisuus ja kokemuksellisuus ovat keskeisessä roolissa, samoin kuin oppilaiden omat kokemukset, ajatukset ja mielenkiinnon kohteet. Oppilas toimii aktiivisena toimijana, ja häntä rohkaistaan ympäröivän maailman havainnointiin, tulkintaan ja vuorovaikutukseen.

Opettaja valitsee yhdessä oppilaan kanssa sopivan työtavan, joka tukee oppimista parhaiten. Oppilaita ohjataan kokeilemaan erilaisia työtapoja ja tuetaan itseohjautuvuuden kehittymistä. Kokemuksellisuuden ja toiminnallisuuden lisäksi työtapoina voidaan käyttää muun muassa ryhmätöitä, yhteistoiminnallista oppimista ja draamaa. Opettaja ohjaa työtapojen suunnittelua ja arviointia.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki biologiassa vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Biologian opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita omakohtaiseen havainnointiin ja tutkimiseen itsenäisesti ja ryhmissä sekä erilaisissa oppimisympäristöissä. Maasto- ja laboratoriotyöskentely toteutetaan siten, että turvallisuuskysymykset otetaan huomioon. Oppilaiden yksilöllisen tuen tarpeet huomioidaan erilaisten työmenetelmien valinnassa. Kasvua, kehitystä sekä oppimisen iloa tukevat tutkimuksellisuus, yhdessä tekeminen, vastuullisuus omasta työskentelystä, luontosuhteen syveneminen sekä tiedon liittäminen jo ennestään opittuun. Biologian tavoitteiden kannalta on keskeistä tiedostaa oppilaiden mahdolliset vaikeudet laboratorio- ja maastotyöskentelyssä. Oppilaita tuetaan työskentelyssä kunkin omien vahvuuksien pohjalta sekä tarvittaessa vahvistamalla oppilaiden taitoja eri tukimuotoja hyödyntäen. Eriyttäminen on mahdollista yhteisissä tutkimustehtävissä, joissa oppilaat toimivat erilaisissa rooleissa ja etenevät yksilöllisesti ajattelun taitojen eri tasoille.

Paikallinen tarkennus

Biologian opiskeluun kannustetaan suhtautumaan mielekkäänä ja tarkoituksenmukaisena. Tavoitteena on tukea kasvua luontoa kunnioittaviksi, vastuullisiksi yksilöiksi. Ohjauksessa tuetaan tutkivaa opiskelutapaa ja kannustetaan tulkitsemaan, vertailemaan ja soveltamaan hankittua tietoa.

Ohjauksen tukena voidaan käyttää erilaisia oppimisen prosesseja ja kokemuksia, esimerkiksi oppimispäiväkirjamaisesti tallentavia menetelmiä. Tärkeää on kannustaa ja tukea realistisen käsityksen muodostumista itsestä aktiivisena oppijana. Tavoitteena on tukea itseohjautuvuuden kehittymistä sekä ylläpitää oppimisen ja tekemisen iloa.

Opetusta eheytetään mahdollisuuksien mukaan. Yksilölliset erot otetaan huomioon, ja tämän avulla pyritään ehkäisemään tuen tarpeen syntymistä. Selkeät ja johdonmukaiset toimintatavat helpottavat opiskelua. Opetuksessa käytetään erilaisia opetusmenetelmiä ja hyödynnetään monikanavaisuutta. Lisäksi opetetaan erilaisia oppimistekniikoita.

Monipuoliset aiheet tarjoavat mahdollisuuden eriyttämiseen. Osaamista voi osoittaa myös suullisesti kirjallisten tuotosten sijaan. Erilaiset oppijat otetaan huomioon opetuksessa. Eriyttäminen perustuu oppilaantuntemukseen. Ohjauksen lähtökohtana ovat kohtaaminen, ratkaisukeskeisyys ja vahvuuksien tunnistaminen. Opetus tarjoaa haasteita myös nopeammin eteneville.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi biologiassa vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Biologian opetuksessa kannustava ja rakentava palaute eli formatiivinen arviointi tukee opintojen aikana oppilaiden motivaation rakentumista, tutkimustaitojen kehittymistä sekä auttaa jokaista löytämään omat vahvuutensa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin biologian tavoitteisiin. Palautteen avulla oppilaita rohkaistaan toimimaan aktiivisesti ja vastuullisesti omassa lähiympäristössä ja soveltamaan käytännössä oppimaansa biologista tietoa. Biologian summatiivisessa arvioinnissa oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Arviointi kohdistuu sekä oppilaan tiedolliseen osaamiseen että biologisiin taitoihin erilaisissa oppimistilanteissa ja -ympäristöissä. Opettaja seuraa oppilaan taitoa tehdä havaintoja, kerätä, käsitellä, tulkita, arvioida ja esittää erilaisia aineistoja. Lisäksi arvioidaan oppilaan taitoa käyttää biologialle ominaista välineistöä, tieto- ja viestintäteknologiaa sekä taitoa toteuttaa pienimuotoisia kokeita ja tutkimuksia koulussa ja sen ulkopuolella. Arvioinnin ja palautteen tehtävänä on osaltaan kehittää jokaisen oppilaan työskentelytaitoja.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona biologian opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut biologian oppimäärän

tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt biologian tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on biologian tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan biologian oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy biologian päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Biologiassa oppilaan osaaminen kehittyy yleensä eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Oppilaan työskentelyn ohjaamisella biologiassa tarkoitetaan esimerkiksi suullisten lisäohjeiden antamista, ohjaavien kysymysten esittämistä, välineillä havainnollistamista tai vastaavien esimerkkien antamista työskentelyn aikana. Biologiassa kussakin kriteerikuvauksessa ilmaistaan myös alemman arvosanan osaaminen.

Paikallinen tarkennus

Arviointi vuosiluokkien 7–9 biologiassa on numeerista. Oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin tavoitteisiin annetaan säännöllisesti, monipuolisesti ja jatkuvasti palautetta. Palaute on sekä sanallista että numeerista ja luonteeltaan kannustavaa, mikä tukee itseluottamuksen kehittymistä ja opiskelumotivaatiota. Opettajan antama palaute auttaa huomaamaan, mitä tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää ja miten. Oman edistymisen arviointia harjoitellaan yksilöllisen oppimisen kautta. Opettaja seuraa, havainnoi ja dokumentoi opiskelua sekä käy oppilaan kanssa keskusteluja edistymisestä.

Arvioinnissa otetaan huomioon mahdolliset oppimisvaikeudet. Käytössä on monipuolisia menetelmiä, joiden avulla jokainen oppilas kykenee osoittamaan osaamistaan mahdollisimman hyvin. Jos oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas opiskelee perusopetuksen oppimäärän mukaisesti, oppilaan oppimista ja osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen oppimäärän tavoitteisiin käyttäen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden arviointikriteerejä.

Jos oppilas opiskelee rajatun oppimäärän mukaan oppiainetta, arvioidaan oppilaan oppimista ja osaamista oppiaineessa suhteessa oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa määriteltyihin tavoitteisiin ja sisältöihin. Osaamisen tason määrittelyssä ei siis käytetä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä arviointikriteerejä. Oppimäärä rajataan vasta, kun oppilas ei tukitoimista huolimatta kykene saavuttamaan arvosanan 5 edellyttämää osaamista.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona biologian opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Arvosana muodostetaan suhteuttamalla osaamisen taso biologian valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin.

Osaaminen kehittyy yleensä eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Päättöarvosanaa muodostettaessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Arvosana kahdeksan (8) annetaan, mikäli oppilas osoittaa keskimäärin kriteerien mukaista osaamista. Tason kahdeksan ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida heikompaa suoriutumista toisten tavoitteiden kohdalla.

Elämänkatsomustieto

Elämänkatsomustiedon tehtävä

Perusteen teksti

Elämänkatsomustiedon opetuksen ydintehtävänä on edistää oppilaiden kykyä etsiä hyvää elämää. Elämänkatsomustiedossa ihmiset ymmärretään kulttuuriaan uusintavina ja luovina toimijoina, jotka kokevat ja tuottavat merkityksiä keskinäisessä toiminnassaan ja kanssakäymisissä ympäröivän maailman kanssa. Katsomuksia, inhimillisiä käytäntöjä ja niitä koskevia merkityksiä pidetään yksilöiden, yhteisöjen ja kulttuuriperinnön vuorovaikutuksen tuloksina. Elämänkatsomustiedossa painotetaan ihmisten kykyä vaikuttaa aktiivisesti omaan ajatteluunsa ja toimintaansa. Tämä koskee myös oppilaiden opiskelua ja oppimista. Siksi on keskeistä sovittaa opetukseen ja opiskeluun oppilaan oma ajattelu- ja kokemusmaailma.

Elämänkatsomustiedon opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden valmiuksia kasvaa itsenäiseksi, suvaitsevaiseksi, vastuulliseksi ja arvostelukykyiseksi yhteisönsä jäseneksi. Tavoitteena on täysivaltainen demokraattinen kansalaisuus globalisoituvassa ja nopeasti muuttuvassa maailmassa. Tämä edellyttää elämänkatsomustiedon opetukselta monipuolisen katsomuksellisen ja kulttuurisen yleissivistyksen kartuttamisen lisäksi eettisen ja kriittisen ajattelu- ja toimintakyvyn sekä oppimisen taitojen kehittämistä. Elämänkatsomustiedossa kriittinen ajattelu ymmärretään perusteita etsivänä, asiayhteydet hahmottavana ja tilannetajuisena sekä itseään korjaavana. Siihen liittyy avoin ja pohdiskeleva asenne.

Elämänkatsomustieto tukee laaja-alaisen osaamisen kehittymistä, erityisesti ajattelun ja oppimaan oppimisen taitoja, kulttuurisen osaamisen, vuorovaikutuksen ja ilmaisun taitoja, itsestä huolehtimista ja arjentaitoja sekä osallistumista, vaikuttamista ja vastuullisuutta.

Elämänkatsomustiedon tehtävä vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Vuosiluokilla 7–9 elämänkatsomustiedon opetuksen erityisenä tehtävänä on kasvattaa oppilaiden kykyä oman tulevaisuutensa hahmottamiseen ja suunnittelemiseen. Oppilaiden identiteetin ja elämänkatsomuksen rakentamisen

tukemisessa otetaan erityisesti huomioon yleissivistävän tietoperustan laajentaminen sekä oppilaiden omakohtaiset valinnat perusopetuksen jälkeen. Oppilaita tuetaan omakohtaisten hyvän elämän mallien löytämisessä.

Tavoitteet ja sisällöt

Vuosiluokkaistetut tavoitteet Valtion koulukodin koulun kotisivulla, linkki vanhan opetussuunnitelman voimassa olevaan osuuteen.

Elämänkatsomustiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Työtapojen valinnassa on oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä taata turvallinen ja avoin oppimis- ja keskusteluympäristö, jossa oppilas kokee tulevansa kuulluksi ja arvostetuksi. Erityisesti kunkin uuden ryhmän aloittaessa ryhmäytyminen on olennainen osa oppimisympäristön rakentumista. Työskentelyssä tuetaan oppimisen itsesäätelytaitojen kehittymistä. Oppilaat elävät globalisoituvassa mediamaailmassa, jota erilaiset digitaaliset sovellukset muokkaavat. Siksi elämänkatsomustiedon oppimisympäristössä on olennaista, että välitön henkilökohtainen yhteisöllinen kanssakäyminen voi yhdistyä erilaisten medioiden ja digitaalisen vuorovaikutuksen pedagogisesti monipuoliseen hyödyntämiseen.

Paikallinen tarkennus

Koulussa edustetut erilaiset uskonnot ja katsomukset ovat luonnollinen osa arkea. Elämänkatsomustiedon tunneilla tavoitteena on luoda turvallinen oppimisympäristö, jossa toimitaan avoimessa ja vuorovaikutteisessa ilmapiirissä. Oppilaat osallistuvat oppimisympäristöjen ja työtapojen suunnitteluun. Erilaisia oppimisympäristöjä hyödynnetään joustavasti oppimistavoitteiden mukaisesti.

Elämänkatsomustietoon tutustutaan toiminnallisuuden, kerronnallisuuden ja kokemuksellisuuden kautta. Keskustelu on tärkeä osa opetusta. Oppitunneilla käsitellään eettisiä kysymyksiä ikäkauden huomioiden. Harjoitellaan omien näkemysten perustelemista ja toisten mielipiteiden kuuntelemista.

Oppilaiden kokemukset, ajatukset ja mielenkiinnon kohteet ovat keskeisessä roolissa. Rohkaistaan ympäröivän maailman havainnointiin, tulkintaan ja vuorovaikutukseen muiden kanssa. Opetuksessa huomioidaan käsiteltävien asioiden ajankohtaisuus ja pyritään edistämään kykyä ymmärtää maailman tapahtumia erilaisia viestintäkanavia ja välineitä hyödyntäen. Opetusta rikastetaan eri toimijoiden vierailuilla.

Työtavat valitaan ikäkausille ja oppimistilanteille sopiviksi. Sopiva työtapa valitaan yhdessä oppilaan kanssa, jotta oppiminen onnistuisi parhaalla mahdollisella tavalla. Opetuksessa korostetaan kiireettömyyttä ja kohtaamista. Oppimiskokemuksia rakennetaan yhteisten onnistumisten ja yksilöllisten vahvuuksien kautta. Toiminnallisuuden ja kokemuksellisuuden lisäksi käytetään muun muassa ryhmätöitä, yhteistoiminnallista oppimista ja draamaa. Projekteja voidaan toteuttaa yksin tai ryhmässä, myös oppiainerajat ylittäen. Oppilas saa ohjausta työtapojen suunnitteluun ja arviointiin.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki elämänkatsomustiedossa vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen ja tuen järjestämisessä on vahvistaa oppilaan osallisuuden ja minäpystyvyyden kokemusta. Elämänkatsomustieto oppiaineena tukee oppilaan hyvinvointia, kehitystä ja oppimista tarjoamalla mahdollisuuksia ja käsitteellisiä välineitä tutkia, jäsentää ja rakentaa omaa katsomuksellista identiteettiä yhdessä muiden kanssa. Ohjausta ja tukea tarvitaan oppiaineen käsitteellisen sisällön hahmottamiseen erityisesti eettisissä kysymyksissä sekä vuorovaikutus- ja ajattelutaitojen kehittymiseen. Oppilaiden yksilöllisen tuen tarpeet sekä mahdollisuus syventymiseen ja yksilölliseen etenemiseen otetaan huomioon työtapojen ja sisältöjen valinnassa.

Paikallinen tarkennus

Kasvua tuetaan suvaitsevaisuuteen ja toisten näkemyksien kunnioittamiseen. Lisäksi kehitetään katsomuksellista yleissivistystä sekä rakennetaan identiteettiä ja elämänkatsomusta.

Opetusta eheytetään mahdollisuuksien mukaan. Yksilölliset erot huomioidaan, ja tämän avulla pyritään ehkäisemään tuen tarpeen syntymistä. Selkeät ja

johdonmukaiset toimintatavat helpottavat opiskelua. Käytetään erilaisia opetusmenetelmiä ja hyödynnetään monikanavaisuutta. Oppimistekniikoita opetetaan monipuolisesti.

Monipuoliset aiheet tarjoavat mahdollisuuden eriyttämiseen. Taidot voidaan osoittaa suullisesti kirjallisten tuotosten sijaan. Erilaiset oppijat huomioidaan oppitunneilla. Eriyttäminen perustuu oppilaantuntemukseen. Ohjauksen lähtökohtana ovat kohtaaminen, ratkaisukeskeisyys ja yksilölliset vahvuudet. Opetuksessa tarjotaan haasteita myös nopeammin edistyville.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi elämänkatsomustiedossa vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Elämänkatsomustiedon arviointi perustuu työskentelyn havainnointiin ja keskusteluihin ja argumentaatioon sekä oppilaiden monimuotoisten tuotosten tarkasteluun. Tuotosten sisällön lisäksi arvioidaan opiskeluprosessia ja työn eri vaiheita, kuten kysymysten muodostamista, perusteluiden rakentamista, aiheen rajaamista, tiedonhakua, näkökulmien perustelemista, käsitteiden käyttöä, ilmaisun selkeyttä ja työn loppuun saattamista. Oppilaiden itsearviointia ja vertaispalautetta käytetään arvioinnin tukena.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona elämänkatsomustiedon opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut elämänkatsomustiedon oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt elämänkatsomustiedon tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on elämänkatsomustiedon tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet tietyn arvosanan mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn

arviointi sisältyy elämänkatsomustiedon päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Elämänkatsomustiedon arvioinnissa painotetaan sitä, että oppiaineessa edistetään oppilaiden kykyä etsiä hyvää elämää ja korostetaan oppilaiden kykyä vaikuttaa aktiivisesti omaan ajatteluunsa ja toimintaansa. Elämänkatsomustiedossa tuetaan oppilaan itsenäisen ajattelun ja argumentaation kehitystä ja avointa pohdiskelemista. Kehitys on koko yläkoulun kestävä jatkumo, mikä otetaan huomioon päättöarviointia annettaessa.

Paikallinen tarkennus

Oppilaille annetaan säännöllisesti kannustavaa palautetta taitojen kehittymisestä. Vuosiluokkien 7–9 elämänkatsomustiedon arviointi on numeerista. Arviointi on monipuolista ja jatkuvaa, ja siinä huomioidaan eri tavoin osoitettu osaaminen. Oppilaat tekevät myös itsearviointeja omasta oppimisestaan. Yksilöllisen oppimisen kautta harjoitellaan oman edistymisen arviointia.

Opettaja seuraa, havainnoi ja dokumentoi opiskelua sekä keskustelee edistymisestä. Arvioinnin tavoitteena on tukea oppimisprosessia ja ohjata tiedostamaan omaa ajattelua ja toimintaa.

Arvioinnissa otetaan huomioon mahdolliset oppimisvaikeudet. Käytössä on monipuolisia menetelmiä, joiden avulla jokainen oppilas kykenee osoittamaan osaamistaan mahdollisimman hyvin. Jos oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas opiskelee perusopetuksen oppimäärän mukaisesti, oppilaan oppimista ja osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen oppimäärän tavoitteisiin käyttäen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden arviointikriteerejä.

Jos oppilas opiskelee rajatun oppimäärän mukaan oppiainetta, arvioidaan oppilaan oppimista ja osaamista oppiaineessa suhteessa oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa määriteltyihin tavoitteisiin ja sisältöihin. Osaamisen tason määrittelyssä ei siis käytetä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä arviointikriteerejä. Oppimäärä rajataan vasta, kun oppilas ei tukitoimista huolimatta kykene saavuttamaan arvosanan 5 edellyttämää osaamista.

Päättöarviointi tehdään lukuvuonna, jolloin elämänkatsomustiedon opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Arvosana muodostetaan suhteuttamalla osaamisen taso valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin.

Osaaminen kehittyy eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Päättöarvosanaa muodostettaessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Arvosana kahdeksan (8) edellyttää keskimäärin kriteerien mukaista osaamista. Tason ylittäminen joillakin alueilla voi kompensoida heikompaa suoriutumista toisilla alueilla.

Fysiikka

Oppiaineen tehtävä

Perusteen teksti

Fysiikan opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden luonnontieteellisen ajattelun sekä maailmankuvan kehittymistä. Fysiikan opetus auttaa ymmärtämään fysiikan ja teknologian merkitystä jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa. Opetus tukee oppilaiden valmiuksia keskustella fysiikan ja teknologian asioista ja ilmiöistä. Opetus välittää kuvaa fysiikan merkityksestä kestävän tulevaisuuden rakentamisessa: fysiikkaa tarvitaan uusien teknologisten ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa. Opetus ohjaa oppilaita ottamaan vastuuta ympäristöstään.

Fysiikan opetuksen tehtävänä on tukea fysiikkaan liittyvien käsitteiden rakentumista sekä ilmiöiden ymmärtämistä. Vuosiluokilla 7–9 opiskelun pääpaino on kvalitatiivisella tasolla, mutta oppilaiden abstraktin ajattelun ja matemaattisten taitojen kehittyessä laajennetaan työskentelyä joidenkin ilmiöiden osalta kvantitatiiviselle tasolle. Aikaisemmat kokemukset, uudet havainnot ja näkökulmat muokkautuvat oppilaiden ja opettajien vuorovaikutuksessa johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaista käsitystä ympäröivästä todellisuudesta. Opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin eri tilanteissa.

Fysiikan opetuksen lähtökohtana ovat luonnosta ja teknologisesta ympäristöstä tehdyt havainnot ja tutkimukset. Tutkimusten tekemisellä on oleellinen merkitys käsitteiden omaksumisessa ja ymmärtämisessä, tutkimisen taitojen oppimisessa ja luonnontieteiden luonteen hahmottamisessa. Tutkimusten tekeminen kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa oppilaita fysiikan opiskeluun.

Opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita hahmottamaan fysiikan osaamisen merkitystä myös jatko-opintojen ja työelämän kannalta. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistetään tarjoamalla oppilaille mahdollisuuksia soveltaa fysiikkaa erilaisissa konteksteissa sekä tutustua monipuolisesti ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Tavoitteet ja sisällöt

Vuosiluokkaistetut tavoitteet Valtion koulukodin koulun kotisivulla, linkki vanhan opetussuunnitelman voimassa olevaan osuuteen.

Fysiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Monipuolisilla työtavoilla ja oppimisympäristöillä tuetaan fysiikan tavoitteiden saavuttamista. Tutkimuksellinen lähestymistapa tukee käsitteiden rakentumista ja tutkimisen taitojen oppimista. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa. Kokeellisessa työskentelyssä noudatetaan työturvallisuuslainsäädäntöä ja erityisesti nuoria työntekijöitä koskevia rajoituksia.

Oppimisympäristöissä käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa luontevalla tavalla. Jotta fysiikan ja teknologian soveltamiseen voidaan tutustua monipuolisesti, koulun tilojen lisäksi hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia kuten lähiympäristöä sekä yhteistyötä yritysten ja asiantuntijoiden kanssa.

Paikallinen tarkennus

Opetuksessa hyödynnetään koulukotien sijaintia luonnon ääressä. Opetusta rikastetaan muun muassa vierailuilla lähialueen yrityksiin tai kutsumalla asiantuntijoita kouluun. Erilaisia oppimisympäristöjä käytetään joustavasti oppimistavoitteiden mukaisesti.

Toiminnallisuus, kerronnallisuus ja kokemuksellisuus ovat keskeisessä roolissa. Myös kokemukset, ajatukset ja mielenkiinnon kohteet otetaan huomioon. Oppilas toimii aktiivisesti ja häntä rohkaistaan havainnoimaan ja tulkitsemaan ympäröivää maailmaa sekä osallistumaan vuorovaikutukseen. Osallisuus korostuu tutkimustehtävien suunnittelussa ja toteutuksessa. Opetuksessa huomioidaan käsiteltävien asioiden ajankohtaisuus, ja pyritään edistämään kykyä ymmärtää maailman tapahtumia hyödyntämällä monipuolisia viestintäkanavia ja välineitä.

Sopiva työtapa valitaan yhdessä oppilaan kanssa, jotta oppiminen onnistuisi mahdollisimman hyvin. Oppimisessa ja opettamisessa pyritään kiireettömyyteen ja kohtaamiseen. Onnistuneita oppimiskokemuksia rakennetaan yhteisten onnistumisten ja yksilöllisten vahvuuksien kautta. Fysiikan opiskelussa käytetään muun muassa ryhmätöitä ja yhteistoiminnallista oppimista. Toiminnallisia työtapoja valittaessa painotetaan työturvallisuutta.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki fysiikassa vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Fysiikan tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita itsenäiseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä tunnistamaan oppimistapojaan. Käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä tuetaan, jotta oppilaille muodostuu käsitteistä selkeitä kokonaisuuksia. Kokeellisessa työskentelyssä oppilaita ohjataan turvalliseen ja sujuvaan työskentelyyn. Tutkimustehtävillä voidaan eriyttää opetusta, jolloin oppilaat voivat toimia erilaisissa rooleissa tai edetä yksilöllisesti ajattelutaitojen eri tasoille. Erilaisilla malleilla ja niiden käyttötavoilla voidaan myös haastaa oppilaiden kehittyviä abstraktin ajattelun taitoja. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta, osallisuus toiminnan suunnittelussa sekä onnistumisen kokemukset tukevat oppilaiden oppijaminäkuvan vahvistumista.

Paikallinen tarkennus

Fysiikan opiskelua kannustetaan näkemään mielekkäänä ja tarkoituksenmukaisena. Kasvua tuetaan ympäristöä kunnioittaviksi, vastuullisiksi yksilöiksi. Ohjataan tutkivaan opiskelutapaan ja kannustetaan tulkitsemaan, vertailemaan ja soveltamaan hankittua tietoa.

Ohjauksen tukena voidaan käyttää erilaisia oppimisen prosesseja ja kokemuksia, esimerkiksi oppimispäiväkirjamaisesti tallentavia menetelmiä. Tärkeää on kannustaa ja tukea muodostamaan realistinen käsitys itsestä aktiivisena oppijana. Tavoitteena on tukea itseohjautuvuuden kehittymistä ja ylläpitää oppimisen ja tekemisen iloa.

Opetusta eheytetään mahdollisuuksien mukaan. Yksilölliset erot huomioidaan, ja tätä kautta pyritään ehkäisemään tuen tarpeen syntymistä. Selkeät ja johdonmukaiset

toimintatavat helpottavat opiskelua. Käytetään erilaisia opetusmenetelmiä ja hyödynnetään monikanavaisuutta. Lisäksi opetetaan erilaisia oppimistekniikoita.

Monipuoliset aiheet mahdollistavat eriyttämisen. Taidot voidaan osoittaa suullisesti kirjallisten tuotosten sijaan. Erilaiset oppijat huomioidaan oppitunneilla. Eriyttäminen perustuu oppilaantuntemukseen. Ohjauksen lähtökohtina ovat kohtaaminen, ratkaisukeskeisyys ja yksilölliset vahvuudet. Opetus tarjoaa haasteita myös nopeammin edistyville.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi fysiikassa vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Työskentelyn jäsentäminen pienemmiksi kokonaisuuksiksi, projekteiksi tai kokeellisiksi töiksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperusteensa, tukee monipuolista arviointia. Kokeellisen työskentelyn arviointi voi edetä hierarkisesti työskentelyn, havainnoinnin ja mittaamisen perustaidoista ohjeistettuihin tutkimustehtäviin ja lopulta avoimiin tutkimuksiin. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omia ennakkotietojaan, -taitojaan ja -käsityksiään. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen ja kysymysten avulla. Kannustava palaute tukee erityisesti tutkimisen taitojen kehittymistä ja motivaation rakentumista. Kokonaisuuksien lopussa arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja suunnataan huomiota kohti uusia kehittämishaasteita. Arviointi perustuu monimuotoisten tuotosten lisäksi työskentelyn havainnointiin. Tuotosten sisällön lisäksi arvioidaan opiskeluprosessia ja työn eri vaiheita, kuten kysymysten muodostamista, aiheen rajaamista, tiedonhakua, näkökulmien perustelemista, käsitteiden käyttöä, ilmaisun selkeyttä ja työn loppuun saattamista. Oppilaiden itsearviointitaitoja ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja kehitetään osana formatiivista arviointia. Opettajan ja oppilaiden välisiä keskusteluja voidaan käyttää arvioinnin tukena.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona fysiikan opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut fysiikan oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt fysiikan tavoitteet ja

niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on fysiikan tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan fysiikan oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy fysiikan päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Oppilaan työskentelyn ohjaamisella fysiikassa tarkoitetaan esimerkiksi suullisten lisäohjeiden antamista, ohjaavien kysymysten esittämistä, välineillä havainnollistamista tai vastaavien esimerkkien antamista työskentelyn aikana. Päättöarvioinnin kriteerien kuvaukset on kirjoitettu kumulatiivisesti, eli edellisen arvosanan osaaminen sisältyy seuraavan arvosanan osaamiseen, vaikkei tätä ole joka tavoitteen kohdalla erikseen kirjoitettu näkyviin.

Paikallinen tarkennus

Oppilaille annetaan säännöllisesti kannustavaa palautetta taitojen kehittymisestä. Vuosiluokkien 7–9 fysiikan arviointi on numeerista. Arviointi on monipuolista ja jatkuvaa, ja siinä huomioidaan eri tavoin osoitettu osaaminen. Oppilaat tekevät myös itsearviointeja omasta oppimisestaan. Yksilöllisen oppimisen kautta harjoitellaan ja opitaan itse arvioimaan omaa edistymistä.

Opettaja seuraa, havainnoi ja dokumentoi opiskelua sekä käy keskusteluja edistymisestä. Arvioinnin tavoitteena on tukea oppimisprosessia ja ohjata tiedostamaan omaa ajattelua ja toimintaa.

Arvioinnissa otetaan huomioon mahdolliset oppimisvaikeudet. Käytössä on monipuolisia menetelmiä, joiden avulla jokainen oppilas kykenee osoittamaan osaamistaan mahdollisimman hyvin. Jos oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas opiskelee perusopetuksen oppimäärän mukaisesti, oppilaan oppimista ja osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen oppimäärän tavoitteisiin käyttäen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden arviointikriteerejä.

Jos oppilas opiskelee rajatun oppimäärän mukaan oppiainetta, arvioidaan oppilaan oppimista ja osaamista oppiaineessa suhteessa oppilaskohtaisen tuen toteuttamista

koskevassa suunnitelmassa määriteltyihin tavoitteisiin ja sisältöihin. Osaamisen tason määrittelyssä ei siis käytetä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä arviointikriteerejä. Oppimäärä rajataan vasta, kun oppilas ei tukitoimista huolimatta kykene saavuttamaan arvosanan 5 edellyttämää osaamista.

Päättöarviointi tehdään lukuvuonna, jolloin fysiikan opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Arvosana muodostetaan suhteuttamalla osaamisen taso valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin.

Osaaminen kehittyy yleensä eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Päättöarvosanaa muodostettaessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on paikallisesti asetettu. Arvosana kahdeksan (8) edellyttää keskimäärin kriteerien mukaista osaamista. Tason ylittäminen joillakin alueilla voi kompensoida heikompaa suoriutumista toisilla alueilla.

Historia

Oppiaineen tehtävä

Perusteen teksti

Historian opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden historiatietoisuutta ja kulttuurien tuntemusta sekä kannustaa heitä omaksumaan vastuullisen kansalaisuuden periaatteet. Menneisyyttä koskevan tiedon avulla oppilaita ohjataan ymmärtämään nykyisyyteen johtanutta kehitystä, henkisen ja aineellisen työn arvoa sekä pohtimaan tulevaisuuden valintoja. Oppilaita ohjataan näkemään yksilön merkitys historiallisena toimijana sekä oivaltamaan toiminnan taustalla esiintyviä tekijöitä ja ihmisten motiiveja. Tarkoituksena on tukea oppilaiden identiteetin rakentumista sekä edistää heidän kasvuaan aktiivisiksi ja erilaisuutta ymmärtäviksi yhteiskunnan jäseniksi.

Historianopetuksessa oppilaat paneutuvat erilaisten toimijoiden tuottaman tiedon kriittiseen käsittelyyn ja historiallisen lähdeaineiston ulottuvuuksiin. Opetuksessa syvennytään lisäksi historiantutkimuksen lähtökohtaan, jonka mukaan menneestä pyritään muodostamaan mahdollisimman luotettava kuva saatavilla olevan todistusaineiston perusteella. Opetuksen tavoitteena on kehittää historian tekstitaitoja: taitoa lukea ja analysoida menneisyyden toimijoiden tuottamia lähteitä sekä tehdä päteviä tulkintoja niiden tarkoituksesta ja merkityksestä.

Oppilaita ohjataan ymmärtämään historiatiedon tulkinnallisuutta ja moniperspektiivisyyttä sekä selittämään historiallisessa kehityksessä ilmenevää muutosta ja jatkuvuutta. Historianopetus auttaa oppilaita tunnistamaan yhteiskunnassa olevia arvoja, arvojännitteitä ja niissä tapahtuneita muutoksia eri aikoina.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Vuosiluokilla 7–9 historian opetuksen tehtävänä on syventää oppilaiden käsitystä historiallisen tiedon luonteesta. Opetus tukee oppilaiden oman identiteetin kehittymistä ja perehdyttää kulttuurien vaikutuksiin yksilöihin ja yhteiskuntiin. Opetuksessa korostetaan vuorovaikutuksellisia ja tutkimuksellisia työtapoja.

Tavoitteet ja sisällöt

Vuosiluokkaistetut tavoitteet Valtion koulukodin koulun kotisivulla, linkki vanhan opetussuunnitelman voimassa olevaan osuuteen.

Historian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Ajankohtaisten tapahtumien historiallisia juuria tarkastelemalla liitetään opiskeltavat sisällöt yhteiskuntaopin keskeisiin käsitteisiin.

Oppiaineiden tavoitteiden kannalta keskeistä on korostaa tutkimuksellisia työtapoja, esimerkiksi erilaisten ikätasolle sopivien ensi- ja toisen käden lähteiden tutkimista sekä avoimien oppimisympäristöjen käyttöä historiallisissa tutkimustehtävissä. Tavoitteena on kannustaa oppilaita omien tulkintojen tekemiseen ja eriävien tulkintojen arvioimiseen.

Oppilaita innostetaan hankkimaan tietoa koulun ulkopuolisesta historiakulttuurista, kuten peleistä, elokuvista ja kirjallisuudesta, sekä kehittämään historiallisen ajattelun taitojaan ja kriittistä arviointikykyään niiden avulla.

Paikallinen tarkennus

Koko maailma toimii oppimisympäristönä, ja erilaisia ympäristöjä hyödynnetään joustavasti. Opetusta rikastetaan esimerkiksi vierailuilla historiallisesti merkittäviin paikkoihin tai kutsumalla vierailijoita, kuten sota-ajan kokeneita henkilöitä, kouluun. Leirikoulut tarjoavat mahdollisuuksia tutustua historiallisiin kohteisiin. Koulukodeissa työskentelevät ulkomaalaiset vapaaehtoistyöntekijät voivat perehdyttää oppilaita omien maidensa historian erityispiirteisiin.

Oppimista ohjataan näkemään menneisyyden merkitys nykyisyyden taustalla. Oppilaita rohkaistaan havainnoimaan, tulkitsemaan ja olemaan vuorovaikutuksessa ympäröivän maailman kanssa ikätasoon sopivalla tavalla.

Toiminnallisuus ja vuorovaikutteisuus otetaan huomioon tietoteknisiä sovelluksia valittaessa. Opetuksessa painotetaan ajankohtaisuutta ja pyritään vahvistamaan

kykyä ymmärtää maailman tapahtumia hyödyntäen monipuolisia viestintäkanavia ja välineitä.

Työtavat valitaan ikäkauden ja oppimistilanteen mukaan tarkoituksenmukaisesti. Sopiva työtapa määritetään yhdessä oppilaan kanssa, jotta oppiminen toteutuisi parhaalla mahdollisella tavalla. Oppimisessa ja opettamisessa korostetaan kiireettömyyttä ja kohtaamista. Oppilaita ohjataan kokeilemaan erilaisia työtapoja ja tukemaan itseohjautuvuutta.

Kokemuksellisuuden ja toiminnallisuuden lisäksi työtapoina voidaan käyttää ryhmätöitä, yhteistoiminnallista oppimista ja draamaa. Opettaja ohjaa suunnittelemaan ja arvioimaan käytettyjä työtapoja.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki historiassa vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Historian opiskelussa rohkaistaan monipuoliseen havainnointiin, kommunikointiin, tekstin ja puheen tuottamiseen ja tulkintaan sekä draaman ja kuvallisen ilmaisun käyttöön. Tarvittaessa erilaisten tekstien ymmärtämiseen ohjataan yksinkertaistamalla tekstejä ja avaamalla tekstissä käytettyjä käsitteitä.

Jotkut historianopetuksessa käytetyt käsitteet (esimerkiksi yhteiskunta ja demokratia) ovat sellaisia, joiden ymmärtämistä syvennetään koko peruskoulun ajan oppilaan siirtyessä konkreettisesta ajattelusta käsitteelliseen ajatteluun.

Paikallinen tarkennus

Historian opiskelua kannustetaan näkemään mielekkäänä ja tarkoituksenmukaisena. Kasvua tuetaan erilaisuutta kunnioittaviksi, vastuullisiksi yksilöiksi. Ohjataan tutkivaan opiskelutapaan ja kannustetaan tulkitsemaan, vertailemaan ja soveltamaan hankittua tietoa.

Ohjauksen tukena voidaan käyttää erilaisia oppimisen prosesseja ja kokemuksia, esimerkiksi oppimispäiväkirjamaisesti tallentavia menetelmiä. Tärkeää on kannustaa ja tukea muodostamaan realistinen käsitys itsestä aktiivisena oppijana. Tavoitteena on tukea itseohjautuvuuden kehittymistä ja ylläpitää oppimisen ja tekemisen iloa.

Opetusta eheytetään mahdollisuuksien mukaan. Yksilölliset erot huomioidaan, ja näin pyritään ehkäisemään tuen tarpeen syntymistä. Käytetään erilaisia opetusmenetelmiä ja hyödynnetään monikanavaisuutta. Lisäksi opetetaan erilaisia oppimistekniikoita. Ohjataan löytämään parhaiten sopiva työtapa motivaation ja oppimisen mielekkyyden lisäämiseksi.

Yhdessä tekemiseen ja oma-aloitteisuuteen kannustetaan. Monipuoliset aiheet mahdollistavat eriyttämisen. Taidot voidaan osoittaa suullisesti kirjallisten tuotosten sijaan. Erilaiset oppijat huomioidaan oppitunneilla. Eriyttäminen perustuu oppilaantuntemukseen. Ohjauksen lähtökohtina ovat kohtaaminen, ratkaisukeskeisyys ja yksilölliset vahvuudet. Opetus tarjoaa haasteita myös nopeammin edistyville.

Oppilaan oppimisen arviointi historiassa vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Historian opetuksessa palautteella pyritään rohkaisemaan oppilaita omiin tulkintoihin ja näkemystensä argumentointiin. Kirjallisten tehtävien ohella arvioinnissa on otettava huomioon oppilaiden monimuotoiset työskentelyn ja osaamisen osoittamisen tavat. Sisältöjen muistamisen sijasta arvioinnissa kiinnitetään huomiota tiedon soveltamiseen ja historiallisen ajattelun hallintaan.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona historian opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut historian oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt historian tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on historian tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet tietyn arvosanan mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen

osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy historian päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Paikallinen tarkennus

Oppilaille annetaan säännöllisesti, monipuolisesti ja jatkuvasti palautetta oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa historian oppiaineen tavoitteisiin. Arviointi on numeerista, ja siinä huomioidaan eri tavoin osoitettu osaaminen.

Oppilaat tekevät itsearviointeja omasta oppimisestaan. Yksilöllisen oppimisen kautta harjoitellaan ja opitaan arvioimaan omaa edistymistä. Opettaja seuraa, havainnoi ja dokumentoi opiskelua sekä käy keskusteluja edistymisestä. Arvioinnin tavoitteena on tukea oppimisprosessia ja ohjata tiedostamaan omaa ajattelua ja toimintaa.

Arvioinnissa otetaan huomioon mahdolliset oppimisvaikeudet. Käytössä on monipuolisia menetelmiä, joiden avulla jokainen oppilas kykenee osoittamaan osaamistaan mahdollisimman hyvin. Jos oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas opiskelee perusopetuksen oppimäärän mukaisesti, oppilaan oppimista ja osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen oppimäärän tavoitteisiin käyttäen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden arviointikriteerejä.

Jos oppilas opiskelee rajatun oppimäärän mukaan oppiainetta, arvioidaan oppilaan oppimista ja osaamista oppiaineessa suhteessa oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa määriteltyihin tavoitteisiin ja sisältöihin. Osaamisen tason määrittelyssä ei siis käytetä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä arviointikriteerejä. Oppimäärä rajataan vasta, kun oppilas ei tukitoimista huolimatta kykene saavuttamaan arvosanan 5 edellyttämää osaamista.

Päättöarviointi tehdään lukuvuonna, jolloin historian opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Arvosana muodostetaan suhteuttamalla osaamisen taso valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin.

Päättöarvosanan muodostamisessa huomioidaan kaikki valtakunnalliset kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Arvosana kahdeksan (8) edellyttää keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Tavoitteiden ylittäminen joillakin osa-alueilla voi kompensoida heikompaa suoriutumista toisilla.

Kemia

Oppiaineen tehtävä

Perusteen teksti

Kemian opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden luonnontieteellisen ajattelun sekä maailmankuvan kehittymistä. Kemian opetus auttaa ymmärtämään kemian ja sen sovellusten merkitystä jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opetus tukee oppilaiden valmiuksia tehdä valintoja sekä käyttää tietoja ja taitoja elämän eri tilanteissa. Opetus välittää kuvaa kemian merkityksestä kestävän tulevaisuuden rakentamisessa: kemiaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa. Opetus ohjaa oppilaita ottamaan vastuuta ympäristöstään.

Kemian opetuksen tehtävänä on tukea kemiaan liittyvien käsitteiden rakentumista sekä ilmiöiden ymmärtämistä. Vuosiluokilla 7–9 opiskelun pääpaino on makroskooppisella tasolla, mutta oppilaiden abstraktin ajattelun kehittyessä yhteyttä submikroskooppisiin ja symbolisiin malleihin vahvistetaan. Oppilaiden aikaisemmista kokemuksista ja havainnoista edetään ilmiöiden kuvaamiseen ja selittämiseen sekä aineen rakenteen ja kemiallisten reaktioiden mallintamiseen kemian merkkikielellä. Opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin eri tilanteissa.

Kemian opetuksen lähtökohtana on elinympäristöön liittyvien aineiden ja ilmiöiden havainnointi ja tutkiminen. Tutkimusten tekemisellä on oleellinen merkitys käsitteiden sisäistämisessä, tutkimisen taitojen oppimisessa ja luonnontieteiden luonteen hahmottamisessa. Tutkimusten tekeminen kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa oppilaita kemian opiskeluun.

Opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita hahmottamaan kemian osaamisen merkitystä myös jatko-opintojen ja työelämän kannalta. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistetään tarjoamalla oppilaille mahdollisuuksia soveltaa kemiaa erilaisissa konteksteissa sekä tutustua monipuolisesti ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Tavoitteet ja sisällöt

Vuosiluokkaistetut tavoitteet Valtion koulukodin koulun kotisivulla, linkki vanhan opetussuunnitelman voimassa olevaan osuuteen.

Kemian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Monipuolisilla työtavoilla ja oppimisympäristöillä tuetaan kemian tavoitteiden saavuttamista. Tutkimuksellinen lähestymistapa tukee käsitteiden rakentumista ja tutkimisen taitojen oppimista. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa. Kokeellisessa työskentelyssä noudatetaan kemikaali- ja jätelainsäädäntöä sekä työturvallisuuslainsäädäntöä ja erityisesti nuoria työntekijöitä koskevia rajoituksia.

Oppimisympäristöissä käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa luontevalla tavalla. Jotta kemian ja teknologian soveltamiseen voidaan tutustua monipuolisesti, koulun tilojen lisäksi hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia kuten lähiympäristöä sekä yhteistyötä yritysten ja asiantuntijoiden kanssa.

Paikallinen tarkennus

Opetuksessa hyödynnetään koulukotien sijaintia luonnon ääressä. Opetusta rikastetaan muun muassa vierailuilla lähialueen yrityksiin tai kutsumalla asiantuntijoita kouluun. Erilaisia oppimisympäristöjä käytetään joustavasti asetettujen oppimistavoitteiden mukaisesti.

Toiminnallisuus, kerronnallisuus ja kokemuksellisuus ovat keskeisessä roolissa. Myös kokemukset, ajatukset ja mielenkiinnon kohteet huomioidaan. Oppilas toimii aktiivisena osallistujana, ja häntä rohkaistaan havainnoimaan ja tulkitsemaan ympäröivää maailmaa sekä osallistumaan vuorovaikutukseen. Osallisuus korostuu tutkimustehtävien suunnittelussa ja toteutuksessa. Opetuksessa käsiteltävien asioiden ajankohtaisuus otetaan huomioon, ja pyritään edistämään kykyä ymmärtää maailman tapahtumia hyödyntämällä viestintäkanavia ja erilaisia välineitä.

Työtavat valitaan oppimistilanteeseen ja ikäkauteen sopiviksi. Sopiva työtapa määritellään yhdessä oppilaan kanssa, jotta oppiminen onnistuisi mahdollisimman hyvin. Oppimisessa ja opettamisessa korostetaan kiireettömyyttä ja kohtaamista. Oppimiskokemuksia rakennetaan yhteisten onnistumisten ja yksilöllisten vahvuuksien kautta. Kemian opiskelussa käytetään esimerkiksi ryhmätöitä ja yhteistoiminnallista oppimista. Toiminnallisia työtapoja valittaessa painotetaan työturvallisuutta.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kemiassa vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Kemian tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita itsenäiseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä tunnistamaan oppimistapojaan. Käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä tuetaan, jotta oppilaille muodostuu käsitteistä selkeitä kokonaisuuksia. Kokeellisessa työskentelyssä oppilaita ohjataan turvalliseen ja sujuvaan työskentelyyn. Tutkimustehtävillä voidaan eriyttää opetusta, jolloin oppilaat voivat toimia erilaisissa rooleissa tai edetä yksilöllisesti ajattelutaitojen eri tasoille. Erilaisilla malleilla ja niiden käyttötavoilla voidaan myös haastaa oppilaiden kehittyviä abstraktin ajattelun taitoja. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta, osallisuus toiminnan suunnittelussa sekä onnistumisen kokemukset tukevat oppilaiden oppijaminäkuvan vahvistumista.

Paikallinen tarkennus

Kemian opiskeluun kannustetaan suhtautumaan mielekkäästi ja tarkoituksenmukaisesti. Kasvua tuetaan ympäristöä kunnioittaviksi ja vastuullisiksi yksilöiksi. Opiskelua ohjataan tutkivaan suuntaan, ja oppimiseen kannustetaan tulkitsemalla, vertailemalla ja soveltamalla hankittua tietoa.

Ohjauksessa painotetaan kannustusta ja tukea realistisen käsityksen muodostamiseen aktiivisesta oppijasta. Tavoitteena on itseohjautuvuuden kehittyminen ja oppimisen sekä tekemisen ilon ylläpitäminen.

Opetusta eheytetään mahdollisuuksien mukaan. Yksilölliset erot huomioidaan ja tällä tavoin pyritään ennaltaehkäisemään tuen tarpeen syntymistä. Selkeät ja johdonmukaiset toimintatavat helpottavat opiskelua. Käytössä ovat erilaiset

opetusmenetelmät ja opetuksessa hyödynnetään monikanavaisuutta. Oppimistekniikoita opetetaan monipuolisesti.

Monipuoliset aiheet mahdollistavat eriyttämisen. Taidot voidaan osoittaa suullisesti kirjallisten tuotosten sijaan. Erilaiset oppijat otetaan huomioon oppitunneilla. Eriyttäminen perustuu oppilaantuntemukseen. Ohjauksen lähtökohtina ovat kohtaaminen, ratkaisukeskeisyys ja yksilölliset vahvuudet. Opetus tarjoaa haasteita myös nopeammin eteneville.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi kemiassa vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Työskentelyn jäsentäminen pienemmiksi kokonaisuuksiksi, projekteiksi tai kokeellisiksi töiksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperusteensa, tukee monipuolista arviointia. Kokeellisen työskentelyn arviointi voi edetä hierarkisesti turvallisen työskentelyn periaatteista taitotehtäviin ja suljetuista tutkimustehtävistä aina avoimiin tutkimuksiin asti. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omia ennakkotietojaan, -taitojaan ja -käsityksiään. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen ja kysymysten avulla. Kannustava palaute tukee erityisesti tutkimisen taitojen kehittymistä ja motivaation rakentumista. Kokonaisuuksien lopussa arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja suunnataan huomiota kohti uusia kehittämishaasteita. Arviointi perustuu monimuotoisten tuotosten lisäksi työskentelyn havainnointiin. Tuotosten sisällön lisäksi arvioidaan opiskeluprosessia ja työn eri vaiheita, kuten kysymysten muodostamista, aiheen rajaamista, tiedonhakua, näkökulmien perustelemista, käsitteiden käyttöä, ilmaisun selkeyttä ja työn loppuun saattamista. Oppilaiden itsearviointitaitoja ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja kehitetään osana formatiivista arviointia. Opettajan ja oppilaiden välisiä keskusteluja voidaan käyttää arvioinnin tukena.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona kemian opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut kemian oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki

perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt kemian tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on kemian tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan kemian oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy kemian päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Oppilaan työskentelyn ohjaamisella kemiassa tarkoitetaan esimerkiksi suullisten lisäohjeiden antamista, ohjaavien kysymysten esittämistä, välineillä havainnollistamista tai vastaavien esimerkkien antamista työskentelyn aikana. Päättöarvioinnin kriteerien kuvaukset on kirjoitettu kumulatiivisesti, eli edellisen arvosanan osaaminen sisältyy seuraavan arvosanan osaamiseen, vaikkei tätä ole joka tavoitteen kohdalla erikseen kirjoitettu näkyviin.

Paikallinen tarkennus

Kemian oppimista arvioidaan säännöllisesti, monipuolisesti ja kannustavasti. Vuosiluokkien 7–9 arviointi on numeerista, ja osaaminen huomioidaan eri tavoin osoitettuna. Myös itsearviointi on osa oppimisprosessia. Yksilöllisen oppimisen kautta harjoitellaan ja opitaan arvioimaan omaa edistymistä.

Opettaja seuraa, havainnoi ja dokumentoi opiskelua sekä käy keskusteluja edistymisestä. Arviointi tukee oppimisprosessia ja ohjaa tiedostamaan omaa ajattelua ja toimintaa.

Arvioinnissa otetaan huomioon mahdolliset oppimisvaikeudet. Käytössä on monipuolisia menetelmiä, joiden avulla jokainen oppilas kykenee osoittamaan osaamistaan mahdollisimman hyvin. Jos oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas opiskelee perusopetuksen oppimäärän mukaisesti, oppilaan oppimista ja osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen oppimäärän tavoitteisiin käyttäen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden arviointikriteerejä.

Jos oppilas opiskelee rajatun oppimäärän mukaan oppiainetta, arvioidaan oppilaan oppimista ja osaamista oppiaineessa suhteessa oppilaskohtaisen tuen toteuttamista

koskevassa suunnitelmassa määriteltyihin tavoitteisiin ja sisältöihin. Osaamisen tason määrittelyssä ei siis käytetä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä arviointikriteerejä. Oppimäärä rajataan vasta, kun oppilas ei tukitoimista huolimatta kykene saavuttamaan arvosanan 5 edellyttämää osaamista.

Päättöarviointi sijoittuu lukuvuoteen, jolloin kemian opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Arvosana muodostetaan suhteuttamalla osaamisen taso valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin.

Oppiminen etenee eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Päättöarvosanaa muodostettaessa huomioidaan kaikki valtakunnalliset kriteerit, riippumatta siitä, mille vuosiluokalle tavoite on paikallisesti asetettu. Arvosana kahdeksan (8) edellyttää keskimäärin kriteerien mukaista osaamista. Tason ylittäminen joillakin osa-alueilla voi kompensoida heikompaa suoriutumista toisilla.

Kotitalous

Oppiaineen tehtävä

Perusteen teksti

Kotitalouden opetuksen tehtävänä on kehittää kodin arjen hallinnan sekä kestävän ja hyvinvointia edistävän elämäntavan edellyttämiä tietoja, taitoja, asenteita ja toimintavalmiuksia. Opetuksessa edistetään kädentaitoja ja luovuutta sekä kykyä tehdä valintoja ja toimia kodin arjessa kestävästi. Opetuksessa luodaan perustaa oppilaiden kotitaloudelliselle osaamiselle, mikä merkitsee taitoa toimia eri ympäristöissä ja toteuttaa kotitalouden tehtäviä. Opetuksella tuetaan oppilaiden kasvua kodin arjen perusedellytysten ylläpitämisestä huolehtiviksi kuluttajiksi. Kotitalousopetuksessa kehitytään kanssaihmisistä huoltapitäviksi lähimmäisiksi ja kasvetaan perheen, kodin ja yhteiskunnan aktiivisiksi jäseniksi.

Opetus antaa valmiuksia vuorovaikutukseen ja yhdessä elämiseen. Kotitalousopetuksessa luodaan perusta kestävään asumiseen, ruokaosaamiseen ja kuluttajuuteen. Oppilaat saavat käsityksen kodin teknologisoituvasta arjesta, kustannustietoisesta toiminnasta sekä tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämisestä kotitalouden toiminnassa.

Kotitalouden keskeisten sisältöjen ja oppimistehtävien avulla kehitetään oppilaiden suunnittelu-, organisointi-, työskentely- ja voimavarojen hallinnan taitoja. Kotitalouden tehtävänä on vahvistaa valmiuksia pitkäjänteiseen työskentelyyn, yhdessä toimimiseen ja kriittiseen tiedonhallintaan. Erityistä huomiota kiinnitetään jokaisen oppilaan yhdenvertaiseen ja tasapuoliseen osallisuuteen oppimistilanteissa. Oppiaine kasvattaa toiminnallisuuteen ja yritteliäisyyteen sekä vastuullisuuteen ja taloudellisuuteen.

Oppiaine soveltaa toiminnaksi eri alojen tietoa, ja yhteistyö muiden oppiaineiden kanssa monipuolistaa oppimiskokemuksia. Eheyttävä opetus tukee erilaisten kodin arkeen liittyvien käsitteiden, asioiden tai ilmiöiden keskinäisten yhteyksien ja syy-seuraussuhteiden ymmärtämistä syventäen oppimista. Kotitalouden opetus kattaa laaja-alaisen osaamisen kaikki osa-alueet.

Kotitalousopetus rakennetaan suunnitelmalliseksi oppimista tukevaksi jatkumoksi, jolloin tiedot ja taidot syvenevät vaiheittain kokonaisuuksiksi. Oppilaiden itsenäisyys ja vastuu kasvavat vähitellen, ja opetus ohjaa ongelmanratkaisuun, tiedon ja taidon

soveltamiseen ja luovuuteen. Opittua sovelletaan ja syvennetään omassa kodissa ja lähipiirissä kotitehtävien avulla.

Kotitalousopetusta voidaan opetuksen järjestäjän niin päättäessä antaa jo alemmilla vuosiluokilla. Tällöin noudatetaan kotitalouden oppimäärän opetussuunnitelman perusteita oppilaiden iän huomioon ottaen. Opetuksen tavoitteet, keskeiset sisältöalueet ja toteutus määritellään paikallisessa opetussuunnitelmassa opetussuunnitelman perusteita soveltaen.

Paikallinen tarkennus

7. luokka Oppisisällöt:

Kaikissa oppisisällöissä harjoitellaan seuraavia asioita: oman työn arviointi ja suunnittelu, ajankäytön suunnitteleminen ja arviointi, peruskädentaidot, työskentelymenetelmät ja työvälineet, siisteys ja järjestyksen ylläpito, hyvät tavat, toisen ihmisen ja erilaisten kulttuurien kunnioittaminen, vuorovaikutuksen ja sosiaalisen vastuun harjoitteleminen, työskentely ryhmässä

Oppisisältö 1: kattaminen, peruselintarvikkeiden ja raaka-aineiden taloudellinen valinta ja niiden käyttö taloudellisesti ja hygieenisesti, ruoka-aineiden oikea säilytys, ruokaympyrä, työturvallisuus

Oppisisältö 2: tapakulttuuri ja kodin juhlat, perustekstiilien huoltaminen, tiedonhankinta, pakkaus- ja hoito-ohjemerkinnät, symbolit, lähiruoka

Oppisisältö 3: kansainvälisiä ruokia, ongelmanratkaisu ja luovuus, kestävä kehitys, kierrätys, kuluttajan vastuu, rahankäyttö ja kotitalouksien menot.

Tavoitteet ja sisällöt

Vuosiluokkaistetut tavoitteet Valtion koulukodin koulun kotisivulla, linkki vanhan opetussuunnitelman voimassa olevaan osuuteen.

Kotitalouden oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä oppimisympäristön valinnassa on, että se mahdollistaa seuraavat tekijät: vuorovaikutteinen toiminta, yhteisöllinen tiedon rakentaminen ja osaamisen jakaminen, tutkiva ja soveltava opiskelu sekä työskentelyn arviointi. Työn arvostaminen ja loppuun saattaminen, pitkäjänteinen tapa tehdä työtä, kunnioittava ja kiireetön ilmapiiri sekä mahdollisuus oppia myös epäonnistumisista ovat osa turvallisuutta. Opetuksessa hyödynnetään niin luokkayhteisöä, koulutiloja ja kouluympäristöä kuin digitaalisia ympäristöjä ja yhteistyöverkostoja. Oppimistehtävät vahvistavat oppilaiden näkemystä arjen rakentumisesta ja monimuotoisuudesta sekä harjaannuttavat soveltamaan koulussa opiskeltuja asioita omaan perhevaiheeseen. Työtapojen ja menetelmien valinnassa on keskeistä tiedon ja taidon kietoutuminen yhteen ja soveltaminen käytäntöön.

Paikallinen tarkennus

Kotitalouden opetuksessa pyritään ajanmukaisiin, hygieenisiin, ergonomisiin ja turvallisiin työympäristöihin. Kotitalouden taitoja harjoitellaan myös asumisyksiköissä: osallistutaan keittiövuoroihin ja ruoanvalmistukseen, siivoukseen sekä pyykinpesuun ja sen jälkikäsittelyyn. Koulukodeissa on mahdollisuus työharjoitteluun emännän ohjauksessa.

Opiskelussa käytetään monipuolisia työtapoja ja harjoitellaan ryhmässä toimimista. Lähtökohtina ovat kokemuksellinen oppiminen, käsillä tekeminen ja yhteistyö. Monien tieteenalojen tieto yhdistyy käytännön ongelmanratkaisutilanteissa. Oppimisympäristöjä ja työtapoja suunniteltaessa painotetaan syvällistä ymmärtämistä sekä riittävän tuen ja ajan tarjoamista.

Kotitalouden työ on yhteisöllistä. Sisältöosaamisen rinnalla opitaan yhdessä elämisen ja työelämän taitoja kuten asennoitumista, oma-aloitteisuutta, itseohjautuvuutta, strategiataitoja, organisointikykyä sekä yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja. Vertaisoppiminen ja yhteinen reflektointi ovat keskeisiä osia toimintaa. Kotitalouden toiminnallinen ja vuorovaikutuksellinen luonne edellyttää ihmisten välistä kunnioittavaa ja arvostavaa työskentelytapaa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kotitaloudessa vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Kotitalouden oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden motivaation, oman toiminnan ohjauksen ja itseohjautuvuuden asteittainen lisääntyminen. Lisäksi olennaista on työskentelyn kehittyminen vuorovaikutteiseksi, pitkäjänteiseksi ja tietoperustaiseksi. Oppimistilanteen ja tietoympäristön selkeä rakenne sekä vaikeustason mielekkyys korostuvat opetuksen suunnittelussa. Eriyttämisen lähtökohtana ovat oppilaiden osaamistason mukaiset arkipäivän rakentumiseen liittyvät oppimistilanteet ja joustavat opetusjärjestelyt.

Käytännön toimintataitojen tukemisen suunnittelussa korostuu arkipäivän ilmiöiden ja kotitalouden oppimistilanteiden kietoutuminen toisiinsa. Yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen tukemisessa keskitytään sosiaalisten tilanteiden harjoitteluun. Tiedonhallintataitojen kehittymistä tuetaan käyttämällä yksinkertaisia ja selkeitä ohjeita ja kuvia. Oppitunnin siirtymävaiheiden tunnistaminen edellyttää ohjausta ja tukea ajanhallinnassa ja oppimistehtävän jäsentelyssä. Kotitalous oppiaineena antaa mahdollisuuden soveltaa koulussa opittuja ja harjoiteltuja asioita oppilaiden omassa arjessa.

Ohjauksella tuetaan oppilaiden kiinnostusta syventää ja laajentaa kotitalouden oppimista sekä luodaan valmiuksia siirtyä perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen ja sen kautta kotitaloudellista asiantuntijuutta edellyttävään työelämään.

Paikallinen tarkennus

Kotitalouden opiskeluun kannustetaan suhtautumaan mielekkäästi ja tarkoituksenmukaisesti. Työskentelyssä ohjauksen merkitys on keskeinen, jotta yhteisiä sopimuksia kunnioitetaan ja ryhmässä toimitaan yhteistyössä muiden kanssa.

Ohjauksessa painotetaan kannustusta ja tukea realistisen käsityksen muodostamiseen omien tietojen, taitojen ja itseohjautuvuuden kehittymisestä. Erityisen tärkeää on oppimisen ja tekemisen ilon ylläpitäminen.

Kotitalouden oppimisen tavoitteena on itsetunnon ja itseluottamuksen vahvistaminen arjen elämäntaitojen rinnalla. Opetusta eheytetään mahdollisuuksien mukaan,

yksilölliset erot huomioiden, ja näin pyritään ehkäisemään tuen tarpeen syntymistä. Selkeät ja johdonmukaiset toimintatavat tukevat opiskelua.

Monipuoliset aiheet mahdollistavat eriyttämisen. Taidot voidaan osoittaa suullisesti kirjallisten tuotosten sijaan. Erilaiset oppijat huomioidaan oppitunneilla, ja eriyttäminen perustuu oppilaantuntemukseen. Ohjauksen lähtökohtina ovat kohtaaminen, ratkaisukeskeisyys ja yksilölliset vahvuudet. Opetus tarjoaa haasteita myös nopeammin edistyville.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi kotitaloudessa vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Kotitaloudessa oppimisen arviointi on monimuotoista, ohjaavaa ja kannustavaa. Oppilaat saavat palautetta taidostaan toimia eri asiayhteyksissä ja toteuttaa kotitalouden tehtäviä. Ajattelua tuetaan ohjaamalla oppilaita pohtimaan tapaansa hahmottaa ja käsitellä omaa ympäristöä. Huomiota kiinnitetään myös kotitalouden käsitteiden hahmottamiseen ja sisältöjen omaksumiseen. Opetuksessa huolehditaan siitä, että jokainen oppilas ja hänen huoltajansa ovat tietoisia tavoitteista, arviointiperusteista ja päättöarvioinnin kriteereistä. Osaamista arvioidaan monipuolisilla arviointimenetelmillä. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona kotitalouden opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut kotitalouden oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt kotitalouden oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on kotitalouden oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan

kotitalouden oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy kotitalouden oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Kotitalouden oppimisen tavoitteet ja arvioinnin kohteet ovat käytännön toimintataitoja, yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja sekä tiedonhallintataitoja. Oppilaan osaaminen rakentuu ja taidot tulevat näkyväksi kotitalouden tavoitteisiin liittyvien keskeisten sisältöalueiden kautta.

Paikallinen tarkennus

Vuosiluokkien 7–9 kotitalouden arviointi on numeerista. Palautetta oppimisen edistymisestä ja taitojen kehittymisestä annetaan jatkuvasti. Keskustelu toimii välittömänä palautekanavana ja yhteissuunnittelun perustana. Oppilaat tekevät myös itsearviointeja oppimisestaan. Yksilöllisen oppimisen kautta harjoitellaan ja opitaan arvioimaan omaa edistymistä.

Opettaja seuraa, havainnoi ja dokumentoi opiskelua sekä käy keskusteluja edistymisestä. Arvioinnin avulla tuetaan oppimisprosessia ja ohjataan tiedostamaan omaa ajattelua ja toimintaa.

Arvioinnissa otetaan huomioon mahdolliset oppimisvaikeudet. Käytössä on monipuolisia menetelmiä, joiden avulla jokainen oppilas kykenee osoittamaan osaamistaan mahdollisimman hyvin. Jos oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas opiskelee perusopetuksen oppimäärän mukaisesti, oppilaan oppimista ja osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen oppimäärän tavoitteisiin käyttäen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden arviointikriteerejä.

Jos oppilas opiskelee rajatun oppimäärän mukaan oppiainetta, arvioidaan oppilaan oppimista ja osaamista oppiaineessa suhteessa oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa määriteltyihin tavoitteisiin ja sisältöihin. Osaamisen tason määrittelyssä ei siis käytetä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä arviointikriteerejä. Oppimäärä rajataan vasta, kun oppilas ei tukitoimista huolimatta kykene saavuttamaan arvosanan 5 edellyttämää osaamista.

Päättöarviointi sijoittuu lukuvuoteen, jolloin kotitalouden opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Arvosana muodostetaan suhteuttamalla osaamisen taso kotitalouden valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin.

Arvosanaa muodostettaessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Arvosana kahdeksan (8) edellyttää keskimäärin kriteerien mukaista osaamista. Joidenkin tavoitteiden ylittäminen voi kompensoida heikompaa suoriutumista muissa tavoitteissa.

Kuvataide

Oppiaineen tehtävä

Perusteen teksti

Kuvataiteen opetuksen tehtävä on ohjata oppilaita tutkimaan ja ilmaisemaan kulttuurisesti moninaista todellisuutta taiteen keinoin. Oppilaiden identiteettien rakentumista, kulttuurista osaamista ja yhteisöllisyyttä vahvistetaan kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla. Oppilaiden omat kokemukset, mielikuvitus ja kokeileminen luovat perustan opetukselle. Kuvataiteen opetus kehittää kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Oppilaille tarjotaan tapoja arvottaa todellisuutta ja vaikuttaa siihen. Kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistamalla tuetaan traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opetus tukee oppilaiden kriittisen ajattelun kehittymistä sekä kannustaa heitä vaikuttamaan omaan elinympäristöön ja yhteiskuntaan. Kuvataiteen opetuksessa luodaan perustaa oppilaiden paikalliselle ja globaalille toimijuudelle.

Taiteelle ominainen työskentely harjaannuttaa kokemukselliseen, moniaistiseen ja toiminnalliseen oppimiseen. Oppilaat tarkastelevat kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria historiallisista ja kulttuurisista näkökulmista. Opetuksessa tutustutaan erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä. Oppilaita ohjataan käyttämään monipuolisesti erilaisia välineitä, materiaaleja, teknologioita ja ilmaisun keinoja. Opetuksessa kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta sekä muita tiedon tuottamisen ja esittämisen tapoja. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin yhteistyössä muun opetuksen ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Opetuksessa tutustutaan museoihin ja muihin kulttuurikohteisiin sekä tarkastellaan kuvataiteen harrastusmahdollisuuksia.

Paikallinen tarkennus

Oppisisällöt: Kaikissa oppisisällöissä harjoitellaan seuraavia asioita: oman työn arviointi ja suunnittelu, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, piirtäminen, maalaaminen, perustietojen ja taitojen kartuttaminen, eri materiaalien käyttö, keskustelu kuvien sisällöstä kriittisesti, taidekuvien tulkinta.

Oppisisältö 1: ympäristötaiteen, muotoilun ja arkkitehtuurin perusteet, rakennustaiteen ja muotoilun eri aikakaudet ja tyylipiirteet, oman ympäristön

kulttuurihistoria, taiteen tyylisuunnat ja erilaiset kuvan tulkinta ja analysointitavat, erilaiset taidekäsitykset ja historia

Oppisisältö 2: nykytaide, kierrätysmateriaalit, uusiokäyttö, kestävä kehitys, keramiikka.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Vuosiluokilla 7–9 oppilaita ohjataan syventämään omakohtaista suhdettaan kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin sekä asettamaan määrätietoisia tavoitteita toiminnalleen. Opetuksessa vahvistetaan oppilaiden kuvallisen tuottamisen taitoja sekä kannustetaan häntä toimimaan erilaisissa visuaalisissa ympäristöissä. Oppilaita harjaannutetaan tutkimaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin henkilökohtaisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä sekä käyttämään niitä osallistumisen ja vaikuttamisen muotoina. Opetuksessa kehitetään yhdessä toimimisen taitoja sekä rakennetaan yhteyksiä ajankohtaisiin kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin toimintatapoihin ja ilmiöihin. Opetus harjaannuttaa hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa ja verkkoympäristöjä luovasti, kriittisesti ja vastuullisesti. Oppilaille tarjotaan riittäviä edellytyksiä perusopetuksen jälkeisille opinnoille sekä huomioidaan työelämässä ja yhteiskunnassa tarvittavia yleisiä valmiuksia.

Tavoitteet ja sisällöt

Vuosiluokkaistetut tavoitteet Valtion koulukodin koulun kotisivulla, linkki vanhan opetussuunnitelman voimassa olevaan osuuteen.

Kuvataiteen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Tavoitteena on tarjota oppimisympäristöjä ja työtapoja, joilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, teknologioiden ja ilmaisukeinojen käyttäminen sekä

niiden luova soveltaminen. Opetustilanteissa luodaan aktiiviseen kokeilemiseen ja harjoitteluun rohkaiseva ilmapiiri. Pedagogisilla ratkaisuilla tuetaan moniaistista havainnointia, pitkäjänteistä työskentelyä sekä tutkivaa ja tavoitteellista taideoppimista. Opetuksessa otetaan huomioon yksilölliset kuvailmaisun tarpeet ja mahdollistetaan tarkoituksenmukainen työskentely yksin ja ryhmässä. Tavoitteena on luoda oppimiseen ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri sekä koulussa että koulun ulkopuolisissa ympäristöissä. Vuosiluokilla 7–9 tuetaan tutkivaa ja ilmiökeskeistä työskentelyä taiteen traditioita ja aikalaistaiteen toimintatapoja hyödyntämällä. Opetuksessa luodaan mahdollisuuksia verkko- ja mediaympäristöjen monipuoliselle käytölle, taiteidenvälisille ja koulun ulkopuolisille projekteille sekä globaalien kysymysten käsittelylle.

Paikallinen tarkennus

Kuvataideopetuksessa huomioidaan koulun ja lähialueen arkkitehtuuri sekä lähiluonnon merkitys havaintotaitojen kehittymisessä. Koulun tiloissa ja ympäristössä on esillä sekä taiteilijoiden teoksia että oppilaiden tuotoksia, jotka rikastavat visuaalista ympäristöä.

Oppiainerajat ylittävät projektit ja yhteistyö ulkopuolisten toimijoiden kanssa tarjoavat mahdollisuuden monipuolistaa työtapoja ja oppimisympäristöjä. Kuvataiteen kursseihin sisällytetään opintoretkiä ja vierailuja esimerkiksi taidemuseoihin, gallerioihin ja lähialueen tapahtumiin. Oppimisympäristöjä hyödynnetään joustavasti tavoitteiden mukaisesti.

Kuvallista ilmaisua tuetaan monipuolisilla opetusmenetelmillä ja työtavoilla. Käytännön työssä onnistumista edesauttaa lämmin ja rohkaiseva ilmapiiri, jossa oppiminen voi tapahtua myös erehdysten kautta. Oppimistilanteet tukevat yhteistä työskentelyä, vuorovaikutusta ja jaettuja taide-elämyksiä.

Opetuksessa pyritään yhdistämään oma työskentely, työprosessin dokumentointi ja sen arviointi. Tavoitteeseen edetään työskentelemällä yhdessä toisten kanssa. Työskentelyn aiheet kumpuavat omasta kokemusmaailmasta ja kuvakulttuurista, ja teosten aihepiirien valinnassa huomioidaan henkilökohtaiset mielenkiinnon kohteet.

Oppitunneilla käytetään monipuolisia kuvantuottamisen menetelmiä, joiden tavoitteena on vahvistaa ja syventää visuaalista ajattelua ja oppimista. Työtapa valitaan yhdessä opiskelijan kanssa, jotta oppiminen toteutuu mahdollisimman hyvin. Opetuksessa pyritään kiireettömyyteen ja kohtaamiseen. Onnistuneita

oppimiskokemuksia rakennetaan yhteisten onnistumisten ja yksilöllisten vahvuuksien pohjalta.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kuvataiteessa vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Tavoitteena ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden sosiaalisten, psyykkisten ja motoristen lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen. Taideoppimisen yksilöllinen ja yhteisöllinen luonne tukee oppilaan identiteettien rakentumista, osallisuutta ja hyvinvointia. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset ohjauksen tarpeet. Opetusta eriytetään tarvittaessa esimerkiksi ilmaisukeinojen, työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnoilla. Opetustilanteissa oppilaat voivat hyödyntää vahvuuksiaan, soveltaa erilaisia työtapoja ja käyttää vaihtoehtoisia lähestymistapoja. Taideoppimiselle luodaan turvallinen, moninaisuutta kunnioittava ja itseilmaisuun rohkaiseva ilmapiiri, jossa oppilaat saavat henkilökohtaista ohjausta ja tukea. Vaihtoehtoisia pedagogisia lähestymistapoja voidaan tarvita erityisesti havaintojen ja tunteiden visuaalisessa ilmaisussa sekä motoristen taitojen kehittämisessä. Ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi leikinomaisuutta, pelejä ja eri aistialueisiin liittyviä kokemuksia. Vuosiluokilla 7–9 tavoitteena on vahvistaa oppilaan osaamista kuvataiteessa perusopetuksen jälkeisiin opintoihin valmistavasta näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus

Kuvataiteen opiskeluun kannustetaan suhtautumaan mielekkäästi ja tarkoituksenmukaisesti. Kasvua tuetaan ympäristöä kunnioittavaksi ja vastuulliseksi yksilöksi. Ohjauksessa tärkeää on kannustaa ja tukea realistisen käsityksen muodostamista itsestä aktiivisena oppijana. Tavoitteena on tukea itseohjautuvuuden kehittymistä ja ylläpitää oppimisen ja tekemisen iloa.

Opetusta eheytetään mahdollisuuksien mukaan. Yksilölliset erot huomioidaan, ja näin pyritään ehkäisemään tuen tarpeen syntymistä. Selkeät ja johdonmukaiset toimintatavat helpottavat opiskelua. Käytössä on erilaisia opetusmenetelmiä ja opetuksessa hyödynnetään monikanavaisuutta. Oppimistekniikoita opetetaan monipuolisesti.

Monipuoliset aiheet mahdollistavat eriyttämisen. Taidot voidaan osoittaa suullisesti kirjallisten tuotosten sijaan. Erilaiset oppijat otetaan huomioon oppitunneilla. Eriyttäminen perustuu oppilaantuntemukseen. Ohjauksen lähtökohtina ovat kohtaaminen, ratkaisukeskeisyys ja yksilölliset vahvuudet. Opetus tarjoaa haasteita myös nopeammin edistyville.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi kuvataiteessa vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Oppimisen ja osaamisen arviointi kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Formatiivisella ja summatiivisella arvioinnilla tuetaan kuvan tuottamisen ja tulkinnan taitojen, taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemuksen, pitkäjänteisten työtapojen sekä itsearviointitaitojen kehittymistä. Oppilaita ohjataan arvioinnilla omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen. Oppimisen ja osaamisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetuksen tavoitteissa määriteltyihin taideoppimisen ulottuvuuksiin. Itsearviointitaitoja ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja kehitetään osana formatiivista arviointia.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona kuvataiteen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut kuvataiteen oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt kuvataiteen oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on kuvataiteen oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan kuvataiteen oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin

tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy kuvataiteen oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Kuvataiteen päättöarvioinnin kriteereissä alemman arvosanan kriteerissä kuvattu osaaminen kumuloituu ylemmän arvosanan kriteerissä edellytettyyn osaamisen tasoon. Oppilaan työskentelyä arvioidaan osana oppilaan osoittamaa osaamisen tasoa suhteessa kaikkiin oppiaineen oppimäärän tavoitteisiin ja päättöarvioinnin kriteereihin. Kuvataiteessa oppilaan osaamista kehitetään kaikissa opetuksen tavoitealueissa oppimäärän päättymiseen saakka.

Paikallinen tarkennus

Vuosiluokkien 7–9 kuvataiteen arviointi on numeerista. Palautetta oppimisen edistymisestä ja taitojen kehittymisestä annetaan säännöllisesti, ja se on luonteeltaan kannustavaa. Arviointi on monipuolista ja jatkuvaa, ja siinä huomioidaan eri tavoin osoitettu osaaminen. Oppilaat tekevät myös itsearviointeja omasta oppimisestaan. Yksilöllisen oppimisen kautta harjoitellaan ja opitaan arvioimaan omaa edistymistä.

Opettaja seuraa, havainnoi ja dokumentoi opiskelua sekä käy keskusteluja edistymisestä. Arvioinnin tavoitteena on tukea oppimisprosessia ja ohjata tiedostamaan omaa ajattelua ja toimintaa.

Arvioinnissa otetaan huomioon mahdolliset oppimisvaikeudet. Käytössä on monipuolisia menetelmiä, joiden avulla jokainen oppilas kykenee osoittamaan osaamistaan mahdollisimman hyvin. Jos oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas opiskelee perusopetuksen oppimäärän mukaisesti, oppilaan oppimista ja osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen oppimäärän tavoitteisiin käyttäen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden arviointikriteerejä.

Jos oppilas opiskelee rajatun oppimäärän mukaan oppiainetta, arvioidaan oppilaan oppimista ja osaamista oppiaineessa suhteessa oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa määriteltyihin tavoitteisiin ja sisältöihin. Osaamisen tason määrittelyssä ei siis käytetä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä arviointikriteerejä. Oppimäärä rajataan vasta, kun oppilas ei tukitoimista huolimatta kykene saavuttamaan arvosanan 5 edellyttämää osaamista.

Päättöarviointi sijoittuu lukuvuoteen, jolloin kuvataiteen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Arvosana muodostetaan suhteuttamalla osaamisen taso valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen kehittyy yleensä oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Arvosanan muodostamisessa huomioidaan

kaikki kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle tavoite on paikallisesti asetettu. Arvosana kahdeksan (8) edellyttää keskimäärin kriteerien mukaista osaamista. Tavoitteiden ylittäminen joillakin alueilla voi kompensoida heikompaa suoriutumista toisilla.

Käsityö

Oppiaineen tehtävä

Perusteen teksti

Käsityön oppiaineen tehtävänä on ohjata oppilaita kokonaiseen käsityöprosessin hallintaan. Käsityö on monimateriaalinen oppiaine, jossa toteutetaan käsityöilmaisuun, muotoiluun ja teknologiaan perustuvaa toimintaa. Tähän kuuluu tuotteen tai teoksen itsenäinen tai yhteisöllinen suunnittelu, valmistus ja oman tai yhteisen käsityöprosessin arviointi. Käsityön tekeminen on tutkivaa, keksivää ja kokeilevaa toimintaa ja siinä toteutetaan ennakkoluulottomasti erilaisia visuaalisia, materiaalisia, teknisiä sekä valmistusmenetelmällisiä ratkaisuja. Käsityössä opetellaan ymmärtämään, arvioimaan ja kehittämään erilaisia teknologisia sovelluksia sekä käyttämään opittuja tietoja ja taitoja arjessa. Käsityössä kehitetään oppilaiden avaruudellista hahmottamista, tuntoaistia ja käsillä tekemistä, jotka edistävät motorisia taitoja, luovuutta ja suunnitteluosaamista. Opetuksella vahvistetaan edellytyksiä monipuoliseen työskentelyyn. Käsityön merkitys on pitkäjänteisessä ja innovatiivisessa työskentelyprosessissa sekä itsetuntoa vahvistavassa, mielihyvää tuottavassa kokemuksessa.

Opetuksessa painotetaan oppilaiden erilaisia kiinnostuksen kohteita ja korostetaan yhteisöllistä toimintaa. Käsityössä lähtökohtana on erilaisten laaja-alaisten teemojen kokonaisvaltainen tarkastelu oppiainerajat luontevasti ylittäen. Ympäröivän materiaalisen maailman tuntemus luo perustaa kestävälle elämäntavalle ja kehitykselle. Tähän sisältyy myös oppilaiden oma elämänpiiri, paikallinen kulttuuriperintö sekä yhteisön kulttuurinen moninaisuus. Käsityö kasvattaa eettisiä, tiedostavia, osallistuvia sekä osaavia ja yritteliäitä kansalaisia, jotka arvostavat itseään tekijöinä ja joilla on taito käsityöilmaisuun sekä halu ylläpitää ja kehittää käsityökulttuuria.

Paikallinen tarkennus

Vuosiluokilla 7–9

Valtion koulukotikoulussa käsityön opetus vahvistaa ja syventää oppilaiden omasta elämysmaailmasta nousevaa innovointia ja ongelmanratkaisua sekä käsityön tekemiseen, ilmaisuun ja suunnitteluun liittyvien tietojen ja taitojen osaamista. Käsityön opiskelu pohjautuu rakennetun ympäristön ja monimateriaalisen maailman

havainnointiin, tutkimiseen ja tiedon soveltamiseen. Tekemisen taitoja syvennettäessä tunnistetaan myös erilaisia teknologisia toimintaperiaatteita ja niihin liittyviä käytännön ongelmia.

Käsityön kasvatustehtävänä on tukea oppilaiden hyvinvointia ja elämänhallintaa sekä työelämään ja ammattiin liittyviä valintoja.

Käsityön tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7–9

Valtion koulukotikoulussa sisältöjen toteuttaminen antaa oppilaalle monipuolisen kokemuksen käsityön alueista ja mahdollisuuden useiden käsityötaitojen omaksumiseen. Sisältöalueista muodostetaan yhtenäisiä oppimistehtäviä, joissa useat sisällöt limittyvät yhtäaikaisesti toisiinsa.

7. lk., 2 vvt kaikille yhteinen käsityö

Oppisisältö 1: puun koneellinen työstö, liittäminen ja pinnan käsittely.

Oppisisältö 2: perusvaatteen ompelu, vaatehuolto, neulonta ja lankatyöt, valmiiden kaavojen käyttö, laitteiden turvallinen käyttö, käsityön arvostus.

7. lk., 1 vvt Taide ja taitoaineiden valinnaiset

7. vuosiluokalla oppilaalla on mahdollisuus valita taide ja taitoaineiden valinnaiseksi oppisisällöksi

yhden alla olevista kahdesta vaihtoehdosta.

Oppisisältö 3: monimutkaisten muotojen sahaus, eri materiaalien poraus, määrämittainen höyläys, yksinkertaisten teknisten piirustusten tekeminen.

Oppisisältö 4: värisommittelu, kankaanpainanta tai maalaus, tietoa värien merkityksestä, koristeltavan vaatteen ompelu ja koristelu (paljetit, helmet, kirjonta jne.), omien töiden arvioiminen, itsenäinen kaavojen käyttö, materiaalitietoutta (mm. hinta, ekologisuus).

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Vuosiluokilla 7–9 käsityön opetus vahvistaa ja syventää oppilaiden omasta elämysmaailmasta nousevaa innovointia ja ongelmanratkaisua sekä käsityön tekemiseen, ilmaisuun ja suunnitteluun liittyvien tietojen ja taitojen osaamista. Käsityön opiskelu pohjautuu rakennetun ympäristön ja monimateriaalisen maailman havainnointiin, tutkimiseen ja tiedon soveltamiseen. Tekemisen taitoja syvennettäessä tunnistetaan myös erilaisia teknologisia toimintaperiaatteita ja niihin liittyviä käytännön ongelmia. Käsityön kasvatustehtävänä on tukea oppilaiden hyvinvointia ja elämänhallintaa sekä työelämään ja ammattiin liittyviä valintoja.

Tavoitteet ja sisällöt

Vuosiluokkaistetut tavoitteet Valtion koulukodin koulun kotisivulla, linkki vanhan opetussuunnitelman voimassa olevaan osuuteen.

Käsityön oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Monipuoliset laitteet, koneet, työvälineet ja ympäristöt mahdollistavat monimateriaalisen käsityön oppimisen ja vastuullisen työskentelyasenteen omaksumisen. Arkielämää, luontoa, rakennettua ja esineympäristöä havainnoidaan ja hyödynnetään käsityön suunnittelussa ja valmistuksessa. Käsityössä hyödynnetään mobiililaitteita ja harjaannutaan kolmiulotteisten piirrosten ja mallien tekemiseen. Opetuksessa käytetään teknisen työn ja tekstiilityön työtapoja. Toiminnallista oppimista tuetaan tutkivan oppimisen projekteilla yhteistyössä ulkopuolisten asiantuntijoiden ja eri tahojen kanssa oppiaineiden rajoja ylittäen. Käsityöhön tutustutaan museo- ja näyttely- ja yritysvierailuilla.

Paikallinen tarkennus

Käsityön opetuksessa havainnoidaan ja hyödynnetään koulun ja lähialueen arkielämää, luontoa sekä rakennettua ja esineympäristöä suunnittelussa ja valmistuksessa. Koulun tiloissa ja ympäristössä on esillä taiteilijoiden tekemiä käsitöitä sekä oppilastöitä, jotka rikastuttavat visuaalista kokonaisuutta.

Oppiainerajat ylittävät projektit ja yhteistyö ulkopuolisten toimijoiden kanssa tarjoavat mahdollisuuksia monipuolistaa työtapoja ja oppimisympäristöjä. Kuvataiteen kursseihin sisällytetään opintoretkiä ja vierailuja taidemuseoihin, gallerioihin ja alueellisiin tapahtumiin. Oppimisympäristöjä hyödynnetään joustavasti asetettujen oppimistavoitteiden mukaisesti.

Käsityössä käytetään digitaalisia välineitä, ja tutustutaan kolmiulotteisten piirrosten ja mallien laatimiseen. Toiminnallista oppimista tuetaan tutkivan oppimisen projekteilla yhteistyössä eri asiantuntijoiden ja sidosryhmien kanssa yli oppiainerajojen.

Käsityön ilmaisua tuetaan monipuolisilla opetusmenetelmillä ja työtavoilla. Oman ilmaisun merkitys korostuu tärkeänä tavoitteena. Käytännön työssä onnistumisen edellytyksenä on lämmin ja rohkaiseva ilmapiiri, jossa myös erehdyksistä opitaan. Oppimistilanteet tukevat yhteistyötä, vuorovaikutusta ja yhteistä tekemistä.

Sopiva työtapa määritellään yhdessä opiskelijan kanssa, jotta oppiminen toteutuu mahdollisimman hyvin. Oppimisessa ja opetuksessa korostetaan kiireettömyyttä ja kohtaamista. Onnistuneita oppimiskokemuksia rakennetaan yhteisten onnistumisten ja yksilöllisten vahvuuksien pohjalta.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki käsityössä vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen/tuen järjestämisessä on huomioida pedagogisesti erilaiset työ- ja vuorovaikutustavat, joilla tuetaan oppilaiden käsityötaitojen oppimista, suunnittelua ja yhteisöllistä työskentelyä. Yksilö-, ryhmä- ja yhteisöllisillä työtavoilla kannustetaan oppilaita osallisuuteen, aktiivisuuteen ja itseohjautuvuuteen. Opetuksessa huomioidaan oppilaiden erilaiset edellytykset ja tarpeet käsityön opiskeluun ja tehdään sen mukaisia eriytettyjä ratkaisuja esimerkiksi

käytettävien oppimisympäristöjen, työvälineiden, työtapojen ja työtehtävien valinnassa.

Paikallinen tarkennus

Käsityön opiskeluun kannustetaan suhtautumaan mielekkäästi ja tarkoituksenmukaisesti. Kasvua tuetaan ympäristöä kunnioittaviksi ja vastuullisiksi yksilöiksi. Ohjauksessa korostetaan kannustusta ja tukea realistisen käsityksen muodostamiseksi omasta oppijuudesta. Tavoitteena on itseohjautuvuuden kehittyminen sekä oppimisen ja tekemisen ilon ylläpitäminen.

Opetusta eheytetään mahdollisuuksien mukaan. Yksilölliset erot otetaan huomioon, ja niiden avulla pyritään ehkäisemään tuen tarpeen syntymistä. Selkeät ja johdonmukaiset toimintatavat tukevat opiskelua. Käytössä on erilaisia opetusmenetelmiä, ja opetuksessa hyödynnetään monikanavaisuutta. Oppimistekniikoita opetetaan monipuolisesti.

Käsityön monipuoliset sisällöt mahdollistavat eriyttämisen. Oppilaat voivat osallistua esimerkiksi aiheiden ja työtapojen valintaan. Ohjauksessa huomioidaan pedagogisesti erilaiset työ- ja vuorovaikutustavat, jotka tukevat käsityötaitojen oppimista, suunnittelua ja yhteisöllistä työskentelyä. Osallisuus, aktiivisuus ja itseohjautuvuus vahvistuvat yksilö-, ryhmä- ja yhteisöllisten työtapojen kautta.

Erilaiset oppijat huomioidaan oppitunneilla, ja eriyttäminen perustuu oppilaantuntemukseen. Tarpeiden mukaisesti tehdään ratkaisuja esimerkiksi oppimisympäristöjen, työvälineiden, työtapojen ja työtehtävien valinnassa. Ohjauksen lähtökohtina ovat kohtaaminen, ratkaisukeskeisyys ja yksilölliset vahvuudet. Opetus tarjoaa haasteita myös nopeammin edistyville.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi käsityössä vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Käsityön oppimisen ja osaamisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Oppilaat saavat monipuolista palautetta edistymisestään ja osaamisestaan. Formatiivisella arvioinnilla tuetaan laaja-alaisen käsityötaidon kehittymistä. Oppilaille annetaan erilaisia mahdollisuuksia osoittaa edistymistään ja kannustetaan omien vahvuuksien ylläpitämiseen sekä kehittymässä olevien taitojensa hallitsemiseen.

Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa oppimistaan ja heille tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itsearviointia ja saada vertaispalautetta. Itsearviointitaitoja ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja kehitetään osana formatiivista arviointia. Summatiivinen arviointi perustuu kokonaiseen käsityön prosessiin, sen tavoitteisiin ja kriteereihin. Eri vaiheiden dokumentointi toimii arvioinnin välineenä.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona käsityön opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut käsityön oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt käsityön oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on käsityön oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan käsityön oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy käsityön oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Kriteerikuvauksissa käsityön alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Paikallinen tarkennus

Vuosiluokkien 7–9 käsityön arviointi on numeerista. Palautetta oppimisen edistymisestä ja taitojen kehittymisestä annetaan säännöllisesti, ja se on kannustavaa. Arviointi on monipuolista ja jatkuvaa, ja siinä huomioidaan eri tavoin osoitettu osaaminen. Oppilaat tekevät myös itsearviointeja omasta oppimisestaan. Yksilöllisen oppimisen kautta harjoitellaan ja opitaan arvioimaan omaa edistymistä. Arviointi perustuu kokonaiseen käsityön prosessiin, sen tavoitteisiin ja kriteereihin sekä opiskelun aikana tehtyyn jatkuvaan arviointiin ja dokumentointiin. Arvioinnin perusteet tehdään ymmärrettäviksi ja vaiheiden dokumentointi toimii arvioinnin välineenä.

Opettaja seuraa, havainnoi ja dokumentoi opiskelua sekä käy keskusteluja edistymisestä. Arvioinnin tavoitteena on tukea oppimisprosessia ja ohjata tiedostamaan omaa ajattelua ja toimintaa. Palautteen antaminen on vuorovaikutteista, ja opettaja saa samalla palautetta käyttämistään menetelmistä ja työtavoista.

Arvioinnissa otetaan huomioon mahdolliset oppimisvaikeudet. Käytössä on monipuolisia menetelmiä, joiden avulla jokainen oppilas kykenee osoittamaan osaamistaan mahdollisimman hyvin. Jos oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas opiskelee perusopetuksen oppimäärän mukaisesti, oppilaan oppimista ja osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen oppimäärän tavoitteisiin käyttäen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden arviointikriteerejä.

Jos oppilas opiskelee rajatun oppimäärän mukaan oppiainetta, arvioidaan oppilaan oppimista ja osaamista oppiaineessa suhteessa oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa määriteltyihin tavoitteisiin ja sisältöihin. Osaamisen tason määrittelyssä ei siis käytetä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä arviointikriteerejä. Oppimäärä rajataan vasta, kun oppilas ei tukitoimista huolimatta kykene saavuttamaan arvosanan 5 edellyttämää osaamista.

Päättöarviointi tehdään lukuvuonna, jolloin käsityön opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Arvosana muodostetaan suhteuttamalla osaamisen taso valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen kehittyy yleensä oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Arvosanan muodostamisessa huomioidaan kaikki valtakunnalliset kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle tavoite on paikallisesti asetettu. Arvosana kahdeksan (8) edellyttää keskimäärin kriteerien mukaista osaamista. Tavoitteiden ylittäminen joillakin osa-alueilla voi kompensoida heikompaa suoriutumista toisilla.

Liikunta

Oppiaineen tehtävä

Perusteen teksti

Liikunnan opetuksen tehtävänä on vaikuttaa oppilaiden hyvinvointiin tukemalla fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyä sekä myönteistä suhtautumista omaan kehoon. Oppiaineessa tärkeitä ovat yksittäisiin liikuntatunteihin liittyvät positiiviset kokemukset ja liikunnallisen elämäntavan tukeminen. Oppitunneilla korostuvat kehollisuus, fyysinen aktiivisuus ja yhdessä tekeminen. Liikunnan avulla edistetään yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja yhteisöllisyyttä sekä tuetaan kulttuurista moninaisuutta. Opetus on turvallista, ja se perustuu eri vuodenaikojen ja paikallisten olosuhteiden tarjoamiin mahdollisuuksiin. Liikunnassa hyödynnetään koulun tiloja, lähiliikuntapaikkoja ja luontoa monipuolisesti. Oppilaita ohjataan ja sitoutetaan turvalliseen ja eettisesti kestävään toimintaan ja oppimisilmapiiriin.

Liikunnassa oppilaat kasvavat liikkumaan ja liikunnan avulla. Liikkumaan kasvamisen osatekijöitä ovat oppilaiden ikä- ja kehitystason mukainen fyysisesti aktiivinen toiminta, motoristen perustaitojen oppiminen ja fyysisten ominaisuuksien harjoitteleminen. Oppilaat saavat tietoja ja taitoja erilaisissa liikuntatilanteissa toimimiseen. Liikunnan avulla kasvamiseen kuuluu toisia kunnioittava vuorovaikutus, vastuullisuus, pitkäjänteinen itsensä kehittäminen, tunteiden tunnistaminen ja säätely sekä myönteisen minäkäsityksen kehittyminen. Liikunta tarjoaa mahdollisuuksia iloon, keholliseen ilmaisuun, osallisuuteen, sosiaalisuuteen, rentoutumiseen, leikinomaiseen kisailuun ja ponnisteluun sekä toisten auttamiseen. Liikunnassa oppilas saa valmiuksia terveytensä edistämiseen.

Paikallinen tarkennus

7. lk.

Oppisisältö 1:

• Yleisurheilu: juoksut, hypyt, heitot ja lihashuolto

• Suunnistus: karttamerkit, erilaisiin karttoihin tutustuminen ja niiden avulla liikkuminen

• Palloilulajit: sääntöihin tutustuminen, tekniikat ja viitepelit, Fair play.

• Voimistelu: yleistaidot, kehonhallinta, kuntopiirit ja lihashuolto

Oppisisältö 2:

• Jääliikunta: luistelutekniikoiden harjoittelu, jääleikit ja –pelit sekä pelien säännöt

• Lumiliikunta: perinteisen hiihdon tekniikan harjoittelu vaihtelevassa maastossa, laskettelun

ja/tai

• lumilautailun alkeet, turvallinen liikkuminen rinteessä

• Palloilulajit: sääntöihin tutustuminen, tekniikat ja viitepelit, Fair play.

• Vesiliikunta: eri uintitekniikat, hypyt, sukeltaminen

• Musiikkiliikunta: rytmiikka, liikkuminen musiikin tahtiin, tanssillinen ilmaisu

8.luokka

Oppisisältö 3:

• Yleisurheilu: juoksutekniikat ja juoksun rytmittäminen eri juoksumatkoilla (eri

kestävyystekijöiden huomioiminen), hyppytekniikat, heittotekniikat ja lihashuolto

• Suunnistus: suunnistustaitojen vahvistaminen, liikkuminen kompassisuunnassa, kuljetun

matkan arviointi

• Palloilulajit: säännöt turvallisen liikkumisen takaamisessa, tekniikoiden harjaannuttaminen,

Fair play

Oppisisältö 4:

• Voimistelu: liikkeiden yhdistäminen, tasapaino ja voimaliikkeet, kuntosaliharjoittelun

periaatteet, kuntotekijöiden mittaukset (Move!)

• Musiikkiliikunta: kehon hahmotuksen harjaannuttaminen, diskon, hiphopin tms. tanssien

alkeet, erilaiset askelsarjat

• Palloilulajit: tekniikoiden harjaannuttaminen, pelikäsitystä kehittävät harjoitukset, Fair Play

Oppisisältö 5:

• Vesiliikunta: uintitekniikoiden harjaannuttaminen, hypyt, sukeltaminen, vesipelastustaidot

• Lumiliikunta: vapaan hiihdon tekniikan harjoittelu vaihtelevassa maastossa, hiihtoretket,

harjaannutetaan laskettelun ja/tai lumilautailun taitoja

• Jääliikunta: perusluistelutaitojen monipuolistaminen ja niiden soveltaminen jääpeleissä ja

muodostelmaluistelussa

• Palloilulajit: pelissä liikkuminen, tekniikoiden harjaannuttaminen, Fair play

9.luokka

Oppisisältö 6:

• Yleisurheilu: heitto ja hyppytekniikoiden syventäminen, lihashuolto

• Luontoliikunta: suunnistuksessa kartanlukutaidon harjaannuttaminen ja aiemmin opittujen

taitojen syventäminen, retkeily

• Palloilulajit: tekniikoiden syventäminen, sääntöjen kertaus, turvallinen pelaaminen, Fair play

• Voimistelu: telineradat, parkour, erilaiset hypyt, kuntoharjoittelu

Oppisisältö 7:

• Jääliikunta: perusluistelutaitojen syventäminen, taitoradat

• Lumiliikunta: eri hiihtotyylien harjoittelu ja vahvistaminen, hiihtoretket, syvennetään

lumilautailuja/ tai laskettelutaitoja

• Palloilulajit: monipuoliset välineen käsittelemistaidot, liikkumistaidot, viitepelit, Fair play

• Vesiliikunta: uintitekniikoiden syventäminen, mahdollisuus suorittaa uintimerkkejä, vesipelastautumista ja vedestä pelastamista

• Musiikkiliikunta: jonkin suomalaisen seuratanssin opettelua

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

”Liikutaan yhdessä minäkäsitystä ja osallisuutta vahvistaen, taitoja soveltaen.”

Vuosiluokilla 7–9 pääpaino on monipuolisessa perustaitojen soveltamisessa ja fyysisten ominaisuuksien harjoittamisen opiskelussa eri liikuntamuotojen ja -lajien avulla. Erityisen tärkeää on vahvistaa oppilaan myönteistä minäkäsitystä ja oman muuttuvan kehon hyväksymistä. Opetus tukee oppilaiden hyvinvointia, kasvua itsenäisyyteen, osallisuuteen sekä kannustaa terveyttä edistävään omaehtoiseen liikunnan harrastamiseen. Oppilaat osallistuvat kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun sekä ottavat vastuuta omasta ja ryhmän toiminnasta.

Tavoitteet ja sisällöt

Vuosiluokkaistetut tavoitteet Valtion koulukodin koulun kotisivulla, linkki vanhan opetussuunnitelman voimassa olevaan osuuteen.

Liikunnan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla turvallisesti ja monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä sisä- ja ulkotiloissa oppilaita osallistaen. Opetuksessa otetaan huomioon vuodenajat, paikalliset olosuhteet sekä koulun ja ympäristön tarjoamat mahdollisuudet tarkoituksenmukaisella tavalla. Opetuksen yhteydessä korostetaan fyysistä aktiivisuutta ja yhteistoiminnallisuutta

ylläpitäviä työtapoja, kannustavaa vuorovaikutusta ja toisten auttamista sekä henkisesti ja fyysisesti turvallista toimintaa. Liikuntateknologian hyödyntämisellä tuetaan liikunnanopetuksen tavoitteiden saavuttamista. Koulun ulkopuolisille liikuntapaikoille siirtymisessä edistetään turvallista liikennekäyttäytymistä.

Paikallinen tarkennus

Liikunnan opetuksessa hyödynnetään koulun ja lähialueen maastoja sekä liikuntapaikkoja. Leirikoulut tarjoavat mahdollisuuden esimerkiksi vaelluksiin tai lasketteluun. Liikuntatunteja rikastetaan tekemällä yhteistyötä urheiluseurojen, oppilaitosten ja eri lajien edustajien kanssa. Fyysisen aktiivisuuden ja yhdessä toimimisen merkitys korostuu arvokkaana opetuksellisena tavoitteena. Koulupäivien suunnittelussa pyritään toiminnallisuuteen ja liikunnallisuuteen.

Rohkaiseva ja lämmin ilmapiiri on edellytys hyvien liikuntakokemusten syntymiselle. Oppimistilanteet tukevat yhteistä liikkumista ja vuorovaikutusta. Tavoitteena on kehittää ymmärrystä siitä, miten liikunta edistää henkistä ja fyysistä hyvinvointia. Opetuksessa kiinnitetään huomiota turvalliseen työskentelyilmapiiriin. Liikuntatuntien sisältöä suunniteltaessa huomioidaan oppilaiden mielenkiinnon kohteet.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki liikunnassa vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Kannustava ja hyväksyvä ilmapiiri on edellytys liikunnanopetuksen tavoitteiden saavuttamiselle. Toiminnan tulee antaa kaikille oppilaille mahdollisuus onnistumiseen ja osallistumiseen sekä tukea hyvinvoinnin kannalta riittävää toimintakykyä. Opetuksessa on keskeistä oppilaiden yksilöllisyyden huomioon ottaminen, turvallinen työskentelyilmapiiri sekä organisoinnin ja opetusviestinnän selkeys. Pätevyydenkokemuksia ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta tuetaan oppilaslähtöisillä ja osallistavilla työtavoilla, sopivilla tehtävillä ja rohkaisevalla palautteella. Vuosiluokkien 7–9 opetuksessa kiinnitetään erityistä huomiota toimintakyvyn tukemiseen ja mieluisan liikuntaharrastuksen ylläpitämiseen tai löytämiseen.

Paikallinen tarkennus

Liikuntaan kannustetaan suhtautumaan mielekkäästi ja tarkoituksenmukaisesti. Tavoitteena on löytää jokaiselle oppijalle tapa ylläpitää fyysistä aktiivisuutta. Ohjauksessa painotetaan positiivisen minäkuvan vahvistamista ja pyritään ylläpitämään liikunnan sekä tekemisen iloa. Tuetaan käsityksen muodostumista omien taitojen ja itseohjautuvuuden kehittymisestä.

Opetusta eheytetään mahdollisuuksien mukaan. Yksilölliset erot otetaan huomioon, ja näin pyritään ehkäisemään tuen tarpeen syntymistä. Selkeät ja johdonmukaiset toimintatavat tukevat oppimista. Käytetään erilaisia opetusmenetelmiä ja hyödynnetään monikanavaisuutta. Oppimistekniikoita opetetaan monipuolisesti. Yhdessä tekemiseen ja oma-aloitteisuuteen kannustetaan.

Monipuoliset aiheet tarjoavat mahdollisuuden eriyttämiseen. Erilaiset oppijat huomioidaan oppitunneilla, ja eriyttäminen perustuu oppijatuntemukseen. Ohjauksen lähtökohtina ovat kohtaaminen, ratkaisukeskeisyys ja yksilölliset vahvuudet. Opetus tarjoaa haasteita myös liikunnallisesti lahjakkaille oppijoille.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi liikunnassa vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Oppilaiden kasvamista liikuntaan ja liikunnan avulla tuetaan monipuolisella, kannustavalla ja ohjaavalla palautteella ja arvioinnilla. Ne tukevat oppilaiden myönteistä käsitystä itsestä liikkujana. Palautteessa ja arvioinnissa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset vahvuudet ja kehittymistarpeet ja tuetaan niitä. Liikunnan opetuksessa ja arvioinnissa tulee ottaa huomioon oppilaan terveydentila ja erityistarpeet.

Liikunnan arviointi perustuu fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn tavoitteisiin. Arvioinnin kohteina ovat oppiminen (tavoitteet 2–6) ja työskentely (tavoitteet 1 ja 7–10), joten fyysisten kunto-ominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena. Move! -mittausten tuloksia ei käytetä oppilaan arvioinnin perusteina. Arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä siten, että oppilailla on mahdollisuus osoittaa parasta osaamistaan. Oppilaita ohjataan itsearviointiin.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona liikunnan opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut liikunnan oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt liikunnan oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on liikunnan oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan liikunnan oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy liikunnan oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Liikunnassa osaaminen kertyy kumuloituvasti aikaisemman osaamisen jatkoksi. Päättöarvioinnin kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Paikallinen tarkennus

Vuosiluokkien 7–9 liikunnan arviointi on numeerista. Arviointi on monipuolista ja jatkuvaa, ja siinä huomioidaan eri tavoin osoitettu osaaminen. Oppilaiden kanssa käytävä keskustelu toimii palautekanavana ja yhteissuunnittelun perustana. Oppilaat tekevät myös itsearviointeja omasta kehittymisestään liikkujana. Opettaja seuraa, havainnoi ja dokumentoi kehittymistä sekä keskustelee edistymisestä. Arvioinnin avulla tuetaan myönteisen käsityksen muodostumista itsestä liikkujana.

Arvioinnissa huomioidaan mahdolliset fyysisen toimintakyvyn rajoitteet. Käytössä on menetelmiä, joiden avulla jokainen voi osoittaa osaamisensa mahdollisimman hyvin.

Jos oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas opiskelee perusopetuksen oppimäärän mukaisesti, oppilaan oppimista ja osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen oppimäärän tavoitteisiin käyttäen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden arviointikriteerejä.

Jos oppilas opiskelee rajatun oppimäärän mukaan oppiainetta, arvioidaan oppilaan oppimista ja osaamista oppiaineessa suhteessa oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa määriteltyihin tavoitteisiin ja sisältöihin. Osaamisen tason määrittelyssä ei siis käytetä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä arviointikriteerejä. Oppimäärä rajataan vasta, kun oppilas ei tukitoimista huolimatta kykene saavuttamaan arvosanan 5 edellyttämää osaamista.

Päättöarviointi tehdään lukuvuonna, jolloin liikunnan opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Arvosana muodostetaan suhteuttamalla osaamisen taso valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Arvosanan muodostamisessa huomioidaan kaikki kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle tavoite on paikallisesti asetettu. Arvosana kahdeksan (8) edellyttää keskimäärin kriteerien mukaista osaamista. Joidenkin tavoitteiden ylittäminen voi kompensoida heikompaa suoriutumista muilla osa-alueilla.

Maantieto

Maantiedon tehtävä

Perusteen teksti

Maantiedon opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden maailmankuvan rakentumista. Oppilaita ohjataan seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä ja koko maailmassa sekä autetaan oppilaita sijoittamaan uutiset maailman tapahtumista maantiedon opetuksessa saamaansa alueelliseen kehikkoon.

Maantieto on monitieteinen ja eri tiedonaloja integroiva oppiaine, jossa tutkitaan maapalloa ja sen alueita, luontoa, ihmisen toimintaa sekä erilaisia kulttuureita. Maantiedon opetuksessa otetaan huomioon luonnontieteiden, ihmistieteiden ja yhteiskuntatieteiden näkökulmat. Näin rakennetaan eheää kokonaiskuvaa monimuotoisesta maailmasta ja sen toiminnasta.

Maantiedon opetuksessa käsitellään luonnon ja ihmisen toiminnan vuorovaikutusta ja sen yhteyttä ympäristön tilaan sekä luodaan perustaa ymmärtää erilaisia alueellisia näkökulmia ja ristiriitoja maapallolla. Maantieteellisten syy- ja seuraussuhteiden sekä ympäristönmuutosten ymmärtäminen ja analysointi aktivoivat oppilasta toimimaan vastuullisesti omassa arjessa.

Maantiedon opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden oma elämismaailma. Opetus tarjoaa toiminnallisia kokemuksia erilaisissa oppimisympäristöissä, joissa oppilaat tekevät havaintoja ja tutkimuksia. Opiskelussa hyödynnetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Teknologian käyttö edistää myös oppilaiden yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa oppimisessa.

Maantiedon opetuksessa vahvistetaan oppilaiden valmiuksia kestävää kehitystä edistävään toimintatapaan. Opetus harjaannuttaa oppilaiden osallistumis- ja vaikuttamistaitoja ja antaa oppilaille keinoja aktiiviseen kansalaisuuteen ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen.

Tavoitteet ja sisällöt

Vuosiluokkaistetut tavoitteet Valtion koulukodin koulun kotisivulla, linkki vanhan opetussuunnitelman voimassa olevaan osuuteen.

Maantiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Maantiedon opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on käyttää monipuolisia oppimisympäristöjä sekä koulussa että koulun ulkopuolella. Maastotyöskentely, kenttäretket luonnossa ja rakennetussa ympäristössä sekä sähköisten oppimisympäristöjen ja paikkatiedon käyttö ovat olennainen osa maantiedon opetusta. Pelillisyys lisää oppilaiden motivaatiota. Tutkimuksellinen lähestymistapa tukee maantieteellisen ajattelun sekä ongelmanratkaisu- ja tutkimustaitojen kehittymistä sekä edistää yhteisöllistä ja vuorovaikutteista työskentelyä.

Opetuksessa seurataan ajankohtaisia tapahtumia ja ilmiöitä lähiympäristössä ja muualla maailmassa. Työtapoja valittaessa otetaan huomioon oppilaiden elämismaailma, kansainvälisyys ja yhteistyö koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. Opetuksessa annetaan aikaa oppilaiden ajattelulle, luovuudelle ja toiminnalle.

Paikallinen tarkennus

Maantiedon opetus tarjoaa oppilaille välineitä hahmottaa omaa paikkaansa maailmassa ja vahvistaa osallisuuttaan yhteiskuntaan. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan monipuolisia oppimisympäristöjä sekä koulussa että sen ulkopuolella. Maastotyöskentely, kenttäretket luontoon ja rakennettuihin ympäristöihin auttavat havainnoimaan ja jäsentämään arkiympäristön ilmiöitä sekä yhdistämään henkilökohtaisia kokemuksia laajempiin maantieteellisiin näkökulmiin.

Digitaaliset työvälineet, paikkatiedon käyttö ja pelillisyys lisäävät motivaatiota ja tarjoavat tasa-arvoisia mahdollisuuksia oppimiseen, erityisesti silloin kun oppimispolku on ollut katkonainen. Erilaiset sähköiset oppimisympäristöt tukevat yksilöllistä etenemistä ja mahdollistavat visuaalisen työskentelyn sekä oman ilmaisun vahvistamisen.

Tutkimuksellinen ja toiminnallinen työote tukee maantieteellisen ajattelun, ongelmanratkaisun ja yhteistyötaitojen kehittymistä. Työtavat valitaan siten, että ne tukevat oppijan ajattelun, luovuuden ja toiminnan mahdollisuuksia. Ajankohtaisten tapahtumien ja ilmiöiden käsittely lähiympäristössä ja globaalisti tukee kriittistä ajattelua, yhteiskunnallista ymmärrystä ja valmiuksia vastuulliseen kansalaisuuteen.

Yhteistyö koulun ulkopuolisten tahojen kanssa rikastuttaa oppimisympäristöjä ja tukee nuoren käsitystä itsestään vaikuttajana osana yhteisöä. Työskentelyssä painottuvat vuorovaikutus, kokemuksellisuus ja oppijan elämismaailma, mikä on erityisen tärkeää nuoren eheytyvän kasvun ja myönteisen identiteetin tukemisessa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki maantiedossa vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Maantiedon opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita hahmottamaan ympäröivää maailmaa ja ymmärtämään sen ilmiöitä. Ajankohtaisella uutisseurannalla tuetaan kunkin oppilaan maailmankuvan rakentumista. Kenttäopetuksessa lähiympäristöä tulkitaan kaikkia aisteja hyväksi käyttäen ja jaetaan kokemuksia oppilaiden ja opettajan välillä. Maantiedon tavoitteiden kannalta tuen järjestämisessä on keskeistä tiedostaa oppilaiden spatiaalisen hahmottamisen vaikeudet ja erityisesti vaikeudet kartanluvussa ja karttatulkinnassa. Oppilaita

ohjataan ja tuetaan käyttämään paikkatietoa ja muuta geomediaa arjen tilanteissa. Jokaisen oppilaan taitoja hahmottaa lähiympäristöä ja maailmaa harjaannutetaan tukemalla ja kannustamalla oppilasta hänen omien vahvuuksiensa pohjalta sekä tarvittaessa vahvistamalla oppilaan taitoja eri tukimuotoja hyödyntäen. Eriyttämistä voi toteuttaa tutkimustehtävissä, joissa oppilaat voivat toimia erilaisissa rooleissa sekä harjoituksissa, joissa on mahdollista edetä yksilöllisesti ajattelun taitojen eri tasoille.

Paikallinen tarkennus

Maantiedon opiskeluun kannustetaan suhtautumaan mielekkäästi ja tarkoituksenmukaisesti. Kasvua tuetaan ympäristöä kunnioittavaksi ja vastuulliseksi yksilöksi. Opiskelua ohjataan tutkivaan suuntaan, ja oppimiseen kannustetaan tulkitsemalla, vertailemalla ja soveltamalla hankittua tietoa.

Ohjauksessa painotetaan kannustusta ja tukea realistisen käsityksen muodostamiseen aktiivisesta oppijasta. Tavoitteena on itseohjautuvuuden kehittyminen sekä oppimisen ja tekemisen ilon ylläpitäminen.

Opetusta eheytetään mahdollisuuksien mukaan. Yksilölliset ja kehitykselliset erot otetaan huomioon, ja tällä tavoin pyritään ennaltaehkäisemään tuen tarpeen syntymistä. Selkeät ja johdonmukaiset toimintatavat tukevat opiskelua. Käytössä ovat erilaiset opetusmenetelmät ja opetuksessa hyödynnetään monikanavaisuutta. Oppimistekniikoita opetetaan monipuolisesti.

Monipuoliset aiheet mahdollistavat eriyttämisen. Taidot voidaan osoittaa suullisesti kirjallisten tuotosten sijaan. Erilaiset oppijat otetaan huomioon oppitunneilla, ja eriyttäminen perustuu oppilaantuntemukseen. Ohjauksen lähtökohtina ovat kohtaaminen, ratkaisukeskeisyys ja yksilölliset vahvuudet. Opetus tarjoaa haasteita myös nopeammin edistyville.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi maantiedossa vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Maantiedon opetuksessa kannustava ja rakentava palaute eli formatiivinen arviointi tukee opintojen aikana oppilaiden motivaation rakentumista, tutkimustaitojen kehittymistä sekä auttaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa. Oppilaille annetaan

säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin maantiedon tavoitteisiin. Palautteen avulla oppilaita rohkaistaan toimimaan aktiivisesti ja vastuullisesti omassa lähiympäristössä ja soveltamaan käytännössä oppimaansa tietoa. Maantiedon summatiivisessa arvioinnissa oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Arviointi kohdistuu sekä oppilaiden tiedolliseen osaamiseen että maantiedon taitoihin, kuten geomediataitoihin ja tiedon kriittiseen arviointitaitoon. Lisäksi arvioidaan taitoa käyttää maantiedolle ominaista välineistöä sekä tieto- ja viestintäteknologiaa. Arvioinnin ja palautteen tehtävänä on osaltaan kehittää jokaisen oppilaan työskentelytaitoja.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona maantiedon opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut maantiedon oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt maantiedon tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on maantiedon tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan maantiedon oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy maantiedon päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Maantiedossa oppilaan osaaminen kehittyy yleensä eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Oppilaan työskentelyn ohjaamisella maantiedossa tarkoitetaan esimerkiksi suullisten lisäohjeiden antamista, ohjaavien kysymysten esittämistä, välineillä havainnollistamista tai vastaavien esimerkkien antamista työskentelyn aikana. Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Paikallinen tarkennus

Maantiedon arviointi on numeerista. Oppilaat tekevät myös itsearviointeja oppimisestaan. Yksilöllisen oppimisen kautta harjoitellaan ja opitaan arvioimaan omaa edistymistä. Opettaja seuraa, havainnoi ja dokumentoi opiskelua sekä käy keskusteluja edistymisestä. Arvioinnin avulla tuetaan oppimisprosessia ja ohjataan tiedostamaan omaa ajattelua ja toimintaa. Arviointi perustuu opetussuunnitelman tavoitteisiin ja kuvaukseen hyvästä osaamisesta.

Arvioinnissa huomioidaan mahdolliset oppimisvaikeudet. Käytössä on menetelmiä, joiden avulla jokainen pystyy mahdollisimman hyvin osoittamaan osaamisensa.

Jos oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas opiskelee perusopetuksen oppimäärän mukaisesti, oppilaan oppimista ja osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen oppimäärän tavoitteisiin käyttäen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden arviointikriteerejä.

Jos oppilas opiskelee rajatun oppimäärän mukaan oppiainetta, arvioidaan oppilaan oppimista ja osaamista oppiaineessa suhteessa oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa määriteltyihin tavoitteisiin ja sisältöihin. Osaamisen tason määrittelyssä ei siis käytetä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä arviointikriteerejä. Oppimäärä rajataan vasta, kun oppilas ei tukitoimista huolimatta kykene saavuttamaan arvosanan 5 edellyttämää osaamista.

Päättöarviointi sijoittuu lukuvuoteen, jolloin maantiedon opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Arvosana muodostetaan suhteuttamalla osaamisen taso valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen kehittyy yleensä eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Arvosanan muodostamisessa huomioidaan kaikki kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle tavoite on paikallisesti asetettu. Arvosana kahdeksan (8) edellyttää keskimäärin kriteerien mukaista osaamista. Joidenkin tavoitteiden ylittäminen voi kompensoida heikompaa suoriutumista muilla osa-alueilla.

Matematiikka

Matematiikan tehtävä

Perusteen teksti

Matematiikan opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden loogista, täsmällistä ja luovaa matemaattista ajattelua. Opetus luo pohjan matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden ymmärtämiselle sekä kehittää oppilaiden kykyä käsitellä tietoa ja ratkaista ongelmia. Matematiikan kumulatiivisesta luonteesta johtuen opetus etenee systemaattisesti. Konkretia ja toiminnallisuus ovat keskeinen osa matematiikan opetusta ja opiskelua. Oppimista tuetaan hyödyntämällä tieto- ja viestintäteknologiaa.

Matematiikan opetus tukee oppilaiden myönteistä asennetta matematiikkaa kohtaan sekä positiivista minäkuvaa matematiikan oppijoina. Se kehittää myös viestintä-, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja. Matematiikan opiskelu on tavoitteellista ja pitkäjänteistä toimintaa, jossa oppilaat ottavat vastuuta omasta oppimisestaan.

Opetus ohjaa oppilaita ymmärtämään matematiikan hyödyllisyyden omassa elämässään ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetus kehittää oppilaiden kykyä käyttää ja soveltaa matematiikkaa monipuolisesti.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Vuosiluokkien 7–9 matematiikan opetuksen tehtävänä on vahvistaa matemaattista yleissivistystä. Opetuksessa syvennetään matemaattisten käsitteiden ja niiden välisten yhteyksien ymmärtämistä. Opetus innostaa oppilaita löytämään ja hyödyntämään matematiikkaa omassa elämässään. Oppilaiden valmiuksiin kuuluvat ongelmien matemaattinen mallintaminen ja ratkaiseminen. Matematiikan opetus ohjaa oppilaita tavoitteelliseen, täsmälliseen, keskittyneeseen ja pitkäjänteiseen toimintaan. Oppilaita rohkaistaan esittämään ratkaisujaan ja keskustelemaan niistä. Opetuksessa kehitetään oppilaiden yhteistyötaitoja.

Tavoitteet ja sisällöt

Vuosiluokkaistetut tavoitteet Valtion koulukodin koulun kotisivulla, linkki vanhan opetussuunnitelman voimassa olevaan osuuteen.

Matematiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Opetuksen lähtökohdat valitaan oppilaita kiinnostavista aiheista, ilmiöistä ja niihin liittyvistä ongelmista. Konkretia toimii edelleen tärkeänä osana matematiikan opiskelua. Rohkaistaan oppilaita käyttämään ajattelua tukevia piirroksia ja välineitä. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja. Ongelmia matematisoidaan, ratkaistaan ja tulkitaan yksin ja yhdessä. Yhdessä työskennellessä jokainen toimii sekä itsensä että ryhmän hyväksi. Oppimispelit ovat yksi motivoiva työtapa. Tieto- ja viestintäteknologiaa, kuten taulukkolaskentaa ja dynaamista geometriaohjelmistoa, hyödynnetään opetuksen, oppimisen, tuottamisen, arvioinnin sekä luovuuden välineenä.

Paikallinen tarkennus

Toiminnallisuus, kerronnallisuus ja kokemuksellisuus ovat keskeisessä roolissa opetuksessa. Lähtökohdat valitaan oppijoita kiinnostavista aiheista, ilmiöistä ja niihin liittyvistä ongelmista. Omia kokemuksia, ajatuksia ja mielenkiinnon kohteita hyödynnetään oppimisen tukena. Arkipäivän ongelmia muutetaan matematiikan kielelle ja niitä ratkaistaan sekä tulkitaan sekä yksin että yhdessä. Konkreettinen työskentely on edelleen tärkeä osa matematiikan opiskelua. Oppimisympäristöjä käytetään joustavasti asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Opitut asiat yhdistetään arkielämään ja käytäntöön. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja, ja oppijoita rohkaistaan käyttämään ajatteluaan tukevia piirroksia ja välineitä. Matemaattisten käsitteiden ymmärtämistä ja ajattelun kehittymistä tuetaan hyödyntämällä monipuolisia viestintäkanavia ja välineitä. Tieto- ja viestintäteknologiaa hyödynnetään opetuksen, oppimisen, tuottamisen, arvioinnin sekä luovuuden välineenä ja motivaattorina.

Työtavat valitaan ikäkauden ja oppimistilanteen mukaan tarkoituksenmukaisesti. Huomiota kiinnitetään toiminnallisuuteen ja vuorovaikutteisuuteen. Oppimispelit toimivat innostavana työskentelytapana. Sopiva työtapa määritellään yhdessä oppijan kanssa, jotta oppiminen onnistuisi mahdollisimman hyvin. Oppimisessa ja opettamisessa korostetaan kiireettömyyttä ja kohtaamista. Oppimiskokemuksia rakennetaan yhteisten onnistumisten ja yksilöllisten vahvuuksien pohjalta. Erilaisia työtapoja kokeillaan ja itseohjautuvuutta tuetaan. Kokemuksellisuuden ja toiminnallisuuden lisäksi käytetään muun muassa ryhmätöitä ja yhteistoiminnallista oppimista. Yhdessä työskenneltäessä jokaisella on mahdollisuus oppia toisilta.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki matematiikassa vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Jokaisella oppilaalla tulee olla mahdollisuus saada opetusta myös aiempien vuosiluokkien keskeisimmistä sisällöistä, jos hän ei hallitse niitä riittävästi. Lisäksi annetaan ennakoivaa tukea tarvittaessa uusien sisältöjen oppimiseksi. Oppilaiden matematiikan osaamista ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilaille korostetaan asioiden ymmärtämisen tärkeyttä. Oppilaita tuetaan suurempien asiakokonaisuuksien hahmottamisessa ja yhteyksien löytämisessä. Eriyttämisessä otetaan huomioon jokaisen oppilaan osaaminen ja annetaan mahdollisuus onnistumisen elämyksiin.

Sisältöjä voidaan rikastuttaa syventämällä yhteisesti käsiteltävää aihetta oppilaiden kiinnostuksen ja taitotason mukaan. Taitavia oppilaita tuetaan tarjoamalla heille vaihtoehtoisia työskentelymuotoja, kuten esimerkiksi erilaisia projekteja ja ongelmalähtöisiä tutkimustehtäviä oppilaita kiinnostavista matemaattisista aiheista.

Paikallinen tarkennus

Matematiikan opiskelussa korostuu ohjauksen, tuen ja eriyttämisen tarve. Opetusta voidaan tarjota myös aiempien vuosiluokkien keskeisistä sisällöistä silloin, kun osaaminen ei vielä ole riittävällä tasolla. Tarvittaessa käytetään ennakoivaa tukiopetusta uusien sisältöjen omaksumisen tueksi.

Pienet ryhmäkoot mahdollistavat yksilöllisten ja kehityksellisten erojen huomioimisen. Selkeät ja johdonmukaiset toimintatavat helpottavat oppimista. Eriyttäminen

perustuu oppijatuntemukseen, ja jokaisen osaaminen pyritään huomioimaan siten, että oppiminen tuottaa onnistumisen elämyksiä. Taitoja voi osoittaa sekä suullisesti että kirjallisesti. Ohjauksen lähtökohtina ovat kohtaaminen, ratkaisukeskeisyys ja yksilölliset vahvuudet.

Matematiikan osaamisen ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti yhdessä oppijoiden kanssa. Oppimisen ymmärtämisen merkitys korostuu, ja opiskeluun kannustetaan sen arkielämään tuoman hyödyn kautta. Oppisisältöjä voidaan rikastuttaa yhteisesti käsiteltävän aiheen syventämisellä kiinnostuksen ja taitotason mukaisesti. Tarvittaessa opetusta eriytetään ylöspäin esimerkiksi tarjoamalla vaihtoehtoisia työskentelymuotoja, kuten projekteja ja ongelmalähtöisiä tutkimustehtäviä matemaattisista aiheista.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi matematiikassa vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuetaan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä ja ylläpidetään ja vahvistetaan opiskelumotivaatiota. Palaute tukee oppilaiden myönteistä minäkuvaa matematiikan oppijana. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin matematiikan tavoitteisiin. Arviointi ohjaa oppilaita kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Palaute auttaa oppilaita huomaamaan, mitä tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää ja miten.

Oppilailla on aktiivinen rooli arvioinnissa. Itsearvioinnissa oppilaat oppivat asettamaan tavoitteita oppimiselleen ja havainnoimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin. Lisäksi oppilaita ohjataan kiinnittämään huomiota tapaansa työskennellä sekä tiedostamaan asennettaan matematiikan opiskelua kohtaan.

Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan eri tavoin. Arvioinnin kohteena ovat matemaattiset tiedot ja taidot sekä niiden soveltaminen. Lisäksi arvioinnissa kiinnitetään huomiota tekemisen tapaan ja taitoon perustella ratkaisuja sekä ratkaisujen rakenteeseen ja oikeellisuuteen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös taito hyödyntää välineitä, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa.

Yhdessä työskenneltäessä arvioidaan sekä ryhmän jäsenten että koko ryhmän toimintaa ja tuotosta. Tuotoksen arvioinnissa kiinnitetään huomiota tuotoksen matemaattiseen sisältöön ja esitystapaan. Palautteella ohjataan oppilaita ymmärtämään jokaisen ryhmän jäsenen työskentelyn ja kehittymisen merkitys. Oppilaita ohjataan tuotosten ja toiminnan arvioimiseen.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona matematiikan opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut matematiikan oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt matematiikan tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on matematiikan tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan matematiikan oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy matematiikan päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin. Kriteereitä voidaan myös hyödyntää, kun oppilaan osaamisen näyttötilanteita suunnitellaan tai oppilaan näyttöä arvioidaan.

Oppilaan työskentelyn ohjaamisella matematiikassa tarkoitetaan esimerkiksi suullisten lisäohjeiden antamista, ohjaavien kysymysten esittämistä, välineillä havainnollistamista tai vastaavien esimerkkien antamista työskentelyn aikana.

Paikallinen tarkennus

Matematiikan opetuksessa palautetta oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin tavoitteisiin annetaan säännöllisesti, monipuolisesti ja jatkuvasti. Palaute on sanallista ja numeerista sekä luonteeltaan kannustavaa, ja sen tehtävänä on tukea matemaattisen ajattelun, itseluottamuksen ja opiskelumotivaation

kehittymistä. Palautteen avulla tuodaan esiin myös kehitettävät tiedot ja taidot sekä niiden kehittämisen keinot.

Arviointi on monipuolista ja jatkuvaa, ja siinä huomioidaan eri tavoin osoitettu osaaminen. Arviointi kohdistuu edistymiseen ja työskentelyyn suhteessa opetussuunnitelman tavoitteisiin ja kuvaukseen hyvästä osaamisesta. Vuosiluokilla 7–9 arviointi on numeerista. Arvioinnin kohteena ovat matemaattiset tiedot, taidot ja niiden soveltaminen, mutta myös ratkaisujen perustelu, rakenne ja oikeellisuus. Lisäksi arvioidaan välineiden, kuten tieto- ja viestintäteknologian, käyttöä osana oppimisprosessia.

Oppimista tuetaan itsearvioinnin kautta, ja yksilöllisessä oppimisessa harjoitellaan oman edistymisen arvioimista. Opettaja seuraa, havainnoi ja dokumentoi opiskelua sekä käy keskusteluja edistymisestä. Arvioinnin tehtävänä on tukea oppimisprosessia ja ohjata tiedostamaan omaa ajattelua, asennetta ja toimintaa matematiikan opiskelussa.

Arvioinnissa huomioidaan mahdolliset oppimisvaikeudet. Käytössä on menetelmiä, joiden avulla jokainen voi mahdollisimman hyvin osoittaa osaamisensa. Yhteistyötilanteissa arvioidaan sekä yksittäisten ryhmän jäsenten että koko ryhmän toimintaa ja tuotosta. Arvioinnissa painotetaan tuotoksen matemaattista sisältöä ja esitystapaa. Palautteen avulla ohjataan ymmärtämään jokaisen työskentelyn ja kehittymisen merkitys sekä tukemaan omien tuotosten ja toimintojen arvioimista.

Jos oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas opiskelee perusopetuksen oppimäärän mukaisesti, oppilaan oppimista ja osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen oppimäärän tavoitteisiin käyttäen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden arviointikriteerejä.

Jos oppilas opiskelee rajatun oppimäärän mukaan oppiainetta, arvioidaan oppilaan oppimista ja osaamista oppiaineessa suhteessa oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa määriteltyihin tavoitteisiin ja sisältöihin. Osaamisen tason määrittelyssä ei siis käytetä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä arviointikriteerejä. Oppimäärä rajataan vasta, kun oppilas ei tukitoimista huolimatta kykene saavuttamaan arvosanan 5 edellyttämää osaamista.

Päättöarvioinnissa määritellään, miten matematiikan oppimäärän tavoitteet on saavutettu. Arvosana muodostetaan suhteuttamalla osaamisen taso matematiikan valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Arvosanan määrittämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi usean opettajan yhdessä laatimia kokeita sekä valtakunnallista

matematiikan koetta. Arvosana kahdeksan (8) edellyttää keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista, ja tason ylittäminen joillakin alueilla voi kompensoida heikompaa suoriutumista toisilla.

Musiikki

Oppiaineen tehtävä

Perusteen teksti

Musiikin opetuksen tehtävänä on luoda edellytykset monipuoliseen musiikilliseen toimintaan ja aktiiviseen kulttuuriseen osallisuuteen. Opetus ohjaa oppilaita tulkitsemaan musiikin monia merkityksiä eri kulttuureissa sekä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnoissa. Oppilaiden musiikillinen osaaminen laajenee, mikä vahvistaa myönteistä suhdetta musiikkiin ja luo pohjaa musiikin elinikäiselle harrastamiselle. Musiikin opetus rakentaa arvostavaa ja uteliasta suhtautumista musiikkiin ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen.

Toiminnallinen musiikin opetus ja opiskelu edistävät oppilaiden musiikillisten taitojen ja ymmärryksen kehittymistä, kokonaisvaltaista kasvua ja kykyä toimia yhteistyössä muiden kanssa. Näitä vahvistetaan ottamalla musiikin opetuksessa huomioon oppilaiden musiikilliset kiinnostuksen kohteet, muut oppiaineet, eheyttävät teemat, koulun juhlat ja tapahtumat sekä koulun ulkopuolella tapahtuva toiminta. Oppilaiden ajattelua ja oivalluskykyä kehitetään tarjoamalla säännöllisesti mahdollisuuksia äänen ja musiikin parissa toimimiseen, säveltämiseen sekä muuhun luovaan tuottamiseen. Musiikin opetuksessa oppilaat opiskelevat musiikkia monipuolisesti, mikä edesauttaa heidän ilmaisutaitojensa kehittymistä.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Vuosiluokkien 7–9 musiikin opetus luo mahdollisuuksia musiikillisen osaamisen ja maailmankuvan laajentamiseen. Samalla opetus ohjaa oppilaita tulkitsemaan musiikin merkityksiä ja jäsentämään musiikkiin liittyviä tunteita ja kokemuksia. Opetuksen tehtävänä on myös kehittää oppilaiden kriittistä musiikkikulttuurien lukutaitoa ohjaamalla heitä analysoimaan ja arvioimaan, miten musiikilla viestitään ja vaikutetaan. Oppilaiden toimijuutta ja ajattelua vahvistetaan kertaamalla ja syventämällä aiemmin opittuja musiikillisia taitoja. Lisäksi oppilaat saavat tilaisuuksia oman oppimisensa suunnitteluun ja arviointiin. Heillä on mahdollisuus monipuoliseen luovaan musiikilliseen ilmaisuun ja musiikin tuottamiseen yksin ja yhdessä muiden

kanssa. Tätä tuetaan luomalla yhteyksiä muihin ilmaisumuotoihin. Käyttäessään tieto- ja viestintätekniikkaa oppilaat tutustuvat musiikin ja digitaalisen median tekijänoikeuksiin ja käyttömahdollisuuksiin sekä niihin liittyviin mahdollisiin eettisiin ongelmiin.

Paikallinen tarkennus

Musiikin oppiaineessa 7. vuosiluokalle pyritään sisällyttämään kaikki sisältöalueen opetuksen tavoitteet T1T12, laaja-alaisen osaamisen tavoitteet L1L7 sekä sisältöalueet S1 (Miten musiikissa toimitaan), S2 (Mistä musiikki muodostuu), S3 (Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa ja S4 (Ohjelmisto). Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt opetuksen ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisältöalueet toimivat opetuksen pohjana myös 8. ja 9. vuosiluokilla.

Tavoitteet ja sisällöt

Vuosiluokkaistetut tavoitteet Valtion koulukodin koulun kotisivulla, linkki vanhan opetussuunnitelman voimassa olevaan osuuteen.

Musiikin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Tavoitteena on luoda pedagogisesti monipuolinen ja joustava musiikin opiskelukokonaisuus, joissa erilaiset musiikilliset työtavat ja vuorovaikutustilanteet sekä yhteismusisointi ja muu musiikillinen yhteistoiminta on mahdollista. Oppimisen ilo, luovaan ajatteluun rohkaiseva ilmapiiri sekä myönteiset musiikkikokemukset ja -elämykset innostavat oppilaita ja sitouttavat heidät kehittämään musiikillista osaamistaan. Opetustilanteissa luodaan mahdollisuuksia tieto- ja viestintäteknologian käyttöön musiikillisessa toiminnassa. Musiikkikäsitteitä opiskellaan musiikillisin työtavoin. Opetuksessa hyödynnetään taide- ja kulttuurilaitosten sekä muiden yhteistyötahojen tarjoamia mahdollisuuksia.

Paikallinen tarkennus

Musiikinopetuksessa hyödynnetään koulukotiympäristön tarjoamia vahvuuksia ja mahdollisuuksia. Koulun juhlat ja tilaisuudet tarjoavat tilaisuuksia soveltaa ryhmien musiikillista osaamista käytännössä. Oppiainerajat ylittävät projektit sekä yhteistyö ulkopuolisten toimijoiden kanssa monipuolistavat työtapoja ja oppimisympäristöjä. Kursseihin voidaan sisällyttää opintoretkiä ja vierailuja esimerkiksi studioihin, konsertteihin tai lähialueen tapahtumiin. Oppimisympäristöjä käytetään joustavasti asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Musiikillista ilmaisua tuetaan monipuolisilla menetelmillä ja työtavoilla. Oman ilmaisun merkitys korostuu tärkeänä tavoitteena, ja oppijoita rohkaistaan sävellysten ja sanoitusten tekemiseen. Opetuksessa huomioidaan musiikin terapeuttinen ja elämyksellinen rooli. Kannustava ilmapiiri ja positiivinen palaute tukevat musiikillista kasvua. Käytännön työssä onnistumisen edellytyksenä on ympäristö, joka tukee yhteistyötä, vuorovaikutusta ja jaettuja taide-elämyksiä.

Opetuksessa yhdistyvät oma työskentely, työprosessin dokumentointi ja arviointi yhdessä muiden kanssa. Tavoitteena on kehittää ymmärrystä musiikin prosesseista sekä vahvistaa musikaalista ajattelua ja taiteellista oppimista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki musiikissa vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Musiikin opetuksessa ja työskentelyn suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet, aikaisempi oppiminen ja kiinnostuksen kohteet. Työtapoja, opetusvälineitä ja soittimistoa sekä ryhmätyöskentelyä koskevat ratkaisut tehdään oppilaita kuullen. Ratkaisuilla luodaan musiikin oppimista edistäviä yhteismusisoinnin tilanteita sekä vahvistetaan oppilaiden itsetuntoa, työskentelytaitoja ja oma-aloitteisuutta. Työtapojen valinnassa kiinnitetään huomiota musiikkikulttuurin ja musiikin opetuksen mahdollisten sukupuolittuneiden käytäntöjen muuttamiseen.

Paikallinen tarkennus

Musiikin opiskeluun kannustetaan suhtautumaan mielekkäästi ja tarkoituksenmukaisesti. Ohjauksessa voidaan käyttää oppimispäiväkirjatyyppisiä menetelmiä sekä erilaisia oppimisen prosesseja ja kokemuksia.

Ohjauksessa painotetaan kannustusta ja tukea realistisen käsityksen muodostamiseen omista tiedoista, taidoista ja itseohjautuvuuden kehittymisestä. Oppimisen ja tekemisen iloa pyritään ylläpitämään. Yhteiseen tekemiseen ja oma-aloitteisuuteen rohkaistaan, ja musiikin avulla ilmaisemiseen kannustetaan.

Opetusta eheytetään mahdollisuuksien mukaan. Yksilölliset erot otetaan huomioon, ja tällä tavoin pyritään ehkäisemään tuen tarpeen syntymistä. Selkeät ja johdonmukaiset toimintatavat tukevat oppimista. Käytössä ovat erilaiset opetusmenetelmät ja monikanavaisuuden hyödyntäminen. Oppimistekniikoita opetetaan monipuolisesti. Ohjaus tukee sopivan työtavan löytämistä, mikä vahvistaa motivaatiota ja oppimisen mielekkyyttä. Yhteistyöhön ja oma-aloitteisuuteen kannustetaan aktiivisesti.

Monipuoliset aiheet mahdollistavat eriyttämisen. Taidot voidaan osoittaa suullisesti kirjallisten tuotosten sijaan. Erilaiset oppijat huomioidaan, ja eriyttäminen perustuu oppilaantuntemukseen. Ohjauksen lähtökohtina ovat kohtaaminen, ratkaisukeskeisyys ja yksilölliset vahvuudet. Opetus tarjoaa haasteita myös nopeammin edistyville.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi musiikissa vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Musiikin opetuksessa oppimisen arviointi, eli formatiivinen arviointi, on kannustavaa ja rakentavaa palautetta opintojen aikana. Se tukee oppilaiden motivaation rakentumista ja auttaa jokaista löytämään omat vahvuutensa. Ohjaava palaute auttaa oppilasta hahmottamaan yhä paremmin soivaa musiikillista toteutusta, musiikillista ilmaisua ja musiikin merkityksiä. Palautetta oppilas tarvitsee erityisesti, kun hän toteuttaa luovaan tuottamiseen liittyviä kokonaisuuksia. Palautteen avulla oppilaita rohkaistaan toimimaan aktiivisesti ja vastuullisesti ja soveltamaan käytännössä oppimaansa musiikin tietoa ja taitoa. Musiikin summatiivisessa arvioinnissa oppilailla

tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Arviointi kohdistuu sekä oppilaan tiedolliseen osaamiseen että musiikillisiin taitoihin erilaisissa oppimistilanteissa ja -ympäristöissä. Musiikissa harjoittelu- ja työskentelytaitojen kehittäminen eli oppimaan oppiminen on yksi arvioitavista kriteereistä.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona musiikin opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut musiikin oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt musiikin tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on musiikin tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan musiikin oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta.

Musiikissa oppilaan oppimisen tavoitteet on johdettu musiikin opetuksen tavoitteista. Musiikin oppimisen tavoitteet ja arvioinnin kohteet koostuvat osallisuuden taidoista, musiikillisista taidoista ja tiedoista, luovasta tuottamisesta, kulttuurisen ymmärtämisen taidoista, monilukutaidosta, hyvinvoinnin ja ääniturvallisuuden taidoista sekä oppimaan oppimisen taidoista. Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Paikallinen tarkennus

Musiikin arviointi vuosiluokilla 7–9 on numeerista. Oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin musiikin oppiaineen tavoitteisiin annetaan säännöllistä, monipuolista ja jatkuvaa palautetta. Arviointi tukee musiikillisen ajattelun, itseluottamuksen ja motivaation kehittymistä.

Oppilaat tekevät itsearviointeja oppimisestaan. Yksilöllisen oppimisen kautta harjoitellaan oman edistymisen tunnistamista. Opettaja seuraa, havainnoi ja dokumentoi opiskelua sekä käy keskusteluja edistymisestä. Arvioinnin tehtävänä on tukea oppimisprosessia ja ohjata tiedostamaan omaa ajattelua ja toimintaa.

Arvioinnissa huomioidaan mahdolliset oppimisvaikeudet. Käytössä on menetelmiä, joiden avulla jokainen pystyy mahdollisimman hyvin osoittamaan osaamisensa.

Jos oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas opiskelee perusopetuksen oppimäärän mukaisesti, oppilaan oppimista ja osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen oppimäärän tavoitteisiin käyttäen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden arviointikriteerejä.

Jos oppilas opiskelee rajatun oppimäärän mukaan oppiainetta, arvioidaan oppilaan oppimista ja osaamista oppiaineessa suhteessa oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa määriteltyihin tavoitteisiin ja sisältöihin. Osaamisen tason määrittelyssä ei siis käytetä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä arviointikriteerejä. Oppimäärä rajataan vasta, kun oppilas ei tukitoimista huolimatta kykene saavuttamaan arvosanan 5 edellyttämää osaamista.

Päättöarviointi tehdään lukuvuonna, jolloin musiikin opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Arvosana muodostetaan suhteuttamalla osaamisen taso valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Arvosanan muodostamisessa huomioidaan kaikki kriteerit, riippumatta siitä, mille vuosiluokalle tavoite on paikallisesti asetettu. Arvosana kahdeksan (8) edellyttää keskimäärin kriteerien mukaista osaamista. Tavoitteiden ylittäminen joillakin osa-alueilla voi kompensoida heikompaa suoriutumista muissa osa-alueissa.

Oppilaanohjaus

Oppiaineen tehtävä

Perusteen teksti

Oppilaanohjauksella on keskeinen merkitys sekä oppilaiden, koulun että yhteiskunnan näkökulmasta. Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä, perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ulottuva jatkumo. Oppilaanohjauksella edistetään oppilaiden koulutyön onnistumista, opintojen sujumista sekä koulutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on edistää oppilaiden kasvua ja kehitystä siten, että jokainen oppilas pystyy kehittämään opiskeluvalmiuksiaan ja vuorovaikutustaitojaan sekä oppimaan elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Oppilaanohjaus tukee oppilaita tekemään omiin valmiuksiinsa, arvoihinsa ja lähtökohtiinsa sekä kiinnostukseensa perustuvia arkielämää, opiskelua, jatko-opintoja sekä tulevaisuutta koskevia päätöksiä ja valintoja. Ohjauksen avulla oppilaat oppivat tiedostamaan mahdollisuutensa vaikuttaa oman elämänsä suunnitteluun ja päätöksentekoon. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ja kyseenalaistamaan koulutukseen ja ammatteihin liittyviä ennakkokäsityksiä ja tekemään valintansa omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan vastaten. Oppilaanohjausta toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa.

Koulun ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn- ja vastuunjako sekä monialaiset verkostot, joita tarvitaan ohjauksen tavoitteiden toteutumiseksi. Suunnitelmassa kuvataan myös kodin ja koulun ohjausyhteistyö, koulun työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt. Ohjaussuunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan systemaattisesti. Oppilaiden opintojen sujuvuutta nivelvaiheissa edistetään perusopetuksen aikana ja jatko-opintoihin siirryttäessä opettajien välisellä ja opinto-ohjaajien keskinäisellä sekä tarvittaessa moniammatillisella yhteistyöllä. Opettajat hyödyntävät työssään ajantasaista tietoa jatko-opinnoista, työelämästä ja työtehtävistä sekä niissä tapahtuvista muutoksista.

Oppilaanohjaus yhdistää koulua yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Oppilaanohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaltaan osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Oppilaanohjaus vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Vuosiluokilla 7–9 oppilaanohjauksen tehtävänä on tukea oppilaiden siirtymistä vuosiluokkien 7–9 oppimisympäristöön ja työskentelytapoihin. Vuosiluokkien 7–9 aikana jokaista oppilasta ohjataan edelleen kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja opiskeluvalmiuksiaan. Oppilaita autetaan hahmottamaan valintojen vaikutusta opintoihin ja tulevaisuuteen. Oppilaanohjauksen tehtävänä yhdessä muiden oppiaineiden kanssa on selkeyttää opiskeltavien oppiaineiden merkitystä jatko-opintojen ja työelämätaitojen kannalta sekä laajentaa oppilaiden käsityksiä työelämästä, työtehtävistä, yrittäjyydestä ja tulevaisuuden osaamistarpeista. Päävastuu oppilaanohjauksen toteuttamisesta on opinto-ohjaajalla.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on kehittää oppilaiden valmiuksia selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa, opintojen nivelvaiheissa sekä työuran siirtymissä. Oppilaat oppivat käyttämään ja hyödyntämään erilaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita. Ohjauksella vahvistetaan oppilaiden toimijuutta ja oma-aloitteisuutta koulutus- ja uravalintojaan koskevassa päätöksenteossa. Oppilaanohjaus tarjoaa oppilaille tietoa ja tutustumismahdollisuuksia peruskoulun jälkeisiin koulutus- ja opiskeluvaihtoehtoihin yhteistyössä vastaanottavan oppilaitoksen sekä huoltajien kanssa. Ohjauksen tehtävänä on edistää opintojen loppuun saattamista sekä yhteishaun yhteydessä tehtävän jatkosuunnittelun avulla tukea siirtymistä perusopetuksen jälkeisiin opintoihin.

Tavoitteet ja sisällöt

Vuosiluokkaistetut tavoitteet Valtion koulukodin koulun kotisivulla, linkki vanhan opetussuunnitelman voimassa olevaan osuuteen.

Oppilaanohjauksen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Oppilaanohjauksen työtapoja käytetään monipuolisesti oppilaiden yksilölliset sekä ryhmäkohtaiset tarpeet ja valmiudet huomioiden. Ohjausmuotoina ovat yksilöllisiin kysymyksiin syventyvä henkilökohtainen ohjaus, pienryhmäohjaus ja luokkamuotoinen ohjaus. Ryhmiä muodostetaan joustavasti ohjauksen sisältö ja vertaistuen mahdollisuudet huomioiden. Henkilökohtaisessa ohjauksessa oppilaalla on mahdollisuus keskustella opintoihinsa, koulutus- ja ammatinvalintoihinsa sekä elämäntilanteeseensa liittyvistä kysymyksistä. Pienryhmäohjauksessa oppilas oppii ryhmässä käsittelemään kaikille yhteisiä tai kunkin ryhmään osallistuvan oppilaan henkilökohtaisia, muiden oppilaiden kanssa jaettavissa olevia ohjauksellisia kysymyksiä. Ohjauksen jatkumo turvataan tarjoamalla oppilaanohjausta kaikilla luokkatasoilla. Huoltajalle järjestetään tarvittaessa tilaisuuksia neuvotella oppilaan opiskeluun ja valintoihin liittyvistä kysymyksistä opettajan, opinto-ohjaajan, oppilaan ja huoltajan yhteisissä tapaamisissa.

Oppimisympäristöinä hyödynnetään koulun ja verkkoympäristöjen rinnalla lähiympäristöä ja työelämää. Oppilaalle tulee järjestää perusopetuksen 7–9 vuosiluokkien aikana työelämään tutustumisjaksoja (TET) koulutus- ja ammatinvalintojensa perustaksi ja työn arvostuksen lisäämiseksi. Oppilaan tulee voida hankkia omakohtaisia kokemuksia työelämästä ja ammateista aidossa työympäristössä. Työelämään tutustumisen yhteydessä oppilaalle tulee järjestää mahdollisuus arvioida hankkimiaan tietoja ja kokemuksia. Työelämään tutustumista toteutetaan yhdessä muiden oppiaineiden kanssa hyödyntäen niiden oppisisältöjä ja työtapoja.

Ohjaus, tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus ja tukea tarvitsevan ohjaus oppilaanohjauksessa vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Oppilaanohjauksessa huomioidaan jokaisen oppilaan yksilölliset lähtökohdat ja tarpeet. Ohjausta eriytetään ottamalla huomioon oppilaiden henkilökohtaiset tavoitteet, kokemukset, harrastukset, kiinnostuksen kohteet, osaamisalueet sekä elämäntilanteeseen vaikuttavat tekijät. Keskeistä on eri toimijoiden yhteistyö erityisesti opiskeluun kuuluvien siirtymä- ja nivelvaiheiden ohjauksessa. Jatko-opintoihin liittyvä ohjaus aloitetaan riittävän varhain. Monialaista yhteistyötä tehdään erityisesti myös tehostettua henkilökohtaista ohjausta ja tukea tarvitsevien oppilaiden sekä erityisestä syystä koulutuksen ulkopuolelle jäämässä olevien nuorten opintojen jatkumisen turvaamisessa.

Oppilaalla, joka tarvitsee perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää tukea, on oikeus saada oppilaanohjauksen lisäksi tarpeidensa mukaista tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta vuosiluokilla 8 ja 9. Tehostetussa henkilökohtaisessa oppilaanohjauksessa painopisteenä on oppilaan jatko-opintovalmiuksien kehittäminen sekä ohjaaminen oppilaalle sopiviin jatko-opintoihin. Tavoitteena on, että jokaiselle oppilaalle löytyy jatko-opiskelupaikka, jossa oppilas jatkaa oppivelvollisuuden suorittamista perusopetuksen jälkeen.

Oppilas jatkaa perusopetuksen jälkeen toisen asteen tutkinnon suorittamiseen, toiselle asteelle valmentavaan koulutukseen tai muuhun oppivelvollisuuslaissa määriteltyyn koulutukseen. Tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen tarpeen arvioi ensisijaisesti oppilaanohjaaja oppilaanohjauksen sisältöjen ja tavoitteiden näkökulmasta.

Tehostetussa henkilökohtaisessa oppilaanohjauksessa oppilaalle annetaan henkilökohtaista ja muuta oppilaanohjausta sekä laaditaan henkilökohtainen jatko-opintosuunnitelma. Henkilökohtaiseen jatko-opintosuunnitelmaan kirjataan oppilaan vahvuuksia sekä tavoitteita siirtymisestä perusopetuksen jälkeisiin opintoihin. Näitä vahvistetaan suunnitelmallisesti oppilaan yksilölliset lähtökohdat ja tarpeet huomioiden.

Oppimisen ja koulunkäynnin tukea tarvitsevan oppilaan kohdalla jatko-opintoihin liittyvä ohjaus aloitetaan riittävän varhain. Suunnittelussa otetaan huomioon oppilaan yksilölliset taipumukset, oppimisen ja opiskelun tuen tarve ja koulutuksen mahdollistamat työllistymisnäkymät. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen tarjotaan mahdollisuuksia tutustua oppilaalle soveltuviin perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintomahdollisuuksiin. Oppilaalle ja huoltajalle annetaan riittävästi tietoa oppimisen ja opiskelun tuen jatkumisen mahdollisuuksista perusopetuksen jälkeisissä opinnoissa sekä tarvittaessa muista tukimuodoista.

Formatiivinen arviointi oppilaanohjauksessa vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Oppilaanohjauksesta ei anneta arvosanaa kuten muista oppiaineista. Oppilaanohjauksessa arviointi on formatiivista arviointia, joka perustuu oppilaiden itsearviointiin sekä vuorovaikutteiseen, ohjaavaan ja kannustavaan palautteeseen eri ohjaustoimien yhteydessä. Oppilaat pohtivat yhdessä opettajan kanssa ja oppivat arvioimaan valmiuksiaan, osaamistaan ja taitojaan, toimintakykyään, toimijuuttaan ja voimavarojaan, ohjaus- ja tuentarpeensa määrää ja laatua sekä ryhmätyö- ja vuorovaikutustaitojaan. Oppilaita ohjataan tunnistamaan arvojen, uskomusten ja itselleen merkittävien ihmisten vaikutusta valintoihin ja päätöksiin. He harjaantuvat arvioimaan tiedonhankinta- sekä tieto- ja viestintäteknologian taitojaan koulutus- ja työelämätiedon hankkimisessa. Oppilaita kannustetaan kiinnittämään huomiota myös taitoonsa tunnistaa eri tietolähteiden luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta. Oppilaita ohjataan tiedostamaan erilaisten itsearviointimenetelmien ja -välineiden taustat sekä tunnistamaan niiden käyttömahdollisuuksia omassa urasuunnittelussaan. Opettajan tuella oppilaat oppivat löytämään tuki- ja ohjauspalveluita tarjoavat tahot koulussa ja yhteiskunnassa sekä kehittävät taitoaan hakea tarvitsemiaan palveluita.

Terveystieto

Oppiaineen tehtävä

Perusteen teksti

Terveystieto on monitieteiseen tietoperustaan pohjautuva oppiaine. Terveystiedon opetuksen tehtävänä on oppilaiden monipuolisen terveysosaamisen kehittäminen. Lähtökohtana on elämän kunnioittaminen ja ihmisoikeuksien mukainen arvokas elämä. Terveyteen, hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä ilmiöitä tarkastellaan ikäkaudelle sopivalla tavalla terveysosaamisen eri osa-alueiden kautta. Näitä ovat terveyteen liittyvät tiedot, taidot, itsetuntemus, kriittinen ajattelu sekä eettinen vastuullisuus.

Opetuksessa huomioidaan terveyteen liittyvien ilmiöiden moniulotteisuus ja -tasoisuus: terveyttä tukevat ja kuluttavat fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset tekijät sekä näiden väliset yhteydet ja syy-seuraussuhteet. Terveyttä tarkastellaan ihmisen elämänkulun eri vaiheissa, yksilön, perheen, yhteisön ja yhteiskunnan tasolla sekä soveltuvin osin myös globaalisti. Oppilaiden kehittyessä ja elinpiirin kasvaessa terveyteen liittyvien kysymysten tarkastelu laajenee ja syvenee. Keskeistä on ohjata oppilaita ymmärtämään terveyttä voimavarana jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa. Opetuksen tulee tukea oppilaiden yksilöllistä ja yhteisöllistä tiedon hankintaa, rakentamista, arviointia ja käyttämistä. Lisäksi tuetaan turvallisuustaitoihin, sosiaalisiin taitoihin sekä tunteiden tunnistamiseen ja säätelyyn liittyvien valmiuksien kehittymistä.

Terveysosaamisen avulla oppilaat hahmottavat terveyden laaja-alaisuutta ja saavat valmiuksia tehdä tarkoituksenmukaisia ja perusteltuja terveyteen liittyviä valintoja ja päätöksiä. Terveysosaaminen lisää kykyä tunnistaa ja muokata tekijöitä, jotka mahdollistavat oppilaiden oman ja ympäristönsä terveyden ja hyvinvoinnin arvostamisen, ylläpitämisen ja edistämisen. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksia havainnoida ja tutkia terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä ilmiöitä omassa elin-, ja oppimisympäristössä, tehdä yhteistyötä eri oppiaineiden kanssa sekä harjoitella ja soveltaa osaamista käytännössä.

Terveystietoa opetetaan vuosiluokilla 1–6 osana ympäristöoppia. Vuosiluokilla 7–9 opetuksessa syvennetään ja laajennetaan alempien vuosiluokkien aikana käsiteltyjä teemoja ikäkauden mukaisesti. Opetuksessa pyritään aiempaa tarkempaan tiedonalakohtaiseen käsitteiden käyttöön ja vahvistetaan kriittiseen ajatteluun,

itsetuntemukseen ja eettiseen pohdintaan liittyvää osaamista ikäkauden mukaisesti. Opetuksessa eri vuosiluokilla otetaan huomioon opetettavan aineksen ja siihen liittyvän osaamisen merkitys oppilaiden ikäkauden ja kehitysvaiheen näkökulmasta.

Tavoitteet ja sisällöt

Vuosiluokkaistetut tavoitteet Valtion koulukodin koulun kotisivulla, linkki vanhan opetussuunnitelman voimassa olevaan osuuteen.

Terveystiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Erilaisia työtapoja hyödyntävä tutkiva oppiminen, arjen terveysilmiöiden käsitteleminen ja ajankohtaisuuden huomioiminen luovat perustaa oppimiselle, osaamisen soveltamiselle sekä kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymiselle.

Ilmiölähtöisyyden avulla oppilaita rohkaistaan omien tietojen ja kokemusten esiintuomiseen, kysymysten esittämiseen ja vastausten etsimiseen, tietojen jäsentämiseen, johtopäätösten tekemiseen ja niiden perustelemiseen. Oppilaita ohjataan eri tekijöiden merkityksellisyyden arviointiin sekä laajempien asiakokonaisuuksien hahmottamiseen. Aktiivinen toiminta, tavoitteellisuus ja pohtiva työskentely kehittävät sekä eettisiä valmiuksia että tunne-, vuorovaikutus-, ajattelu- ja yhteistyötaitoja.

Monipuolisen fyysisen ympäristön lisäksi terveystiedon keskeisiä oppimisympäristöjä ovat ihmisten väliset vuorovaikutustilanteet, yhteisöt ja sähköiset ympäristöt. Oppimisympäristöjä ja työtapoja valitessa tulee huomioida, että ne mahdollistavat tiedon rakentamisen yksin ja yhdessä, toiminnallisuuden, liikunnallisuuden, kokemuksellisuuden, draaman ja tarinoiden käytön sekä terveyteen yhteydessä olevien ilmiöiden tutkimisen mahdollisimman luonnollisissa tilanteissa ja ympäristöissä.

Oman oppimisympäristön aktiivinen havainnointi, oppilaiden mukaan ottaminen oppimisympäristöjen ja työtapojen valintaan sekä voimavaralähtöinen terveyden ja

turvallisuuden edistäminen tarjoavat mahdollisuuksia terveysosaamisen harjoittelulle ja soveltamiselle kouluyhteisössä. Ne tukevat samalla yhteenkuuluvuutta, yhteisöllistä hyvinvointia ja osallisuutta omassa opetusryhmässä ja koko kouluyhteisössä.

Paikallinen tarkennus

Terveystiedon opetuksessa hyödynnetään oppimisympäristöjä joustavasti asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Opetusta rikastetaan vierailuilla lähialueen hyvinvointia tukevissa kohteissa ja kutsumalla asiantuntijoita kertomaan terveyteen liittyvistä teemoista. Tavoitteena on luoda oppitunneille turvallinen ilmapiiri, jossa työskentely tapahtuu avoimesti ja vuorovaikutteisesti. Oppijat osallistuvat oppimisympäristöjen ja työtapojen suunnitteluun.

Toiminnallisuus, kerronnallisuus ja kokemuksellisuus ovat keskeisessä roolissa. Oppijoiden omat kokemukset, ajatukset ja mielenkiinnon kohteet toimivat opetuksen lähtökohtina. Oppijat rohkaistuvat havainnoimaan ja tulkitsemaan ympäröivää maailmaa sekä osallistumaan vuorovaikutukseen.

Sopiva työtapa valitaan yhdessä oppijan kanssa, jotta oppiminen olisi mahdollisimman sujuvaa. Oppimisessa ja opettamisessa korostetaan kiireettömyyttä ja kohtaamista. Oppimiskokemuksia rakennetaan yhteisten onnistumisten ja yksilöllisten vahvuuksien varaan.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki terveystiedossa vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Monet terveystiedon aihepiirit koskettavat oppilaiden kehitysvaihetta, yksilöllisiä kokemuksia ja elämäntilannetta. Opetuksessa ja työtapojen valinnassa otetaan huomioon oppilaiden kehitykseen, elämäntilanteeseen ja kulttuuriin liittyvät erityistarpeet. Oppilaita ohjataan ymmärtämään ja kunnioittamaan jokaisen oikeutta yksityisyyteen ja koskemattomuuteen itseään koskevissa terveyteen ja sairauteen liittyvissä kysymyksissä.

Opetus suunnitellaan siten, että se mahdollistaa yhteistyön eri oppiaineiden, kouluterveydenhuollon ja muun oppilashuollon kanssa ja tarjoaa mahdollisuuksia harjoitella ja soveltaa terveysosaamiseen eri osa-alueita osana yhteisöllistä oppilashuoltoa ja koulun toimintakulttuuria. Yhteistyöllä varmistetaan myös oppilaan

tarvitsema henkilökohtainen tuki oppimiseen ja elämäntilanteeseen liittyvissä kysymyksissä.

Paikallinen tarkennus

Terveystiedon opiskeluun kannustetaan suhtautumaan mielekkäästi ja tarkoituksenmukaisesti. Kasvua tuetaan toisia kunnioittavaksi ja vastuulliseksi yksilöksi. Opiskelua ohjataan tutkivaan suuntaan, ja oppimiseen kannustetaan tulkitsemalla, vertailemalla ja soveltamalla hankittua tietoa.

Ohjauksessa painotetaan kannustusta ja tukea realistisen käsityksen muodostamiseen aktiivisesta oppijasta. Tavoitteena on itseohjautuvuuden kehittyminen sekä oppimisen ja tekemisen ilon ylläpitäminen.

Opetusta eheytetään mahdollisuuksien mukaan. Yksilölliset erot huomioidaan, ja tällä tavoin pyritään ehkäisemään tuen tarpeen syntymistä. Selkeät ja johdonmukaiset toimintatavat tukevat oppimista. Käytössä on erilaisia opetusmenetelmiä ja monikanavaisuuden hyödyntäminen. Oppimistekniikoita opetetaan monipuolisesti.

Monipuoliset aiheet mahdollistavat eriyttämisen. Taidot voidaan osoittaa suullisesti kirjallisten tuotosten sijaan. Erilaiset oppijat huomioidaan oppitunneilla, ja eriyttäminen perustuu oppijatuntemukseen. Ohjauksen lähtökohtina ovat kohtaaminen, ratkaisukeskeisyys ja yksilölliset vahvuudet. Opetus tarjoaa haasteita myös nopeammin eteneville.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi terveystiedossa vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Terveystiedon arvioinnin kohteena on terveysosaamisen eri osa-alueiden arviointi. Arvioinnin ja palautteen tehtävänä on tukea oppimista ja kannustaa oppilaita kehittämään terveysosaamistaan sekä soveltamaan sitä arjessa. Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti, opetuksen eri vaiheissa ja osaamisalueen ominaispiirteet huomioon ottaen. Oppimisen tukena käytetään myös itsearviointia ja vertaispalautetta. Terveystiedossa on erityisen tärkeätä huolehtia siitä, että arviointi ei kohdistu oppilaan arvoihin, asenteisiin, terveyskäyttäytymiseen, sosiaalisuuteen, temperamenttiin tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Eettistä pohdintaa ja itsetuntemusta koskevissa tavoitteissa kiinnitetään huomiota siihen,

miten oppilas pohtii ja perustelee käsiteltävää aihetta terveyden näkökulmasta, tiedonalan käsitteitä ja erilaisia lähteitä käyttäen.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona terveystiedon opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut terveystiedon oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt terveystiedon tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on terveystiedon tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan terveystiedon oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy terveystiedon päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Oppilaan ohjaamisella terveystiedossa tarkoitetaan esimerkiksi suullisten lisäohjeiden antamista, ohjaavien kysymysten esittämistä, välineillä havainnollistamista tai vastaavien esimerkkien antamista. Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Paikallinen tarkennus

Terveystiedon arviointi on numeerista. Oppijat tekevät itsearviointeja omasta oppimisestaan, ja yksilöllisen oppimisen kautta harjoitellaan oman edistymisen tunnistamista. Opettaja seuraa, havainnoi ja dokumentoi opiskelua sekä keskustelee edistymisestä. Arvioinnin tehtävänä on tukea oppimisprosessia ja ohjata tiedostamaan omaa ajattelua ja toimintaa.

Arviointi kohdistuu edistymiseen ja työskentelyyn suhteessa opetussuunnitelman tavoitteisiin ja kuvaukseen hyvästä osaamisesta. Arvioinnissa huomioidaan mahdolliset oppimisvaikeudet. Käytössä on menetelmiä, joiden avulla jokainen voi mahdollisimman hyvin osoittaa osaamisensa.

Arvioinnissa huomioidaan mahdolliset oppimisvaikeudet. Käytössä on menetelmiä, joiden avulla jokainen pystyy mahdollisimman hyvin osoittamaan osaamisensa.

Jos oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas opiskelee perusopetuksen oppimäärän mukaisesti, oppilaan oppimista ja osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen oppimäärän tavoitteisiin käyttäen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden arviointikriteerejä.

Jos oppilas opiskelee rajatun oppimäärän mukaan oppiainetta, arvioidaan oppilaan oppimista ja osaamista oppiaineessa suhteessa oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa määriteltyihin tavoitteisiin ja sisältöihin. Osaamisen tason määrittelyssä ei siis käytetä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä arviointikriteerejä. Oppimäärä rajataan vasta, kun oppilas ei tukitoimista huolimatta kykene saavuttamaan arvosanan 5 edellyttämää osaamista.

Päättöarviointi sijoittuu lukuvuoteen, jolloin terveystiedon opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Arvosana muodostetaan suhteuttamalla osaamisen taso valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen kehittyy yleensä oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Arvosanan muodostamisessa huomioidaan kaikki kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle tavoite on paikallisesti asetettu. Arvosana kahdeksan (8) edellyttää keskimäärin kriteerien mukaista osaamista. Joidenkin tavoitteiden ylittäminen voi kompensoida heikompaa suoriutumista muilla osa-alueilla.

Toinen kotimainen kieli

Oppiaineen tehtävä

Perusteen teksti

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Toisen kotimaisen kielen opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa kieliympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Toisen kotimaisen kielen opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla Pohjoismaita. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa.

Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Kielikasvatus

Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa oppilaiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä sekä monilukutaidon kehittymistä. Oppilaat oppivat tekemään havaintoja erikielisistä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytänteistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinnassa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Oppilaat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena eri oppiaineissa. Oppilaita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä.

Oppilaita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee oppilaiden monikielisyyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä. Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä.

Tavoitteet ja sisällöt

Vuosiluokkaistetut tavoitteet Valtion koulukodin koulun kotisivulla, linkki vanhan opetussuunnitelman voimassa olevaan osuuteen.

Ruotsin kieli, A-oppimäärä

Ruotsin kieli, A-oppimäärä vuosiluokilla 7–9

perusteen teksti

Oppilaita rohkaistaan käyttämään ruotsin kieltä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on tukea oppilasta vuosiluokilla 3–6 saavutettujen taitojen syventämisessä, kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä.

Ruotsin kielen opetusta voidaan integroida eri oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien opetukseen ja päinvastoin. Oppilaita rohkaistaan tiedonhakuun ruotsin kielellä eri oppiaineissa.

Tavoitteet ja sisällöt

Vuosiluokkaistetut tavoitteet Valtion koulukodin koulun kotisivulla, linkki vanhan opetussuunnitelman voimassa olevaan osuuteen.

Ruotsin kielen A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Teksteistä hankitaan tietoa, niitä jaetaan ja julkaistaan. Oppilaita ohjataan aktiiviseen

toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Ruotsin kieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ruotsin kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai ruotsin kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi ruotsin kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Arviointi on monipuolista, ja se antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Formatiiviseen arviointiin liittyvän oppilaan oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itsearvioinnin ja vertaispalautteen keinoin. Summatiivinen arviointi perustuu siihen, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut paikallisessa opetussuunnitelmassa ruotsin kielen A-oppimäärälle asetetut tavoitteet.

Oppilaan kehittyvän kielitaidon arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää myös esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Arvioinnin tulee olla monipuolista, jotta oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, saavat erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan ruotsin kielen A-oppimäärän opiskelu päättyy vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut ruotsin kielen A-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt ruotsin kielen A-oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on ruotsin kielen A-oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan ruotsin kielen A-oppimäärän oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy ruotsin kielen A-oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Ruotsin kieli, B1-oppimäärä

Paikallinen tarkennus

Kielenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö erilaisissa tilanteissa. Kielikasvatuksen avulla tunnistetaan ja tehdään näkyväksi kieliaineita yhdistävät tehtävät sekä kielten rooli kasvatuksessa ja opetuksessa laajemmin. Tavoitteena on vahvistaa kielitietoisuutta, eri kielten rinnakkaista käyttöä ja monilukutaidon kehittymistä.

Opetus ohjaa tiedostamaan sekä oman että muiden kielellisen ja kulttuurisen identiteetin monikerroksisuutta. Ruotsin opetuksessa hyödynnetään vapaa-ajalla hankittua kielitaitoa ja kannustetaan kielen käyttämiseen eri tavoin.

Ruotsin kieli, B1-oppimäärä vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Oppilaita rohkaistaan käyttämään ruotsin kieltä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on tukea oppilasta vuosiluokilla 3–6 saavutettujen taitojen syventämisessä, kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä.

Paikallinen tarkennus

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys, ja se läpäisee koko koulun toiminnan. Jokainen opettaja toimii kielten opettajana. Englannin opiskelu vuosiluokilla 7–9 painottuu vieraan kielen opiskelutapojen vahvistamiseen ja kielen merkityksen syventämiseen. Tavoitteena on herättää kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen sekä rohkaista viestimään autenttisissa ympäristöissä.

Kielten opiskelun suunnittelussa huomioidaan oppijoiden erilaiset taitotasot jo lähtökohtaisesti. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärrystä syvennetään tarkastelemalla kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Lisäksi tunne- ja vuorovaikutustaitojen oppimiselle annetaan tilaa kielten opetuksessa.

Tavoitteet ja sisällöt

Vuosiluokkaistetut tavoitteet Valtion koulukodin koulun kotisivulla, linkki vanhan opetussuunnitelman voimassa olevaan osuuteen.

Ruotsin kielen B1-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Ruotsin kieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Paikallinen tarkennus

Ruotsin kielen opiskelussa hyödynnetään draamaa, musiikkia, loruja sekä lautapelejä ja tietokonepelejä. Toiminnallisuus ja kokemuksellisuus ovat keskeisessä roolissa. Oppijat toimivat aktiivisesti ja pääsevät kokeilemaan kielitaitoaan erilaisissa tilanteissa. Aiempaa kielitaitoa vahvistetaan monipuolisesti sekä suullisesti että kirjallisesti, ja erilaisiin ruotsinkielisiin teksteihin perehdytään. Omien tekstien tuottamista tuetaan ja kannustetaan kielen monipuoliseen käyttöön. Kielen kumulatiivisen luonteen vuoksi aiemmin opittua kerrataan ja syvennetään. Lisäksi kiinnitetään huomiota opiskelutaitojen harjoitteluun oppijalle sopivalla tavalla.

Oppimisympäristöjä hyödynnetään joustavasti asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Luokkahuoneen lisäksi kieltä opitaan esimerkiksi internetin, musiikin, television ja radion välityksellä. Erilaisia viestintäkanavia ja välineitä käytetään kaikilla vuosiluokilla.

Opetusta rikastetaan muun muassa kansainvälisillä vierailuilla. Koulukodeissa toimivien vieraskielisten vapaaehtoisten kanssa harjoitellaan suullista kielitaitoa. Työtavat valitaan ikäkauden ja oppimistilanteen mukaan tarkoituksenmukaisesti. Sopiva työtapa määritellään yhdessä oppijan kanssa, ja erilaisia menetelmiä rohkaistaan kokeilemaan itseohjautuvuuden tukemiseksi. Kokemuksellisuuden ja toiminnallisuuden rinnalla hyödynnetään myös ryhmätöitä, yhteistoiminnallista oppimista ja draamaa. Opetus ohjaa oppijaa suunnittelemaan ja arvioimaan omia työtapojaan.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ruotsin kielen B1-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai ruotsin kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Paikallinen tarkennus

Kielen opiskeluun kannustetaan suhtautumaan mielekkäästi ja tarkoituksenmukaisesti. Opetusta eheytetään mahdollisuuksien mukaan. Yksilölliset ja kehitykselliset erot huomioidaan, ja tämän avulla pyritään ehkäisemään tuen tarpeen syntymistä. Selkeät ja johdonmukaiset toimintatavat tukevat opiskelua.

Opetuksessa käytetään erilaisia menetelmiä ja esitellään monipuolisia oppimistekniikoita. Monipuoliset aiheet mahdollistavat eriyttämisen, ja oppijat voivat osallistua käsiteltävien tekstien valintaan oppimismotivaation vahvistamiseksi. Taitoja voidaan osoittaa suullisesti kirjallisten tuotosten sijaan. Opetus tarjoaa haasteita myös nopeammin eteneville.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi ruotsin kielen B1-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Arviointi on monipuolista, ja se antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Formatiiviseen arviointiin liittyvän oppilaan oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itsearvioinnin ja vertaispalautteen keinoin. Summatiivinen arviointi perustuu siihen, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut paikallisessa opetussuunnitelmassa ruotsin kielen B1-oppimäärälle asetetut tavoitteet.

Oppilaan kehittyvän kielitaidon arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää myös esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Arvioinnin tulee olla monipuolista, jotta oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, saavat erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan ruotsin kielen B1-oppimäärän opiskelu päättyy vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut ruotsin kielen B1-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt ruotsin kielen B1-oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on ruotsin kielen B1-oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan ruotsin kielen B1-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun

tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy ruotsin kielen B1-oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Ruotsin kielen B1-oppimäärän kehittyvään kielitaitoon liittyvien tavoitteiden (T5–T9) arvosanassa 9 on yhdistetty kaksi taitotasoa A1.3 ja A2.1 välitasoksi A1.3/A2.1 Taitotasot löytyvät Eurooppalaisesta viitekehyksestä ja sen pohjalta laaditusta suomalaisesta sovelluksesta Kehittyvän kielitaidon asteikko.

Paikallinen tarkennus

Ruotsin kielen arviointi vuosiluokilla 7–9 on numeerista. Oppimisen edistymisestä ja taitojen kehittymisestä annetaan jatkuvaa, monipuolista palautetta. Arvioinnissa huomioidaan kaikki kielen osa-alueet: opiskelutaidot, vuorovaikutustaidot, kyky tulkita tekstejä ja tuottaa niitä sekä kulttuurintuntemus. Oppijat tekevät myös itsearviointeja omasta oppimisestaan, ja yksilöllisen oppimisen kautta harjoitellaan oman edistymisen tunnistamista.

Opettaja seuraa, havainnoi ja dokumentoi opiskelua sekä keskustelee oppimisen etenemisestä. Arviointi tukee oppimisprosessia ja ohjaa oppijaa tiedostamaan omaa ajatteluaan ja toimintaansa. Arviointi perustuu edistymiseen ja työskentelyyn suhteessa valtakunnallisiin opetussuunnitelman tavoitteisiin ja kuvaukseen hyvästä osaamisesta. Mahdolliset oppimisvaikeudet otetaan huomioon, ja arvioinnissa käytetään menetelmiä, joiden avulla jokainen voi mahdollisimman hyvin osoittaa osaamistaan.

Arvioinnissa huomioidaan mahdolliset oppimisvaikeudet. Käytössä on menetelmiä, joiden avulla jokainen pystyy mahdollisimman hyvin osoittamaan osaamisensa.

Jos oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas opiskelee perusopetuksen oppimäärän mukaisesti, oppilaan oppimista ja osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen oppimäärän tavoitteisiin käyttäen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden arviointikriteerejä.

Jos oppilas opiskelee rajatun oppimäärän mukaan oppiainetta, arvioidaan oppilaan oppimista ja osaamista oppiaineessa suhteessa oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa määriteltyihin tavoitteisiin ja sisältöihin. Osaamisen tason määrittelyssä ei siis käytetä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä arviointikriteerejä. Oppimäärä rajataan vasta, kun oppilas ei tukitoimista huolimatta kykene saavuttamaan arvosanan 5 edellyttämää osaamista.

Päättöarvioinnissa määritellään, miten B1-oppimäärän tavoitteet on saavutettu. Yleisen opetussuunnitelman mukaan opiskelevan oppijan arvosana muodostuu suhteuttamalla osaamisen taso ruotsin B1-oppimäärän valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Arvosana kahdeksan (8) edellyttää keskimäärin kriteerien mukaista osaamista. Joillakin alueilla tapahtunut osaamisen ylitys voi kompensoida heikompaa suoriutumista muissa osa-alueissa.

Uskonto

Oppiaineen tehtävä

Perusteen teksti

Uskonnon opetuksen tehtävänä on antaa oppilaille laaja uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys. Opetus perehdyttää oppilaita opiskeltavaan uskontoon ja sen monimuotoisuuteen. Se tutustuttaa uskonto- ja katsomusperinteisiin Suomessa sekä uskontoihin ja katsomuksiin muualla maailmassa. Oppiaine edistää uskonnon ja kulttuurin välisen suhteen ymmärtämistä sekä uskontojen ja katsomusten monilukutaitoa. Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja auttaa ymmärtämään niistä käytävää keskustelua. Oppilaita ohjataan kriittiseen ajatteluun sekä tarkastelemaan uskontoja ja katsomuksia eri näkökulmista. Opetuksessa pohditaan uskon ja tiedon suhdetta sekä uskonnoille ominaista kieltä, symboliikkaa ja käsitteistöä. Uskonnon opetus antaa valmiuksia uskontojen ja katsomusten dialogiin, jota käydään sekä katsomusten sisällä että niiden välillä. Opetus kannustaa oppilaita kunnioittamaan elämää, ihmisarvoa sekä omaa ja toisen pyhää.

Opetuksessa tutustutaan opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen sekä katsomusten eettiseen ajatteluun ja rohkaistaan oppilaita pohtimaan omakohtaisesti eettisiä kysymyksiä. Opetus tukee oppilaan itsetuntemusta, itsensä arvostamista ja elämänhallintataitojen kehittymistä koko perusopetuksen ajan. Opetus antaa oppilaalle aineksia oman identiteetin, elämänkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin. Uskonnon opetus tukee oppilaan kasvua yhteisön ja demokraattisen yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi ja maailmankansalaiseksi.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Vuosiluokilla 7–9 uskonnon opetuksessa perehdytään opiskeltavaan uskontoon kulttuurisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä. Opetuksessa syvennetään ja rikastetaan tietoa opiskeltavan uskonnon juurista, lähteistä, opista ja opetuksista sekä vaikutuksista maailmassa.

Opetuksessa tutustutaan sekä maailman suuriin uskontoperinteisiin että uskonnottomuuteen. Opetuksessa tarkastellaan uskontojen yhteiskunnallista ja poliittista vaikutusta sekä uskonnonvapautta ja opetellaan tunnistamaan ja analysoimaan uskonnollisia teemoja tieteessä, mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Opetuksessa käsitellään eettisen ajattelun keskeiset käsitteet sekä opiskeltavan uskonnon eettiset periaatteet. Opetuksessa perehdytään Ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen julistukseen sekä eri uskontojen ja katsomusten eettisiin näkemyksiin. Opetuksessa pohditaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä ongelmia. Uskonnon opetus tarjoaa oppilaille voimavaroja kasvuun kohti aikuisuutta.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 7–9

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Tavoitteet ja sisällöt

Uskonnon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Tavoitteena on ilmentää uskontojen ja katsomusten moninaisuutta kunnioittavasti ja arvostavasti. Asioita tarkastellaan kokemuksellisuuden, toiminnallisuuden ja yhteisöllisen oppimisen avulla. Keskeistä on opittavien asioiden syventävä käsitteellistäminen ja käsitteiden yhteinen pohdinta. Uskonnon opetuksessa käytetään oppimista edistäviä tietoteknisiä sovelluksia siten, että oppilaiden oma aktiivisuus ja vuorovaikutus korostuvat. Opetuksessa pyritään kiireettömyyteen.

Keskustelu on tärkeä osa opetusta. Opetuksessa voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää vierailuja ja vierailijoita. Opetuksessa voidaan toteuttaa yksilö- tai ryhmäprojekteja myös oppiaineen eri oppimäärien kesken sekä oppiainerajat ylittäen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki uskonnossa vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Oppimäärien toteutuksessa tehdään toimintaan ja opetukseen liittyvät ratkaisut huomioiden oppilaiden erilaiset uskonnolliset ja katsomukselliset taustat sekä kehittyvä kielitaito. Opetuksessa luodaan oppimista ja osallisuutta, sekä vuorovaikutus- ja dialogitaitoja edistäviä yhteisiä tilanteita sekä ohjataan ja vahvistetaan oppilaan opiskelutaitoja ja oma-aloitteisuutta.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi uskonnossa vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Uskonnon oppiaineessa arviointi on monipuolista. Arviointia toteutetaan havainnoimalla oppilaan oppimista, osaamista ja työskentelyä sekä tarkastelemalla oppilaiden monimuotoisia tuotoksia. Arviointiin kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen formatiivinen arviointi että tietojen ja taitojen summatiivinen arviointi. Formatiivisessa arvioinnissa oppilaat saavat tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Oppilaille annettava palaute on ohjaavaa ja kannustavaa. Oppilaiden itsearviointia ja vertaispalautetta käytetään osana formatiivista arviointia.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona uskonnon opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut uskonnon oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt uskonnon tavoitteet ja

niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on uskonnon tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanan 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan uskonnon oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Myös työskentelyn arviointi sisältyy uskonnon päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Alla kuvattuja uskonnon päättöarvioinnin kriteereitä käytetään kaikissa uskonnon oppimäärissä. Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Päättöarvosanaa annettaessa oppilaan osaamisesta muodostetaan kokonaiskuva, joka pohjautuu kriteereiden arvosanakuvauksiin. Kriteereitä voidaan myös hyödyntää, kun oppilaan osaamisen näyttötilanteita suunnitellaan tai oppilaan näyttöä arvioidaan.

Evankelisluterilainen uskonto

Paikallinen tarkennus

Elämänkatsomustiedon tunneilla erilaiset uskonnot ja katsomukset ovat luonnollinen osa koulun arkea. Tavoitteena on luoda turvallinen oppimisympäristö, jossa työskentely tapahtuu avoimessa ja vuorovaikutteisessa ilmapiirissä. Oppijat osallistuvat oppimisympäristöjen ja työtapojen suunnitteluun. Opiskelu ja oppiminen nähdään kokonaisvaltaisesti oppijan näkökulmasta. Oppimisympäristöjä hyödynnetään joustavasti asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Opetus jatkuu elämänkatsomustiedon teemojen parissa toiminnallisuuden, kerronnallisuuden ja kokemuksellisuuden keinoin. Keskustelu on olennainen osa työskentelyä, ja tunneilla käsitellään eettisiä kysymyksiä ikäkausi huomioiden. Harjoitellaan omien näkemysten perustelemista sekä toisen mielipiteen kuuntelemista.

Oppimisen lähtökohtina toimivat oppijan omat kokemukset, ajatukset ja kiinnostuksen kohteet. Rohkaistaan ympäröivän maailman havainnointiin, tulkintaan ja vuorovaikutukseen toisten kanssa. Ajankohtaisia aiheita käsitellään eri viestintäkanavia ja välineitä hyödyntäen. Opetusta rikastetaan eri toimijoiden vierailuilla.

Työtavat valitaan ikäkauden ja oppimistilanteen mukaan, tavoitteena mahdollisimman toimiva oppimisprosessi. Työtapa määritellään yhdessä oppijan kanssa, ja oppimisessa korostetaan kiireettömyyttä ja kohtaamista. Oppimiskokemuksia rakennetaan yhteisten onnistumisten ja yksilöllisten vahvuuksien varaan. Käytössä voivat olla ryhmätyöt, yhteistoiminnallinen oppiminen, draama sekä yksilö- ja ryhmäprojektit, myös oppiainerajat ylittäen. Opetus ohjaa oppijaa suunnittelemaan ja arvioimaan omia työskentelytapojaan.

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Vuosiluokilla 7–9 uskonnon opetuksessa perehdytään opiskeltavaan uskontoon kulttuurisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä. Opetuksessa syvennetään ja rikastetaan tietoa opiskeltavan uskonnon juurista, lähteistä, opista ja opetuksista sekä vaikutuksista maailmassa.

Opetuksessa tutustutaan sekä maailman suuriin uskontoperinteisiin että uskonnottomuuteen. Opetuksessa tarkastellaan uskontojen yhteiskunnallista ja poliittista vaikutusta sekä uskonnonvapautta ja opetellaan tunnistamaan ja analysoimaan uskonnollisia teemoja tieteessä, mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Opetuksessa käsitellään eettisen ajattelun keskeiset käsitteet sekä opiskeltavan uskonnon eettiset periaatteet. Opetuksessa perehdytään Ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen julistukseen sekä eri uskontojen ja katsomusten eettisiin näkemyksiin. Opetuksessa pohditaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä ongelmia. Uskonnon opetus tarjoaa oppilaille voimavaroja kasvuun kohti aikuisuutta.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 7–9

Perusopetuslain 11 §:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13 §:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Paikallinen tarkennus

Paikallista sisältöä ei määritetty

Tavoitteet ja sisällöt

Vuosiluokkaistetut tavoitteet Valtion koulukodin koulun kotisivulla, linkki vanhan opetussuunnitelman voimassa olevaan osuuteen.

Islam

Paikallinen tarkennus

Elämänkatsomustiedon tunneilla erilaiset uskonnot ja katsomukset ovat osa arkea, ja opetus tapahtuu turvallisessa, avoimessa ja vuorovaikutteisessa ilmapiirissä. Oppimisympäristöjen ja sisältöjen suunnitteluun osallistuvat myös oppijat. Opiskelu ja oppiminen nähdään kokonaisvaltaisesti oppijan näkökulmasta. Oppimisympäristöjä hyödynnetään joustavasti asetettujen oppimistavoitteiden mukaisesti.

Elämänkatsomustietoon tutustutaan toiminnallisuuden, kerronnallisuuden ja kokemuksellisuuden kautta. Keskustelu on keskeinen työtapa. Oppitunneilla käsitellään eettisiä kysymyksiä ikäkausi huomioiden. Opetuksessa harjoitellaan oman näkemyksen perustelemista ja toisen mielipiteen kuuntelemista.

Omat kokemukset, ajatukset ja mielenkiinnon kohteet ovat opetuksen lähtökohtia. Oppijoita rohkaistaan havainnoimaan ja tulkitsemaan ympäröivää maailmaa sekä osallistumaan vuorovaikutukseen. Ajankohtaiset teemat ja maailman tapahtumat tuodaan osaksi opetusta hyödyntämällä erilaisia viestintäkanavia ja välineitä. Opetusta rikastetaan myös eri toimijoiden vierailuilla.

Työtavat valitaan yhteistyössä oppijan kanssa, jotta oppiminen olisi mahdollisimman toimivaa. Opetuksessa korostetaan kiireettömyyttä ja kohtaamista. Oppimiskokemuksia rakennetaan yhteisten onnistumisten ja yksilöllisten vahvuuksien pohjalta. Kokemuksellisuuden ja toiminnallisuuden rinnalla käytetään muun muassa ryhmätöitä, yhteistoiminnallista oppimista ja draamaa. Projektit voivat ylittää oppiainerajoja. Opetus ohjaa oppijaa suunnittelemaan ja arvioimaan omia työtapojaan.

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Vuosiluokilla 7–9 uskonnon opetuksessa perehdytään opiskeltavaan uskontoon kulttuurisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä. Opetuksessa syvennetään ja rikastetaan tietoa opiskeltavan uskonnon juurista, lähteistä, opista ja opetuksista sekä vaikutuksista maailmassa.

Opetuksessa tutustutaan sekä maailman suuriin uskontoperinteisiin että uskonnottomuuteen. Opetuksessa tarkastellaan uskontojen yhteiskunnallista ja poliittista vaikutusta sekä uskonnonvapautta ja opetellaan tunnistamaan ja analysoimaan uskonnollisia teemoja tieteessä, mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Opetuksessa käsitellään eettisen ajattelun keskeiset käsitteet sekä opiskeltavan uskonnon eettiset periaatteet. Opetuksessa perehdytään Ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen julistukseen sekä eri uskontojen ja katsomusten eettisiin näkemyksiin. Opetuksessa pohditaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä ongelmia. Uskonnon opetus tarjoaa oppilaille voimavaroja kasvuun kohti aikuisuutta.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 7–9

Perusopetuslain 11 §:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13 §:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Tavoitteet ja sisällöt

Vuosiluokkaistetut tavoitteet Valtion koulukodin koulun kotisivulla, linkki vanhan opetussuunnitelman voimassa olevaan osuuteen.

Ortodoksinen uskonto

Paikallinen tarkennus

Koulussa edustetut erilaiset uskonnot ja katsomukset ovat luonnollinen osa arkea. Elämänkatsomustiedon tunneilla tavoitteena on luoda turvallinen oppimisympäristö, jossa työskentely tapahtuu avoimessa ja vuorovaikutteisessa ilmapiirissä. Oppijat otetaan mukaan oppimisympäristöjen ja sisältöjen suunnitteluun. Opiskelu ja oppiminen nähdään kokonaisvaltaisesti oppijan näkökulmasta. Oppimisympäristöjä hyödynnetään joustavasti oppimistavoitteiden mukaisesti.

Opetus jatkuu elämänkatsomustiedon teemojen parissa toiminnallisuuden, kerronnallisuuden ja kokemuksellisuuden keinoin. Keskustelu on tärkeä osa työskentelyä. Tunnilla käsitellään eettisiä kysymyksiä ikäkausi huomioiden. Harjoitellaan omien näkemysten perustelemista sekä toisten mielipiteiden kuuntelemista.

Oppijan omat kokemukset, ajatukset ja kiinnostuksen kohteet ovat tärkeässä roolissa. Rohkaistaan ympäröivän maailman havainnointiin, tulkintaan ja vuorovaikutukseen. Opetuksessa huomioidaan käsiteltävien asioiden ajankohtaisuus ja pyritään edistämään ymmärrystä maailman tapahtumista hyödyntämällä monipuolisia viestintäkanavia ja välineitä. Opetusta rikastetaan eri toimijoiden vierailuilla.

Työtavat valitaan eri ikäkausille ja oppimistilanteisiin parhaiten sopiviksi. Sopiva työtapa määritellään yhdessä oppijan kanssa. Oppimisessa ja opetuksessa korostuvat kiireettömyys ja kohtaaminen. Oppimiskokemuksia rakennetaan yhteisten onnistumisten ja yksilöllisten vahvuuksien pohjalta. Kokemuksellisuuden ja toiminnallisuuden rinnalla käytetään muun muassa ryhmätöitä, yhteistoiminnallista oppimista ja draamaa. Yksilö- ja ryhmäprojekteja voidaan toteuttaa myös oppiainerajat ylittäen. Opetus ohjaa oppijaa suunnittelemaan ja arvioimaan omia työskentelytapojaan.

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Vuosiluokilla 7–9 uskonnon opetuksessa perehdytään opiskeltavaan uskontoon kulttuurisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä. Opetuksessa syvennetään ja rikastetaan

tietoa opiskeltavan uskonnon juurista, lähteistä, opista ja opetuksista sekä vaikutuksista maailmassa.

Opetuksessa tutustutaan sekä maailman suuriin uskontoperinteisiin että uskonnottomuuteen. Opetuksessa tarkastellaan uskontojen yhteiskunnallista ja poliittista vaikutusta sekä uskonnonvapautta ja opetellaan tunnistamaan ja analysoimaan uskonnollisia teemoja tieteessä, mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Opetuksessa käsitellään eettisen ajattelun keskeiset käsitteet sekä opiskeltavan uskonnon eettiset periaatteet. Opetuksessa perehdytään Ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen julistukseen sekä eri uskontojen ja katsomusten eettisiin näkemyksiin. Opetuksessa pohditaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä ongelmia. Uskonnon opetus tarjoaa oppilaille voimavaroja kasvuun kohti aikuisuutta.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 7–9

Perusopetuslain 11 §:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13 §:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Tavoitteet ja sisällöt

Vuosiluokkaistetut tavoitteet Valtion koulukodin koulun kotisivulla, linkki vanhan opetussuunnitelman voimassa olevaan osuuteen.

Vieraat kielet

Oppiaineen tehtävä

Perusteen teksti

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kieltenopetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa.

Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Kielikasvatus

Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa oppilaiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä sekä monilukutaidon kehittymistä. Oppilaat oppivat tekemään havaintoja erikielisistä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytänteistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinnassa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Oppilaat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena eri oppiaineissa. Oppilaita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä.

Oppilaita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee oppilaiden monikielisyyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä. Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä.

Englanti, A-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Perusteen teksti

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kieltenopetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Paikallinen tarkennus

Kielenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Kielikasvatuksen avulla pyritään tunnistamaan ja tuomaan näkyväksi toisaalta kieliaineita yhdistävät tehtävät ja toisaalta kielten rooli kasvatuksessa ja opetuksessa laajemmin. Tavoitteena on

vahvistaa kielitietoisuutta, eri kielten rinnakkaista käyttöä ja monilukutaidon kehittymistä.

Opetus ohjaa tiedostamaan oman ja muiden kielellisen sekä kulttuurisen identiteetin monikerroksisuutta. Englannin opetuksessa hyödynnetään vapaa-ajalla hankittua kielitaitoa ja kannustetaan kielen monipuoliseen käyttöön.

Englannin A-oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Oppilaita rohkaistaan käyttämään englantia monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on tukea oppilasta vuosiluokilla 3–6 saavutettujen taitojen syventämisessä, kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä.

Useat oppilaat käyttävät englantia kasvavassa määrin vapaa-aikanaan. Tämä oppilaiden informaalin oppimisen kautta hankkima taito otetaan huomioon opetuksen suunnittelussa ja sisältöjä valittaessa.

Englannin opetusta voidaan integroida eri oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien opetukseen ja päinvastoin. Oppilaita rohkaistaan tiedonhakuun englannin kielellä eri oppiaineissa.

Paikallinen tarkennus

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys, ja se kietoutuu kaikkeen koulun toimintaan. Jokainen opettaja toimii kielten opettajana. Englannin opiskelu vuosiluokilla 3–6 keskittyy vieraan kielen opiskelutapojen oppimiseen ja kielen merkityksen hahmottamiseen osana omaa arkea ja ympäristöä.

Opetuksen tavoitteena on herättää kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen sekä rohkaista viestimään autenttisissa tilanteissa.

Tavoitteet ja sisällöt

Vuosiluokkaistetut tavoitteet Valtion koulukodin koulun kotisivulla, linkki vanhan opetussuunnitelman voimassa olevaan osuuteen.

Englannin A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Teksteistä hankitaan tietoa, niitä jaetaan ja julkaistaan. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Englantia käytetään aina kun se on mahdollista.

Paikallinen tarkennus

Englannin kielen opiskelussa hyödynnetään draamaa, musiikkia, loruja sekä lautapelejä ja tietokonepelejä. Toiminnallisuus ja kokemuksellisuus ovat keskeisessä roolissa. Oppijat toimivat aktiivisesti ja pääsevät kokeilemaan kielitaitoaan erilaisissa tilanteissa. Aiempaa kielitaitoa vahvistetaan monipuolisesti sekä suullisesti että kirjallisesti.

Opiskelussa perehdytään erityyppisiin englanninkielisiin teksteihin. Omien tekstien tuottamista tuetaan, ja oppijoita rohkaistaan käyttämään kielitaitoaan mahdollisimman monipuolisesti. Kielenopiskelun kumulatiivisen luonteen vuoksi aiemmin opittua kerrataan ja syvennetään. Lisäksi kiinnitetään huomiota yksilöllisten opiskelutaitojen harjoitteluun.

Oppimisympäristöjä hyödynnetään joustavasti asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Luokkahuoneen lisäksi kieltä opitaan internetistä, musiikista, televisiosta ja radiosta. Erilaisia viestintäkanavia ja välineitä käytetään kaikilla vuosiluokilla.

Opetusta rikastetaan kansainvälisillä vierailuilla ja koulukotien vieraskielisten vapaaehtoistyöntekijöiden kanssa. Näissä tilanteissa oppijat pääsevät harjoittelemaan suullista kielitaitoa. Työtavat valitaan ikäkauden ja oppimistilanteen mukaan, ja sopiva tapa määritellään yhteistyössä oppijan kanssa. Oppimisessa korostuvat kiireettömyys ja kohtaaminen. Oppimiskokemuksia rakennetaan yhteisten onnistumisten ja yksilöllisten vahvuuksien varaan. Kokemuksellisuuden ja toiminnallisuuden lisäksi käytetään ryhmätöitä, yhteistoiminnallista oppimista ja draamaa. Oppimista ohjataan suunnittelemaan ja arvioimaan omia työskentelytapoja.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki englannin A-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai englantia entuudestaan osaaville oppilaille.

Paikallinen tarkennus

Kielen opiskeluun kannustetaan suhtautumaan mielekkäästi ja tarkoituksenmukaisesti. Opetusta eheytetään mahdollisuuksien mukaan, ja yksilölliset sekä kehitykselliset erot huomioidaan ennaltaehkäisevästi tuen tarpeen syntymisen välttämiseksi. Selkeät ja johdonmukaiset toimintatavat tukevat oppimista.

Opetuksessa käytetään erilaisia menetelmiä ja esitellään monipuolisia oppimistekniikoita. Monipuoliset aiheet mahdollistavat eriyttämisen, ja oppijat voivat osallistua käsiteltävien tekstien valintaan motivaation ja oppimisen mielekkyyden vahvistamiseksi. Taitoja voidaan osoittaa suullisesti kirjallisten tuotosten sijaan. Opetus tarjoaa haasteita myös nopeammin eteneville.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi englannin kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Arviointi on monipuolista, ja se antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Formatiiviseen arviointiin liittyvän oppilaan oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itsearvioinnin ja vertaispalautteen keinoin. Summatiivinen arviointi perustuu siihen, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut paikallisessa opetussuunnitelmassa englannin kielen A-oppimäärälle asetetut tavoitteet.

Oppilaan kehittyvän kielitaidon arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää myös esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Arvioinnin tulee olla monipuolista, jotta oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, saavat erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan englannin kielen A-oppimäärän opiskelu päättyy vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut englannin kielen A-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt englannin kielen A-oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on englannin kielen A-oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan englannin kielen A-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman

suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy englannin kielen A-oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Englannin kielen A-oppimäärän kehittyvään kielitaitoon liittyvien tavoitteiden (T6–T10) arvosanassa 9 on yhdistetty kaksi taitotasoa B1.1 ja B1.2 välitasoksi B1.1/B1.2. Taitotasot löytyvät Eurooppalaisesta viitekehyksestä ja sen pohjalta laaditusta suomalaisesta sovelluksesta Kehittyvän kielitaidon asteikko.

Paikallinen tarkennus

Englannin kielen arviointi vuosiluokilla 7–9 on numeerista. Oppimisen edistymisestä ja taitojen kehittymisestä annetaan jatkuvaa, monipuolista palautetta. Arvioinnissa huomioidaan kaikki kielen osa-alueet: opiskelutaidot, vuorovaikutustaidot, kyky tulkita ja tuottaa tekstejä sekä kulttuurintuntemus.

Oppijat tekevät myös itsearviointeja omasta oppimisestaan. Yksilöllisen oppimisen kautta harjoitellaan oman edistymisen tunnistamista. Opettaja seuraa, havainnoi ja dokumentoi opiskelua sekä keskustelee oppimisen etenemisestä.

Arviointi tukee oppimisprosessia ja ohjaa oppijaa tiedostamaan omaa ajattelua ja toimintaa. Edistymistä ja työskentelyä arvioidaan suhteessa opetussuunnitelman tavoitteisiin ja kuvaukseen hyvästä osaamisesta. Arvioinnissa huomioidaan mahdolliset oppimisvaikeudet, ja käytössä on menetelmiä, joiden avulla osaaminen Mahdolliset oppimisvaikeudet otetaan arvioinnissa huomioon. Käytössä ovat menetelmät, jotka mahdollistavat osaamisen osoittamisen mahdollisimman hyvin.

Jos oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas opiskelee perusopetuksen oppimäärän mukaisesti, oppilaan oppimista ja osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen oppimäärän tavoitteisiin käyttäen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden arviointikriteerejä.

Jos oppilas opiskelee rajatun oppimäärän mukaan oppiainetta, arvioidaan oppilaan oppimista ja osaamista oppiaineessa suhteessa oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa määriteltyihin tavoitteisiin ja sisältöihin. Osaamisen tason määrittelyssä ei siis käytetä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä arviointikriteerejä. Oppimäärä rajataan vasta, kun oppilas ei tukitoimista huolimatta kykene saavuttamaan arvosanan 5 edellyttämää osaamista.

Päättöarvioinnissa määritellään, miten englannin kielen A-oppimäärän tavoitteet on saavutettu. Arvosana muodostetaan suhteuttamalla osaamisen taso valtakunnallisiin

päättöarvioinnin kriteereihin. Arvosana kahdeksan (8) edellyttää keskimäärin kriteerien mukaista osaamista, ja joillakin osa-alueilla tapahtunut ylittäminen voi kompensoida heikompaa suoriutumista muilla alueilla.

Yhteiskuntaoppi

Oppiaineen tehtävä

Perusteen teksti

Yhteiskuntaopin opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden kasvua aktiivisiksi, vastuuntuntoisiksi ja yritteliäiksi kansalaisiksi. Oppilaita ohjataan toimimaan erilaisuutta ymmärtävässä, ihmisoikeuksia ja tasa-arvoa kunnioittavassa moniarvoisessa yhteiskunnassa demokratian arvojen ja periaatteiden mukaan. Oppiaineen tehtävänä on antaa yhteiskunnan toiminnasta ja kansalaisen vaikutusmahdollisuuksista tiedollinen perusta sekä rohkaista oppilaita kehittymään oma-aloitteisiksi yhteiskunnallisiksi ja taloudellisiksi toimijoiksi.

Yhteiskuntaopin opetuksessa oppilaita ohjataan seuraamaan ajankohtaisia kysymyksiä ja tapahtumia sekä ymmärtämään niiden yhteyksiä omaan elämään. Keskeistä on oppia hankkimaan ja arvioimaan kriittisesti erityyppisten toimijoiden tuottamaa tietoa sekä soveltamaan sitä kohtaamissaan tilanteissa. Oppilaita kannustetaan osallistumaan sekä toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti erilaisissa tilanteissa ja yhteisöissä. Heitä ohjataan ymmärtämään, että yhteiskunnallinen päätöksenteko perustuu valintoihin, joita tehdään vaihtoehtoisten mahdollisuuksien välillä pyrkimyksenä löytää yhteisymmärrys.

Paikallinen tarkennus

Ajankohtaisia aiheita käsitellään opetuksessa kriittisen ajattelun edistämiseksi, ja monipuolisia viestintäkanavia sekä välineitä hyödynnetään maailman tapahtumien ymmärtämisessä.

Yhteiskuntaopin tehtävä vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Vuosiluokkien 7–9 opetuksessa korostetaan oppilaiden vaikuttamismahdollisuuksia ja -taitoja demokratiassa sekä vastuuta omaan elämään liittyvien valintojen tekemisessä. Päätöksentekoa ja vaikuttamista harjoitellaan kouluyhteisössä ja muiden lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

Opetuksessa kiinnitetään huomiota yhteiskunnan ja yhteisöllisen elämän rakenteisiin sekä niihin liittyviin käsitteisiin. Oppilaita ohjataan arvioimaan yhteiskunnan ja talouden kysymyksiä sekä vertailemaan niihin liittyviä erilaisia mielipiteitä ja toimintavaihtoehtoja erilaisten ihmisryhmien ja arvopäämäärien kannalta. Yhteiskunnallisten asioiden opiskelussa näkökulma laajenee kattamaan myös globaalit kysymykset

Tavoitteet ja sisällöt

Vuosiluokkaistetut tavoitteet Valtion koulukodin koulun kotisivulla, linkki vanhan opetussuunnitelman voimassa olevaan osuuteen.

Yhteiskuntaopin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua aktiivisiksi kansalaisiksi käyttämällä monipuolisia toiminnallisia työtapoja. Jatkuva ajankohtaisten asioiden ja tapahtumien seuraaminen, analysoiminen ja niistä keskusteleminen on keskeistä. Vuorovaikutus yhteiskunnan eri toimijoiden kanssa on niin ikään tärkeää. Opetuksessa voidaan käyttää myös oppiainerajat ylittäviä lähestymistapoja esimerkiksi erilaisten projektien yhteydessä. Yhteistoiminnallisten työtapojen lisäksi tutkiva oppiminen korostuu. Median tarkastelulla ja tieto- ja viestintätekniikan hyödyntämisellä on keskeinen osa opiskelussa.

Paikallinen tarkennus

Erilaisia oppimisympäristöjä hyödynnetään joustavasti asetettujen oppimistavoitteiden mukaisesti. Opetusta rikastetaan vierailuilla yhteiskunnallisesti merkittäviin kohteisiin sekä kutsumalla yhteiskunnallisia vaikuttajia koululle. Koulukodeissa työskentelevät ulkomaalaiset vapaaehtoistyöntekijät voivat perehdyttää oppijoita omien maidensa yhteiskunnallisiin erityispiirteisiin.

Toiminnallisuus, kerronnallisuus ja kokemuksellisuus ovat keskeisiä lähtökohtia. Omilla kokemuksilla, ajatuksilla ja kiinnostuksen kohteilla on merkittävä rooli

oppimisen sisällöissä ja työtavoissa. Opetus ohjaa menneisyyden merkityksen ja tapahtumien ymmärtämiseen osana nykyhetken taustoja. Oppijat toimivat aktiivisesti, ja heitä rohkaistaan ympäröivän maailman havainnointiin, tulkintaan ja vuorovaikutukseen – ikätaso huomioiden.

Ajankohtaisia aiheita käsitellään opetuksessa kriittisen ajattelun edistämiseksi, ja monipuolisia viestintäkanavia sekä välineitä hyödynnetään maailman tapahtumien ymmärtämisessä.

Työtavat valitaan ikäkauden ja oppimistilanteen mukaan, tavoitteena oppimisen sujuvuus. Sopiva työtapa määritellään yhdessä oppijan kanssa. Oppimisessa ja opetuksessa korostuvat kiireettömyys, kohtaaminen sekä onnistumisen ja vahvuuksien kautta rakentuva oppimiskokemus. Oppijoita ohjataan kokeilemaan erilaisia työskentelytapoja ja tuetaan itseohjautuvuuden kehittymistä. Käytössä ovat kokemuksellisuuden ja toiminnallisuuden lisäksi ryhmätyöt, yhteistoiminnallinen oppiminen ja draama. Opetus ohjaa oppijoita suunnittelemaan ja arvioimaan omia työtapojaan.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki yhteiskuntaopissa vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Oppiaineen tavoitteiden ja luonteen kannalta keskeistä on ohjata oppilaita näkemään itsensä kansalaisyhteiskunnan jäseninä sekä tukea heidän kasvuaan erilaisten yhteisöjen aktiivisiksi jäseniksi. Oppilaiden monipuolista kommunikointia, osallisuutta ja yhteistoimintaa tuetaan käytännön harjoitteilla. Heitä harjaannutetaan etsimään, ymmärtämään ja soveltamaan yhteiskuntaa ja taloutta koskevaa tietoa, jonka merkitystä he arvioivat paitsi omasta myös yleisestä näkökulmasta. Oppiaineen käsitteellinen luonne ja esimerkiksi kuvien, graafien ja tilastojen avaaminen otetaan huomioon opetusjärjestelyissä ja työtavoissa.

Paikallinen tarkennus

Yhteiskuntaopin opiskeluun kannustetaan suhtautumaan mielekkäästi ja tarkoituksenmukaisesti. Oppimista tuetaan aktiiviseen ja vastuulliseen yksilöksi kasvamiseen sekä yhteiskunnan jäsenyyden vahvistamiseen. Opetus ohjaa tutkivaan

opiskelutapaan, ja oppijoita kannustetaan tulkitsemaan, vertailemaan ja soveltamaan hankittua tietoa.

Ohjauksen tärkeänä tavoitteena on tukea realistisen käsityksen muodostumista itsestä aktiivisena oppijana, edistää itseohjautuvuuden kehittymistä sekä ylläpitää oppimisen ja tekemisen iloa.

Opetusta eheytetään mahdollisuuksien mukaan. Yksilölliset erot huomioidaan ennaltaehkäisevästi tuen tarpeen syntymisen välttämiseksi. Selkeät ja johdonmukaiset toimintatavat tukevat oppimista. Käytössä on erilaisia opetusmenetelmiä ja monikanavaisia lähestymistapoja, ja oppimistekniikoita opetetaan monipuolisesti.

Monipuoliset aihepiirit mahdollistavat eriyttämisen. Taitoja voidaan osoittaa suullisesti kirjallisten tuotosten sijaan. Erilaiset oppijat huomioidaan, ja eriyttäminen perustuu oppijatuntemukseen. Ohjauksen lähtökohtina ovat kohtaaminen, ratkaisukeskeisyys ja yksilölliset vahvuudet. Opetus tarjoaa haasteita myös nopeammin edistyville.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi yhteiskuntaopissa vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Oppimisen arviointi eli formatiivinen arviointi on yhteiskuntaopissa oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Monipuolisella palautteella oppilaita kannustetaan toimimaan aktiivisesti omissa lähiyhteisöissään ja soveltamaan käytännön arjessa yhteiskunnallista ja taloudellista osaamistaan. Arvioinnilla tuetaan yhteiskunnallisten tietojen ja taitojen soveltamista sekä kiinnitetään huomiota siihen, miten monipuolisesti ja näkemyksiään perustellen oppilaat oppivat rakentamaan omaa käsitystään yhteiskunnasta. Summatiivisessa arvioinnissa otetaan huomioon oppilaiden monimuotoiset toiminnan ja osaamisen osoittamisen tavat.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona yhteiskuntaopin opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut yhteiskuntaopin oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt

yhteiskuntaopin tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on yhteiskuntaopin tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet tietyn arvosanan mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy yhteiskuntaopin päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Paikallinen tarkennus

Yhteiskuntaopin arviointi vuosiluokilla 7–9 on numeerista. Oppijat tekevät itsearviointeja omasta oppimisestaan, ja yksilöllisen oppimisen kautta harjoitellaan oman edistymisen tunnistamista. Opettaja seuraa, havainnoi ja dokumentoi opiskelua sekä käy keskusteluja oppimisen etenemisestä. Arviointi tukee oppimisprosessia ja ohjaa oppijaa tiedostamaan omaa ajattelua ja toimintaa.

Edistymistä ja työskentelyä arvioidaan suhteessa opetussuunnitelman tavoitteisiin ja kuvaukseen hyvästä osaamisesta. Arvioinnissa otetaan huomioon mahdolliset oppimisvaikeudet, ja osaaminen osoitetaan tarkoituksenmukaisilla menetelmillä. Käytössä ovat menetelmät, jotka mahdollistavat osaamisen osoittamisen mahdollisimman hyvin.

Jos oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas opiskelee perusopetuksen oppimäärän mukaisesti, oppilaan oppimista ja osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen oppimäärän tavoitteisiin käyttäen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden arviointikriteerejä.

Jos oppilas opiskelee rajatun oppimäärän mukaan oppiainetta, arvioidaan oppilaan oppimista ja osaamista oppiaineessa suhteessa oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa määriteltyihin tavoitteisiin ja sisältöihin. Osaamisen tason määrittelyssä ei siis käytetä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä arviointikriteerejä. Oppimäärä rajataan vasta, kun oppilas ei tukitoimista huolimatta kykene saavuttamaan arvosanan 5 edellyttämää osaamista.

Päättöarviointi tehdään lukuvuonna, jolloin yhteiskuntaopin opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Arvosana muodostetaan suhteuttamalla osaamisen taso valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen kehittyy yleensä eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Arvosanan muodostamisessa

huomioidaan kaikki kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle tavoite on paikallisesti asetettu. Arvosana kahdeksan (8) edellyttää keskimäärin kriteerien mukaista osaamista, ja yksittäisillä osa-alueilla tapahtunut ylitys voi kompensoida heikompaa suoriutumista muissa tavoitteissa.

Äidinkieli ja kirjallisuus

Oppiaineen tehtävä

Perusteen teksti

Tehtäväkuvaus, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet sekä ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppilaan oppimisen arviointi koskevat kaikkia äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimääriä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitoja ja ohjata heitä kiinnostumaan kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista ja tulemaan tietoiseksi itsestään viestijöinä ja kielenkäyttäjinä. Oppilaiden arjen kieli- ja tekstitaitoja laajennetaan niin, että he saavat valmiuksia havaintojen ja ilmiöiden käsitteellistämiseen, ajattelunsa kielentämiseen ja luovuutensa kehittämiseen.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus vastaa yhteistyössä muiden oppiaineiden ja kotien kanssa oppilaiden kielikasvatuksesta ja auttaa heitä rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä monikulttuurisessa ja medioituneessa yhteiskunnassa. Äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen taito-, tieto- ja kulttuuriaine. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen. Keskeisiä ovat monimuotoisten tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen sekä tiedon hankinnan ja jakamisen taidot. Ikäkaudelle ja kielitaidolle soveltuva kirjallisuus vahvistaa luovuuden ja mielikuvituksen monipuolista kehittymistä ja laajentaa oppilaiden käsitystä oman kielellisen ilmaisunsa mahdollisuuksista. Kirjallisuus yhdistää oppilaan kulttuuriinsa ja avartaa käsitystä muista kulttuureista.

Oppilaita rohkaistaan rakentavaan ja vastuulliseen vuorovaikutukseen erilaisissa viestintäympäristöissä. Osana eettistä kasvatusta oppilaita ohjataan ymmärtämään omien kielellisten ja viestinnällisten valintojen vaikutuksia toisiin ihmisiin. Metakognitiivisista taidoista äidinkielen opetuksessa painottuvat tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen strategiset taidot. Kielitiedon opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja kielen havainnoinnin taitoja. Opetus perustuu yhteisölliseen ja funktionaaliseen näkemykseen kielestä: kielen rakenteita opiskellaan ikäkaudelle tyypillisten kielenkäyttötilanteiden ja tekstilajien yhteydessä. Opetuksessa edetään portaittain oppilaiden kehitysvaiheen mukaan.

Opetus tutustuttaa moniin kulttuurisisältöihin, joista keskeisiä ovat sanataide, media, draama, teatteritaide sekä puhe- ja viestintäkulttuurit. Sanataiteeseen kuuluu kaunokirjallisten tekstien kirjoittaminen ja tulkitseminen. Kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on lukemiseen innostaminen, elämysten saaminen ja jakaminen, kulttuurintuntemuksen syventäminen, eettisen kasvun tukeminen sekä oppilaiden kielen ja mielikuvituksen rikastaminen. Draama vahvistaa oppiaineen toiminnallista, kokemuksellista, elämyksellistä ja esteettistä luonnetta. Mediakasvatus tähtää mediasisältöjen tulkitsemiseen ja tuottamiseen ja niiden ymmärtämiseen kulttuurisena ilmiönä. Puhe- ja viestintäkulttuurien opetus vahvistaa vuorovaikutus- ja viestintätaitoja.

Keskeisiä motivaatiotekijöitä äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisessa ovat opittavien asioiden merkityksellisyys oppilaille ja osallisuuden kokemukset. Oppilaiden kiinnostusta vahvistetaan luomalla mahdollisuuksia aktiiviseen toimijuuteen ja omiin valintoihin sekä ottamalla huomioon oppilaiden tekstimaailma ja kokemukset sekä laajentamalla niitä. Opetuksessa, oppimisympäristön luomisessa ja opetusmenetelmien valinnassa otetaan huomioon oppilaiden erilaisuus, yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo ja tuetaan niin edistyneitä kuin oppimisvaikeuksien kanssa ponnistelevia. Äidinkielen oppimäärät tekevät yhteistyötä.

Kielikasvatus

Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa oppilaiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä sekä monilukutaidon kehittymistä. Oppilaat oppivat tekemään havaintoja erikielisistä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytänteistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinnassa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Oppilaat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena eri oppiaineissa. Oppilaita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä.

Oppilaita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee oppilaiden monikielisyyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä. Opetus

vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Vuosiluokilla 7–9 äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on edistää oppilaiden kielellisiä ja kulttuurisia taitoja monimuotoisissa viestintäympäristöissä. Oppilaita ohjataan toimimaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja monimediaisissa ympäristöissä niin, että he hahmottavat oman viestijäkuvansa ja pystyvät osaltaan vaikuttamaan myönteiseen viestintäilmapiiriin. Opetuksen tehtävänä on rohkaista oppilaita oma-aloitteisiksi ja osallistuviksi kansalaisiksi, jotka osaavat perustella näkemyksiään ja vaikuttaa omaan elämäänsä ja ympäröivään yhteiskuntaan eri viestintävälineitä hyödyntäen. Tekstien valikoima laajenee yhteiskunnallisten sekä opiskelu- ja työelämässä tarvittavien tekstien suuntaan. Oppilaita ohjataan puhutun ja kirjoitetun kielen normien hallintaan ja taitoon käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä. Kirjallisuuden analyysin ja tulkinnan taitoja syvennetään. Oppilaita ohjataan kirjallisuuden lukemiseen, oman lukuharrastuksen syventämiseen ja lukuelämysten hankkimiseen.

Tavoitteet ja sisällöt

Äidinkielen ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Tavoitteena on rakentaa yhteisöllinen ja oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä edistävä oppimisympäristö, joka tarjoaa runsaasti kielellisiä virikkeitä sekä mahdollisuuksia etsiä, käyttää ja tuottaa tietoa laajoistakin tekstikokonaisuuksista myös monimediaisissa ympäristöissä. Äidinkielen oppimisympäristöön kuuluu myös koulun ulkopuolinen kulttuuri- ja mediatarjonta. Työtavat valitaan niin, että luetun ymmärtämisen strategioiden hallinta vahvistuu ja tekstin tuottamisen prosessit

sujuvoituvat. Tekstejä tuotetaan yksin ja yhdessä myös viestintäteknologiaa hyödyntäen. Opetusta eheytetään prosessi- ja projektityöskentelyn avulla ja valitaan työtavat niin, että oppiaineen sisältöalueet integroituvat luontevasti toisiinsa. Draamaa integroidaan eri sisältöalueiden, erityisesti kirjallisuuden, ja muiden oppiaineiden opetukseen. Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus integroituu luontevasti esimerkiksi vieraiden kielten, historian, maantiedon ja kuvataiteen opetukseen. Jokaisen oppilaan viestijäkuvaa vahvistetaan vuorovaikutusharjoituksin.

Paikallinen tarkennus

Koulun oppimisympäristö on yhteisöllinen ja oppimaan oppimisen taitoja kehittävä. Arjessa kohdataan runsaasti vuorovaikutustilanteita, joissa harjoitellaan vuorovaikutustaitoja. Oppiminen perustuu puhutun, kirjoitetun tai kuvallisen viestinnän kautta saadun tiedon ymmärtämiseen ja tulkitsemiseen. Oppilaat tuottavat itse monenlaisia tekstejä ja harjoittelevat itsensä ilmaisemista. Opetuskäytössä on hyvät tekniset välineet äänen ja kuvan nauhoittamiseen, toistoon sekä tallentamiseen, ja niitä hyödynnetään opetuksessa.

Oppimiseen ja opitun hyödyntämiseen arjessa kannustetaan. Koulun työntekijät mahdollistavat tutustumisen paikalliseen kulttuuritarjontaan vierailujen, tutustumiskäyntien ja tehtävien avulla. Koulukodin työntekijät rohkaisevat aktiiviseen kirjastonkäyttöön, kulttuuritapahtumiin osallistumiseen sekä viestintä- ja vuorovaikutustaitojen aktiiviseen käyttöön vapaa-ajalla.

Työtavat valitaan siten, että luetun ymmärtämisen strategioiden hallinta vahvistuu ja tekstin tuottamisen prosessit sujuvoituvat, mikä helpottaa opiskelua koulussa ja erityisesti jatko-opinnoissa. Koulussa luetaan paljon erilaisia tekstejä ja kirjallisuutta. Opetusta eheytetään prosessi- ja projektityöskentelyn avulla. Työtapoja valittaessa pyritään siihen, että oppiaineen sisältöalueet integroituvat luontevasti toisiinsa tai toteutuvat osana oppimiskokonaisuutta.

Draamaa käytetään opetuksessa oppimisen tukena eri sisältöalueissa, erityisesti kirjallisuudessa. Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus integroituu luontevasti myös vieraiden kielten, historian, maantiedon ja kuvataiteen opetukseen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Opetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden koulussa ja koulun ulkopuolella tapahtuvaa oppimista auttamalla häntä löytämään ja käyttämään itselleen sopivia opiskelustrategioita sekä tunnistamaan omia vahvuuksiaan. Oppilaita ohjataan löytämään ja valitsemaan itseään kiinnostavaa ja omalle lukutaidolle ja -tavalle soveltuvia tekstejä monimuotoisten tekstien joukosta ja kannustetaan kirjallisuuden ja muiden tekstien omaehtoiseen lukemiseen. Oppilaita ohjataan myös turvalliseen ja vastuulliseen mediaympäristössä toimimiseen. Vuorovaikutustaitojen ja tekstien tuottamistaitojen kehittämiseksi annetaan yksilöllistä ohjausta ja palautetta. Oppilaat saavat ohjausta ja tukea mahdollisissa kielellisissä oppimisvaikeuksissa, käsitteiden oppimisessa ja ajatusten kielentämissä. Myös kielellisesti lahjakkaita tuetaan esimerkiksi lukuhaasteiden ottamisessa ja itselleen soveltuvien työtapojen löytämisessä ja tavoitteiden asettamisessa. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Paikallinen tarkennus

Opetuksen tavoitteena on tukea koulussa ja koulun ulkopuolella tapahtuvaa oppimista auttamalla löytämään ja käyttämään sopivia opiskelustrategioita sekä tunnistamaan omia vahvuuksia. Ohjauksessa tuetaan kiinnostavien ja lukutaidolle sekä omalle tavalle sopivien tekstien löytämistä ja valitsemista. Kirjallisuuden ja muiden tekstien lukemiseen kannustetaan. Lisäksi ohjataan median oikeaan ja turvalliseen käyttöön sekä kriittiseen suhtautumiseen median viestintään.

Yksilöllistä ohjausta ja palautetta annetaan vuorovaikutustaitojen ja tekstien tuottamistaitojen kehittämiseksi, myös arkielämässä tarpeellisissa tilanteissa.

Mahdolliset oppimisvaikeudet selvitetään heti sijoituksen alussa, ja tarvittaessa tarjotaan ohjausta ja tukea kielellisissä oppimisvaikeuksissa, käsitteiden oppimisessa ja ajatusten sanoittamisessa. Mikäli aiemman vuosiluokan oppiminen on jäänyt puutteelliseksi, järjestetään mahdollisuus oppia oppimatta jääneet asiat.

Kielellisesti lahjakkaita oppilaita tuetaan esimerkiksi lukuhaasteiden kautta sekä sopivien työtapojen ja tavoitteiden löytämisessä. Opetuksessa käytettävät tekstit ja

työtavat valitaan niin, että oppimismotivaatio säilyy ja yhdenvertaisuus sekä sukupuolten välinen tasa-arvo toteutuvat.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Vuosiluokilla 7–9 oppilaan oppimisen arviointi on monipuolista, ohjaavaa ja kannustavaa. Kannustava ja rakentava palaute tukee oppilaiden motivaation rakentumista ja kielellisten valmiuksien kehittymistä sekä auttaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa tavoitteisiin. Arviointi nivotaan kiinteäksi osaksi oppimisprosessia. Oppimista tukevan ja erittelevän palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan, tiedoistaan ja työskentelyprosesseistaan ja annetaan välineitä niiden kehittämiseen. Vuosiluokilla 7–9 opetuksen kaikki tavoitealueet ovat oppilaiden oppimisen arvioinnissa yhtä tärkeitä. Niiden arviointi perustuu monipuolisiin suullisiin ja kirjallisiin näyttöihin sekä opettajan havaintoihin erilaisissa oppimistilanteissa. Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Itsearviointitaitoja ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja kehitetään osana formatiivista arviointia.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt äidinkielen ja kirjallisuuden tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on äidinkielen ja kirjallisuuden tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteiden

pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy äidinkielen ja kirjallisuuden päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Paikallinen tarkennus

Oppimisen arviointi vuosiluokilla 7–9 on monipuolista, ohjaavaa ja kannustavaa. Kannustava ja rakentava palaute tukee motivaation rakentumista ja kielellisten valmiuksien kehittymistä sekä auttaa löytämään omat vahvuudet. Oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin vuosiluokan tavoitteisiin annetaan säännöllisesti tietoa. Arviointi nivoutuu kiinteäksi osaksi oppimisprosessia. Oppimista tukevan ja erittelevän palautteen avulla tuetaan tietoisuutta omista taidoista, tiedoista ja työskentelyprosesseista.

Vuosiluokilla 7–9 opetuksen kaikki neljä tavoitealuetta (vuorovaikutustilanteissa toimiminen, tekstien tulkitseminen, tekstien tuottaminen sekä kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen) ovat arvioinnissa yhtä tärkeitä. Arviointi perustuu monipuolisiin suullisiin ja kirjallisiin näyttöihin sekä opettajan havaintoihin erilaisissa kielenkäyttö- ja tekstianalyysitilanteissa. Osaamista tulee voida osoittaa monipuolisesti. Itsearvioinnin lisäksi harjoitellaan vertaisarviointia. Arviointi on numeerista.

Mahdolliset oppimisvaikeudet otetaan arvioinnissa huomioon. Käytössä ovat menetelmät, jotka mahdollistavat osaamisen osoittamisen mahdollisimman hyvin.

Jos oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas opiskelee perusopetuksen oppimäärän mukaisesti, oppilaan oppimista ja osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen oppimäärän tavoitteisiin käyttäen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden arviointikriteerejä.

Jos oppilas opiskelee rajatun oppimäärän mukaan oppiainetta, arvioidaan oppilaan oppimista ja osaamista oppiaineessa suhteessa oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa määriteltyihin tavoitteisiin ja sisältöihin. Osaamisen tason määrittelyssä ei siis käytetä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä arviointikriteerejä. Oppimäärä rajataan vasta, kun oppilas ei tukitoimista huolimatta kykene saavuttamaan arvosanan 5 edellyttämää osaamista.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnissa määritellään, miten oppimäärän tavoitteet on saavutettu opiskelun päättyessä. Arviointi suhteutetaan valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen kehittyy oppiaineessa kumulatiivisesti, ja päättöarvosanaa muodostettaessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Arvosana kahdeksan (8) annetaan, mikäli oppilas osoittaa keskimäärin valtakunnallisten kriteerien mukaista osaamista. Tason kahdeksan ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida heikompaa suoriutumista toisten tavoitteiden kohdalla. Yhdeksännellä vuosiluokalla arviointi suhteutetaan päättöarvioinnin kriteereihin. Oppimisprosessin arvioinnissa painotetaan erityisesti vastuullista ja pitkäjänteistä työskentelyä sekä ryhmässä toimimisen taitoja.

Suomen kieli ja kirjallisuus

Oppimäärän erityinen tehtävä

Perusteen teksti

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on kehittää oppilaiden suomen kielen, moniluku- sekä vuorovaikutustaitoja ja tutustuttaa kirjallisuuteen ja kulttuuriin. Opetus tukee oppilaiden monilukutaidon, kielitietoisuuden ja kielellisen identiteetin rakentumista. Opetuksessa ohjataan oppilaita ymmärtämään suomen kielen, kirjallisuuden ja muun kulttuurin merkitystä ja asemaa monikulttuurisessa ja monikielisessä yhteiskunnassa. Oppilaita ohjataan huomaamaan koulun ulkopuolella opitun kieli-, media- ja kulttuuritietouden merkitys suomen kielen oppimisen tukena.

Opetuksessa otetaan huomioon suomen ja ruotsin kielten asema kansalliskielinä ja suomen asema enemmistökielenä ja pääasiallisena opetuksen kielenä. Suomen kieli on paitsi opetuksen kohde myös väline muiden oppiaineiden opiskelussa, ja opetuksessa vahvistuvat keskeiset oppimaan oppimisen ja ajattelun taidot. Tehdään yhteistyötä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden äidinkieli ja kirjallisuus -oppimäärien kanssa.

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Vuosiluokilla 7–9 erityisenä tehtävänä on monipuolistaa oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitoja ja monilukutaitoa. Oppilaiden kielitietoutta, tekstimaailmaa ja kulttuurintuntemusta laajennetaan. Opetuksessa ohjataan tilanteeseen sopivaan kielenkäyttöön, ilmaisuun ja viestintään eri ympäristöissä. Jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavat kielelliset ja vuorovaikutusvalmiudet otetaan huomioon. Kirjallisuudenopetuksessa kannustetaan elämykselliseen ja monipuoliseen lukemiseen.

Tavoitteet ja sisällöt

Vuosiluokkaistetut tavoitteet Valtion koulukodin koulun kotisivulla, linkki vanhan opetussuunnitelman voimassa olevaan osuuteen.

Äidinkielen ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Tavoitteena on rakentaa yhteisöllinen ja oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä edistävä oppimisympäristö, joka tarjoaa runsaasti kielellisiä virikkeitä sekä mahdollisuuksia etsiä, käyttää ja tuottaa tietoa laajoistakin tekstikokonaisuuksista myös monimediaisissa ympäristöissä. Äidinkielen oppimisympäristöön kuuluu myös koulun ulkopuolinen kulttuuri- ja mediatarjonta. Työtavat valitaan niin, että luetun ymmärtämisen strategioiden hallinta vahvistuu ja tekstin tuottamisen prosessit sujuvoituvat. Tekstejä tuotetaan yksin ja yhdessä myös viestintäteknologiaa hyödyntäen. Opetusta eheytetään prosessi- ja projektityöskentelyn avulla ja valitaan työtavat niin, että oppiaineen sisältöalueet integroituvat luontevasti toisiinsa. Draamaa integroidaan eri sisältöalueiden, erityisesti kirjallisuuden, ja muiden oppiaineiden opetukseen. Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus integroituu luontevasti esimerkiksi vieraiden kielten, historian, maantiedon ja kuvataiteen opetukseen. Jokaisen oppilaan viestijäkuvaa vahvistetaan vuorovaikutusharjoituksin.

Paikallinen tarkennus

Koulun oppimisympäristö on yhteisöllinen ja oppimaan oppimisen taitoja kehittävä. Arjessa kohdataan runsaasti vuorovaikutustilanteita, joissa harjoitellaan vuorovaikutustaitoja. Oppiminen perustuu puhutun, kirjoitetun tai kuvallisen viestinnän kautta saadun tiedon ymmärtämiseen ja tulkitsemiseen. Oppilaat tuottavat itse monenlaisia tekstejä ja harjoittelevat itsensä ilmaisemista. Opetuskäytössä on hyvät tekniset välineet äänen ja kuvan nauhoittamiseen, toistoon sekä tallentamiseen, ja niitä hyödynnetään opetuksessa.

Oppimiseen ja opitun hyödyntämiseen arjessa kannustetaan. Koulun työntekijät mahdollistavat tutustumisen paikalliseen kulttuuritarjontaan vierailujen,

tutustumiskäyntien ja tehtävien avulla. Koulukodin työntekijät rohkaisevat aktiiviseen kirjastonkäyttöön, kulttuuritapahtumiin osallistumiseen sekä viestintä- ja vuorovaikutustaitojen aktiiviseen käyttöön vapaa-ajalla.

Työtavat valitaan siten, että luetun ymmärtämisen strategioiden hallinta vahvistuu ja tekstin tuottamisen prosessit sujuvoituvat, mikä helpottaa opiskelua koulussa ja erityisesti jatko-opinnoissa. Koulussa luetaan paljon erilaisia tekstejä ja kirjallisuutta. Opetusta eheytetään prosessi- ja projektityöskentelyn avulla. Työtapoja valittaessa pyritään siihen, että oppiaineen sisältöalueet integroituvat luontevasti toisiinsa tai toteutuvat osana oppimiskokonaisuutta.

Draamaa käytetään opetuksessa oppimisen tukena eri sisältöalueissa, erityisesti kirjallisuudessa. Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus integroituu luontevasti myös vieraiden kielten, historian, maantiedon ja kuvataiteen opetukseen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Opetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden koulussa ja koulun ulkopuolella tapahtuvaa oppimista auttamalla häntä löytämään ja käyttämään itselleen sopivia opiskelustrategioita sekä tunnistamaan omia vahvuuksiaan. Oppilaita ohjataan löytämään ja valitsemaan itseään kiinnostavaa ja omalle lukutaidolle ja -tavalle soveltuvia tekstejä monimuotoisten tekstien joukosta ja kannustetaan kirjallisuuden ja muiden tekstien omaehtoiseen lukemiseen. Oppilaita ohjataan myös turvalliseen ja vastuulliseen mediaympäristössä toimimiseen. Vuorovaikutustaitojen ja tekstien tuottamistaitojen kehittämiseksi annetaan yksilöllistä ohjausta ja palautetta. Oppilaat saavat ohjausta ja tukea mahdollisissa kielellisissä oppimisvaikeuksissa, käsitteiden oppimisessa ja ajatusten kielentämissä. Myös kielellisesti lahjakkaita tuetaan esimerkiksi lukuhaasteiden ottamisessa ja itselleen soveltuvien työtapojen löytämisessä ja tavoitteiden asettamisessa. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Paikallinen tarkennus

Opetuksen tavoitteena on tukea koulussa ja koulun ulkopuolella tapahtuvaa oppimista auttamalla löytämään ja käyttämään sopivia opiskelustrategioita sekä tunnistamaan omia vahvuuksia. Ohjauksessa tuetaan kiinnostavien ja lukutaidolle sekä omalle tavalle soveltuvien tekstien löytämistä ja valitsemista. Kirjallisuuden ja muiden tekstien lukemiseen kannustetaan. Lisäksi ohjataan median oikeaan ja turvalliseen käyttöön sekä kriittiseen suhtautumiseen median viestintään. Yksilöllistä ohjausta ja palautetta annetaan myös arkielämässä tarpeellisten vuorovaikutustaitojen ja tekstien tuottamistaitojen kehittämiseksi.

Mahdolliset oppimisvaikeudet selvitetään heti sijoituksen alussa, ja tarvittaessa tarjotaan ohjausta ja tukea kielellisissä oppimisvaikeuksissa, käsitteiden oppimisessa ja ajatusten sanoittamisessa. Mikäli aiemman vuosiluokan oppiminen on jäänyt puutteelliseksi, järjestetään mahdollisuus oppia oppimatta jääneet asiat. Kielellisesti lahjakkaita oppilaita tuetaan esimerkiksi lukuhaasteiden kautta sekä sopivien työtapojen ja tavoitteiden löytämisessä.

Opetuksessa käytettävät tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppimismotivaatio säilyy ja yhdenvertaisuus sekä sukupuolten välinen tasa-arvo toteutuvat.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Vuosiluokilla 7–9 oppilaan oppimisen arviointi on monipuolista, ohjaavaa ja kannustavaa. Kannustava ja rakentava palaute tukee oppilaiden motivaation rakentumista ja kielellisten valmiuksien kehittymistä sekä auttaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa tavoitteisiin. Arviointi nivotaan kiinteäksi osaksi oppimisprosessia. Oppimista tukevan ja erittelevän palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan, tiedoistaan ja työskentelyprosesseistaan ja annetaan välineitä niiden kehittämiseen. Vuosiluokilla 7–9 opetuksen kaikki tavoitealueet ovat oppilaiden oppimisen arvioinnissa yhtä tärkeitä. Niiden arviointi perustuu monipuolisiin suullisiin ja kirjallisiin näyttöihin sekä opettajan havaintoihin erilaisissa oppimistilanteissa. Oppilailla tulee olla mahdollisuus

osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Itsearviointitaitoja ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja kehitetään osana formatiivista arviointia.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt äidinkielen ja kirjallisuuden tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on äidinkielen ja kirjallisuuden tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy äidinkielen ja kirjallisuuden päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Paikallinen tarkennus

Vuosiluokat 7–9

Oppimisen arviointi vuosiluokilla 7–9 on monipuolista, ohjaavaa ja kannustavaa. Kannustava ja rakentava palaute tukee motivaation rakentumista ja kielellisten valmiuksien kehittymistä sekä auttaa löytämään omat vahvuudet. Oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin vuosiluokan tavoitteisiin annetaan säännöllisesti tietoa. Arviointi nivoutuu kiinteäksi osaksi oppimisprosessia. Oppimista tukevan ja erittelevän palautteen avulla tuetaan tietoisuutta omista taidoista, tiedoista ja työskentelyprosesseista.

Vuosiluokilla 7–9 opetuksen kaikki neljä tavoitealuetta (vuorovaikutustilanteissa toimiminen, tekstien tulkitseminen, tekstien tuottaminen sekä kielen, kirjallisuuden ja

kulttuurin ymmärtäminen) ovat arvioinnissa yhtä tärkeitä. Arviointi perustuu monipuolisiin suullisiin ja kirjallisiin näyttöihin sekä opettajan havaintoihin erilaisissa kielenkäyttö- ja tekstianalyysitilanteissa. Osaamista tulee voida osoittaa monipuolisesti. Itsearvioinnin lisäksi harjoitellaan vertaisarviointia. Arviointi on numeerista.

Mahdolliset oppimisvaikeudet otetaan arvioinnissa huomioon. Käytössä ovat menetelmät, jotka mahdollistavat osaamisen osoittamisen mahdollisimman hyvin. Jos oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas opiskelee perusopetuksen oppimäärän mukaisesti, oppilaan oppimista ja osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen oppimäärän tavoitteisiin käyttäen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden arviointikriteerejä.

Jos oppilas opiskelee rajatun oppimäärän mukaan oppiainetta, arvioidaan oppilaan oppimista ja osaamista oppiaineessa suhteessa oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa määriteltyihin tavoitteisiin ja sisältöihin. Osaamisen tason määrittelyssä ei siis käytetä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä arviointikriteerejä. Oppimäärä rajataan vasta, kun oppilas ei tukitoimista huolimatta kykene saavuttamaan arvosanan 5 edellyttämää osaamista.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnissa määritellään, miten oppimäärän tavoitteet on saavutettu opiskelun päättyessä. Arviointi suhteutetaan valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen kehittyy oppiaineessa kumulatiivisesti, ja päättöarvosanaa muodostettaessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Arvosana kahdeksan (8) annetaan, mikäli oppilas osoittaa keskimäärin valtakunnallisten kriteerien mukaista osaamista. Tason kahdeksan ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida heikompaa suoriutumista toisten tavoitteiden kohdalla. Yhdeksännellä vuosiluokalla arviointi suhteutetaan päättöarvioinnin kriteereihin. Oppimisprosessin arvioinnissa painotetaan erityisesti vastuullista ja pitkäjänteistä työskentelyä sekä ryhmässä toimimisen taitoja.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Oppimäärän erityinen tehtävä

Perusteen teksti

Tuntijakoasetuksen mukaan koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta maahanmuuttajille voidaan opettaa joko kokonaan tai osittain suomen tai ruotsin kieltä erityisen maahanmuuttajille tarkoitetun oppimäärän mukaisesti. Tämän oppimäärän tehtävänä on tukea lapsen ja nuoren kasvua kieliyhteisön täysivaltaiseksi jäseneksi, jolla on kielelliset valmiudet jatko-opintoihin. Opetuksen avulla pyritään monilukutaitoon, jonka avulla oppilas osaa hakea tietoa sekä ymmärtää, tuottaa, arvioi ja analysoi erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja suomenkielisiä tekstejä päivittäisessä vuorovaikutuksessa, koulutyöskentelyssä ja yhteiskunnassa. Opetuksessa tuetaan kielitaidon eri osa-alueiden sekä eri tiedonalojen kielen kehittymistä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on tukea oppilaan monikielisyyden kehittymistä sekä herättää kiinnostus ja tarjota välineitä kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Yhteistyössä kotien, oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus auttaa oppilasta rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään kulttuurisesti monimuotoisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa.

Suomen kielen oppiminen tukee kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ja tarpeelliset tekstilajit ja kielenkäyttötilanteet, joiden avulla kielen muotoja, merkityksiä ja käyttöä tutkitaan ja opitaan analysoimaan. Kielitaitoa kehitetään kaikilla kielen käytön osa-alueilla, joita ovat kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen. Ymmärtämis- ja tuottamistaitojen kehittyminen nivoutuvat toisiinsa. Oppilaiden kielen osaaminen laajenee arkielämän konkreettisesta kielestä käsitteellisen ajattelun kieleen. He saavat valmiudet havaintojen ja ilmiöiden sekä oman ajattelunsa, tunteidensa ja mielipiteidensä ilmaisemiseen tilanteeseen sopivalla tavalla. Opetuksessa arvostetaan ja hyödynnetään oppilaiden osaamia kieliä.

Kunkin oppilaan tarpeen suomi toisena kielenä -oppimäärään määrittävät oppilasta opettavat opettajat yhdessä. Oppilaan huoltaja päättää oppimääriä koskevista valinnoista. Koska opetus tulee järjestää oppilaiden ikäkauden ja edellytysten

mukaisesti, oppimäärän valinnassa on keskeistä, että oppilas saa hänelle parhaiten soveltuvan oppimäärän mukaista opetusta. Oppilas voi opiskella suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää, jos hänen äidinkielensä ei ole suomi, ruotsi tai saame tai hänellä on muutoin monikielinen tausta. Oppimäärän tarpeen selvittämisessä huomioidaan myös seuraavat näkökulmat:

- oppilaan suomen kielen peruskielitaidossa on puutteita jollakin tai joillakin kielitaidon osa-alueilla, jolloin oppilaan osaaminen ei anna vielä edellytyksiä yhdenvertaiseen kouluyhteisön jäsenenä toimimiseen päivittäisessä vuorovaikutuksessa ja koulutyöskentelyssä tai
- oppilaan suomen kielen taito ei anna vielä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun.

Kun oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, hänelle opetetaan suomea tai ruotsia toisena kielenä joko kokonaan tai osittain suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen sijaan. Opetusjärjestelyiden lähtökohtana ovat oppilaan oppimistarpeet ja kielenoppimisen vaihe. Mikäli oppilaan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin riippumatta siitä, minkä opetusryhmän yhteydessä kyseinen opetus on järjestetty. Tärkeää on, että oppilas tulee osalliseksi samoista teksteistä ja tekstilajeista kuin luokkatasonsa muutkin oppilaat. Kesken perusopetuksen Suomeen muuttaneiden oppilaiden opetuksen tavoitteiden asettamisessa ja sisältöjen valinnassa tulee ottaa huomioon oppilaan kielitaito sekä aiemmin opitut tiedot ja taidot. Tarvittaessa laaditaan oppimissuunnitelma. Opetuksessa hyödynnetään tavoitteellisesti erilaisia oppimisympäristöjä, jotka tukevat kielitaidon monipuolista kehittymistä sekä koulussa että sen ulkopuolella. Oppilas voi siirtyä opiskelemaan suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, jos hänellä on riittävät edellytykset sen tavoitteiden mukaiseen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus

Suomi toisena kielenä oppimäärässä huomioidaan oppilaan yksilölliset tarpeet. Opetus suunnitellaan yhdessä oppilaan kanssa niin, että se tukee parhaiten kokonaisvaltaista opiskelua ja oppimista.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Vuosiluokilla 7–9 opetuksen erityisenä tehtävänä on vakiinnuttaa ja monipuolistaa suomen kielen taitoa, oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitoja ja monilukutaitoa. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden kielitaito ja vahvuudet. Oppilaiden kielitietoutta, tekstimaailmaa ja kulttuurintuntemusta laajennetaan. Kehitetään kielellisiä valmiuksia jatko-opintoja, yhteiskuntaa ja työelämää varten. Kirjallisuuden opetuksessa kannustetaan monipuoliseen, elämykselliseen ja erittelevään lukemiseen.

Tavoitteet ja sisällöt

Vuosiluokkaistetut tavoitteet Valtion koulukodin koulun kotisivulla, linkki vanhan opetussuunnitelman voimassa olevaan osuuteen.

Äidinkielen ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Tavoitteena on rakentaa yhteisöllinen ja oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä edistävä oppimisympäristö, joka tarjoaa runsaasti kielellisiä virikkeitä sekä mahdollisuuksia etsiä, käyttää ja tuottaa tietoa laajoistakin tekstikokonaisuuksista myös monimediaisissa ympäristöissä. Äidinkielen oppimisympäristöön kuuluu myös koulun ulkopuolinen kulttuuri- ja mediatarjonta. Työtavat valitaan niin, että luetun ymmärtämisen strategioiden hallinta vahvistuu ja tekstin tuottamisen prosessit sujuvoituvat. Tekstejä tuotetaan yksin ja yhdessä myös viestintäteknologiaa hyödyntäen. Opetusta eheytetään prosessi- ja projektityöskentelyn avulla ja valitaan työtavat niin, että oppiaineen sisältöalueet integroituvat luontevasti toisiinsa. Draamaa integroidaan eri sisältöalueiden, erityisesti kirjallisuuden, ja muiden oppiaineiden opetukseen. Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus integroituu luontevasti

esimerkiksi vieraiden kielten, historian, maantiedon ja kuvataiteen opetukseen. Jokaisen oppilaan viestijäkuvaa vahvistetaan vuorovaikutusharjoituksin.

Paikallinen tarkennus

Koulun oppimisympäristö on yhteisöllinen ja oppimaan oppimisen taitoja kehittävä. Arjessa kohdataan runsaasti vuorovaikutustilanteita, joissa harjoitellaan vuorovaikutustaitoja. Oppiminen perustuu puhutun, kirjoitetun tai kuvallisen viestinnän kautta saadun tiedon ymmärtämiseen ja tulkitsemiseen. Oppilaat tuottavat itse monenlaisia tekstejä ja harjoittelevat itsensä ilmaisemista. Opetuskäytössä on hyvät tekniset välineet äänen ja kuvan nauhoittamiseen, toistoon sekä tallentamiseen, ja niitä hyödynnetään opetuksessa.

Oppimiseen ja opitun hyödyntämiseen arjessa kannustetaan. Koulun työntekijät mahdollistavat tutustumisen paikalliseen kulttuuritarjontaan vierailujen, tutustumiskäyntien ja tehtävien avulla. Koulukodin työntekijät rohkaisevat aktiiviseen kirjastonkäyttöön, kulttuuritapahtumiin osallistumiseen sekä viestintä- ja vuorovaikutustaitojen aktiiviseen käyttöön vapaa-ajalla.

Työtavat valitaan siten, että luetun ymmärtämisen strategioiden hallinta vahvistuu ja tekstin tuottamisen prosessit sujuvoituvat, mikä helpottaa opiskelua koulussa ja erityisesti jatko-opinnoissa. Koulussa luetaan paljon erilaisia tekstejä ja kirjallisuutta. Opetusta eheytetään prosessi- ja projektityöskentelyn avulla. Työtapoja valittaessa pyritään siihen, että oppiaineen sisältöalueet integroituvat luontevasti toisiinsa tai toteutuvat osana oppimiskokonaisuutta.

Draamaa käytetään opetuksessa oppimisen tukena eri sisältöalueissa, erityisesti kirjallisuudessa. Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus integroituu luontevasti myös vieraiden kielten, historian, maantiedon ja kuvataiteen opetukseen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Opetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden koulussa ja koulun ulkopuolella tapahtuvaa oppimista auttamalla häntä löytämään ja käyttämään itselleen sopivia opiskelustrategioita sekä tunnistamaan omia vahvuuksiaan. Oppilaita ohjataan löytämään ja valitsemaan itseään kiinnostavaa ja omalle lukutaidolle ja -tavalle

soveltuvia tekstejä monimuotoisten tekstien joukosta ja kannustetaan kirjallisuuden ja muiden tekstien omaehtoiseen lukemiseen. Oppilaita ohjataan myös turvalliseen ja vastuulliseen mediaympäristössä toimimiseen. Vuorovaikutustaitojen ja tekstien tuottamistaitojen kehittämiseksi annetaan yksilöllistä ohjausta ja palautetta. Oppilaat saavat ohjausta ja tukea mahdollisissa kielellisissä oppimisvaikeuksissa, käsitteiden oppimisessa ja ajatusten kielentämissä. Myös kielellisesti lahjakkaita tuetaan esimerkiksi lukuhaasteiden ottamisessa ja itselleen soveltuvien työtapojen löytämisessä ja tavoitteiden asettamisessa. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Paikallinen tarkennus

Opetuksen tavoitteena on tukea koulussa ja koulun ulkopuolella tapahtuvaa oppimista auttamalla löytämään ja käyttämään sopivia opiskelustrategioita sekä tunnistamaan omia vahvuuksia. Ohjauksessa tuetaan kiinnostavien ja lukutaidolle sekä omalle tavalle soveltuvien tekstien löytämistä ja valitsemista. Kirjallisuuden ja muiden tekstien lukemiseen kannustetaan. Lisäksi ohjataan median oikeaan ja turvalliseen käyttöön sekä kriittiseen suhtautumiseen median viestintään. Yksilöllistä ohjausta ja palautetta annetaan myös arkielämässä tarpeellisten vuorovaikutustaitojen ja tekstien tuottamistaitojen kehittämiseksi.

Mahdolliset oppimisvaikeudet selvitetään heti sijoituksen alussa, ja tarvittaessa tarjotaan ohjausta ja tukea kielellisissä oppimisvaikeuksissa, käsitteiden oppimisessa ja ajatusten sanoittamisessa. Mikäli aiemman vuosiluokan oppiminen on jäänyt puutteelliseksi, järjestetään mahdollisuus oppia oppimatta jääneet asiat. Kielellisesti lahjakkaita oppilaita tuetaan esimerkiksi lukuhaasteiden kautta sekä sopivien työtapojen ja tavoitteiden löytämisessä.

Opetuksessa käytettävät tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppimismotivaatio säilyy ja yhdenvertaisuus sekä sukupuolten välinen tasa-arvo toteutuvat.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 7–9

Perusteen teksti

Vuosiluokilla 7–9 oppilaan oppimisen arviointi on monipuolista, ohjaavaa ja kannustavaa. Kannustava ja rakentava palaute tukee oppilaiden motivaation

rakentumista ja kielellisten valmiuksien kehittymistä sekä auttaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa tavoitteisiin. Arviointi nivotaan kiinteäksi osaksi oppimisprosessia. Oppimista tukevan ja erittelevän palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan, tiedoistaan ja työskentelyprosesseistaan ja annetaan välineitä niiden kehittämiseen. Vuosiluokilla 7–9 opetuksen kaikki tavoitealueet ovat oppilaiden oppimisen arvioinnissa yhtä tärkeitä. Niiden arviointi perustuu monipuolisiin suullisiin ja kirjallisiin näyttöihin sekä opettajan havaintoihin erilaisissa oppimistilanteissa. Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Itsearviointitaitoja ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja kehitetään osana formatiivista arviointia.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt äidinkielen ja kirjallisuuden tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on äidinkielen ja kirjallisuuden tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy äidinkielen ja kirjallisuuden päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Paikallinen tarkennus

Oppimisen arviointi vuosiluokilla 7–9 on monipuolista, ohjaavaa ja kannustavaa. Kannustava ja rakentava palaute tukee motivaation rakentumista ja kielellisten

valmiuksien kehittymistä sekä auttaa löytämään omat vahvuudet. Oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin vuosiluokan tavoitteisiin annetaan säännöllisesti tietoa. Arviointi nivoutuu kiinteäksi osaksi oppimisprosessia. Oppimista tukevan ja erittelevän palautteen avulla tuetaan tietoisuutta omista taidoista, tiedoista ja työskentelyprosesseista.

Vuosiluokilla 7–9 opetuksen kaikki neljä tavoitealuetta (vuorovaikutustilanteissa toimiminen, tekstien tulkitseminen, tekstien tuottaminen sekä kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen) ovat arvioinnissa yhtä tärkeitä. Arviointi perustuu monipuolisiin suullisiin ja kirjallisiin näyttöihin sekä opettajan havaintoihin erilaisissa kielenkäyttö- ja tekstianalyysitilanteissa. Osaamista tulee voida osoittaa monipuolisesti. Itsearvioinnin lisäksi harjoitellaan vertaisarviointia. Arviointi on numeerista.

Mahdolliset oppimisvaikeudet otetaan arvioinnissa huomioon. Käytössä ovat menetelmät, jotka mahdollistavat osaamisen osoittamisen mahdollisimman hyvin.

Jos oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas opiskelee perusopetuksen oppimäärän mukaisesti, oppilaan oppimista ja osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen oppimäärän tavoitteisiin käyttäen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden arviointikriteerejä.

Jos oppilas opiskelee rajatun oppimäärän mukaan oppiainetta, arvioidaan oppilaan oppimista ja osaamista oppiaineessa suhteessa oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa määriteltyihin tavoitteisiin ja sisältöihin. Osaamisen tason määrittelyssä ei siis käytetä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä arviointikriteerejä. Oppimäärä rajataan vasta, kun oppilas ei tukitoimista huolimatta kykene saavuttamaan arvosanan 5 edellyttämää osaamista.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnissa määritellään, miten oppimäärän tavoitteet on saavutettu opiskelun päättyessä. Arviointi suhteutetaan valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen kehittyy oppiaineessa kumulatiivisesti, ja päättöarvosanaa muodostettaessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Arvosana kahdeksan (8) annetaan, mikäli oppilas osoittaa keskimäärin valtakunnallisten kriteerien mukaista osaamista. Tason kahdeksan ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida heikompaa suoriutumista toisten

tavoitteiden kohdalla. Yhdeksännellä vuosiluokalla arviointi suhteutetaan päättöarvioinnin kriteereihin. Oppimisprosessin arvioinnissa painotetaan erityisesti vastuullista ja pitkäjänteistä työskentelyä sekä ryhmässä toimimisen taitoja.

Valinnaisuus perusopetuksessa

Vuosiluokat 7–9

Valinnaisia aineet on luotu ja ne ovat Valtion koulukodin koulun kotisivulla, jossa on linkki vanhan opetussuunnitelman voimassa olevaan osuuteen.

LIITE Luku 5.1 Yhteinen vastuu koulupäivästä

Valtion koulukotiin sijoitetun oppilaan koulunkäyntikyvyn tukeminen moniammatillisena yhteistyönä (laadittu yhteistyössä Anita Puustjärven ja Sairilan koulukodin moniammatillisen henkilöstön kanssa).

Valtion koulukotiin sijoitetun oppilaan koulunkäyntikyvyn tukeminen moniammatillisena yhteistyönä Kaikkien aikuisten on tärkeää löytää yhteinen ymmärrys nuoren tilanteen ja oireilun taustasta näkökulmia jakamalla		
KOULUN HENKILÖKUNTA (ml. oppilashuolto)	**OPPILAS**	**HOITO- ja KASVATUSHENKILÖKUNTA**
Vuorovaikutus: Tunnesanaston vahvistaminen yhteiseksi kieleksi. Aikuisen sensitiivisyys oppilaan sanoittamalle tunteelle, aito kuunteleminen. Tuetaan oppilaan ehdottamia ratkaisuja mahdollisuuksien mukaan, tarvittaessa mietitään yhdessä ratkaisuja/ kompromisseja. Yhteistä keskustelua syy-seuraussuhteista. Aito kiinnostus oppilaan asioihin tai esille tuomiin keskusteluaiheisiin.	**Hyvä opiskelukyky:** • Koulunkäynti ja oppiminen onnistuvat (tukitoimin) • Energiaa riittää koulunkäynnin lisäksi muuhunkin • Aikataulujen noudattaminen onnistuu ja toimii koululaisen tavoin	**Vuorovaikutus:** Nuori kokee olevansa hyväksytty, tervetullut, kiinnostava. Hänen mahdollisuuksiinsa ja kykyihinsä uskotaan. Nostetaan esiin nuoren kanssa käytävissä keskusteluissa kouluarjen sujuminen.
Kannustus Oppilaan itsearviointi omasta toiminnasta. Kasvun asenteen korostaminen- harjoittelun kautta voi oppia. Strategioista kehuminen. Luonteenvahvuuksien ottaminen yhteiseksi kieleksi. Toimintaa kuvaileva kehu. Hyväksyvä katse, kannustus, peukku yms. Kiinnitetään huomio oppimisprosessiin ja siitä kannustamiseen, huomio myös tulevaisuuspuheessa.		**Kannustus** "Uskomme sinuun, usko sinäkin" Tarvitsevat vielä paljon aikuisten kannustusta ja rohkaisua. Motivaatio ei välttämättä ole sisäistynyt. Palkkiot esim. Retkiä tai muita mukavia juttuja. Nuoren tunteminen tärkeää! Aikuisten puhe tulevaisuusorientoitunutta. Pidetään nuoren vanhemmat tietoisina arjen sujumisesta.
Ympäristö Häly, äänet, käskyt, keskeytykset, kirkkaat valot, muut ihmiset, yllättävät muutokset, oppilas ei tiedä mitä häneltä odotetaan – huomioiminen.		**Ympäristö** Kannustetaan harrastuksiin. Harrastusympäristöä laajennetaan mahdollisuuksien mukaan.

Sanottaminen! Joustavat ryhmittelyt/ oppimisvaiheryhmät. Koulun ulkopuolisen oppimisympäristön hyödyntäminen, tutustumiskäynnit ym. Vaihtoehtoiset työtavat. TET-jakso.		
Motivointi Suunnitellaan yhdessä oppilaan kanssa millä eri tavoin hän voi näyttää osaamistaan. Määritellään oppimisen tavoitteet yhdessä, huomioidaan myös osatavoitteet. Tehdyn työn arvostaminen à palkitseminen Sanoitetaan oppilaalle onnistuneita vastuunkannon kokemuksia		**Motivointi** Ylläpidetään puheissa kaikkea hyvää. Pidetään puheen tasolla myönteisten vaihtoehtojen avaruus esillä.
Vaatimukset ja odotukset Oppilaan kanssa yhdessä suunnitellaan opiskelua ja opintojen edistymistä. Opettaja kannustaa oppilasta rohkeasti yrittämään ja kokeilemaan omia kykyjään. Vastuutetaan omista valinnoista sopivassa suhteessa asteittain, pienin askelin. Luottamuksen arvoisena oleminen.		**Vaatimukset ja odotukset** Vastuuseen kasvattaminen Oman toiminnan ohjaamiseen kasvattaminen Vaaditaan, ei tehdä puolesta
YHTEINEN YDINAJATUS: Sanoitetaan olemassa olevaa hyvää. Voimavarojen vahvistuessa nostetaan vaatimustasoa rauhassa asteittain, ennakoiden, selkeästi sanoittaen ja nuorta kuunnellen.		
Vuorovaikutus Opetetaan tunnistamaan omaa ali- ja ylivirittyneisyyttä ja keinoja päästä kohti sietoikkunaa. Oppilaan tunnetilojen sanoittaminen yhdessä.	**Osittainen opiskelukyky:** • Oppiminen vaatii ponnistelua ja vie voimavaroja • Alkaa ilmetä stressi- tai käytösoireita • Tukitoimet ovat tarpeen tai niitä joudutaan tehostamaan	**Vuorovaikutus** Vaatimukset itsesäätelystä ja vuorovaikutustaidoista pidetään kohtuullisina, tarvittaessa annetaan mahdollisuus vetäytyä psyykkisesti ylivoimaisesta tilanteesta, kannustetaan

Mietitään yhdessä rauhoittumiskeinoja, aikuinen rajaa vaihtoehdot. Aikuisen rauhallinen, ennakoitava ja määrätietoinen toiminta korostuu. Sensitiivisyys oppilaan tekemille aloitteille à kohtaaminen	• Oppilas tarvitsee koulupäivän aikaisia hoidon interventioita • Myöhästelyä, ei kokonaisia koulupäiviä paljoa	palaamaan, kun olo on riittävän hyvä.
Kannustus Aikuisen sensitiivisyys kannustuskeinoille. Pienieleisyys Luonteenvahvuuksien hyödyntäminen ja korostaminen kehumisessa. Yrittämisestä/harjoittelusta kehuminen. Etenemisestä kehuminen-myös pienet askeleet. Oikea-aikainen palaute. Oppilaan hyväksyminen omana itsenään. Leikkisä kehu voi lisätä naurua -Yhteinen ilon kokemus.		**Kannustus** Kannustetaan ponnistelusta ja huomioidaan yrittäminen. Jokainen suoritettu koulupäivä huomioidaan kehulla. Positiivista palautetta tarvitaan edelleen paljon. Sensiviitistä, oikea-aikaista, aitoa, pienieleistä tarvittaessa. Rohkaistaan tarttumaan haasteisiin.
Ympäristö Häly, äänet, käskyt, keskeytykset, kirkkaat valot, muut ihmiset, yllättävät muutokset, oppilas ei tiedä mitä häneltä odotetaan – huomioiminen. Opiskelutilojen tarvittava eriyttäminen. Opettajien välinen yhteistyö oppilaan ryhmän vaihtuessa (esim. valinnaisaineet) à sensitiivisyys oppilaan tarpeille ja kannustamiseen. Luottoaikuisen tunnistaminen ja läsnäolon mahdollistaminen oppitunneilla oppilaan tukena. Sisäisen konsultaation tarjoama tuki opettajalle konsultoivan opettajan toimesta.		**Ympäristö** Oppilaan vuorovaikutussuhteita tarkkaillaan ja häntä kannustetaan ja autetaan luomaan suhteita koulu/ asuintovereihin ja koulun henkilökuntaan. Oppilasta tuetaan vielä vankasti itsestä huolehtimisen taidoissa (vuorokausirytmi, ruokailut, liikunta, hygienia). Aikuisten keskinäisen yhteistyön saumattomuus, johdonmukaisuus, yhteneväisyys. Selkeä työnjako.

Koulupäivän ennakoitavuus ja koulupäivän selkeä rakenne. Aikuisten kyky säädellä oppilaan kokemaa kuormitusta. Annetaan oppilaalle aikaa tutustua uuteen oppimisympäristöön.		
Motivointi Aikuinen rajaa vaihtoehdot, joista oppilas voi valita Aikuisen tuki ratkaisujen löytämisessä. Aikuinen pitää kiinni yhdessä sovituista asioista. Tehdyn työn arvostaminen à palkitseminen välittömästi. Oppilaan opintojen eteneminen omissa kiinnostuksen kohteissa. Esim. käsillä tekeminen, jos se motivoi oppilasta? Oppitunnin jaksottaminen pienempiin kokonaisuuksiin.		**Motivointi** Myönteinen palaute ja palkkiot välittömiä tai melko pienellä viiveellä. Suoriutumisen ja palkinnon välistä suhdetta tuetaan sanallisesti.
Vaatimukset ja odotukset Sisäinen konsultaatio moniammatillisesti oppilaan opiskelun edellytyksistä. Huomioidaan oppilaan lähikehitysvyöhyke. Kannustetaan oppilasta yrittämään. Mahdollisuus lepoon ja rauhoittumiseen? Aikuisen kykyä asettaa rajoja ja joustaa sopivassa suhteessa.		**Vaatimukset ja odotukset** Mietitään mitä on kasvatus (vrt. huoltajan tarjoama kasvatus) Pienin askelin laajenevat odotukset, jos oppimisympäristö vaihtuu. Pitkäjänteisyyden huomioiminen ja aikuisten yhteneväinen käsitys vaatimuksista ja odotuksista. Aikuisen malli sinnikkyydestä.
YHTEINEN YDINAJATUS: Yhteinen oppilaan tilanteen jäsennyksen tärkeys! Aikuisten yhteinen toiminta oppilaan edun mukaisesti ja kaikkien osapuolien sitoutuminen yhteiseen toimintaan. Tunnista koulunkäyntikykyä häiritsevät tekijät ja vähennä niitä. Tunnista koulunkäyntikykyä lisäävät tekijät ja lisää niitä.		
Vuorovaikutus Tunnetilojen sanoittaminen.	**Riittämätön opiskelukyky:**	**Vuorovaikutus**

Aikuiset sanoittavat vireystilan ja ohjaavat sietoikkunaan. Aikuinen tarjoaa esim. kaksi vaihtoehtoa rauhoittumiseen. Aikuisen rauhallinen, ennakoitava ja määrätietoinen toiminta. Syy ja seurausketjut lyhyenä: käsitellään heti tapahtuneet asiat. Ristiriidat luokan vuorovaikutussuhteissa selvitettävä heti. Oppilaan elekielen tunnistaminen. Turvallisuuden tunteen luominen. Aikuisen vakaus – ei provosoidu.	• Opiskelu ei onnistu tai vaatii kohtuuttomasti ponnistelua • Käytös- tai tunneoireet estävät oppimista • Tukitoimet eivät riitä, auta tai niistä kieltäydytään • Päihteiden käyttö • Ei poistu omasta huoneestaan/ sängystään • Oppilas sanoittaa olevansa haluton käymään koulua • Vuorovaikutussuhteissa isoja ristiriitoja	Toiveikkuuden ylläpitäminen, aikuinen sanoittaa toiveikkuutta. Vuorovaikutus pidetään lapsen tunne- ja ihmissuhdetaitojen osaamisalueella; tuetaan emootioiden säätelyä lapsen kykytasolla ja vahvistetaan olemassa olevia taitoja. Hoivan ja huolenpidon korostuminen. Nuoren kuunteleminen ja kuuleminen
Kannustus Yksilökohtainen kannustin – millä tavoin voi kehua ja mistä? Osaamisen esiin nostaminen ja taitojen sekä osaamisen sanoittaminen. Konkreettinen kehuminen. Elekielen korostuminen- opettajan sensitiivisyys tälle. Välitön palaute toivotusta käytöksestä / tekemisestä.		**Kannustus** Kannustetaan pienin askelin. Ensimmäinen askel voi olla kannustaa oppilasta vuorovaikutukseen opettajan kanssa. Kannustetaan hoitamaan yksi tehtävä kerrallaan. Kannustetaan konkreettisesti, herkut.
Ympäristö Häly, äänet, käskyt, keskeytykset, kirkkaat valot, muut ihmiset, yllättävät muutokset, oppilas ei tiedä mitä häneltä odotetaan – huomioiminen. Oppilaan opetuksen omatahtinen eteneminen. Osasto-opetus à kontakti yhteen aikuiseen à tavoitteena paluu omaan ryhmään. Opetustuokioympäristön rauhoittaminen à osaston kanssa yhteistyössä.		**Ympäristö** Vaalitaan turvallisuuden kokemusta, vältetään nurkkaan ajamista. Eriytetään koulussa, jotta hyvän opiskelukyvyn omaavat saavat riittävästi huomiota. Osastolla arjen rutiinit selkeät, vuorokausirytmi. Vakauttava arki! Aikuisten toiminta johdonmukaista, ennakoitavaa ja työnjako selkeää

Pienten vuorovaikutushetkien tärkeys. Oppisympäristön tarjoama mahdollisuus kontaktin rakentamisessa. Sisäisen konsultaation tarjoama tuki opettajalle ja moniammatilliseen yhteistyöhön.		
Motivointi Onnistumisen kokemuksia, pidetään vaatimukset nuoren taitotasolla. Suhteutetaan tehtävät osaamistasoon. Keskusteluja opiskelun merkityksestä ja tulevaisuuden ammateista.		**Motivointi** Tarvittaessa yksilöllinen kannustin. Käydään keskusteluja opiskelun merkityksestä. Jos oppilas itse ei ole valmis vielä tähän keskusteluun, hän voi hyötyä kuulla toisen nuoren keskustelevan aiheesta aikuisen kanssa. Jos käytetään palkkiojärjestelmää, se täytyy olla pilkottu pieniin, välittömiin ja asteittain laajeneviin askeleisiin. Tarjotaan vaihtoehtoja, joissa opiskelu on houkuttelevin vaihtoehto. Aamuisin kahden aikuisen malli – aikuisen ei yksin tarvitsisi suostutella oppilasta heräämään / lähtemään kouluun.
Vaatimukset ja odotukset Turvallinen oppimisympäristö, jossa aikuisilla yhdenmukainen, selkeä toimintatapa. Syy- ja seuraussuhteet mietittynä ja aikuisilla selkeä toimintamalli tilanteisiin. Sisäinen konsultaatio moniammatillisesti oppilaan opiskelun edellytyksistä. Vahvistetaan perustaitoja ja osaamista. Ei mennä kohti uusia vaativia asioita.		**Vaatimukset ja odotukset** Pilkotaan vaatimukset pieniin osiin. Arvioitava toteutuuko sijaishuollon tarkoitus ja pohdittava lastensuojelulain mukaisten rajoitustoimien tarkoituksenmukainen käyttö esim. YPR ja haltuunotto (puhelimet). Vaaditaan vakauttavaan arkeen liittyvät perusrutiinit ja vuorokausirytmin noudattaminen.

Yksilölliset vaatimukset. Esim. Koulupäivän pituus, tehtävien määrä.		
YHTEINEN YDINAJATUS: Perustaitoja ja osaamista vahvistamalla kohti parempaa elämänlaatua? Pitkäjänteisyyttä ja malttia unohtamatta! Nuoren kanssa sovitaan yhteinen toimintamalli.		

LIITE

Tuntijako

Aine Vuosiluokka	1 2	3 4 5 6	7 8 9	Yht.
Äidinkieli ja kirjallisuus	15	19	10	44
A1-kieli[1]	2	9	7	18
B1-kieli	- 2		2 3	7
Matematiikka	7	15	11	33
Ympäristöoppi	4	10		
Biologia ja maantieto [2]			7	
Fysiikka ja kemia [2]			7	
Terveystieto [2]			3	
Ympäristö- ja luonnontietoaineet yhteensä		*14*	*17*	31
Uskonto/Elämänkatsomustieto	2	5	3	10
Historia ja yhteiskuntaoppi [3]	- 5		7	12
Musiikki	2	4	2	8
Kuvataide	2	5	2	9
Käsityö	4	5	2	11
Liikunta	4	9	7	20
Kotitalous	- -		3	3
Taide- ja taitoaineiden valinnaiset		6	5	11

Taide- ja taitoaineet yhteensä		*62*
Oppilaanohjaus	- 2	2
Valinnaiset aineet	9	9
Vähimmäistuntimäärä yhteensä		228
(Vapaaehtoinen A2-kieli) [4]	- - - - - - - - - - - - - - (12)	(12)
(Vapaaehtoinen B2-kieli) [4]	- (4)	(4)

- - = Oppiainetta voidaan opettaa asianomaisilla vuosiluokilla, jos opetussuunnitelmassa niin määrätään

[1] A1-kielen opetus aloitetaan viimeistään 1. vuosiluokan kevätlukukaudella vähintään 0,5 vuosiviikkotunnilla.

[2] Ainetta opetetaan osana ympäristöopin opetusta integroidusti vuosiluokilla 1–6.

[3] Yhteiskuntaoppia opetetaan vuosiluokilla 4–6 vähintään 2 vuosiviikkotuntia ja vuosiluokilla 7–9 vähintään 3 vuosiviikkotuntia.

[4] Oppilas voi kielestä riippuen opiskella vapaaehtoista A2-kieltä joko valinnaisena aineena tai B1-kielen sijasta opetettavana yhteisenä aineena. Oppilas voi opiskella B2-kieltä valinnaisena aineena. Vaihtoehtoisesti vapaaehtoiset A2- ja B2-kielet voidaan järjestää perusopetuksen tuntijaon vähimmäistuntimäärän ylittävänä opetuksena, jolloin niiden opetusta ei voida järjestää käyttäen tässä pykälässä määriteltyjä valinnaisten aineiden tai B1-kielen kaikille yhteistä vähimmäistuntimäärää. Kielestä riippuen oppilaalle opetetaan tällöin B1-kieltä tai sen sijasta valittavia valinnaisia aineita. Vähimmäistuntimäärän ylittävänä opetuksena A2-kieltä opiskelevan oppilaan kokonaistuntimäärä on yhteensä vähintään 240 vuosiviikkotuntia ja B2-kielen valinneen oppilaan yhteensä vähintään 232 vuosiviikkotuntia. Vähimmäistuntimäärän ylittävänä opetuksena sekä A2- että B2-kieltä opiskelevan kokonaistuntimäärä perusopetuksen aikana on yhteensä vähintään 244 vuosiviikkotuntia .

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 2025. Opetuksen vähimmäistuntimäärä saa olla äidinkieli- ja kirjallisuus oppiaineessa enintään kaksi vuosiviikkotuntija ja matematiikassa enintään yhden vuosiviikkotunnin vähäisempi niillä ikäluokilla, jotka ovat aloittaneet perusopetuksen ensimmäisellä vuosiluokalla 1 päivänä elokuuta 2022 tai sitä aikaisemmin. Opetuksen vähimmäistuntimäärä saa olla äidinkieli- ja kirjallisuus oppiaineessa ja matematiikassa enintään yhden vuosiviikkotunnin vähäisempi niillä ikäluokilla, jotka ovat aloittaneet perusopetuksen ensimmäisellä vuosiluokalla 1 päivänä elokuuta 2023 tai 1 päivänä elokuuta 2024.